ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI

Przyjęta uchwałą Nr X/106/15 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim
z dnia 25 czerwca 2015 r.

Przyjęta uchwałą Nr X/71/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim
z dnia 28 czerwca 2011r.

Przyjęta uchwałą Nr XXIII/225/12 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim
z dnia 30 sierpnia 2012 roku

LWÓWEK ŚLĄSKI

SPIS TREŚCI

WSTĘP **7**
Wprowadzenie **7**
Zakres i cel opracowania **9**
Podstawa prawna **11**
ZESPÓŁ PROJEKTOWY **12**
CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI **14**
1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW **15**
1.1. Położenie geograficzne **15**
1.2. Położenie administracyjne **16**
1.3. Struktura osadnicza **16**
1.4. Struktura funkcjonalno – przestrzenna **16**
1.5. Struktura użytkowania gruntów **17**
2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY **20**
3. STAN ŚRODOWISKA **21**
3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna **21**
3.1.1. Gleby 21
3.1.2. Użytkowanie gruntów w rolnictwie 25
3.1.3. Charakterystyka gospodarstw rolnych 27
3.1.4. Jakość gleb, uprawy i hodowla 29
3.2. Lasy **32**
3.2.1. Charakterystyka lasów 32
3.2.2. Gospodarka leśna 36
3.3. Wody powierzchniowe **38**
3.4. Rzeźba terenu **45**
3.4.1. Geomorfologia terenu 45
3.4.2. Charakterystyka makroregionów i mezoregionów 46
3.5. Budowa geologiczna **47**
3.6. Warunki podłoża budowlanego **48**
3.7. Warunki klimatyczne **49**
3.8. Walory przyrodnicze **52**
3.8.1. Roślinność 52
3.8.2. Zwierzęta 54
3.9. Ochrona przyrody **55**
3.9.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie 55
3.9.2. Formy ochrony przyrody 55
3.9.3. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie 65
4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ **67**
4.1. Historia i osadnictwo **65**
4.2. Zabytki architektury i budownictwa **69**
4.3. Stanowiska archeologiczne **70**
4.4. Strefy konserwatorskie **68**
4.5. Charakterystyka poszczególnych wsi **72**
4.5.1. Lwówek Śląski 72
4.5.2. Bielanka 72
4.5.3. Brunów 72

4.5.4. Chmielno ... 73
4.5.5. Dębowy Gaj ... 73
4.5.6. Dłużec ... 73
4.5.7. Dworek ... 73
4.5.8. Gaszów ... 74
4.5.9. Górczyca ... 74
4.5.10. Gradówek ... 74
4.5.11. Kotliska ... 74
4.5.12. Mojesz ... 74
4.5.13. Nagórze ... 74
4.5.14. Niwnice ... 75
4.5.15. Pieszków ... 75
4.5.16. Płóczki Dolne ... 75
4.5.17. Płóczki Górne ... 75
4.5.18. Radłówka ... 75
4.5.19. Radomiłowice ... 76
4.5.20. Rakowice Małe ... 76
4.5.21. Rakowice Wielkie ... 76
4.5.22. Skała ... 76
4.5.23. Skorzynice ... 77
4.5.24. Sobota ... 77
4.5.25. Ustronie ... 77
4.5.26. Włodzice Małe ... 77
4.5.27. Włodzice Wielkie ... 77
4.5.28. Zbylutów ... 77
4.5.29. Żerkowice ... 78

5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA ... 79
5.1. Demografia ... 79
5.1.1. Podstawowe dane o ludności ... 79
5.1.2. Struktura wieku mieszkańców ... 79
5.1.3. Ruch naturalny i wędrówkowy ludności ... 84
5.2. Warunki zamieszkiwania ... 86
5.2.1. Zasoby mieszkaniowe ... 86
5.2.2. Własność komunalna ... 90
5.2.3. Standard mieszkań ... 90
5.2.4. Budownictwo mieszkaniowe ... 92
5.3. Oświata i wychowanie ... 94
5.4. Kultura ... 97
5.5. Sport i wypoczynek ... 99
5.6. Turystyka i rekreacja ... 102
5.6.1. Główne atrakcje turystyczne ... 102
5.6.2. Znakowane trasy turystyczne ... 103
5.6.3. Baza noclegowa ... 104
5.6.4. Potencjalne kierunki rozwoju turystyki ... 107
5.7. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna ... 108
5.7.1. Służba zdrowia ... 108
5.7.2. Opieka społeczna ... 110
5.8. Administracja samorządowa ... 111
5.8.1. Urząd Gminy i Miasta ... 111
5.8.2. Gremia samorządowe ... 112

5.8.3. Starostwo Powiatowe ... 112
5.8.4. Współpraca krajowa i międzynarodowa ... 112
5.8.5. Organizacje społeczne ... 113
5.9. Cmentarze ... 114
5.10. Obiekty obrony cywilnej ... 114
5.11. Rynek pracy ... 115
5.12. Zatrudnienie i bezrobocie ... 118
5.12.1.Zatrudnienie ... 118
5.12.2.Bezrobocie ... 119
5.13. Działalność produkcyjna i przemysł ... 124
5.13.1.Górnictwo i przetwórstwo kopalin ... 124
5.13.2.Pozostałe działalności produkcyjne ... 126
5.14. Usługi rynkowe ... 128
5.14.1.Handel ... 128
5.14.2.Gastronomia ... 130
5.14.3.Pozostałe podmioty usługowe i rzemiosło ... 130
5.14.4.Pośrednictwo finansowe ... 132

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA ... 132
6.1. Zagrożenia powodziowe ... 132
6.2. Inne zagrożenia ... 133
6.2.1. Ochrona przeciwpożarowa ... 134
6.2.2. Bezpieczeństwo ... 134
6.2.3. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg ... 135
6.2.4. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych ... 136
6.2.5. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych ... 136

7. STAN PRAWNY GRUNTÓW ... 137

8. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH ... 138
8.1. Ochrona przyrodniczo – rolnicza ... 138
8.2. Wody podziemne ... 138
8.3. Wody powierzchniowe ... 139
8.4. Ochrona przeciwpowodziowa ... 139
8.5. Złoża surowców mineralnych – obszary i tereny górnicze ... 139
8.6. Ochrona kulturowa ... 140
8.7. Ujęcia wody ... 140
8.8. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej ... 142
8.9. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej ... 143
8.10. Pozostałe obiekty ... 143
8.11. Tereny zamknięte ... 143

9. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH ... 144

10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ... 144
10.1. Złoża kopalin ... 144
10.2. Perspektywy i prognozy występowania kopalin ... 152
10.3. Wody podziemne ... 154
10.4. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych ... 155

11. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH ... 155

12. STAN KOMUNIKACJI ... 157

12.1. Powiązania zewnętrzne ... 157
12.2. Komunikacja kolejowa ... 157
12.3. Komunikacja drogowa ... 158
12.4. Wnioski wynikające z analizy stanu istniejącego komunikacji ... 167

13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA ... 167
13.1. Gospodarka wodno – ściekowa ... 167
13.1.1.Zaopatrzenie w wodę ... 167
13.1.2.Kanalizacja ... 171
13.2. Elektroenergetyka ... 171
13.2.1.Elektroenergetyczna sieć przesyłowa ... 173
13.2.2.Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna ... 174
13.2.3.Alternatywne źródła energii ... 174
13.3. Zaopatrzenie w gaz ... 175
13.4. Zaopatrzenie w energię cieplną ... 177
13.5. Gospodarka odpadami ... 180
13.6. Telekomunikacja i łączność ... 182

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH ... 182
14.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego ... 184
14.2. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku ... 187
14.3. Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013 189
14.4. Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego ... 189
14.5. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2011 ... 191
14.6. Program Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego ... 191
14.7. Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Lwóweckiego na lata 2007-2013 ... 194
14.8. Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego (2000 – 2010) ... 195

15. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY ... 196
15.1. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy i Miasta Lwówek Śląski ... 196
15.2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lwówek Śląski 2004-2010 ... 197
15.3. Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2008 – 2013 ... 198
15.4. Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski ... 200
15.5. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski (aktualizacja) ... 201
15.6. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy i Miasta Lwówek Śląski 2010-2014 ... 202

CZĘŚĆ II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI ... 206

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW ... 207
1.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna ... 207
1.2. Funkcja rolnicza ... 207
1.3. Funkcja gospodarki leśnej ... 209
1.4. Funkcja mieszkaniowa ... 210
1.5. Funkcja usługowa ... 214
1.6. Funkcja produkcyjna i górnicza ... 216
1.7. Funkcja infrastruktury technicznej ... 220
1.8. Funkcja turystyczna i rekreacyjna ... 221
1.9. Tereny zieleni urządzonej i wód powierzchniowych śródlądowych ... 224

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY ... 226
2.1. Część miejska - Lwówek Śląski ... 226
2.2. Część wiejska – Bielanka, Brunów, Chmielno, Dębowy Gaj, Dłużec, Dworek, Gaszów, Górczyca, Gradówek, Kotliska, Mojesz, Nagórze, Niwnice, Pieszków, Płóczki Dolne,

Płóczki Górne, Radłówka, Radomiłowie, Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Skała, Skorzenice, Sobota, Ustronie, Włodzice Male, Włodzice Wielkie, Zbylutów, Żerkowice 229

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 232
3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną 232
3.2. Obszary proponowane do objęcia ochroną 234
3.3. Ochrona powietrza 237
3.4. Ochrona wód powierzchniowych 238
3.5. Ochrona gleb 238
3.6. Ochrona przed hałasem 239
3.7. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym 240
3.8. Ochrona przeciwpowodziowa 240
3.9. Ochrona zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych 241

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 242

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 249
5.1. Infrastruktura komunikacyjna 249
5.2. Infrastruktura techniczna 252
5.2.1. Zaopatrzenie w wodę 252
5.2.2. Odprowadzanie ścieków 253
5.2.3. Zaopatrzenie w gaz 254
5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną 254
5.2.5. Zaopatrzenie w energię cieplną 255
5.2.6. Niekonwencjonalne źródła energii 255
5.2.7. Telekomunikacja 256
5.2.8. Gospodarka odpadami 256

6. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM 256

7. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM 258

8. OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 258

9. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 258

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 259
10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna 259
10.2. Zalesienia 260
10.3. Ochrona lasów 260

11. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 260

12. OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY 261

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH 261

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI .. 261

15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH 262

16. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 262

PODSUMOWANIE **263**

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM **263**

WNIOSKI OKREŚLAJĄCE WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI **265**

LITERATURA **267**

ZAŁĄCZNIKI **269**

WSTĘP

Wprowadzenie

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski w swym pierwotnym brzmieniu zostało przyjęte uchwałą Nr XXXIII/262/2000 Zarządu Gminy i Miasta Lwówek Śląski z dnia 19 grudnia 2000 r. Dokument ten na przestrzeni ostatnich lat podlegał opisanym poniżej zmianom.

Pierwszej zmiany studium dokonano na podstawie Uchwały XXX/226/09 Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski z dnia 23 kwietnia 2009 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Objęła cały obszar gminy w granicach administracyjnych i pełny zakres merytoryczny określony przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zastąpiła w całości poprzednio obowiązujący tekst Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski oraz załącznik graficzny do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Została opracowana w formie nowego dokumentu, składającego się z części tekstowej oraz graficznej w formie 2 rysunków: uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego. Została przyjęta Uchwałą Nr X/71/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 czerwca 2011r.

Drugiej zmiany obowiązującego studium dokonano na podstawie Uchwały Nr XI/88/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 29 września 2011r. Zmiana wykonywana została w celu lokalnej korekty granic terenu przeznaczonego pod eksploatację surowców - złoża piaskowca kredowego „Żerkowice – Skała Zachód".

Zmiana ta ingerowała w obowiązujący dokument studium jedynie w zakresie:

1) **korekty załącznika graficznego studium,**
2) **korekty tekstu studium w zakresie niniejszego wstępu oraz:**
   a) **w rozdziale 5 uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy, podrozdziale 5.13.1 – uzupełniono informację o udzielonej koncesji na eksploatację złoża „Żerkowice – Skała Zachód",**
   b) **w rozdziale 10 uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy, podrozdziale 10.1 – uzupełniono informację o udokumentowanym złożu Żerkowice – Skała Zachód,**
   c) **w rozdziale 11 uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy – uzupełniono tabelę terenów górniczych,**

Dokument opracowano w formie tekstu ujednoliconego oraz zmian na załączniku graficznym. Opisaną zmianę studium przyjęto uchwałą Nr XXIII/225/12 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 30 sierpnia 2012 roku.

Niniejsze opracowanie jest trzecią z kolei zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Lwówek Śląski dokonaną na dokumencie w jego pierwotnym brzmieniu. Składa się z następujących dokumentów:

1) **części tekstowej;**
2) **załączników graficznych:**
   a) **rysunku Nr 1 - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.**
   b) **rysunku Nr 2- Kierunki zagospodarowania przestrzennego.**

Zmianę studium w części tekstowej sporządzono w fomie tekstu ujednoliconego ze zmianami oznaczonymi w następujący sposób:

1) **wykreślenia- kolorem szarym i kursywą;**
2) **treści dodane- kolorem czerwonym i pogrubieniem.**

Zmianę studium w części graficznej sporządzono w formie ujednoliconej treści załączników graficznych:

1) **rysunku Nr 1 - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego- bez zmian;**
2) **rysunku Nr 2- Kierunki zagospodarowania przestrzennego- z oznaczeniem naniesionych 6 obszarów zmian, obszary zmian na załączniku graficznym oraz dodane oznaczenia opisuje odrębna lista dodanych oznaczeń graficznych.**

Na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski Nr XXX/226/09 z dnia 23 kwietnia 2009 roku przystąpiono do zmiany pierwszej edycji studium sporządzonej pod kierunkiem arch. Janusza Korzenia, przez mgr inż. Katarzyny Pohibiełko i mgr Wojciecha Jankowskiego wraz z zespołem autorskim , w skład , którego wchodzili: mgr Krzysztof Kurek, mgr Kazimierz Śliwa, mgr Piotr Rogala, mgr inż. Kazimierz Synowiec, inż. Zenon Rzeczycki, mgr Inż.Czesław Wandzel, mgr Agnieszka Grzegorczyk-Sikorska, tech. Leokadia Raczyńska.

***Pierwsza zmiana tego dokumentu** została uchwalona Uchwałą Nr X/71/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 czerwca 2011r. i objęła cały teren gminy dlatego też zastąpiła w całości poprzednio obowiązujący tekst Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski oraz załącznik graficzny do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski.*

***Druga** zmiana studium została wykonana jest na podstawie Uchwały Nr XI/88/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 29 września 2011r. i zmienia dokument przyjęty przez Radę Miejską w Lwówku Śląskim Uchwała Nr X/71/11 z dnia 28 czerwca 2011r.*

Zakres i cel opracowania

Zakres niniejszej zmiany studium obejmuje:

1) **wprowadzenie na załączniku graficznym nowych ustaleń przestrzennych dla 6 następujących obszarów:**
   a) **obszar zmian nr 1- dla obrębu Mojesz,**
   b) **obszar zmian nr 2- dla części obrębu Włodzice Małe,**
   c) **obszar zmian nr 3- dla terenu w obrębie Niwnice,**
   d) **obszar zmian nr 4- dla działek nr 232/2 i 232/3 obręb Zbylutów;**
   e) **obszar zmian nr 5- dla udokumentowanego złoża kruszyw naturalnych: „Bielanka I",**
   f) **obszar zmian nr 6- dla udokumentowanego złoża kruszyw naturalnych: „Rakowice Wielkie";**
2) **dokonanie zmian w tekście w następujących rozdziałach:**
   a) **Wstęp:**
      - **Wprowadzenie,**
      - **Zakres i cel opracowania,**
      - **Podstawa prawna,**
      - **Zespół projektowy,**
   b) **Część I Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski:**
      - **rozdział: 10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH:**
        - **podrozdział: 10.1. Złoża kopalin,**
   c) **Część II Kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski:**
      - **rozdział: 1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW:**
        - **podrozdział: 1.2. Funkcja rolnicza,**
        - **podrozdział: 1.7. Funkcja infrastruktury technicznej,**
      - **rozdział: 2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY:**
        - **podrozdział: 2.2. Część wiejska – Bielanka, Brunów, Chmielno, Dębowy Gaj, Dłużec, Dworek, Gaszów, Górczyca, Gradówek, Kotliska, Mojesz, Nagórze, Niwnice, Pieszków, Płóczki Dolne, Płóczki Górne, Radłówka, Radomiłowie, Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Skała, Skorzenice, Sobota, Ustronie, Włodzice Male, Włodzice Wielkie, Zbylutów, Żerkowice,**
      - **rozdział: 5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:**
        - **podrozdział: 5.2.6. Niekonwencjonalne źródła energii.**

W obszarze zmian nr 1, obejmującym swoim zasięgiem obręb Mojesz wprowadzono nowe ustalenia funkcjonalne dla obszarów zabudowy miejscowości oraz terenów w jej otoczeniu. Zmianie uległ przede wszystkim zasięg terenów planowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Nowymi typami przeznaczenia terenu są:

1) **2Ep - planowane tereny produkcji energii z systemów fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100kW oraz granice ich stref ochronnych;**
2) **3RU, 4RU- planowane tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rybackich.**

W obszarze zmian nr 2, obejmującym swoim zasięgiem część obrębu Włodzice Małe wprowadzono nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W obszarze zmian nr 3, obejmującym swoim zasięgiem teren w obrębie Niwnice wprowadzono nowe przeznaczenie terenu: 2Ep - planowane tereny produkcji energii z

systemów fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100kW oraz granice ich stref ochronnych.

W obszarze zmian nr 4, obejmującym swoim zasięgiem działki nr 232/2 i 232/3 obręb Zbylutów wprowadza się ustalenia dla terenów eksploatacji surowców naturalnych na terenach przyległych do udokumentowanych złóż surowców naturalnych w otoczeniu. Nowe ustalenie funkcjonalne w tym zakresie zostało naniesione na rysunek zmian studium w opisywanym obszarze, z użyciem oznaczeń zawartych w legendzie obowiązującego załącznika graficznego.

W obszarze zmian nr 5, obejmującym swoim zasięgiem udokumentowane złoże kruszyw naturalnych: „Bielanka I", zaktualizowano obowiązujący dokument o dane dotyczące udokumentowania złoża surowców mineralnych. Nowe ustalenie funkcjonalne w tym zakresie zostało naniesione na rysunek zmian studium w opisywanym obszarze, z użyciem oznaczeń zawartych w legendzie obowiązującego załącznika graficznego.

W obszarze zmian nr 6, obejmującym swoim zasięgiem udokumentowane złoże kruszyw naturalnych: „Rakowice Wielkie", zaktualizowano obowiązujący dokument o dane dotyczące udokumentowania złoża surowców mineralnych. Nowe ustalenie funkcjonalne w tym zakresie zostało naniesione na rysunek zmian studium w opisywanym obszarze, z użyciem oznaczeń zawartych w legendzie obowiązującego załącznika graficznego.

Formalną podstawą przystąpienia do opracowania niniejszej zmiany studium jest Uchwała Nr XI/88/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 29 września 2011r. Zmiana wykonywana jest w celu lokalnej korekty granic terenu przeznaczonego pod eksploatację surowców - złoża piaskowca kredowego „Żerkowice – Skała Zachód".

Zmiana ta ingeruje w obowiązujący dokument studium jedynie w zakresie:

3) *korekty załącznika graficznego studium,*
4) *korekty tekstu studium w zakresie niniejszego wstępu oraz:*
    a) *w rozdziale 5 uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy, podrozdziale 5.13.1 – uzupełniono informację o udzielonej koncesji na eksploatację złoża „Żerkowice – Skała Zachód",*
    b) *w rozdziale 10 uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy, podrozdziale 10.1 – uzupełniono informację o udokumentowanym złożu Żerkowice – Skała Zachód,*
    c) *w rozdziale 11 uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy – uzupełniono tabelę terenów górniczych,*

W załączniku graficznym zmiana obejmuje obszar w granicach terenu górniczego „Żerkowice – Skała Zachód". Zmiana honoruje oznaczenia wprowadzone w obowiązującym rysunku studium. Jedynym dodatkowym oznaczeniem jest granica obszaru objętego zmianą studium, o którą stosownie uzupełniono legendę.

Podstawa prawna

Niniejsza zmiana studium została opracowana na podstawie uchwał:

1) **Nr XXIX/308/13 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski, niniejsza uchwała stanowi podstawę prawną do wprowadzenia zmian obowiązującego studium:**
   a) **dla obszaru zmian nr 1- obrębu Mojesz,**
   b) **dla obszaru zmian nr 2- części obrębu Włodzice Małe;**
2) **Nr XXXIII/365/13 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXIX/308/13 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski, niniejsza uchwała stanowi podstawę prawną do wprowadzenia zmian obowiązującego studium:**
   a) **dla obszaru zmian nr 3- terenu w obrębie Niwnice,**
   b) **dla obszaru zmian nr 4- działek nr 232/2 i 232/3 obręb Zbylutów;**
3) **Nr XLVII/490/14 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXIX/308/13 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski, niniejsza uchwała stanowi podstawę prawną do wprowadzenia zmian obowiązującego studium:**
   a) **dla obszaru zmian nr 5- udokumentowanego złoża kruszyw naturalnych: „Bielanka I",**
   b) **dla obszaru zmian nr 6- udokumentowanego złoża kruszyw naturalnych: „Rakowice Wielkie".**

Uchwały Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski:

Uchwała Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski nr XXX/226/09 z dnia 23 kwietnia 2009 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Lwówek Śląski – uchwała ta dała podstawę do wykonania zmiany studium Uchwalonej Uchwałą Nr X/71/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 czerwca 2011r.

Uchwała Nr XI/88/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 29 września 2011r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski – uchwała ta stanowi podstawę niniejszej zmiany studium.

Ustawy:

Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tekst jednolity: Dz. U. z 2012r., poz. 647 ***ze zmianami)***

Rozporządzenia:

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dz. U. 2004 nr 118 poz. 1233.

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęta Uchwałą Nr X/71/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 czerwca 2011r. opracował:

REGIOPLAN

Regioplan sp. z o.o.
ul. Wolbromska 7
53-148 Wrocław
Tel/fax: (071) 33 80 253
www.regioplan.pl
e-mail: regioplan@regioplan.pl

Zespół projektowy:
mgr inż. Sylwia Wróbel
członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-369

mgr inż. Ewa Stawiany
członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-453
mgr inż. Katarzyna Zdeb
członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-537
mgr inż. Dagmara Jordanek
mgr inż. Magdalena Makara
mrg inż. Agnieszka Sakuta

Zmianę studium wykonywaną na podstawie Uchwały Nr XI/88/11 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 29 września 2011r. opracowuje:

„DOM" – Pracownia Urbanistyczna, F.H.U., z siedzibą w Jeleniej Górze przy ul. Krótkiej 1a/2,

Zespół projektowy:
mgr inż. arch. Anna Podworska - Michalak
członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-007

mgr Lidia Zabiegło
członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-086
mgr Andrzej Kurpiewski

Niniejszą zmianę studium wykonywaną na podstawie uchwał:

1) **Nr XXIX/308/13 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski;**
2) **Nr XXXIII/365/13 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXIX/308/13 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski;**
3) **Nr XLVII/490/14 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie sprawie zmiany uchwały Nr XXIX/308/13 Rady Miejskiej w Lwówku Śląskim z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski;**

opracowało:

JELENIOGÓRSKIE BIURO
PLANOWANIA I PROJEKTOWANIA
SP. Z O.O.

ZESPÓŁ AUTORSKI:
mgr Inż. Juliusz Korzeń

mgr inż. Jarosław Róg
mgr inż. Adrian Domagała
mgr Krzysztof Korzeń
Jacek Waliszewski

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI

1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

1.1. Położenie geograficzne

Gmina miejsko – wiejska Lwówek Śląski położona jest w południowo – zachodniej części województwa dolnośląskiego, na wysokości od 190 do 450 m n.p.m. Najwyżej położonym punktem w gminie jest zlokalizowane w jej południowej części wzniesienie „Kołodziej" o wysokości 450,1 m n.p.m., zaś najniżej usytuowany jest obszar położony na północy gminy wzdłuż koryta rzeki Bóbr (190 m n.p.m.). Współrzędne geograficzne wynoszą 51° szerokości geograficznej północnej oraz 15° długości geograficznej wschodniej. Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 23993 ha (w tym miasta Lwówek Śląski – 1665 ha), to jest 240 km^2, co stanowi 33,81 % powierzchni powiatu lwóweckiego oraz 1,20 % powierzchni województwa dolnośląskiego.

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) gmina Lwówek Śląski umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Europa Środkowa (3);
- prowincja – Masyw Czeski (33);
- podprowincja – Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332);
- makroregion –Pogórze zachodniosudeckie (332.2);
- mezoregiony: Pogórze Izerskie (332.26) oraz Pogórze Kaczawskie (332.27).

Mezoregion Pogórza Izerskiego obejmuje centralną oraz zachodnią część gminy natomiast mezoregion Pogórza Kaczawskiego obejmuje wschodnią część gminy. Granicę pomiędzy mezoregionami wyznacza rzeka Bóbr. W ramach mezoregionów Pogórza Izerskiego i Kaczawskiego na terenie gminy Lwówek Śląski wyróżniamy dodatkowo 8 mikroregionów:

- Dolina Bobru (332.271);
- Pogórze Bolesławieckie (332.272);
- Rów Zbylutowski (332.273);
- Wzniesienia Płakowickie (332.274);
- Wysoczyzna Ostrzycka (332.276);
- Wzgórza Radomickie (332.267);
- Wzniesienia Gradowskie (332.268);
- Niecka Lwówecka (332.269).

Mezoregiony Pogórza Izerskiego i Kaczawskiego graniczą bezpośrednio z:

- Obniżenie Żytawsko – Zgorzeleckie – od zachodu;
- Bory Dolnośląskie – od północy;
- Równina Chojnowska – od wschodu;
- Pogórze Wałbrzyskie – od południowego – wschodu;
- Góry Kaczawskie – od południa;
- Kotlina Jeleniogórska – od południa;
- Góry Izerskie – od południa.

Odległość z Lwówka Śląskiego do stolicy województwa Wrocławia wynosi 124 km. Ponadto do:

- Jeleniej Góry – 35 km;
- Poznania – 245 km;
- Świnoujścia – 420 km;
- Krakowa – 394 km;
- Warszawy – 469 km;
- Gdańska – 609 km.

Ponadto odległość z Lwówka Śląskiego do najbliższych, większych drogowych przejść granicznych wynosi:

- Czechy (Czerniawa Zdrój) – 35 km;
- Niemcy (Jędrzychowice) – 56 km;
- Słowacja (Chyżne) – 465 km;
- Ukraina (Korczowa) – 660 km;
- Białoruś (Terespol) – 670 km;
- Rosja (Bezledy) – 690 km;
- Litwa (Ogrodniki) – 865 km.

1.2. Położenie administracyjne

Po wdrożeniu reformy administracyjnej, od 1 stycznia 1999 roku gmina miejsko – wiejska Lwówek Śląski wchodzi w skład województwa dolnośląskiego oraz powiatu lwóweckiego. Graniczy z gminami:

- Bolesławiec (gmina wiejska) – od północy;
- Warta Bolesławiecka – od północnego – wschodu;
- Pielgrzymka – od wschodu;
- Wleń – od południowego – wschodu;
- Lubomierz – od południa;
- Gryfów Śląski – od południowego – zachodu;
- Nowogrodzec – od północnego – zachodu.

1.3. Struktura osadnicza

Siedzibą urzędu jest położone w centralnej części gminy miasto Lwówek Śląski.

Poza miastem w skład gminy wchodzi 28 sołectw. Należą do nich: Bielanka, Brunów, Chmielno, Dębowy Gaj, Dłużec, Dworek, Gaszów, Górczyca, Gradówek, Kotliska, Mojesz, Nagórze, Niwnice, Pieszków, Płóczki Dolne, Płóczki Górne, Radłówka, Radomiłowice, Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Skała, Skorzynice, Sobota, Ustronie, Włodzice Małe, Włodzice Wielkie, Zbylutów i Żerkowice.

Gęstość sieci osadniczej mierzona liczbą miejscowości na 100 km˛ powierzchni wynosi 12,08. Jest to wartość niższa od wskaźnika charakteryzującego powiat lwówecki, wynoszącego 12,82; a także niższa od średniej dla województwa dolnośląskiego, która wynosi 15,00.

1.4. Struktura funkcjonalno – przestrzenna

Gmina Lwówek Śląski ma wielofunkcyjny charakter z uzupełniającymi się rolami sektorów: przemysłowego, rolniczego i usługowego. Zdecydowana większość mieszkańców pracuje w sektorze usługowym. Pozostała grupa pracuje w rolnictwie bądź produkcji. W oparciu o analizy przeprowadzone na podstawie zebranych materiałów inwentaryzacyjnych oraz na podstawie występujących powiązań komunikacyjnych i funkcjonalnych, przyjęto następujący system obsługi ludności Gminy i Miasta:

Ośrodek gminny 2 poziomu obsługi, o zasięgu lokalnym obsługujący w zakresie usług ponadpodstawowych teren całej gminy – miasto Lwówek Śląski. Pełni ono funkcję administracyjną (gminną i powiatową), stanowi ośrodek koncentracji mieszkalnictwa i usług dla ludności oraz obsługi rolnictwa. W mieście znajdują się największe na terenie gminy zakłady przemysłowe. Tym samym miasto Lwówek Śląski pełni funkcję lokalnego centrum rozwoju, które jest istotnym

czynnikiem wzrostu i kumuluje usługi oraz inne działalności gospodarcze w skali umożliwiającej społeczny i ekonomiczny rozwój sąsiadujących z nimi miejscowości.

Ośrodki 1 poziomu obsługi z poszerzonym programem usługowym, współpracujące z ośrodkiem gminnym – wsie: Chmielno, Kotliska, Niwnice, Płóczki Dolne, Płóczki Górne, Rakowice Wielkie, Skorzynice, Sobota, Włodzice Wielkie i Zbylutów. Są to ośrodki stanowiące etap pośredni w kompleksowym systemie obsługi ludności, szczególnie w zakresie usług oświaty i opieki zdrowotnej, o odpowiednio dużej liczbie ludności w rejonie obsługi. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, mieszkalnictwa, a także przemysłu wydobywczego i terenowego.

Ośrodki 1 poziomu obsługi, bliższego zasięgu; zaliczono do nich wsie: Bielanka, Radłówka, Rakowice Małe, Ustronie, Włodzice Małe, Żerkowice. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, mieszkalnictwa, a także nieuciążliwego przemysłu terenowego.

Wsie elementarne, o funkcjach typowo rolniczych, obsługujące ludność w podstawowym zakresie usług (niektóre nawet ich pozbawione). Zaliczono do nich wsie: Brunów, Dębowy Gaj, Dłużec, Dworek, Gaszów, Górczyca, Gradówek, Mojesz, Nagórze, Pieszków, Skała i Radomiłowice. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, mieszkalnictwa, a także turystyki i wypoczynku.

1.5. Struktura użytkowania gruntów

Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 23993 ha (w tym miasta Lwówek Śląski – 1665 ha), to jest 240 km^2, co stanowi 33,81 % powierzchni powiatu lwóweckiego oraz 1,20 % powierzchni województwa dolnośląskiego.

Tabela 1. Gmina Lwówek Śląski – użytkowanie gruntów w 2005 roku (w ha) [źródło: GUS 2010]

Powierzchnia ogólna	**Użytki rolne**					**Lasy i grunty leśne**	**Pozostałe grunty i nieużytki**
	Razem	**w tym**					
		grunty orne	**sady**	**łąki**	**pastwiska**		
24037[1]	15213	9 452	59	2140	3562	6488	2336

Użytki rolne stanowią 63,29 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 27,00 %, a pozostałe grunty i nieużytki 9,71 %. Natomiast w strukturze użytków rolnych największy obszar zajmują grunty orne – 62,12 % oraz pastwiska – 37,69 %.

[1] Zmiana powierzchni gminy w 2006 r. (od 2006 r. – 23993 ha).

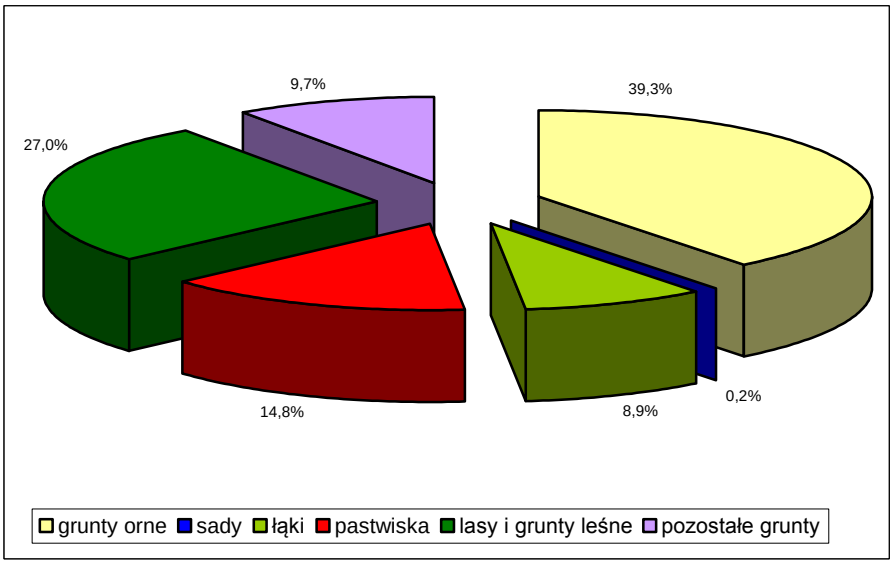

Rysunek 1. Gmina Lwówek Śląski – struktura użytkowania gruntów w 2005 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2010]

Tabela 2. Gmina Lwówek Śląski – struktura użytkowania gruntów w 2005 roku (w %) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]]

Jednostka administracyjna	**Użytki rolne**					**Lasy i grunty leśne**	**Pozostałe grunty i nieużytki**
	Razem	**W tym**					
		grunty orne	**sady**	**łąki**	**pastwiska**		
Gmina Lwówek Śląski	63,29	62,13	0,39	14,07	23,41	26,99	9,72
Powiat Lwówecki	56,63	56,32	0,29	20,34	23,05	35,10	8,27
Województwo Dolnośląskie	58,15	77,55	0,62	12,47	9,36	29,59	12,26

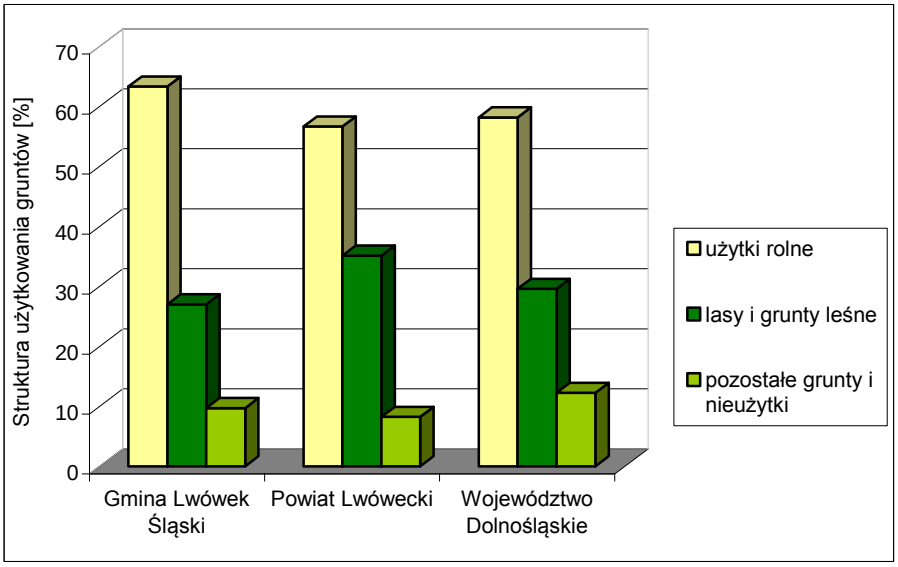

Rysunek 2. Gmina Lwówek Śląski – struktura użytkowania gruntów w 2005 roku w (%) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Z powyższej ryciny i tabeli wynika, że struktura użytkowania gruntów w gminie Lwówek Śląski jest bardzo zbliżona do uwarunkowań charakteryzujących powiat lwówecki i województwo dolnośląskie. Na terenie gminy Lwówek Śląski stosunkowo największą powierzchnię zajmują użytki rolne, a najmniejszą kategoria „pozostałe grunty i nieużytki" w skład, których wchodzą między innymi: obszary zabudowy mieszkaniowej, tereny przemysłowe, place, ulice, skwery, parki, tereny wodne, nieużytki itp.

Tabela 3. Gmina Lwówek Śląski – struktura użytkowania gruntów według obrębów w ha w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość (obręb)	**Powierzchnia w ha**	**Powierzchnia użytkowania gruntów w ha:**			
		Grunty orne	**Użytki zielone**	**Grunty leśne**	**Pozostałe tereny**
Lwówek Śląski	1661,19	405,61	444,69	450,07	360,82
Bielanka	712,25	307,95	92,44	261,27	50,59
Brunów	275,51	116,55	99,29	19,74	39,93
Chmielno	863,94	442,93	226,53	110,91	83,57
Dębowy Gaj	1045,92	304,63	424,71	228,81	87,77
Dłużec	1519,25	612,01	349,22	484,73	73,29
Dworek	532,12	94,68	73,89	332,57	30,98
Gaszów	439,33	244,49	51,69	112,71	30,44
Górczyca	497,2	246,9	130,62	71,78	47,9
Gradówek	673,59	160,62	124,98	336,25	51,74
Kotliska	1322,83	397,58	230,65	624,36	70,24
Mojesz	862,74	381,94	170,22	246,13	64,45
Nagórze	383,95	147,06	119,71	92,87	24,31
Niwnice	1988,02	737,34	429,05	614,38	207,25
Pieszków	321,5	159,83	49,05	94,07	18,55
Płóczki Dolne	538,51	264,86	158,94	59,8	54,91
Płóczki Górne	2091,16	707,15	530,05	716,3	137,66
Radłówka	531,79	196,98	162,05	122,08	50,68
Radomiłowice	466,98	203,56	135,5	104,72	23,2
Rakowice Małe	351,67	101,05	62,48	14,18	173,96
Rakowice Wielkie	773,86	305,29	216,79	42,75	209,03
Skała	288,36	101,57	115,55	24,95	46,29
Skorzynice	1163,89	574,78	222,44	280,49	86,18
Sobota	610,01	281,14	168,05	7,1	153,72
Ustronie	989,06	528,04	64,02	342,33	54,67
Włodzice Małe	627,87	325,49	183,49	54,13	64,76
Włodzice Wielkie	814,03	299,82	215,4	230,74	68,07
Zbylutów	1276,76	628,38	270,09	272,64	105,65

Żerkowice	340,31	164,4	83,68	29,69	62,54

Tabela 4. Gmina Lwówek Śląski – struktura użytkowania gruntów według obrębów w % w 2010 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość (obręb)	**Struktura użytkowania gruntów w %:**			
	Grunty orne	**Użytki zielone**	**Grunty leśne**	**Pozostałe tereny**
Lwówek Śląski	24,42	26,77	27,09	21,72
Bielanka	43,24	12,98	36,68	7,10
Brunów	42,30	36,04	7,16	14,49
Chmielno	51,27	26,22	12,84	9,67
Dębowy Gaj	29,13	40,61	21,88	8,39
Dłużec	40,28	22,99	31,91	4,82
Dworek	17,79	13,89	62,50	5,82
Gaszów	55,65	11,77	25,65	6,93
Górczyca	49,66	26,27	14,44	9,63
Gradówek	23,85	18,55	49,92	7,68
Kotliska	30,06	17,44	47,20	5,31
Mojesz	44,27	19,73	28,53	7,47
Nagórze	38,30	31,18	24,19	6,33
Niwnice	37,09	21,58	30,90	10,42
Pieszków	49,71	15,26	29,26	5,77
Płóczki Dolne	49,18	29,51	11,10	10,20
Płóczki Górne	33,82	25,35	34,25	6,58
Radłówka	37,04	30,47	22,96	9,53
Radomiłowice	43,59	29,02	22,42	4,97
Rakowice Małe	28,73	17,77	4,03	49,47
Rakowice Wielkie	39,45	28,01	5,52	27,01
Skała	35,22	40,07	8,65	16,05
Skorzynice	49,38	19,11	24,10	7,40
Sobota	46,09	27,55	1,16	25,20
Ustronie	53,39	6,47	34,61	5,53
Włodzice Małe	51,84	29,22	8,62	10,31
Włodzice Wielkie	36,83	26,46	28,35	8,36
Zbylutów	49,22	21,15	21,35	8,27
Żerkowice	48,31	24,59	8,72	18,38

2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Ład przestrzenny gminy może być rozpatrywany w skali ogólnej i szczegółowej. Patrząc na gminę w skali ogólnej zauważa się, że po pierwsze, wszystkie wsie zachowały wykształcony historycznie

układ przestrzenny oraz wiązący je system dróg i sieci uzbrojenia technicznego co stanowi podstawowa kanwę dla rozwoju przestrzennego. Historyczne układy przestrzennego rozplanowania, na ogół o charakterze łańcuchowym, zachowała większość miejscowości na terenie gminy. Układy urbanistyczne większości wsi cechuje linearny układ, który posiada rezerwy rozwojowe, który niewątpliwie wymaga kontynuacji a wielu przypadkach odtworzenia.

Główną oś komunikacyjną gminy stanowią drogi wojewódzkie nr 297: Nowa Sól (KD3) – Szprotawa – Bolesławiec – Lwówek Śląski – Pasiecznik (DK30) oraz nr 364: Gryfów Śląski (DK30) – Lwówek Śląski – Złotoryja – [Legnica ul. Złotoryjska – Legnica Stare Miasto (DK94)] oraz dość gęsta sieć dróg powiatowych. Wzdłuż tych ciągów kształtuje się główny układ osadniczy gminy, o dość znacznym zagospodarowaniu. Drogi te wraz z rezerwą pod obwodnicę miasta Lwówk Ślaski w istotny sposób warunkują układ przestrzenny miejscowości.

Na obszarze gminy układ stref funkcjonalnych i przestrzenno-krajobrazowych należy uznać za kształtowany prawidłowo, bowiem oparty o predyspozycje naturalne terenu oraz wynikający z położenia gminy w regionie i powiązań funkcjonalnych z gminami sąsiednimi, a zwłaszcza z miastami Gryfów Śląski, Złotoryja i Jelenia Góra, a zatem zasługujący na kontynuowanie. Kontynuacja ma polegać na utrzymaniu dotychczasowych stref funkcjonalnych, na utrzymaniu dotychczasowego charakteru zabudowy wsi oraz jej niskich gabarytów, stromych dachów.

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

3.1.1. Gleby

Wytworzenie się określonych profilów glebowych oraz ich przydatność rolnicza pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną i morfologią danego obszaru. Natomiast skład mineralny i właściwości gleb są uzależnione przede wszystkim od rodzaju skały macierzystej, panującego klimatu i występującej szaty roślinnej. Na kształtowanie się rolniczej przydatności gleb poza rzeźbą terenu i klimatu mają również duży wpływ czynniki glebowe takie jak: skład mechaniczny, miąższość poziomu próchnicznego oraz głębokość występowania szkieletu.

Na terenie gminy występują dobre warunki glebowo – klimatyczne. Pod względem przydatności dla rolnictwa można tu wyróżnić gleby: górskie, wyżynne, nizinne i dolinne. Wśród gleb górskich występują:

- gleby brunatne i bielicowe położone głównie na terenach o małych spadkach, klas bonitacyjnych IIIb i IVa, kompleksu pszennego górskiego;
- gleby brunatne średnio przydatne położone na stokach o małym nachyleniu w klasach bonitacyjnych IVb – V, kompleksu zbożowego górskiego;
- gleby brunatne najmniej przydatne, płytkie i położone na stromych stokach, silnie narażone na erozję, kompleksu owsiano – buraczanego.

Wśród gleb wyżynnych i nizinnych wyróżniamy trzy grupy:

- gleby bielicowe i brunatne, głównie klasy IIIa i IIIb, należące do pszennego dobrego kompleksu przydatności rolniczej dla wszelkich upraw polowych oraz intensywnego warzywnictwa;
- gleby bielicowe i brunatne położone na terenach o większych spadkach, IV klasy bonitacyjnej, o średniej przydatności, kompleksu pszennego wadliwego;
- gleby brunatne wyługowane głównie V i VI klasy bonitacyjnej, mało przydatne dla rolnictwa.

W dolinie rzeki Bóbr występują gleby dolinne. Wyróżniamy tutaj:

- mady, w tym zaliczane do I grupy przydatności rolniczej mady o składzie mechanicznym glin pylastych oraz iłów pylastych, głównie III i IV klasy;

- łąki IIIa i IV klasy bonitacyjnej, kompleksu pszennego dobrego, przydatne dla wszelkich upraw polowych;
- mady o składzie mechanicznym pyłów ilastych i glin płytko podścielonych piaskami i żwirami czyli słabe i bardzo słabe użytki zielone IV i V klasy bonitacyjnej (JBPiP, 2000).

Klasyfikacja bonitacyjna ma na celu ustalenie wartości produkcyjnej gleb na podstawie badań terenowych odkrywek. Szczególną uwagę poświęca się cechom morfologicznym profilu glebowego, właściwościom fizycznym gleb i niektórym chemicznym. Uwzględnia się również konfigurację terenu, stosunki wilgotnościowe, położenie, itp.

Tabela 5. Gmina Lwówek Śląski – grunty orne według klas bonitacyjnych w 2010 r. [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	45,67	0,48
III a	734,29	7,78
III b	2212,42	23,42
IV a	3290,32	34,85
IV b	1775,10	18,80
V	1096,25	11,61
VI	288,58	3,06

Tabela 6. Gmina Lwówek Śląski – sady według klas bonitacyjnych w 2010 r. [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	-	-
III	23,53	40,55
IV	31,46	54,22
V	2,97	5,12
VI	0,06	0,11

Tabela 7. Gmina Lwówek Śląski – łąki według klas bonitacyjnych w 2010 r. [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	3,42	0,16
III	1122,81	53,95
IV	784,98	37,72
V	128,73	6,19
VI	41,17	1,98

Tabela 8. Gmina Lwówek Śląski – pastwiska według klas bonitacyjnych w 2010 r. [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	-	-
II	4,20	0,12
III	1122,49	31,85
IV	1546,67	43,89
V	665,10	18,87
VI	185,70	5,27

Z powyższego zestawienia wynika, że na terenie gminy Lwówek Śląski nie ma gleb zaliczanych do I klasy bonitacyjnej, a udział gleb będących w II klasie bonitacyjnej jest znikomy (odpowiednio 0,48 % dla gruntów ornych i 0,13 dla użytków zielonych). Udział gleb bardzo dobrych i dobrych gruntów ornych, będących w II – III klasie bonitacyjnej wynosi 31,68%. Gleby średnie IV klasy bonitacyjnej to 53,65 % ogółu gruntów ornych, zaś gleby słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią zaledwie 14,67 %. Natomiast udział użytków zielonych (sady, łąki i pastwiska) będących w II – III klasie bonitacyjnej wynosi 40,19 %, w IV klasie – 41,73 % zaś najsłabsze V i VI klasy to 18,08 %.

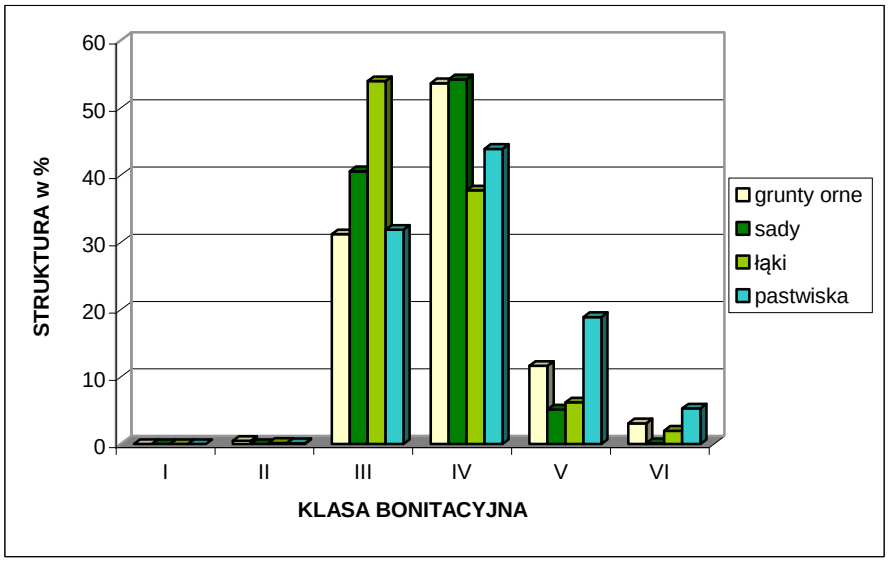

Rysunek 3. Lwówek Śląski – struktura powierzchni gruntów ornych, sadów i użytków zielonych według klas bonitacyjnych w 2010 r. [źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Tabela 9. Gmina Lwówek Śląski – powierzchnia gruntów ornych według klas bonitacyjnych w 2010 r. [źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Sląski, 2010]

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna gruntów ornych – powierzchnia w ha							
	I	**II**	**IIIa**	**IIIb**	**IVa**	**IVb**	**V**	**VI**
Lwówek Śl.	-	3,56	78,14	89,57	155,55	39,91	31,94	6,94
Bielanka	-	-	0,38	41,19	140,97	72,31	49,18	3,92
Brunów	-	-	2,00	21,44	49,45	20,78	19,99	2,89
Chmielno	-	-	29,11	107,86	229,17	55,61	20,69	0,49
Dębowy Gaj	-	-	93,51	82,43	90,06	20,32	17,45	0,86
Dłużec	-	-	-	190,17	273,78	94,83	53,23	-

Dworek	-	-	19,95	29,99	33,25	8,30	3,05	0,14
Gaszów	-	-	25,15	48,70	96,04	46,56	20,35	7,69
Górczyca	-	15,51	20,79	71,35	84,25	43,18	10,65	1,17
Gradówek	-	-	-	34,56	34,56	40,05	41,03	10,42
Kotliska	-	-	-	70,35	147,60	107,48	61,07	11,08
Mojesz	-	-	117,13	109,85	75,72	49,81	27,90	1,53
Nagórze	-	-	-	-	25,09	43,70	49,61	28,66
Niwnice	-	-	0,10	376,94	203,71	100,77	52,68	3,14
Pieszków	-	-	-	6,98	72,58	62,10	18,17	-
Płóczki Dolne	-	-	60,41	63,05	92,57	23,36	14,82	10,65
Płóczki Górne	-	-	31,39	92,46	169,91	197,83	152,06	63,50
Radłówka	-	-	5,62	65,52	59,87	36,92	24,54	4,51
Radomiłowice	-	-	6,48	28,42	96,15	41,64	22,04	8,83
Rakowice M.	-	-	-	33,41	46,25	16,86	3,82	0,71
Rakowice W.	-	-	19,87	68,39	119,30	53,46	37,89	6,38
Skała	-	-	3,68	21,79	41,61	31,14	3,16	0,19
Skorzynice	-	-	35,69	62,16	214,69	140,81	81,35	40,08
Sobota	-	26,60	57,29	55,52	89,53	32,85	18,52	0,83
Ustronie	-	-	72,67	142,65	145,36	79,81	66,39	21,16
Włodzice Małe	-	-	10,26	68,03	122,39	69,26	47,65	7,90
Włodzice Wlk.	-	-	3,84	26,89	85,17	82,54	77,22	24,16
Zbylutów	-	-	37,48	139,30	238,98	137,05	59,07	16,50
Żerkowice	-	-	3,35	63,45	56,76	25,86	10,73	4,25

Tabela 10. Gmina Lwówek Śląski – powierzchnia użytków zielonych według klas bonitacyjnych w 2010 r. [źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Sląski, 2010]

Nazwa obrębu	**Klasa bonitacyjna użytków zielonych – powierzchnia w ha**					
	I	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**
Lwówek Śląski	-	3,97	217,42	134,82	76,21	12,27
Bielanka	-	-	14,77	62,28	12,84	2,55
Brunów	-	-	19,76	37,10	26,63	15,80
Chmielno	-	-	139,74	71,00	13,76	2,03
Dębowy Gaj	-	3,42	234,98	104,33	72,13	9,85
Dłużec	-	-	166,03	158,11	24,07	1,01
Dworek	-	-	34,55	31,70	6,04	1,60
Gaszów	-	-	32,86	13,36	3,43	2,04
Górczyca	-	-	56,40	52,38	15,18	6,66
Gradówek	-	-	23,75	82,54	15,26	3,43

Kotliska	-	-	92,66	108,96	15,51	13,52
Mojesz	-	-	44,78	81,78	37,49	6,17
Nagórze	-	-	-	74,24	32,11	13,36
Niwnice	-	-	255,45	144,11	25,95	3,54
Pieszków	-	-	5,79	37,47	5,79	-
Płóczki Dolne	-	-	31,75	79,78	37,30	10,11
Płóczki Górne	-	-	82,69	275,31	128,84	43,21
Radłówka	-	-	60,97	67,93	21,19	11,96
Radomiłowice	-	-	15,27	93,95	24,06	2,22
Rakowice M.	-	-	36,57	23,17	1,91	0,83
Rakowice Wlk.	-	0,23	154,78	50,23	8,88	2,67
Skała	-	-	53,63	43,84	13,47	4,61
Skorzynice	-	-	88,68	99,70	29,09	4,97
Sobota	-	-	67,91	65,62	29,17	5,35
Ustronie	-	-	30,71	23,20	9,07	1,04
Włodzice Małe	-	-	47,44	85,33	33,92	16,80
Włodzice Wlk.	-	-	78,51	81,47	33,97	21,45
Zbylutów	-	-	133,11	98,11	33,70	5,17
Żerkowice	-	-	24,26	50,11	6,64	2,67

3.1.2. Użytkowanie gruntów w rolnictwie

Sektor rolniczy stanowi bardzo ważną funkcję w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale około 5 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Współpracują na terenie Gminy i Miasta z licznymi podmiotami gospodarczymi.

Tabela 11. Gmina Lwówek Śląski – użytkowanie gruntów w 2005 roku (w ha) [źródło: GUS, 2010]

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne [ha]					Lasy i grunty leśne [ha]	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
24037	15213	9 452	59	2140	3562	6488	2336

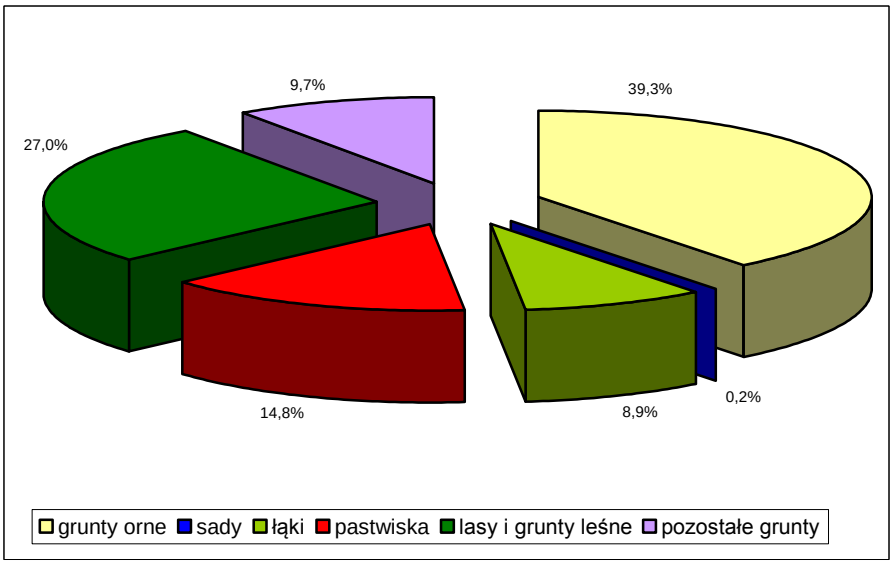

Rysunek 4. Gmina Lwówek Śląski – struktura użytkowania gruntów w 2005 roku [źródło: GUS, 2010]

Użytki rolne stanowią około 63,29 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 26,99%, a pozostałe grunty i nieużytki 9,72 %. Natomiast struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw rolnych kształtuje się w następujący sposób: grunty orne – 62,13%; sady – 0,39%; łąki – 14,07 %; pastwiska – 23,41%.

Udział gospodarstw rolnych w stosunku do ogólnej powierzchni poszczególnych elementów kształtujących przestrzeń gminy Lwówek Śląski przedstawia się w następujący sposób: użytki rolne razem – 86,53%; grunty orne – 88,16%; sady – 81,36%; łąki – 83,88%; pastwiska –83,88%; lasy – 5,16%; pozostałe grunty – 19,78%.

Tabela 12. Gmina Lwówek Śląski – użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych[2] 2002 roku (w ha) [źródło: GUS, 2010]

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
13961	13164	8333	48	1795	2988	335	462

Gospodarstwa indywidualne stanowią 58,08 % powierzchni ogólnej gminy. Użytki rolne stanowią 94,29 % ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw indywidualnych, lasy i grunty leśne 2,40 %, a pozostałe ziemie oraz nieużytki 3,31 %. Natomiast struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw indywidualnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 63,30 %;
- sady – 0,36 %;
- łąki – 13,64 %;
- pastwiska – 22,70 %.

[2] Za gospodarstwa indywidualne uwaza się gospodarstwo będące własnościa lub znajdujące się w użytkowaniu osoby fizycznej lub grupy osób.

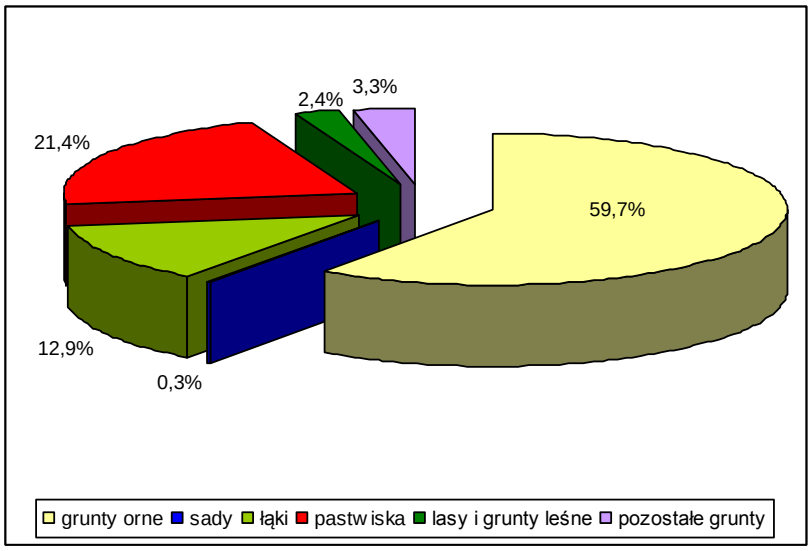

Rysunek 5. Gmina Lwówek Śląski – struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach indywidualnych w 2002 roku [źródło: GUS 2010].

3.1.3. Charakterystyka gospodarstw rolnych

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku na terenie gminy Lwówek Śląski funkcjonowało 1814 gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego zajmuje areał około 5 ha i jest mniejsza od przeciętnej wartości występującej w województwie dolnośląskim. Natomiast według danych Urzędu Gminy i Miasta w Lwówku Śląskim w 2009 roku gospodarstw rolnych jest 1356.

Tabela 13. Gmina Lwówek Śląski – rozkład gospodarstw rolnych według miejscowości w 2010 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2009]

Miejscowość	Liczba gospodarstw rolnych
Lwówek Sląski	166
Bielanka	35
Brunów	34
Chmielno	67
Dębowy Gaj	20
Dłużec	52
Dworek	13
Gaszów	12
Górczyca	22
Gradówek	44
Kotliska	67
Mojesz	59
Nagórze	14
Niwnice	114
Pieszków	11
Płóczki Dolne	48
Płóczki Górne	86
Radłówka	45
Radomiłowice	9
Rakowice M.	23
Rakowice Wlk.	40
Skała	21
Skorzynice	61

Sobota	33
Ustronie	45
Włodzice Małe	34
Włodzice Wlk.	73
Zbylutów	89
Zerkowice	18

Tabela 14. Gmina Lwówek Śląski – struktura powierzchni gospodarstw rolnych w 2002 roku wg Powszechnego Spisu Rolnego [źródło: GUS, 2010]

Powierzchnia gospodarstwa w ha	**Ilość gospodarstw**	**Struktura (%)**
1 – 2	1153	63,56
2 – 5	294	16,21
5 – 10	179	9,87
10 – 15	64	3,53
15 – 20	33	1,82
20 – 50	59	3,25
Powyżej 50 ha	32	1,76

Gospodarstwa bardzo małe, to jest o areale do 5 ha, stanowią aż 80 % ogólnej liczby gospodarstw w gminie. Gospodarstwa małe, to jest o areale od 5 do 10 ha stanowią blisko 10 %, natomiast gospodarstwa średnie jak na polskie warunki, czyli o powierzchni od 10 ha do 15 ha to 3,5 % ogółu, a gospodarstwa duże o areale powyżej 15 ha stanowią blisko 7 % ogółu. Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest bardzo rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu. Aby sprostać realiom współczesnej gospodarki rynkowej należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem poprawy struktury agrarnej gospodarstw.

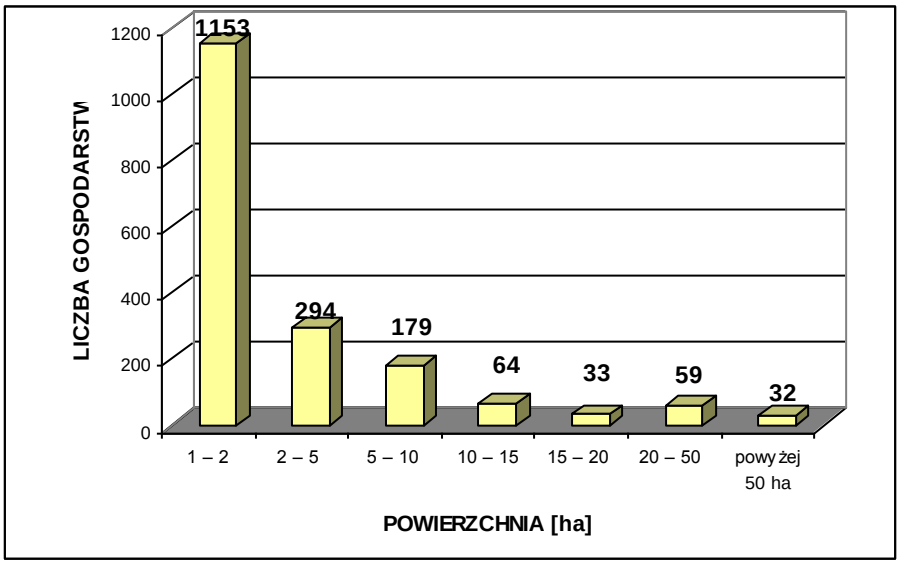

Rysunek 6. Gmina Lwówek Śląski – charakterystyka struktury agrarnej w 2002 roku wg Powszechnego Spisu Rolnego [źródło: GUS, 2010]

Należy nadmienić, że na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku 1128 gospodarstw (62,18 % ogółu) prowadziło wyłącznie działalność rolniczą, 78 gospodarstw (4,30 %) prowadziło wyłącznie działalność pozarolniczą, 164 gospodarstwa (9,04 %) prowadziły działalność

rolniczą i pozarolniczą, a 444 gospodarstwa (24,48 %) nie prowadziły ani działalności rolniczej ani pozarolniczej. Ponadto należy zaznaczyć, że 91 gospodarstwa rolne o areale większym niż 20 ha skupiały w swoim władaniu aż 8482 ha z 13319 ha ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, czyli 68,68%. Głównym problemem dla miejscowych rolników jest zmienna rentowność produkcji rolniczej oraz brak szerszej możliwości podjęcia zajęć pozarolniczych. Od 2004 roku stan ten ulega przynajmniej częściowej poprawie dzięki dopłatom bezpośrednim do produkcji rolnej. Koniecznym jest jednak przekwalifikowanie przynajmniej części ludności rolniczej.

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego (2002 rok) gospodarstwa rolne z terenu gminy Lwówek Śląski dysponowały:

- 695 ciągnikami;
- 84 samochodami ciężarowymi;
- 100 kombajnów zbożowych;
- 9 kombajnami ziemniaczanymi;
- 5 kombajnami buraczanymi.

Ponadto:

- 559 gospodarstw dysponowało stodołami;
- 394 gospodarstwa – oborami;
- 344 gospodarstw – kurnikami;
- 313 gospodarstw – budynkami wielofunkcyjnymi;
- 214 gospodarstw – chlewniami.

3.1.4. Jakość gleb, uprawy i hodowla

Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją według klas bonitacyjnych gmina Lwówek Śląski posiada przeciętne warunki do produkcji rolniczej. Areał gruntów bardzo dobrych i dobrych należących do II i III klasy bonitacyjnej wynosi 31,68 %. Natomiast areał gruntów średnich należących do IV klasy bonitacyjnej wynosi 53,65 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Zaś ziemie słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 14,67 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Udział użytków zielonych będących w I – III klasie bonitacyjnej wynosi 40,19 %, w IV klasie – 41,73 % zaś najsłabsze V i VI klasy to 18,08 %.

Według opracowanej przez Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG Puławy) kompleksowej metody waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obliczony dla gminy Lwówek Śląski wskaźnik wartości wynosi 73,8 pkt. Jest to wskaźnik wyższy od średniej dla byłego województwa jeleniogórskiego wynoszącej 66,3 pkt.

Tabela 15. Gmina Lwówek Śląski – odsetek gruntów ornych dobrych (III klasa bonitacyjna) według miejscowości [źródło: Obliczenia własne na podstawie Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość	**Odsetek gruntów ornych w III klasie bonitacyjnej**[3]
Lwówek Śląski	41,35
Bielanka	13,50
Brunów	20,11
Chmielno	30,92

[3] Grunty podlegające ochronie (poza terenem miasta).

Dębowy Gaj	57,76
Dłużec	31,07
Dworek	52,75
Gaszów	30,21
Górczyca	37,32
Gradówek	21,52
Kotliska	17,69
Mojesz	59,43
Nagórze	0,00
Niwnice	51,14
Pieszków	4,37
Płóczki Dolne	46,61
Płóczki Górne	17,51
Radłówka	36,12
Radomiłowice	17,14
Rakowice M.	33,06
Rakowice Wlk.	28,91
Skała	25,08
Skorzynice	17,02
Sobota	40,13
Ustronie	40,78
Włodzice Małe	24,05
Włodzice Wlk.	10,25
Zbylutów	28,13
Żerkowice	40,63

Grunty orne o najwyższym wskaźniku bonitacji (III klasa) występują w obrębach: Mojesz, Dębowy Gaj, Dworek i Niwnice, Gaszów, Chmielno, Dłużec, Rakowice M. Radłówka, Górczyca, Sobota, Żerkowice, Ustronie, Lwówek Śląski, Płóczki Dolne. W przypadku tych miejscowości udział ten przekracza średnią dla gminy wynoszącą 31,16%.

Tabela 16. Gmina Lwówek Śląski – odsetek użytków zielonych dobrych (III klasa bonitacyjna) według miejscowości [źródło: Obliczenia własne na podstawie Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość	**Odsetek użytków zielonych w III klasie bonitacyjnej**[4]
Lwówek Śląski	48,89
Bielanka	15,98
Brunów	19,90
Chmielno	61,69
Dębowy Gaj	55,33
Dłużec	47,54
Dworek	46,76
Gaszów	63,57
Górczyca	43,18
Gradówek	19,00
Kotliska	40,17
Mojesz	26,31
Nagórze	0,00
Niwnice	59,54
Pieszków	11,80
Płóczki Dolne	19,98
Płóczki Górne	15,60
Radłówka	37,62
Radomiłowie	11,27
Rakowice M.	58,53
Rakowice Wlk.	71,40
Skała	46,41
Skorzynice	39,87
Sobota	40,41
Ustronie	47,97
Włodzice Małe	25,85
Włodzice Wlk.	36,45
Zbylutów	49,28
Żerkowice	28,99

Użytki zielone o najwyższym wskaźniku bonitacji występują w obrębach: Rakowice Wielkie, Gaszów, Chmielno, Niwnice, Rakowice Małe, Dębowy Gaj, Zbylutów, Lwówek Śląski, Ustronie,

[4] Grunty podlegające ochronie (poza terenem miasta).

Dłużec, Dworek, Skała, Górczyca, Sobota, Skorzynice, Radłówka. W przypadku tych miejscowości udział ten przekracza średnią dla gminy wynoszącą 37,56 %.

Powyższe uwarunkowania decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest uprawa roślinna dostosowana przede wszystkim na potrzeby rolno – spożywczego przemysłu przetwórczego oraz hodowla zwierząt. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego (2002 rok) największe znaczenie w gminie miały w następujące uprawy: zboża podstawowe ogółem – 6146,18 ha (77,47% powierzchni zasiewów); rzepak – 588,04 ha (7,29 %); gryka, proso i inne zbożowe – 360,82 ha (4,48 %); ziemniaki – 312,8 ha (3,88 %); strączkowe jadalne – 2,18 ha (0,03%); warzywa gruntowe – 32,69 ha (0,41%); kukurydza – 392,22 ha (4,86 %); okopowe pastewne – 17,22 ha (0,21%); truskawki – 3,06 ha (0,04%); buraki cukrowe – 23,95 ha (0,30%), pozostałe – 83,19 ha (1,03 %).

Natomiast wśród zbóż podstawowych dominowały: pszenica – 3030,57 ha (48,52 % zasiewów zbóż podstawowych); jęczmień – 1249,85 ha (20,01 %); żyto – 814,56 ha (13,04 %); owies – 745,02 ha (11,93 %); mieszanki zbożowe – 233,05 ha (3,73 %); pszenżyto – 173,13 ha (2,77 %).

Produkcja zwierzęca dostosowana jest do bieżących potrzeb na rynku. Na terenie gminy Lwówek Śląski główne kierunki hodowli w 2002 roku (według danych z Powszechnego Spisu Rolnego) to: drób – 73628 sztuki; bydło – 788 sztuk; owce – 86 sztuk; trzoda chlewna – 4648 sztuk; kozy – 119 sztuki; konie – 105 sztuk.

Obsada zwierząt gospodarskich w sztukach dużych[5] wyniosła 37 sztuk na 100ha użytków rolnych ogółem. Należy nadmienić, że w analizowanym okresie czasu na terenie gminy: 22,1% gospodarstw rolnych posiadało bydło; 3,6% - konie; 20,7% - trzodę chlewną; 0,8% - owce; 69,5% - bez zwierząt gospodarskich.

Ceny za 1 ha gruntów ornych w zależności od klasy bonitacyjnej gruntu kształtują się na następującym poziomie: I – brak gruntów tej klasy na terenie gminy, II – znikoma ilość gruntów tej klasy na terenie gminy, IIIa – 15000 zł/ha, IIIb – 14000 zł/ha, IVa – 13000 zł/ha, IVb – 11000 zł/ha, V – 9000 zł/ha, VI – 7000 zł/ha.

Ceny za 1 ha użytków zielonych w zależności od klasy bonitacyjnej gruntu kształtują się na następującym poziomie: I - brak użytków tej klasy na terenie gminy, II – znikoma ilość użytków tej klasy na terenie gminy, III – 13000 zł/ha, IV – 10000 zł/ha, V – 8000 zł/ha, VI – 6000 zł/ha.

3.2. Lasy

3.2.1. Charakterystyka lasów

Tereny leśne są obszarami cennymi pod względem florystycznym, ekologicznym i krajobrazowym. Skupia się w nich większość chronionych i rzadkich gatunków roślin, występujących na terenie gminy. Gmina Lwówek Śląski charakteryzuje się znacznym zalesieniem. Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 6143 ha[6] i stanowią 25,60 % powierzchni gminy. Zwarte tereny leśne występują zwłaszcza na wierzchowinach Wzgórz Radomickich, Wzniesień Gradowskich, Wzniesień Płakowickich, Pogórza Bolesławieckiego i Wysoczyzny Ostrzyckiej oraz w dolinie rzeki Bóbr poniżej Lwówka Śląskiego.

[5] Do przeliczeń pogłowia zwierząt gospodarskich na sztuki przyjmuje się podstawowe gatunki, to jest: bydło, trzodę chlewną, owce i konie.

[6] Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną [Źródło: GUS 2008]

Lasy porastające Pogórze Izerskie i Pogórze Kaczawskie to w przewadze lasy mieszane *Galio – Carpinetum*. Są to grądy środkowoeuropejskie, w których drzewostanie występują oba gatunki dębów: szypułkowego *(Quercus robur)* i bezszypułkowego *(Quercus sessilis)*, buk zwyczajny *(Fagus silvatica)*, lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* i grab zwyczajny *(Carpinus betulus)*. Warstwa krzewów jest tu dobrze wykształcona, a w jej skład wchodzi między innymi: dereń świdwa *(Cornus sanguinea)*, trzmielina zwyczajna *(Evonymus europaea)* i dwa gatunki głogów: jednoszyjkowy *(Crataegus monogyna)* i dwuszyjkowy *(Crataegus oxyacantha)*. W runie rosną między innymi: przytulia leśna *(Galium silvaticum)*, pszeniec gajowy *(Malampyrum namorosum)*, jarzmianka większa *(Astrantia maior)* i marzanka wonna *(Asperula odorata)*. Ostatnie dwa gatunki rosną także w lasach mieszanych górskich *(Luzulo – Quercetum petreae)*, występujących na wschód od Lwówka Śląskiego. Lasy te mają bardzo zróżnicowany skład gatunkowy w drzewostanie. Rosną tam: świerk pospolity *(Picea abies)*, dwa gatunki dębów: szypułkowy *(Quercus robur)* i bezszypułkowy *(Quercus sessilis)*, grab zwyczajny *(Carpinus betulus)*, czasem buk zwyczajny *(Fagus silvatica)* i sosna zwyczajna *(Pinus sylvestris)*, która jest w tym zbiorowisku elementem wtórnym. W warstwie krzewów dominuje leszczyna pospolita *(Corylus avellana)* i głóg jednoszyjkowy *(Crataegus monogyna)*. Charakterystycznym gatunkiem runa jest kosmatka gajowa *(Luzula nemorosa)*. Często rosną w tym zbiorowisku niektóre okazałe gatunki jastrzębców *(Hieracium sp.)*. W niektórych miejscach występują fragmenty lasów bagiennych *(Alnion glutinosae)*. W lasach tych gatunkiem panującym w drzewostanie jest olsza czarna *(Alnus glutinosa)*, a w runie pojawia się czasem pióropusznik strusi *(Matteucia strutiopteris)*. Nad ciekami wodnymi spotykamy fragmenty łęgów jesionowo – olchowych *(Circaeo – Altenum)*. W takich zbiorowiskach drzewostan budują: olsza czarna *(Alnus glutinosa)*, jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)*, z domieszką klonu zwyczajnego *(Acer platanoides)* i świerka pospolitego *(Picea abies)*. W podszyciu dominuje pokrzywa zwyczajna *(Urtica dioica)*. Towarzyszą jej: niecierpek pospolity *(Impatiens noli – tangere)*, bodziszek cuchnący *(Geranium robertianum)*, jasnota plamista *(Lamium maculatum)*, dwa gatunki kuklików: pospolity *(Geum urbanum)* i zwisły *(Geum rivale)*, tojeść gajowa *(Lysimachia nemorum)* i śledziennica naprzeciwlistna *(Chrysosplenium oppositifolium)*. W północnej części gminy spotyka się także bory świeże *(Leucobryo – Pinetum)*. W nich można spotkać pomocnika baldaszkowego *(Chimophilia umbellata)* (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1999).

Do najcenniejszych, najlepiej zachowanych w postaci niewielkich płatów, zespołów leśnych należą na terenie gminy Lwówek Śląski:

- *Galio – Carpinetum* – najlepiej zachowany w dolinie potoku w kompleksie Lasu Gradowskiego w pobliżu Wolbromowa;
- Las klonowo – lipowy *(Aceri – Tilietum)* – najlepiej rozwinięty na opuszczonym wapienniku w okolicach Płóczek Dolnych oraz spotykany sporadycznie w niewielkich fragmentach na stromych stokach wzgórz piaskowcowych w dolinie Bobru między Lwówkiem Śląskim a Sobotą i Górczycą oraz na porfirze między Nagórzem a Płóczkami Górnymi;
- Żyzna buczyna sudecka *(Dentario Enneaphylidis – Fagetum)* – najlepiej rozwinięta na szczycie Góry Heleny oraz spotykana w mniej typowo wykształconych fragmentach w całym obszarze Lasu Gradowskiego;
- Łęg zbliżony składem gatunkowym do *Ficario – Ulmetum* – występujący w płytkiej dolinie na zachód od Radłówki przy drodze do Niwnic;
- Łęg olchowy *(Stellario – Alnetum)* – często spotykany z najlepiej rozwiniętym zbiorowiskiem tego typu w Niwnicach przy potoku w okolicach kościoła (JBPiP, 2000).

Tabela 17. Leśnictwa położone na terenie gminy Lwówek Śląski z określeniem powierzchni w zasięgu gminy w 2010 roku [źródło: Nadleśnictwo Lwówek Ślaski, 2010]

	Nazwa leśnictwa	**Powierzchnia w ha**
Gmina	Leśnictwo Ustronie	1035,81
	Leśnictwo Czaple	419,40
	Leśnictwo Kotliska	1025,67
	Leśnictwo Gradówek	770,44
	Leśnictwo Pławna	610,46
	Leśnictwo Bielanka	1219,62
	Leśnictwo Ubocze	205,21
	Leśnictwo Wleń	78,19
	Leśnictwo Łupki	94,23
Miasto	Leśnictwo Kotliska	0,29
	Leśnictwo Pławna	4,66
	Leśnictwo Bielanka	371,90

Ogólna powierzchnia obszarów leśnych w zasięgu Nadleśnictwa na terenie miasta wynosi 370,95 ha, a na terenie gminy 5341,82 ha. [źródło: Nadleśnictwo Lwówek Ślaski, 2010]

Tabela 18. Gmina Lwówek Śląski – typy siedliskowe lasu oraz ich powierzchnie na terenie Gminy i Miasta w zarządzie Nadleśnictwa Lwówek Śląski w 2010 roku [źródło: Nadleśnictwo Lwówek Ślaski, 2010]

	Typ siedliskowy lasu	**Oznaczenie**	**Powierzchnia w ha**	**Struktura w %**
Gmina	Bór mieszany wyżynny	BMWyż	75,34	1,34
	Las mieszany wyżynny	LMWyż	4075,46	72,48
	Las wyżynny	LWyż	1106,70	19,68
Miasto	Las mieszany wyżynny	LMWyż	275,73	4,90
	Las wyżynny	LWyż	89,82	1,60

Na terenie gminy zdecydowanie dominują siedliska lasowe nad borowymi. Siedliska lasowe stanowią aż 98,66 % ogólnej powierzchni lasów będących w zarządzie Nadleśnictwa Lwówek Śląski. Wśród siedlisk lasowych dominującymi są: las mieszany wyżynny oraz las wyżynny, stanowiące odpowiednio: 72,48 % oraz 19,68 % ogólnej powierzchni zajętej przez siedliska lasowe.

Tabela 19. Gmina Lwówek Śląski – struktura drzewostanów oraz ich powierzchnie na terenie gminy w zarządzie Nadleśnictwa Lwówek Śląski w 2010 roku [źródło: Nadleśnictwo Lwówek Ślaski, 2010]

	Drzewostan	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Gmina	Lasy z drzewostanem do 40 lat	1156,31	20,24
	Lasy z drzewostanem powyżej 40 lat	4185,54	73,27
Miasto	Lasy z drzewostanem do 40 lat	68,67	1,20
	Lasy z drzewostanem powyżej 40 lat	302,28	5,29

Tabela 20. Gatunki drzew w drzewostanach Nadleśnictwa Lwówek Śląski w 2010 roku [źródło: Nadleśnictwo Lwówek Sląski, 2010]

Gatunek drzewa	Symbol	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Sosna	So	4033	22,37
Modrzew	Md	412	2,29
Świerk	Św	6098	33,83
Daglezja	Dg	2	0,01
Buk	Bk	583	3,23
Dąb	Db	2926	16,23
Klon	Kl	13	0,07
Jawor	Jw	237	1,31
Jesion	Js	295	1,64
Grab	Gb	18	0,10
Brzoza	Brz	2584	14,34
Olcha	Ol	489	2,71
Osika	Os	38	0,21
Lipa	Lp	145	0,80
Pozostałe	-	152	0,84

Drzewa iglaste stanowią 58,50 % ogólnej powierzchni lasów na terenie Nadleśnictwa Lwówek Śląski. Dominującym gatunkiem jest tutaj świerk (33,83 % ogólnej powierzchni) i sosna (22,37 %). Wśród drzew liściastych najbardziej powszechny jest dąb (16,23 % ogólnej powierzchni), a ponadto: brzoza (14,34 %), buk (3,23 %) i olcha (2,71 %). Najrzadziej spotykanymi gatunkami drzew na terenie Nadleśnictwa Lwówek Śląski są: daglezja (0,01 %), klon (0,07 %), grab (0,10 %), osika (0,21 %) i lipa (0,80 %).

3.2.2. Gospodarka leśna

Gmina charakteryzuje się znacznym zalesieniem. Lasy i grunty leśne stanowią 25,60 % powierzchni gminy, to jest 6143 ha. Jest to jednak wskaźnik niższy od średniej dla powiatu lwóweckiego – 33,96 % i zbliżony do średniej charakteryzującej województwo dolnośląskie – 30,25 %.

Tabela 21. Gmina Lwówek Śląski – wskaźnik lesistości[7] w 2008 roku [źródło: obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

	Gmina Lwówek Śląski	**Powiat lwówecki**	**Województwo Dolnośląskie**
Lesistość (%)	**25,23**	33,31	29,45

Lasami Państwowymi znajdującymi się na terenie gminy Lwówek Śląski zarządza Nadleśnictwo Lwówek Śląski, podległe Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu. Rejon gminy nadzorują Leśnictwa: Ustronie, Czaple, Kotliska, Gradówek, Pławna, Bielanka, Ubocze, Wleń, Łupki [źródło: Nadleśnictwo Lwówek Śląski]. W 2008 roku ogólna powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Lwówek Śląski wynosiła 6143 ha, w tym samych lasów 6054 ha. Z ogółu gruntów leśnych we władaniu publicznym znajdowało się 5850 ha, to jest 95,23 %, a w rękach prywatnych 293 ha, to jest 4,77 %. W zarządzie Lasów Państwowych pozostawało 5702 ha (97,47 % ogółu), w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych 119 ha (2,03 % ogółu), a własnością gminy było 29 ha (0,50 % ogółu).

Zwarte tereny leśne występują zwłaszcza na wierzchowinach Wzgórz Radomickich, Wzniesień Gradowskich, Wzniesień Płakowickich, Pogórza Bolesławieckiego i Wysoczyzny Ostrzyckiej oraz w dolinie rzeki Bóbr poniżej Lwówka Śląskiego.

Tabela 22. Gmina Lwówek Śląski – powierzchnia lasów i gruntów leśnych według miejscowości w 2010 roku [źródło: obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość (obręb)	**Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w ha**	**Wskaźnik lesistości w %**
Lwówek Śląski	450,07	27,09
Bielanka	261,27	36,68
Brunów	19,74	7,16
Chmielno	110,91	12,84
Dębowy Gaj	228,81	21,88
Dłużec	484,73	31,91
Dworek	332,57	62,50

[7] Tylko tereny leśne.

Gaszów	112,71	25,65
Górczyca	71,78	14,44
Gradówek	336,25	49,92
Kotliska	624,36	47,20
Mojesz	246,13	28,53
Nagórze	92,87	24,19
Niwnice	614,38	30,90
Pieszków	94,07	29,26
Płóczki Dolne	59,8	11,10
Płóczki Górne	716,3	34,25
Radłówka	122,08	22,96
Radomiłowice	104,72	22,42
Rakowice Małe	14,18	4,03
Rakowice Wielkie	42,75	5,52
Skała	24,95	8,65
Skorzynice	280,49	24,10
Sobota	7,10	1,16
Ustronie	342,33	34,61
Włodzice Małe	54,13	8,62
Włodzice Wielkie	230,74	28,35
Zbylutów	272,64	21,35
Żerkowice	29,69	8,72

Największą lesistością, ponad średnią występującą w gminie Lwówek Śląski, charakteryzują się miejscowości: Dworek, Gradówek, Kotliska, Bielanka, Ustronie, Płóczki Górne, Dłużec, Niwnice, Pieszków, Włodzice Wielkie, Mojesz i Lwówek Śląski, Gaszów. Wskaźnik lesistości w przypadku dwóch pierwszych miejscowości przekracza 50 %. Najmniejszą lesistość (poniżej 10 %) posiadają miejscowości: Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Żerkowice, Brunów, Włodzice Małe i Skała.

Znaczna część lasów na gminy została uznana jako lasy ochronne: wodochronne, glebochronne oraz lasy masowego wypoczynku. Skupiają się one przede wszystkim w południowej części gminy. Lasy masowego wypoczynku rozciągające się na południowy – wschód od centrum miasta charakteryzują się dużymi walorami krajobrazowymi i geologicznymi. Cenne pod względem przyrodniczym są lasy nasienne wyłączone z pozyskiwania drewna, zajęte przez starodrzew i służące do pozyskiwania nasion z drzew stojących. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych. Istnienie takich form ochronnych na terenie lasów położonych w granicach gminy Lwówek Śląski w zasadniczy sposób wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia: ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i

surowców niedrzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczyć należy: funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowieniem, zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajorazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki: zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna. Ponadto zgodnie z tendencją zwiększania lesistości kraju wskazane byłoby przeznaczenie pod zalesienie nie użytkowanych gruntów rolnych i użytków zielonych V i VI klasy bonitacyjnej.

3.3. Wody powierzchniowe[8]

Zdecydowana większość obszaru gminy należy do dorzecza Bobru (lewy dopływ Odry). Niewielki fragment wschodniej część gminy należy do dorzecza Kaczawy (lewy dopływ Odry), natomiast zachodnie krańce gminy do dorzecza Kwisy (lewy dopływ Bobru). Większymi dopływami Bobru na terenie gminy Lwówek Śląski są cieki:

- Sobótka – lewy dopływ, dorzecze 19,9 km²;
- Srebrna – lewy dopływ, dorzecze 47,7 km²;
- Płuczka – lewy dopływ, dorzecze 36,0 km²;
- Widnica – prawy dopływ, wielkość dorzecza nie ustalona;
- Osownia – prawy dopływ – dorzecze 37,1 km²;
- Stoczek – lewy dopływ – dorzecze 11,7 km²;
- Bobrzyca – prawy dopływ, dorzecze 174,9 km² (północno – wschodnie krańce gminy).

W dorzeczu Kwisy największym ciekiem na terenie gminy jest Iwnica (prawy dopływ Kwisy, dorzecze 82,2km²). W części należącej do dorzecza Kaczawy teren odwadniany jest w kierunku rzeki Skora (prawy dopływ Czarnej Wody). Z innych cieków na terenie gminy większymi są: Kózka (prawy dopływ Srebrnej, dorzecze 16,0 km²) i Słotwina (prawy dopływ Płóczki, dorzecze 19,1 km²).

Generalnie sieć cieków wodnych jest gęsta i dość słabo zmodyfikowana przez melioracje. Część koryt cieków została zabudowana technicznie, a na części wybudowano zastawki oraz wprowadzono przeciwerozyjne korekty progowe. Dolina Bobru podlega zalewaniu wodami wysokich wezbrań. Występują w niej dość duże zbiorniki wodne, zajmujące odkrywki po eksploatacji kruszyw naturalnych, np.: zbiorniki wodne w żwirowni Rakowice.

Na terenie gminy Lwówek Śląski brak jest posterunków wodowskazowych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW). Najbliższy znajduje się na Bobrze w Pilchowicach. Największa w tym rejonie rzeka Bóbr jest rzeką górską, o reżimie hydrologicznym zmienionym oddziaływaniem gospodarki wodnej na zbiornikach retencyjnych w wyższym biegu. Najbliższym takim zbiornikiem jest Jezioro Pilchowickie, znajdujące się kilkanaście kilometrów za południową granicą gminy. Przebieg SSQ (średnia roczna woda) Bobru w Pilchowicach wykazuje główne maksimum w okresie kwietnia oraz drugorzędne w lipcu. Główne minimum przypada na październik, a dwa drugorzędne w lutym i czerwcu. Wiosenna kulminacja przepływów SSQ jest skutkiem zasilania roztopowego, obejmującego początkowo niżej położone partie zlewni, a następnie coraz wyższe.

[8] Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C Lwówek Śląski (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001).

Wskutek tego kulminacja SSQ jest rozciągnięta na okres od marca po maj. Letnia kulminacja SSQ jest spowodowana wysokimi opadami, zwłaszcza w górskiej części zlewni. Obniżanie przepływów następuje od maja, pomimo wzrostu sum opadowych w kolejnych miesiącach. Jest to spowodowane dużym poborem wody przez rośliny. Minimum schyłku lata i jesienne jest spowodowane kilkoma czynnikami. Po lipcu obniżają się sumy opadów w kolejnych miesiącach. W sierpniu trwa jeszcze dość intensywna transpiracja roślin, kształtująca efekt barierowy w strefie aeracji w odniesieniu do wód infiltrujących (podobnie jak w czerwcu). We wrześniu i październiku często odnotowywane jest występowanie kompleksu pogodowego „babiego lata" z towarzyszącymi okresami posusznymi. Retencja zlewniowa jest zatem sczerpywana. Jej istotne zwiększenie następuje dopiero późną jesienią i zimą w warunkach sezonu pozawegetacyjnego oraz panowania niskich temperatur. Obniżeniu strat wody na parowanie terenowe towarzyszy zwiększona skuteczność hydrologiczna opadów o nawet niewielkich rozmiarach. W zimie nakłada się na to efekt odwilży.

Wymienione wyżej cechy w znacznej mierze powiela wykres SNQ (średnia niska woda). Znaczenie wiosennego odnawiania retencji zlewniowej jest na nim szczególnie silnie podkreślane. Wysokie przepływy maksymalne wykazują zdecydowaną dominację w okresie od lipca do sierpnia. Wezbrania wówczas występujące mają niekiedy charakter powodziowy. Dla przekroju Bobru w Pilchowicach nie wyznaczono jednak konwencjonalnych stanów powodziowych: ostrzegawczego i alarmowego. Nie można zatem określić frekwencji ich występowania na tym odcinku rzeki. Obraz cech reżimowych rzeki uzupełniają przebiegi przepływów dobowych roku normalnym. Ujawniają one silny wpływ zbiornika retencyjnego w Pilchowicach.

CHARAKTERYSTYKA HYDROLOGICZNA

Tabela 23. Gmina Lwówek Sląski – charakterystyczne miesięczne stany wody rzeki Bóbr (cm) w okresie 1971 – 1999 na profilu Pilchowice [źródło: Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C, Lwówek Śląski (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001)]

Stany	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Rok
NNW	0	6	4	7	3	10	5	1	6	4	3	3	0
SNW	14	16	16	17	19	21	18	15	15	14	15	15	8
SW	36	44	44	42	52	59	53	41	45	39	35	32	44
SWW	77	82	85	78	94	91	97	84	105	96	78	75	148
WWW	117	200	194	109	144	146	146	130	340	335	113	119	340

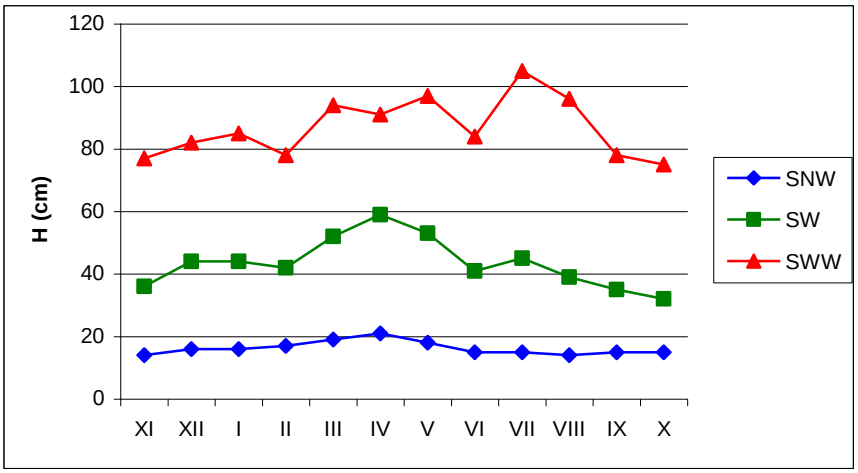

Rysunek 7. Gmina Lwówek Śląski – charakterystyczne miesięczne stany wody rzeki Bóbr (cm) w okresie 1971 – 1999 na profilu Lądek Pilchowice [SNW – średnia niska woda; SW – średnia roczna woda; SWW – średnia wielka woda; źródło: Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C, Lwówek Śląski (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001)]

Tabela 24. Lwówek Śląski – charakterystyczne przepływy wody rzeki Bóbr (m³/s) w okresie 1971 – 1999 na profilu Pilchowice [źródło: Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C, Lwówek Śląski (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001)]

Przepływ	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Rok
NNQ	2,60	2,50	0,40	0,90	2,40	2,90	1,60	2,70	1,30	1,50	0,50	1,50	0,40
SNQ	3,68	4,71	4,60	4,61	5,72	9,73	5,87	4,17	4,53	4,50	3,60	3,18	2,39
SQ	11,3	16,0	15,6	13,9	20,9	25,0	21,4	13,4	18,4	13,5	9,82	8,29	15,6
SWQ	24,9	34,6	33,6	26,7	44,7	42,3	49,8	32,9	52,1	41,9	21,2	21,3	108
WWQ	63,1	156	101	41,2	108	99,8	104	79,9	324	494	62,7	69,3	494

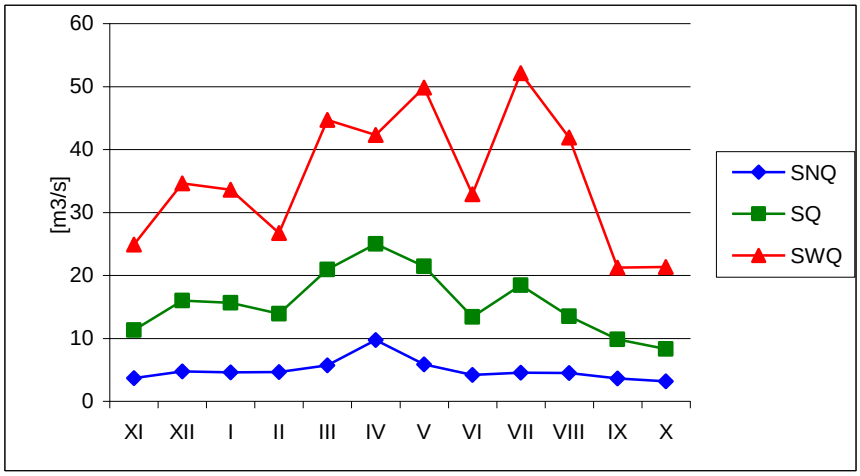

Rysunek 8. Gmina Lwówek Śląski – charakterystyczne przepływy wody rzeki Bóbr (m³/s) w okresie 1971 – 1999 na profilu Pilchowice [SNQ – średnia niska woda; SQ – średnia roczna woda; SWQ – średnia wielka woda; źródło: Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C, Lwówek Śląski (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001)]

MELIORACJE

Urządzenie melioracji wodnych służą regulacji stosunków wodnych w celu poprawienia zdolności produkcyjnej gleby oraz ułatwienia jej uprawy. Ponadto chronią użytki rolne przed powodziami. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (Dz. U. 115, poz. 1229 z dnia 11.10.2001 z późniejszymi zmianami) dzieli urządzenia melioracji wodnych na podstawowe i szczegółowe.

Do urządzeń melioracji wodnych podstawowych należą: budowle piętrzące, upustowe oraz obiekty służące do ujmowania wód; stopnie i zbiorniki wodne; kanały wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie; rurociągi o średnicy co najmniej 0,6 m; budowle regulacyjne oraz przeciwpowodziowe; stacje pomp.

Natomiast urządzenia melioracji wodnych szczegółowych obejmują: rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie; deszczownie z pompami przenośnymi; rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m; stacje pomp do nawodnień ciśnieniowych; ziemne stawy rybne oraz groble na obszarach nawadnianych; systemy nawodnień grawitacyjnych.

Na terenie gminy Lwówek Śląski łączna powierzchnia gruntów zmeliorowanych wynosi 3793 ha, w tym grunty zdrenowane 1808 ha (47,67 %). Powyższe oznacza, że użytki rolne zmeliorowane stanowią 24,92 % ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie (w tym zdrenowane – 11,88 %).

Tabela 25. Gmina Lwówek Śląski – wykaz powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych zmeliorowanych w 2010 roku [źródło: Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, Oddział w Lwówku Śląskim, 2010]

Obręb	**Obszar zmeliorowany w ha**			**Długośc rowów (mb)**
	grunty orne	**trwałe użytki zielone**	**Razem**	
Włodzice Małe	24,00	24,00	48,00	4525,00
Rakowice Małe	40,00	30,00	70,00	7220,00
Kotliska	88,00	114,00	202,00	16356,00
Włodzice Wielkie	42,00	67,00	109,00	8508,00
Ustronie	200,00	7,00	207,00	4423,00
Brunów	1,00	37,00	38,00	1455,00
Żerkowice	69,00	31,00	100,00	5123,00
Skała	74,00	77,00	151,00	9265,00
Gaszów	131,00	25,00	156,00	3106,00
Chmielno	112,00	147,00	259,00	18001,00
Zbylutów	168,00	109,00	277,00	13245,00
Skorzynice	265,00	71,00	336,00	18000,00
Bielanka	64,00	42,00	106,00	5223,00
Gradówek	49,00	42,00	91,00	7341,00
Niwnice	60,00	190,00	250,00	29177,00
Radłówka	39,00	95,00	134,00	10650,00
Rakowice Wielkie	101,00	66,00	167,00	4400,00
Ptakowice	26,00	114,00	140,00	15432,00
Dworek	18,00	-	18,00	500,00
Pieszków	58,00	20,00	78,00	4796,00
Płóczki Dolne	47,00	43,00	90,00	4360,00
Płóczki Górne	95,00	144,00	239,00	26128,00
Nagórze	27,00	33,00	60,00	6828,00
Dębowy Gaj	4,00	52,00	56,00	6309,00
Mojesz	63,00	22,00	85,00	3750,00
Sobota	66,00	27,00	93,00	5352,00
Dłużec	103,00	130,00	233,00	18327,00
Radomiłowie	-	-	-	-
Górczyca	-	-	-	-
Razem	*2034,00*	*1759,00*	*3793,00*	*257800,00*

Całkowita długość rowów melioracji szczegółowych wynosi na terenie gminy Lwówek Śląski 257,849 km, a cieków naturalnych 82,000 km. Z powyższego wynika, że przeciętnie na każde 100 ha użytków rolnych na terenie gminy przypadają 1694 m rowów melioracji szczegółowych.

Na terenie gminy Lwówek Śląski zlokalizowane są następujące cieki wodne melioracji podstawowych, będące w administracji Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, Oddział w Lwówku Śląskim:

Tabela 26. Gmina Lwówek Śląski – wykaz cieków naturalnych w 2010 roku [źródło: Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, Oddział w Lwówku Śląskim, 2010]

Nazwa cieku	**Długość ogółem**	**Długość cieków wg miejscowości ogółem**		**W tym uregulowane**
Srebrna	4,8	Lwówek Śląski	1,4	4,8
		Mojesz	3,4	
Kózka	1,4	Mojesz	1,4	1,4
Płuczka	10,00	Lwówek Śląski	3,33	10,0
		Płóczki Dolne	6,67	
Słotwina	8,2	Płóczki Górne	6,96	8,2
		Nagórze	1,24	
Rakówka	3,30	Rakowice Wielkie	1,91	3,3
		Radłówka	1,39	
Stoczek	4,9	Rakowice Małe	1,5	4,9
		Kotliska	3,4	
Osownia	13,00	Żerkowice	2,25	13,0
		Chmielno	3,03	
		Zbylutów	3,47	
		Skorzenice	4,25	
Wilczyca	2,0	Mojesz	2,0	2,0
Widnica	4,3	Brunów	0,71	4,3
		Lwówek Śląski	3,59	
Żeliszowski Potok	4,2	Włodzice Wielkie	2,82	4,2
		Ustronie	1,38	
Sobótka	5,0	Sobota	2,2	5,0
		Dłużec	2,8	
Chmielnik	4,1	Brunów	2,48	4,1
		Chmielno	1,62	
Kwilica	3,4	Mojesz	3,4	3,4
Bukownica	5,2	Sobota	1,3	5,2
		Górczyca	2,47	

		Radomiłowice	1,43	
Razem cieki	*82,00*		*82,00*	*82,00*

Stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na terenie gminy Lwówek Śląski jest niezadowalający. Według analiz wykonanych na potrzeby sporządzenia gminnego Programu Ochrony Środowiska większość urządzeń melioracyjnych wymaga odbudowy lub modernizacji.

Istotny wpływ na prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej mają rozmiary i techniczna sprawność urządzeń wodnych. Ponieważ nadmiar wód w glebie, podobnie jak ich niedobór negatywnie wpływają na jej wydajność, to tworzenie optymalnych warunków wilgotnościowych i powietrznych poprzez melioracje, dzięki którym można regulować poziom wód gruntowych oraz odpływ nadmiaru wód opadowych, staje się koniecznością. Prawidłowe funkcjonowanie systemów melioracyjnych jest uzależnione od ich właściwej eksploatacji i konserwacji. Odpowiedzialność za właściwe utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych spoczywa na zainteresowanych właścicielach gruntów. Stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na terenie gminy Lwówek Śląski jest miejscami niezadowalający. Według analiz wykonanych na potrzeby sporządzenia gminnego Programu Ochrony Środowiska większość urządzeń melioracyjnych wymaga odbudowy lub modernizacji. Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, Oddział w Lwówku Śląskim z zamierzeń inwestycyjnych obecnie realizuje inwestycję związaną z zabezpieczeniem przeciwpodziowym miasta Lwówek Śląski, która obejmuje swoim zakresem część gruntów: miasta Lwówek Śląski, m. Brunów, i m. Rakowice Wielkie. W perspektywicznych zamierzeniach nie planuje się inwestycji melioracyjnych na terenie gminy.

URZĄDZENIA WODNE

Budowle regulacyjne wzmacniające skarpy i dno koryta rzeki oraz stabilizujące jego spadek znajdują się zarówno na rzece Bóbr jak i jego dopływach. W większości są to konstrukcje sprzed 1945 roku, o stopniu dekapitalizacji od 30 do nawet 90 %, faszynowe lub faszynowo – kamienne (opaski i tamy podłużne) oraz betonowo – kamienne (progi, stopnie, mury oporowe). Bóbr uregulowany jest na długości około 3,5 km. Dopływy Bobru uregulowane są na długościach:

- Bukownica – 5,6 km;
- Osownia – 13,3 km;
- Płuczka – 9,4 km;
- Rakówka – 2 km;
- Sobótka – 5,1 km;
- Wilczyca – 2 km;
- Stoczek – 5,1 km;
- Widnica – 4,1 km;
- Słotwina – 8,1 km;
- Iwnica – 4 km.

Obiekty piętrzące zlokalizowane są na: Płóczce – 1 stopień, Słotwinie – 2 stopnie, Wilczycy – 2 zastawki. Budowle wodne (jazy) znajdują się na Bobrze i są to: Włodzice Małe (elektrownia wodna km 155,5), próg regulacyjny (km 159,15), młyn w Brunowie (km 164,8), tartak w Lwówku Śląskim (km 167,38), młyn w Dębowym Gaju (km 174,3). Obiekty w Brunowie, Lwówku Śląskim i Dębowym Gaju pełnią jedynie funkcje regulacyjne. Zbiorniki małej retencji na terenie gminy to stawy rybne w: Dębowym Gaju, Płóczkach Dolnych, Gradówku, Mojeszu i Radłówce oraz 5 akwenów wodnych powstałych w wyrobiskach.

Na terenie gminy brak jest systematycznej zabudowy doliny rzeki Bóbr wałami przeciwpowodziowymi. Istniejące obwałowania zlokalizowane są w km: 158,5 – 159,6; 163,1 –

163,5; 163,5 – 164,0 i 165,3 – 165,9. Chronią one zabudowania Lwówka Śląskiego, Brunowa, Rakowic Małych i Rakowic Wielkich. Ponadto w km 164,5 znajduje się odcinek wału prawobrzeżnego o długości 150 m

3.4. Rzeźba terenu

3.4.1. Geomorfologia terenu[9]

Wielkie zróżnicowanie struktury i litologii podłoża oraz stosunkowo mała miąższość utworów lodowcowych powoduje, że rzeźba terenu gminy Lwówek Śląski ma wybitnie strukturalny charakter, czyli odtwarza tektonikę i odporność skał podłoża na procesy denudacyjne. Wyraźnie strukturalno – tektoniczny charakter ma Rów Zbylutowski w północno – wschodniej części gminy. Jego przebieg wyznacza od wschodu linia kolejowa Złotoryja – Nowa Wieś Grodziska, a od niej za zachód droga biegnąca przez miejscowości Skorzynice, Zbylutów, Chmielno i dalej wzdłuż cieku do doliny Bobru. Od północy rów ten ogranicza wyraźna krawędź, szczególnie widoczna między Skorzynicami i Zbylutowem. Krawędź tą obserwujemy ponownie wzdłuż drogi łączącej miejscowości Gaszów i Skała. Od strony południowej krawędź rowu jest mniej wyraźna, a deniwelacje są wyraźnie mniejsze. Samo dno rowu jest zasypane utworami lodowcowymi oraz rzecznymi, stąd ma ono charakter obniżenia erozyjno – akumulacyjnego. Deniwelacja pomiędzy dnem rowu a otaczającymi wzniesieniami wynosi 50 – 100 m.

Podobne obniżenie, prawie równoleżnikowe, rozciąga się od miejscowości Płakowice w kierunku na miejscowość Dworek, lecz nie jest tak wyraźne jak poprzednie i od wschodu jest zamknięte przez biegnące z północy na południe kulminacje wschodnich części Wzniesień Płakowickich. W obrębie Wzniesień Płakowickich występuje kilka charakterystycznych grzęd, wyraźnie nawiązujących do litologii podłoża. Jest to wyraźna grzęda na północ od Lwówka Śląskiego z kulminacją 290,7 m n.p.m., a następnie kolejna grzęda między miejscowościami Płakowice i Sobota o wysokości 299,6 m n.p.m. Te dwa grzbiety mają kierunek ogólnie NE – SE i jest on zbliżony do kierunku płynięcia rzeki Bóbr na tym odcinku.

W rejonie miejscowości Dłużec, Radomiłowice i Bystrzyca rozciąga się Wysoczyzna Ostrzycka, wyraźniej hipsometrycznie zróżnicowana, a charakter rzeźby posiada również strukturalne cechy. Charakterystyczną cechą wysoczyzny jest wyrównana wysokość wierzchowin poszczególnych wzniesień, około 350 m n.p.m. oraz duża ilość małych, głębokich dolinek.

Rzeka Bóbr przepływa przez cały obszar gminy początkowo w kierunku północnym, a w miejscowości Sobota w kierunku północno – zachodnim. Na południe od granic gminy Dolina Bobru ma charakter przełomowy. Dalej na północ występuje kotlinowate rozszerzenie dna doliny. Na wschód od Lwówka Śląskiego Bóbr płynie wyraźnie zwężoną doliną, ułożoną konsekwentnie w stosunku do kierunku wzniesień położonych po obu jego stronach. Samo miasto Lwówek Śląski położone jest w kotlinie otoczonej stromymi zboczami wzgórz o przewadze kierunku WNW – ESE, zgodnym z litologią podłoża. Na północ od Lwówka Śląskiego koryto Bobru jest poszerzone i ma wyraźnie akumulacyjny charakter. Świadczą o tym zatopione wyrobiska po eksploatacji piasków i żwirów rzecznych.

Obszar położony na zachód od rzeki Bóbr ma wybitnie strukturalną rzeźbę terenu. Wszystkie rozleglejsze grzbiety i wąskie grzędy wzniesień mają wspólny kierunek z NW na SE, a sieć

[9] Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C Lwówek sląski (Biedroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001).

rzeczna posiada miejscami rusztowy charakter, czyli mniejsze dopływy płyną konsekwentnie wzdłuż obniżeń między grzbietami i grzędami. Rzeki większe natomiast na wielu odcinkach z SW na NE, czyli niejako prostopadle do linii grzbietów, stąd w wielu miejscach mają one charakter przełomów. Pomimo bardzo wielkiego zróżnicowania rzeźby terenu kulminacje wierzchowin wykazują małe zróżnicowanie. W części północnej przeważają wysokości około 300 m n.p.m., a w części południowej osiągają średnio 400 – 420 m n.p.m.

Powierzchnie zalesione są rozłożone równomiernie na całym obszarze. Zajmują one najwyższe wzniesienia, ale również często strome zbocza. Zróżnicowanie rzeźby o bardzo wyraźnych cechach strukturalnych, liczne powierzchnie leśne i stosunkowo gęsta sieć cieków wodnych czynią cały obszar gminy wyjątkowo ciekawy pod względem krajobrazowym.

3.4.2. Charakterystyka makroregionów i mezoregionów[10]

Pogórze Izerskie (322.26) jest rozległą częścią Pogórza Zachodniosudeckiego pomiędzy Obniżeniem Żytawsko – Zgorzeleckim na zachodzie a doliną Bobru na wschodzie, na południu oddzieloną od Gór Izerskich dyslokacją tektoniczną, na północy zaś zanurzającą się pod osady morza mioceńskiego oraz piaski i gliny czwartorzędowe, zalegające również częściowo na samym Pogórzu Izerskim tak, że granica północna nie jest wyraźna. Pogórze Izerskie jest zbudowane przeważnie z gnejsów oraz granitów batolitu izersko – karkonoskiego i przecięte żyłami bazaltu. W obrębie tego dużego mezoregionu wyróżniono wiele mikroregionów, na których położna jest między innymi gmina Lwówek Śląski. Należą do nich:

- Wzgórza Radomickie (332.267) to falista wyżyna wysokości 300 – 350 m n.p.m. zbudowana z granitognejsów i zlepieńców permskich o mieszanym rolno – leśnym użytkowaniu ziemi.
- Wzniesienia Gradowskie (332.268) to wyżyna zbudowana z łupków sylurskich i czerwonych zlepieńców permskich, w znacznej części zalesiona.

Niecka Lwówecka (332.269) jest szerokim, płaskim obniżeniem tektonicznym osiągającym wysokości 200 – 300 m n.p.m., zbudowanym z piaskowców triasowych i kredowych, z pokrywą utworów czwartorzędowych, rozciągającym się pomiędzy dolinami Kwisy i Bobru. Przeważają uprawy rolne.

Pogórze Kaczawskie (332.27) rozpościera się na północ od Gór Kaczawskich, pomiędzy dolinami Bobru i Nysy Szalonej, a od północnego – wschodu granicą jest brzeżny uskok sudecki. Od zachodu sąsiaduje z Pogórzem Izerskim, od południowego – wschodu z Pogórzem Wałbrzyskim. Pod względem budowy geologicznej przedstawia nieckę złożoną z warstw cechsztynu, dolnego triasu i kredy, których wychodnie tworzą kuesty. Podobnie jak w przypadku Pogórza Izerskiego w obrębie dużego mezoregionu Pogórza Kaczawskiego wyróżniono wiele mikroregionów, na których położna jest między innymi gmina Lwówek Śląski. Należą do nich:

- Dolina Bobru (332.271) poniżej Kotliny Jeleniogórskiej jest krótkim przełomem między wyżyną Przedgórza Izerskiego a przedpolem Gór Kaczawskich, po czym skręca na północ przez Wleń i Lwówek Śląski do Bolesławca.
- Pogórze Bolesławieckie (332.272) jest silnie zdenudowaną brzeżną częścią Pogórza Kaczawskiego między Bobrem a Skorą i ma postać płaskich zalesionych pagórów z polami uprawnymi poniżej. Wzniesienia przekraczają 300 m n.p.m.

[10] J. Kondracki, Geografia regionalna Polski, 1998.

- Rów Zbylutowski (332.273) położony jest na południe od Pogórza Bolesławieckiego. Otaczają go progi z piaskowca pstrego i górnokredowego.
- Wzniesienia Płakowickie (332.274) to szereg zalesionych wzgórz na południe od Rowu Zbylutowskiego.
- Wysoczyzna Ostrzycka (332.276) to częściowo zalesione wzgórza melafirowe, osiągające wysokości 250 – 400 m n.p.m., z kulminacją w postaci bazaltowego stożka Ostrzycy (499 m n.p.m. – poza terenem gminy).

3.5. Budowa geologiczna

Budowę geologiczną i charakterystykę wód podziemnych gminy Lwówek Śląski omówiono na podstawie Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:25 000, arkuszy z objaśnieniami: Lwówek Śląski (Milewicz, 1959, Milewicz, 1964), Skorzynice (Milewicz, 1957), Lubomierz (Milewicz, 1962, Milewicz, 1970) i Wleń (Milewicz, Frąckiewicz, 1983, Milewicz, 1987) oraz na podstawie Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000, arkusze: Lwówek Śląski nr 758 (Różański, 2004), Lubań nr 757 (Różański, 2004) i Bolesławiec nr 721 (Kochanowska, 2004).

Na terenie gminy Lwówek Śląski występuje jedna jednostka geologiczna: depresja północnosudecka. Depresja północnosudecka wypełniona jest osadami młodopaleozoiczno – mezozoicznymi: karbonu górnego, permu (czerwonego spągowca i cechsztynu), triasu oraz kredy górnej. Wśród utworów karbonu górnego można wyróżnić: zlepieńce, piaskowce, mułowce, iłowce i tufy porfirowe. Utwory czerwonego spągowca mają dość znaczne rozprzestrzenienie głównie w środkowej części gminy. Wykształcone są w postaci zlepieńców, piaskowców, łupków, mułowców, iłowców oraz melafirów. Duże wystąpienie tych ostatnich znajduje się między Przeździedzą, Bełczyną a Bystrzycą (poza granicami gminy) gdzie budują liczne wzgórza.

Cechsztyn reprezentują: zlepieńce, piaskowce, margle, wapienie, łupki margliste, dolomity, anhydryty i gipsy, występujące głównie w okolicach Niwnic i Dębowego Gaju. Brak jest wychodni skał cechsztyńskich na wschód od doliny Bobru. W triasie osadziły się piaskowce kwarcowe, charakteryzujące się często różowym zabarwieniem, występujące na wzgórzach Świątek (330 m n.p.m.) i Czerwiec (319 m n.p.m.). Kreda reprezentowana jest przez utwory cenomanu, turonu, koniaku i santonu wykształcone w postaci piaskowców ciosowych, piaskowców marglistych i wapnistych, mułowców, iłów, margli i wapieni. Wychodnie cenomańskich piaskowców ciosowych, kwarcowych, gruboziarnistych występują pomiędzy Niwnicami a Lwówkiem Śląskim, między Kolonią Pławną a Chałupkami (poza terenem gminy), po wschodniej stronie doliny Bobru w okolicy Brunowa oraz na wschód od granic gminy – wzgórza: Świątek (330 m n.p.m.) i Wójcik Wielki (331 m n.p.m.). Turońskie piaskowce ciosowe występują w okolicy Brunowa, Chmielna, Skorzynic, Lwówka Śląskiego, Płakowic i Choińca. Koniackie piaskowce ciosowe białe można spotkać na północ od Kotlisk, koło Chmielna, między Zbylutowem a Skorzynicami, w okolicach Nowej Wsi Grodziskiej. Piaskowce kwarcowe z wkładkami iłów, mułków i węgla brunatnego wieku santońskiego tworzą wystąpienie przy północnej granicy gminy, po lewej stronie doliny Bobru, w pobliżu kamieniołomu Rakowiczki.

Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez bazalty i ich tufy oraz żwiry kwarcowe. Bazalty występują w postaci kominów wulkanicznych i pokryw lawowych, między innymi w Żerkowicach, pomiędzy Chmielnem a Zbylutowem oraz na szczycie wzgórza Świątek koło Twardocic (poza terenem gminy). Niektórym wystąpieniom bazaltów towarzyszą tufy bazaltowe. Wiek tych utworów przyjmowany jest na miocen lub oligocen – miocen. Niewielkie wystąpienie żwirów kwarcowych znajduje się na północ od Żerkowic.

Osady czwartorzędowe tworzą nieciągłe pokrywy. Plejstocen reprezentują utwory lodowcowe (gliny zwałowe) i wodnolodowcowe (piaski i żwiry) związane ze zlodowaceniami: południowopolskimi, środkowopolskimi (zlodowacenia Odry i Warty) i północnopolskimi. Gliny zwałowe występują w pobliżu wsi: Bielanka, Dworek, Twardocice, Radomiłowice, Bystrzyca, a także na południowy wschód od Płóczek Górnych oraz między Wojciechowem a Oleszną Podgórską (poza granicami gminy). Duże rozprzestrzenienie piasków i żwirów wodnolodowcowych znajduje się w północno – wschodniej części gminy, koło Bielanki, Dworka, Soboty, Dłużca. Mniejsze wystąpienia tych osadów znajdują się w okolicy Nagórza. Gliny pylaste o niejasnym wieku występują głównie w północno – wschodniej części gminy między Żerkowicami i Skałą oraz na wschód od Zbylutowa.

Osady holoceńskie reprezentują żwiry i piaski rzeczne wypełniające dolinę Bobru, żwiry stożków napływowych oraz żwiry, namuły piaszczyste, torfiaste, mułki (mady) wypełniające doliny mniejszych potoków, a także gliny zboczowe tworzące większe wystąpienia między innymi koło Lwówka Śląskiego i Dębowego Gaju.

3.6. Warunki podłoża budowlanego

Ocenę warunków podłoża budowlanego na terenie gminy Lwówek Śląski (arkusz Lwówek Śląski nr 758, Mapa Geośrodowiskowa Polski, PIG, 2004) przedstawiono dla obszarów leżących poza granicami: złóż kopalin, parku krajobrazowego, lasów, użytków rolnych klas II – IVa oraz terenów zwartej zabudowy miejskiej.

Wyróżniono dwie podstawowe kategorie obszarów:

- warunki korzystne dla budownictwa;
- warunki niekorzystne, utrudniające budownictwo.

Obszary o korzystnych warunkach podłoża budowlanego obejmują tereny występowania gruntów skalistych pochodzenia magmowego i metamorficznego, skalistych pochodzenia osadowego, jak również obszar akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej oraz grunty piaszczysto – żwirowe wyższych tarasów rzecznych. Obszary gruntów skalistych pochodzenia magmowego i metamorficznego występują w południowej i południowo – zachodniej części gminy. Są to różnego rodzaju gnejsy i leukogranity występujące koło Lubomierza (poza terenem gminy), fyllity, łupki kwarcowo – łyszczykowe, szarogłazy, zieleńce i wapienie krystaliczne występujące w okolicach Nagórza. Są to także melafiry, skały pochodzenia wulkanicznego, które znajdują się na w okolicach Radomiłowic oraz między Płóczkami Górnymi a Marczowem. Są to także zwietrzeliny wyżej opisanych skał o charakterze rumoszu, żwiru piaszczystego, piasków zaglinionych i glin piaszczystych. Grunty skaliste pochodzenia osadowego występują w północnej i wschodniej części gminy, w której dominują piaskowce, jak i ich zwietrzeliny oraz w pasie biegnącym z północnego – zachodu na południowy – wschód, który obejmuje grunty na podłożu zlepieńcowatym, piaskowcowym, mułowcowym, iłowcowym, marglistym, dolomitowym i wapiennym. Grunty piaszczysto – żwirowe wyższych tarasów występują koło Zbylutowa oraz Bielanki, zaś pochodzenia wodnolodowcowego i lodowcowego mają szerokie rozprzestrzenienie między Dworkiem, Sobotą, Dłużcem i Bielanką. Tam gdzie występują iły oraz iłowce mogą występować zjawiska pęcznienia i skurczu w warunkach zmian wilgotności podłoża, a także przemarzanie gruntów.

Obszary o warunkach niekorzystnych, utrudniających budownictwo, występują głównie w dolinach rzek, w rynnach i zagłębieniach terenu, gdzie woda gruntowa zalega na głębokości mniejszej niż 2,0 m. Grunty tego typu znajdują się w dolinie rzeki Bóbr, w dolinach jego większych dopływów oraz w zagłębieniach terenu, izolowanych nieprzepuszczalnymi skałami gliniastymi i iłowcowymi.

Ponadto obszary niekorzystne dla budownictwa związane są z występowaniem gruntów spoistych miękkoplastycznych, niespoistych luźnych oraz organicznych. Tereny o takim podłożu występują między Kotliskami a Rakowicami Wielkimi oraz między Żerkowicami, Gaszowem i Brunowem, gdzie znajdują się piaski i żwiry akumulacji rzecznej, namuły torfiaste oraz w okolicach wsi Radłówka gdzie występują też namuły torfiaste. Obszary o niekorzystnych warunkach budowlanych to także te, predysponowane do występowania ruchów masowych. Występują one w odcinkach przełomowych doliny rzeki Bóbr. Na terenie gminy zarejestrowane i opisane jest osuwisko w Płóczkach Górnych (Kastory, Miłoszewska, Kühn, 1972). Jest ono obecnie nieczynne, ale pod wpływem np.: obfitych i częstych opadów atmosferycznych może dojść do jego uaktywnienia. Do gruntów o niekorzystnych warunkach budowlanych należą również takie, które występują na obszarach zalewanych w czasie powodzi. Dolina Bobru stanowi obszar poważnego zagrożenia powodziowego. Poza doliną Bobru niewielkie obszary zalane w czasie powodzi w lipcu 1997 roku znajdują się koło Kotlisk i Niwnic.

3.7. Warunki klimatyczne

Klimat występujący w rejonie gminy Lwówek Śląski, podobnie jak całej Polski, jest przejściowy, kontynentalno – morski, kształtowany na przemian przez masy powietrza napływające znad Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji. W skali kraju według W. Okołowicza i D. Martyn (1979) rejon ten wchodzi w skład regionu klimatycznego sudeckiego, z silnym wpływem gór. Natomiast według A. Wosia (1999) gmina położona jest w regionie dolnośląskim zachodnim. Niezależnie od podziałów rejon gminy należy do cieplejszych w Polsce i charakteryzuje się: przewagą wpływów oceanicznych, mniejszymi od przeciętnych amplitudami temperatur, wczesną wiosną, długim ciepłym latem, łagodną i krótką zimą oraz malejącymi opadami w kierunku centrum kraju.

Tabela 27. Czas trwania termicznych pór roku oraz daty przejścia średniej dobowej temperatury przez określone progi termiczne dla regionu klimatycznego dolnośląskiego. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (T. Niedźwiedź, D. Limanówka, 1992) [źródło: Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999]

Pora roku	Charakterystyka termiczna	Czas trwania – liczba dni	Data przejścia
Przedwiośnie	0 ºC < t ≤ 5 ºC	34	22 II
Wiosna	5 ºC < t ≤ 15 ºC	65	28 III
Lato	t ≥ 15 ºC	93	1 VI
Jesień	5 ºC < t ≤ 15 ºC	68	1 IX
Przedzimie	0 ºC < t ≤ 5 ºC	57	8 XI
Zima	t ≤ 0 ºC	64	19 XII

Z powyższej tabeli wynika, że okres kiedy średnia temperatura dobowa kształtuje się w granicach od 5ºC wzwyż trwa tutaj przez około 226 dni, w tym powyżej 15 ºC przez 93 dni, natomiast okres ze średnią temperaturą dobową poniżej 5ºC trwa 155 dni, w tym poniżej 0ºC przez 64 dni w roku.

Tabela 28. Temperatura powietrza dla regionu dolnośląskiego. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (ºC) [źródło: Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999]

Miesiąc	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
Średnie	-1,9	-0,9	2,7	7,9	12,7	16,7	17,8	17,2	13,5	8,7	4,1	0,3
Najwyższe	3,8	3,1	6,4	11,5	15,2	19,0	20,4	19,4	16,5	11,8	7,8	3,9
Najniższe	-9,7	-12,0	-1,3	5,2	10,3	14,4	15,3	15,2	11,2	6,2	0,1	-6,5

Tabela 29. Rozkład średnich temperatur powietrza dla regionu dolnośląskiego. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 [źródło: Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999]

Temperatura	**Wartość w ºC**
Średnia roczna	8,2
Średnia stycznia	-1,9
Średnia lipca	17,8
Izoamplituda roczna	19,7

Roczna suma opadów w gminie Lwówek Śląski wynosi ok. 600-700 mm. Największe opady występują w lipcu (12,8 mm) i sierpniu (11 mm). Natomiast najmniej opadów jest w lutym (5,9 mm), marcu i listopadzie (6,5 mm). Pierwszy opad śniegu występuje średnio ok. 1-10 listopada, natomiast ostatni opad średnio ok. 15-20 kwietnia. Średnia długość okresu potencjalnego opadów śnieżnych wynosi ok. 160-170 dni, z kolei średnia liczba dni z tym opadem wynosi ok. 45 dni.

Tabela 30. Zestawienie średnich miesięcznych sum opadów atmosferycznych na podstawie danych zawartych w Komentarzu do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C Lwówek Śląski (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001).

Posterunek opadowy		**Sumy opadów miesięcznych w mm**											
		XI	**XII**	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**
1	a	45	50	38	36	40	55	70	80	100	84	50	55
	b	75	38	58	48	37	63	53	101	141	237	53	33
	c	33	5	17	30	26	76	56	43	68	7	14	52
2	a	42	45	34	31	36	52	69	75	107	94	50	58
	b	74	34	44	35	29	51	68	97	138	233	71	33
	c	37	9	17	32	30	71	47	45	93	9	13	55
3	a	51	59	47	42	47	64	76	87	93	93	59	60
	b	85	47	49	58	45	72	58	90	142	240	60	35
	c	10	36	27	26	11	64	42	45	195	50	10	19

1 – Lwówek Śląski (215 m n.p.m.), 2 – Pieszków (275 m n.p.m.), 3 – Płóczki Górne (290 m n.p.m.).
a – rok normalny, b – rok wilgotny, c – rok suchy.

Tabela 31. Średnie miesięczne wartości opadów dla regionu dolnośląskiego. Dane za lata 1951 – 1980 [źródło: Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999]

Miesiąc	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
wartość w mm	33	31	32	42	64	69	97	71	47	43	45	38

Tabela 32. Sumy opadów dla regionu dolnośląskiego. Dane za lata 1951 – 1980 [źródło: Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999]

Opady	**Wartość**
Suma roczna	600 – 700 mm
Suma półrocza chłodnego	200 – 250 mm
Suma półrocza ciepłego	400 – 450 mm
Grubość pokrywy śnieżnej	15 – 20 cm

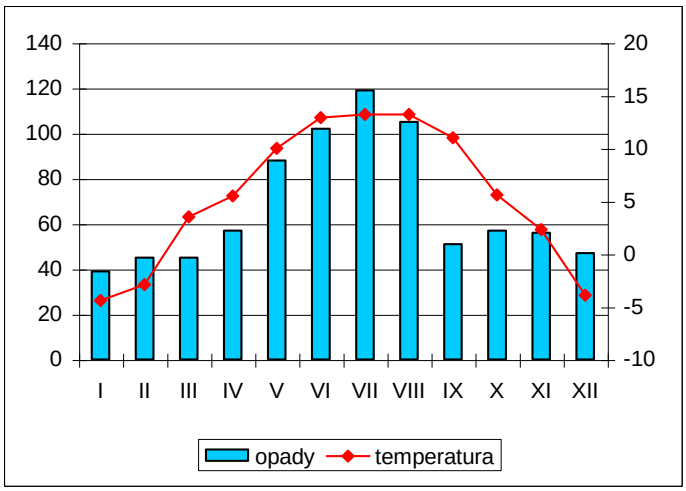

Rysunek 9. Rozkład średnich temperatur oraz sum opadów dla regionu dolnośląskiego. Wartości uśrednione dla terenów położonych na wysokości od 500 do 900 m n.p.m. w latach 1951 – 1980 [źródło: Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999]

Na podstawie danych za lata 1951 – 1980 średnia liczba dni pogodnych (zachmurzenie ≤ 20 %) w roku wynosi 41, a pochmurnych (zachmurzenie ≥ 80 %) 118 i jest jedną z najmniejszych w Polsce. Mgła pojawia się średnio przez około 50 dni w roku, zaś mgła całodzienna przez około 3 do 5 dni w roku. Usłonecznienie przekracza w roku 1400 godzin. Dni z burzą jest przeciętnie około 20 w roku.

Najczęstsze wiatry wieją z sektorów: północnego, zachodniego i południowego. Stanowią około 70 % częstości wiatru. Ich średnia prędkość oscyluje w granicach 3,3 m/s. Średnia roczna liczba dni w okresie 1951 – 1985 (T. Niedźwiedź, J. Paszyński, D. Czekierda, 1994) z wiatrem bardzo silnym (prędkość powyżej 15 m/s) wynosi 2, z wiatrem silnym (prędkość od 10 do 15 m/s) wynosi około 20 – 30, zaś średnia roczna częstość występowania ciszy i słabego wiatru (prędkość poniżej 2m/s) wynosi około 60 % dni w roku.

Wiatr w województwie dolnośląskim uwarunkowany jest charakterem ogólnej cyrkulacji atmosferycznej nad Europą Środkową oraz jej lokalną modyfikacją przez rzeźbę terenu, a także pokrycie podłoża o różnym współczynniku szorstkości. Analiza średniej rocznej częstości występowania kierunków wiatru w okresie 1971-2000 ukazuje dominację kierunku W na znacznej części nizinnego obszaru Dolnego Śląska (Legnica – 25,9%). Tylko we Wrocławiu przeważa

kierunek NW (21%), choć też przy znacznym udziale kierunków W (18,3%) i SE (17,4%). Prędkość wiatru na nizinnym obszarze województwa dolnośląskiego jest stosunkowo mała w porównaniu z innymi regionami Polski. Średnia roczna prędkość z okresu 1971 - 2000 zawiera się przeważnie w przedziale 2-3 m/s. Lokalnie zwiększona średnia prędkość do 3,5 m/s obserwowana jest w rejonie Legnicy i Zgorzelca, a także na wyizolowanych wzgórzach oraz w strefie szczytowej Sudetów. Na Śnieżce osiąga wartość rekordową w Polsce (12,7 m/s).

Tabela 33. Prędkość wiatru w regionie dolnośląskim. Wartości średnie za lata 1951 – 1965 (m/s) [źródło: Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999]

Miesiąc	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
prędkość	3,9	3,7	3,7	3,3	3,1	3,0	3,0	2,8	3,0	2,8	3,5	3,6

Okres wegetacyjny jest jednym z najdłuższych w Polsce i trwa średnio przez około 226 dni. Początek robót polnych przypada na drugą dekadę marca. Reasumując, warunki klimatyczne panujące na terenie gminy są bardzo korzystne, sprzyjają rozwojowi rolnictwa oraz pozwalają na osiąganie wysokiego komfortu osiedlania.

3.8. Walory przyrodnicze

3.8.1. Roślinność

REGIONALIZACJA GEOBOTANICZNA

Według geobotanicznego podziału Polski (W. Szafer, B. Pawłowski, 1959) obszar gminy Lwówek Śląski należy do następujących jednostek:

- Państwo: Holarktyka;
- Obszar: Euro – Syberyjski;
- Prowincja: Górska Środkowoeuropejska;
- Podprowincja: Hercyńsko – Sudecka;
- Dział: Sudecki;
- Okręg: Sudety Zachodnie;
- Piętra: Pogórza.

ZBIOROWISKA NIELEŚNE

Szata roślina gminy Lwówek Śląski jest stosunkowo bogata. Szczególne warunki fizjograficzne gminy decydują o tym, że zachowała ona znaczną część swoich walorów przyrodniczych pomimo znacznych przekształceń antropogenicznych. Zróżnicowany fizjograficznie obszar gminy nie sprzyja w wielu miejscach inwestycjom przemysłowym i wielkotowarowemu, intensywnemu rolnictwu. Wśród użytków rolnych znaczną powierzchnię zajmują ugory porolne i ekstensywnie użytkowane łąki i pastwiska. Zjawisko wyludniania wsi i gwałtownego spadku antropopresji występuje przede wszystkim w południowej części gminy. Odzwierciedleniem tej sytuacji jest stopniowa renaturalizacja tych obszarów, charakteryzująca się występowaniem mozaiki siedliskowej, obejmującej niewielkie pola, pastwiska, zarośla i zagajniki śródpolne, sprzyjające zachowaniu rodzimej flory i fauny. Często spotykane są tutaj także niewielkie śródleśne łąki nad potokami, szczególne dla flory wilgociolubnej.

Wśród ekosystemów nieleśnych, pomimo ich znacznych przekształceń, występuje szereg cennych fragmentów, reprezentujących zbiorowiska łąkowe, turzycowiska, szuwary i roślinność wodną.

Siedliska łąk podmokłych i wilgotnych są dziś już stosunkowo rzadkie i ograniczone do niewielkich fragmentów związanych z dolinami cieków płynących przez kompleksy leśne. Na terenie gminy są to między innymi:

- dolina potoku między Radomiłowicami a Górczycą;
- doliny lewobrzeżnych dopływów Płuczki przy drodze Płóczki Dolne – Gradówek;
- dolina górnej części Kwilicy przy granicy gminy;
- śródleśna łąka na wschód od Gaszowa;
- dolina potoku na południe od wsi Dłużec.

Łąki te zachowały swój charakterystyczny skład gatunkowy z udziałem storczyka majowego *(Dactylorhiza majalis)*. W miejscach gdzie zaprzestano regularnego wykaszania lub wypasu łąk wilgotnych spotykamy wilgociolubne zbiorowiska wysokich bylin zespołu *Filipendulo – Gerenietum*. Łąki świeże występują przede wszystkim w postaci zespołu *Arhenatheretum medioeuropaeum*, jednak zajmuje on siedliska marginalne takie jak: przydroża, miedze i okrajki na granicy łąkowo – leśnej lub łąkowo – polnej. Wskutek przekształceń składu gatunkowego na łąkach świeżych dominuje zwykle *Alopecurus pratensis*. Zbiorowisko z tym gatunkiem zajmuje siedliska wilgotniejsze i płaskie dolinki potoków. Rozległe fotocenozy spotykane w dolinie rzeki Bóbr zajmuje zbiorowisko *Holocus lanatus*. Zbiorowiska te są barwne i bogate w pospolite gatunki łąkowe, jednak ich skład jest monotonny i pozbawiony rzadkości florystycznych. Pospolite są także stadia degeneracji zespołów łąkowych powstałe w wyniku ich nadmiernego wzbogacenia w azot, jak zespoły okrajkowe z klasy *Artemisietea*.

Niewielkie fragmenty zachowanych turzycowisk z klasy *Scheuzerio – Caricetea* i *Phragmitetea* oraz najwilgotniejszych postaci łąk ze związku *Calthion* zachowały się w dolinie rzeki Bóbr w postaci niewielkich zubożałych płatów. Koryto Bobru jest pozbawione naturalnych, dobrze wykształconych zespołów roślinnych, o czym decyduje jego szybki nurt i kamieniste dno, co nie sprzyja osiedlaniu hydrofitów. Jedynie w miejscach gdzie rzeka tworzy zakola płyciznom towarzyszą szuwary z mozgą trzcinowatą należące do związku *Magnocaricion*. W pobliżu cieków i na zarastających turzycowiskach występują zarośla wierzbowe zespołu *Salicetum pentandro – cinereae*. W większości wypadków są one słabo wykształcone, jednak stanowią cenny biotop ze względu na występowanie w ich składzie chronionej kaliny koralowej oraz funkcjonowanie jako siedlisko wielu bezkręgowców, lęgowisko i żerowisko wielu gatunków ptaków, ssaków i płazów. Drugi z zespołów zarośli wierzbowych *Salicetum triandro – viminalis* rozwija się w postaci okrajka nad brzegami rzeki Bóbr oraz nad niektórymi z potoków (JBPiP, 2000). W obrębie terenów produkcji rolnej do najcenniejszych elementów przyrodniczych zaliczyć należy zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne, a także układy zieleni przydrożnej i obudowy biologicznej cieków. Pełnią one istotne funkcje ekologiczne, krajobrazowe i ochronne.

Uzupełnieniem powyższych zespołów roślinności naturalnej jest zieleń urządzona reprezentowana przez: zieleń parkową, cmentarną, przykościelną, a także przez szereg alei i szpalerów przydrożnych. W otwartym krajobrazie rolniczej części gminy pełni ona nie tylko funkcję krajobrazowo – estetyczną, ale także ekologiczną, korzystnie wpływającą na mikroklimat oraz walory użytkowe środowiska rolniczego. Duże znaczenie ma także zieleń towarzysząca zabudowie oraz zieleń uprawnych sadów i ogrodów. Do najcenniejszych zespołów zieleni urządzonej na terenie gminy należą: parki miejskie, wiejskie i podworskie oraz zieleń cmentarna i przykościelna, a zwłaszcza:

- Lwówek Śląski – cmentarz komunalny założony w końcu XVIII wieku na tarasach z alejami lipowymi. Ujęty w rejestrze zabytków;

- Lwówek Śląski (Płakowice) – dawny cmentarz ewangelicki z dobrze zachowanym układem przestrzennym z centralną aleją lipową oraz okazami żywotników, jałowcami i sosną wejmutką;
- Bielanka – dawny cmentarz ewangelicki, obecnie katolicki. Założenie z 4 ćw. XIX wieku z aleją kasztanową;
- Dębowy Gaj – tereny zieleni przy kościele katolickim. W drzewostanie między innymi: kasztanowce białe i lipy o pierśnicach 280 – 300 cm;
- Kotliska – tereny zieleni przy dawnym kościele ewangelickim, obecnie katolickim. W drzewostanie między innymi: buk pospolity odmiana purpurowa i cyprysik groszkowy odmiana pierzasta;
- Płóczki Górne – cmentarz ewangelicki założony w 1850 roku z centralną aleją lipową;
- Zbylutów – tereny zieleni przy kościele katolickim z modrzewiami wokół muru kościelnego.

3.8.2. Zwierzęta

Stosunkowo zróżnicowane warunki fizjograficzne gminy decydują o występowaniu różnorodnej fauny. Występują tutaj zróżnicowane środowiska dla życia ssaków. W zespołach leśnych dominują 2 gatunki gryzoni: nornica ruda i mysz leśna oraz występują inne ssaki z rzędu gryzoni, zajęczaków, drapieżnych i parzystokopytnych. W środowiskach nadwodnych żyją ssaki owadożerne i gryzonie. Tereny otwarte, pola, łąki i zarośla śródpolne zamieszkują głównie mysz polna oraz polnik z niewielkim udziałem ssaków ryjówkowatych. Najczęściej występujące ssaki na terenie gminy to: ryjówka aksamitna i nornica ruda. Na terenie gminy żyje zróżnicowana gatunkowo fauna nietoperzy. Są to zarówno gatunki synatropijne (nocek duży, mroczek późny, gacek brunatny, karlik malutki) oraz typowo leśne (nocek rudy, borowiec wielki, nocek wąsaty, mopek). Generalnie stwierdzono występowanie 11 gatunków nietoperzy. Ich stanowiska znajdują się między innymi w: Lwówku Śląskim, Skale, Włodzicach Wielkich i Żerkowicach.

Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 1999 roku stwierdzono występowanie 122 gatunków ptaków, w tym 112 gniazdujących i 10 przelotnych lub zalatujących. Obszarem o wysokiej wartości pod względem ornitologicznym jest rzeka Bóbr i tereny do niej przyległe, zarówno w granicach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, jak i poniżej, gdzie rzeka Bóbr zachowała swój naturalny charakter, a w dolinie występuje dużo biotopów o pochodzeniu naturalnym i antropogennym (np.: żwirownia w Rakowicach Wielkich). W dolinie Bobru poniżej Lwówka Śląskiego występują gatunki ptaków zagrożone na Śląsku: nurogęś, brodziec piskliwy i gatunki potencjalnie zagrożone na Śląsku: turkawka, zimorodek, świergotek łąkowy, świerszczek, gąsiorek, pliszka górska. Ponadto na terenie gminy występują takie gatunki chronione jak: bocian czarny, bielik, puchacz, sóweczka.

Na terenie gminy występuje wiele miejsc dogodnych dla utrzymywania się populacji płazów i gadów, które koncentrują się w rejonie zbiorników wodnych, podmokłych łąk, terenów zadrzewionych i terenów leśnych. Ogółem stwierdzono występowanie 9 gatunków płazów i 4 gatunków gadów.

W ciągu ostatnich lat jakość wód na terenie gminy uległa poprawie, co spowodowało znaczący wzrost stanu i różnorodności ichtiofauny. W ciekach i zbiornikach wodnych występuje wiele gatunków ryb, przede wszystkim w Bobrze i jego dopływach (Płuczce, Kwilicy i Srebrnej) oraz w żwirowni w Rakowicach Wielkich. W Bobrze żyje 17 gatunków ryb, wśród których dominują: pstrągi potokowe, lipienie, strzeble potokowe i kiełbie. Bóbr na odcinku gminy Lwówek Śląski jest jedną z najzasobniejszych w pstrągi i lipienie rzek Polski. W dopływach Bobru występuje 8 gatunków ryb, wśród których dominują: pstrągi potokowe, strzeble potokowe i ślizy. W żwirowni w Rakowicach

Wielkich, gdzie stwierdzono 17 gatunków ryb, przeważają: płoć, ukleja, leszcz i okoń (JBPiP, 2000).

3.9. Ochrona przyrody

Do podstawowych form ochrony przyrody w Polsce należy tworzenie rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów NATURA 2000 i obszarów chronionego krajobrazu. Coraz większe znaczenie mają także użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Formami ochrony indywidualnej są: gatunkowa ochrona roślin i zwierząt oraz pomniki przyrody w rodzaju: pojedynczych drzew, alei, głazów narzutowych, skałek itp., które są akcentami wydatnie wpływającymi na urozmaicenie krajobrazu.

3.9.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie

Spośród form ochrony przyrody wyszczególnionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 poz. 880) na terenie gminy Lwówek Śląski występuje: park krajobrazowy, obszary NATURA 2000, pomniki przyrody oraz gatunkowa ochrona roślin i zwierząt. (podrozdziały nr: 2.10.2. – 2.10.5.) Dodatkowo w bezpośredniej bliskości od granic gminy (w zakresie powiązań przyrodniczych) zlokalizowane są inne istotne dla regionu Sudetów Zachodnich wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody. Są to:

- Karkonoski Park Narodowy - na południe od granic gminy;
- Rudawski Park Krajobrazowy - na południowy – wschód od granic gminy;
- Park Krajobrazowy „Chełmy” - na wschód od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Ostrzyca Proboszczowicka” – na południowy – wschód od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Grodziec” – na północny – wschód od granic gminy.

3.9.2. Formy ochrony przyrody

PARK KRAJOBRAZOWY DOLINY BOBRU

Według art. 16 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku „***Park Krajobrazowy*** obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju”.

Uchwałą nr XVIII/47/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 16.11.1989 roku utworzono na powierzchni 12295 ha Park Krajobrazowy „Doliny Bobru” wraz z otuliną obejmującą 11465 ha. Na terenie gminy Lwówek Śląski zlokalizowana jest północna część Parku o powierzchni 1822 ha. W granicach Parku znajdują się następujące miejscowości: południowo – wschodni fragment miasta Lwówek Śląski oraz wieś Dębowy Gaj. Natomiast w granicach otuliny zlokalizowane są wsie: Dłużec, Dworek, Górczyca, Pieszków, Radomiłowice i Sobota.

Celem ochrony Parku Krajobrazowego „Doliny Bobru” jest ochrona szczególnych wartości przyrodniczych i kulturowych fragmenty doliny rzeki Bóbr, a przede wszystkim urozmaiconego przebiegu doliny Bobru z największym na Dolnym Śląsku zbiornikiem wodnym – Jeziorem Pilchowickim (na południe od granic gminy) oraz cennych ekosystemów leśnych z silnie zróżnicowanymi i przenikającymi się siedliskami leśnymi: nizinnymi, wyżynnymi i górskimi. Rzeka Bóbr stanowi ukierunkowaną niemal południkowo oś hydrograficzną Parku o długości 38 km i na tym odcinku oddziela Pogórze Izerskie od Pogórza Kaczawskiego oraz Gór Kaczawskich. Dolina Bobru przebiega w bardzo urozmaicony sposób, tworząc w kilku rejonach przełomy rzeczne,

odsłaniające różnorodne i różnowiekowe formacje skalne. Do najciekawszych należą: przełom Borowego Jaru i przełom w okolicach Wrzeszczyna (poza granicami gminy). Wschodnią część Parku budują utwory metamorfiku kaczawskiego (reprezentowane są głównie przez fyllity, łupki serycytowo – kwarcowe i kwarcowo – serycytowe, kwarcyty, wapienie krystaliczne, zieleńce i diabazy), a zachodnią część utwory metamorfiku izerskiego (głównie różne rodzaje gnejsów i granitognejsów). Północna część Parku zbudowana jest z utworów osadowych niecki północnosudeckiej (różnego rodzaju piaskowce, zlepieńce, mułowce i iłowce). Najwyższe wzniesienie w obrębie Parku to Siedlęcinka (495 m n.p.m. – poza granicami gminy). W północnej części Parku (obrzeża Lwówka Śląskiego), znajduje się największe na Pogórzu Zachodniosudeckim zgrupowanie piaskowcowych form skalnych, nazywanych z uwagi na dużą malowniczość i różnorodność "Szwajcarią Lwówecką".

Różnorodność ekosystemów leśnych i walorów botanicznych wyróżnia teren Parku Krajobrazowego Doliny Bobru w skali całych Sudetów. Na tak wysoką wartość przyrodniczą składają się bogate i wzajemnie przenikające się siedliska leśne, nieleśne oraz tereny użytkowane gospodarczo. Znaczna część ekosystemów leśnych zachowała skład gatunkowy zbliżony do naturalnego, w którym dominują: świerk, dąb, brzoza i sosna, natomiast mniejszy jest udział buka, jesionu i jodły. Do ciekawszych zbiorowisk leśnych należą: grąd środkowoeuropejski, kwaśna dąbrowa, kwaśna buczyna górska, żyzna buczyna sudecka, podgórski łęg jesionowy, nadrzeczna olszyna górska i jaworzyna górska. Dno doliny Bobru zajmują żyzne łąki i pastwiska, a na zboczach wykształciły się murawy kserotermiczne i naskalne. Na florę naczyniową Parku składa się około 800 gatunków roślin. Wiele z nich to gatunki chronione i rzadkie, między innymi: tojad pstry, goryczka orzęsiona, krzyżowa i trojeściowa, ciemiernik zielony oraz kruszczyk błotny. Jedyne stanowiska w Sudetach Zachodnich mają w Parku irga czarna i turzyca zwisła. Do najciekawszych ekosystemów nieleśnych można zaliczyć zbiorowiska: naskalne, źródliskowe i torfowiskowe. Skład gatunkowy fauny Parku uległ daleko idącym przekształceniom wskutek wielowiekowej, intensywnej działalności człowieka na tym terenie, dlatego przede wszystkim występują tutaj gatunki pospolite, o dużej tolerancji ekologicznej. Natomiast wśród gatunków rzadkich bądź chronionych spotkać można: puchacza, sóweczkę, włochatkę, derkacza, nurogęś, zimorodka, dzięcioła średniego, słonkę, paszkota, popielicę, nocka dużego, mopka i wydrę. Ponadto na terenie Parku występuje 18 gatunków ryb, 7 gatunków płazów, 4 gatunki gadów, 110 gatunków ptaków lęgowych i 36 gatunków ssaków.

NATURA 2000

Panieńskie Skały – kod PLH 020009 (SOO – Specjalny Obszar Ochrony)

Obszar chroniony zajmuje powierzchnię 11,49 ha. Obszar obejmuje ciąg skał piaskowcowych pochodzących z turonu, wypreparowanych ponad doliną Bobru po stronie zachodniej, wznoszących się ok. 50 m nad dno doliny. Teren leży w obrębie miejscowości Lwówek Śląski i porośnięty jest lasem mieszanym o pewnych cechach zespołu grądowego, lecz nieco zdegenerowanym. Jedno z dwóch istniejących w Polsce, odnalezionych po raz pierwszy w 2002 roku, stanowisk paproci *Trichomanes speciosum*. W obszarze zidentyfikowano też dwa rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Zagrożeniem jest wandalizm, obszar nie jest chroniony.

Typy siedlisk wymienione w Załączniku I:

- Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami *z Androsacion vandelii*
- Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)

Rośliny wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *Trichomanes speciosum*

Ostoja nad Bobrem – kod PLH 020054 (SOO – Specjalny Obszar Ochrony)

Obszar chroniony zajmuje powierzchnię 15372,98 ha. Przełomowa dolina rzeki Bóbr stanowiąca granicę pomiędzy Pogórzem Kaczawskim a Izerskim na odcinku od Siedlęcina (4 km na północ od Jeleniej Góry) po Wleń. Obszar obejmuje koryto Bobru wraz z otaczającymi je wzgórzami o silnie zróżnicowanej budowie geologicznej, w skład której wchodzą m.in. bazalty, wapienie i piaskowce. Liczne doliny bocznych dopływów tworzą głębokie jary będące siedliskiem rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W pokryciu terenu dominują lasy oraz łąki i pastwiska. Pozostała część obszaru jest zajęta przez pola uprawne i zabudowania. Na terenie obszaru występuje 13 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (20% obszaru), a wśród nich doskonale zachowane płaty naturalnych lasów liściastych. Jest to trzecie co do wielkości, po Pogórzu Kaczawskim i Przełomie Pełcznicy, skupisko płatów priorytetowego siedliska grądu zboczowego *Aceri-Tilietum*. Do doskonale zachowanych należą bardzo bogate w gatunki wilgotne murawy bliźniczkowe koło Wojciechowa, zaś na łąkach i bogatych w storczyki murawach kserotermicznych koło Radomic między Wleniem a Wojciechowem, notowano znaczące dla regionu sudeckiego populacje *Maculinea nausithous*, *Maculinea telejus* oraz *Lycaena dispar*. Obszar cenny także z uwagi na występowanie roślin i zwierząt związanych z podłożem bazaltowym. Siedliska te zajmują niewielkie, rozproszone powierzchnie na całym obszarze. Ogółem odnotowano tu 7 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy. Zabrożeniem dla obszaru są zanieczyszczenia powietrza i wód powierzchniowych, nielegalne wysypiska śmieci, wypalanie wiosenne traw, intensyfikacja gospodarki leśnej i rolnictwa, regulacja Bobru oraz melioracje odwadniające. Obszar w większości położony jest na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru (12 292 ha; 1989) z rezerwatem przyrody Góra Zamkowa (21 ha, 1994).

Typy siedlisk wymienione w Załączniku I:

- Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;
- Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis;*
- Murawy kserotermiczne *(Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis- Festucion pallentis)* - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków;
- Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie);
- Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *(Molinion);*
- Ziołorośla górskie *(Adenostylion alliariae)* i ziołorośla nadrzeczne *(Convolvuletalia sepium);*
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *(Arrhenatherion elatioris);*
- Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion van delii;*
- Kwaśne buczyny *(Luzulo-Fagenion);*
- Żyzne buczyny *(Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion);*
- Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *(Galio- Carpinetum, Tilio-Carpinetum);*
- Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach *(Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani);*
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *(Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *Barbastella barbastellus* (mopek), *Myotis myotis* (nocek duży).

Płazy i gady wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *Triturus cristatus* (traszka grzebieniasta), *Bombina bombina* (kumak nizinny).

Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *Lampetra planeri* (minóg strumieniowy), *Rhodeus sericeus amarus* (różanka), *Misgurnus fossilis* (piskorz), *Cottus gobio* (głowacz białopłetwy).

Bezkręgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *Maculinea teleius* (modraszek telejus), *Lycaena dispar* (czerwończyk nieparek), *Maculinea nausithous* (modraszek nausitous)

Żerkowice Skała – kod PLH 020077 (SOO – Specjalny Obszar Ochrony)

Obszar proponowany do ochrony zajmuje powierzchnię 85,9 ha. Krawędź piaskowcowej kwesty z licznymi skałami i wychodniami skalnymi o charakterze ostańcowym, otoczone dobrze zachowanymi lasami liściastymi w typie grądów, a w dolinie Bobru łęgów wiązowo-jesionowych. Skały te stanowią jedne z najdalej na północ wysuniętych odsłonięć skalnych piaskowców kredowych związanych z Masywem Czeskim. W otoczeniu obszaru występują pola i zabudowania wsi Skała oraz Żerkowice, natomiast na północ od niego prowadzą intensywne wydobycie dwa duże kamieniołomy piaskowca. Jedna z niewielu dobrze zachowanych wysp leśnych na terenie Pogórza Izerskiego, z wieloma skałami i ostańcami skalnymi. Obszar szczególnie istotny, gdyż znajduje się w zasięgu referencyjnym *Trichomanes speciosum*, dla którego występują tutaj doskonałe siedliska (głębokie szczeliny skalne w otoczeniu lasu liściastego), identyczne jak w przypadku znanych stanowisk koło Lwówka Śląskiego i Złotoryi. Mimo poszukiwań gatunku do tej pory nie odnaleziono, jednak jego występowanie jest tutaj bardzo prawdopodobne i będzie on przedmiotem dalszych poszukiwań Siedliska przyrodnicze zanotowane w proponowanym obszarze "Żerkowice-Skała" podlegają następującym zagrożeniom, które wpływać mogą na korzystny stan ich ochrony:

- zmiany stosunków wodnych oraz prace hydrotechniczne prowadzące do modyfikacji koryt cieków oraz ich przepływów;
- rozwój zabudowy;
- gospodarka leśna prowadzona bez uwzględniania wymogów ochrony różnorodności biologicznej;
- intensyfikacja gospodarki pasterskiej, zaprzestanie koszenia łąk lub przekształcanie ich na grunty orne;
- ekspansja pobliskiego kamieniołomu piaskowca;
- wycinka lasów w otoczeniu skał, szczególnie na gruntach prywatnych w dawnym parku przypałacowym w Skale;
- niekontrolowana penetracja skał, palenie ognisk.

Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- Ziołorośla górskie *(Adenostylion alliariae)* i ziołorośla nadrzeczne *(Convolvuletalia sepium);*
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *(Arrhenatherion elatioris);*
- Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion van delii;*
- Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *(Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum);*
- Pomorski kwaśny las brzozowo-dębowy *(Betulo-Quercetum);*
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *(Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion).*

POMNIKI PRZYRODY

Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „***pomnikami przyrody*** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”. Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, posiadają wysokie walory dydaktyczne i edukacyjne.

Na terenie gminy Lwówek Śląski znajduje się 25 pomników przyrody, w tym 3 pomniki przyrody nieożywionej. Wśród drzew objętych ochroną wyróżnia się przede wszystkim: buk pospolity, dąb szypułkowy, lipa drobnolistna, platan klonolistny, daglezja zielona, jesion wyniosły, leszczyna turecka, miłorząb dwuklapowy i tulipanowiec amerykański.

Tabela 34. Gmina Lwówek Śląski – wykaz pomników przyrody [źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu, 2010]

Nr rejestru	Miejscowość (lokalizacja)	Nazwa pomnika przyrody	Ilość sztuk	Organ powołujący
993	Lwówek Śląski, ul. Wojska Polskiego; 1-sze drzewo- naprzeciw cmentarza; 2-gie drzewo- przy drodze wjazdowej do siedziby Nadleśnictwa.	Grupa drzew: Platan klonolistny *(Platanus acerifolia)* o obw. 480 450 cm; odl. między drzewami ok. 50 m	2	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz.Urz. Woj. Jel. Nr 20 poz. 149 z dnia 15 maja 1991 r.)
994	Gradówek, 100 m od tablicy miejscowości i 50 m od szosy w kierunku Gryfowa Śląskiego – w drzewostanie, na skraju lasu.	Daglezja zielona *(Pseudotsuga menziesii)* o obw. 310 cm	1	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz.Urz. Woj. Jel. Nr 20 poz. 149 z dnia 15 maja 1991 r.)
995	Niwnice 224, w parku podworskim, 100 m od budynku Szk. Podst. (budynek nr 224, dawniej dwór).	Buk pospolity *(Fagus sylvatica)* o obw. 500 cm	1	Zarządzenie Nr 12/89 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 30 marca 1989 r.
996	Niwnice – w drzewostanie na grzbiecie zalesionych wzgórz, po prawej stronie szosy od Lwówka Śl., 1600 m od zabudowań wsi.	Buk pospolity *(Fagus sylvatica)* o obw. 480 cm	1	Rozporządzenie Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21, poz. 115 z dnia 25 maja 1994 r.)
997	Niwnice – w drzewostanie na grzbiecie zalesionych wzgórz, po prawej stronie szosy od Lwówka Śl., 2000 m od ostatnich zabudowań wsi (w pobliżu nieczynny wapiennik- 300 m).	Buk pospolity *(Fagus sylvatica)* o obw. 425 cm	1	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8, poz. 69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
998	Niwnice – w drzewostanie na grzbiecie zalesionych wzgórz, po prawej stronie szosy od Lwówka Śl., 2000 m od ostatnich zabudowań wsi (w pobliżu	Buk pospolity *(Fagus sylvatica)* o obw. 360 cm	1	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8, poz. 69 z dnia 6 kwietnia 1992

	nieczynny wapiennik- 300 m).			r.)
999	Niwnice– w drzewostanie na grzbiecie zalesionych wzgórz, po prawej stronie szosy od Lwówka Śl., 2000 m od ostatnich zabudowań wsi (w pobliżu nieczynny wapiennik- 300 m).	Buk pospolity *(Fagus sylvatica)* o obw. 340 cm	1	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8, poz. 69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
1000	Niwnice, około 800 m od ostatnich zabudowań- na poboczu, po prawej stronie szosy, w kierunku Lwówka Śl.	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* o obw. 610 cm	1	Zarządzenie Nr 12/89 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 30 marca 1989 r.
1001	Płakowice, na skraju lasu, 100 m za torami kolejowymi, obok opuszczonej budowy domu jednorodzinnego.	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* o obw. 470 cm	1	Zarządzenie Nr 12/89 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 30 marca 1989 r.
1002	Bielanka, przy szosie głównej i ogrodzeniu posesji nr 15 (budynek z zawalonym dachem).	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* o obw. 380 cm	1	Zarządzenie Nr 12/89 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 30 marca 1989 r.
1003	Dworek, leśnictwo „Bielanka”, Nadleśnictwo Lwówek Śl., oddz. 245a- w pobliżu skrzyżowania dróg leśnych- na skraju polany, około 1000 m na wschód od zabudowań wsi jak wyżej.	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* o obw. 440 cm	1	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8, poz. 69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
1004	Sobota, w widłach rzeki Bóbr i kanału doprowadzającego wodę do młyna w Dębowym Gaju- ok. 80 m od tamy na Bobrze.	Dąb szypułkowy *(Quercus robur)* o obw. 450 cm	1	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8, poz. 69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
1005	Niwnice 224, w parku podworskim, 130 m od budynku Szkoły Podstawowej (budynek nr 224, dawniej dwór).	Jesion wyniosły *(Fraxinus excelsior)* o obw. 460 cm	1	Zarządzenie Nr 12/89 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 30 marca 1989 r.

1006	Sobota, w centralnej części parku podworskiego, ok.50 m od budynku mieszkalnego, dz. nr 281.	Leszczyna turecka (*Corylus colurna)* o obw. 230 cm	1	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)
1007	Niwnice, na łące 30 m od części narożnej kościoła Św. Jadwigi	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* o obw. 460 cm	1	Zarządzenie Nr 31/88 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 22 czerwca 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 11 poz. 95)
1008	Kotliska, przy furtce na cmentarz przy nieczynnym kościele	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* o obw. 370 cm	1	Zarządzenie Nr 12/89 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 30 marca 1989 r.
1009	Płakowice, naprzeciw budynku nr 90, niebieski szlak.	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* o obw. 350 cm	1	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)
1010	Radomiłowie, obok posesji nr 7, ok. 200 m od przystanku PKS, w południowej części wsi.	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)* o obw. 450 cm	1	Zarządzenie Nr 6/90 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 21 lutego 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 1, poz. 17)
1011	Skała, w zabytkowym parku pałacowym, w centralnej części (na obrzeżu polany).	Platan klonolistny *(Platanus acerifolia)* o obw. 460 cm	1	Rozporządzenie Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13, poz. 84 z dnia 19 kwietnia 1993 r.)
1012	Skała, w zabytkowym parku pałacowym, w centralnej części (na obrzeżu polany).	Tulipanowiec amerykański *(Liriodendron tulipifera)* o obw. 400 cm	1	Rozporządzenie Nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. (Dz.Urz. Woj. Jel. Nr 20 poz. 149 z dnia 15 maja 1991 r.)
1013	Żerkowice, nieczynny kamieniołom bazaltu, działka nr 61, własność Skarbu Państwa	Odsłonka geologiczna – komin wulkaniczny - nieczynny kamieniołom bazaltu	1	Zarządzenie Nr 31/88 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 22 czerwca 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 11 poz. 95)

1014	Żerkowice, działka nr 52/2, na skraju lasu, po lewej stronie szosy do Gaszowa.	Ostaniec piaskowcowy „Skała z medalionem”	1	Zarządzenie Nr 31/88 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 22 czerwca 1988 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 11 poz. 95)
1015	Płakowice, oddz. Lasu 262a, Nadleśnictwo Lwówek Śl.	Jaskinia „Zimna Dziura” (inne)	1	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8, poz. 69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
1016	Płóczki Dolne, dz. nr 383/12, po prawej stronie szosy do Gryfowa Śl. W nieczynnym kamieniołomie wapienia.	Zespół jaskiń: „Czerwona”, „Lisia” i „Górna” (inne)	1	Rozporządzenie Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8, poz. 69 z dnia 6 kwietnia 1992 r.)
1017	Lwówek Śląski, niedaleko skrzyżowania ulic: Sienkiewicza z Al. Wojska Polskiego, naprzeciw Kaplicy Cmentarnej, dz. nr 290, będąca w zarządzie miasta Lwówek Śl.	Grupa drzew: Miłorząb dwuklapowy japoński *(Gingko biloba)* o obw. 240 i 265 cm	2	Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 17 września 2004 r. (Dz. Urz. Woj.. Dol. Nr 185 poz. 2983)

OCHRONA GATUNKOWA FAUNY I FLORY

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „***ochrona gatunkowa*** ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej”.

W 1999 roku na terenie gminy Lwówek Śląski przeprowadzono inwentaryzację przyrodniczą (Fulica – Jankowski Wojciech, 1999), na podstawie której zlokalizowano i opisano szereg gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną. Ogółem na terenie gminy występuje:

- 19 gatunków roślin objętych ochroną całkowitą;
- 9 gatunków roślin objętych ochroną częściową;
- 11 gatunków ssaków chronionych (w tym 1 prawdopodobnie występujący);
- 11 gatunków nietoperzy objętych ochroną;
- 110 gatunków ptaków objętych ochroną;
- 9 gatunków płazów objętych ochroną;
- 4 gatunki gadów objętych ochroną;
- 16 gatunków ryb objętych ochroną.

W czasie prac nad Inwentaryzacją przyrodniczą Województwa Dolnośląskiego, Gmina Lwówek Śląski (Fulica – Jankowski, 2002) stwierdzono występowanie następujących chronionych gatunków roślin i zwierząt:

a) **Gatunki roślin chronionych całkowicie i rzadkich:** barwinek pospolity (*Vinca minor*); bluszcz pospolity (*Hedera helix*); chrobotek leśny (*Cladina sylvatica*); dziewięćsił bezłodygowy (*Carlina acaulis*); naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*); orlik pospolity (*Aquilegia vulgaris*); pióropusznik strusi (Matteucia struthiopteris); parzydło leśne (*Aruncus dioicus*); podrzeń żebrowiec (*Blechnum spicant*); kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*); listera jajowata (*Listera ovata*); podkolan biały (Platanthera bifolia); storczyk majowy (Dactylorhiza majalis); śniedek baldaszkowaty (*Ornithogalum umbellatum*); śnieżyca wiosenna (*Leucoium vernum*); śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*); tojad dzióbaty (Aconitum variegatum); wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*); wiciokrzew pomorski (*Lonicera peryclimenum*).

b) **Gatunki roślin objęte ochrona częściową:** kalina koralowa (*Viburnum opulus*); konwalia majowa (*Convallaria maialis*); kopytnik zwyczajny (*Asarum europaeum*); kruszyna pospolita (*Frangula alnus*); marzanka wonna (*Galium odoratum*); paprotka pospolita (*Polypodium vulgare*); pierwiosnka wyniosła (*Primula elatior*); płucnica islandzka (*Cetraria islandica*); porzeczka czarna (*Ribes nigrum*).

c) **Ssaki objęte ochroną gatunkową:** jeż zachodni (*Erinaceus europaeus*); kret (*Talpa europaea*); ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*); ryjówka malutka (*Sorex minutus*); rzęsorek rzeczek (*Neomys fodiens*); wiewiórka pospolita (*Sciurus vulgaris*); popielica (*Glis glis*); wydra (*Lutra lutra*); gronostaj (*Mustela erminea*); łasica łaska (*Mustela nivalis*); zębiełek karliczek (*Crocidura suaveolens*) – prawdopodobnie.

d) **Nietoperze:** nocek duży (*Myotis myotis*); nocek Natterera (*Myotis nattereri*); nocek wąsatek (*Myotis mystacinus*); nocek Brandta (*Myotis brandtii*); nocek rudy (*Myotis daubentonii*); mroczek późny (Eptesicus serotinus); karlik malutki (*Pipistrellus pipistrellus*); karlik większy (*Pipistrellus nathusii*); borowiec wielki (*Nytalus noctula*); gacek brunatny (*Plecotus auritus*); mopek (*Barbastella barbastellus*).

e) **Ptaki (ochrona gatunkowa i łowiecka):** bocian czarny (*Ciconia nigra*); puchacz (*Bubo bubo*); bielik (*Haliaetus albicilla*); sóweczka (*Glaucidium passerinum*).

f) **Ptaki:** w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej na terenie gminy Lwówek Śląski stwierdzono występowanie 122 gatunków ptaków. Z liczby tej 112 gatunków gnieździło się na tym obszarze, zaś 10 dalszych uznano za przelotne lub zalatujące. Spośród ogólnej liczby 122 stwierdzonych gatunków ptaków 110 objętych jest ochroną gatunkową, w tym 3 podlegają tak zwanej ochronie strefowej (bocian czarny, bielik i puchacz), 9 ochroną częściową jako ptaki łowne, a 3 podlegają ochronie okresowej ograniczonej do sezonu lęgowego.

g) **Płazy – gatunki chronione:** traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*); traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*); traszka górska (*Triturus alpestris*); ropucha szara (*Bufo bufo*); ropucha zielona (*Bufo viridis*); żaba wodna (*Rana esculenta*); żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*); żaba trawna (*Rana temporaria*);

h) **Gady – gatunki chronione:** jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*); jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*); padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*); zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*).

i) **Ryby – gatunki chronione:** strzebla potokowa (*Phoxinus phoxinus*) – OG[11]; śliz (Barbatula barbatulus) – OG; pstrąg potokowy (*Salmo trutta fario*) – OW[12]; pstrąg tęczowy (*Oncorhynchus mykiss*) – OW; głowacica (*Hucho hucho*) – OW; lipień (*Thymallus thymallus*) – OW; szczupak (*Esox lucius*) – OW; brzana (*Barbus barbus*) – OW; sandacz (*Stizostedion*

[11] OG – ochrona gatunkowa.

[12] OW – ochrona częściowa: okres i wymiar.

lucioperca) – OW; jelec (*Leuciscus lueciscus*) – W[13]; kleń (*Leuciscus cephalus*) – W; jaź (*Leuciscus idus*) – W; wzdręga (*Scardinius erythrophthalmus*) – W; świnka (*Chondrostoma nasus*) – W; lin (*Tinca tinca*) – W; karp (*Cyprinus carpio*) – W.

POWIĄZANIA PRZYRODNICZE – ELEMENTY SYSTEMU ECONET–PL

Rozwój gospodarczy w XX wieku przyczynił się do gwałtownego wzrostu ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska i jego całkowitej lub częściowej degradacji. Presja człowieka na przyrodę doprowadziła do zaniku wielu gatunków flory i fauny, postępującej synatropizacji oraz fragmentacji naturalnych ekosystemów. W celu zjednoczenia wysiłków na rzecz zachowania i ochrony środowiska przyrodniczego ustanowiono szereg porozumień i konwencji międzynarodowych, których sygnatariuszem jest również Polska. Jedną z ważniejszych inicjatyw krajów Wspólnoty Europejskiej, przyczyniającą się do integracji współpracy w dziedzinie ochrony przyrody jest koncepcja utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej (EECONET).

Sieć EECONET mają stanowić obszary powiązane przestrzennie i funkcjonalnie oraz objęte różnymi, wzajemnie się uzupełniającymi formami ochrony przyrody. Dla ochrony środowiska oraz poprawy jego funkcjonowania biologicznego i zwiększenia bioróżnorodności powstała krajowa sieć ekologiczna ECONET – PL, która jest częścią Europejskiej Sieci Ekologicznej EECONET, utworzonej w celu zintegrowania istniejących obszarów chronionych w poszczególnych krajach europejskich oraz potencjalnych obszarów przewidzianych do ochrony w jeden spójny system, zgodnie z przyjętymi międzynarodowymi kryteriami i standardami (koncepcja Europejskiej Sieci Ekologicznej została przyjęta przez Radę Europy w 1992 roku). Zasadniczymi elementami sieci są: obszary węzłowe, w których wyróżniono biocentra i strefy buforowe oraz korytarze ekologiczne.

Obszary węzłowe odznaczają się dużą różnorodnością gatunkową oraz różnorodnością form krajobrazowych i siedliskowych. Stanowią ostoję gatunków rodzimych i wędrownych, zwłaszcza rzadkich i zagrożonych wyginięciem. Wyróżnione w obszarach węzłowych biocentra obejmują obszary nagromadzenia największych walorów przyrodniczych. Otoczone są strefami buforowymi, które mają wyróżniające się walory, ale nie tak wysokie jak walory biocentrów. Natomiast korytarze ekologiczne to struktury przestrzenne, które umożliwiają rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi oraz terenami przylegającymi do nich.

Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska (Liro, 1998) przez teren gminy Lwówek Śląski przebiega międzynarodowy obszar węzłowy 36M – Gór i Pogórza Kaczawskiego (centralna i południowo – wschodnia część gminy) oraz krajowy korytarz ekologiczny 67k – Górnego Bobru (północna część gminy). Obszary te są bezpośrednio i pośrednio powiązane z innymi obszarami węzłowymi oraz korytarzami ekologicznymi występującymi w regionie Sudetów Zachodnich i Nizin Sasko – Łużyckich:

- międzynarodowe obszary węzłowe: 35M – Karkonosko – Izerski;
- krajowe obszary węzłowe: 9K – Borów Dolnośląskich;
- krajowe korytarze ekologiczne: 66k – Kwisy; 32k – Dolnego Bobru.

W związku z powyższym należy unikać przerywania bądź przegradzania korytarzy przez lokalizację zabudowy inwestycji liniowych i innych obiektów inżynieryjnych. Na terenach, gdzie korytarze ekologiczne uległy przerwaniu, należy dążyć do poprawy tej sytuacji przez lokalizację zieleni towarzyszącej i uzupełniającej.

[13] W – ochrona częściowa: wymiar.

3.9.3. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie

Na podstawie przepisów ogólnych ochronie na omawianym terenie podlegają:

ZAŁOŻENIA PARKOWE

Parki miejskie, wiejskie i podworskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Część z nich podlega ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury. Jednak duże walory przyrodnicze ich terenów, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych, dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, predysponują do przedstawienia tych obszarów w rozdziale dotyczącym ochrony środowiska. Na terenie gminy Lwówek Śląski zlokalizowanych jest wiele założeń parkowych z wyróżniającym się drzewostanem. Występują one w miejscowościach:

a) **Brunów – park przypałacowy.** Założony według projektu Edwarda Petzolda w 1865 roku. W drzewostanie wyróżniają się: dęby szypułkowe, buki pospolite i klon srebrzysty. Ujęty w rejestrze zabytków;

b) **Dębowy Gaj – park i ogród przypałacowy.** Założenie parkowe przekształcone w XIX wieku w barokowe ogrody ozdobne i użytkowe. W drzewostanie wyróżniają się: buki i klony jawory. Ujęty w rejestrze zabytków;

c) **Niwnice – park przypałacowy.** Przekształcony z założenia XVIII wiecznego. W drzewostanie wyróżniają się: dęby na grobli, buki pospolite, jesiony wyniosłe, sosna limba, klony jawory. Ujęty w rejestrze zabytków;

d) **Niwnice – park dworski.** Zlokalizowany wokół ruin renesansowego dworu. W drzewostanie wyróżniają się: jesiony i kasztanowce;

e) **Nagórze – zadrzewienia przyfolwarczne**;

f) **Radłówka – park przyzamkowy.** Zadrzewienia wokół zamku na fosach pochodzących z lat 60-tych XIX wieku;

g) **Rakowice Wielkie – park przypałacowy.** Założenie parkowe naturalistyczne z połowy XIX wieku;

h) **Skała – park przypałacowy.** Rozbudowane tarasowe ogrody użytkowe z II połowy XVIII wieku, poszerzone w park romantyczny z początku XIX wieku. W drzewostanie wyróżniają się liczne egzoty: tulipanowce amerykańskie, sosny wejmutki, jodła szlachetna, platan klonolistny, cyprysiki groszkowe oraz dęby szypułkowe. Ujęty w rejestrze zabytków;

i) **Sobota – park przypałacowy.** Ujęty w rejestrze zabytków;

j) **Lwówek Śląski (Płakowice) – park przydworski i przyszkolny.** Założony w około 1900 roku. W drzewostanie wyróżniają się: lipy, klony, kasztanowce i żywotniki;

k) **Lwówek Śląski – planty miejskie.** Założone około 1870 roku na splantowanych fortyfikacjach ziemnych. Zadrzewiony teren obiega Aleja Wojska Polskiego, pełniącą rolę obwodnicy wokół historycznego śródmieścia i obsadzoną rzędami lip i dębów. Kompozycję roślinną plant tworzą swobodnie rozmieszczone gatunki rodzime i introdukowane. W drzewostanie wyróżniają się: platany klonolistne, dęby czerwone, dęby szypułkowe, miłorząb japoński, dąb węgierski, grab pospolity w odmianie dębolistnej, sosny wejmutki czy modrzew japoński. Ujęte w rejestrze zabytków;

l) **Lwówek Śląski – park miejski.** Zlokalizowany w rejonie Al. Wojska Polskiego i ul. Sikorskiego. Powstał na przełomie XIX i XX wieku. W drzewostanie występują między innymi: jedlica Douglasa, choina kanadyjska, sosna wejmutka, świerk pospolity, platan klonolistny i lipy;

m) **Lwówek Śląski – założenie parkowe** o charakterze rekreacyjnym przy stadionie miejskim z przełomu XIX i XX wieku, stanowiące część starego pierścienia terenów spacerowych o dużych walorach widokowych i dendrologicznych.

LASY I GRUNTY LEŚNE

Na terenie gminy Lwówek Śląski lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 6143 ha[14] i stanowią 25,60 % powierzchni gminy. Rozmieszczenie terenów leśnych na terenie gminy jest nierównomierne. Porastają one przede wszystkim wyższe partie Wzgórz Radomickich, Wzniesień Gradowskich, Wzniesień Płakowickich, Pogórza Bolesławieckiego i Wysoczyzny Ostrzyckiej oraz dolinę rzeki Bóbr poniżej Lwówka Śląskiego. Tereny niżej położone zostały wylesione i zagospodarowane na użytki rolne (grunty orne, łąki, pastwiska). W strukturze gatunkowej zdecydowanie dominują: świerk, sosna, dąb i brzoza.

ZIELEŃ URZĄDZONA

Zieleń urządzona na terenie gminy reprezentowana jest przede wszystkim w formie zieleni parkowej, alei i szpalerów przydrożnych oraz śródpolnych, zieleni cmentarnej i przykościelnej – chronionych zapisami ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i muzeach oraz dodatkowo w formie obiektów zieleni miejskiej, ogólnodostępnej, o funkcjach rekreacyjnych i estetycznych (parki, zieleńce, boiska trawiaste) oraz zieleni przyzagrodowej.

OCHRONA GLEB

Stosownie do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2008 roku) ochronie podlegają kompleksy użytków rolnych z glebami zaliczonymi do wysokich klas bonitacyjnych (klasy I – III) na terenach wiejskich. Na terenie gminy dominują gleby o przeciętnych walorach dla rolnictwa. Na terenach wiejskich gleby o wysokiej wartości bonitacyjnej (klasa I-III) stanowią 31,68 % ogólnej powierzchni gruntów ornych oraz 40,19 % ogólnej powierzchni użytków zielonych. W związku z powyższym 1/3 powierzchni gruntów ornych oraz 2/5 powierzchni użytków zielonych podlega ochronie, a rozwój przestrzenny poszczególnych miejscowości wiejskich nie wymaga głębokiej ingerencji w ochronę gleb.

OCHRONA ZŁÓŻ

Złożem kopaliny jest nagromadzenie minerałów i skał, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Zgodnie z art. 41 Prawo geologiczne i górnicze z dnia 4 lutego 1994 roku, w celu określenia granic złoża, jego zasobów oraz geologicznych warunków występowania sporządza się dokumentację geologiczną. Udokumentowane złoża kopalin uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze gminy występuje obecnie 25 udokumentowanych złóż kopalin. Są to złoża: piaskowców ciosowych (10 złóż), gipsów i anhydrytów (2 złoża), wapieni (1 złoże), iłów ceramicznych (3 złoża) i kruszywa naturalnego (9 złóż).

[14] Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Ochrona wód polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami przez zapobieganie naruszaniu równowagi przyrodniczej i przeciwdziałanie wywoływaniu w wodach zmian powodujących ich nieprzydatność dla ludzi, świata roślinnego i zwierzęcego oraz gospodarki narodowej. Ochronie podlegają wody śródlądowe powierzchniowe i podziemne oraz obszary ich zasilania. Według Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) (Kleczkowski, 1990) na omawianym terenie występuje kredowy zbiornik nr 317 o nazwie „Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec", wymagający wysokiej ochrony (OWO). Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2009 roku (Dz. U. nr 106, poz. 882) w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarki wodami na obszarach dorzeczy, obecnie trwają prace nad sporządzeniem stosownych dokumentów określających zasady gospodarowania wodami podziemnymi i powierzchniowymi, w tym dla rejonu JCWPd nr 90 i NR 91, obejmującego swym zasięgiem rejon gminy Lwówek Śląski.

OCHRONA KRAJOBRAZU

Struktura przestrzenna krajobrazu jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na wartość przyrodniczą obszaru. Najważniejszymi elementami krajobrazu, które powinny podlegać ochronie są: lasy, większe zadrzewienia nieleśne, zadrzewienia śródpolne, pasy zieleni wzdłuż dróg i cieków wodnych, naturalne łąki w dolinach rzecznych, a także koryta rzek. Lasy, większe zadrzewienia lub zwarte, ekstensywnie użytkowane łąki spowalniają szybkość odpływu składników mineralnych oraz warunkują prawidłowe krążenie wody, pierwiastków i energii w środowisku. Zadrzewienia śródpolne ograniczają erozję wietrzną gleb, parowanie wody z gleb, szczególnie w okresie letnim oraz są miejscem bytowania gatunków zwierząt żywiących się wieloma szkodnikami upraw. Pasy zieleni przydrożnej zapobiegają tworzeniu się zasp śnieżnych na drogach. Szczególnie liczne dodatkowe korzyści występują w przypadku zachowania mało przekształconych rzek i ich dolin. Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. Struktura przestrzenna krajobrazu musi być odpowiednio uwzględniana w procesie planowania przestrzennego. Zachowaniu najistotniejszych obszarów o cennych walorach krajobrazowych służy tworzenie form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 poz. 880).

4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. Historia i osadnictwo

W X wieku tereny dzisiejszej gminy Lwówek Śląski, będąc częścią Śląska początkowo należały do państwa czeskiego. Około 990 roku zostały włączone do wczesnopiastowskiego państwa księcia polskiego Mieszka I. Od 1138 roku, w ramach Polski, znajdowały się w jednej z dziedzicznych dzielnic senioralnych. W efekcie dalszego podziału ziem śląskich pomiędzy potomków Władysława II Wygnańca Lwówek i okolice znajdowały się w granicach świdnicko – jaworskiego. Lwówek

Śląski należy do grupy najstarszych miast Dolnego Śląska. Jest także jednym z pierwszych miast w Polsce lokowanych na prawie magdeburskim. Już we wczesnym średniowieczu Lwówek stał się lokalnym centrum gospodarczym i ośrodkiem osadnictwa wiejskiego. Jego rozwój przyspieszyło także dogodne położenie przy znanym szlaku handlowym zwanym Królewską Droga (Via Regia) oraz eksploatacja złota na obszarze dawnych Płakowic. Czynniki te przyczyniły się do wczesnej lokacji. Już w 1217 roku książę Henryk I Brodaty nadał Lwówkowi Śląskiemu prawa miejskie. Lokacja i związane z nią przywileje spowodowały szybki rozwój miasta. Lwówek nie tylko rozwijał się gospodarczo, ale wzrosła także jego rola jako ośrodka władzy. W 1243 roku książę Bolesław Rogatka zorganizował w mieście pierwszy na Śląsku turniej rycerski, a w latach 1278 – 1286 Lwówek był siedzibą księcia Bernarda Zwinnego i stolicą samodzielnego księstwa. W następnym okresie miasto stało się integralną częścią księstwa świdnicko – jaworskiego i dzieliło jego losy. Stopniowo, w miarę wyczerpywania się złóż złota, podstawą utrzymania mieszkańców stało się rzemiosło, głównie sukiennictwo i tkactwo, handel oraz obróbka kamienia budowlanego. W 1329 roku miasto liczyło około 11 tysięcy mieszkańców i należało do najludniejszych ośrodków miejskich na Śląsku. W miarę rozwoju miasta lwóweccy mieszczanie uzyskiwali różne przywileje, między innymi: prawo do organizacji targów i jarmarków, handlu solą, bicia własnej monety, itd. We Lwówku istniało kilka cechów, z których najbardziej znaczącym był cech skupiający sukienników.

W 1392 roku po śmierci księżnej Agnieszki, Lwówek przeszedł pod panowanie czeskie. Sto lat później, w 1498 roku, król czeski Władysław Jagiellończyk nadał Lwówkowi herb, który, za wyjątkiem krótkiej przerwy, jest używany do dnia dzisiejszego. W 1526 roku Lwówek przeszedł pod panowanie Habsburgów. Na początku XVII wieku miasto liczyło ponad 8 tysięcy mieszkańców. Funkcjonowało w nim 450 warsztatów sukienniczych, które wspaniale prosperowały. Kres tej prosperity przyniosła wojna trzydziestoletnia (1618 – 48), w trakcie, której Lwówek został spustoszony i dokumentnie zniszczony. Zniszczenia wojenne, straty ludnościowe oraz pożary w latach 1659 i 1704, spowodowały, że prawie przez cały XVIII wiek miasto wegetowało.

W grudniu 1740 roku Śląsk został zajęły przez wojska króla pruskiego Fryderyka II. W 1742 roku po pokoju wrocławskim Śląsk został włączony do Królestwa Pruskiego. W skład państwa niemieckiego – od Cesarstwa Niemieckiego poprzez Republikę Weimarską, po Trzecią Rzeszę – Lwówek (wtedy Lowenberg) wchodził do 1945 roku. Niewielkie ożywienie gospodarcze nastąpiło pod koniec XVIII wieku. Lwówek, liczący wówczas nieco ponad 2600 mieszkańców, skorzystał z koniunktury, jaka zapanowała w Prusach. Niestety, rozwój gospodarczy został zahamowany w trakcie wojen napoleońskich. Wówczas przebywał w mieście sam cesarz Napoleon Bonaparte, który zwyciężył Prusaków podczas tak zwanej "pierwszej bitwy nad Bobrem" 22 sierpnia 1813 roku. Tak zwana "druga bitwa nad Bobrem", stoczona 29 sierpnia 1813 roku, zakończyła się klęską Francuzów. Dopiero w drugiej połowie XIX następuje pewne ożywienie gospodarcze. Lwówek uzyskuje połączenie kolejowe ze Złotoryją (1884) i Gryfowem Śląskim (1885) oraz znacznie później z Jelenią Górą (1909). W mieście i okolicy rozwija się turystyka wspierana przez aktywne koło Związku Karkonoskiego, a dzięki kapeli dworskiej, koncertującej w pałacu Hohenzollernów, staje się centrum kulturalnym. Także w tym okresie rozwija się przemysł spożywczy. W mieście powstaje między innymi nowoczesny browar Hohbergów oraz wytwórnia wódek. Następuje dalszy rozkwit lokalnych kamieniołomów, powstaje kopalnia gipsu i anhydrytu. Niestety, w okresie międzywojennym nadzieje na bardziej aktywny rozwój nie spełniły się. Wprawdzie liczba ludności wzrosła do ponad 6 tysięcy, ale zmalała liczba zakładów przemysłowych i rzemieślniczych. Procesu degradacji gospodarczej miasta nie zdołał nawet zatrzymać specjalny program pomocy prowincjom wschodnim Rzeszy Niemieckiej wdrożony w 1937 roku. W czasie II wojny światowej pogłębia się zastój gospodarczy miasta, które w ostatniej fazie walk zostaje zniszczone w 40 %.

Lwówek Śląski zostaje zajęty przez wojska radzieckie 9 maja 1945 roku i na mocy traktatów zawartych po II wojnie światowej wchodzi w skład Polski. W tym samym miesiącu staje się ośrodkiem administracji powiatowej i taką funkcję pełni do czerwca 1975 roku. Natomiast od 1973 roku jest siedzibą gminy miejsko – wiejskiej, obejmującej aktualnie miasto Lwówek Śląski i 28 wsi. Od 1945 do 1975 roku Lwówek Śląski wchodził w skład województwa wrocławskiego. Reforma administracyjna przeprowadzona w 1975 roku spowodowała, że gmina Lwówek Śląski w latach 1975 – 1998 ponownie wchodziła w skład województwa wrocławskiego (znacznie pomniejszonego terytorialnie). Natomiast reforma administracyjna dokonana 1 stycznia 1999 roku spowodowała, że gmina Lwówek Śląski znajduje się na terytorium zintegrowanego Dolnego Śląska – województwo dolnośląskie, powiat lwówecki.

4.2. Zabytki architektury i budownictwa

Obszar gminy Lwówek Śląski jest terenem o dużym nasyceniu cennymi obiektami zabytkowymi z różnych epok i formacji stylowych, reprezentujących na ogół wysoki poziom artystyczny. Są to: kościoły, plebanie, zabudowania dworskie, budynki mieszkalne i gospodarcze, wiejskie aleje, parki i założenia cmentarne. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych. W okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanych układów zabudowy poszczególnych miejscowości, za wyjątkiem śródmieścia Lwówka Śląskiego, nie uległ zasadniczym zmianom.

Najcenniejsze obiekty zabytkowe znajdują się na terenie miasta Lwówek Śląski, które pomimo likwidacji niemal całej historycznej, mieszkalnej zabudowy staromiejskiej w obrębie murów obronnych, zachowało swoje unikalne zabytki. Najcenniejsze obiekty pochodzą z XIII wieku z epoki romańskiej (wieżowy masyw zachodni kościoła parafialnego) oraz wczesnogotycki chór kościoła franciszkanów. Kościół parafilany p.w. Wniebowzięcia NMP to średniowieczna, kamienna budowla o wysokiej klasie architektury, z zachowanym monumentalnym dwuwieżowym wczesnogotyckim masywem zachodnim, bogato dekorowanym, z rzeźbionymi elementami kamieniarki, w tym piaskowcowym portalem z 4 ćw. XIII wieku. Unikalnym średniowiecznym zabytkiem są dobrze zachowane miejskie mury obronne wraz z basztami i bramami. Okres przejściowy pomiędzy gotykiem a renesansem zajmuje miejski ratusz. Należy on do najcenniejszych budowli municypalnych na terenie Polski. W jego zasadniczej przebudowie w latach 1522 – 1524 i późniejszych wziął udział najwybitniejszy ówczesny architekt śląski Wendel Roskopf, tworząc między innymi pomieszczenie parteru nakryte skomplikowanymi w rysunku sklepieniami sieciowymi krzywoliniowymi. We wnętrzu ratusza na klatce schodowej znajduje się przeniesiony z kościoła franciszkanów słynny nagrobek gotycki, tzw. „rycerza i zakonnicy” – wybitne dzieło śląskiej rzeźby z około połowy XIV wieku.

Z czasów renesansu zachował się cenny zamek w Płakowicach (obecnie część Lwówka Śląskiego). Rezydencja ta należy do największych, najznakomitszych, XVI – wiecznych renesansowych założeń śląskich. Jest to czworoboczne założenie składające się z trzech prostokątnych skrzydeł założonych wokół wewnętrznego dziedzińca, zamkniętego od północnego – wschodu ścianą kurtynową i obiegającymi go z trzech stron bogato dekorowanymi krużgankami arkadowymi. Na zewnętrznej elewacji na osi głównej znajduje się monumentalny, kamienny portal renesansowy, bogato zdobiony płaskorzeźbą (JBPiP, 2000). Na terenie gminy znajduje się także szereg historycznych założeń parkowych z najcenniejszymi plantami miejskimi założonymi w około 1870 roku. Ponadto w obszarze Gminy i Miasta znajduje się 21 historycznych cmentarzy.

Obiekty, zespoły i założenia wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającymi z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 roku, nr 1568, poz. 162). Odnośnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny

priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Wykazy zabytków architektury i budownictwa ujętych w rejestrze zabytków oraz wykaz obiektów figurujących w gminnej ewidencji zabytków dla miasta Lwówek Śląski, znajdują się w załącznikach 1-2 do niniejszego tekstu.

4.3. Stanowiska archeologiczne

Na terenie Gminy i Miasta znajdują się liczne stanowiska archeologiczne, stanowiące wielorodny materiał zabytkowy z różnych przedziałów czasowych. Rejonem koncentracji reliktów archeologicznych jest Stare Miasto w Lwówku Śląskim, gdzie pod obecnym poziomem użytkowym znajduje się substancja zabytkowa, reprezentująca różne warstwy kulturowe datowana od wczesnego średniowiecza po czasy nowożytne. Ponadto cenne obiekty archeologiczne to grodziska w: Ustroniu, Gradówku i Radłówce oraz wał kamienny z epoki brązu w dawnych Płakowicach. Obszernym stanowiskiem archeologicznym, unikatowym na skalę ponadregionalną, jest rejon wydobywania kruszcu w okolicach Płakowic datowany na X – XIII wiek. Zinwentaryzowano tu kilkadziesiąt tysięcy reliktów archeologicznych, związanych z infrastrukturą górnictwa kruszcowego w postaci szybów górniczych, płóczek i hałd płonnego nadkładu. W okolicy Rakowic znajduje się mikroregion osadniczy kultury łużyckiej z epoki brązu i wczesnego okresu epoki żelaza w postaci stanowisk archeologicznych o charakterze osad i cmentarzysk (JBPiP, 2000).

Gminny zasób wartości kulturowych podlegających ochronie uzupełniają 4 stanowiska archeologiczne figurujące w rejestrze zabytków.

Tabela 35. Gmina Lwówek Śląski – wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków [źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura w Jeleniej Górze, 2010]

Lp	Miejscowość	Numer stanowiska	Rodzaj obiektu	Nr rejestru zabytków	Dane własnościowe
1.	Lwówek Śląski (Płakowice)	1 (AZP 79-15/21)	wał kamienny epoki brązu	291/Arch/67 (z dnia 25.09.1967 r.)	Nadleśnictwo Lwówek Śląski
2.	Gradówek	1 (AZP 80-14/1)	grodzisko XIV wiek	210/Arch/66 (z dnia 9.05.1966 r.)	Dz. nr. 172; Nadleśnictwo Lwówek Śląski
3.	Radłówka	1 (AZP 79-14/11)	grodzisko XIV wiek	136/Arch/65 (z dnia 2.07.1965 r.)	Dz. nr. 143 AM1 obr. Radłówka 18 – Wołoszyn Alicja, Wołoszn Leopold
4.	Ustronie	b.n.	grodzisko XIV wiek	129/Arch/65 (z dnia 2.07.1965 r.)	Brak danych

4.4. Strefy konserwatorskie

Przyjęte uchwałą nr XXXIII/262/2000 Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski z dnia 19 grudnia 2000 roku Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski wprowadziło zróżnicowane pod względem przedmiotu ochrony i reżimów ochronnych strefy ochrony konserwatorskiej:

a) **Strefa „A" – ścisłej ochrony konserwatorskiej**. W strefie „A" zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej. Działania konserwatorskie w strefie „A" zmierzają do zachowania i uczytelnienia historycznego układu przestrzennego oraz do konserwacji jego głównych elementów: zabudowy, rozplanowania, przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycji wnętrz urbanistycznych, historycznych linii zabudowy, układów zieleni zabytkowej, kamiennej nawierzchni, małej architektury. Dąży się też do utrzymania historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów. Wszelka działalność inwestycyjna, budowlana, jak również przebudowy, remonty, adaptacje, dostosowywania do współczesnych funkcji, czy też rozbiórki oraz dokonywania podziałów nieruchomości znajdujących się w obszarze strefy, wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Strefa „A" jest równoznaczna ze strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej tak więc na wszelkie prace ziemne w jej obszarze wymagane jest uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego na prace archeologiczne i wykopaliskowe.

   Strefa „A" na terenie gminy Lwówek Śląski obejmuje teren Starego Miasta w Lwówku Śląskim w obrębie murów obronnych i przy pałacu w dawnych Płakowicach oraz wokół najcenniejszych zamków i założeń pałacowo – parkowych w: Brunowie, Dębowym Gaju, Nagórzu, Niwnicach, Radłówce, Skale i Sobocie.

b) **Strefa „B" – ochrony konserwatorskiej**. Działalność konserwatorska w strefie „B" zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim: zabudowy, układu dróg, podziału i sposobu zagospodarowania działek siedliskowych. Zmierza też do restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów. Na obszarze strefy „B" wprowadza się wymóg uzgadniania z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestycyjnych, remontów, przebudów, rozbiórek oraz zmiany funkcji obiektów figurujących w ewidencji wojewódzkiej i gminnej, jak i wznoszenia nowych obiektów.
   Na terenie gminy Lwówek Śląski strefa „B" wyznaczona została w obrębie śródmieścia miasta Lwówek Śląski oraz w Rakowicach Wielkich dla zespołu dworskiego i folwarcznego.

c) **Strefa „K" – ochrony krajobrazu kulturowego**. Obejmuje ona obszar krajobrazu związanego integralnie z zespołem zabytkowym znajdującym się w jego otoczeniu lub obszary o charakterystycznym wyglądzie, ukształtowane w wyniku działalności człowieka. Działania konserwatorskie w strefie „K" obejmują restauracje zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ochronę krajobrazu naturalnego przestrzennie związanego z historycznym założeniem, ochronę form i sposobu użytkowania terenów takich jak: rozłogi pól, układ dróg, miedz, zadrzewień śródpolnych, alei, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania. Na obszarze strefy „K" wymagane jest uzgadnianie inwestycji z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Na terenie gminy Lwówek Śląski strefa „K" wyznaczona została dla ochrony krajobrazu kulturowego miejscowości: Chmielno, Kotliska, Niwnice, Płóczki, Skorzynice i Zbylutów.

d) **Strefa „OW" – obserwacji archeologicznej**. Strefa „OW" obejmuje tereny o rozpoznanej zawartości stanowisk archeologicznych podlegających ochronie konserwatorskiej, a charakteryzujących się własną formą krajobrazową. Obiekty, dla których wyznaczono strefę „OW" wyłączone są z wszelkiej działalności inwestycyjnej, która mogłaby naruszyć ich specyficzną formę.
Na terenie gminy strefa „OW" obejmuje rejon Starego Miasta w Lwówku Śląskim w obrębie murów obronnych i dodatkowo dla rejonu wydobywania złota w dawnych Płakowicach i Dworku oraz w miejscowości Rakowice Wielkie w miejscu dawnego pałacu.

4.5. Charakterystyka poszczególnych wsi

4.5.1. Lwówek Śląski

Miasto Lwówek Śląski, którego średniowieczny układ urbanistyczny (obecne centrum miasta) wykształcił się w XIII wieku, powstało z osady targowej leżącej na trasie głównego szlaku handlowego, przebiegającego z ówczesnej Polski centralnej przez Śląsk do Niemiec. Całe założenie z wieloma cennymi obiektami zabudowy otoczone podwójnym pierścieniem dobrze zachowanych murów obronnych stanowi jedno z najcenniejszych założeń urbanistycznych na Śląsku. Nie zachowała się w większości renesansowa zabudowa miasta, co spowodowały XIX – wieczne przebudowy i zniszczenia wojenne w czasie II wojny światowej oraz skutki późniejszych wieloletnich zaniedbań, w wyniku których rozebrano w latach 60 – tych XX wieku około 80 % zabytkowej substancji mieszkalnej miasta. W miejsce zabytkowej zabudowy zrealizowane zostały standardowe bloki, nie nawiązujące do zabytkowej architektury miasta, bez uwzględnienia dawnych linii zabudowy oraz podziałów parcelacyjnych (JBPiP, 2000).

4.5.2. Bielanka

Wieś łańcuchowa na Wzniesieniach Płakowickich przy trasie Lwówek Śląski – Złotoryja (255 – 300 m n.p.m.). Jedna ze starszych wsi na tych terenach. Wymieniona w dokumencie z 1217 roku w związku z lokalizacją Lwówka jako Luternsiven. Jej nazwa do 1945 roku to Lauterseiffen, zaś do 1947 roku to Stara Wieś. Wczesne osadnictwo Sielanka zawdzięcza swojemu położeniu na szlaku Wysokiej Drogi łączącej Saksonie z Małopolską i Rusią, jak i eksploatacji złotonośnych piasków. Godnym zwiedzenia zabytkiem jest tu kościół pw. Św. Anny. Budynek ufundowany został przez górników, a w 1322 roku patronat nad nim objął klasztor ss magdalenek z Nowogrodźca. Budowa nowego kościoła miała miejsce na przełomie XV i XVI wieku. Po przejęciu kościoła przez luteran nastąpiła jego dalsza rozbudowa (poł. XVI wieku). Odbudowa uszkodzonego w wyniku działań wojennych kościoła zakończona została w 1975 roku.

4.5.3. Brunów

Folwarczna wieś nad Bobrem u podnóża Wzniesień Płakowickich (180 – 220 m n.p.m.) 3 km na północ od Lwówka Śląskiego. Pierwsza wzmianka o osadzie pochodzi z 1351 roku, choć początki jej sięgają XII wieku. Najstarsza nazwa wsi to Brunów, do 1945 roku jej nazwa brzmiała Braunau, natomiast do roku 1947 – Braniewo. Ważniejsze zabytki to pałac barokowo – klasycystyczny z 2 poł. XVIII wieku z zabudowaniami inwentarsko – składowymi oraz rodową kaplicą rodziny von

Cottenet i pozostałościami parku w stylu angielskim. Budynek pałacu przebudowany w latach 1900 – 1901 oraz 1977. W czasie II wojny światowej wojny mieścił szkołę sportową hitler-jungend, a pod jej koniec ośrodek szkoleniowy volkssturmu.

4.5.4. Chmielno

Wieś łańcuchowa nad Chmielnikiem w Rowie Zbylutowa (207 – 230 m n.p.m.). W 1217 roku wymieniona jako Ludwigesdorf, do roku 1945 nazwa wsi brzmiała Ludwigsdorf, a do roku 1947 to Ludwików i Ludwikowo. Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1217 roku. Ciekawszym obiektem jest tu kościół pw. Narodzenia NMP wzniesiony w XIV wieku, przebudowany w 1 poł. XVI wieku, w 1615 roku i w XIX wieku. We wnętrzu kamienne tabernakulum z 1503 roku na kolumnie z ozdobną balustradą i płytą nagrobną z 1625 roku.

4.5.5. Dębowy Gaj

Wieś folwarczna nad Młynówką w Niecce Lwóweckiej, na lewym brzegu Bobru (220 – 290 m n.p.m.), na południowy – wschód od Lwówka Śląskiego. W 1305 roku wymieniona w dokumencie jako Sebyneiche, do roku 1945 nosiła nazwę Siebeneichen, natomiast do roku 1947 – Dąbica. Początki wsi są jednak znacznie starsze i sięgają XI wieku. We wsi znajdują się pozostałości zrujnowanego renesansowego pałacu z 1620 roku, przebudowanego w 1754 roku, a restaurowanego w XIX wieku. Częściowo uszkodzony przez radziecki ostrzał z marca oraz podczas zdobywania wsi w maju 1945 roku popadać zaczął w ruinę.

4.5.6. Dłużec

Wieś łańcuchowa nad Bukownicą (240 – 280 m n.p.m.) pomiędzy Wzniesieniami Płakowickimi a Wysoczyzną Ostrzycy, na wschód od Lwówka Śląskiego. Wzmiankowana w 1242 roku jako "nova villa circa Sobot". Cennym zabytkiem jest tu kościół pw. św. Jadwigi. Jego początki sięgają XIII wieku. Obecny, wybudowany około 1500 roku, od swych początków był kościołem filialnym parafii w Sobocie. Przebudowy kościoła dokonano w XVIII wieku, restauracji w XIX wieku, a ostatniego znaczniejszego remontu w 1967 roku. We wnętrzu znajduje się późnogotyckie przyścienne sakramentarium, barokowy, drewniany ołtarz oraz kamienna chrzcielnica. Na końcu wsi, przed Twardocicami (na łączce po prawej stronie) zlokalizowany jest krzyż pokutny.

4.5.7. Dworek

Wieś folwarczna na Wzniesieniach Płakowickich (240 – 277 m n.p.m.). Jedna ze starszych wsi na terenie gminy. Pierwsza wzmianka o niej pochodzi z 1217 roku jako Hovelin, czyli Mały Dwór, do roku 1945 nazwa brzmiała Hofel, zaś do roku 1947 – Chojnice. Początki wsi związane są z eksploatacją złotonośnych piasków. W 1750 roku były tu 2 majątki, 6 zagrodników i 16 zabudowań chłopskich. Od tego czasu obydwa majątki znajdowały się w rękach rodziny Uberschar, z której to Johann Gottlob przeszedł do historii wsi jako twórca tzw. 12 apostołów – pasieki wyrzeźbionej w lipowych pniach. Wieś uczestniczyła w wydarzeniach wojen śląskich, podczas wojen napoleońskich (1813) byli tu Francuzi, Rosjanie, Prusacy i Polacy, a pobojowisko po płakowickim starciu oglądał sam Napoleon Bonaparte. W okresie przedwojennym odbywały się tu szeroko znane imprezy pt. „Święto Kwitnienia Wiśni", podczas których podpisywane bywały umowy kontraktacyjne na dostawę wiśni do takich miast, jak np.: Berlin, Hamburg, czy Brema.

4.5.8. Gaszów

Mała wieś na Pogórzu Bolesławieckim (220 – 240 m n.p.m.). Po raz pierwszy wymieniona w dokumencie jako Godinsdorf (1388). Do roku 1945 nosiła nazwę Gehnsdorf, natomiast do roku 1947 – Godynin. W kierunku na północ od wsi rozpościerają się tereny dawnych wyrobisk złotonośnych. Dzieje wsi związane były od swych początków z dominium w Skale, do którego należała. Piętnem odbiły się zatem najazdy husyckich hord, grabieże z okresu wojny 30 – letniej, wojen śląskich, napoleońskich. W 1750 roku wieś zamieszkiwało ponad 200 mieszkańców.

4.5.9. Górczyca

Wieś łańcuchowa nad Sobótką w Dolinie Bobru (240 – 260 m n.p.m.). Najwcześniej wymieniona jej nazwa to Hodorf (1242), dalej Hundorf, do roku 1945 Hohndorf, a do roku 1947 – Lenna Wieś.

4.5.10. Gradówek

Wieś placowa w widłach Płuczki i Iwnicy na Wzniesieniach Gradowskich (260 – 300 m n.p.m.), założona na terenie Przesieki Lwóweckiej, skąd też wywodziła się jej przedwojenna nazwa – Hagendorf. Pierwsze polskie nazwy to: Gradowo i Gradów. Na południe od wsi znajdują się pozostałości po grodzisku wałowym Pirszyn.

4.5.11. Kotliska

Wieś łańcuchowa w Niecce Lwóweckiej nad Stoczkiem (200 – 240 m n.p.m.). Najstarsza nazwa brzmiała Kessildorf (1284), później to Białogóra. Do końca wojny we wsi znajdowały się kamieniołomy piaskowca, z których wytwarzane były koła młyńskie, stąd pochodziły elementy do budowy ratusza w Amsterdamie, wiele budowli prywatnych jak i obiektów państwowych w Berlinie. We wsi znajdują się 2 obiekty kościelne. Starszym z nich jest kościół pw. św. Mikołaja wzmiankowany po raz pierwszy w 1305 roku. Od 1540 roku przeszedł w ręce protestanckie, zwrócony katolikom w 1654 roku. Drugim obiektem jest kościół ewangelicki wybudowany w 1742 roku i w 1911 roku wyburzony. Obecny kościół parafialny, pierwotnie ewangelicki, wybudowany został w latach 1910 – 1911.

4.5.12. Mojesz

Wieś łańcuchowa w Niecce Lwóweckiej nad Srebrną i Wilczycą (220 – 240 m n.p.m.). Pierwsza nazwa wsi to Ujazd (1217) i Villa Ujazd. Z 1308 roku znany jest Mojesz Górny – villa dicta parvum Moyes. Starsza część wsi związana była od swych początków z miastem Lwówek Śląski, druga zaś z klasztorem w Lubomierzu. Przez wieś przetoczyły się działania wojen husyckich, wojny 30 – letniej, wojen śląskich, napoleońskich. Tutejszy folwark wraz z młynem wodnym w 1718 roku przeszedł na własność mieszkańców.

4.5.13. Nagórze

Wieś łańcuchowa na Wzgórzach Radomickich (320 – 380 m n.p.m.). Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z roku 1313 jako Nova Villa, z roku 1629 – Gorisseiffen – Neundorf, do roku 1945 to Neundorf – Liebenthal. Bardzo wcześnie wieś ta stała się własnością klasztoru w Lubomierzu do roku 1810.

4.5.14. Niwnice

Wieś łańcuchowa w Niecce Lwóweckiej nad lwnicą (230 – 280 m n.p.m.). Dzisiejsza wieś składa się z dwu niegdysiejszych to jest: Bartnik (1305 Cunczisdorf) i Nowego Lądu (1375 Newelande). Od 1800 roku na gruntach hrabiowskich rozpoczęła się eksploatacja gipsu, początkowo do celów agrotechnicznych. Dalej, w 1860 roku wybudowano tu zakład przeróbczy do pozyskiwania materiałów wiążących. Po wojnie, już w październiku 1945 roku, zakład wznowił swą działalność. We wsi (Bartniki) znajduje się kościół filialny pw. św. Jadwigi wymieniony po raz pierwszy w 1305 roku. W 1534 roku przyjęty przez luteran, przekazany katolikom na powrót w 1654 roku. Kościół ten przebudowany był w 1551roku, restaurowany w XIX wieku. Podczas zdobywania wsi przez Rosjan w 1945 roku częściowo uszkodzony. Na uwagę zasługują tu płyty nagrobne właścicieli wsi z XVI i XVII wieku. W murze zewnętrznym kościoła krzyż pokutny z wyrytym wiosłem. Znajdują się tu ruiny dworu renesansowego, otoczonego niegdyś fosą, wybudowanego w 1579 roku, a przebudowanego w 1647 roku i uszkodzonego w 1945 roku. W części "Nowy Ląd" znajduje się pałac klasycystyczny wzniesiony na przeł. XVIII/XIX wieku, w którym znajduje się dziś szkoła podstawowa.

4.5.15. Pieszków

Wieś na Wzniesieniach Płakowickich, nad Widnicą (260 – 280 m n.p.m.). Powstanie na tym terenie osady, podobnie jak i sąsiednich wsiach, zawdzięczamy eksploatacji występującego tu złotonośnego piasku. Z wyczerpaniem się jego zasobów (koniec XV wieku) Pieszków począł przekształcać się w osadę typowo rolniczą.

4.5.16. Płóczki Dolne

Wieś łańcuchowa nad Płóczką w Niecce Lwóweckiej (220 – 260 m n.p.m.). Po raz pierwszy wymieniona w roku 1217 jako Gorensifen, nazwa jej do roku 1945 brzmiała Nieder Gorisseiffen, do roku 1947 – Lisia Góra. Znajdujące się na lewym brzegu potoku wsie Stępnica Dolna (Nieder Stamnitzdorf), założona w latach 1778 – 1790 oraz średniowieczna Pirszyn (Dolny i Górny – Nider i Ober Poitzenberg) w 1893 roku włączone zostały do Płóczek Dolnych.

4.5.17. Płóczki Górne

Wieś łańcuchowa nad Słotwiną na Wzniesieniach Gradowskich (230 – 360 m n.p.m.) W roku 1307 wymieniona jako Schorensyffen, Gorynseiffen (1388), do roku 1945 to Ober Gorisseiffen, a tuż po wojnie Maltanowo. W połowie wsi znajduje się zabytkowy kościół pw. św. Bartłomieja wzmiankowany w 1241 roku, przebudowany w latach: 1520, 1588 i 1744, restaurowany w XIX wieku. W 1556 roku przeszedł w ręce luterańskie, katolikom przywrócony został w 1654 roku. W kościele zachowały się 2 skrzydła z tryptyku namalowanego około 1500 roku oraz późnogotyckie sakramentarium przyścienne, drewniane wyposażenie barokowe i klika płyt nagrobnych z XVI – XVIII wieku. Z 1851 roku pochodzi murowana dzwonnica.

4.5.18. Radłówka

Wieś w Niecce Lwóweckiej nad Rakówką (240 – 280 m n.p.m.), jedna z najstarszych na terenie gminy, wzmiankowana w roku 1217. Najciekawszym obiektem godnym zwiedzenia jest Zamek Błotny. Pierwszym właścicielem folwarku była rodzina Lange, a po niej widzimy tu inną bogatą rodzinę lwówecką – Raussendorf (1424), czy Zedlitz (1461). Zedlitzowie uznawani są za budowniczych kamiennego zamku, który stanął na pozostałościach wcześniejszych, słowiańskich

założeń obronnych. Wewnętrzny człon pierwotnego założenia (około 40 x 40 m) zawiera pozostałości kamiennego zamku (24 x 27 m). Zamek główny posiadał 3 skrzydła mieszkalne oraz wąski dziedziniec wewnętrzny zamknięty pojedynczym murem, przez który prowadziła brama. Pozostałe w murach wnęki okienne, jak też i liczne otwory po belkach stropowych świadczą, że należały do 1 piętra. Godnymi uwagi są niezwykle silne mury zewnętrzne. Całość zabudowy otoczona była wałem ziemnym (to pozostałość po słowiańskich mieszkańcach tzw. "przesieli lwóweckiej") i podwójną fosą. Na wypadek zagrożenia wystarczyło nieco spiętrzyć Rakówkę, aby wkrótce zewnętrzna fosa wypełniła się błotem – stąd i nazwa zamku (niem. Sumpfburg). Według manskryptu lwóweckiego rajcy z XVI wieku wynika, że zamek ten powstał w 1226 roku z fundacji ks. Henryka I Brodatego i jego małżonki, patronki Śląska – św. Jadwigi.

4.5.19. Radomiłowice

Wieś nad Sobótką na południowym stoku Góry Księżnik u podnóża Wysoczyzny Ostrzyckiej (280 – 300 m n.p.m.). Od swych początków, które sięgają XIV wieku wieś znajdowała się na terenie lwóweckiego dystryktu sądowego i wchodziła w skład dominium Dębowego Gaju. Przez dłuższy czas majątek ten spoczywał w rękach szlacheckiego rodu v. Zedlitz. W 1825 roku wieś, wraz z całym dominium, należała do hr. Ponińskiego. Znajdowała się tu szkoła ewangelicka, mieszkało tu 170 mieszkańców. Ciekawostką z tego okresu jest eksploatacja tutejszych złóż torfu.

4.5.20. Rakowice Małe

Wieś łańcuchowa nad Stoczkiem w Niecce Lwóweckiej (200 – 220 m n.p.m.). W roku 1340 wymieniona jako villa pana Rackewitz, do roku 1945 nosiła nazwę Wenig Rackwitz, później zaś Rakowiczki. Dość wcześnie podjęto tu eksploatację piaskowca, stąd pochodził materiał na budowę Reichstagu i innych budowli w Niemczech i nie tylko. Na wschód od wsi w XIX wieku eksploatowane były złoża węglowe.

4.5.21. Rakowice Wielkie

Wieś łańcuchowa nad Rakówką w Niecce Lwóweckiej (190 – 220 m n.p.m.) na północny – zachód od Lwówka Śląskiego. Pierwotna słowiańska nazwa to Rakowice (Racovice), w roku 1237 wymieniona jako Rackewize, do roku 1945 Gross Rackwitz, a do roku 1947 – Rakowice Duże. O wczesnej kolonizacji tych terenów świadczą wykopaliska (urny ciałopalne kultury łużyckiej) wykopywane tu również i po wojnie jak i ozdobne bransoletki z epoki brązu odkryte w 1906 roku. Do cenniejszych zabytków należą tu dwie wieże mieszkalne, pozostałość po dwóch folwarkach należących do lenn: książęcego, pozostająca w ruinie oraz miejskiego w południowej części wsi. Wieże te wybudowane zostały w końcu XV wieku, a budowniczymi ich były lwóweckie rody mieszczańskie, które wówczas weszły w posiadanie folwarków – Wirth oraz Reusner. Pozostająca w ruinie wieża folwarku książęcego, posiadająca pierwotnie 3 kondygnacje, przykryta dwuspadowym, stromym dachem, jeszcze w latach 50-tych XX wieku była użytkowana. W 1904 roku wybudowano linie kolejową. 17.06.1964 roku PRN podjęła decyzję o budowie Technikum Rolniczego, późniejszego Zespołu Szkół Rolniczych, obecnie Zespołu Szkół Ekonomiczno – Technicznych. 4.09.1970 roku uruchomione zostały tu zakłady eksploatacji kruszywa.

4.5.22. Skała

Wieś na Pogórzu Bolesławieckim (210 – 240 m n.p.m.). W roku 1347 wymieniona jako Holenstein, później Hohlstejn i po wojnie jako Samotna Skała. We wsi znajduje się zrujnowany pałac Hohenzollernów z XVIII wieku, który w XIX wieku gościł wiele koronowanych głów, poetów czy kompozytorów.

4.5.23. Skorzynice

Wieś łańcuchowa nad Chmielnikiem w Rowie Zbylutowa (220 – 240 m n.p.m.). Od roku 1235 wymieniona jako Artlevisdorph. Jej nazwa przedwojenna to Hartliebsdorf, a po wojnie Henrykówek. Wieś w 1233 roku książę Henryk I Brodaty podarował klasztorowi w Trzebnicy. Z 1445 roku pochodzi wiadomość o zasiadaniu tutejszego sołtysa w składzie ławników sądu nadwornego. W pobliżu wsi (przy szlaku turystycznym) znajdują się dwa krzyże pokutne typu łacińskiego.

4.5.24. Sobota

Wieś placowa nad Bukownicą i Sobótką w Dolinie Bobru (210 – 240 m n.p.m.). W roku 1212 wymieniona jako Czobotendorf, w roku 1242 Sobot, Sobota, do roku 1945 Zobten am Bober, a do roku 1947 – Sobótka nad Bobrem. Jedna z najstarszych wsi na tym terenie, nazwa jej wywodzi się od cosobotnich targów. We wsi znajdują się ruiny kościoła św. Piotra i św. Pawła wzmiankowanego już w 1305 roku. Wiszący niegdyś w nim dzwon z datą 1202 pozwala wysuwać wnioski, że w tym roku istnieć musiała tu co najmniej kaplica. Przy kościele odnaleźć jeszcze można płyty nagrobne z lat 1584 – 1611.

4.5.25. Ustronie

Wieś łańcuchowa na Pogórzu Bolesławieckim (250 – 270 m n.p.m.). Najstarsza nazwa wsi to Sibotindorf (1305), późniejsza nazwa to Seitendorf. Na gruntach wsi eksploatowane były niegdyś złoża złotonośnego piasku.

4.5.26. Włodzice Małe

Wieś nad Bobrem na Pogórzu Bolesławieckim (200 – 210 m n.p.m.). Najstarsza nazwa z roku 1369 brzmiała Wenigen Walditz, do roku 1945 Wenig Walditz, później Chojnowo.

4.5.27. Włodzice Wielkie

Wieś nad Bobrem na północ od Lwówka Śląskiego, na Pogórzu Bolesławieckim (190 – 210 m n.p.m.). Pierwsza wzmianka o niej pochodzi z roku 1254 (Waldiz), do roku 1945 – Gross Walditz, a do roku 1947 – Wielgolas. W 1825 roku we wsi znajdował się browar dworski, gorzelnia, a zamieszkiwało ją 941 mieszkańców. Niegdyś funkcjonowała tu kopalnia węgla kamiennego, która swą działalność zamknęła w 1795 roku. Znajdują się tu dwa budynki kościelne. Pierwszy z nich, pw. św. Michała Archanioła, jest kościołem parafialnym. Wzmiankowanym w 1305 roku, od 1540 roku służył ewangelikom, w roku 1654 zwrócony katolikom. Obecny wzniesiony w poł. XVI wieku, restaurowany w XIX wieku. Część prezbiterialna nakryta sklepieniem sieciowym. We wnętrzu zachowała się renesansowa chrzcielnica, w stojącej obok kaplicy grobowej 3 kamienne sarkofagi z 2 poł. XVIII wieku. Kościół pomocniczy pw. NMP Królowej Korony Polskiej wzniesiony początkowo w 1742 roku, przebudowany w latach 1910 – 1911. Prostokątny z półkolistą absydą, nakryty dachem czterospadowym, zachował rokokowe wyposażenie wnętrza.

4.5.28. Zbylutów

Długa wieś łańcuchowa położona wzdłuż Chmielnika w Rowie Zbylutowskim (200 – 230 m n.p.m.) założona na terenach złotonośnych w końcu XII wieku. Wzmiankowana w roku 1217 przy okazji lokacji Lwówka jako Tuzemansdorf. Do roku 1945 nosiła nazwę Deutmannsdorf, natomiast do roku 1947 Henryków. W 1223 roku ukazał się dokument księcia Henryka I Brodatego, w którym przekazał on wieś klasztorowi w Trzebnicy. W 1706 roku w sołtysówce nocował król Szwecji Karol XII, a 50 lat później, w 1756 roku swą kwaterę główną założył tu, w tym samym budynku pruski król Fryderyk II Wielki. Od 1817 roku wieś stanowiła własność królewską. Ponad 200 lat temu w 3

tutejszych kamieniołomach wykonano piaskowcowe elementy Bramy Branderburskiej w Berlinie. Najcenniejszym zabytkiem jest tu kościół pw. Wniebowzięcia NMP. Świątynia zbudowana została w poł. XIII wieku, choć wzmiankowana dopiero w 1399 roku. Budynek przebudowany został w 1492 roku. Przybudowano wówczas wieżę i zakrystię oraz wprowadzono do nawy ośmioboczny filar podtrzymujący sklepienie krzyżowo – żebrowe. W 1524 roku kościół przejęli protestanci, którzy w 1654 roku zwrócili go katolikom. Na uwagę zasługuje tu barokowy ołtarz główny, kamienna rzeźbiona chrzcielnica z 1602 roku i 2 epitafia z XVIII wieku. We wsi znajdują się liczne chaty o konstrukcji przysłupowej i szachulcowej, a także krzyż pokutny typu maltańskiego z aureolą z prześwitem.

4.5.29. Żerkowice

Wieś łańcuchowa na skarpie w Dolinie Bobru (200 – 210 m n.p.m.). Jedna ze starszych wsi, wzmiankowana w 1305 roku jako Sircowicz. Do roku 1945 nosiła nazwę Sirgwitz, później Sieszkowice. Kościół pw. św. Bartłomieja wzmiankowany był już w 1399 roku, następnie w roku 1408. Obecny wybudowany został na przełomie XV i XVI wieku., restaurowany w XVIII i XIX wieku, jest budowlą jednonawową, z wieżą od zachodu, z trójbocznym prezbiterium nakrytym sklepieniem krzyżowo – żebrowym. We wnętrzu barokowy ołtarz, kamienna chrzcielnica z około 1700 roku i dwie płyty nagrobne z lat 1604 i 1694. Przy szosie do Bolesławca stoją dwa krzyże pokutne.

Tabela 36. Gmina Lwówek Śląski – rozwój osadnictwa

Miejscowość	Historyczne nazwy miejscowości	Data pierwszej wzmianki
Bielanka	Luternsiven, Lauterseiffen, Stara Wieś	1217
Brunów	Brunów, Braunau, Braniewo	1351
Chmielno	Ludwigesdorf, Ludwigsdorf, Ludwików, Ludwikowo	1217
Dębowy Gaj	Sebyneiche, Siebeneichen, Dąbica	1305
Dłużec	nova villa circa Sobot	1242
Dworek	Hovelin, Hofel, Chojnice	1217
Gaszów	Godinsdorf, Gehnsdorf, Godynin	1388
Górczyca	Hodorf, Hundorf, Hohndorf, Lenna Wieś	1242
Gradówek	Hagendorf, Gradowo, Gradów	b.d.
Kotliska	Kessildorf, Białogóra	1284
Mojesz	Ujazd, Villa Ujazd, villa dicta parvum Moyes	1217
Nagórze	Nova Villa, Gorisseiffen – Neudorf, Neudorf – Liebanthal	1313
Niwnice	Bartnik (Cunczisdorf), Nowy Ląd (Newelande)	1305
Pieszków	b.d.	b.d.
Płóczki Dolne	Gorensifen, Nieder Gorisseiffen, Lisia Góra	1217
Płóczki Górne	Schorensyffen, Gorynseiffen, Ober Gorisseiffen, Maltanowo	1307
Radłówka	b.d.	1217
Radomiłowice	b.d.	XIV wiek
Rakowice	Villa Rackewitz, Wenig Rackwitz, Rakowiczki	1340

Małe		
Rakowice Wielkie	Racovice, Rackewize, Gross Rackwitz, Rakowice Duże	1237
Skała	Holenstein, Hohlstejn, Samotna Skała	1347
Skorzynice	Artlevisdorph, Hartliebsdorf, Henrykówek	1235
Sobota	Czobotendorf, Sobot, Sobota, Zobten am Bober, Sobótka nad Bobrem	1212
Ustronie	Sibotindorf, Seitendorf	1305
Włodzice Małe	Wenigen Walditz, Wenig Walditz, Chojnowo	1369
Włodzice Wielkie	Waldiz, Gross Walditz, Wielgolas	1254
Zbylutów	Tuzemansdorf, Deutmannsdorf, Henryków	1217
Żerkowice	Sirciwicz, Sirgwitz, Sieszkowice	1305

5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

5.1. Demografia

5.1.1. Podstawowe dane o ludności

Podstawowymi miernikami charakteryzującymi zbiorowość ludzką jest jej liczebność i rozmieszczenie. Gmina miejsko – wiejska Lwówek Śląski 31 grudnia 2008 roku liczyła 17 915 mieszkańców (w tym miasto Lwówek Śląski – 9 434). Zamieszkiwało ją 8 712 mężczyzn oraz 9 203 kobiet. Współczynnik feminizacji, to jest stosunek liczby kobiet na 100 mężczyzn wynosi 106 (w mieście 110) i jest zbliżony do średniej dla powiatu lwóweckiego – 106 oraz niższy od wartości charakteryzującej województwo dolnośląskie – 109. [15]

Na 1 km² powierzchni gminy przypada 75 mieszkańców (w mieście – 567). Gęstość zaludnienia jest więc większa od średniej dla powiatu i niższa niż w całym województwie dolnośląskim (odpowiednio 67 i 144 osób / km²). Współczynnik występujący w gminie Lwówek Śląski jest jednak charakterystyczny dla gmin miejsko – wiejskich, gdzie blisko połowa mieszkańców zameldowana jest w mieście.

Tabela 37. Gmina Lwówek Sląski – zaludnienie 1997-2006 [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2006]

Rok	Liczba ludności
1975	17269
1980	17908
1985	19091
1990	19210
1991	19312
1992	19470

[15] [źródło: GUS, 2010]

1993	19476
1994	19353
1995	19384
1996	19405
1997	19375
1998	19340
1999	19372
2000	18542
2001	18421
2002	18322
2003	18239
2004	18300
2005	18210
2006	18130

Na przestrzeni analizowanego okresu najbardziej dynamiczne zmiany w liczbie ludności zachodziły w latach 1975 – 1985. Jeszcze w 1975 roku gmina Lwówek Śląski liczyła niewiele ponad 17000 mieszkańców. Natomiast w roku 1985 ludność gminy przekroczyła już 19000 osób. Wzrost liczby ludności notowany w latach 1975 – 1985, a zwłaszcza w latach 70 – tych XX wieku, spowodowany był procesem industrializacji, przez który przeszło większość polskich ośrodków miejskich w tamtych czasach (napływ ludności wiejskiej do miast) oraz wyżem demograficznym obserwowanym na przełomie lat 70-tych i 80-tych ubiegłego wieku. Począwszy od 1993 roku liczba mieszkańców gminy systematycznie maleje i w 2005 roku spadła do poziomu notowanego na początku lat 80-tych XX wieku. Ta ostatnia tendencja obrazuje początek niżu demograficznego w jaki wchodzi nie tylko gmina Lwówek Śląski, ale także region dolnośląski i cały kraj.

Tabela 38. Gmina Lwówek Sląski – rozkład zaludnienia wg miejscowości w 2010 [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Lwówek Śląski	9469
Bielanka	171
Brunów	141
Chmielno	408
Dębowy Gaj	187
Dłużec	226
Dworek	109
Gaszów	87
Górczyca	110
Gradówek	228
Kotliska	413
Mojesz	276
Nagórze	42

Niwnice	892
Pieszków	45
Płóczki Dolne	634
Płóczki Górne	543
Radłówka	317
Radomiłowie	79
Rakowice Małe	178
Rakowice Wielkie	776
Skała	152
Skorzynice	378
Sobota	494
Ustronie	227
Włodzice Małe	288
Włodzice Wielkie	425
Zbylutów	585
Żerkowice	166

Tabela 39. Gmina Lwówek Śląski – współczynnik feminizacji i gęstość zaludnienia w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Wyszczególnienie	**Gmina Lwówek Śląski**	**Powiat lwówecki**	**Województwo dolnośląskie**
Współczynnik feminizacji	105,64	105,82	108,74
Gęstość zaludnienia	74,65	66,92	144,24

Najludniejszą miejscowością w gminie jest miasto Lwówek Śląski (9469 osób). Drugą co do liczebności miejscowością (892 osób) jest wieś Niwnice. Powyżej 500 mieszkańców liczy jeszcze 4 miejscowości: Rakowice Wielkie (776), Płóczki Dolne (634), Zbylutów (585), Płóczki Górne (543). Do przedziału od 300 do 500 mieszkańców kwalifikuje się dalsze 6 miejscowości: Sobota (494), Włodzice Wielkie (425), Kotliska (413), Chmielno (408), Skorzynice (378) i Radłówka (317). W przedziale od 100 do 300 mieszkańców znajduje się 13 wsi: Włodzice Małe (288), Mojesz (276), Gradówek (228), Ustronie (227), Dłużec (226), Dębowy Gaj (187), Rakowice Małe (178), Bielanka (171), Żerkowice (166), Skała (152), Brunów (141), Górczyca (110) i Dworek (109). Pozostałe miejscowości liczą poniżej 100 mieszkańców: Gaszów (87), Radomiłowice (79), Pieszków (45) i Nagórze (42).

5.1.2. Struktura wieku mieszkańców

Na liczbę ludności decydujący wpływ mają dwa czynniki: ruch naturalny oraz wędrówkowy ludności. Te z kolei zdeterminowane są przez strukturę ludności według wieku i płci.

Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, polegające na wzroście w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Za granicę starości przyjmuje się umownie wiek 60 lat. Obecnie ludność województwa dolnośląskiego, podobnie jak całej Polski starzeje się. Jednak na wsi i małych miastach udział dzieci i młodzieży jest większy co powoduje, że pod względem struktury wieku mieszkańców gminę Lwówek Śląski obecnie możemy określić jako jednostkę młodą.

Tabela 40. Gmina Lwówek Śląski – ludność według wieku w 2008 roku [źródło: GUS 2010]

Grupa wieku	Liczba ludności
0 – 4	869
5 - 9	896
10 - 14	1064
15 - 19	1453
20 - 24	1510
25 - 29	1 450
30 - 34	1235
35 - 39	1073
40 - 44	970
45 - 49	1308
50 - 54	1583
55 - 59	1503
60 - 64	858
65 - 69	565
70 i wiecej	1578

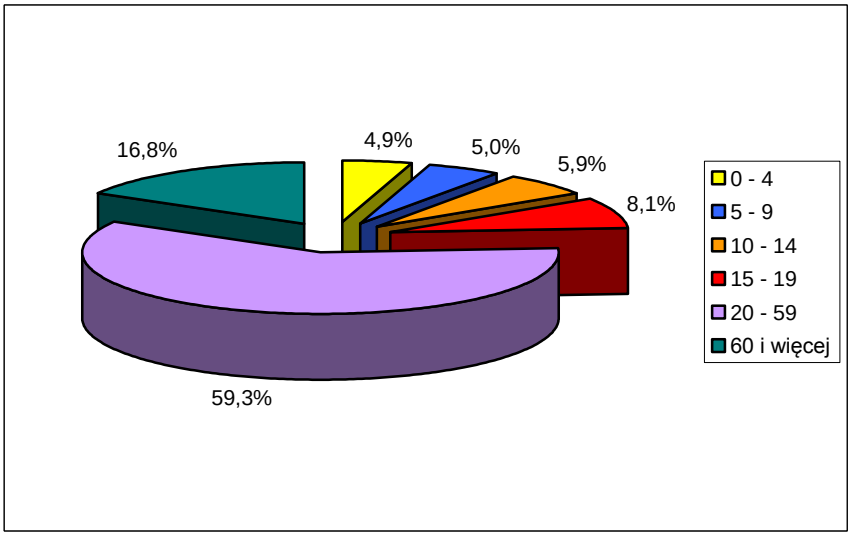

Rysunek 10. Gmina Lwówek Śląski – struktura ludności według wieku w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Tabela 41. Gmina Lwówek Śląski– struktura ludności według wieku w 2008 roku na tle powiatu i województwa [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Grupa wiekowa	Gmina Lwówek Śląski		Powiat Lwówecki		Województwo Dolnośląskie	
	[osób]	[%}	[osób]	[%}	[osób]	[%}
0 – 4	869	4,85	2190	4,61	134097	4,66
5 - 9	896	5,01	2205	4,64	124279	4,32
10 - 14	1064	5,94	2801	5,89	147868	5,14
15 - 19	1453	8,11	3501	7,37	183023	6,36
20 - 24	1510	8,43	3996	8,41	228432	7,94
25 - 29	1 450	8,09	3 911	8,23	253 689	8,82
30 - 34	1235	6,89	3417	7,19	231 110	8,03
35 - 39	1073	5,99	2805	5,90	187300	6,52
40 - 44	970	5,41	2763	5,81	166421	5,78
45 - 49	1308	7,30	3493	7,35	199986	6,95
50 - 54	1583	8,84	4215	8,87	246898	8,58
55 - 59	1503	8,39	3861	8,13	234770	8,16
60 - 64	858	4,79	2318	4,88	151119	5,25
65 - 69	565	3,15	1487	3,14	100849	3,51
70 i wiecej	1578	8,81	4553	9,58	287218	9,98

Struktura mieszkańców gminy Lwówek Śląski według wieku jest bardzo zbliżona do wartości charakteryzujących zarówno populację powiatu lwóweckiego jak i województwa dolnośląskiego.

Korzystny rozkład demograficzny ludności potwierdza struktura mieszkańców w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 – 64 lata, a dla kobiet 18 – 59 lat.

Tabela 42. Gmina Lwówek Śląski – ludność wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Ludność w wieku	Gmina Lwówek Śląski	Gmina Lwówek Sląski (%)	Powiat lwówecki (%)	Województwo dolnośląskie (%)
Przedprodukcyjnym	3 690	20,60	19,51	17,76
Produkcyjnym	11 620	64,86	65,18	65,92
Poprodukcyjnym	2 605	14,54	15,31	16,32

Obywatele wieku nieprodukcyjnego (przedprodukcyjni i poprodukcyjni) stanowią 35,14 % całej zbiorowości. Od kilku lat rośnie, także w ujęciu relatywnym, zbiorowość mieszkańców zdolnych do pracy. Wpływ na to ma wejście w wiek dorosły osób z wyżu demograficznego, urodzonych w latach 80-tych XX wieku. Jednocześnie zmniejsza się tak zwane „obciążenie" ludności jej nieprodukcyjną częścią. Struktura wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego mieszkańców gminy

Lwówek Śląski nieznacznie odbiega od średnich wartości przyporządkowanych dla powiatu i województwa.

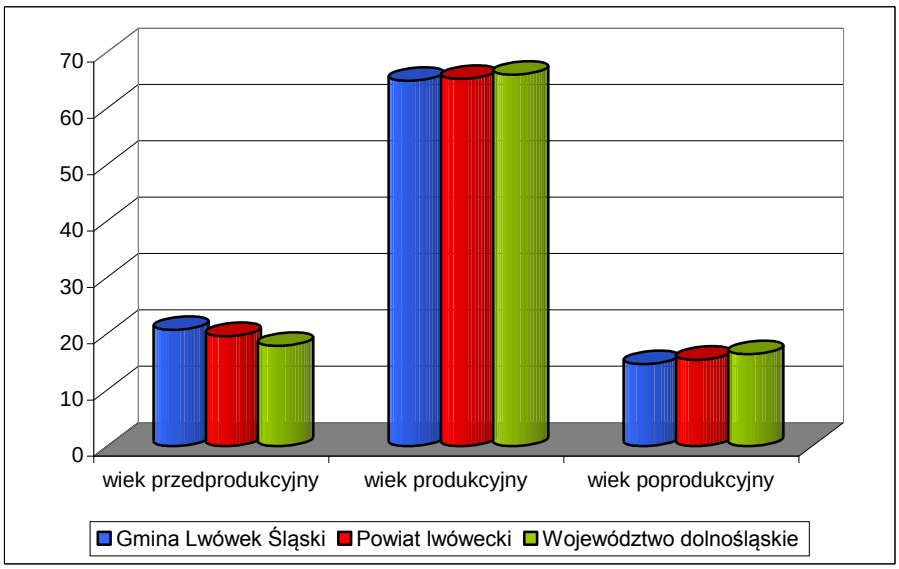

Rysunek 11. Gmina Lwówek Śląski – ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Współczynnik obciążenia demograficznego, ustalony jako stosunek ludności nieprodukcyjnej do liczebności wieku produkcyjnego dla gminy Lwówek Śląski wynosi 0,54 i jest wyższy od średniej w powiecie lwóweckim (0,53) oraz wyższy niż w województwie dolnośląskim (0,52). Jego wartość w gminie Lwówek Śląski rozkłada się korzystnie, ponieważ wśród obywateli „nieprodukcyjnych" jest 1,42 razy więcej osób „przedprodukcyjnych" niż „poprodukcyjnych". Odnotowując zmiany struktury mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnącą liczebność roczników poprodukcyjnych, w ciągu najbliższych kilkunastu lat można przewidywać dalszy wzrost „obciążenia" demograficznego poprzez populację osób „poprodukcyjnych".

5.1.3. Ruch naturalny i wędrówkowy ludności

Na przyrost naturalny ludności składają się zmiany w jej liczbie, powodowane przez urodzenia i zgony. Charakteryzujące go wartości określają nie tylko strukturę populacji według płci i wieku, ale także liczbę zawartych małżeństw, osób w wieku rozrodczym oraz zgonów. Wartości charakteryzujące ruch naturalny gminy Lwówek Śląski w 2008 roku rozkładają się korzystniej od średniej dla powiatu lwóweckiego i mniej korzystniej od uwarunkowań charakteryzujących całe województwo. Wpływ na to drugie ma szczególnie niższy wskaźnik małżeństw oraz wyższy wskaźnik zgonów w stosunku do województwa. Jednak z drugiej strony należy wziąć pod uwagę fakt stosunkowo niskiej populacji gminy Lwówek Śląski powodującej, że nawet jednostkowe przypadki mogą wpłynąć na końcowy obraz poszczególnych wskaźników statystycznych. Przeciętna stopa przyrostu naturalnego w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich jest niższa niż w dużych aglomeracjach. Ta tendencja utrzymuje się także w gminie Lwówek Śląski. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2008 roku wyniósł tutaj (-3,6 ‰) i był niższy zarówno od średniej dla powiatu lwóweckiego (-2,6, ‰) oraz województwa dolnośląskiego (-0,2 ‰).

Tabela 43. Gmina Lwówek Śląski – ruch naturalny ludności w 2008 roku [źródło: GUS, 2010]

Ruch naturalny ludności	Gmina Lwówek Śląski - wartości bezwzględne	Miasto Lwówek Śląski
Małżeństwa	113	64
Urodzenia żywe	172	83
Zgony	237	120
Przyrost naturalny	-65	-37
Saldo migracji	-28	-65

Współczynnik małżeństw, to jest liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności ogółem, w 2008 roku w gminie Lwówek Śląski wyniósł 6,3 i był nieco wyższy niż w powiecie (6,2) oraz niższy od województwa (6,6). Współczynnik rodności, określający liczbę urodzeń żywych badanego okresu na 1000 ludności ogółem, wyniósł w 2008 roku 9,6 i był niższy od średniej dla powiatu (10,0) oraz województwa (10,4). Natomiast umieralność społeczeństwa, mierzona współczynnikiem zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności), wyniosła 13,2 i była wyższa od wartości charakteryzującej powiat lwówecki (12,6) oraz województwo dolnośląskie (10,6).

Tabela 44. Gmina Lwówek Ślaski – podstawowe współczynniki (na 1000 ludności) określające ruch naturalny ludności w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Współczynnik	Gmina Lwówek Śląski	Miasto Lwówek Śląski	Powiat lwówecki	Województwo dolnośląskie
Małżeństwa	6,3	6,7	6,2	6,6
Urodzenia żywe	9,6	8,7	10,0	10,4
Zgony	13,2	12,6	12,6	10,6
Przyrost naturalny	-3,6	-3,9	-2,6	-0,2
Saldo migracji	-1,6	-3,6	-1,4	-0,4

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Obecna tendencja przemieszczania się, szczególnie młodych mieszkańców, z mniejszych do większych ośrodków osiedleńczych, a także zagranicę powoduje, że saldo migracji wewnętrznej i zagranicznej w wielu gminach wiejskich i miejsko – wiejskich jest ujemne. Takie zjawisko obecnie zachodzi na terenie gminy Lwówek Śląski i w 2008 roku jej saldo migracji było ujemne i wynosło -28 (w mieście -65) .

Tabela 45. Gmina Lwówek Ślaski – ruch wędrówkowy ludności w 2008 roku [źródło: GUS, 2010]

Napływ			Odpływ			Saldo migracji ogółem
razem	w tym:		razem	w tym:		
	wewnętrzny	z zagranicy		wewnętrzny	za granicę	
255	250	5	283	264	19	–28

Saldo migracji liczone na 1000 ludności wyniosło w 2008 roku –1,6 i było wyższe od średniej dla powiatu lwóweckiego (-1,4) oraz województwa dolnośląskiego (-0,4). Przyrost rzeczywisty dla gminy Lwówek Śląski, liczony jako suma wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji, był ujemny i wyniósł w 2008 roku w liczbach bezwzględnych –93. Należy nadmienić, że przytoczone

powyżej oficjalne dane statystycznie nie oddają realnej wartości określającej obecny ruch migracyjny. Dotyczą one ruchu wędrówkowego na pobyt stały i nie obejmują czasowych migracji na tle zarobkowym, zwłaszcza związanych z wyjazdem za granicę.

Powyższe dane sugerują, że w najbliższych latach należy spodziewać się dalszego spadku liczby mieszkańców gminy Lwówek Śląski, zarówno z przyczyn naturalnych (wyższy wskaźnik zgonów od wskaźnika urodzeń = ujemny przyrost naturalny) jak i z przyczyn ekonomicznych (ujemne saldo migracji). Szansą na powstrzymanie tej tendencji jest wszechstronna promocja walorów gminy w celu przyciągnięcia nowych osadników, najlepiej w wieku rozrodczym.

5.2. Warunki zamieszkiwania

5.2.1. Zasoby mieszkaniowe

Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa w gminie Lwówek Śląski są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa dolnośląskiego. Podobnie kształtuje się problematyka związana z gospodarką mieszkaniową, to jest:

- nadal wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie;
- ograniczone fundusze na remonty bieżące;
- niezaspokojone potrzeby kwaterunkowe ludności;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie;
- mała powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 izbę.

Na terenie gminy występują zróżnicowane typy zabudowy. Zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna i jednorodzinna – usługowa występuje głównie na terenach wiejskich, natomiast zabudowa wielorodzinna na terenie miasta. Ponadto zabudowa wielorodzinna zlokalizowana jest na terenie wsi: Niwnice, Płóczki Dolne, Rakowice Wielkie i Sobota. Powierzchnie działek w zależności od typu zabudowy wahają się od 500 do 2000 m². Przeciętna wysokość zabudowy na wsi wynosi 2, a maksymalnie 3 kondygnacje, natomiast w mieście do 5 kondygnacji.

Tabela 46. Gmina Lwówek Śląski – liczba budynków mieszkalnych według miejscowości w 2010 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych
Lwówek Śląski	1193
Bielanka	45
Brunów	32
Chmielno	90
Dębowy Gaj	31
Dłużec	50
Dworek	25
Gaszów	23
Górczyca	28
Gradówek	53
Kotliska	102
Mojesz	67
Nagórze	14

Niwnice	152
Pieszków	11
Płóczki Dolne	102
Płóczki Górne	123
Radłówka	66
Radomiłowice	13
Rakowice Małe	39
Rakowice Wielkie	84
Skała	26
Skorzynice	94
Sobota	66
Ustronie	54
Włodzice Małe	52
Włodzice Wielkie	90
Zbylutów	122
Żerkowice	36

Na podstawie wyników badań z powszechnego spisu ludności w 2002 roku można obliczyć, że spośród 5671 mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy aż 53,26 % wybudowano przed 1945 rokiem, z czego 63,97 % powstało przed 1918 rokiem. Większość z nich wymaga kapitalnych remontów.

Tabela 47. Gmina Lwówek Śląski – struktura zasobów mieszkaniowych według wieku w 2002 r.[źródło: GUS, 2010]

Okres budowy mieszkania	**Ilość mieszkań**	**Struktura w %**	**Powierzchnia w m²**	**Struktura w %**
przed 1918 rokiem	1932	34,07	148825	35,65
1918 – 1944	1088	19,19	86586	20,74
1945 – 1970	746	13,15	34775	8,33
1971 – 1978	751	13,24	41909	10,04
1979 – 1988	770	13,58	62720	15,03
1989 – 2002	355	6,26	40 297	9,65
nie ustalono	29	0,51	2325	0,56

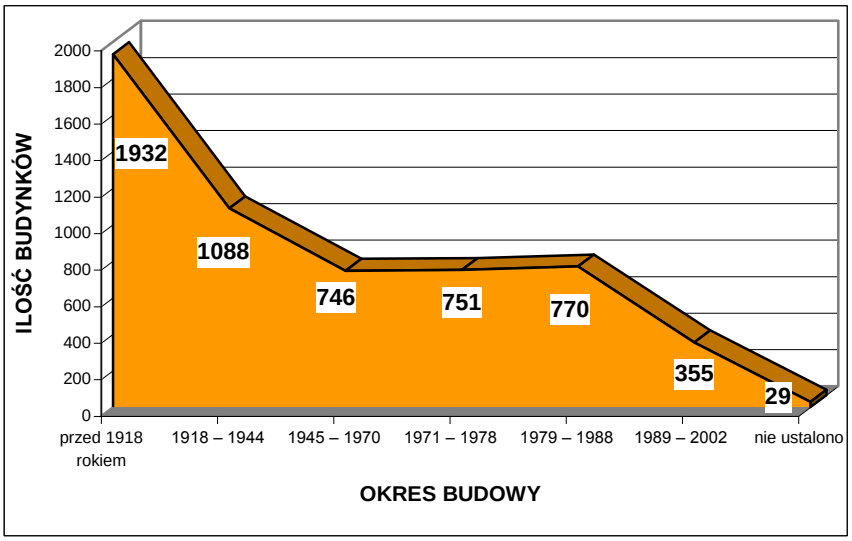

Rysunek 12. Gmina Lwówek Śląski – mieszkania zamieszkane według okresu budowy [źródło: GUS, 2010]

Tabela 48. Gmina Lwówek Śląski – zasoby mieszkaniowe według lokalizacji w 2008 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2008]

Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji		
ogółem		
mieszkania	miesz.	6 083
izby	izba	24 232
powierzchnia użytkowa mieszkań	m^2	460 417
w mieście		
mieszkania	miesz.	3 476
izby	izba	12 628
powierzchnia użytkowa mieszkań	m^2	229 162
na wsi		
mieszkania	miesz.	2 607
izby	izba	11 604
powierzchnia użytkowa mieszkań	m^2	231 255

Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła w 2008 roku 460 417 m².

Tabela 49. Gmina Lwówek Śląski – wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Przeciętna:	**Gmina Lwówek Śląski**	**Powiat Lwówecki**	**Województwo Dolnośląskie**
Powierzchnia użytkowa w m² 1 mieszkania	75,69	74,35	66,79
Powierzchnia użytkowa w m² 1 izby	19,00	19,05	18,50
Liczba izb w 1 mieszkaniu	3,98	3,90	3,61
Powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę	25,70	25,99	24,14
Liczba osób w 1 mieszkaniu	2,95	2,86	2,77
Liczba osób w 1 izbie	0,74	0,73	0,77

Powyższe wskaźniki statystyczne dotyczące warunków zamieszkania w gminie Lwówek Śląski są charakterystyczne dla gmin miejsko – wiejskich, w których liczba mieszkańców miasta stanowi około połowy wszystkich mieszkańców gminy. Wskaźniki te odznaczają się bowiem korzystniejszymi uwarunkowaniami na tle gmin miejskich województwa w zakresie powierzchni użytkowej oraz liczbie izb, a z drugiej strony mniej korzystniejszymi uwarunkowaniami w kontekście przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie oraz 1 izbę. Powodem tego stanu jest przede wszystkim znacznie większa kubatura przeciętnego zabudowania na wsi niż w mieście, ale także fakt, że liczebność przeciętnego gospodarstwa domowego w małym mieście i na wsi jest większa od tego w dużym mieście. Nie bez znaczenia jest również standard mieszkań, a zwłaszcza wiek substancji mieszkaniowej. Między innymi te powody decydują o tym, że przedstawione powyżej wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania są w większości kategorii korzystniejsze od przeciętnych uwarunkowań w powiecie bądź województwie.

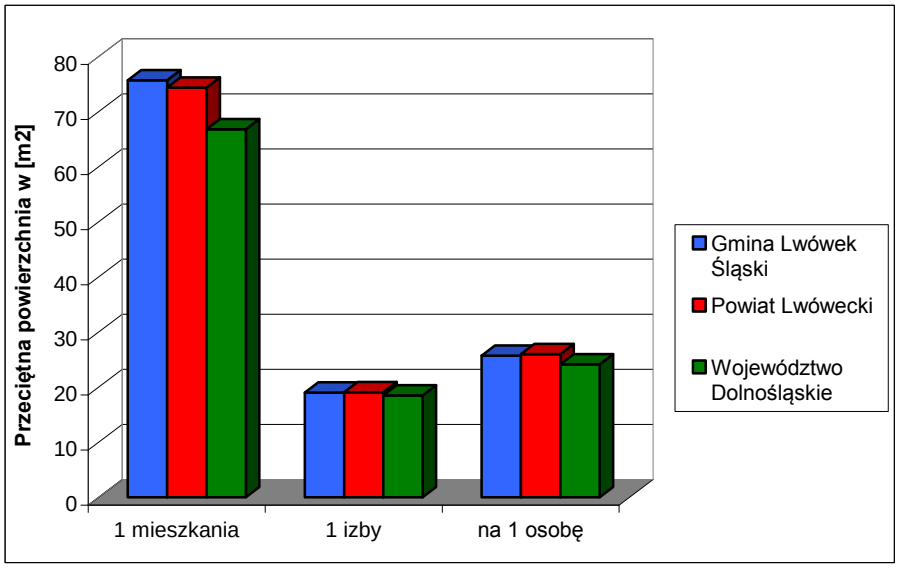

Rysunek 13. Gmina Lwówek Śląski - wybrane wartości charakteryzujące warunki zamieszkania w 2008 roku (I) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

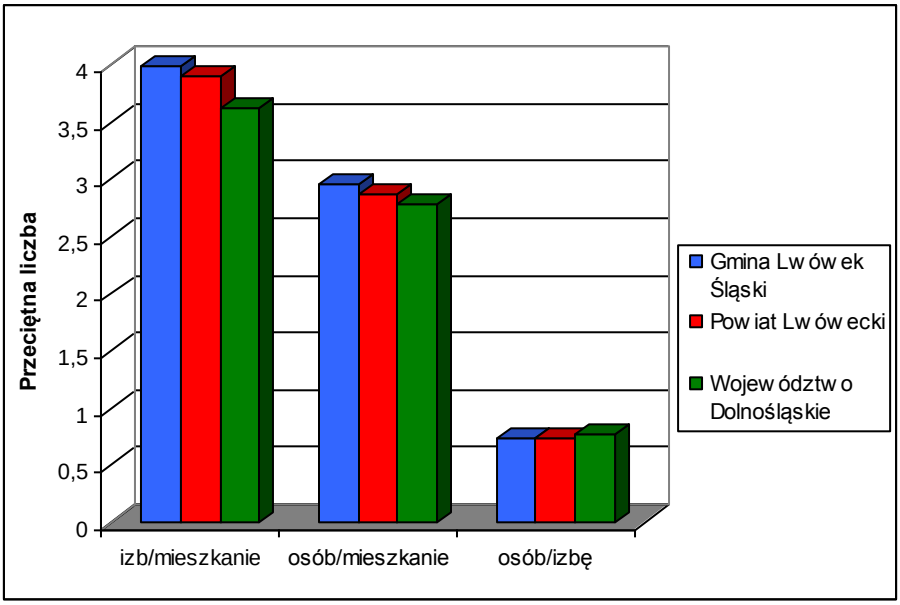

Rysunek 14. Gmina Lwówek Śląski – wybrane wartości charakteryzujące warunki zamieszkania w 2008 roku (II) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

5.2.2. Własność komunalna

W 2010 r własnością komunalną objętych jest 442 mieszkań, składających się z 1179 izb, o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 20946 m². Zarządza nimi Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim podporządkowany bezpośrednio Urzędowi Gminy i Miasta w Lwówku Śląskim. Cena 1 m² powierzchni użytkowej mieszkań komunalnych wynosi średnio 1750 złotych.

Tabela 50. Gmina Lwówek Śląski – komunalne zasoby mieszkaniowe w 2010 roku [Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Lwówku Śląskim, 2010]

Wyszczególnienie	Własność Gminy	Wieś	Miasto
Mieszkania	442	86	356
Izby	1179	210	969
Powierzchnia użytkowa w m²	20946	4482	16464

Własność komunalna stanowi 5,59 % ogółu zasobów mieszkaniowych na terenie gminy. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego wynosi 47,39 m² i składa się średnio z 3 izb. Na przydział mieszkania komunalnego w 2009 oczekiwało 43 rodziny. Ilość mieszkań wyłączonych – planowanych do wyłączenia użytkowania ze względu na zły stan techniczny – 4 (ul. Jaśkiewicza 6).

5.2.3. Standard mieszkań

Na podstawie wyników badań z powszechnego spisu ludności w 2002 roku można obliczyć, że stosunkowo najwięcej mieszkań w gminie Lwówek Śląski (20 %) ma powierzchnię użytkową w granicach od 60 do 79 m². Generalnie mieszkania o powierzchni użytkowej do 50 m² stanowią 30,47 % ogółu, od 50 m² do 100 m² – 46,34 %, a powyżej 100 m² – 22,96 %. Powierzchni 0,23 % mieszkań nie ustalono.

Tabela 51. Gmina Lwówek Śląski – mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej w 2002 roku [źródło: GUS 2010]

Powierzchnia użytkowa w m²	Ilość mieszkań	Struktura w %
poniżej 30	249	4,39
30 – 39	667	11,76
40 – 49	812	14,32
50 – 59	885	15,61
60 – 79	1176	20,74
80 – 99	567	10,00
100 – 119	525	9,26
120 – 199	623	10,99
200 i więcej	154	2,72
nie ustalono	13	0,23

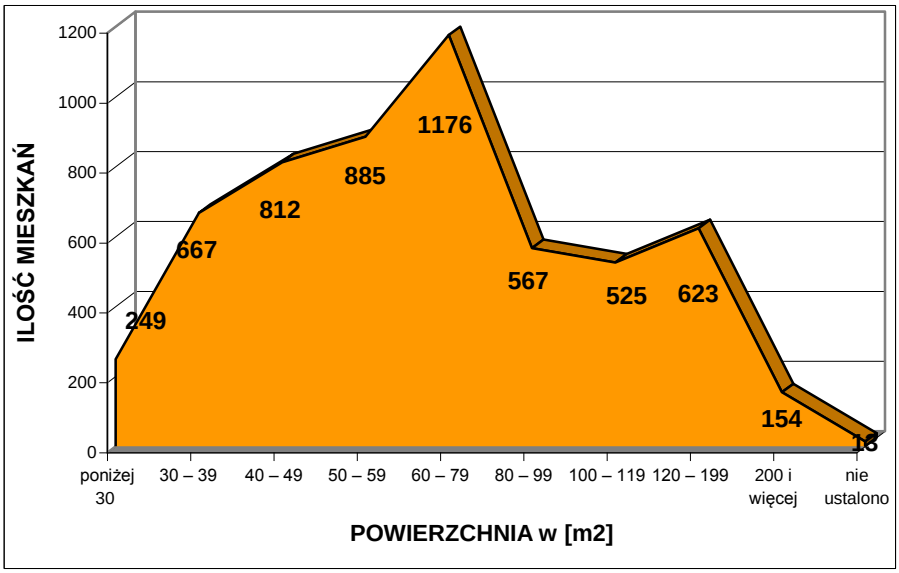

Rysunek 15. Gmina Lwówek Śląski – struktura mieszkań zamieszkanych według powierzchni użytkowej w 2002 roku [źródło: GUS 2010]

Tabela 52. Gmina Lwówek Śląski – wyposażenie mieszkań w 2008 roku [źródło: GUS 2010]

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	
w mieście	
wodociąg	3448
ustęp spłukiwany	3294
łazienka	3173
centralne ogrzewanie	2948
gaz sieciowy	2945
na wsi	
wodociąg	2349
ustęp spłukiwany	1908
łazienka	1993

centralne ogrzewanie	1535
gaz sieciowy	0
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	
w mieście	
wodociąg	99,19
łazienka	91,28
centralne ogrzewanie	84,81
na wsi	
wodociąg	90,10
łazienka	76,49
centralne ogrzewanie	58,88
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	
1 mieszkania	75,69
na 1 osobę	25,70

Ponadto ustalono, że w 2008 roku wyposażenie mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy Lwówek Śląski obejmowało między innymi:

- wodociąg z sieci – 5797 mieszkań (95,3 % ogółu);
- ustęp spłukiwany – 5202 mieszkań (85,5 %);
- łazienkę – 5166 mieszkań (84,9 %);
- gaz z sieci – 2945 mieszkań (48,4 %);
- centralne ogrzewanie zbiorowe – 4483 mieszkania (73,7 %).

5.2.4. Budownictwo mieszkaniowe

Na terenie gminy Lwówek Śląski w 2008 roku oddano do użytku 27 mieszkań, składających się ze 154 izb. Łączna powierzchnia użytkowa nowo oddanych mieszkań wyniosła 3722 m². Wszystkie mieszkania oddano w systemie jednorodzinnym. Obecnie przeciętna cena 1 m² terenu przeznaczonego pod budownictwo mieszkaniowe w mieście i poza miastem wynosi od 5 do 55 złotych[16]. Jej konkretny poziom jest uzależniony od lokalizacji i stopnia uzbrojenia.

Tabela 53. Gmina Lwówek Śląski – mieszkania oddane do użytku w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2010]

Wyszczególnienie	Gmina Lwówek Śląski	Powiat lwówecki	Województwo Dolnośląskie
Mieszkania oddane do użytku ogółem na 1000 ludności	1,51	1,03	4,34
Mieszkania oddane do użytku w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	1,51	0,84	1,70
Nowe izby mieszkalne ogółem na 1000 ludności	8,59	5,16	17,10
Nowe izby mieszkalne w budownictwie indywidualnym	8,59	4,76	9,21

[16] Dane Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010 r.

na 1000 ludności			
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w m²	137,85	118,35	96,43
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w budownictwie indywidualnym w m²	137,85	136,58	145,58
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu	5,70	5,00	3,94
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu w budownictwie indywidualnym	5,70	5,65	5,52

W 2008 roku wskaźnik ilości nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców był blisko o 50 % wyższy od wartości charakteryzującej powiat lwówecki oraz prawie 3-krotnie niższy od wskaźnika dla całego województwa dolnośląskiego. Natomiast w kolejnym porównaniu obserwujemy, że przeciętna powierzchnia nowo oddanego mieszkania była wyższa od wartości przyporządkowanej dla województwa. Stało się tak dzięki temu, że wszystkie nowe mieszkania w gminie Lwówek Śląski to budownictwo jednorodzinne, charakteryzujące się większą powierzchnią użytkową od mieszkań w blokach wielorodzinnych. Należy nadmienić, że prezentowane dane nie są wizerunkiem stałych tendencji lecz tylko obrazem sytuacji w danym roku i mogą z roku na rok ulegać znacznym zmianom. Bez względu na to gmina Lwówek Śląski nie jest obecnie atrakcyjnym miejscem pod względem osadnictwa, zwłaszcza dla dotychczasowych mieszkańców gminy o czym świadczy między innymi obserwowane od kilku lat ujemne saldo migracji. Wpływ na to ma zła kondycja lokalnej gospodarki i związany z tym brak nowych miejsc pracy. Nie bez znaczenia są również obawy przed powtórką powodzi z lipca 1997 roku. Z drugiej strony atrakcyjne walory krajobrazowe oraz ożywienie gospodarcze są szansą na odwrócenie dotychczasowych, niekorzystnych tendencji. Należy więc promować tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe, licząc głównie na uniknięcie odpływu własnej społeczności. Jednakże należy jednocześnie prowadzić wyważoną politykę w zakresie wyznaczania miejsc pod budownictwo mieszkaniowe. Zbytnie nasycenie zabudową mieszkaniową, szczególnie na terenach wiejskich może spowodować odwrócenie obecnych tendencji związanych z migracjami relacji miasto – wieś.

Na etapie niniejszej diagnozy (uwarunkowań rozwoju), będącej częścią Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, nadmienić można, że perspektywiczne potrzeby mieszkaniowe są ściśle powiązane ze skalą rozwoju ludności, istniejącym deficytem mieszkań samodzielnie zamieszkiwanych, jakością zasobów mieszkaniowych (wiek i stopień zużycia technicznego) oraz aspektami ekonomicznymi wynikającymi z polityki społeczno – gospodarczej państwa (zamożność społeczeństwa, dostępność do tanich kredytów hipotecznych, itp.). W przypadku gminy Lwówek Śląski czynnikami decydującymi w głównej mierze o potrzebie wyznaczenia i rezerwowania terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej, pomimo prognozowanej malejącej liczby ludności, będącej konsekwencją dotychczasowych procesów demograficznych są:

- przewidywane dążenie do modelu gospodarstw rodzinnych mieszkających samodzielnie – szacowany deficyt wynosi minimum kilkaset mieszkań;
- konieczność wymiany zużytej technicznie zabudowy na nową – szacowany deficyt kolejne kilkaset mieszkań;
- prognozowany spadek liczby ludności, będący konsekwencją dotychczasowych procesów demograficznych, a zwłaszcza ruchów migracyjnych może zaś doprowadzić do konieczności utrzymywania niezamieszkanej substancji.

Rozwój osadnictwa w gminie powinien sprowadzać się do:

- uzupełniania istniejących luk w zabudowie;

- podnoszenia wartości użytkowych istniejącej substancji mieszkaniowej poprzez wykonywanie remontów, modernizacji oraz rozbudowy;
- wymianę zużytej zabudowy w obrębie dotychczasowego siedliska;
- realizację zabudowy na nowych działkach budowlanych.

Za jednostki rozwojowe w gminie Lwówek Śląski uznać należy miejscowości największe i zarazem koncentrujące już wykształcone funkcje usługowe. Dla terenów preferowanego rozwoju funkcji mieszkaniowych należy przyjmować zasadę wyposażania ich w niezbędne obiekty i urządzenia infrastruktury społecznej, dopuszczając realizację usług podstawowych w formie urządzeń wbudowanych lub wolnostojących.

W zakresie osadnictwa i budownictwa mieszkaniowego w kierunkowej części Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lwówek Śląski należałoby określić następujące kierunki rozwoju:

- adaptację, uzupełnienia i modernizacje istniejącej zabudowy;
- dopuszczenie przekształceń funkcji pierwotnych (zabudowy zagrodowej) do funkcji usług lokalnych;
- ograniczenie możliwości wyznaczania nowych terenów zabudowy na obszarach systemu terenów otwartych;
- kształtowanie nowej zabudowy w ramach strefy dopuszczalnego zainwestowania – tworzenie zabudowy zwartej (wypełnianie luk, enklaw, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg);
- preferowanie regionalnych cech architektonicznych w budownictwie;
- realizację zabudowy usługowej i gospodarczej z dostosowaniem formy architektonicznej do otaczającej zabudowy i krajobrazu;
- uzupełnienie niezbędnego zakresu usług podstawowych.

Realizacja zadań własnych gminy w zakresie gospodarki przestrzennej, określonych w ustawie o samorządzie terytorialnym, następuje na drodze stanowienia przepisów gminnych jakimi są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz ich praktycznego egzekwowania. Podstawą do ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a w rezultacie wydania pozwolenia na budowę, są ustalenia w/w planów.

5.3. Oświata i wychowanie

W roku szkolnym 2009/2010 sieć oświatowa na terenie Gminy i Miasta składała się z następujących placówek:

- Publiczne Przedszkole nr 1 w Lwówku Śląskim, ul. Al. Wojska Polskiego 21;
- Publiczne Przedszkole nr 2 w Lwówku Śląskim, ul. Partyzantów 10;
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Lwówku Śląskim, ul. Al. Wojska Polskiego 1a;
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Lwówku Śląskim, ul. Pałacowa 11;
- Szkoła Podstawowa Filialna w Sobocie, Sobota 51;
- Szkoła Podstawowa w Niwnicach, Niwnice 149;
- Szkoła Podstawowa w Zbylutowie, Zbylutów 133;
- Szkoła Podstawowa Filialna we Włodzicach Wielkich, Włodzice Wielkie 32;
- Szkoła Podstawowa w Płóczkach Górnych; Płóczki Górne 58;
- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Lwówku Śląskim, ul. Jana Pawła II 35;
- Niepubliczne Gimnazjum, ul. H. Brodatego 1, Lwówek Śląski;

- Prywatne Gimnazjum, ul. Malinowskiego 11, Lwówek Śląski;
- Zespół Szkół Ekonomiczno – Technicznych w Rakowicach Wielkich;
- Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Lwówku Śląskim;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Lwówku Śląskim, ul. Henryka Brodatego 1;
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Lwówku Śląskim, ul. Jana Pawła II 35.

Tabela 54. Gmina Lwówek Śląski– charakterystyka wychowania przedszkolnego, podstawowego, gimnazjalnego i średniego w roku szkolnym 2009 / 2010 [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Placówka	**Liczba uczniów**	**Liczba nauczycieli**[17]
Publiczne Przedszkole nr 1, Lwówek Śląski	95	7
Publiczne Przedszkole nr 2, Lwówek Śląski	146	14
Szkoła Podstawowa nr 2, Lwówek Śląski	583	47
Szkoła Podstawowa nr 3, Lwówek Śląski	157	16
Szkoła Podstawowa Filialna, Sobota	40	8
Szkoła Podstawowa, Niwnice	107	14
Szkoła Podstawowa, Zbylutów	139	11
Szkoła Podstawowa Filialna, Włodzice Wielkie	27	9
Szkoła Podstawowa, Płóczki Górne	118	12
Gimnazjum im. Jana Pawła II, Lwówek Śląski	584	55
Niepubliczne Gimnazjum, ul. H. Brodatego, Lwówek Śląski	19	13
Prywatne Gimnazjum, ul. Malinowskiego, Lwówek Śląski	32	18
Zespół Szkół Ekonomiczno-Technicznych, Rakowice WIelkie	455	43
Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych, Lwówek Śląski, Parkowa 9, w tym:	267	83
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii:		
Szkoła Podstawowa specjalna MOS, ul. Pałacowa 8	16	
Gimnazjum Specjalne MOS, ul. Pałacowa 8	75	
Zasadnicza szkła zawodowa MOS, ul. Pałacowa 8	38	
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy:		
Szkoła podstawowa specjalna SOSW, ul. Parkowa 5	32	
Gimnazjum specjalne SOSW, ul. Parkowa	55	

[17] Bez względu na rodzaj etatu

17		
Zaadnicza Szkoła Zawodowa SOSW, ul. Parkowa 3	39	
Szkoła przysposabiająca do pracy, ul. Parkowa 3	12	
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, Lwówek Śląski	314	37
Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Lwówek Śląski	19	14

Ogółem w roku szkolnym 2009 / 2010 z gminnej sieci oświatowej korzystało 3102 uczniów, z czego: 241 dzieci w przedszkolach; 1171 uczniów w szkołach podstawowych; 635 uczniów w gimnazjach; 788 uczniów w szkołach średnich i 276 uczniów w szkołach specjalnych - Zespole Placówek Edukacyjno-Wychowawczych (Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii i Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym).

Pozostawali oni pod opieką 401 nauczycieli, z czego: 21 nauczycieli w przedszkolach; 117 nauczycieli w szkołach podstawowych; 86 nauczycieli w gimnazjach; 94 nauczycieli w szkołach średnich i 83 w szkołach specjalnych.

Powyższe oznacza, że przeciętnie na jednego nauczyciela przypadało 8 wychowanków, z czego: 12 w przedszkolach; 10 w szkołach podstawowych; 7 w gimnazjach; 8 w szkołach średnich i 3 w szkołach specjalnych.

Tabela 55. Gmina Lwówek Śląski – wybrane wskaźniki charakteryzujące sieć szkolno – oświatową w roku szkolnym 2008 / 2009 [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Wyszczególnienie	**Gmina Lwówek Śląski**	**Powiat lwówecki**	**Województwo Dolnośląskie**
Liczba miejsc na 1 przedszkole	107,50	110,00	108,12
Liczba dzieci ogółem na 1 przedszkole	119,50	121,17	107,27
Liczba miejsc w przedszkolach na 1 dziecko ogółem	0,90	0,91	1,01
Liczba uczniów na 1 szkołę podstawową[18]	162,71	148,00	208,01
Liczba uczniów na 1 pomieszczenie w szkołach podstawowych	11,62	11,38	13,42
Liczba pomieszczeń szkolnych na 1 szkołę podstawową	14,00	13,00	15,50
Liczba uczniów na 1 gimnazjum[19]	336,00	300,33	244,88
Liczba uczniów na 1 pomieszczenie w gimnazjum	21,00	18,58	15,99
Liczba pomieszczeń na 1 gimnazjum	16,00	16,17	15,32

[18] Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych

[19] Gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych

Wskaźniki dotyczące poszczególnych typów sieci oświatowej są zróżnicowane. Przeciętna liczba wszystkich dzieci przypadająca na 1 obiekt w przedszkolach jest porównywalna ze wskaźnikiem charakteryzującym powiat lwówecki, lecz wyższa od wskaźnika dla całego województwa. Jednakże liczba dostępnych miejsc w przedszkolach w stosunku do liczby wszystkich dzieci na terenie gminy Lwówek Śląski oraz powiatu lwóweckiego jest niższa od średniej w województwie. Na terenie gminy jedynie 9 na 10 dzieci ma szanse otrzymać miejsce w przedszkolu. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że w analizowanym roku szkolnym (2008/2009) nominalna liczba miejsc w przedszkolach w gminie była wszędzie niższa niż liczba dzieci do niego uczęszczających. Oznacza to, że obecna sieć teoretycznie nie zaspokaja potrzeb miejscowej społeczności. Przeciętna liczba uczniów przypadająca na 1 obiekt w szkołach podstawowych jest w gminie Lwówek Śląski wyższa od wartości dla powiatu lwóweckiego, lecz niższa od wartości dla województwa . Wpływ na to mają głównie małe kubatury większości placówek oświatowych w gminie, w szczególności tych zlokalizowanych poza miastem. Potwierdza to między innymi mniejsza liczba pomieszczeń na 1 placówkę. Natomiast dane dotyczące sieci gimnazjów przedstawiają się najmniej korzystnie ze względu na dużą liczbę uczniów przypadających na 1 placówkę i na 1 pomieszczenie.

Młodzież z gminy Lwówek Śląski korzysta również z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza granicami samorządu, głównie w Jeleniej Górze, Bolesławcu oraz w Legnicy i we Wrocławiu. Dotyczy to pobierania nauki w szkołach średnich o innych specjalizacjach niż w miejscowych placówkach oraz na wyższych uczelniach.

Obecnie gminna i powiatowa sieć oświatowa jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego oraz szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, i nie przewiduje się w najbliższych latach budowy nowej bądź likwidacji żadnej z funkcjonujących obecnie placówek. Jednakże w dłuższej perspektywie, w związku z postępującym niżem demograficznym, należy rozważyć możliwość uszczuplenia sieci szkół podstawowych. Planowane inwestycje w zakresie oświaty to przede wszystkim modernizacja boisk przyszkolnych oraz dobudowa sal gimnastycznych przy szkołach wiejskich.

5.4. Kultura

Na terenie gminy funkcjonuje rozwinięta sieć placówek kulturalnych. Rozpowszechnianiem kultury na terenie gminy zajmuje się Lwówecki Ośrodek Kultury (LOK) zlokalizowany w Lwówku Śląskim przy ul. Przyjaciół Żołnierza 5. LOK prowadzi działalność kulturalną, edukacyjną i usługową. LOK wychodzi z szeroką i zróżnicowaną ofertą inicjatyw kulturalnych. Przy LOK funkcjonują liczne zespoły i sekcje zainteresowań. Prowadzone przez LOK koła zainteresowań skupiają aktywnych kulturalnie mieszkańców gminy, a poziom prezentowanych działań artystycznych wykracza po za ramy ruchu amatorskiego jak w przypadku działań teatralnych czy muzycznych. Do najpopularniejszych sekcji zainteresowań należą:

- klub plastyczny;
- klub fotografii cyfrowej;
- klub tańca towarzyskiego „WEGA”;
- sekcja taneczno-ruchowa;
- sekcja break-dance;
- klub muzyczny;
- klub filmowy.

Przy LOK funkcjonują liczne zespoły muzyczne, taneczne, np.:

- zespół muzyczny „Za Kratą”;

- zespół muzyczny „LLAValon”;
- zespół muzyczny „Pancurnik”;
- zespół muzyczny „OAN”;
- zespół muzyczny „AMOKH”;
- zespoły folklorystyczny „Dunawiec”;
- zespoły folklorystyczny „Jarzębina”;
- zespół taneczny - formacja tańca nowoczesnego;
- zespół taneczny - grupa break – dance.

Zaangażowani w prace sekcji młodzi artyści są często laureatami konkursów i przeglądów na szczeblu lokalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim.

Infrastrukturę kulturalną poza obiektami LOK w Lwówku Śląskim uzupełniają ogólnodostępne świetlice wiejskie i remizy zlokalizowane w miejscowościach: Bielanka, Brunów, Chmielno, Dębowy Gaj, Dłużec, Gaszów, Górczyca, Gradówek, Mojesz, Niwnice, Płóczki Górne, Radłówka, Radomiłowice, Rakowice Wielkie, Skała, Skorzynice, Sobota, Ustronie, Włodzice Wielkie, Zbylutów i Żerkowice. Bez świetlic wiejskich pozostają miejscowości: Dworek, Nagórze, Pieszków, Rakowice Małe i Włodzice Małe.

Na terenie Gminy i Miasta organizowane są liczne imprezy kulturalno – sportowe o randze lokalnej i regionalnej. Organizatorem wszystkich imprez jest Lwówecki Ośrodek Kultury. LOK aktywnie uczestniczy w działaniach integrujących lokalne środowisko biorąc udział w różnych cyklicznych projektach i przedsięwzięciach takich jak: „Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy’’, „Dzień Babci i Dzień Dziadka”, „Dzień Kobiet”, „Majówki”, „Dzień Matki”, „Dzień Dziecka”, Dożynki Gminne, itp. Jednak najpopularniejszą imprezą jest słynne już „ Lwóweckie Lato Agatowe”. Lwóweckie Lato Agatowe (święto poszukiwaczy skarbów Ziemi) to plenerowa impreza o ogólnopolskim charakterze, która już od trzynastu lat gości na rynku miejskim Lwówka Śląskiego. Program realizowany jest na dwóch niezależnych scenach: głównej i dziecięco – młodzieżowej. Występy i różnorodne działania na nich się odbywające wywołują spore zainteresowanie wśród zaproszonych gości i tłumnie zgromadzonej publiczności. Lwóweckie Lato Agatowe uwzględniane jest w ogólnopolskich kalendarzach imprez kulturalnych i turystycznych, a także w ogólnopolskim harmonogramie giełd minerałów i kamieni ozdobnych wydawanym przez Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi. Coraz bardziej znana w Polsce jest lwówecka Giełda Agatowa (najważniejszy element imprezy), która od trzech lat zalicza się ją do jednej z większych w kraju. W roku 2004 w konkursie Polskiej Organizacji Turystycznej na najlepszy produkt turystyczny Lato Agatowe otrzymało certyfikat POT jako jedna z najlepszych imprez turystycznych w kraju, natomiast w 2006 otrzymało Dolnośląski Klucz Sukcesu.

Integralną częścią LOK jest Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna zlokalizowana w Lwówku Śląskim przy ul. Pl. Wolności 1 wraz z oddziałem Dziecięco-Młodżieżowym oraz filie biblioteczne zlokalizowane w miejscowościach: Chmielno, Kotliska, Płóczki Górne, Sobota i Rakowice Wielkie, Niwnice. Działalność biblioteki służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa, jego wychowaniu i upowszechnianiu oraz rozwojowi kultury i wiedzy. Biblioteka posiada księgozbiór liczony na ponad 107 tysięcy woluminów. Korzysta z niej rocznie przeszło 3000 czytelników. W 2008 roku wypożyczenia na 1 czytelnika wyniosły 20,3 wolumina. Infrastrukturę kulturalną miasta wzbogaca Placówka Historyczno – Muzealna przy ul. Pl. Wolności 1.

Tabela 56. Gmina Lwówek Śląski – uwarunkowania charakteryzujące usługi kultury w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Wyszczególnienie	Gmina Lwowek Śląski	Powiat lwówecki	Województwo Dolnośląskie
Ilość mieszkańców na 1 bibliotekę	1 991	1 901	3 786
Księgozbiór w woluminach na 1000 mieszkańców	5 983,5	5 948,8	3 623,5
Wypożyczenia w woluminach na 1 czytelnika	20,3	20,7	20,1
Liczba mieszkańców na 1 muzeum	b.d.	47 516	47951

Z usług kultury wyższego rzędu (np.: teatry, opery, galerie, muzea, wystawy, itp.) mieszkańcy gminy Lwówek Śląski korzystają poza jej granicami, głównie w Jeleniej Górze, Legnicy i Wrocławiu.

Obecna sieć i zakres usług kultury jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Władze samorządowe zamierzają nadal utrzymywać i kontynuować działalność istniejących placówek kulturalnych. Ponadto przyszłe działania powinny prowadzić do zachęcenia uczestnictwem w życiu kulturalnym Gminy i Miasta coraz większej liczby mieszkańców. Osiągnąć to można między innymi poprzez szersze dostosowanie oferty w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych, między innymi wzbogacając obecną ofertę oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach: sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki. W najbliższym czasie nie przewiduje się likwidacji żadnej z placówek kulturalnych. Planuje się natomiast budowę świetlicy wiejskiej w Dworku oraz punktu spotkań wiejskich w Płóczkach Dolnych. Ponadto przewiduje się rozbudowę świetlic wiejskich w: Brunowie, Mojeszu i Żerkowicach. Planowana jest również modernizacja Lwóweckiego Ośrodka Kultury wraz z zapleczem parkingowym związanym z jego obsługą.

5.5. Sport i wypoczynek

Działania klubów i licznych sekcji sportowych oraz urozmaicona infrastruktura sportowa to podstawowa możliwość rozwoju kultury fizycznej wśród mieszkańców miasta, a szczególnie dzieci i młodzieży. Organizacją aktywności związanych ze sportem zajmuje się Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bóbr” z siedzibą w Lwówku Śląskim przy ul. Kościuszki 3. Do głównych celów i zadań OSIR zgodnie ze statutem należą:

- eksploatacja, konserwacja i rozbudowa bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej na terenie Ośrodka;
- udostępnienie bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej według zapotrzebowania społecznego – kluby sportowe, szkoły, mieszkańcy;
- prowadzenie działalności gospodarczej – hotel, kawiarnia;
- organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych, zawodów sportowych, imprez sportowo – turystycznych;
- prowadzenie działalności służącej upowszechnianiu sportu, rekreacji, turystyki oraz prawidłowemu funkcjonowaniu Ośrodka;
- popularyzacja walorów rekreacji ruchowej;
- działalność propagandowa i reklamowa z zakresu działania Ośrodka.

Infrastrukturę sportową w mieście tworzą między innymi:

- stadion miejski – 4,8 hektara – ul. Kościuszki 3: boisko główne i dwa treningowe do piłki nożnej, stadion lekkoatletyczny, boisko do koszykówki, dwa korty tenisowe, „Seay-Park" dla deskorolkarzy, ścieżka zdrowia, zimą lodowisko i teren kuligów dla dzieci, 3 –szatnie sportowe, sauna;
- basen miejski – 2,7 hektara – ul. Betleja: niecka pływalni 50 m x 30 m, brodzik dla małych dzieci, boisko do piłki nożnej, boisko do piłki plażowej, przebieralnie, „ogródek Jordanowski" dla dzieci;
- boisko treningowe piłki nożnej przy ul. Granicznej – 1,7 hektara;
- stok narciarsko – saneczkowy – 1,4 hektara – 250 m wyciąg narciarski „talerzowy".

Ponadto w każdej wsi wyznaczony jest teren na boisko do piłki nożnej, z czego 9 boisk jest obecnie czynnych. Infrastrukturę sportową uzupełniają obiekty zlokalizowane przy budynkach szkolnych i są to:

- Szkoła podstawowa nr 2- Aleja Wojska Polskiego 1A - mała salka gimnastyczna, boisko wielofunkcyjne „Orlik" nawierzchnia sztuczna (płyta do piłki nożnej, płyta z boiskiem do piłki koszykowej, siatkowej i kort tenisowy), w budowie pełnowymiarowa hala sportowa z pełnym zapleczem sportowo-rekreacyjnym i socjalnym), w budowie kompleks lekkoatletyczny ze skocznią w dal i wzwyż, krótka bieżnia oraz małe boisko wielofunkcyjne (obiekty te mają nawierzchnie o podłożu sztucznym);
- Szkoła Podstawowa nr - 3 ul. Pałacowa 11- sala gimnastyczna zastępcza (ok. 100m^2), boisko wielofunkcyjne (w budowie, nawierzchnia sztuczna - piłka nożna, ręczna, siatkowa i 2 koszowe), plac zabaw rekreacyjnych;
- Filia - Szkoła Podstawowa w Sobocie – brak obiektów sportowych;
- Szkoła Podstawowa w Płóczkach Górnych - plac do piłki nożnej, koszykowej i siatkowej (asfaltowe), elementy do lekkoatletyki;
- Szkoła Podstawowa w Niwnicach – małe boisko piłki nożnej (trawiaste);
- Szkoła Podstawowa w Zbylutowie – mała sala gimnastyczna zastępcza;
- Filia - Szkoła Podstawowa we Włodzicach Wielkich – małe boisko do piłki nożnej (trawiaste), sala gimnastyczna zastępcza;
- Gimnazjum – ul. Jana Pawła II 35 - 1 sala gimnastyczna, 1 hala sportowa, siłownia, boisko wielofunkcyjne (asfaltowe) do piłki nożnej oraz ręcznej, boisko do piłki koszykowej;
- Zespół Szkół Ogólnokształcącym i Zawodowym – ul. Henryka Brodatego 1– sala gimnastyczna, boisko wielofunkcyjne (asfaltowe) do piłki ręcznej i nożnej, mały stadion z boiskiem do piłki nożnej i bieżnią, salka do gry w tenisa stołowego;
- Zespół Szkół Ekonomiczno-Technicznych Rakowice Wielkie - sala gimnastyczna, boisko wielofunkcyjne (asfaltowe) do piłki nożnej, koszykowej i ręcznej, mały kompleks lekkoatletyczny, kort tenisowy (ceglasty) i siłownia;
- Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych ul. Pałacowa 9 - 2 boiska piłki nożnej (trawiaste), kort tenisowy z boiskiem do piłki koszykowej, 3 sale gimnastyczne zastępcze (po ok. 60m^2), 2 place zabaw.

Tabela 57. Gmina Lwówek Śląski – boiska wiejskie (trawiaste). [źródło: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lwówku Śląskim, 2010]

Lp.	Nazwa	Nr działki	Powierzchnia [m^2]	Bramki [m]	Mieszkańcy
1.	Bielanka	69	0,5900	5	170
2.	Brunów	317	0,8300	7,32	153
3.	Chmielno	473	1,0700	7,32	418
4.	Dębowy Gaj	brak boiska	-	-	195
5.	Dłużec	204	1,0100	-	229
6.	Dworek	26	0,6600	-	112
7.	Gaszów	143	1,4100	-	91
8.	Gradówek	72	0,4200	-	234
9.	Górczyca		bardzo małe	-	113
10.	Kotliska	452	0,6800	-	418
11.	Mojesz	220	1,0300	-	308
12.	Nagórze	brak boiska	-	-	41
13.	Niwnice	810	1,1900	7,32	893
14.	Pieszków	92	0,9000	-	38
15.	Płóczki Dolne	22, 36/1 i 36	1,0800	7,32	648
16.	Płóczki Górne	624	0,7600	7,32	568
17.	Radłówka	124	1,1700	7,32	321
18.	Radomiłowice	94	1,2800	-	77
19.	Rakowice Małe	brak boiska	-	-	184
20.	Rakowice Wielkie	305/36	1,4000	7,32	835
21.	Skała	brak boiska	-	-	153
22.	Skorzenice	145	0,5200	-	382
23.	Sobota	259	1,3200	7,32	505
24.	Ustronie	35	0,5400	-	228
25.	Włodzice Małe	149/3	0,8300	7,32	289
26.	Włodzice Wielkie	284/1	0,4500	7,32	430
27.	Zbylutów	607	1,6200	7,32	582
28.	Żerkowice	97	1,2600	7,32	582
Razem = 22 0200 m^2 = 22,02h					

Każda z 23 wsi posiada wyznaczony teren na boisko piłki nożnej w tym 14 - boisk czynnych (w sumie 22,02 hektarów)

Większość obiektów jest ogólnodostępna. Ponadto z wyżej wymienionej infrastruktury sportowej korzystają liczne zespoły, stowarzyszenia i sekcje sportowe, do których należą:

- Lwówecki Klub Sportowy „Czarni" sekcja piłki nożnej 5 drużyn w klasie okręgowej- 152 członków;
- Lwówecki Klub Brydżowy – 10 członków;
- Międzyszkolny Ludowy Klub Sportowy przy Zespole Szkół Ekonom. – Techncz. w Rakowicach Wielkich - sekcja lekkiej atletyki i strzelectwa sportowego – 88 członków;

- Międzyszkolny Klub Sportowy „Piast” przy gimnazjum - lekka atletyka i sekcja strzelectwa sportowego – 86 członków;
- Uczniowski Klub Sportowy „Żaczek” przy szkole Podst. Nr 3 – la, tenis stołowy i piłka ręczna – 32 członków;
- Polskie Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego – Oddział w Lwówku Śląskim- 101 członków;
- Koło Turystyki Pieszej „Niutek” przy Szkole Podstawowej nr 2 - 50 członków;
- SKKT „ Z BUTA” przy gimnazjum w Lwówku Śl.;
- Koło Terenowe nr 1 w Lwówku Śl.;
- Klub Turystyki Kwalifikowanej „ Czartak” w Lwówku Śl.;
- Klub Sportowy „Agat” przy Szkole Podstawowej w Półczkach Górnych – gry zespołowe- 40 członków;
- Szkolny Klub Sportowy „Piaskowiec” przy Szkole Podstawowej w Zbylutowie – lekkoatletyka;
- Olimpiada Specjalna – POLSKA – Odział Regionalny Dolnośląski – sekcja „Jeżyk” – narciarstwo biegowe i zjazdowe, piłka nożna, tenis stołowy i lekkoatletyka;
- Klub Karate w Bogatyni – sekcja w Lwówku Śląskim – 30 członków;
- Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych - drużyny piłki nożnej – 110 członków:
  - LZS Sobota – klasa „B”,
  - LSZ Płóczki Dolne – klasa „B”,
  - LZS Niwnice - klasa „B”,
  - Włodzice Wielkie - klasa „B”,
  - LSZ Zbylutów - klasa „B”,
  - LSZ Kotliska - klasa „B”,
  - Sekcja tenisa stołowego 23 członków.

Działania samorządu powinny nadal koncentrować się wokół rozwoju oraz upowszechniania na terenie miasta różnych form sportu i rekreacji. Analogicznie do przedsięwzięć związanych z kulturą, należy kontynuować możliwość zrzeszania się w klubach i sekcjach sportowych dla miejscowej młodzieży. W najbliższych latach nie planuje się likwidacji obecnych lub budowy nowych obiektów. Z punktu widzenia najważniejszych potrzeb wymienia się następujące przedsięwzięcia:

- boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Zbylutowie;
- plac zabaw przy świetlicy w Dworku;
- „miasteczko ruchu drogowego” przy Szkole Podstawowej nr 3.

5.6. Turystyka i rekreacja

5.6.1. Główne atrakcje turystyczne

Przedstawione w rozdziałach nr 1 oraz nr 2 walory przyrodnicze i kulturowe gminy Lwówek Śląski determinują jej atrakcyjność turystyczną. Większość z nich, to jest: Park Krajobrazowy Doliny Bobru wraz z otuliną, wyróżniajacy się atrakcyjnym środowiskiem przyrodniczym i kulturowym, a nadto tereny wód chronionych, tereny lasów chronionych, tereny chronionych kompleksów glebowo-rolnych oraz rezerwaty krajobrazowe, wśród których na szczególną uwagę zwraca zgrupowanie skałek wypreparowanych w górnokredowych piaskowcach, o długości około 200 m, nazywanych popularnie „Szwajcarią Lwówecką” oraz położone po przeciwległej stronie drogi nr 297 „Panieńskie Skały”.

Okolice Lwówka Śląskiego obfitują w surowce mineralne oraz złoża kamieni półszlachetnych i ozdobnych, wśród których dominują agaty.

W samym mieście oraz pozostałych miejściowościach zlokalizowanych jest wiele atrakcyjnych obiektów zabytkowych, mogacych być przedmiotem bardziej intensywnej penetracji turystycznej. Do obiektów tych należy w szczególności zaliczyć mury miejskie, gotycko-renesansowy Ratusz, koscioły, obiekty browaru, most na Bobrze oraz liczne założenia pałoacowo-parkowe (m.im. w Brunowie, Niwnicach i Lwówku Śląskim).

Obecna infrastruktura turystyczna gminy składa się z: obiektów noclegowych, pieszych i rowerowych znakowanych szlaków oraz szeregu usług towarzyszących, do których zaliczyć można między innymi: punkt informacji turystycznej czy sieć lokali gastronomicznych. Natomiast bazę sportowo – rekreacyjną i kulturalną gminy wzbogacają obiekty przedstawione w rozdziale „Kultura" i „Sport". Miłośnicy jazdy konnej, wędkarstwa oraz poszukiwacze skarbów mogą spędzić czas wolny zgodnie ze swoimi zainteresowaniami.

5.6.2. Znakowane trasy turystyczne

Według map: „Powiat Lwówecki (1:75000)" oraz „Dolina Bobru (1:75000) opracowanej przez wydawnictwo „Plan" po obszarze gminy prowadzi 9 pieszych znakowanych tras turystycznych oraz 6 znakowanych tras rowerowych.

Szlaki piesze – przebieg na terenie gminy:

- **żółty**: Lwówek Śląski – „Lwóweckie Skały"(Szwajcaria Lwówecka) – Dębowy Gaj – Marczów – Łupki – zamek Lenno – Wleń, długość szlaku 15 km, czas przejscia : 3h 30 min;
- **żółty**: Lwówek Śląski – „Dwa Dęby" - Radłówka – Kamieniołom – Twardziele – Niwnice, długość szlaku 11 km, czas przejscia : 2h 45 min;
- **żółty**: Gradówek – (grodzisko) – Kołodziej – Pławna, długość szlaku 13 km, czas przejscia : 3h;
- **zielony**: Lwówek Śląski – Płakowice – Jaglarz (301 m n. p.m.) – Chmielno – Skała – Żerkowice – Włodzice Wielkie, Bolesławiec, długość szlaku 18 km, czas przejscia : 4h;
- **zielony**: Lwówek Śląski – Płóczki Górne – Nagórze – Oleszna – Podgórska – Gryfów Śląski , długość szlaku 19 km, czas przejscia : 4h 10 min;
- **niebieski**: Lwówek Śląski – Skałka – „Zimna Dziura" – Dworek – Pieszków – Bielanka – dalej w kierunku Zamku Grodziec (389 m n.p.m.), długość szlaku 18 km, czas przejscia : 4h 20 min;
- **niebieski**: Lwówek Śląski – Panieńskie Skały – Lipień – Kołodziej (442 m n.p.m.) – dalej w kierunku Lubomierza, długość szlaku 16 km, czas przejscia : 4h;
- **czarny**: Lwówek Śląski – Płóczki Dolne – Jaskinie (Oaza, Lisia, Krótka, Czerwona) – Pirszyn (Góra Heleny 382 m n.p.m.) – dalej w kierunku wsi Rząsiny, długość szlaku 11 km, czas przejscia : 2h 30 min;
- **czerwony**: Dworek – Sobota – Dzwonkowa Droga – Kokotek (349 m n.p.m.) – Radomiłowice – Buczek (352 m n.p.m.) – dalej w kierunku Ostrzycy Proboszczowickiej (501 m n.p.m.), długość szlaku 11 km, czas przejscia : 2h 30 min;

Ogółem długość znakowanych szlaków pieszych przebiegających przez teren gminy Lwówek Śląski wynosi około 96 km.

Trasy rowerowe – przebieg na terenie gminy:

W 2002 roku wytyczono i oznakowano euroregionalną magistralę rowerową „Dolina Bobru" oznaczoną symbolem ER6 o długości 122 km, łączącą przejście graniczne Lubawka/Kralovec z Bolesławcem. Szlak rowerowy „Dolina Bobru" jest elementem powstającego systemu szlaków rowerowych w polskiej części Euroregionu Nysa. Ponadto w gminie i mieście Lwówek Śląski przygotowano dla potrzeb turystów, mieszkańców oraz miłośników jazdy na rowerze trzy trasy rowerowe po gminie oraz ścieżkę rowerową po mieście o łącznej długości około 89 kilometrów.

ER6: Górczyca – Sobota – Dębowy Gaj – Mojesz – Lwówek Śląski – Rakowice Wielkie – Rakowice Małe – Włodzice Wielkie;

- Ścieżka rowerowa w mieście „**pomarańczowa**": Urząd Skarbowy – ul. Graniczna (przejazd kolejowy) – plac sportowy – przejazd kolejowy – śluza na Bobrze – ogródki działkowe – „ścieralnia" – ul. Wiejska (mostek) – Urząd Skarbowy. Długość 2,9 km;
- Trasa rowerowa „**zielona**": Lwówek Śląski – Mojesz – Dębowy Gaj – Sobota – Bielanka – Zbylutów – Gaszów – Skała – Żerkowice – Rakowice Małe – Kotliska – Niwnice – Radłówka – Lwówek Śląski. Długość 55,5 km;
- Trasa rowerowa „**fioletowa**": Lwówek Śląski – Mojesz – Dębowy Gaj – Sobota – Pieszków – Dworek – Lwówek Śląski. Długość 21,2 km;
- Trasa rowerowa „**żółta**": Lwówek Śląski – Płóczki Dolne – Mojesz – Lwówek Śląski. Długość 9,2 km.

Ponadto przez miejscowość Gradówek przebiega część pętli rowerowej relacji: Gryfów Śląski – Ubocze Górne – Gradówek – Wolbromów – Rząsiny – Ubocze Dolne – Gryfów Śląski.

5.6.3. Baza noclegowa

Gmina Lwówek Śląski dysponuje następującą, zarejestrowaną bazą noclegową:

Tabela 58. Gmina Lwówek Śląski – baza noclegowa w 2010 roku [źródło: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lwówku Śląskim, 2010]

Adres (*- standard hotelu – jedna gwiazdka; & - nieskwakifikowany)	**Miejsca**	**Uwagi**
Hotel Olimp * ul. Kościuszki 3, Lwówek Śląski 59-600	28	plus 16 miejsc noclegowych
Hotel Piast * ul. Jaśkiewicza 1, Lwówek Śląski 59-600	50	
Pałac Brunów & , Brunów,	99	
Poturówka kwatera prywatna & Brunów 7	18	i pole namiotowe
Pokoje gościnne i pole namiotowe & Włodzice Wielkie 84b	ok. 20	
Agroturystyka & Dłużec 27	15	+ 5 dostawek
Pokoje gościnne& Płóczki Dolne 43,	10	
Camping Brunów & Brunów 28a		
Agroturystyka & Bożena Kida, Kotliska 9,	10	
Dom Caritas & ul. Kościelna 29	ok. 100	
Pod Zielonym Jajem & Płóczki Górne 102	4	

Mirosława Kołtun & Płóczki Górne 52	10	
Zdzisław Żurek & Mojesz 17	6	
Przytulisko „JUHAS" Marian Arasimowicz & Mojesz 39	6	16 arów na przyczepy
Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski jest ~ 482 miejsc noclegowych		

Według powyższych danych baza noclegowa na terenie Gminy i Miasta składa się z 482 całorocznych miejsc noclegowych. Standard bazy noclegowej jest zróżnicowany. Oferta miejscowych hoteli skierowana jest głównie dla bardziej zamożnych gości, natomiast agroturystyka i pokoje gościnne oferują standard turystyczny.

Według danych GUS z 2008 roku na terenie gminy Lwówek Śląski funkcjonowało 4 turystyczne obiekty noclegowych zbiorowego zakwaterowania[20] dysponujące 160 miejscami noclegowymi. Z bazy noclegowej na terenie gminy skorzystało 6650 gości, w tym 107 zagranicznych. Udzielono im łącznie 12250 noclegów, w tym 254 dla gości zagranicznych. Oznacza to, że średni pobyt 1 gościa trwał około 1,8 dnia, w tym gościa zagranicznego 2,4 dnia.

Tabela 59. Gmina Lwówek Śląski – baza noclegowa turystyki w 2008 roku (I) [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2010]

Wyszczególnienie	**Gmina Lwówek Śląski**	**Powiat lwówecki**	**Województwo Dolnośląskie**
Obiekty noclegowe ogółem na 100 km²	1,67	1,83	3,69
Liczba miejsc noclegowych ogółem na 100 km²	66,69	79,05	243,28
Liczba miejsc noclegowych ogółem na 1000 mieszkańców	8,93	10,96	15,40
Liczba korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe	41,56	26,32	41,47
Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych na 1 miejsce noclegowe	0,67	2,32	9,23
Liczba udzielonych noclegów na 1 miejsce noclegowe	76,56	79,95	107,76
Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym na 1 miejsce noclegowe	1,59	20,57	23,27
Średnia ilość udzielonych noclegów na 1 gościa	1,84	3,04	2,60
Średnia ilość udzielonych noclegów na 1 gościa z zagranicy	2,37	8,87	2,52
Obłożenie bazy noclegowej[21] w %	20,98	21,90	29,52

Gęstość turystycznych obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania oraz miejsc noclegowych liczonych na 100 km² jest w gminie Lwówek Śląski zbliżona do średniej

[20] Główny Urząd Statystyczny (GUS) pod tym pojęciem obejmuje tylko wybrane obiekty zbiorowego zakwaterowania, spełniające określone normy, między innymi: zarejestrowana działalność gospodarcza lub osobowość prawna w sektorze usług turystycznych (sekcja: hotele i restauracje), odpowiednia liczba miejsc noclegowych, standard, a przede wszystkim na bieżąco prowadzona statystyka dotycząca udzielanych noclegów.

[21] Liczba udzielonych noclegów w ciągu roku w stosunku do liczby wszystkich miejsc noclegowych * ilość dni w roku.

charakteryzującej powiat lwówecki. Jednocześnie jest także ponad 2-krotnie (liczba obiektów na 100 km²) oraz blisko 4-krotnie (liczba miejsc noclegowych na 100 km²) niższa od przeciętnej występującej w całym województwie dolnośląskim (wliczając w nie także wszystkie typowo rolnicze gminy wiejskie). Wartość tych współczynników jest wyrazem „odległości" jakiej brakuje gminie Lwówek Śląski, aby uznać ją za rejon dobrze wyposażony w bazę noclegową. Potwierdzeniem tego niedoboru jest ponad 2-krotna różnica na niekorzyść, jaka dzieli gminę Lwówek Śląski od średniej w województwie pod względem liczby miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców. Należy nadmienić również, że w powiecie lwóweckim znajduje się tylko 1,7 % wszystkich obiektów noclegowych oraz 1,2 % wszystkich miejsc noclegowych zarejestrowanych w całym województwie, zaś na terenie gminy Lwówek Śląski znajduje się ponad 30,8 % wszystkich obiektów noclegowych oraz blisko 28,5 % wszystkich miejsc noclegowych zarejestrowanych w całym powiecie lwóweckim. Wskaźnik wykorzystania turystycznych miejsc noclegowych, czyli liczba korzystających gości na 1 miejsce noclegowe, nie odbiega już tak wyraźnie od porównywanych wartości (poza statystyką dotyczącą turystów zagranicznych).

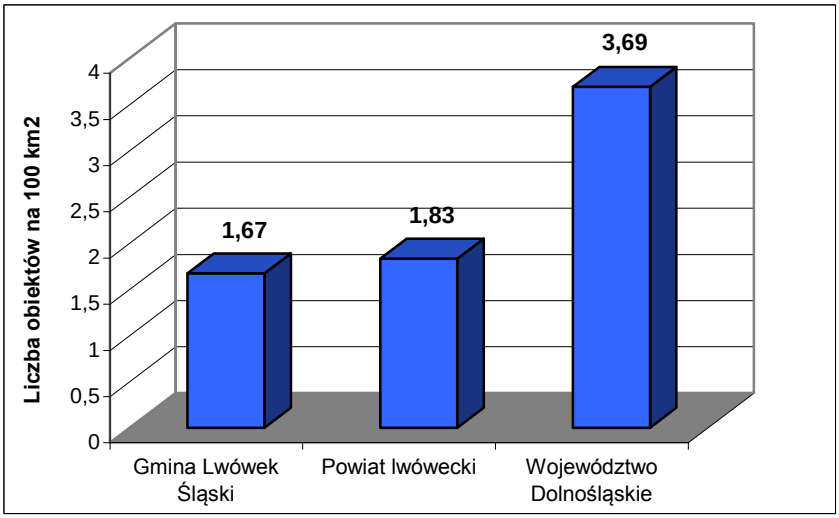

Rysunek 16. Gmina Lwówek Śląski – turystyczne obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

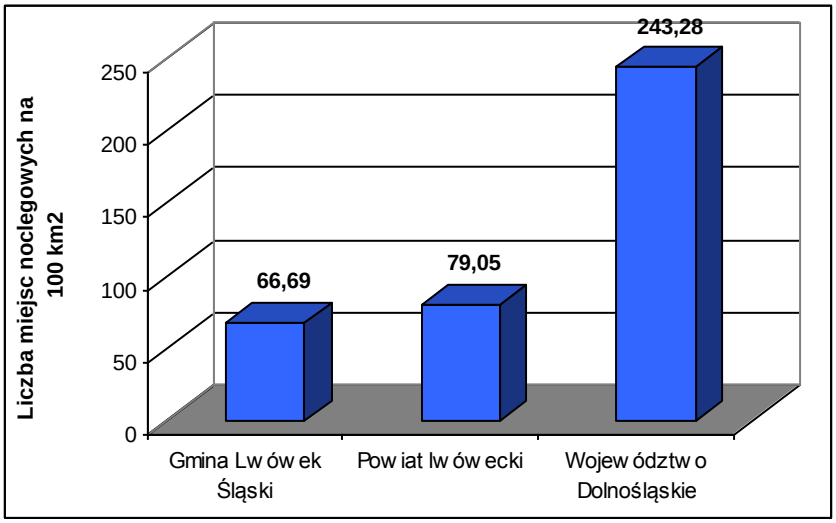

Rysunek 17. Gmina Lwówek Śląski – miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

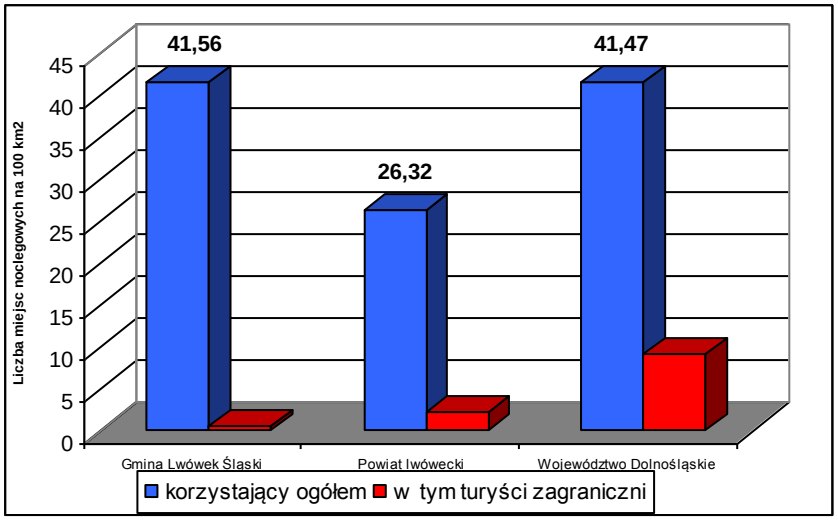

Rysunek 18. Gmina Lwówek Śląski – korzystający z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

5.6.4. Potencjalne kierunki rozwoju turystyki

Gmina Lwówek Śląski nie jest obecnie postrzegana jako gmina turystyczna. Pomimo istniejących rzeczywistych i potencjalnych możliwości rozwoju turystyki na obszarze gminy, funkcja ta nie była dotychczas należycie rozwijana. W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno – gospodarczymi w skali kraju i gmin, a także zważywszy na niewykorzystane walory krajobrazowe oraz zasoby sportowe i rekreacyjne gminy Lwówek Śląski, wydaje się być zasadne organizowanie, choćby w skali „mikro" tej dochodowej działalności. Obszar gminy wskazany jest do umiarkowanego ruchu turystycznego, który może wspomagać rozwój ekonomiczny poszczególnych miejscowości i gospodarstw rolnych. Gmina Lwówek Śląski jest doskonałą bazą wypadową do pobliskich miejscowości takich jak: Lubomierz, Wleń, Gryfów Śląski, Lubań czy Bolesławiec. Gmina położona jest także w zasięgu wyjazdów na jednodniowe wycieczki w Góry Kaczawskie, Góry Izerskie i Karkonosze.

Biorąc pod uwagę zasoby przyrodniczo – krajobrazowe regionu oczekuje się rozwoju następujących form ekoturystyki:

- krajoznawcza – polegająca na zwiedzaniu różnych miejsc i obiektów. Ta forma dotyczy zarówno turystów wypoczywających kilka godzin, jak i kilku dni;
- rekreacyjna weekendowa – przyjazdy w wolne dni od pracy z możliwością zakwaterowania, połączona z różnymi formami turystyki specjalistycznej;
- turystyka specjalistyczna: turystyka rowerowa; turystyka wodna; obserwacje przyrody; fotografika; hippika; myślistwo; wędkarstwo; grzybobranie.
- Dla rozwoju turystyki i agroturystyki można wskazać przede wszystkim południowe obszary gminy, szczególnie w obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny. Miejscowości predestynowane do tego typu działalności to: Dębowy Gaj, Dworek, Górczyca, Pieszków, Sobota.

Aby osiągnąć wyżej wymieniony cel należy przede wszystkim:

- zainwestować w budowę nowych funkcjonalnych obiektów sportowo – rekreacyjnych na terenach wiejskich;
- przygotować nową bazę noclegową i gastronomiczną, zwłaszcza w większych wsiach;

- przygotować zabytki kultury i przyrody na przyjęcie turystów poprzez: urządzenie parkingów, ogrodzenia oraz inne działania zależne od specyfiki miejsca;
- zorganizować tereny do liniowej i obszarowej penetracji turystycznej na przyjęcie wypoczywających: pola biwakowe, wiaty, punkty widokowe, stanowiska do łowienia ryb, ambony, itp.

Ponadto wskazane jest wprowadzanie funkcji turystycznych do obiektów zabytkowych. Przede wszystkim poprzez adaptację zespołów dworskich i pałacowych na hotele, zajazdy lub pensjonaty z towarzyszącymi im usługami gastronomicznymi i rozrywkowymi. Aby wykorzystać istniejący potencjał tych obiektów należy doskonalić ich standard, dostosować infrastrukturę do wymogów architektonicznych, ekologicznych oraz ogólnych uwarunkowań ładu przestrzennego.

Atrakcje krajobrazowe gminy oraz istniejący popyt na usługi sportowo – rekreacyjne powinny wpłynąć na rozbudowę oraz unowocześnienie infrastruktury turystycznej, szczególnie bazy noclegowo – gastronomicznej. Równie istotne jest zwiększanie standardu istniejących obiektów. Rozwój turystyki winien być powiązany z szeroką promocją walorów gminy na rynkach krajowych i zagranicznych oraz jednoczesną restrukturyzacją innych działów gospodarki.

5.7. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

5.7.1. Służba zdrowia

Zdecydowana większość placówek służby zdrowia zlokalizowana jest w Lwówku Śląskim. Najważniejszym obiektem jest NZOZ Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o. o.[22] zlokalizowany przy ul. Morcinka 7 składający się z:

- oddziałów szpitalnych w Lwówku Śląskim przy ul. Kościelnej 21;
- oddziałów szpitalnych w Gryfowie Śląskim przy ul. Rzecznej 25;
- ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (Lwówek Śląski, Gryfów Śląski);
- podstawowej opieki zdrowotnej (Lwówek Śląski, ul. Morcinka 7; Gryfów Śląski, ul. Rzeczna 25);
- Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego w Gryfowie Śląskim, przy ul. Rzecznej 25;
- Zakładu Opiekuńczo - Leczniczego w Gryfowie Śląskim, przy ul. Rzecznej 25;
- Zakładu Rehabilitacji Leczniczej (Pracownia Fizjoterapii w Lwówku Śląskim, Pracownia Fizjoterapii w Gryfowie Śląskim, Oddział Rehabilitacyjny w Gryfowie Śląskim);
- wiejskich ośrodków zdrowia w Niwnicach, Zbylutowie i Sobocie.

Szpital w Lwówku Śląskim składa się z następujących oddziałów i poradni:

- oddział chirurgii ogólnej;
- oddział anestezjologii i intensywnej terapii;
- oddział wewnętrzny;
- oddział ginekologiczny;
- centralna izba przyjęć;
- poradnia chirurgii ogólnej;
- poradnia ginekologiczno – położnicza;

[22] [Źródło: http://www.pczlwowek.pl/]

- poradnia chirurgii onkologicznej;
- poradnia neurologiczna;
- poradnia okulistyczna;
- poradnia leczenia uzależnień;
- poradnia otolaryngologiczna;
- poradnia zdrowia psychicznego;
- poradnia proktologiczna;
- poradnia metaboliczna;
- rehabilitacja ambulatoryjna;
- pracownia endoskopowa.

Ponadto na terenie gminy Lwówek Śląski infrastruktura służby zdrowia (zakłady opieki zdrowotnej typu niepublicznego) składają się z 2 placówek oraz licznych prywatnych gabinetów lekarskich.

Tabela 60. Gmina Lwówek Śląski – zakłady opieki zdrowotnej typu niepublicznego w 2010 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Placówka	**Personel służby zrowia**
Podstawowo-Specjalistyczna Przychodnia Lekarska „Chumed" NZOZ s.c. , ul. Partyzantów 8, Lwówek Śląski	lekarz medycyny pracy, internista, pulmonolog, pielęgniarka
NZOZ Medvita Sp.z o.o., ul. R. Traugutta 1, Lwówek Śląski	5 lekarzy – podstawowa opieka zdrowotna, 2 osoby – ambulatoryjna opieka specjalistyczna, 4 pielęgniarki, 1 położna

Szpital i przychodnie zapewniają mieszkańcom Gminy i Miasta podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną. Korzystanie z pozostałych specjalistycznych usług medycznych odbywa się w placówkach zlokalizowanych poza granicami gminy, głównie w Jeleniej Górze i we Wrocławiu.

Na terenie gminy znajdują są 3 apteki. Wszystkie zlokalizowane są w Lwówku Śląskim:

- apteka „Pod białym krukiem", ul. Słowackiego 1,
- apteka Ław Chlebowych, pl. Wolności 21,
- apteka w Rynku, pl. Wolności 19.

Tabela 61. Gmina Lwówek Śląski – dostępność do usług służby zdrowia w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Liczba mieszkańców przypadająca na 1 obiekt:	**Gmina Lwówek Śląski**	**Powiat lwówecki**	**Województwo dolnośląskie**
Apteki i punkty apteczne	5972	5940	3127
Zakłady opieki zdrowotnej	4479	3168	2714
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	–	21,9	47,2

Powyższe parametry występujące w gminie Lwówek Śląski zbliżone są do warunków w innych gminach miejsko – wiejskich, lecz odbiegają od średnich charakteryzujących zwłaszcza województwo dolnośląskie.

Obecnie zlokalizowana w gminie sieć placówek służby zdrowia jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. NZOZ „Medvita" sp. z o.o. planuje budowę nowej przychodni w Lwówku Śląskim przy ul. Krawczyńskiego.

5.7.2. Opieka społeczna

Opieką społeczną na terenie gminy zarządza Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim. W 2008 roku rozdysponowano następującą pomoc:

- zasiłki stałe: 652 świadczenia dla 76 osób;
- zasiłki okresowe dla 160 rodzin, składających się z 494 osób;
- zasiłki celowe (w tym specjalne) dla 244 rodzin, składających się z 740 osób.

Tabela 62. Gmina Lwówek Śląski – liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 1990 – 2008 [źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim, 2010]

Rok	Liczba osób korzystających z pomocy
1990	436
1991	1072
1992	1125
1993	2927
1994	4127
1995	4469
1996	4339
1997	4024
1998	4328
1999	4129
2000	4129
2001	4812
2002	4504
2003	4145
2004	4635
2005	4389
2006	3641
2007	2836
2008	1329

W przeciągu analizowanych lat liczba osób objętych pomocą społeczną wahała się w granicach od blisko 450 do blisko 4800 osób. Dane te odzwierciedlają w pewnym sensie dynamikę kształtowania się bezrobocia na terenie gminy, ponieważ nadal głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest brak pracy zarobkowej. Wzrost liczby zasiłków wydawanych po 2000 roku

wynika z wdrożenia wielu rządowych programów związanych z opieką społeczną, np.: pomoc państwa w zakresie dożywiania.

W najbliższej przyszłości nie przewiduje się rozbudowy infrastruktury związanej z gminną pomocą społeczną i jej obecny stan należy uznać za wystarczający z punktu widzenia potrzeb lokalnej społeczności.

5.8. Administracja samorządowa

5.8.1. Urząd Gminy i Miasta

Urząd Gminy i Miasta zlokalizowany w miejscowości Lwówek Śląski przy ul. Al. Wojska Polskiego 25a, nadzoruje aktywności społeczno – gospodarcze w gminie. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym na czele urzędu gminy miejsko – wiejskiej stoi Burmistrz. Jest on kierownikiem Urzędu i zwierzchnikiem służbowym pracowników Urzędu oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych. Struktura organizacyjna Urzędu Gminy i Miasta w Lwówku Śląskim składa się z następujących wydziałów i stanowisk:

Kierownictwo Urzędu:

- Burmistrz;
- Zastępca Burmistrza;
- Sekretarz Gminy;
- Skarbnik Gminy;

Komórki organizacyjne Urzędu:

- Wydział Organizacyjny, w którym funkcjonuje Biuro Rady Miejskiej;
- Wydział Finansowo-Budżetowy;
- Urząd Stanu Cywilnego;
- Wydział Gospodarki Przestrzennej, Nieruchomościami oraz Rolnej i Ochrony Środowiska;
- Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych;
- Wydział Spraw Obywatelskich i Obrony Cywilnej;
- Straż Miejska.

Stanowiska pracy przy każdym z referatów i wydziałów:

- Wydział Organizacyjny – 14;
- Wydział Finansowo Budżetowy – 9;
- Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych – 7;
- Wydział Gospodarki Przestrzennej, Nieruchomościami oraz Rolnej i Ochrony Środowiska – 10;
- Urząd Stanu Cywilnego – 2;
- Straż Miejska – 4;
- Wydział Spraw Obywatelskich i Obrony Cywilnej – 5.

Ponadto Urzędowi Gminy i Miasta w Lwówku Śląskim podlegają następujące jednostki organizacyjne:

- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Lwówku Śląskim;
- Miejsko – Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Lwówku Śląskim;
- Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim;
- Lwówecki Ośrodek Kultury, funkcjonujacy jako instytucja kultury;
- Ośrodek Sportu i Rekreacji „Bóbr” w Lwówku Śląskim;

- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Lwówku Śląskim;
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Lwówku Śląskim;
- Szkoła Podstawowa Nr 3 w Lwówku Śląskim;
- Szkoła Podstawowa w Zbylutowie;
- Szkoła Podstawowa w Płóczkach Górnych;
- Szkola Podstawowa w Niwnicach;
- Publiczne Przedszkole Nr 1 w Lwówku Śląskim;
- Publiczne Przedszkole nr 2 w Lwówku Śląskim.

5.8.2. Gremia samorządowe

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym władzę wykonawczą w gminie miejsko – wiejskiej sprawuje Burmistrz, wyłoniony na podstawie bezpośrednich wyborów. Władzę uchwałodawczą, odpowiednik władzy ustawodawczej Sejmu RP, pełni Rada Miejska, składająca się z 15 osób. W wyniku wyborów samorządowych, które odbyły się jesienią 2006 roku, Rada Miejska Gminy Lwówek Śląski składa się z 8 mężczyzn i 7 kobiet.

Tabela 63. Gmina Lwówek Śląski – Radni Miejscy według wieku w 2010 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Wiek	Liczba radnych	Struktura w %
29 i mniej	0	0
30-39	1	6,67
40 – 59	11	73,33
60 i więcej	3	20,00

5.8.3. Starostwo Powiatowe

Miasto Lwówek Śląski jest również siedzibą władz powiatowych. W związku z powyższym na terenie miasta funkcjonuje szereg jednostek administracyjnych, będących w gestii powiatu lwóweckiego. Należą do nich:

- Starostwo Powiatowe, ul. Al. Wojska Polskiego 25a;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, ul. Sikorskiego;
- Zarząd Dróg Powiatowych, ul. Szpitalna 4;
- NZOZ Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o., ul. Morcinka 7;
- Powiatowy Urząd Pracy, ul. Budowlanych 1;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Morcinka 7;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, ul. Jana Pawła II 19;
- Powiatowe Centrum Edukacji, ul. Al. Wojska Polskiego 25a;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych, ul. Henryka Brodatego 1;
- Zespół Szkół Ekonomiczno – Technicznych w Rakowicach Wielkich;
- Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych;
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, ul. Al. Wojska Polskiego 25a.

Ponadto na terenie miasta funkcjonują następujące jednostki administracji państwowej:

- Sąd Rejonowy, ul Jaśkiewicza 12;
- Komenda Powiatowa Policji, ul. Jana Pawła II 12;
- Urząd Skarbowy, ul. Budowlanych 1;
- Inspektorat Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ul. 10 Dywizji 6;
- Prokuratura Rejonowa, ul. Obrońców Pokoju 1.

5.8.4. Współpraca krajowa i międzynarodowa

Na arenie krajowej Gmina Lwówek Śląski należy do następujących stowarzyszeń i organizacji:

- Południowo – Zachodnie Forum Samorządu Terytorialnego POGRANICZE;
- Fundusz Poręczeń Kredytowych w Jeleniej Górze;
- Powiatowe Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych we Lwówku Śląskim;
- Powiatowa Rada Zatrudnienia w Lwówku Śląskim;
- Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa;
- Dolnośląska Organizacja Turystyczna;
- Związek Miast Polskich.

Ponadto Gmina Lwówek Śląski podpisała umowy i podjęła stosowne uchwały w sprawie nawiązania międzynarodowej współpracy partnerskiej z następującymi miastami:

- Heidenau – Niemcy, umowa partnerska podpisana 4 kwietnia 1995 roku;
- Velky Šenov – Czechy, umowa partnerska podpisana 16 listopada 2000 roku;
- Noidans Les Vesoul – Francja, umowa podpisana 21 czerwca 2006 roku;
- Chrastava – Czechy;
- Wilthen – Niemcy, umowa partnerska podpisana 22 września 2009 roku.

5.8.5. Organizacje społeczne

Na terenie Gminy i Miasta działają liczne koła, związki oraz stowarzyszenia społeczne. Należą do nich:

- Związek Osadników Wojskowych Ziemi Lwóweckiej, Lwówek Śląski, ul. Aleja Wojska Polskiego 25B;
- Porozumienie na rzecz Gminy – Mała Ojczyzna, Lwówek Śląski, ul. Leśna 4;
- Towarzystwo Miłośników Lwówka Śląskiego, Lwówek Śląski, ul. Sienkiewicza 42;
- Koło Stowarzyszeń Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych RP, Lwówek Śląski, ul. Jana Pawła II 12;
- Oddział PTTK „Ziemi Lwóweckiej”, Lwówek Śląski, ul. Sienkiewicza 42;
- Stowarzyszenie Kupców Lwóweckich, Lwówek Śląski, ul. Plac Wolności 34;
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Sołtysów Gminy Lwówek Śląski Suchecki Zbigniew, Lwówek Śląski, Płóczki Dolne 78B/3;
- Młodzieżowe Koło Opiekunów Zabytków we Lwówku Śląskim, Lwówek Śląski, ul. Zwycięzców 48;
- Gminne Towarzystwo Kultury we Włodzicach Wielkich, Lwówek Śląski, Włodzice Wielkie 27;
- Lwóweckie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych im. Stanisława Jasińskiego, Lwówek Śląski, ul. Plac Wolności 15/1;
- Niezależna Inicjatywa Samorządowa we Lwówku Śląskim „PH” „Bogusia”, Lwówek Śląski, ul. Plac Wolności 5/1;
- Stowarzyszenie Motocyklistów „Zatrybka”, Lwówek Śląski, ul. Jaśkiewicza 14/3;
- Lwóweckie Towarzystwo Wędkarskie Lwówek Śląski, Lwówek Śląski, ul. Partyzantów 2/2;
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społecznego oraz Integracji Europejskiej Powiatu Lwówek Śląski, Lwówek Śląski, ul. Plac Wolności 2/2;
- Stowarzyszenie na Rzecz Ofiar Wypadków Drogowych „Pomoc” w Lwówku Śląskim, Lwówek Śląski, ul. Aleja Wojska Polskiego 25A;
- Regionalne Forum Kobiet, Lwówek Śląski, ul. Krawczyńskiego 10/15;
- Stowarzyszenie „Nasza Gmina – Lwówek Śląski”, Lwówek Śląski, ul. Przyjaciół Żołnierza;
- Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Lwówku Śląskim, Lwówek Śląski, ul. Polna 6;

- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Bezdomnych i Osób Zagrożonych Patologiami Społecznymi „Moje Miejsce", Lwówek Śląski, ul. Górna 33;
- Stowarzyszenie Charytatywno – Opiekuńcze „Dar Ludzkich Serc" imieniem Świętego Franciszka z Asyżu w Lwówku Śląskim, Lwówek Śląski, ul. Szkolna 3;
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Miejsko Gminny Klub Sportowy „Szkolny Związek Sportowy" w Lwówku Śląskim, Lwówek Śląski, ul. Kościuszki 3;
- Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Oddział we Lwówku Śląskim, Lwówek Śląski, ul. Plac Wolności 22;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Lwówku Śląskim, Lwówek Śląski, ul. Orzeszkowej 36;
- Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana" Oddział Miejski Lwówek Śląski, Lwówek Śląski, ul. Szpitalna 3;
- Stowarzyszenie na rzecz szkół wiejskich w gminie Lwówek Śląski;
- Stowarzyszenie Sołtysów Gminy Lwówek Śląski „Nasza Wieś" w Radłówce;
- Stowarzyszenie „Srebrna Dolina" Mojesz;
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Radłówka;
- Stowarzyszenie „Nowoczesna Wieś" w Rakowcach Wielkich;
- Stowarzyszenie „Nasz Dworek".

5.9. Cmentarze

Na terenie gminy Lwówek Śląski funkcjonuje 13 cmentarzy zlokalizowanych w następujących miejscowościach:

- Lwówek Śląski – o powierzchni 4,96 ha (działka nr 447);
- Lwówek Śląski – 1,08 ha (działka nr 21);
- Lwówek Śląski – 0,10 ha (żołnierzy radzieckich);
- Bielanka (dz. nr 158, część dz. nr 150 – przy kościele) – parafialny, o powierzchni 0,96 ha;
- Chmielno (dz. nr 883, część dz. nr 862 – przy kościele) – parafialny, o powierzchni 0,51 ha;
- Dłużec (dz. nr 148, część dz. nr 147 – przy kościele) – parafialny, o powierzchni 0,29 ha;
- Kotliska (dz. nr 559, dz. nr 462) – parafialny, o powierzchni odpowiednio 0,35 ha i 1,24 ha;
- Niwnice (dz. nr 355, część dz. nr 337 – przy kościele) – parafialny, o powierzchni 0,86 ha;
- Płóczki Górne (dz. nr 457/2 - komunalny, część dz. nr 458 – parafialny) – o powierzchni 0,37 ha;
- Sobota (dz. nr 52) – komunalny, o powierzchni 0,63 ha;
- Włodzice Wielkie (dz. nr 258, dz. nr 214) – parafialny, o powierzchni odpowiednio 1,04 ha i 0,56 ha;
- Zbylutów (dz. nr 443/3, dz. nr 595 przy kościele) – parafialny, o powierzchni 0,69 ha;
- Żerkowice (dz. nr 90/2 – przy kościele) – parafialny, o powierzchni 0,18 ha.

Łączna powierzchnia czynnych cmentarzy wynosi 13,72 ha. Szacuje się, że istniejące miejsca pochówku nie zaspokoją potrzeb mieszkańców gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, w związku z powyższym planuje się rozbudowę cmentarza komunalnego w Lwówku Śląskim.

Na terenie gminy nie występują grzebowiska dla zwierząt. Miejscowi rolnicy posiadają stosowne umowy na utylizację martwych zwierząt z przedsiębiorstwami spoza terenu gminy.

5.10. Obiekty obrony cywilnej

Obrona cywilna na terenie gminy Lwówek Śląski posiada następujące obiekty:

- ukrycie dla ludności typu II – szczelina przeciwlotnicza w Lwówku Śląskim przy ul. Pałacowej;
- ukrycie dla ludności typu II – szczelina przeciwlotnicza w Lwówku Śląskim przy ul. Basztowej.

Oba obiekty powstały przed 1945 rokiem i wymagają generalnego remontu.

5.11. Rynek pracy

Lwówek Śląski jest ośrodkiem usługowo – przemysłowym o zrównoważonym udziale funkcji miejsca pracy i mieszkaniowej. Rynek pracy opiera się głównie o miejscowe zakłady przemysłowe oraz o administrację samorządową. Ponadto część mieszkańców gminy pracuje we własnych gospodarstwach rolnych, których według Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku było 1814. Pozostała część znajduje zatrudnienie w kilkudziesięciu miejscowych zakładach pracy, zwłaszcza produkcyjnych i usługowych, które rozwijają się stosownie do realiów gospodarki rynkowej. Są to firmy zajmujące się głównie handlem, budownictwem oraz zakłady rzemieślnicze. Znaczna grupa pracuje poza granicami gminy, w tym zagranicą. Na koniec 2008 roku urząd zarejestrował 1394 podmiotów gospodarczych (w tym w mieście 989) w rejestrze REGON.

Tabela 64. Gmina Lwówek Śląski – formy własności podmiotów gospodarczych[23] będących w rejestrze REGON w 2008 roku [źródło: GUS 2010]

Formy własności	Ilość jednostek ogółem	W tym miasto Lwówek Śląski
Zakłady publiczne	83	70
Spółki handlowe	48	40
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	20	17
Spółdzielnie	8	6
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	41	28
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1028	687
Inne formy własności prywatnej	166	141

Własnością publiczną (państwową i samorządową) jest 83, natomiast prywatną 1311 przedsiębiorstw, to jest 94,05 % ogółu. Spośród firm prywatnych 1028 to zakłady należące do osób fizycznych, co stanowi 78,41 % ogółu podmiotów sektora prywatnego. Należy nadmienić, że wśród spółek prawa handlowego 20 posiada kapitał zagraniczny.

Tabela 65. Gmina Lwówek Śląski – struktura podmiotów gospodarczych według form własności w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Forma własności	Gmina Lwówek Śląski (%)	Powiat lwówecki (%)	Województwo dolnośląskie (%)
Zakłady publiczne	5,95	5,33	4,67

[23] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Spółki handlowe	3,44	4,00	6,84
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1,44	1,82	1,95
Spółdzielnie	0,57	0,55	0,44
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	2,94	3,60	2,32
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	73,75	75,17	71,69
Inne formy własności prywatnej	11,91	9,53	12,09

Powyższe uwarunkowania w gminie Lwówek Śląski nieznacznie różnią się od przeciętnej dla powiatu i województwa. Wśród przedsiębiorstw prywatnych z gminy Lwówek Śląski jest stosunkowo najwięcej zakładów osób fizycznych, spółdzielni oraz innych niż wyżej wymienione form własności prywatnej kosztem spółek prawa handlowego (w tym z udziałem kapitału zagranicznego) w stosunku do porównywanych wartości. Największa, blisko 2–krotna różnica w stosunku do województwa dotyczy spółek handlowych. Jest to naturalna prawidłowość, albowiem jednostki te rzadko występują na terenie niewielkich gmin miejsko – wiejskich. Powyższe oznacza, że na terenie gminy Lwówek Śląski zdecydowanie dominuje sektor małych, rodzinnych przedsiębiorstw.

Poniższa tabela przedstawia rozkład podmiotów gospodarczych, będących w rejestrze REGON według wybranych sekcji PKD2004. Dokonano w niej także dodatkowego pogrupowania, np.: ujmując pod pojęciem przemysł: górnictwo i kopalnictwo, działalności produkcyjne i przetwórstwo przemysłowe. W skład sekcji handel i naprawy wchodzą: handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego.

Tabela 66. Gmina Lwówek Śląski – podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON według wybranych sekcji w 2008 roku **[** źródło: GUS, 2010]

Wybrane sekcje według PKD	**Ilość jednostek ogółem**	**W tym miasto Lwówek Śląski**
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	73	21
Przemysł	86	40
Budownictwo	169	120
Handel i naprawy	400	288
Hotele i restauracje	29	19
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	79	51
Pośrednictwo finansowe	48	34
Obsługa nieruchomości i firm	244	218
Pozostałe sekcje	266	198

Spośród wymienionych sekcji najwięcej firm (400) prowadzi działalność handlową i naprawczą. 244 podmioty zajmują się obsługą nieruchomości i firm, natomiast 79 transportem i gospodarką magazynową. Te trzy grupy stanowią łącznie ponad połowę wszystkich zarejestrowanych firm. Przemysł i budownictwo to łącznie 255 podmioty. Znaczną pojedynczą grupę w powyższej statystyce stanowią podmioty określone jako „pozostałe sekcje między innymi: edukacja, ochrona

zdrowia, administracja, pozostałe nie wymienione usługi, itp.), które reprezentują 14 % ogółu przedsiębiorstw w gminie. Uwarunkowania te prezentuje poniższa rycina oraz tabela.

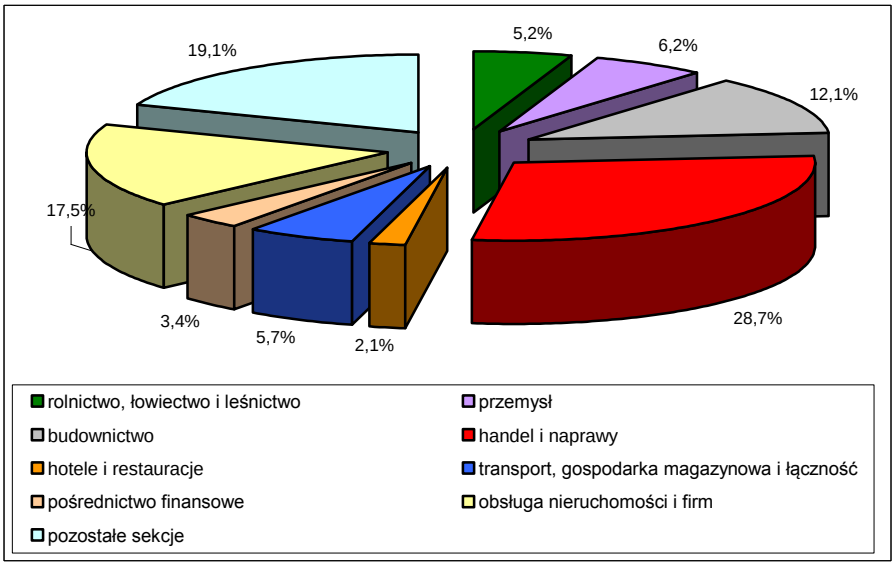

Rysunek 19. Gmina Lwówek Śląski– struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Tabela 67. Gmina Lwówek Sląski – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Wybrane sekcje według PKD	**Gmina Lwówek Śląski (%)**	**Powiat lwówecki (%)**	**Województwo dolnośląskie (%)**
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	5,24	4,84	2,13
Przemysł	6,17	9,16	8,40
Budownictwo	12,12	13,74	11,25
Handel i naprawy	28,69	28,63	28,88
Hotele i restauracje	2,08	2,74	2,93
Transport i łączność	5,67	5,21	6,77
Pośrednictwo finansowe	3,44	3,02	3,59
Obsługa nieruchomości i firm	17,51	15,15	22,00
Pozostałe sekcje	19,08	17,51	14,05

Udział sekcji: budownictwo, handel i naprawy oraz transport i łączność jest zbliżony do przeciętnych uwarunkowań charakteryzujących powiat lwówecki i województwo dolnośląskie. Mniejszy odsetek przedsiębiorstw z sekcji: przemysł oraz obsługa nieruchomości i firm w gminie Lwówek Śląski w stosunku do porównywanych jednostek jest zjawiskiem naturalnym bowiem statystyka, zwłaszcza dla województwa, obejmuje również duże gminy miejskie (Wrocław, Wałbrzych, Legnica, itd.), w których takie firmy mają przeważnie swoje siedziby. Bogactwo terenów leśnych oraz liczne wiejskie jednostki osadnicze powodują, że odsetek firm z sekcji

rolnictwo i leśnictwo jest tu również stosunkowo wysoki w porównaniu z całym powiatem i województwem.

5.12. Zatrudnienie i bezrobocie

5.12.1. Zatrudnienie

Według danych z końca 2008 roku liczba pracujących[24] w gospodarce narodowej na obszarze gminy Lwówek Śląski wyniosła 3132 osób (w tym 1524 kobiet).

Tabela 68. Gmina Lwówek Śląski – pracujący w 2003 roku[25] [źródło: GUS 2010]

Pracujący	Liczba pracujących
Ogółem	2 828
Sektor rolniczy	53
Przemysł i budownictwo	845
Usługi rynkowe	655
Usługi nierynkowe	1 275

Tabela 69. Gmina Lwówek Śląski – struktura pracujących w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Pracujący	Gmina Lwówek Śląski (%)	Powiat lwówecki (%)	Województwo dolnośląskie (%)
Sektor rolniczy	b.d.	19,48	9,48
Przemysł i budownictwo	b.d.	38,92	35,15
Usługi rynkowe	b.d.	15,89	33,18
Usługi nierynkowe	b.d.	25,70	22,19
Na 1000 ludności ogółem	174,83	189,62	267,81
Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	269,54	290,90	406,25

Niniejsze statystyki nie odzwierciedlają faktycznej struktury zatrudnienia na terenie gminy, powiatu i województwa. Odnoszą się bowiem do liczby pracujących, zgodnie z przedstawioną powyżej definicją i odzwierciedlają strukturę zatrudnienia w większych podmiotach gospodarczych. Jednakże na podstawie powyższej tabeli obserwujemy naturalną prawidłowość. Odsetek pracujących w usługach nierynkowych (edukacja, administracja, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura, a przede wszystkim służba zdrowia) jest wyższy niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego bowiem znaczna ilość podmiotów gospodarczych w gminie Lwówek Śląski to zakłady publiczne (edukacja, administracja, służba zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura), które charakteryzują się największym zatrudnieniem. Wskaźnik pracujących w sektorze usług rynkowych jest ponad 2-krotnie mniejszy niż dla całego województwa dolnośląskiego, gdzie średnią zawyżają największe miasta (Wrocław, Legnica, Jelenia Góra). Odsetek pracujących w sektorze przemysłowym i budownictwie jest także wysoki ze względu na to, że znaczną ilość

[24] Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

[25] Od 2003 r. Główny Urząd Statystyczny nie prowadzi statystyk pracujących wg sektorów ekonomicznych na poziomie gminy.

lokalnych firm zatrudniających powyżej 9 osób stanowią właśnie firmy produkcyjne. Niewielki odsetek pracujących w kategorii „sektor rolniczy" potwierdza prawidłowość, że rolnictwem zajmują się w większości gospodarstwa indywidualne (rodzinne), a mało jest podmiotów gospodarczych z sekcji rolnictwa.

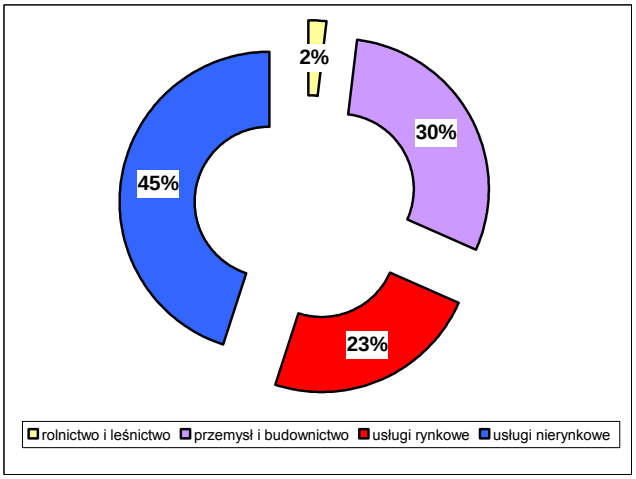

Rysunek 20. Gmina Lwówek Śląski – struktura pracujących w 2003 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2010]

5.12.2. Bezrobocie

Jednym z ważniejszych kryteriów oceny warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia. Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności jest bezrobocie. 31 marca 2010 roku Powiatowy Urząd Pracy w Lwówku Śląskim zarejestrował 1333 bezrobotnych z terenu gminy Lwówek Śląski (w tym 648 kobiet). Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 11,47 zarejestrowano jako bezrobotne. Współczynnik obliczany w stosunku do 100 osób czynnych zawodowo jest o wiele wyższy, jednakże kształtuje się na zbliżonym poziomie w stosunku do innych gmin miejsko – wiejskich województwa dolnośląskiego.

Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi: 704 (52,81%), zamieszkałych w mieście 629 osób (47,19%). Zasiłek pobiera 307 osób (23,03%).

Tabela 70. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie lwóweckim i województwie dolnośląskim na koniec lutego 2010 roku [źródło: PUP Lwówek Ślaski]

Wyszczególnienie	Powiat Lwówecki	Województwo Dolnośląskie
Stopa bezrobocia w %	24,4	13,9

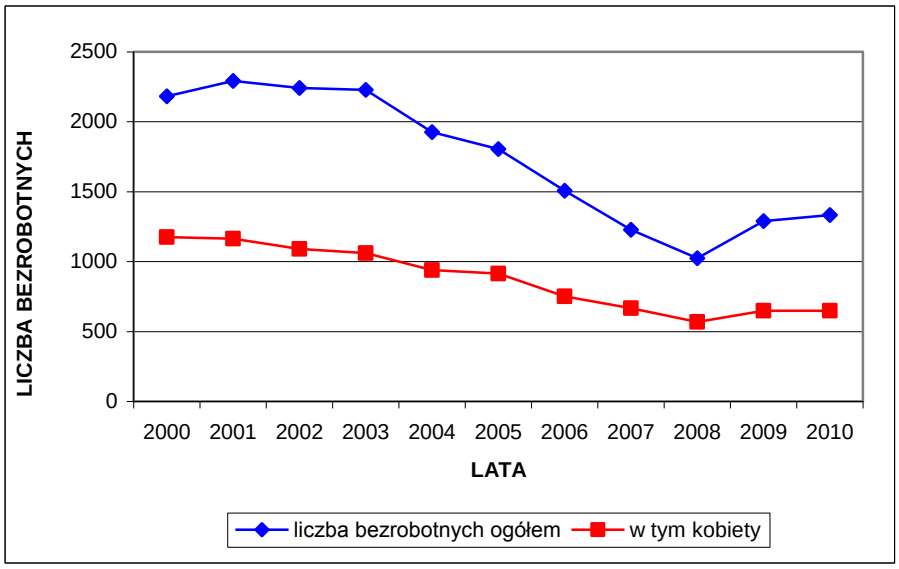

Rysunek 21. Gmina Lwówek Śląski – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 2000 – 2010 [źródło PUP Lwówek Śląski, 2009, GUS 2010.

Na przestrzeni ubiegłych 20 lat (lata 1990 – 2009) największe bezrobocie w Polsce jak i w gminie Lwówek Śląski występowało w latach 1992 – 1995 oraz w latach 2000 – 2005. Wyraźnie zarysował się spadek liczby bezrobotnych na 1997 rok w stosunku do lat 1992 – 1996. Spowodowane to było między innymi zmianą klasyfikacji statystycznej bezrobotnych, wprowadzonej na początku 1997 roku. Wpływ na to miała także koniunktura gospodarcza obserwowana w latach 1995 – 1997. Zaznaczający się w latach 1998 – 2003 wzrost bezrobocia należy przypisać między innymi dekoniunkturze oraz innym niekorzystnym wynikom makroekonomicznym notowanym w tych latach. Proces ten przełożył się na liczne zwolnienia grupowe. Jako pozytywny można uznać fakt, że począwszy od 2004 roku, z racji wejścia w okres kolejnej gospodarczej koniunktury, bezrobocie w gminie Lwówek Śląski zaczęło systematycznie spadać i obecnie zbliża się do poziomu z połowy lat 90–tych ubiegłego wieku.

Tabela 71. Gmina Lwówek Śląski – bezrobocie w latach 2000 – 2010 [źródło: PUP Lwówek Śląski, 2009, GUS 2010]

Rok	Liczba bezrobotnych ogółem	W tym kobiety	Udział kobiet w %
2000	2182	1174	53,80
2001	2291	1163	50,76
2002	2242	1090	48,62
2003	2227	1059	47,55
2004	1926	938	48,70
2005	1804	914	50,67
2006	1507	752	49,90
2007	1226	666	54,32
2008	1023	568	55,52
2009	1289	649	50,35
31.03.2010	1333	648	48,61

W przeciągu całego analizowanego okresu udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych oscylował wokół 50 %. Obecnie, to jest 31 marca 2010 roku współczynnik ten wynosił 50,35 %.

Tabela 72. Gmina Lwówek Śląski– bezrobotni zarejestrowani według wieku. Stan na 31 marca 2010 roku [źródło: PUP Lwówek Śląski, 2010]

Grupa wieku	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)
18 – 24	286	21,46
25 – 34	392	29,41
35 – 44	256	19,20
45 – 54	256	19,20
55 – 59	119	8,93
60 – 64	24	1,80

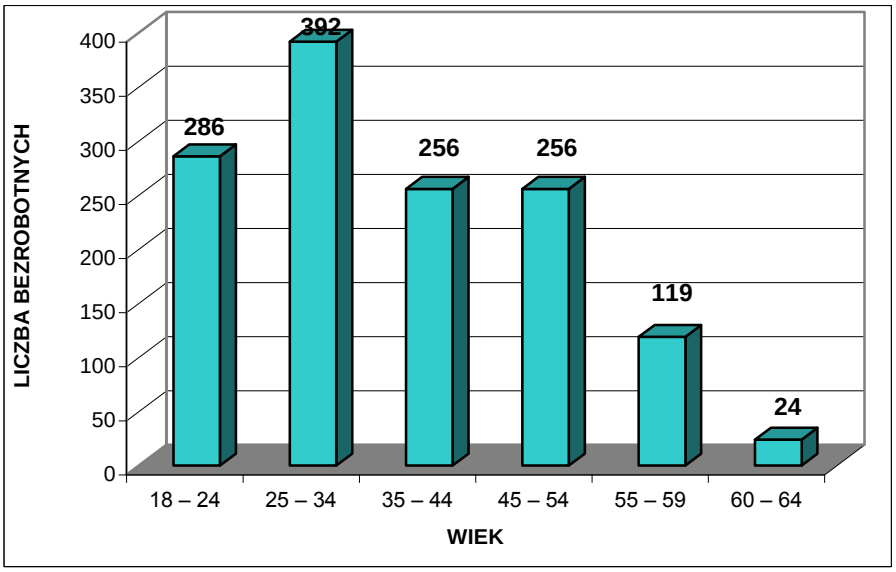

Rysunek 22. Gmina Lwówek Śląski – bezrobotni zarejestrowani według wieku. Stan na 31 grudnia 2008 [źródło: PUP Lwówek Sląski, 2010]

Struktura bezrobotnych według wieku jest zróżnicowana. Niepokojące jest zjawisko, że liczna rzesza bezrobotnych, ponad 21%, to osoby najmłodsze w wieku 18 – 24 lata. Natomiast aż ponad 50 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby do 34 roku życia, a ponad 38 % to ludzie w wieku 35 – 54 lata. Jedynie grupa bezrobotnych powyżej 55 roku życia jest nieliczna, między innymi ze względu wcześniejszego przejścia na emeryturę lub systemu zasiłków i świadczeń przedemerytalnych.

Tabela 73. Gmina Lwówek Śląski– bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia. Stan na 31 marca 2010 roku [źródło: PUP Lwówek Śląski, 2010]

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)
Wyższe	73	5,47
Policealne i średnie zawodowe	330	24,76
Średnie ogólnokształcące	111	8,33
Zasadnicze zawodowe	442	33,16
Gimnazjalne i poniżej	377	28,28

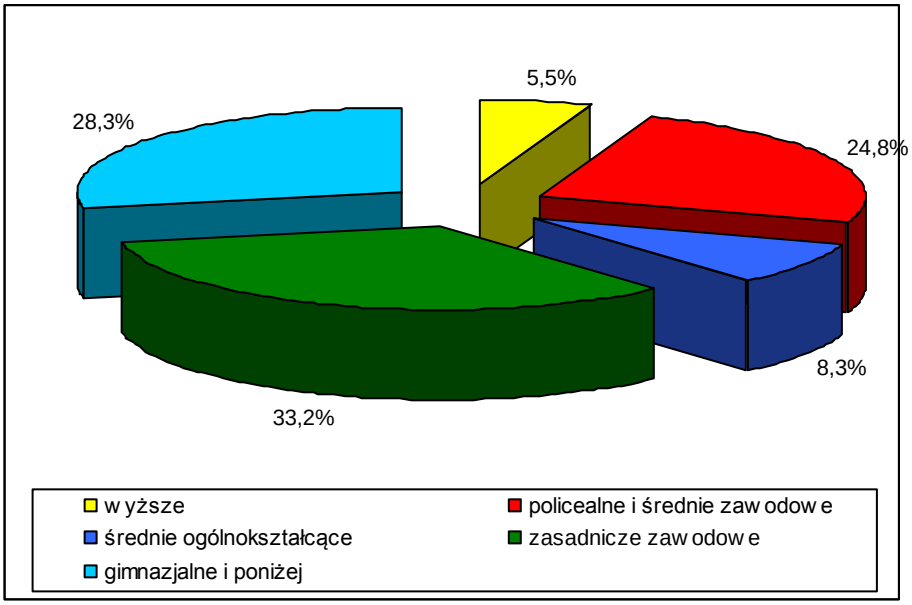

Rysunek 23. Gmina Lwówek Śląski – bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia. Stan na 31 marca 2010 roku [źródło: PUP Lwówek Śląski, 2010]

Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym stanowią 61,4 % ogółu zarejestrowanych. Natomiast osoby pozostające bez pracy i legitymujące się wykształceniem wyższym stanowią niewiele poniżej 5,5 % ogółu bezrobotnych, co jest wyższym wskaźnikiem w porównaniu ze średnimi wartościami charakteryzującymi kraj oraz region. Znaczną grupę (33,1 %) stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim, którym również ze względu na brak dyplomu wyższych uczelni trudno znaleźć pracę w gminie czy w całym regionie.

Tabela 74. Gmina Lwówek Śląski– bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31 marca 2010 roku [źródło: PUP Lwówek Śląski, 2010]

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	**Liczba bezrobotnych ogółem**	**Struktura (%)**
Do 1	142	10,65
1 – 3	294	22,06
3 – 6	299	22,43
6 – 12	277	20,78
12 – 24	226	16,95
Powyżej 24 miesięcy	95	7,13

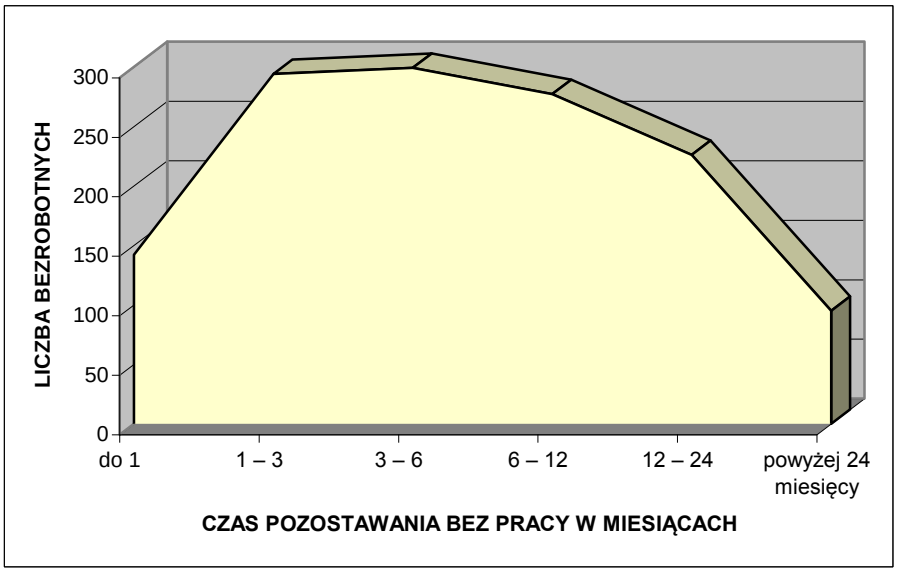

Rysunek 24. Gmina Lwówek Śląski – bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31 marca 2010 roku [źródło: PUP Lwówek Śląski, 2010]

93% bezrobotnych pozostaje bez pracy nie dłużej niż 24 miesiące. Jest to grupa osób objęta zwolnieniami w roku 2008 oraz dodatkowo zasilona absolwentami szkół średnich, zwłaszcza zawodowych i technicznych. Natomiast za niekorzystny należy uznać fakt, że 7% % bezrobotnych pozostaje bez pracy dłużej niż 2 lata. Oznacza to, że obecna struktura gospodarcza gminy Lwówek Śląski nie jest jeszcze w stanie wygenerować miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 75. Gmina Lwówek Śląski– bezrobotni w trudnej sytuacji na rynku pracy. Stan na 31 marca 2010 roku [źródło: PUP Lwówek Śląski, 2010]

	Liczba bezrobotnych ogółem	**Struktura (%)**
Do 25 roku życia	286	21,46
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	6	0,45
Długotrwale bezrobotne	565	42,39
Powyżej 50 roku życia	279	20,93
Bez kwalifikacji zawodowych	308	23,11
Samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko do 18 roku	148	11,10
Niepełnosprawni	51	3,83

Bezrobotni w trudnej sytuacji na rynku pracy to przede wszystkim osoby młode, do 25 roku życia, stanowiące blisko 22 % ogółu bezrobotnych. Osoby bezrobotne długotrwale stanowią ponad 42 % ogółu bezrobotnych (długotrwale bezrobotny - pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych).

Obserwowana od kilku lat koniunktura gospodarcza (wyhamowana nieco ze względu na obecną sytuację gospodarczą) spowodowała dość znaczny spadek bezrobocia, również na terenie gminy Lwówek Śląski. Jednakże charakteryzuje ją przede wszystkim wzrost popytu na pracę w przemyśle i budownictwie, czyli dotyczy zwłaszcza robotników wykwalifikowanych i w tej kwestii obserwowana jest nawet nadwyżka popytu miejsc pracy nad podażą siły roboczej. Niepokojącym zjawiskiem jest brak dobrze płatnych ofert pracy dla ludzi młodych i wykształconych. Omawianą problematykę potęguje wchodzący w wiek produkcyjny i zawodowy wyż demograficzny z pierwszej połowy lat 80 – tych XX wieku. Natychmiastowe stworzenie kilkuset miejsc pracy, oparte tylko o środki własne samorządu jest praktycznie niemożliwe. Szansę na poprawę sytuacji upatruje się w znalezieniu grupy inwestorów strategicznych, mogących zatrudnić po kilkuset pracowników każdy. Gmina posiada tereny i warunki infrastrukturalne do przyjęcia inwestorów. Ważnym atutem jest również bliskość granicy z Niemcami i Czechami oraz mała odległość do większych miast regionu: Bolesławca, Zgorzelca i Jeleniej Góry. Nie bez znaczenia są również, po uruchomieniu fragmentu autostrady A4, dobre połączenia komunikacyjne zarówno z miastami południowej Polski jak i Niemiec.

5.13. Działalność produkcyjna i przemysł

5.13.1. Górnictwo i przetwórstwo kopalin

Spośród 25 złóż udokumentowanych na terenie gminy Lwówek Śląski obecnie eksploatowanych jest 11. Należą do nich: 6 złóż piaskowców ciosowych: „Rakowiczki", „Żerkowice", „Żerkowice – Skała", „Żerkowice – Skała I", „Żerkowice – Skała Zachód", „Skała", „Zbylutów I", „Zbylutów III", „Zbylutów IV – Jan", 1 złoże kruszywa naturalnego: „Rakowice – Zbiornik" oraz 2 złoża gipsów i anhydrytów: „Nowy Ląd" i „Nowy Ląd – pole Radłówka".

Piaskowce ciosowe:

Eksploatacja piaskowców ciosowych ze wszystkich wymienionych złóż odbywa się w sposób ciągły, metodą odkrywkową, systemem stokowym.

Dwie kopalnie piaskowców ciosowych „Rakowiczki" i „Żerkowice" należą do firmy „Kopalnie Piaskowca" SA w Bolesławcu, należącej do grupy kapitałowej Exbudu SA. Użytkownik obu złóż posiada koncesje na eksploatację piaskowców ważne do 2026 roku. Powierzchnia obszaru górniczego złoża „Rakowiczki" wynosi 3,2 ha, a terenu górniczego 53,1 ha. Powierzchnia obszaru górniczego złoża „Żerkowice" wynosi 5,3 ha, zaś terenu górniczego 61,2 ha. W obu zakładach wydobywczych stosowane jest klinowanie ręczne i mechaniczne oraz proch i amonit. W 2002 roku w kopalni „Rakowiczki" wydobyto 14 tys. t, a w kopalni „Żerkowice" 25 tys. ton. Wydobyte piaskowce transportowane są do zakładu przeróbczego w Bolesławcu. Na terenie kopalń występuje po jednym składowisku wewnętrznym odpadów eksploatacyjnych o powierzchni 1,2 ha i objętości 200 m³ w „Rakowiczkach" i 2,5 ha i objętości 380 m³ w „Żerkowicach". Stanowią one zmieszany materiał skał nadkładu ze zwietrzałymi piaskowcami i służą do rekultywacji wyeksploatowanych partii wyrobisk.

W 2002 roku firma z Krakowa „Kamień Naturalny" sp. z o.o. podjęła eksploatację piaskowca ciosowego ze złoża „Żerkowice – Skała". Użytkownik złoża jest właścicielem gruntów obejmujących udokumentowany obszar i posiada koncesję na eksploatację kopaliny wydaną przez Starostę Lwóweckiego, której ważność kończy się z końcem 2026 roku. Utworzony w 2001 roku obszar górniczy pokrywa się z obszarem złoża i wynosi niespełna 2 ha, a powierzchnia terenu górniczego to 5,4 ha. Eksploatacja odbywa się na dwóch poziomach bez użycia materiałów

wybuchowych, a do klinowania używa się surowca pęczniejącego o nazwie cevamit. W pierwszym roku działalności górniczej wydobyto 13 tys. t. Niewielkie zwałowisko odpadów eksploatacyjnych, tymczasowo zewnętrzne, znajdujące się po południowo – wschodniej stronie wyrobiska o wymiarach 30 x 10 m i wysokości około 5 m będzie przeznaczone do rekultywacji (zwałowanie wewnętrzne). Zabezpieczony nadkład humusu położony po południowo – zachodniej stronie wyrobiska również będzie przeznaczony do zrekultywowania terenu poeksploatacyjnego w kierunku leśnym. Koncesjobiorca planuje w najbliższym czasie dwukrotne poszerzenie powierzchni złoża w kierunku północno – zachodnim. Pociągnie to wymóg wykonania planu zagospodarowania złoża oraz dokumentacji rekultywacyjnej, gdyż złoże przekroczy powierzchnię 2 ha.

Użytkownikiem i właścicielem złoża piaskowców ciosowych „Skała" jest firma „Wydobywanie i Przerób Kamienia Budowlanego, Stanisław Gruszecki". Użytkownik posiada koncesję na eksploatację kopaliny z tego złoża ważną do 2020 roku Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 3,8 ha, a terenu górniczego ponad 18 ha. Eksploatacja odbywa się dwoma poziomami przy użyciu rozłupiarki hydraulicznej. Plan ruchu dopuszcza stosowanie materiałów wybuchowych (strzelanie krótkimi otworami). Eksploatacja nie powoduje istotnych negatywnych zmian w środowisku naturalnym poza przekształceniem powierzchni terenu. W 2002 roku wydobyto tu 2 tys. ton kopaliny na miejscu. Surowe bloki przewożone są do Bielan Wrocławskich, gdzie są poddawane przeróbce. Odpady eksploatacyjne przerabiane są na kamień murowy.

W połowie 2003 roku rozpoczęto wydobycie na złożu „Zbylutów I". Kamieniołom oraz obszar złoża należy do firmy „Drebol" sp. z o.o. z siedzibą w Bolesławcu. Użytkownik złoża jest właścicielem koncesji, której ważność wygasa z końcem 2022 roku. Obszar górniczy zajmuje 5 ha powierzchni, a teren górniczy 10,6 ha. Dwa niewielkie składowiska odpadów eksploatacyjnych znajdują się przy południowej granicy terenu górniczego. Odpdy przeznaczone są do rekultywacji wyrobiska. Wydobycie prowadzone jest dwoma poziomami z użyciem materiałów wybuchowych oraz za pomocą klinowania. Surowiec jest wykorzystywany na bloki do produkcji płyt okładzinowych wewnętrznych i zewnętrznych oraz na kamień murowy. Piaskowiec sprzedawany jest w stanie surowym bez przeróbki.

W 2004 roku podjęto eksploatację piaskowca ciosowego ze złoża „Zbylutów III". Właścicielem terenu złoża i koncesji ważnej do 2028 roku jest „Traco Polska" sp. z o.o. w Opolu. Ustanowiony został obszar górniczy o powierzchni 1,7 ha i teren górniczy o powierzchni 48,9 ha. Użytkownik złoża uzyskał pozwolenie na wydobycie piaskowca tylko w południowej części udokumentowanego złoża. Na pozostałej, przeważającej części złoża znajdują się gleby chronione, na obszarze których podjęcie eksploatacji wymaga specjalnych pozwoleń. Obecnie koncesjobiorca stara się o zezwolenie na wydobycie kopaliny również z tej części obszaru. Na podstawie dokumentacji geologicznej wyeksploatowany surowiec będzie stosowany do wyrobu elementów płytowych, okładzin pionowych zewnętrznych i wewnętrznych, podokienników zewnętrznych i wewnętrznych. Ta sama firma będzie się starała o uzyskanie koncesji na wydobycie piaskowca ze złoża „Zbylutów II.

W 2008 roku udzielono koncesji firmie Kopalnia Piaskowca „Jan"- Zbylutów IV, na wydobywanie piaskowca ciosowego metodą odkrywkową za złoża „Zbylutów IV-Jan. Obszar górniczy zajmuje 19947m² powierzchni, a teren górniczy 49394 m². Koncesja jest ważna do początku 2028 roku.

W lipcu 2010 roku udzielono koncesji firmie „Gruszecki Spólka Cywilna , Jarosław Gruszecki, Remigiusz Gruszecki" na wydobywanie piaskowca ciosowego metodą odkrywkową za złoża „Zbylutów - Pole B". Obszar górniczy zajmuje 19820m² powierzchni, a teren górniczy 65592 m². Koncesja jest ważna do połowy 2035 roku.

W marcu 2011r. udzielono koncesji spółce Hofmann Natursteinwerke Polen GmbH sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Morawskiego 5, 30-102 Kraków na wydobywanie bloków ze złoża piaskowca kredowego „Żerkowice – Skała Zachód". Obszar i teren górniczy zajmuje powierzchnię 15 651m^2. Koncesja jest ważna do 10 marca 2030r.

Gipsy i anhydryty:

Użytkownikiem dwóch eksploatowanych złóż gipsów i anhydrytów „Nowy Ląd" i „Nowy Ląd – pole Radłówka" jest Kopalnia Gipsu i Anhydrytu „Nowy Ląd" w Niwnicach, która posiada koncesje ważne do: 2053 roku dla pierwszego złoża i 2052 roku dla drugiego z nich. Obszar górniczy „Nowy Ląd III" zajmuje powierzchnię 108,3 ha, a teren górniczy 129,5 ha. Gipsy, jak również anhydryty eksploatowane są tu metodą odkrywkową i podziemną. W obrębie terenu arkusza znajduje się około 30 % obszaru kopalni. Dopływ wód podziemnych w kopalni wynosi 1 m³/min. Wykorzystuje się około 15 % tych wód, reszta odprowadzana jest do potoku Jagodna. Jak dotąd nie doszło do powstania leja depresyjnego. W bezpośrednim otoczeniu kopalni nie stwierdzono osiadania gruntu. Wydobycie w 2002 roku wyniosło 86 tys. t. Odpady eksploatacyjne zwałowane są wewnętrznie. Dwa wyrobiska zostały całkowicie zrekultywowane w kierunku leśnym. Poza obszarem gminy Lwówek Śląski istnieją dwa zakłady przeróbcze. Produkuje się tu gips szpachlowy, ceramiczny, modelowy, chirurgiczny oraz anhydryty i mączkę anhydrytową. W 2002 roku utworzono dla złoża „Nowy Ląd – pole Radłówka" utworzono obszar górniczy o powierzchni 75,5 ha i teren górniczy o powierzchni 140,3 ha. Początek działalności górniczej na złożu miało miejsce w 2003 roku. Obecnie drążona jest upadowa do południowo – wschodniego krańca złoża. Eksploatacja będzie prowadzona tylko metodą podziemną jednym korytarzem wzdłuż udokumentowanego obszaru w kierunku północno – zachodnim w stronę kopalni „Nowy Ląd". Maksymalna głębokość eksploatacji ustalona w koncesjach dla obu złóż to 30 m p.p.m.

Kruszywa naturalne:

Złoże żwirów „Rakowice – Zbiornik" eksploatowane jest przez „Górażdże Kruszywa" z siedzibą w Choruli. Użytkownik posiada koncesję ważną do końca 2035 roku. Granice ustalono w decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego nr 10/2008 z 23.05.2008 zmieniającej koncesję nr 179/94 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnicwa z 30.08.1994 r. na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Rakowce – Zbiornik". Zmiana dotyczyła ustanowienia nowego obszaru i terenu górniczego „Rakowice-Zbiornik I" Pole Północne i „Rakowice-Zbiornik I" Pole Południowe. Powierzchnia obszaru górniczego „Rakowice- Zbiornik I" Pole Północne wynosi 107,2 ha, a obszaru górniczego „Rakowice- Zbiornik I" Pole Południowe 89,7 ha. Eksploatacja odbywa się spod wody. W obrębie obszaru górniczego istnieje zakład przeróbczy, w którym produkowane są żwiry klasyfikowane. Na terenie złoża planowana jest budowa zbiornika retencyjnego „Rakowice – Zbiornik".

W trakcie zwiadu terenowego podczas prac nad Mapą Geośrodowiskową Polski w skali 1:50000, arkusz nr 758 Lwówek Śląski (PIG, 2004) stwierdzono obecność trzech miejsc niekoncesjonowanej eksploatacji piasków i żwirów w: Płóczkach Górnych, Dłużcu i Radomiłowicach. Wystąpienie piasków i żwirów w Płóczkach Górnych ma około 8 m wysokości i około 15 m szerokości. Pozostałe dwa wyrobiska żwirów i piasków w Radomiłowicach i Dłużcu mają formę owali o średnicy około 30 m, obwodzie 70 m i wysokości od 2 do 5 m. Widoczne są wyraźne ślady wybierania kopaliny. Na terenie gminy eksploatowane było systemem podziemnym także złoże iłów kamionkowych „Anna – Włodzice Małe". Obecnie po działalności tej brak śladów w terenie.

5.13.2. Pozostałe działalności produkcyjne

Miasto Lwówek Śląski i okolice należą do głównych ośrodków przemysłowych w powiecie lwóweckim. Poza górnictwem i kopalnictwem nie ma tutaj wyraźnego, dominującego profilu produkcji. Miejscowe zakłady produkcyjne charakteryzują się różnorodnością branżową, a ich działalność często związana jest z wykorzystaniem zasobów lokalnych. Lokalne zakłady przemysłowe dotkliwie odczuły zmiany, związane z transformacją ustrojową, które nastąpiły pod

koniec ubiegłego stulecia. Na przełomie XX i XXI wieku wiele zakładów mimo wieloletnich tradycji zaprzestało lub zmieniło, ograniczając zatrudnienie, profil produkcji. Zaowocowało to dużym bezrobociem. Jednocześnie zaczęły powstawać i odradzać się firmy zatrudniające od kilkunastu do kilkudziesięciu osób.

Generalnie na koniec 2008 roku na terenie gminy funkcjonowało 86 podmiotów przemysłowych (w tym w mieście 40). Wszystkie zajmowały się przetwórstwem przemysłowym. Zdecydowana większość z nich to niewielkie zakłady, zatrudniające kilkanaście osób, zajmujące się rzemiosłem produkcyjnym. W 2003 roku liczba pracujących[26] w przemyśle i budownictwie na terenie gminy wynosiła 845 osób. Oznacza to, że na 1000 osób w wieku produkcyjnym 73 pracowało w przemyśle bądź budownictwie. Do największych zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie gminy należą:

- Przedsiębiorstwo wielobranżowe COMFORT Sp. z o.o, Rakowice Małe 17, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: produkcja, sprzedaż i montaż prefabrykatów żelbetowych oraz strunobetonowych; budownictwo przemysłowe, drogowe, mostowe oraz mieszkaniowe.
- „Samopomoc Chłopska" Gminna Spółdzielnia, Rakowice Wielkie 1, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: sprzedaż hurtowa i detaliczna artykułów spożywczych, przemysłowych, materiałów budowlanych; skup surowców wtórnych.
- Bürkle Sp. z o.o. Rakowice Małe 17 b, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: produkcja żelbetonowych wielkowymiarowych elementów klatek schodowych, płyt balkonowych i belek podestowych oraz drobnych elementów betonowych.
- Lwówecka Jedynka Sp. z o.o.,ul. Piękna 6, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: sprzedaż hurtowa drewna i materiałów budowlanych.
- Kopalnia Gipsu i Anhydrytu „Nowy Ląd" Sp. z o.o. , Niwnice, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: wydobywanie i produkcja gipsu i anhydrytu (anhydryt kawałkowy, mączka anhydrytowa, gipsy ceramiczne, sztukatorskie, dentystyczne i szpachlowe).
- Przedsiębiorstwo ART. PŁAKOWICE" Sp. z o.o. ul. Nowy Świat, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: produkcja sprzętu do sterowania procesami przemysłowymi i elektrotechnicznymi.
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „ARKADIA" , ul. Przyjaciół Żołnierza 25, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: sprzedaż hurtowa i detaliczna materiałów budowlanych (płytki ceramiczne, farby).
- Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o. ul. Morcinka 7, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: szpitalnictwo
- Rolimpex Nasiona S.A. ul. Struga 2, 59-600 Lwówek Śląski, profil działalności: kontraktacja, przerób i sprzedaż materiału siewnego zbóż, traw, roślin motylkowych, strączkowych, oleistych, sadzeniaków ziemniaka, mieszanek trawnikowych i łąkowo – pastwiskowych, pasz, dodatków paszowych, śruty sojowej, otrąb, nawozów, środków ochrony roślin oraz konfekcjonowanych nawozów ogrodniczych i mineralnych.

Obszary przeznaczone pod funkcje przemysłowe stanowią znaczący element w strukturze zagospodarowania Gminy i Miasta. Tereny, na których prowadzona jest działalność produkcyjna położone są przede wszystkim w zachodniej części miasta (ulice: Jaśkiewicza, Kilińskiego, Budowlanych, Betleja i Stuga) oraz na terenie wsi: Rakowice Wielkie, Rakowice Małe i Niwnice. Obecnie cena 1 m² terenu przeznaczonego pod działalności gospodarcze waha się w granicach od 50 do 100 złotych. Jej konkretna wysokość uzależniona jest od lokalizacji i stopnia uzbrojenia

[26] Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

terenu w infrastrukturę techniczną. Rozwój działalności produkcyjnych w skali odpowiedniej dla obecnych potrzeb wymaga wprowadzenia inwestycji zewnętrznych. Rezerwy lokalizacyjne pod działalności gospodarcze, będące własnością gminy wynoszą około 6,30 ha. Ponadto rezerwy lokalizacyjne pod działalności gospodarcze zlokalizowane są na terenie nieczynnych zakładów przemysłowych. Na wyżej wymienionych terenach oczekuje się rozwoju nowoczesnych i zaawansowanych technologicznie inwestycji związanych z działalnościami produkcyjnymi. Szansą na rozwój aktywności gospodarczych na terenie gminy jest także budowa i modernizacja głównych szlaków komunikacyjnych w południowo – zachodniej części województwa dolnośląskiego, przede wszystkim autostrad A4 i A18 oraz linii kolejowej E-30.

5.14. Usługi rynkowe

Charakterystyczny w ostatnich 30 latach XX wieku dla krajów rozwiniętych proces serwicyzacji gospodarki postępuje w Polsce od ponad 20 lat. Rośnie odsetek zatrudnionych w III sektorze gospodarki narodowej. Dogodne położenie geograficzne gminy Lwówek Śląski oraz obecna struktura gospodarcza powoduje, że pożądany staje się dalszy rozwój sektora usługowego, w tym przede wszystkim usług: turystycznych, sportowych, rekreacyjnych, gastronomicznych oraz handlowych.

5.14.1. Handel

Ogółem w 2003 roku na terenie gminy Lwówek Śląski funkcjonowało 195 sklepów, w których pracowały 397 osoby (w mieście odpowiednio 157 i 336). Na 1 obiekt handlowy przypadało 93 mieszkańców (w mieście 62). Większość sklepów, poza nielicznymi wyjątkami, to placówki małe i średnie, o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 100 m². Głównym ośrodkiem handlowym w gminie jest miasto Lwówek Śląski. Zespoły usługowe o rozszerzonym zakresie znajdują się także we wsiach: Rakowice Wielkie, Niwnice, Płóczki Dolne i Górne, Zbylutów i Sobota. Pozostałe miejscowości posiadają przynajmniej jeden obiekt handlowy zaopatrujący miejscową ludność w podstawowe produkty. Ponadto na terenie gminy w 2003 roku funkcjonowały 3 stacje paliw, w tym 2 w mieście oraz 1 targowisko stałe o powierzchni 2750 m² z 52 stałymi punktami sprzedaży.

Tabela 76. Gmina Lwówek Śląski – dostępność oraz nasycenie placówkami handlowymi w 2003 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2010]

Wyszczególnienie	Gmina Lwówek Śląski	Powiat lwówecki	Województwo Dolnośląskie
Liczba mieszkańców na 1 sklep	93,53	101,26	88,91
Liczba sklepów na 10 km²	8,13	6,75	16,34
Liczba pracujących na 1 sklep	2,04	1,91	2,56
Liczba mieszkańców na 1 stację paliw	6080	5389	4182
Liczba stacji paliw na 10 km²	0,13	0,13	0,35

Dostępność placówek handlowych oraz stacji paliw dla mieszkańców gminy Lwówek Śląski jest korzystniejsza od przeciętnej wartości występującej w całym powiecie lwóweckim i nieznacznie mniej korzystna od uwarunkowań charakteryzujących w tym względzie województwo dolnośląskie.

Jednakże biorąc pod uwagę, że jest to gmina miejsko – wiejska o dość znacznej powierzchni to wartość powyższych wskaźników należy uznać za bardzo korzystną. Niska liczba pracujących na 1 sklep świadczy o tym, że miejscowy handel to głównie zakłady osób fizycznych oraz firmy rodzinne.

Tabela 77. Gmina Lwówek Śląski – placówki handlowe w 2010 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość	**Ilość placówek handlowych**
Lwówek Śląski	224
Bielanka	1
Brunów	1
Chmielno	2
Dębowy Gaj	1
Dłużec	1
Dworek	0
Gaszów	1
Górczyca	1
Gradówek	1
Kotliska	1
Mojesz	2
Nagórze	1
Niwnice	2
Pieszków	0
Płóczki Dolne	1
Płóczki Górne	2
Radłówka	1
Radomiłowice	1
Rakowice Małe	1
Rakowice Wielkie	2
Skała	0
Skorzynice	1
Sobota	3
Ustronie	2
Włodzice Małe	1
Włodzice Wielkie	1
Zbylutów	2
Żerkowice	1

Na terenie gminy zlokalizowane są 3 wielkopowierzchniowe obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży większej niż 400m²: ul. Betleja 2a, ul. Orzeszkowej 17, ul. Kościuszki 5.

5.14.2. Gastronomia

Niezbędnym elementem współtworzącym prestiż danego rejonu jest świadcząca wysoki poziom gastronomia. Należy rozwijać sieć tego typu placówek. W tym celu należy wykorzystać obecne rezerwy lokalizacyjne oraz budynki typu: świetlice wiejskie czy dawne zabytkowe karczmy. Obecnie obiekty gastronomiczne i gastronomiczno – rozrywkowe reprezentuje około 20 placówek w Lwówku Śląskim oraz kilkanaście placówek poza miastem. Do ważniejszych obiektów z tej branży należą:

- Restauracja w Hotelu "Piast" - Lwówek Śląski, ul. Jaśkiewicza 1;
- Restauracja "Pod Czarnym Krukiem" - Lwówek Śląski, pl. Wolności (rynek);
- Kawiarnia w Hotelu "Olimp" - Lwówek Śląski, ul. Kościuszki 3;
- Bar "Mikro" - Lwówek Śląski ul. Dworcowa (k. PKP/PKS);
- Pizzeria "U Karwatów" - Lwówek Śląski, al. Wojska Polskiego 26;
- Bar "Krokus" - Lwówek Śląski, al. Wojska Polskiego 3;
- Bar "Skrzat" - Lwówek Śląski, ul. Kościuszki;
- Pizzeria "Fantazja" – Lwówek Śląski, ul. Jaśkiewicza 3;
- Kawiarnia "Caffe Paris" - Lwówek Śląski, ul. Kościelna 29.

5.14.3. Pozostałe podmioty usługowe i rzemiosło

Oferta zakładów rzemieślniczych jest bogata i zróżnicowana. W szczególności świadczą one usługi: transportowe, budowlane, gastronomiczne, mechaniki pojazdowej, pośrednictwo oraz inne czynności związane z sektorem produkcyjnym, budownictwem czy obsługą rolnictwa. W Lwówku Śląskim przy ul. Daszyńskiego 1 zlokalizowany jest Urząd Pocztowy. Dodatkowo w miejscowościach: Rakowice Wielkie 14, Sobota 54, Lwówek Śląski - pl. Wolności 29 zlokalizowane są agencje pocztowe. Łącznie na terenie gminy w 2008 roku funkcjonowały 1243 komercyjne podmioty usługowe z następujących sekcji: handel i naprawy (400), obsługa nieruchomości i firm (244), hotele i restauracje (29), budownictwo (169), transport, gospodarka magazynowa i łączność (79) oraz pośrednictwo finansowe (48). Należy nadmienić, że znaczna ilość zarejestrowanych na terenie gminy Lwówek Śląski podmiotów usługowych prowadzi działalność gospodarczą poza granicami gminy.

Tabela 78. Gmina Lwówek Śląski– podmioty usługowe (bez handlu) w 2010 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość	Ilość placówek usługowych
Lwówek Śląski	678
Bielanka	0
Brunów	2
Chmielno	0
Dębowy Gaj	0
Dłużec	1
Dworek	0
Gaszów	0
Górczyca	0
Gradówek	1

Kotliska	1
Mojesz	2
Nagórze	1
Niwnice	1
Pieszków	0
Płóczki Dolne	2
Płóczki Górne	1
Radłówka	1
Radomiłowice	0
Rakowice Małe	2
Rakowice Wielkie	1
Skała	0
Skorzynice	1
Sobota	1
Ustronie	0
Włodzice Małe	0
Włodzice Wielkie	2
Zbylutów	1
Żerkowice	1

Tabela 79. Gmina Lwówek Śląski – zakłady rzemieślnicze (ślusarstwo, kowalstwo, stolarstwo) w 2009 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski 2009]

Miejscowość	**Ilość zakładów rzemieślniczych**
Lwówek Śląski	10
Bielanka	0
Brunów	0
Chmielno	0
Dębowy Gaj	0
Dłużec	0
Dworek	0
Gaszów	0
Górczyca	0
Gradówek	0
Kotliska	1
Mojesz	0
Nagórze	0
Niwnice	0
Pieszków	0
Płóczki Dolne	0
Płóczki Górne	1

Radłówka	0
Radomiłowice	0
Rakowice Małe	0
Rakowice Wielkie	1
Skała	0
Skorzynice	1
Sobota	0
Ustronie	0
Włodzice Małe	0
Włodzice Wielkie	0
Zbylutów	0
Żerkowice	0

5.14.4. Pośrednictwo finansowe

W miejscowości Lwówek Śląski działalność prowadzą Bank Zachodni WBK SA, Bank PKO BP SA i Bank Spółdzielczy. Funkcjonują także liczne agencje ubezpieczeniowe. Obecność banków pozytywnie wpływa na prestiż gminy. Zarówno klienci detaliczni jak i przedsiębiorcy mogą korzystać z pełnego wachlarza nowoczesnych usług finansowych. Na miejscu można zapoznać się z ofertą bardzo ważnych w nowoczesnej gospodarce rynkowej kredytów konsumpcyjnych lub inwestycyjnych.

W Lwówku Śląskim główne ulice handlowo – usługowe (usługi publiczne i rynkowe) zlokalizowane są w centrum miasta. Są to przede wszystkim ulice: Plac Wolności (Rynek), Sienkiewicza, Orzeszkowej i Wojska Polskiego oraz przyległe do tej ostatniej ulice: Jaśkiewicza i Przyjaciół Żołnierza. Generalnie nasycenie siecią usługową oraz rzemieślniczą jest wystarczające z punktu widzenia lokalnych potrzeb. W perspektywie dalszy rozwój sektora usługowego uzależniony będzie głównie od rozwoju demograficznego poszczególnych miejscowości. Dodatkowo należy rozważyć zasadność ewentualnej lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej przekraczającej 400 m², a także nadal przekształcać wybrane ulice w centrum miasta (wzorem ul. Sienkiewicza) na eleganckie pasaże handlowo – usługowe (deptaki) z wyłączeniem na nich ruch pojazdów.

Z pozostałych usług, zwłaszcza ponadpodstawowych, związanych między innymi z: handlem, kulturą, szkolnictwem, służbą zdrowia, pośrednictwem finansowym, administracją powiatową i wojewódzką, itd., mieszkańcy gminy korzystają w pobliskim Bolesławcu, a także w: Zgorzelcu, Jeleniej Górze oraz w stolicy województwa – Wrocławiu.

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

6.1. Zagrożenia powodziowe

Stopień zagrożenia powodziowego w dolinach rzecznych determinowany jest zarówno czynnikami naturalnymi, takimi jak: rzeźba terenu, gleba, budowa geologiczna, szata roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni i jej poszczególnych dopływów, jak również czynnikami antropogenicznymi, takimi jak: regulacja koryt rzecznych, infrastruktura hydrotechniczna, stopień zagospodarowania dolin rzecznych.

Na terenie gminy Lwówek Śląski istnieje zagrożenie powodziowe ze względu na występowanie rzeki Bóbr oraz jej licznych dopływów. Rzeki te mają reżim górski, co powoduje narażenie przyległych obszarów na występowanie nagłych i gwałtownych powodzi. Bóbr powyżej Lwówka Śląskiego przepływa przez ostatni podgórski, przełomowy odcinek. Największe zagrożenie powodziowe dla gminy Lwówek Śląski stanowią wezbrania powodziowe w górnym biegu zlewni rzeki Bóbr. Górna część zlewni rzeki Bóbr to tereny górskie i podgórskie (Karkonosze, Rudawy Janowickie, Brama Lubawska, Kotlina Jeleniogórska, część Gór i Pogórza Kaczawskiego oraz część Pogórza Izerskiego). Opady atmosferyczne przekraczają tam nierzadko 1000 mm rocznie, powstając wskutek ścierania się mas chłodnego powietrza polarno – morskiego z bardzo ciepłym powietrzem zwrotnikowym. Górski charakter dorzecza górnego Bobru i jego większych dopływów oraz wysokie natężenie opadów niejednokrotnie powodują duży spływ powierzchniowy i gwałtowny przybór wody. W okresie katastrofalnej powodzi z lipca 1997 roku na terenie gminy zalana została całkowicie dolina Bobru, w tym prawobrzeżna część Lwówka Śląskiego. Poza Bobrem wylały także rzeki koło miejscowości Kotliska i Niwnice. Istotny wpływ na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe na terenie gminy ma system zbiorników retencyjnych na rzece Bóbr zlokalizowanych powyżej granic gminy, pomiędzy Jelenią Górą a Pilchowicami. Jednakże pomimo tego zabezpieczenia niezbędne jest przeprowadzenie inwestycji mających na celu budowę oraz modernizację wałów przeciwpowodziowych na rzece Bóbr w granicach administracyjnych gminy Lwówek Śląski. Obecnie budowany jest system zabezpieczenia przeciwpowodziowego (wały) dla miasta Lwówek Śląski.

Na rysunku Studium przedstawiono zasięgi zalewu wód powodziowych Q1% i Q10% dla doliny rzeki Bóbr zawartymi w „Opracowaniu zasięgów zalewów rzek kontrolowanych na obszarze Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu przy uwzględnieniu Q1% i Q10%" opracowanych przez IMGW O/Wrocław w 2003 roku. Powyższe dane mają charakter informacyjny o zagrożeniu powodziowym. Informują o terenach, na których nie powinno się wprowadzać nowych inwestycji, a w szczególności inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Obecnie jako bezpieczne granice zabudowy należy przyjąć zasięg zalewu katastrofalnej powodzi z lipca 1997 roku. W razie wystąpienia zagrożenia powodziowego ochronę przed żywiołem sprawuje na terenie powiatu lwóweckiego Powiatowy Wydział Zarządzania Kryzysowego.

6.2. Inne zagrożenia

Z innych zagrożeń wymienić należy:

- zagrożenia pożarowe,
- zagrożenia związane ze skutkami innych klęsk żywiołowych takich jak huragany, śnieżyce itp.,
- zagrożenia związane z magazynowaniem i transportem niebezpiecznych środków chemicznych i toksycznych środków przemysłowych,
- zagrożenia związane z bliskim sąsiedztwem torów kolejowych, a mianowicie: wstrząsy i wibracje od przejeżdżających pociągów, iskrzenie i pylenie, możliwość skażenia terenu poprzez np. rozszczelnianie taboru,
- zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, głównie leśnictwa,
- urządzenia energetyki i gazownictwa, szczególnie sieci wysokiego napięcia i ciśnienia (oddziaływania sieci i zagrożenia awarią i wybuchem),
- dzikie wysypiska odpadów,
- bezpieczeństwa mieszkańców (przestępczość).

6.2.1. Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej rejon gminy Lwówek Śląski podlega Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (PSP) zlokalizowanej przy ul. Sikorskiego 2 w Lwówku Śląskim. Sprzęt Komendy Powiatowej Straży Pożarnej, który może być użyty do działania na terenie gminy to między innymi:

- ciężkie samochody gaśnicze;
- pojazdy ratownictwa technicznego;
- sprzęt operacyjny.

Wykaz pojazdów KP PSP w Lwówku Śląskim:

- GBAPr 2/24/750 Star 14-225 (gaśniczy),
- GCBA 8/50 Renault KERAZ (gaśniczy),
- GBM 2/8 – Star 266 (gaśniczy),
- GCBM 18/8 CN (gaśniczy),
- SLRt Lublin II (techniczny),
- Sopt Lada Niva (operacyjny),
- Star 200W (kwatermistrzowski),
- Man TGL 12.240 (ratowniczy podnośnik)

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP). Zlokalizowane są w miejscowościach:

- Chmielno (samochód pożarniczy DAF FA 1500);
- Kotliska (samochód pożarniczy ŻUK GLM 8 A-15);
- Niwnice (samochód pożarniczy „ŻUK" GLM 8 A-15):
- Płóczki Górne (samochód pożarniczy IFA);
- Sobota (samochód pożarniczy SCANIA);
- Włodzice Wielkie (samochód pożarniczy Mercedes LF-408, samochód pożarniczy Star J 266);
- Zbylutów (samochód pożarniczy „Star").

Każda jednostka OSP dysponuje samochodem gaśniczym. Liczba zdarzeń na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski, podczas których interweniowały jednostki OSP wyniosła w latach: 2007 – 25, 2008 – 39, 2009 – 85.

Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się dodatkowych potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem jednostek PSP i OSP.

6.2.2. Bezpieczeństwo

Stan bezpieczeństwa w gminie w znacznym stopniu jest zdeterminowany przez funkcjonowanie stosownych jednostek powołanych w tym celu. W Lwówku Śląskim przy ul. Jana Pawła II 12 zlokalizowana jest Komenda Powiatowa Policji. Do obsługi poszczególnych rejonów gminy oddelegowana jest właściwa liczba funkcjonariuszy. Policjanci obsługujący obszar Gminy i Miasta dysponują pojazdami służbowymi.

Tabela 80. Gmina Lwówek Sląski – przestępczość w 2009 roku [źródło: Komenda Powiatowa Policji w Lwówku Śląskim, 2010]

Zdarzenie	Ilość zdarzeń
Przestępstwa stwierdzone	1251
Przeprowadzone dochodzenia	1094
Wykroczenia	10483
Postępowania w sprawie o wykroczenia	333
Pouczenia	3169
Mandaty karne	6686

Dodatkowo na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z 6 kwietnia 1990 roku, o Policji (Dz. U. Nr 30 poz.179 z 1990 roku) oraz art. 7, ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16 poz. 95 z 1990 roku) na terenie miasta Lwówek Śląski funkcjonuje Straż Miejska. Na strukturę Straży Miejskiej w Lwówku Śląskim składa się: Komendant Straży Miejskiej oraz Funkcjonariusz.

Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się dodatkowych potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem Policji i Straży Miejskiej.

6.2.3. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg

Ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeżeli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych. Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowanie terenu, to jest:

- strefę wyłączoną z wszelkiej działalności budowlanej, wyznaczoną położeniem linii zabudowy – określoną przepisami ustawy o drogach publicznych;
- strefę uciążliwości dróg dotyczącą obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi;
- strefę uciążliwości drogi wyznaczoną położeniem linii uciążliwości drogi.

Strefy ochrony wynikające z przepisów szczególnych przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 81. Postulowane minimalne odległości dróg publicznych od istniejących i planowanych budynków z pomieszczeniami na pobyt ludzi (w metrach)

Typ drogi	Klasa techniczna	Obiekty mieszkaniowe i użyteczności publicznej		Budynki szpitalne i wymagające szczególnej ochrony
		jednokondygnacyjne	wielokondygnacyjne	
Autostrada	A	120	150	300
Między – regionalna	GP	50	70	200
Krajowa regionalna	GP, G, Z	30	40	130
Wojewódzka	GP, G, Z	30	40	130
Powiatowa	G, Z, L, D	15	20	80
Gminna	G, Z, L, D	15	20	80

6.2.4. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych

Na terenie gminy nie ma czynnych oraz zlikwidowanych odwiertów służących do wydobycia gazu ziemnego.

W związku z występowaniem na terenie gminy sieci gazowej podwyższonego średniego ciśnienia dla przedmiotowej sieci zgodnie należy określić odległości podstawowe od obiektów terenowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. nr 139 z 1995 roku, poz. 686).

Tabela 82. Odległości podstawowe gazociągów układanych w ziemi o ciśnieniu gazu powyżej 0,4 MPa do 10 MPa od obrysów obiektów terenowych w metrach

Rodzaj obiektu terenowego	**DN: ≤300 PN: 1,2 - 2,5MPa**	**Licząc od gazociągu do:**
Miasta i zespoły wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie	20	linii zwartej zabudowy
Budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego	25	granicy terenu
Budynki mieszkalne zabudowy jedno- i wielorodzinnej	20	rzutu budynku
Wolnostojące budynki niemieszkalne (stodoły, szopy, garaże)	15	rzutu budynku
Obiekty zakładów przemysłowych	20	granicy terenu
Tory kolejowe	20	skrajnej szyny toru
Mosty i wiadukty	20	lico czołowej ściany przyczółka

Strefa ochronna sieci gazowej wysokiego ciśnienia stanowi obszar, w którym operator sieci gazowej jest uprawniony do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację. Ponadto ustala się obowiązek uzgodnienia z operatorem sieci gazowej lokalizacji obiektów wzdłuż strefy ochronnej oraz sposobu jej zagospodarowania.

6.2.5. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych

Wzdłuż istniejących linii napowietrznych należy zachować, wolne od zabudowy i dostępne dla prowadzenia prawidłowej eksploatacji linii, pasy terenu w zależności od poziomu napięcia:

- 100 m dla linii 400 kV (po 50 metrów od osi linii w obu kierunkach);
- 70 m dla linii 220 kV (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach);
- 40 m dla linii 110 kV (20 m po obu stronach linii, licząc w poziomie od osi linii);

Dla terenów znajdujących się w pasie technologicznym obowiązują następujące ustalenia dotyczące ograniczeń ich użytkowania i zagospodarowania:

1. W pasie technologicznym linii:
   - nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. W indywidualnych przepadkach, odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych,

- należy uzgadniać warunki lokalizacji wszelkich obiektów z właścicielem linii,
- nie należy sadzić roślinności wysokiej w podanej odległości od osi linii w obu kierunkach: po 19 metrów dla linii 2 x 220 kv, po 22 metry dla linii 400 kV.

2. Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii.
3. Wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii i w jego najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii.
4. Zalesienia terenów rolnych w pasie technologicznym linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokośc sadzonych drzew i krzewów.
5. Lokalizacją budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w bezpośrednim sąsiedztwei pasów technologicznych wymaga uzgodnień z właścicielem linii.

Wszelkie zmiany zagospodarowania terenu pod liniami elektroenergetycznymi 110 kV należy projektować w oparciu o:

- PN-E-05100-1:1998 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne – projektowanie i budowa”;
- ustawę Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27.04.2001 roku (Dz. U. Nr 62 poz. 627 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30.10.2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (DZ. U. Nr 192, poz. 1883 z 2003 roku);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19.07.2004 roku w sprawie dopuszczalnych wartości hałasu w środowisku (DZ. U. Nr 178, poz. 1841 z 2004 roku) i uzgodnić z właściwym zakładem energetycznym.

Strefą ochronną obejmuje się również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne. Określony areał jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od osi masztu. Na terenie gminy zlokalizowane są 10 stacje bazowe telefonii cyfrowej: Bielanka x 2, Lwówek Śląski x 3, Nagórze, Włodzice Wielkie, Włodzice Małe, Dębowy Gaj, Płóczki Górne.

7. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Tabela 83. Gmina Lwówek Śląski – własność gruntów – 2006 [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2006]

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Grunty komunalne	840	3,50
Grunty Agencji Własności Skarbu Państwa	7108	29,59
Grunty osób fizycznych	9160	38,13
Pozostałe grunty	6912	28,78

Blisko 40 % gruntów znajduje się w rękach osób fizycznych. 30 % gruntów to własność AWRSP. Kolejne 30 % to gruntów znajduje się we władaniu: spółdzielni, podmiotów gospodarczych (osób prawnych), związków wyznaniowych, itp. Znaczną grupę w tej kategorii (5838 ha) stanowią lasy,

będące własnością publiczną (Lasy Państwowe, Agencja Nieruchomości Rolnych, własność gminy). Zaledwie 3,50 % gruntów to tereny znajdujące się we władaniu Gminy Lwówek Śląski.

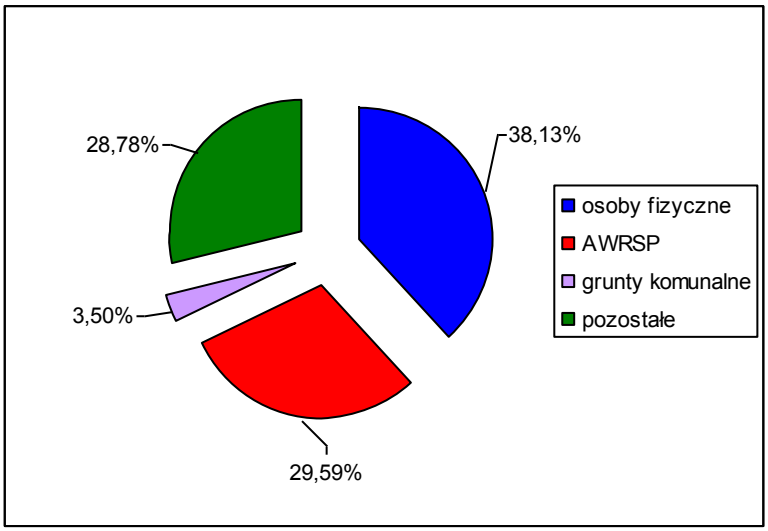

Rysunek 25. Gmina Lwówek Śląski – struktura własności gruntów – 2006 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2006]

8. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W przeznaczeniu terenów do pełnienia funkcji planistycznych należy uwzględnić ograniczenia jakie wynikają z prawnej ochrony: środowiska, zasobów przyrody i warunków życia ludzi. Należy zapewnić przewidywaną prawem ochronę wszystkim elementów środowiska i obiektów opisanych w rozdziałach nr 3 i 4 niniejszego opracowania. Istnienie na omawianym terenie infrastruktury technicznej, opisanej w rozdziale nr 13, stwarza dodatkowe ograniczenia. Wymagają one zapewnienia dodatkowych stref ochronnych oraz obszarów ograniczonego użytkowania.

8.1. Ochrona przyrodniczo – rolnicza

Na obszarze gminy Lwówek Śląski ochronie przyrodniczej podlegają:

- Park Krajobrazowy Doliny Bobru;
- NATURA 2000 „Panieńskie Skały” (PLH 020009);
- NATURA 2000 „Ostoja nad Bobrem” (PLH 020054);
- NATURA 2000 „Żerkowice Skała” (PLH 020077);
- pomniki przyrody;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych;
- tereny leśne;
- cały areał gruntów ornych, łąk i pastwisk zaliczonych do III klasy bonitacyjnej;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- istniejące ciągi zadrzewione;
- ciągi ekosystemów wodno – łąkowych wzdłuż cieków;
- zieleń urządzona;

8.2. Wody podziemne

Z uwagi na przewodność hydrauliczną, wydajność potencjalną studni oraz ryzyko zagrożenia zasobów wodnych na obszarze gminy Lwówek Śląski wyodrębniono, zgodnie z regionalizacją

hydrogeologiczną A.S. Kleczkowskiego (1990) Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP). Jest to GZWP 317 „Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec".

Na obszarze zasilania zbiornika wskazana jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania na wody podziemne i powierzchniowe (obszar zasilania) już istniejących ognisk zanieczyszczeń. Należy wprowadzić także ograniczenia dotyczące użytkowania gruntów, a w szczególności stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin na terenach użytkowanych rolniczo.

8.3. Wody powierzchniowe

Zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U. nr 115 poz. 1229 z późniejszymi zmianami) należy przestrzegać między innymi:

- zakazu grodzenia nieruchomości w odległości 1,5 m od krawędzi cieków;
- zakazu uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału, a także wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego po stronie odpowietrznej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2009 roku (Dz. U. nr 106, poz. 882) w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarki wodami na obszarach dorzeczy zostaną opracowane stosowne dokumenty określające zasady gospodarowania wodami podziemnymi i powierzchniowymi, w tym dla rejonu gminy Lwówek Śląski.

8.4. Ochrona przeciwpowodziowa

Dla obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią należy uwzględnić wymagania wynikające z art. 40 oraz art. 88 ust. 1 ustawy Prawo Wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U. z 2012r. poz. 145 z późniejszymi zmianami) zakazujące między innymi:

- lokalizowania na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku);
- gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;
- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu;
- składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód.

8.5. Złoża surowców mineralnych – obszary i tereny górnicze

W ramach ochrony kopalin należy:

- prowadzenie eksploatacji złóż kopalin w sposób gospodarczo uzasadniony, z maksymalnym ograniczeniem negatywnych wpływów na środowisko;
- sukcesywne prowadzenie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i przywrócenie do właściwego stanu elementów środowiska przyrodniczego już na etapie eksploatacji złoża;
- monitoring w zakresie wpływu wydobycia złóż na otoczenie;
- zabezpieczenie przed degradacją obiektów geologicznych i geomorfologicznych;

Przed przystąpieniem do wydobywania kopaliny, zgodnie z przepisami szczególnymi, przedsiębiorca, na podstawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji, sporządza się projekt zagospodarowania złoża. Projekt zagospodarowania złoża powinien określać zamierzenia w zakresie:

- ochrony złóż kopalin, zwłaszcza przez ich racjonalne wykorzystanie;
- technologii eksploatacji zapewniającej ograniczanie ujemnych skutków wpływu na środowisko.
- ustala się ograniczenie eksploatacji złóż położonych w obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otulinie
- należy powstrzymać nielegalną eksploatację żwiru i piasku w starych wyrobiskach w Ustroniu, Dłużcu, Płóczkach Górnych oraz w innych obiektach.

Tereny bogate w złoża naturalne podlegają zakazowi zabudowy i zalesiania aż do momentu podjęcia eksploatacji.

8.6. Ochrona kulturowa

Na obszarze gminy Lwówek Śląski ochronie kulturowej podlegają:

- strefa „A" ścisłej ochrony konserwatorskiej w miejscowościach: teren Starego Miasta w Lwówku Śląskim w obrębie murów obronnych i przy pałacu w dawnych Płakowicach oraz wokół najcenniejszych zamków i założeń pałacowo – parkowych w: Brunowie, Dębowym Gaju, Nagórzu, Niwnicach, Radłówce, Skale i Sobocie.;
- strefa „B" ochrony konserwatorskiej w miejscowościach: śródmieścia miasta Lwówek Śląski oraz w Rakowicach Wielkich dla zespołu dworskiego i folwarcznego.;
- strefa „K" ochrony krajobrazu w miejscowościach: Chmielno, Kotliska, Niwnice, Płóczki, Skorzynice i Zbylutów;
- strefa „OW" obserwacji archeologicznej w miejscowościach: rejon Starego Miasta w Lwówku Śląskim w obrębie murów obronnych i dodatkowo dla rejonu wydobywania złota w dawnych Płakowicach i Dworku oraz w miejscowości Rakowice Wielkie w miejscu dawnego pałacu.;
- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego;
- obiekty ujęte w ewidencji zabytków;
- udokumentowane stanowiska archeologiczne.

8.7. Ujęcia wody

Na terenie gminy Lwówek Śląski zostały wyznaczone bezpośrednie i pośrednie strefy ochronne ujęć wód podziemnych.

SUW Gradówek:

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 28 grudnia 2001 roku ustanowiony strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej dla ujęcia wody w miejscowości Gradówek. Ustanawia się:

strefę ochrony bezpośredniej dla:

- pola ujęciowego nr 1: 10 m wokół każdej studni, ogrodzenie terenu o powierzchni 640 m², to jest: 32 m x 20 m;
- pola ujęciowego nr 2: 10 m wokół każdej studni i zbiornika filtracyjnego, ogrodzenie terenu o powierzchni 900 m², to jest: 45 m x 20 m;
- zbiornika wyrównawczego: ogrodzenie terenu o powierzchni 255 m², to jest: 15 m x 17 m;

- strefę ochrony pośredniej wewnętrznej obejmującą część działki nr 397/310 – obręb Gradówek AM2, stanowiącą własność Skarbu państwa w zarządzie państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Lwówek Śląski.

SUW Lwówek Śląski:

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 21 grudnia 2001 roku ustanowiono następujące strefy ochronne dla ujęcia wód podziemnych w Lwówku Śląskim:

- strefę ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej terenu ujęcia wody w granicach działki nr 77 o powierzchni 6,1773 ha, stanowiącej własność Gminy Lwówek Śląski;
- strefę bezpośrednią wokół terenu Zakładu Wodociągów w Lwówku Śląskim w zasięgu ogrodzenia działki nr 160 o powierzchni 0,2641 ha, stanowiącej własność Gminy Lwówek Śląski;
- strefę zewnętrzną o zasięgu skorygowanej wartości Lc = 1800 m wokół ujęcia do granicy rzeki Bóbr.

SUW Lwówek Śląski (dawne Płakowice):

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 2 marca 2004 roku ustanowiono teren ochrony bezpośredniej o promieniu R = 10 m od centrum studni dla ujęcia wód podziemnych w Lwówku Śląskim – Płakowicach.

SUW Radomiłowice:

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 19 maja 2004 roku ustanowiono strefę ochrony ujęcia w Radomiłowicach, która obejmuje teren ochrony bezpośredniej dla 4 studni, to jest całej działki nr 7/1 o powierzchni 2100 m². Terenu ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej nie wyznaczono.

Na terenie strefy ochrony bezpośredniej ujęcia należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń do poboru wody.

SUW Rakowice Małe:

Na podstawie operatu wodnoprawnego wnioskuje się utworzenie następujących stref ochrony ujęcia wody w Rakowicach Małych:

- strefą ochrony bezpośredniej należy objąć pas gruntu wokół studni nr I i II w promieniu 10 m. Z uwagi na położenie ujęcia wody wnioskuje się przyjąć zasięg strefy ochrony bezpośredniej w granicach istniejącego ogrodzenia działki nr 414/1 o powierzchni 0,17 ha;
- strefą ochrony pośredniej wewnętrznej wnioskuje się objąć obszar skorygowany do działek nr: 414/2 o powierzchni 0,25 ha, 288/5 w części o powierzchni 0,20 ha i 288/6 w części o powierzchni 0,65 ha;
- strefą ochrony pośredniej zewnętrznej wnioskuje się objąć obszar wokół ujęcia w promieniu 190 m.

SUW Rakowice Wielkie:

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 21 grudnia 2001 roku ustanowiono następujące strefy ochronne dla ujęcia wód podziemnych w Rakowicach Wielkich:

- strefę ochrony bezpośredniej na działce nr 305/49 o powierzchni 0,1987 ha, stanowiącej własność Gminy Lwówek Śląski;
- strefę wewnętrzną o powierzchni 1,2 ha, obejmującą część działki nr 305/56, stanowiącej własność Zielonogórskich Kopalni Surowców Mineralnych SA w Zielonej Górze;
- strefę pośrednią zewnętrzną w zasięgu 937 m skorygowaną do granic rzeki Bóbr.

SUW Sobota:

Na podstawie operatu wodnoprawnego niezbędne będzie utworzenie strefy ochronnej dla przedmiotowego ujęcia podzielonej na teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Terenem ochrony bezpośredniej należałoby objąć obszar całej działki nr 271/90 o powierzchni 0,08 ha. Teren ochrony pośredniej należy wyznaczyć na podstawie dodatkowych badań hydrologicznych.

Na terenach ochrony bezpośredniej ujęć wody należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenów ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Ponadto na terenach ochrony bezpośredniej ujęć wody zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęć wody. Tereny ochrony bezpośredniej należy ogrodzić i oznakować tablicami zawierającymi informacje o ujęciach wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Na terenach ochrony pośredniej ujęć wody zabrania się:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi;
- rolniczego wykorzystania ścieków;
- przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych;
- lokalizowania zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- lokalizowania składowisk odpadów komunalnych lub przemysłowych;
- urządzania parkingów, obozowisk oraz kąpielisk;
- lokalizowania nowych ujęć wody;
- lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
- wydobywania kopalin.

Na terenach ochrony pośredniej ujęć wody ogranicza się stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin do wymienionych w rejestrze środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu i stosowania w strefach ochronnych ujęć wody zezwoleniem Ministra właściwego do spraw rolnictwa. Granice terenów ochrony pośredniej ujęć wody należy oznakować tablicami informacyjnymi.

8.8. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, z dnia 25 sierpnia 1959 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 315) podaje minimalne odległości cmentarzy od granicy terenów:

- **50m** od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia i dla potrzeb gospodarczych, jeśli teren w granicach od 50 do 150m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
- **150m** od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia i dla potrzeb gospodarczych;
- **500m** od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych.

Na omawianym terenie czynne cmentarze znajdują się w miejscowościach zwodociągowanych: Lwówek Śląski, Niwnice, Sobota, Bielanka, Chmielno, Dłużec, Kotliska, Włodzice Wielkie, Zbylutów, Żerkowice oraz niezwodociągowanych: Płóczki Górne.

8.9. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej

Ochronie podlegają obiekty obrony cywilnej:

- studnie zapasowe;
- obiekty wojskowe istotne dla bezpieczeństwa kraju.

Gabaryty i parametry ochronne określają właściwe organy wojskowe i obrony cywilnej.

8.10. Pozostałe obiekty

Dla obiektów typu oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, baz maszynowych, zakładów przemysłowych, ferm hodowlanych, stacji paliw płynnych – strefy ochronne wyznaczane są indywidualnie. W bezpośrednim sąsiedztwie zajmowanym przez tereny chronione wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów służby zdrowia, oświaty, sportu i rekreacji oraz innych budynków użyteczności publicznej. Wskazane jest tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.

8.11. Tereny zamknięte

Do terenów zamkniętych znajdujących się na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski zalicza się działki ewidencyjne, przez które przebiegają linie kolejowe, uznane za tereny zamknięte decyzją nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 roku w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI z dnia 14 października 2005 r. ze zm.):

- Dz.nr 3 w obrębie geodezyjnym Dębowy Gaj, o powierzchni 1,2100ha;
- Dz.nr 30/1 w obrębie geodezyjnym Dębowy Gaj, o powierzchni 0,0442ha;
- Dz.nr 30/2 w obrębie geodezyjnym Dębowy Gaj, o powierzchni 7,47ha;
- Dz.nr 87 w obrębie geodezyjnym Dębowy Gaj, o powierzchni 3,8700ha;
- Dz.nr 64 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-1, o powierzchni 1,8634ha;
- Dz.nr 10/3 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-3, o powierzchni 0,4020ha;
- Dz.nr 10/4 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-3, o powierzchni 12,6937ha;
- Dz.nr 10/5 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-3, o powierzchni 0,0827ha;
- Dz.nr 10/6 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-3, o powierzchni 12,6110ha;
- Dz.nr 62 w obrębie geodezyjnym Radłówka, o powierzchni 5,1200ha;
- Dz.nr 318/4 w obrębie geodezyjnym Rakowice Wielkie, o powierzchni 0,1139ha,
- Dz.nr 318/5 w obrębie geodezyjnym Rakowice Wielkie, o powierzchni 6,7062ha.

9. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy brak jest obszarów narażonych na występowanie naturalnych zagrożeń geologicznych, brak jest obszarów zagrożonych naturalnym osuwaniem się mas ziemnych.

10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

10.1. Złoża kopalin

Na obszarze gminy Lwówek Śląski występuje 26 udokumentowanych złóż kopalin. Są to złoża: piaskowców ciosowych (11 złóż), gipsów i anhydrytów (2 złoża), wapieni (1 złoże), iłów ceramicznych (3 złoża) i kruszywa naturalnego **(11 złóż).**

Piaskowce ciosowe:

Najlepszym surowcem budowlanym są piaskowce koniackie drobnoziarniste i równoziarniste, kwarcowe, o skąpym spoiwie ilastym bądź ilasto – krzemionkowym, barwie kremowej, jasnoszarej do jasnożółtej. W obrębie gminy wszystkie złoża, oprócz jednego – „Niwnice", udokumentowane są w piaskowcach koniackich. Kopalina znajduje zastosowanie jako materiał dekoracyjny, budowlany i drogowy.

Złoże „Kotliska", położone 0,5 km na północ od wsi Kotliska, ze względu na jakość kopaliny posiada tylko zasoby pozabilansowe – w kategorii B 466 tys. t i w kategorii C1 1952 tys. t (Dembowski, 1960). Powierzchnia złoża wynosi 6,3 ha, średnia miąższość 17,7 m, a grubość nadkładu, który stanowią gleba i zwietrzelina piaskowców, kształtuje się od 0,0 do 4,7 m, średnio 2,51 m. Średni stosunek grubości nadkładu do miąższości złoża (N/Z) wynosi 0,11. Średnie parametry jakościowe kopaliny maja następujące wartości: porowatość – 24,67%, nasiąkliwość – 7,05%, wytrzymałość na ściskanie – 22,55 MPa oraz całkowita mrozoodporność Złoże zaliczono do konfliktowych.

Złoże piaskowców ciosowych „Rakowiczki" znajduje się na zachodniej krawędzi doliny Bobru, w pobliżu Rakowic Małych. Zasoby udokumentowane w kategorii B i C1 na powierzchni 2,47 ha (Piecha, 1999) wynoszą 413 tys. t. Średnie parametry geologiczno – złożowe to: miąższość – 10,6 m, grubość nadkładu – 2,8 m, stosunek N/Z – 0,13. Kopalinę ze złoża „Rakowiczki" cechują następujące średnie parametry jakościowe: całkowita mrozoodporność, wytrzymałość na ściskanie 25,64 MPa, ścieralność na tarczy Boehmego – 1,8 cm, nasiąkliwość wagowa – 7,5% i porowatość – 24,9%. Złoże jest małokonfliktowe, w jego obrębie występuje jedynie niewielki fragment lasów gospodarczych.

Po prawej stronie doliny Bobru, na północ od Żerkowic, usytuowane jest złoże piaskowców ciosowych „Żerkowice" (Olędzki, 1999). Zajmuje ono 3,9 ha powierzchni. Aktualne zasoby udokumentowane w kategorii B wynoszą 1460 tys. t. Miąższość piaskowców waha się od 15,0 m do 32,1 m, średnio 22,5 m, a średnia grubość nadkładu 3,1 m. Stosunek N/Z równa się 0,15. Piaskowce ze złoża „Żerkowice" charakteryzują się całkowitą mrozoodpornością, wytrzymałością na ściskanie – 25,6 MPa, ścieralnością na tarczy Boehmego – 1,8 cm, nasiąkliwością – 7,5% i porowatością – 25%. Na obszarze złoża występuje niewielki fragment lasów gospodarczych. Złoże zakwalifikowano do małokonfliktowych.

W obrębie Żerkowice, przy granicy z obrębem Skała znajduje się udokumentowane w 2009r., na powierzchni 1,76ha, kategorii C1 złoże piaskowca „Żerkowice – Skała Zachód" o zasobach możliwych do wydobycia w ilości 144 000Mg. Miąższośc piaskowca wynosi od 5,0m do 27,0m - średnio 13,7m, a średnia grunbość nadkładu 2,6m. Stosunek N/Z wynosi od 0,07 do 0,28. Piasowce z tego złoża charakteryzuja się średnią mrozoodpornością na poziomie 0,1; wytrrzymałością na ściskanie 25,9 MPa; ścieralnością na tarczy Boemego na sucho – 26,3cm, na mokro 22,0cm; nasiąkliwością 6,6% i porowatością 25,2%. Złoże jest małokonfliktowe. W marcu 2011r. udzielono koncesji na jego eksploatację.

W miejscowości Skała udokumentowane są 2 złoża piaskowców koniackich: w zachodniej części wsi „Żerkowice – Skała" oraz we wschodniej części „Skała". To pierwsze zostało udokumentowane w 2000 roku w kategorii C1 o zasobach określonych na 231 tys. t na niespełna 2 ha powierzchni (Majkowska, 2000). Występująca tu kopalina ma średnio 6,3 m miąższości przy 2,5 m nadkładu w postaci gleby i zwietrzeliny piaskowca, stąd stosunek N/Z – 0,4. Średnie parametry jakościowe przedstawiają się następująco: całkowita mrozoodporność, nasiąkliwość wagowa – 7,3%, wytrzymałość na ściskanie: w stanie suchym – 24,6 MPa, w stanie mokrym – 15,7 MPa, i po badaniu mrozoodporności – 12,4 MPa. Mimo, że na złożu występują gleby chronione (IVa) to ze względu na ich stosunkowo niewielki udział (0,61 ha co stanowi 30%) oraz na małą powierzchnię samego obszaru udokumentowanego uznano złoże „Żerkowice – Skała" za małokonfliktowe.

Złoże „Skała" zostało udokumentowane w formie uproszczonej dokumentacji geologicznej w kategorii C1 (Bałchanowski, Majkowska, 1998). Jego zasoby wynoszą 934 tys. t, a powierzchnia 2,7 ha. Średnia miąższość złoża wynosi 18,4 m, średnia grubość nadkładu 5,9 m, stosunek N/Z 0,5. Kopalinę cechują następujące średnie parametry jakościowe: nasiąkliwość 6,4%, mrozoodporność 24 cykle i ścieralność na tarczy Boehmego 3,1 cm. Wahania w wartościach wytrzymałości na ściskanie są następujące: na sucho od 12,7 do 42 MPa, na mokro od 8,4 do 11,3 MPa, po zamrożeniu od 6,0 do 8,4 MPa. Złoże jest małokonfliktowe.

Na północ od wsi Zbylutów w otoczeniu wzgórza 328 m n.p.m. znajdują się w pobliżu siebie 4 złoża piaskowców ciosowych. Najbardziej na zachód wysunięte jest złoże „Zbylutów II" udokumentowane w 2000 roku w kategorii C1 (Trentowski, 2000). Jego zasoby wynoszą 11055 tys. t na powierzchni 16,37 ha. Pod glinami i piaskami stanowiące nadkład o grubości średnio 4,2 m zalega kopalina o średniej miąższości 32,8 m. Stosunek N/Z ma wartość 0,13. Średnie parametry jakościowe to: całkowita mrozoodporność, nasiąkliwość – 5,6%, wytrzymałość na ściskanie: w stanie suchym – 36,4 MPa, i w stanie mokrym – 31,7 MPa, ścieralność na tarczy Boehmego: na sucho – 1,4 cm i na mokro – 1,73 oraz wytrzymałość na uderzenia – 7 uderzeń. Złoże zaliczono do konfliktowych ze względu na znaczny udział gleb chronionych (klasa IVa).

Wschodnia granica omawianego powyżej złoża kontaktuje ze złożem „Zbylutów" udokumentowanym w 1998 roku (Majkowska, 1998). Jego zasoby wynoszą w kategorii C1 5126 tys. t i w kategorii C2 972 tys. t. Złoże składa się z dwóch pól złożowych: zachodniego – udokumentowanego w kategorii C1 i C2 oraz wschodniego – udokumentowanego w kategorii C1, o łącznej powierzchni 13,7 ha. Średnie miąższości piaskowców wynoszą w polu zachodnim 24,1 m (w kategorii C1) i 16 m (w kategorii C2) a w polu wschodnim 16 m. Grubość nadkładu wynosi dla pola zachodniego odpowiednio 7,5 m i 8,9 m, a dla pola wschodniego 6,9 m. Piaskowce charakteryzują się dużą wytrzymałością na ściskanie (w stanie powietrzno – suchym 35,3 MPa i w stanie nasycenia wodą 24,3 MPa), mrozoodpornością wynoszącą 23 cykle i ścieralnością na tarczy Boehmego 7,7 cm. Złoże zaliczono do konfliktowych ze względu na lasy.

W pobliżu znajduje się kolejne złoże tej kopaliny – „Zbylutów I", udokumentowane w kategorii C1 w 1998 roku na powierzchni 2,93 ha (Owsianny, Duś, 1998). Zasoby złoża wynoszą 548 tys. t. Średnia miąższość piaskowców wynosi 9,26 m, grubość nadkładu 9 m, stosunek N/Z – 1,04.

Piaskowce charakteryzują się średnimi parametrami jakościowymi: wytrzymałością na ściskanie – 20,39 MPa, ścieralnością na tarczy Boehmego – 6,7 cm, mrozoodpornością – 18 cykli, wytrzymałością na uderzenia – 5,5 uderzeń, nasiąkliwością – 6,2%, porowatością – 25,58% oraz szczelnością – 0,744. Z powodu lasów złoże „Zbylutów I" zaliczono do konfliktowych.

W roku 2001 udokumentowano złoże „Zbylutów III" w kategorii C1 (Trentowski, 2001). Powierzchnia złoża wynosi 4,3 ha, a zasoby 2311 tys. t. Miąższość kopaliny waha się tu od 15 m do 35 m, średnio 25,5 m, przy średnim nadkładzie 9,3 m i N/Z 0,36. Piaskowiec z tego złoża charakteryzuje się średnią nasiąkliwością 5,4%, całkowitą mrozoodpornością, wytrzymałością na ściskanie w stanie suchym 32,7 MPa, w stanie nasycenia wodą 24,6 MPa i po badaniu mrozoodporności 22 MPa, ścieralnością na tarczy Boehmego na sucho 0,93 cm i na mokro 1,04 cm oraz wytrzymałością na uderzenia – 7 uderzeń. Ze względu na gleby chronione, które występują na przeważającej części obszaru złoża zakwalifikowano je do konfliktowych.

W 2008 roku udzielono koncesji firmie Kopalnia Piaskowca „Jan"- Zbylutów IV, na wydobywanie piaskowca ciosowego metodą odkrywkową za złoża „Zbylutów IV-Jan. Obszar górniczy zajmuje 19947m² powierzchni, a teren górniczy 49394 m². Koncesja jest ważna do początku 2028 roku.

W lipcu 2010 roku udzielono koncesji firmie „Gruszecki Spólka Cywilna , Jarosław Gruszecki, Remigiusz Gruszecki" na wydobywanie piaskowca ciosowego metodą odkrywkową za złoża „Zbylutów - Pole B". Obszar górniczy zajmuje 19820m² powierzchni, a teren górniczy 65592 m². Koncesja jest ważna do połowy 2035 roku.

Złoże „Niwnice", położone na północ od Niwnic, budują piaskowce cenomanu. Zostało ono udokumentowane w kategorii C1 i B (Malenda, 1976). Zasoby złoża wynoszą 6137 tys. t na powierzchni 9,4 ha. Miąższość kopaliny waha się od 10,3 do 27,5 m. Nadkład, w skład którego wchodzą: gleba, piasek, ił i glina, ma średnią grubość 3,3 m. Stosunek N/Z wynosi 0,12. Kopalinę. występującą w złożu cechuje: ścieralność na tarczy Boehmego 0,63 cm, wytrzymałość na ściskanie 39,9 MPa, nasiąkliwość 3,73% oraz porowatość 12,58%. Złoże jest konfliktowe ponieważ w całości położone jest w obrębie dużego kompleksu lasów.

Kopalina ze złóż: „Rakowiczki", „Żerkowice", „Zbylutów" i „Niwnice" nadaje się do wykorzystania w budownictwie, do uzyskiwania produktów blocznych oraz w drogownictwie. Piaskowiec ze złoża „Skała" nadaje się oprócz wyżej wymienionych zastosowań również do produkcji kruszywa budowlanego. Piaskowce ze złóż: Zbylutów: I, II, III oraz „Żerkowice – Skała" mają lub mogą mieć zastosowanie w budownictwie do produkcji elementów blocznych. Wszystkie wymienione obszary udokumentowania piaskowców górnokredowych są suche.

Gipsy i anhydryty:

Złoże anhydrytów i gipsów „Nowy Ląd" w Niwnicach (Przysłup, Dziedzic, 1988) położone jest w północno – wschodniej części gminy Lwówek Śląski. Powierzchnia złoża wynosi 54,5 ha. Złoże udokumentowane jest w kategoriach: B, C1, C2. Kopaliny występują w utworach górnego cechsztynu. Złoże ma formę pokładową. Jest ono zaburzone tektonicznie, lokalnie przefałdowane i pocięte uskokami. Aktualne zasoby obu kopalin wynoszą w kategorii B i C1 6893 tys. t, a w kategorii C2 16861 tys. t. Średnia miąższość anhydrytów wynosi 16,3 m, zaś gipsów 9,5 m. Anhydryty zawierają średnio: 0,28% tlenków żelaza i glinu, 1,01% CO_2, 0,57% SiO_2 i części nierozpuszczalnych w HCl. Gipsy zawierają średnio: 86,37% $CaSO_4 x 2H_2O$, 9,19% $CaSO_4$, 1,95% Ca-CO_3 i $MgCO_3$, 0,87% Fe_2O_3 i Al_2O_3 oraz 0,85% SiO_2 i części nierozpuszczalnych w HCl. Gipsy i anhydryty znajdują zastosowanie w budownictwie, przemyśle ceramicznym, górnictwie i w medycynie. W 1977 roku wykonano badania dotyczące wykorzystania alabastru ze złoża „Nowy Ląd" do celów zdobniczych (Balawajder, 1977). Z powodu silnego zanieczyszczenia substancjami

ilastymi uznano, że nie posiada on wymaganych walorów dekoracyjnych. Ze względu na występowanie gleb chronionych w obrębie złoża oraz ogólną uciążliwość na środowisko wynikającą z hałasu i zapylenia środowiska w trakcie urabiania skały w części odkrywkowej kopalni, emisji związków chemicznych do otoczenia, między innymi dwutlenku siarki z zakładów przeróbczych, niebezpieczeństwa wynikającego z możliwości osiadania gruntu w bezpośrednim otoczeniu kopalni złoże „Nowy Ląd" zakwalifikowano do złóż konfliktowych. Natomiast według wykonanej oceny oddziaływania na środowisko złoże jest małokonfliktowe.

Złoże gipsów i anhydrytów: „Nowy Ląd – pole Radłówka", będące przedłużeniem złoża "Nowy Ląd" w kierunku południowo – wschodnim, udokumentowano w 1985 roku w kategorii B i C1 na obszarze 33,9 ha (Przysłup, Dziedzic, 1998). Zasoby obu kopalin wynoszą w kategorii B 2741 tys. t, w kategorii C1 1058 tys. t oraz w kategorii C2 10155 tys. t. Złoże „Nowy Ląd – pole Radłówka" obejmuje dwa, przedzielone uskokiem, obszary: północny (z zasobami w kategorii B, C1 i C2) oraz południowy (z zasobami w kategorii C2). Miąższość serii złożowej wynosi od 6,5 do 34,0 m, średnio 19,2 m. Spąg złoża występuje na głębokości od 110,1 do 216,9 m pod powierzchnią terenu. Analizę jakościową wykonano dla sześciu typów kopaliny: gipsu stropowego, mieszanki gipsowo – anhydrytowej, anhydrytu, mieszanki anhydrytowo – gipsowej, gipsu spągowego oraz mieszanki gipsowo – anhydrytowej oddzielnie w obu polach. Gips stropowy, w obrębie pola północnego, zawiera 90,96% $CaSO_4+2H_2O$, 5,54% $CaSO_4$, 2,32% $CaCO_3+MgCO_3$, 0,14% $Fe_2O_3+Al_2O_3$, 0,73% SiO_2 i związków nierozpuszczalnych w HCl, 1,06% CO_2 oraz 18,99% wody krystalizacyjnej. Anhydryt zawiera: 10,24% $CaSO_4+2H_2O$, 86,77% $CaSO_4$, 2,14% wody krystalizacyjnej, 0,65% SiO_2 i związków nierozpuszczalnych w HCl, 0,12% $Fe_2O_3+Al_2O_3$ oraz 1,02% CO_2. W obrębie pola południowego gips stropowy zawiera: 92,44% $CaSO_4+2H_2O$, 3,11% $CaSO_4$, 2,92% $CaCO_3+MgCO_3$, 0,14% $Fe_2O_3+Al_2O_3$, 1% SiO_2 i nierozpuszczalnych związków w HCl, 0,91% CO_2 oraz 3,11% wody krystalizacyjnej. Anhydryt zawiera: 4,1% $CaSO_4+2H_2O$, 88,97% $CaSO_4$, 0,86% wody krystalizacyjnej, 4,86% SiO_2 i związków nierozpuszczalnych w HCl, 0,09% $Fe_2O_3+Al_2O_3$ oraz 0,12% CO_2. W rejonie złoża występują dwie serie wodonośne: seria nadzłożowa obejmująca poziomy: czwartorzędowy, pstrego piaskowca i górnego cechsztynu oraz seria podzłożowa obejmująca dolny cechsztyn i czerwony spągowiec. Ze względu na planowaną eksploatację podziemną złoże „Nowy Ląd – pole Radłówka" zaliczono do konfliktowych ze względu na ogólną uciążliwość na środowisko (np.: możliwość osiadania gruntu oraz powstania leja depresyjnego).

Kopalina z obu złóż nadaje się do wykorzystania w: budownictwie, ceramice budowlanej i szlachetnej oraz w medycynie. Kopalina ze złoża „Nowy Ląd" ma również zastosowanie w rolnictwie do produkcji mączki anhydrytowej i nawozów wapniowo – magnezowo – węglanowych.

Wapienie:

W pobliżu południowej granicy złoża gipsów i anhydrytów „Nowy Ląd – pole Radłówka" znajduje się złoże cechsztyńskich wapieni „Niwnice". Zostało ono udokumentowane w formie karty rejestracyjnej (Gularski, 1958). Zasoby wynoszą 801 tys. t. Złoże składa się z trzech pól o łącznej powierzchni 2,27 ha. Wapienie ciągną się tu wąskim pasem o szerokości 120 m, budując ciąg wzgórz ostro zarysowanych w rzeźbie terenu. Poprzeczny uskok dzieli złoże na dwie części: północno – zachodnią, obejmującą dwa pola złożowe i południowo – wschodnią, obejmującą jedno pole. Część południowo – wschodnia, ze względu na miąższość dochodzącą do 27,5 m oraz mały nadkład, ma bardzo korzystne warunki do eksploatacji. Kopalina zawiera od 1,16 do 4,77% SiO_2, od 0,7 do 2,85% $Fe_2O_3+Al_2O_3$ oraz od 53,23 do 55,69% $CaO+MgO$. Strata prażenia wynosi od 38,88 do 42,47%. Wapienie mogą być wykorzystywane w przemyśle wapienniczym. Złoże

znajduje się na terenie lasów, dlatego zaliczono je do konfliktowych. Kopalina nadaje się do zastosowania w przemyśle wapienniczym.

Iły ceramiczne:

Złoże „Ocice" (Niedzielski, Krzyśków, 1965) zostało udokumentowane w kategorii C2. Obejmuje obszar około 400 ha, z czego tylko niewielki fragment na terenie gminy Lwówek Śląski. Zostało rozpoznane pod kątem eksploatacji głębinowej. Wydzielono w nim 5 bilansowych pokładów iłów zalegających wśród piaskowców. Miąższość iłów waha się od 0,8 m do 1,1 m. Złoże jest zawodnione. Kopalina charakteryzuje się pozostałością na sicie 0,06 mm od 0,79 do 75,62%. Po wypaleniu w temperaturze 1300oC stopień białości wynosi od 51 do 74%, a nasiąkliwość od 0,2 do 11,7%. W złożu w pokładach bilansowych występuje 44,9% glin fajansowych i 55,1% glin porcelitowych. Wyróżniono również jako kopalinę towarzyszącą gliny kamionkowe oraz ogniotrwałe. W Bilansie zasobów według stanu na 31.12.2002 roku (Przeniosło, 2003) zasoby złoża ujęto jako gliny białowypalające się.

Złoże „Anna – Włodzice Małe", położone na południe od Włodzic Małych, udokumentowano w kategorii B, C1 i C2, zakładając eksploatację głębinową (Manterys, 1968). W złożu występuje 14 pokładów iłów (4 pokłady zaliczono do pozabilansowych). Powierzchnia złoża wynosi 94 ha. Zasięg poszczególnych pokładów jest zróżnicowany od 0,6 ha do 47,2 ha. Złoże jest zawodnione. W dokumentacji wyróżniono w złożu kopaliny główne: iły białowypalające się i kamionkowe w stanie naturalnym o miąższości od 0,64 do 2,24 m. Iły białowypalające się i kamionkowe w stanie naturalnym charakteryzują się średnią pozostałością na sicie 0,06 mm od 1,05 do 9,37%, nasiąkliwością po wypaleniu w temperaturze 1200°C od 0,9 do 14,8% i w temperaturze 1300°C od 0,5 do 7,6% oraz wytrzymałość na zginanie po wysuszeniu w temperaturze 110şC od 1,13 do 6,99 MPa. Stopień białości po wypaleniu w temperaturze 1200°C ma wartość od 71 do 77%, a w temperaturze 1300°C – od 59,5 do 71,6%. W „Weryfikacji stanu rozpoznania jakości surowcowej złóż kopalin kaolinitowych w Polsce" (Przysłup, Dziedzic, 1997) zaproponowano zakwalifikowanie zasobów tego złoża jako gliny kamionkowe. Uwzględniono to w Bilansie zasobów według stanu na 31.12.2002 roku (Przeniosło, 2003). Złoże „Anna – Włodzice Małe" ze względu na niewielkie miąższości iłów i ich rozmieszczenie na różnych głębokościach kwalifikuje się do usunięcia z Bilansu zasobów.

Na północny zachód od złoża „Anna – Włodzice Małe" położone jest złoże „Ocice II" (Kozłowski, Przysłup, 1969), udokumentowane w kategorii C2 w dwóch polach. Rozpoznano je pod kątem eksploatacji podziemnej. W złożu występuje 10 pokładów o miąższości od 0,5 do 2,6 m. Poszczególne pokłady w obrębie tego pola zajmują od 1,9 do 4,1 ha. Złoże jest zawodnione. Procentowy udział gatunków iłów białowypalających się i kamionkowych w poszczególnych pokładach wynosi od 78,6 do 100%. Główne parametry jakościowe są następujące: pozostałość na sicie 0,06 mm waha się od 0,09 do 48,67%. Wytrzymałość na zginanie po wysuszeniu w temperaturze 110şC wynosi od 0,44 do 4,21 MPa, a nasiąkliwość po wypaleniu w temperaturze 1300şC od 0,1 do 15,69%. Zgodnie z wnioskiem w wyżej wymienionej „Weryfikacji..." (Przysłup, Dziedzic, 1997) całość zasobów złoża „Ocice II" zaliczono do iłów kamionkowych i tak ujęto je w Bilansie zasobów według stanu na 31.12.2002 roku (Przeniosło, red., 2003).

Złoża iłów białowypalających się i kamionkowych przewidziane do eksploatacji podziemnej zaliczono do niekonfliktowych („Ocice", „Ocice II", „Anna – Włodzice Małe").

Kruszywo naturalne:

Złoże „Rakowice – Zbiornik" (Turczyn, 1989), zbudowane z plejstoceńskich żwirów rzecznych, jest największym złożem kruszywa naturalnego na terenie gminy. Położone jest w szerokim obniżeniu dolinnym rzeki Bóbr i rozciąga się między Rakowicami Wielkimi, Rakowicami Małymi, Żerkowicami i Brunowem. Długość złoża wynosi prawie 4 km, a jego powierzchnia 197,4 ha. W granicach obecnego złoża „Rakowice – Zbiornik" istniały dawniej dwa złoża „Rakowice" i „Rakowice – Zbiornik". W 1989 roku wykonano aktualną dokumentację. W skład nowego złoża weszło całe złoże „Rakowice – Zbiornik" oraz część złoża „Rakowice". Pozostała część złoża „Rakowice" została wybilansowana. Złoże udokumentowane jest w kategorii C1 z określeniem jakości w kategorii B. Zasoby kopaliny wynoszą 63049 tys. t, przy średniej miąższości 18,2 m, grubości nadkładu 2,2 m i stosunku N/Z równym 0,1. Kopalinę charakteryzuje średni punkt piaskowy (zawartość ziarn poniżej 2 mm) – 36,5%, wytrzymałość na miażdżenie – 13,7 MPa, zawartość pyłów mineralnych 1,2%, brak grudek gliny oraz zanieczyszczeń obcych, znaczna zawartość ziarn kwarcowych oraz niska zawartość ziarn nieforemnych (16,9%). Kruszywo odporne jest na działanie mrozu, w wyniku czego może mieć zastosowanie do budowy konstrukcji odpornych na wpływy atmosferyczne. Stanowi również pełnowartościowy materiał do produkcji uszlachetnionych kruszyw mineralnych. Złoże w całości jest zawodnione. Jego strop pokrywa się z poziomem wody w rzece Bóbr. Złoże uznano za małokonfliktowe.

Złoże kruszywa naturalnego „Rakowice Wielkie" zajmuje obszar 1, 7530 ha, położony w miejscowości Rakowice Wielkie przy drodze powiatowej Nr 2499D, w granicach działki 42/2 Obr. Rakowie Wielkie. Dokumentację geologiczną złoża zatwierdzono decyzją Starosty Lwóweckiego Nr 5D/2012 z dnia 28 grudnia 2012 r. W dokumentacji określono, że na działce nr 42/2 występuje pospółka w ilości 65 303, 68 m^3.

Złoże piasków i żwirów „Zbylutów" rozciąga się między Zbylutowem, a nieczynną linią kolejową Lwówek Śląski – Nowa Wieś Grodziska. Powstało na skutek akumulacji wodnej i wodnolodowcowej. Udokumentowane zostało w kategorii C2 (Górna, Hutnik, 1973). Jego zasoby wynoszą 12632 tys. t na powierzchni 91,7 ha. Miąższość złoża wynosi od 3,1 do 12,2 m, średnio 7,15 m. Nadkład stanowi gleba i glina z domieszką żwiru, o grubości od 0,3 do 3,8 m, średnio 1,0 m. Złoże jest suche. Kopalina zawiera: ziarn poniżej 2,5 mm – 44%, ziarn powyżej 40 mm – 11,1%, pyłów – 4,6%, ziarn słabych i zwietrzałych – 21%. Nie stwierdzono zanieczyszczeń obcych. Nasiąkliwość piasków i żwirów wynosi 2%. Złoże „Zbylutów" zaklasyfikowano jako konfliktowe ze względu na występowanie gleb chronionych i lasów na jego terenie.

Złoże piasków i żwirów „Bielanka – pole zachodnie" zajmuje obszar między Bielanką, a Nową Wsią Grodziską. Tworzą je osady pochodzenia wodnolodowcowego. Udokumentowane zostało w kategorii C2 (Bocheńska, 1975). Posiada 28740 tys. t zasobów. Obejmuje dwa pola złożowe o łącznej powierzchni 127 ha. Miąższość złoża wynosi od 3,7 do 22,8 m, średnio 8,4 m, a nadkład o grubości od 0 do 8,0 m, średnio 1,8 m stanowi gleba, gliny pylaste i piaszczyste oraz piaski pylaste. Stosunek N/Z równa się 0,28. Warunki hydrogeologiczne złoża są korzystne – nie stwierdzono występowania wody. Średni punkt piaskowy wynosi 55,8%, a nasiąkliwość 1%. Kopalina zawiera od 0 do 13% ziarn powyżej 40 mm oraz 3% pyłów. Złoże uznano za konfliktowe, gdyż w jego obrębie występują lasy.

Z powyższym złożem sąsiaduje od południowego wschodu złoże piasków i żwirów „Bielanka – pole wschodnie", również udokumentowane w kategorii C2 (Multan, 2001). Zasoby tego złoża wynoszą 62674 tys. t, powierzchnia 162 ha na dwóch obszarach. Miąższość udokumentowanego kruszywa naturalnego waha się od 3,2 do 46,5 m, średnio wynosi 18,2 m. W nadkładzie występuje gleba, gliny pylaste i piaszczyste oraz piaski gliniaste, o grubości od 1,0 do 5,1 m, średnio 1,7 m.

Stosunek N/Z równa się 0,06. Złoże jest suche. Średni punkt piaskowy kopaliny wynosi 50%, nasiąkliwość 1,5%, ponadto zawiera ona 7,3% ziarn powyżej 40 mm, 1,7% pyłów mineralnych oraz śladowe ilości zanieczyszczeń obcych. Złoże, ze względu na duży udział lasów oraz gleb chronionych na jego obszarze, uznano za konfliktowe.

Złoże kruszywa naturalnego „Bielanka I" zajmuje obszar, położony w odległości około 0,25 km na północny wschód od obszaru zabudowanego miejscowości, przy drodze wojewódzkiej Nr 364, w granicach działki 161 Obr. Bielanka. Koncesji na wydobycie zasobów złoża udzielono decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego Nr 1/E//2014 znak DOW-G.I.7422.163.2013.TJT l.dz. 861.02.2014 z dnia 6 lutego 2014 r. Zgodnie z zapisami decyzji złoże zawiera kruszywa naturalne KN16525 i zostało zarejestrowane pod numerem 10-1/4/347. Dla złoża wyznaczono obszar górniczy Bielanka I po powierzchni 4, 3930 ha oraz teren gorniczy Bielanka I o powierzchni 4, 3930 ha.

W 2000 roku w południowej części obszaru złoża gipsu i anhydrytu „Nowy Ląd – pole Radłówka" udokumentowano złoże kruszywa naturalnego „Niwnice" o powierzchni 1,33 ha i zasobach w kategorii C1 233 tys. t (Król, 2000). Kopalinę stanowi piasek różnoziarnisty o punkcie piaskowym 76,4% z domieszką frakcji żwirowej (o średnicy ziarn > 2,5 mm) wynoszącą średnio 23,6%. Wykonane analizy wykazały zawartość ziarn nieforemnych od 6,4 do 17,9%, średnio 11,9%, ziarn słabych i zwietrzałych od 3,3 do 9,1%, średnio 5,5% oraz znaczną zawartość pyłów mineralnych frakcji poniżej 0,063 mm od 7,4 do 21,2%, średnio 13,4%, która bardzo negatywnie wpływa na jakość surowca. Dominującą frakcją jest frakcja 0,5 – 1,0 mm, o średnim udziale 25,2%. Badania nie wykazały zanieczyszczeń obcych i organicznych w kopalinie. W skład nadkładu którego grubość wynosi od 0,2 do 6,0 m, średnio przyjmując wartość 3,1 m wchodzą: gleba piaszczysta, piaski drobnoziarniste, zwykle zaglinione, pyłowate z przejściami do glin piaszczystych oraz gliny zwałowe. W złożu występują niekiedy, głównie w jego zachodniej części, przerosty gliniaste tworzące soczewki o miąższości od 2,7 do 3,2 m. Różnice w miąższości udokumentowanego kruszywa drobnego (piaszczystego) są bardzo duże i wahają się od 1,5 do 19,8 m. Średnia grubość warstwy złożowej wynosi 9,34 m. Nadmierna zawartość pyłów mineralnych powoduje, że w stanie naturalnym kruszywo to nie spełnia wymogów normy do żadnego asortymentu i musi być uszlachetniane. W omawianym złożu występują kopaliny towarzyszące: gliny tworzące ciągłą soczewę o miąższości 1,0 – 8,3 m zalegającą w południowo – zachodniej części opisywanego obszaru oraz dolomity o średniej miąższości 8,9, a wahającej się od 2,2 do 14,6 m. Gliny zawierają: od 0,9 do 3,6% CaO, od 0,55 do 1,04% MgO, od 0,23 do 1,11% Na2O, od 2,19 do 4,65% K2O, od poniżej 0,01 do 0,02% siarczanów rozpuszczalnych w wodzie, a także od 0,37% do 6,65% szkodliwych składników o średnicy powyżej 2 mm. Zasoby szacunkowe tychże osadów obliczono na około 118,6 tys. t. Dolomity charakteryzują się zawartością CaO między 28,8, a 36,2% oraz MgO między 10,5 a 21,4%. Zasobów szacunkowych nie podano. Ze względu na obecność gleb chronionych (klasa III i IV) na całej powierzchni udokumentowanego obszaru występowania kopaliny złoże zaliczono do konfliktowych.

Złoże żwirów „Winna Góra" położone jest w centralnej części obszaru arkusza, między doliną Bobru, a linią kolejową Jelenia Góra – Lwówek Śląski. Tworzą je żwiry tarasu zalewowego Bobru. Zostało udokumentowane w kategorii C2 (Bocheńska, 1968). Jego zasoby wynoszą 26868 tys. t, a powierzchnia 81,7 ha. Miąższość kopaliny wynosi od 10,2 do 18,7 m, średnio 15,6 m. Nadkład, o grubości od 0,2 do 3,5 m, średnio 1,7 m, tworzą: gleba, glina i piasek. Stosunek N/Z równa się 0,11. Złoże budują żwiry o średnich parametrach jakościowych: punkt piaskowy 35%, nasiąkliwość 1,5%, zawartość ziarn powyżej 40 mm 6,7% oraz zawartość pyłów 0,3%. Złoże „Winna Góra" w całości znajduje się na obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. Zostało uznane za

konfliktowe. Złoże jest zawodnione. Zwierciadło swobodne znajduje się na głębokości od 0,6 do 2,5 m p.p.t.

Żwiry rzeczne doliny Bobru budują również zawodnione złoże „Dębowy Gaj" położone na południe od złoża „Winna Góra". Posiada ono uproszczoną dokumentację w kategorii C1 (Kubica, 1966). Złoże zajmuje powierzchnię 6,6 ha, a jego zasoby wynoszą 1349 tys. t. Średnia miąższość złoża wynosi 11,2 m, a nadkład o średniej grubości 1,2 m stanowi gleba z gliną pylastą. Stosunek N/Z równa się 0,3. Średni punkt piaskowy wynosi 18,9%. Kopalina zawiera 36,1% ziarn powyżej 5 mm, 1,4% pyłów mineralnych oraz 10,9% ziarn słabych i zwietrzałych. Złoże uznano za konfliktowe ze względu na położenie w obrębie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, a także ze względu na gleby chronione.

W północnej części gminy Lwówek Śląski na pograniczu z gminą wiejską Bolesławiec udokumentowane zostało w kategorii C2 złoże „Nowa" (Turczyn, 1984b). Zajmuje ono powierzchnię 104,7 ha. Nadkład o grubości średnio 1,3 m tworzą gleba, gliny, piaski pylaste i gliniaste oraz mułki piaszczyste. Miąższość piasków i żwirów wynosi średnio 22,6 m. W obrębie utworów piaszczystych występują przerosty mułków o grubości od 0,5 do 0,9 m. N/Z wynosi 0,1. Złoże jest zawodnione. Średnie parametry jakościowe: zawartość ziarn poniżej 2 mm – 34,9%, pyłów mineralnych – 0,5%, nasiąkliwość – 1,5% oraz brak zanieczyszczeń obcych i organicznych pozwalają na wykorzystanie kopaliny w budownictwie i drogownictwie do produkcji żwirów jedno i wielofrakcyjnych oraz piasków klasyfikowanych.

Złoże „Włodzice Wielkie", położone na zachód od miejscowości o tej samej nazwie, udokumentowane zostało w kategorii C2 (Turczyn 1987). Obejmuje ono powierzchnię 60,1 ha. Pod nadkładem gleby, gliny, piasków gliniastych i mułków piaszczystych o średniej grubości 1,8 m występują piaski i żwiry o średniej miąższości 20,5 m. N/Z ma wartość równą 0,1. Złoże jest zawodnione. Średnie parametry jakościowe złoża: zawartość ziarn do 2 mm – 33,3%, pyłów mineralnych – 0,4% i nasiąkliwość – 1,6%. Zanieczyszczeń obcych i organicznych nie stwierdzono. Kopalina znajdzie zastosowanie w budownictwie i drogownictwie do produkcji żwirów jedno- i wielofrakcyjnych, piasków klasyfikowanych, do betonu zwykłego i mieszanek grubych.

Tabela 84. Gmina Lwówek Ślaski – charakterystyka złóz kopalin.

Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Zastosowanie kopaliny	Przyczyny konfliktowości złoża
Kotliska	pc	Z	Sb	L
Rakowiczki	pc	G	Sb, Sbb, Sd	-
Żerkowice	pc	G	Sb, Sbb, Sd	-
Żerkowice – Skała Zachód	pc	N	Sb, Sbb, Sd	L
Skała	pc	G	Sb, Sbb, Sd, Skb	-
Zbylutów	pc	N	Sb, Sbb, Sd	L
Zbylutów I	pc	G	Sb, Sbb	L
Niwnice	pc	N	Sb, Sbb, Sd	L
Zbylutów II	pc	G	Sb, Sbb	Gl
Zbylutów III	pc	N	Sb, Sbb	Gl
Zbylutów IV-Jan	pc	G	Sb, Sbb	-

Zbylutów–Pole B	pc	N	Sb, Sbb	-
Żerkowice Skała	pc	G	Sb, Sbb	-
Zbylutów	pż	N	Sb	Gl , L
Bielanka – pole zachodnie	pż	N	Sb	-
Bielanka – pole wschodnie	pż	N	Sb	L , Gl
Bielanka I	**pż**	**N**	**Sb**	**-**
Nowa	pż	N	Skb, Sd	Gl , L
Włodzice Wielkie	pż	N	Skb, Sd	Gl , L
Niwnice	p	N	Sb	Gl
Rakowice Zbiornik	ż	G	Sb	-
Rakowice Wielkie	**p**	**N**	**Sb**	**-**
Winna Góra	ż	N	Sb	K
Dębowy Gaj	ż	N	Sb	Gl , K
Niwnice	w	N	Sw	L
Nowy Ląd	gi, ah	G	Sb, Scb, Sr, Scs, I	Gl , U
Nowy Ląd – pole Radłówka	gi, ah	G	Sb, Scb, Scs, I	U
Ocice	i (gb)	N	Scs	-
Ocice II	i (gk)	N	Sk	-
Anna – Włodzice Małe	i (gk)	Z	Sc	-
Rakowice	ż	ZWB	-	-

Rodzaj kopaliny: pc – piaskowce, pż – piaski i żwiry, p – piaski, ż – żwiry, w – wapienie, gi – gipsy, ah – anhydryty, i(gb) – gliny białowypalające się, i(gk) – iły.

Stan zagospodarowania: G – zagospodarowane, N – niezagospodarowane, Z – zaniechane, ZWB – złoże wykreślone z Bilansu zasobów.

Zastosowanie kopaliny: Sb – budowlane, Sd – drogowe, Sc – cementowe, Sk – kamionkowe, Sw – wapiennicze, Sr – rolnicze, Skb – kruszyw budowlanych, Sbb – budowlane bloczne, Scs – ceramiki szlachetnej, Scb – ceramiki budowlanej, I – inne (górnictwo, medycyna).

Przyczyny konfliktowości: L – ochrona lasów, K – ochrona krajobrazu, Gl – ochrona gleb, U – ogólna uciążliwość dla środowiska.

10.2. Perspektywy i prognozy występowania kopalin

Obszarem perspektywicznym dla piaskowców ciosowych jest pas o długości około 3 km i szerokości około 300 m, obejmujący szczytową część pasma wzgórz ciągnących się między złożem piaskowców „Niwnice” a Radłówką (Drozdowski, 1970). Liczne stare wyrobiska świadczą o dość intensywnej działalności wydobywczej na tym terenie. Szczególnie interesujący na tym

obszarze jest rejon wzgórza Twardziel o powierzchni około 0,5 km². Wykonane badania kopaliny, pobranej ze starych wyrobisk, wykazały dobrą jej jakość (duża wytrzymałość na ściskanie, średnia ścieralność na tarczy Boehmego, całkowita odporność na zamrażanie).

W rejonie Żerkowic wytypowano obszar prognostyczny bazaltów. Były tu prowadzone badania poszukiwawcze na obszarze o powierzchni około 8,4 ha (Woliński, 1965). Stwierdzono, że występujące tu bazalty mają średnią miąższość 19,8 m, a średnią grubość nadkładu 4,4 m. Najważniejsze parametry jakościowe charakteryzujące kopalinę: gęstość – 2,94 g/cm³, porowatość – 5,55%, nasiąkliwość objętościowa – 3, 55%, współczynnik emulgacji – 0,24, wytrzymałość na ściskanie na sucho, mokro i po zamrożeniu kolejno: 166,4 MPa, 117 MPa i 71,4 MPa, ścieralność na tarczy Boehmego na sucho i na mokro kolejno: 0,36 cm i 0,70 cm oraz ścieralność w bębnie Devala 3%. Zasoby w kategorii D1 bazaltów nadających się do produkcji kamienia łamanego, do budowy murów i fundamentów budynków, do budowy dróg i budowli inżynierskich, do przerobu na kruszywo oraz do produkcji grysu twardego wynoszą 4444 tys. t. Ze względu na niewielkie zasoby bazaltów, jak i bliskość zabudowań mieszkalnych odstąpiono od udokumentowania złoża.

Obszar prognostyczny dla udokumentowania złoża kambryjskich marmurów wytypowano w okolicy Płóczek Górnych pomimo występowania gleb chronionych na 70% powierzchni obszaru. W rejonie tym marmury budują płaskie wzniesienie. W wyniku badań rozpoznawczych do kategorii C2 (Bałchanowski, 1969) stwierdzono przydatność kopaliny jako kamienia budowlanego, kruszywa łamanego do lastrico i tynków szlachetnych. Kopalinę charakteryzuje ciekawa kolorystyka. Istnieje możliwość uzyskiwania małych bloków do produkcji płyt dekoracyjnych. Granicę północno – wschodnią i południową wystąpienia marmurów stanowią dyslokacje. Ogólnie skała jest silnie spękana, niekiedy brekcjowata, spojona grubo krystalicznym kalcytem. Zasoby marmuru ocenia się na 1466 tys. t.

Badania piaskowców prowadzone w pobliżu złoża „Kotliska" dały wynik negatywny (Dziedzic, 1995). Kopalina wykazuje bardzo małą wytrzymałość na ściskanie (13,8 MPa), wysoką ścieralność (ścieralność na tarczy Boehmego od 2,19 do 26,4 cm, średnio 8,33 cm), wysoką nasiąkliwość (powyżej 8,6%). Te parametry dyskwalifikują jej przydatność jako kamienia budowlanego i drogowego. Negatywne wyniki dały poszukiwania piaskowców budowlanych w obrębie wychodni pstrego piaskowca w rejonie wzgórza Winna Góra koło Lwówka Śląskiego (Fiłon, 1968), w rejonie Płakowic, Choińca i na północ od Zbylutowa (Drozdowski, 1970). Piaskowce w tych rejonach okazały się zbyt kruche, silnie spękane i rozsypliwe. Prace poszukiwawcze prowadzone za piaskowcami różowymi dały także wynik negatywny. W rejonie Pieszkowa różowe piaskowce triasowe okazały się zbyt kruche (Stachowiak, Ulatowski, 1975). Na północ od Żerkowic i Skały prowadzone były, bez pozytywnych rezultatów, poszukiwania glin biało wypalających się w obrębie iłów santońskich (Przysłup, Gacek, 1969). W rejonie między Płóczkami Dolnymi a Mojeszem oraz w okolicy Kotlisk przebadano czwartorzędowe gliny pylaste. Stwierdzono, że nie nadają się one do produkcji ceramiki budowlanej (Bocheńska, 1972). Region Pogórza Kaczawskiego słynie z występowania kamieni ozdobnych, a szczególnie agatów, które można spotkać w tzw. melafirowych bułach agatowych. Na obszarze gminy Lwówek Śląski w rejonie Płóczek Górnych (na południowo – wschodnim stoku wzgórza Lipień) próbowano znaleźć obszar nadający się na eksploatację tego kamienia. Prace poszukiwawcze, ze względu na bardzo rozproszoną mineralizację agatonośną w trachybazalcie dały wynik negatywny (Sprawozdanie z prac poszukiwawczych złoża agatów w rejonie Płóczek Górnych, 1985). Na terenie udokumentowanych złóż żwirów „Rakowice – Zbiornik" i „Winna Góra" były prowadzone badania nad zawartością złota w utworach żwirowo – piaszczystych. Jednakże badania te nie dały zadawalających wyników (Wojciechowski, 1989, 1991).

10.3. Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym obszar gminy Lwówek Śląski znajduje się w obrębie regionu sudeckiego (Michniewicz, Mroczkowska, Wojtkowiak, 1982) i podregionu lwóweckiego. Wyróżnia się tutaj trzy piętra wodonośne (Michniewicz, Mroczkowska, Wojtkowiak, 1982):

- czwartorzędowe;
- kredowo – triasowe;
- permskie.

Piętro czwartorzędowe obejmuje trzy poziomy wodonośne. Pierwszy poziom związany jest z holoceńskimi piaskami i żwirami rzecznymi Bobru i jego dopływów. Jest to główny poziom użytkowy, najzasobniejszy w wodę. Występuje na głębokości od 0,0 do 22,0 m, na obszarze den dolin rzek i potoków. Jego wydajność, poza doliną Bobru (średnio od 70 do 120 mł/h), jest niska z powodu niewielkiej miąższości osadów i wynosi od 10 do 30 mł/h, przy depresjach od 1 do 2 m. Zwierciadło wód ma charakter swobodny. Są to wody miękkie o odczynie obojętnym lub lekko kwaśnym. Z powodu braku izolacji są one często zanieczyszczone bakteriologicznie i chemicznie (nawozy mineralne, środki ochrony roślin). Wymagają prostego uzdatniania ze względu na przekroczone normy zawartości żelaza, manganu i amoniaku. Zawartość żelaza przekroczona bywa dwu- lub trzykrotnie. W otworze w Lwówku Śląskim stwierdzono znaczne przekroczenie normy zawartości amoniaku (30,0 mg/dm³). Wody tego poziomu są eksploatowane licznymi studniami gospodarskimi. Z pierwszego poziomu uzyskiwana jest woda na ujęciu w Lwówku Śląskim na potrzeby komunalne dla miasta i okolic. Zatwierdzona wydajność dla całego ujęcia wynosi 370 m³/h, przy depresji 2,5 m. Głębokość stropu warstwy wodonośnej waha się między 8 – 12 m p.p.t., zaś spągu 14 – 22 m p.p.t. Obecnie eksploatowana jest jedna studnia wiercona o głębokości 19,5 m i wydajności 68,4 m³/h, przy depresji 1,0 m. Drugie czynne ujęcie eksploatujące wodę z pierwszego poziomu czwartorzędowego znajduje się w Rakowicach Wielkich, około 1 km od Lwówka Śląskiego. Zatwierdzona wydajność z tego ujęcia wynosi 30 m³/h. Czynne są tu dwie studnie wiercone: jedna o głębokości 23 m, druga 17 m. Wydajność pierwszej z nich wynosi 55 m³/h, przy depresji 0,8 m, a drugiej 32 m³/h, przy depresji 2,1 m. Ze względu na intensywne nawożenie pól w tym rejonie, stosowanie środków ochrony roślin oraz obecność ścieków bytowo – gospodarczych, ujęcie w Rakowicach Wielkich posiada strefę ochrony pośredniej o promieniu 66 m. Drugi poziom wód podziemnych związany jest z piaskami i glinami deluwialnymi oraz rumoszowymi. Jest to poziom niezbyt zasobny w wodę. Uwarunkowane jest to małą miąższością i znacznym zaglinieniem utworów wodonośnych. Trzeci czwartorzędowy poziom wód podziemnych występuje w piaskach i żwirach wodnolodowcowych. Osady tego typu występują w okolicy Lubomierza (poza terenem gminy), stanowiąc zasobny w wodę poziom plejstoceński.

Wody podziemne, porowo – szczelinowe, piętra kredowego łączę się z wodami występującymi w utworach pstrego piaskowca, tworząc jedno wspólne piętro wodonośne. Zbiornik kredowo – triasowy wód podziemnych zajmuje obszar na północ od Niwnic, Płóczek Dolnych, Dębowego Gaju i Dłużca. Wody te, w tej części gminy, nie są ujęte. Średnie wydajności wód tego piętra wahają się od 10 do 70 m³/h, przy depresji od 5,0 do 35,0 m. Wydajności jednostkowe kształtują się zwykle od 2 do 4 m³/h/1 m depresji. Wymagają one prostego uzdatniania, ze względu na podwyższone zawartości żelaza. Są to wody słodkie, miękkie, o lekko zasadowym odczynie.

Wody podziemne w utworach permu mają charakter szczelinowo – krasowy i występują głównie w wapieniach środkowego cechsztynu. Wody tego piętra, nawiercone na głębokości 246 m p.p.t., eksploatuje nowoczesne ujęcie w Płakowicach w pobliżu dawnego PGR-u. Zatwierdzona wydajność ujęcia wynosi 195 m³/h, przy depresji 34,5 m. Ujęcie posiada tylko strefę ochrony bezpośredniej. Średnie wydajności wód w utworach środkowocechsztyńskich wahają się od

kilkudziesięciu do stu kilkudziesięciu m³/h, przy depresjach do kilku metrów. W obrębie utworów czerwonego spągowca wydajność jest niewielka i wynosi do kilku m³/h, przy depresjach do kilkudziesięciu metrów. Są to wody średniej twardości, słodkie, o lekkim odczynie zasadowym, na ogół dobrej jakości, niewymagające uzdatniania lub wymagające prostego uzdatniania (najczęściej tam, gdzie bywa przekroczona norma wskaźnika barwy).

10.4. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) (Kleczkowski, 1990) na obszarze gminy występuje kredowy zbiornik nr 317 o nazwie „Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec", wymagający wysokiej ochrony (OWO). Jedynie południowe krańce gminy znajdują się poza zasięgiem GZWP nr 317. Zbiornik ten obejmuje w głównej mierze piaskowce kredowe, a także podścielające je piaskowce dolnotriasowe i permskie oraz strefowo szczelinowe wulkaniczne skały permskie.

11. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy dla udokumentowanych złóż, zgodnie z prawem górniczym i geologicznym, ustanowiono koncesjami wydanymi przez wojewodę dolnośląskiego następujące tereny i obszary górnicze:

Tabela 85. Gmina Lwówek Śląski – tereny górnicze ustanowione dla eksploatacji kopalin *w 2010 roku [źródło: Okręgowy Urząd Górniczy we Wrocławiu, Biuro w Wałbrzychu, 2010]*

L.p.	Złoże	Nazwa obszaru górniczego i terenu górniczego	Powierzchnia obszaru górniczego [m2]	Decyzja ustanawiająca teren górniczy
1.	Nowy Ląd	Nowy Ląd III	1082776	Ustanowiony koncesją nr 6/2003 z 19.08.2003 r. wydaną przez Ministra Środowiska dla eksploatacji złoża gipsu i anhydrytu „Nowy Ląd"
2.	Nowy Ląd – Pole Radłówka	Radłówka	754921,3	Ustanowiony koncesją nr 1/2002 z 27.06.2002 r. wydaną przez Ministra Środowiska dla eksploatacji złoża gipsu i anhydrytu „Nowy Ląd – Pole Radłówka"
3.	Rakowice - Zbiornik	Rakowice – Zbiornik I – Pole Północne Rakowice – Zbiornik I – Pole Południowe	1071968 896804	Granice ustalone w decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego nr 10/2008 z 23.05.2008 zmieniającej koncesję nr 179/94 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnicwa z 30.08.1994 r. na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Rakowce – Zbiornik"
4.	Rakowiczki	Rakowiczki I	32224	Ustanowiony w koncesji Wojewody Dolnośląskiego nr 6/E/2001 z 30.11.2001 r. na wydobywanie

				pisakowca ze złoża „Rakowiczki”
5.	Skała	Skała I	37824	Ustanowiony w koncesji Wojewody Dolnośląskiego nr 4/E/2000 z 29.09.2000 r. na wydobycie piaskowca ze złoża „Skała”
6.	Zbylutów I	Zbylutów I	50370	Ustanowiony w koncesji Wojewody Dolnośląskiego nr 1/E/2002 z 7.05.2002 r. na wydobywanie piskowca ze złoża „Zbylutów I”
7.	Zbylutów III	Zbylutów III	17581	Ustanowiony w koncesji Wojewody Dolnośląskiego nr 7/E/2003 z 16.05.2003 na wydobywanie piaskowca ze złoża „Zbylutów III”
8.	Zbylutów IV – Jan	Zbylutów IV – Jan	19947	Ustanowiony decyzją Starosty Lwóweckiego – koncesja 1/2008 z 28.01.2008 na wydobywanie piaskowca ze złoża „Zbylutów IV – Jan”
9.	Zbylutów - Pole B	Zbylutów - Pole B	19820	Ustanowiony decyzją Starosty Lwóweckiego – koncesja 1/2010 z 01.07.2010 na wydobywanie piaskowca ze złoża „Zbylutów –Pole B
10.	Żerkowice – Skała I	Żerkowice – Skała I A	54493	Ustanowiony w koncesji Marszałka Województwa Dolnośląskiego nr 3/E/2007 z 12.03.2007 na wydobywanie piaskowca ze złoża Żerkowice-Skała I
11.	Żerkowice – Skała	Żerkowice – Skała II	59460	Ustanowiony w koncesji Wojewody Dolnośląskiego nr 4/E/2005 z 18.04.2005 r. na wydobywanie piaskowca ze złoża Żerkowice-Skała
12.	Żerkowice	Żerkowice II	53311	Ustanowiony w koncesji Ministra Środowiska nr 14/2001 z 30.11.2001 na wydobywanie piaskowca ze złoża Żerkowice
13.	Żerkowice – Skała Zachód	Żerkowice – Skała Zachód	15651	Ustanowione w koncesji Starosty Lwóweckiego; decyzja 1/2011 z dnia 09.03.2011r.
14.	**Bielanka I**	**Bielanka I**	**43930**	**Ustanowione w koncesji Marszałka Województwa Dolnośląskiego DOW-G.I.7422.163.2013.TJT z dnia 6 lutego 2014 r.**

12. STAN KOMUNIKACJI

12.1. Powiązania zewnętrzne

Gmina Lwówek Śląski posiada dobrze rozwinięty i wystarczający pod względem gęstości sieci komunikacyjnej układ drogowy. Położenie geograficzne gminy powoduje, że ma ona dodatkowo korzystne połączenia komunikacyjne z układem drogowym zarówno Polski jak i Czech oraz Niemiec. Już od średniowiecza przebiegały przez obszar gminy szlaki łączące Saksonię, Łużyce i Śląsk.

W odległości 18 km od Lwówka Śląskiego, w miejscowości Gryfów Śląski, przebiega droga krajowa nr 30 łącząca Jelenią Górę z Gryfowem Śląskim, Lubaniem i Zgorzelcem. Najważniejszą jednak drogą, która przebiegać będzie w odległości 20 km od Lwówka Śląskiego (10 km od północnych granic gminy) będzie odcinek autostrady A 4 relacji: Jędrzychowice – Krzywa. Autostrada A4 to najważniejsza oś komunikacyjna w południowej Polsce i jedna z najważniejszych w centralnej Europie. Docelowo będzie ona łączyć na terenie kraju miejscowość Jędrzychowice (na granicy Polski z Niemcami) z miejscowością Korczowa (na granicy Polski z Ukrainą). Mieszkańcy gminy Lwówek Śląski będą mogli włączyć się do ruchu na autostradzie poprzez drogowy węzeł, zlokalizowany na północ od Bolesławca. Ponadto otwarcie trasy wpłynie korzystnie na rozwój gospodarczy gminy.

12.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Lwówek Sląski przebiegają następujące linie kolejowe:

- nr 283 relacji Jelenia Góra – Ławszowa.

  Linia drugorzędna, jednotorowa, niezelektryfikowana – biegnąca m.in. przez stacje Jeżów Sudecki, Siedlęcin, Wleń, Lwówek Śląski, Nowogrodziec do Ławszowej (jej początek w km 0,070 , a koniec w km 77,621 – łączna długość 77,551 kmt);
- linia nr 284 na odcinku Jerzmanice Zdrój – Lwówek Śląski została zlikwidowana;
- linia 317 na odcinku Lwówek Śląski – Gryfów Śląski (w obrębie gminy Lwówek Śląski) została zlikwidowana.

Nie przewiduje się zamierzeń inwestycyjnych związanych z ww. linią kolejową.

12.3. Komunikacja drogowa

Przez teren gminy nie przebiegają drogi krajowe. Na terenie gminy Lwówek Śląski zlokalizowane są odcinki 2 dróg wojewódzkich:

- **nr 297: Nowa Sól (KD3) – Szprotawa – Bolesławiec – Lwówek Śląski – Pasiecznik (DK30).** Droga nr 297 jest główną trasą na terenie gminy. Do połowy lat 80-tych XX wieku była to jedna z ważniejszych tras w zachodniej części kraju – międzynarodowy szlak E14 relacji Świnoujście – Jakuszyce (dzisiaj E65 przez Legnicę). Obecnie droga nr 297 ma niepełne parametry klasy „G" o szerokości jezdni 6,0 m i z nieutwardzonymi poboczami. Trasa nr 297 jest najkrótszym połączeniem pomiędzy Zieloną Górą i Jelenią Górą. Długość drogi na terenie gminy wynosi 15,417 km (80+673 – 96+090). Na terenie gminy przebiega przez miejscowości: Włodzice Wielkie, Żerkowice, Brunów, Lwówek Śląski i Mojesz. Na terenie miasta przebiega ulicami: Przyjaciół Żołnierza, Wojska Polskiego i Jaśkiewicza. Ulice te posiadają klasę G1/2 z jezdnią o zmiennej szerokości z obustronnymi chodnikami. Według danych Dolnośląskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich z 2005 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 297 wynosił 9112 pojazdów na dobę i należał do grupy największych na drogach wojewódzkich Dolnego Śląska.
- **nr 364: Gryfów Śląski (DK30) – Lwówek Śląski – Złotoryja – [Legnica ul. Złotoryjska – Legnica Stare Miasto (DK94)]**. Droga nr 364 jest jedną z ważniejszych dróg wojewódzkich, o przebiegu równoleżnikowym, w zachodniej części województwa dolnośląskiego. Umożliwia rozprowadzenie ruchu z kierunku Legnicy w stronę Jeleniej Góry i Lubania z pominięciem przeciążonych nadmiernym ruchem dróg krajowych nr: 3, 4 oraz 94. Długość drogi na terenie gminy wynosi 19,700 km (7+500 – 27+200). Na terenie gminy przebiega przez miejscowości: Bielanka, Płakowice, Lwówek Śląski, Płóczki Dolne i Gradówek. Na terenie miasta przebiega ulicami: Betleja, Jaśkiewicza, Wojska Polskiego i Gryfowską. Ulice te posiadają klasę G1/2 z jezdnią jednoprzestrzenną o szerokości od 6 do 7 m z obustronnymi chodnikami. Według danych Dolnośląskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich z 2005 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 364 wynosił 2627 pojazdów na dobę.

Tabela 86. Gmina Lwówek Śląski – wyniki pomiarów ruchu pojazdów w 2005 roku na drogach wojewódzkich nr: 297 i 364 (SDR 2005) oraz prognoza ruchu na rok 2010, 2015, 2020 i 2025 (SDR 2010, 2015, 2020, 2025) [źródło: Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu, 2010]

Numer punktu pomiarowego	**Nr drogi**	**Pikietaż**		**Długość odcinka (km)**	**Opis odcinka**	**Ilość pojazdów na dobę**							
						Ogółem	**Struktura rodzajowa ruchu pojazdów**						
							motocykle	**samochody osobowe**	**samochody ciężarowe lekkie (dostawcze)**	**samochody ciężarowe**		**autobusy**	**ciągniki rolnicze**
		początek	**koniec**							**bez przyczepy**	**z przyczepą**		
ROK 2005													
02020	297	72,7	90,8	18,1	Bolesławiec – Lwówek Śląski	4546	23	3737	386	141	168	77	14
02021	297	90,8	95,9	5,1	Lwówek Śląski – Pławna	9112	36	7728	720	237	200	164	27
02022	297	95,9	111,5	15,6	Pławna – Pasiecznik	3092	12	2628	201	65	124	59	3
02153	364	0,0	17,5	17,5	Gryfów Śląski – Lwówek Śląski	2627	16	2143	229	57	60	24	6
02154	364	17,5	33,8	16,3	Lwówek Śląski - Pielgrzymka	1497	6	1196	148	90	52	55	5
ROK 2010													
02020	297	72,7	90,8	18,1	Bolesławiec – Lwówek Śląski	5306	23 0,4%	4417 83,2%	437 8,2%	148 2,8%	195 3,7%	77 1,5%	9 0,2%
02021	297	90,8	95,9	5,1	Lwówek Śląski – Pławna	10647	36 0,3%	9134 85,9%	814 7,6%	249 2,3%	232 2,2%	164 1,5%	18 0,2%
02022	297	95,9	111,5	15,6	Pławna – Pasiecznik	3618	12 0,3%	3106 85,8%	227 6,3%	68 1,9%	144 4,0%	59 1,6%	2 0,1%
02153	364	0,0	17,5	17,5	Gryfów Śląski –	3063	16	2533	259	83	116	47	9

					Lwówek Śląski		0,5%	82,7%	8,5%	2,7%	3,8%	1,5%	0,3%
02154	364	17,5	33,8	16,3	Lwówek Śląski - Pielgrzymka	1745	6 0,3%	1414 81,1%	167 9,6%	60 3,4%	70 4,0%	24 1,4%	4 0,2%
ROK 2015													
02020	297	72,7	90,8	18,1	Bolesławiec – Lwówek Śląski	6146	23 0,4%	5172 84,1%	487 7,9%	155 2,5%	226 3,7%	77 1,3%	6 0,1%
02021	297	90,8	95,9	5,1	Lwówek Śląski – Pławna	12346	36 0,3%	10696 86,6%	908 7,4%	261 2,1%	269 2,2%	164 1,3%	12 0,1%
02022	297	95,9	111,5	15,6	Pławna – Pasiecznik	4200	12 0,3%	3637 86,6%	253 6,0%	71 1,7%	167 4,0%	59 1,4%	1 0,0%
02153	364	0,0	17,5	17,5	Gryfów Śląski – Lwówek Śląski	3545	16 0,5%	2966 83,5%	289 8,2%	87 2,5%	134 3,8%	47 1,3%	6 0,2%
02154	364	17,5	33,8	16,3	Lwówek Śląski - Pielgrzymka	2019	6 0,3%	1656 82,1%	186 9,2%	63 3,1%	81 4,0%	24 1,2%	3 0,1%
ROK 2020													
02020	297	72,7	90,8	18,1	Bolesławiec – Lwówek Śląski	7058	23 0,3%	5994 84,9%	535 7,6%	163 2,3%	262 3,7%	77 1,1%	4 0,1%
02021	297	90,8	95,9	5,1	Lwówek Śląski – Pławna	14189	36 0,3%	12397 87,3%	998 7,0%	274 1,9%	312 2,2%	164 1,2%	8 0,1%
02022	297	95,9	111,5	15,6	Pławna – Pasiecznik	4834	12 0,2%	4215 87,2%	278 5,8%	75 1,6%	194 4,0%	59 1,2%	1 0,0%
02153	364	0,0	17,5	17,5	Gryfów Śląski – Lwówek Śląski	4069	16 0,4%	3438 84,5%	318 7,8%	91 2,2%	155 3,8%	47 1,2%	4 0,1%
02154	364	17,5	33,8	16,3	Lwówek Śląski - Pielgrzymka	2315	6 0,3%	1919 82,8%	204 8,8%	66 2,9%	94 4,1%	24 1,0%	2 0,1%
ROK 2025													
02020	297	72,7	90,8	18,1	Bolesławiec – Lwówek Śląski	8038	23 0,3%	6881 85,6%	579 7,2%	171 2,1%	304 3,8%	77 1,0%	3 0,0%

02021	297	90,8	95,9	5,1	Lwówek Śląski – Pławna	16168	36 0,2%	14232 88,1%	1081 6,7%	288 1,8%	362 2,2%	164 1,0%	5 0,0%
02022	297	95,9	111,5	15,6	Pławna – Pasiecznik	5516	12 0,2%	4839 87,7%	301 5,5%	79 1,4%	225 4,1%	59 1,1%	1 0,0%
02153	364	0,0	17,5	17,5	Gryfów Śląski – Lwówek Śląski	4632	16 0,3%	3947 85,3%	344 7,4%	96 2,1%	180 3,9%	47 1,0%	2 0,0%
02154	364	17,5	33,8	16,3	Lwówek Śląski - Pielgrzymka	2633	6 0,2%	2203 83,8%	221 8,4%	69 2,6%	109 4,1%	24 0,9%	1 0,0%

Tabela 87. Gmina Lwówek Śląski – wykaz dróg powiatowych [źródło: Zarząd Dróg Powiatowych w Lwówku Śląskim, 2010]

Numer drogi	Nazwa drogi	Długość drogi (km)
2613D	(Twardocice) gr.pow.Zł.-Dłużec-Sobota	**5,098**
2509D	Lwówek Śl.-Sobota-Górczyca-Radomiłowice-Bełczyna-gr.pow.	**16,500**
2496D	Lwówek Śl. (XDywizji,Oświęć.)-Radłówka-Niwnice-gr.pow.B-c	**8,560**
2499D	Lwówek.-RakowiceW-RakowiceM.-Włodzice M.-gr.pow.B-c	**9,160**
2501D	Brunów-Chmielno-Ustronie-gr.pow. B-c (kier. Raciborowice)	**7,850**
2515D	Gradówek-Niwnice-Kotliska-Rakowice M.-Włodzice W.	**16,178**
2516D	Od dr. woj. 364 – przez wieś Rząsiny	**3,090**
2519D	Płóczki D.-Płóczki G.-Nagórze	**7,465**
2518D	Chmielno-Zbylutów-Skorzynice-gr.pow.Złotoryja	**9,678**
2527D	Żerkowice-Skała-Gaszów	**4,060**
2528D	Sobota-Dębowy Gaj-Pławna	**4,900**
2500D	Włodzice M.-Kotliska-gr.pow.B-c	**5,068**
2532D	Lwówek Śl. (Płakowicka)-Dworek-Pieszków-Bielanka	**8,100**
2536D	Sobota-Dworek	**1,920**
2539D	Wolbromów-Gradówek	**2,876**
2540D	Górczyca-Przeździedza-Wleń	**5,845**
2295D	(Nowa) gr.powiatu Bolesławiec –Włodzice M.-Włodzice W.-do drogi woj. nr 297	**3,130**
2280D	Ustronie-granica powiatu Bolesławiec (Żeliszów)	**1,590**
2541D	Lwówek Śl.-Al. Wojska Polskiego (od dr. 297 do ul. X Dywizji)	**0,650**

Na terenie miasta Lwówek Śląski drogi powiatowe przebiegają następującymi ulicami: X Dywizji, Oświęcimska, Płakowicka, Aleja Wojska Polskiego (od drogi nr 297 do ul. X Dywizji). Łączna długość dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy wynosi 121,718 km. Nawierzchnię bitumiczną posiada 116,216 km dróg (95,48 %), a nawierzchnię gruntową 5,502 km (4,52 %). Wyżej wymienione drogi znajdują się w gestii Zarządu Dróg Powiatowych w Lwówku Śląskim.

Łączna długość dróg gminnych wynosi 75,226 km (w tym w mieście 28,917 km).

Tabela 88. Gmina Lwówek Śląski – wykaz dróg gminnych poza miastem [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość /km/	Obręb
0202 D	Kotliska (Kolonia) – Włodzice Małe	0,170	Kotliska
0203 D	Kotliska / w kier. cmentarza	0,092	Kotliska
0204 D	Kotliska wieś / w kier. Kolonii	0,980	Kotliska
0206 D	Niwnice – Radłówka / przy torze kolejowym	2,670	Niwnice Radłówka
0207 D	Płóczki Dolne - Radłówka	2,880	Płóczki Dolne Radłówka
0208 D	Radłówka / w kier. Osiedla w Lwówku Śl.	1,226	Radłówka
0209 D	Rakowice Wielkie - Radłówka	2,040	Rakowice W. Radłówka
0210 D	Gaszów - Ustronie	1,660	Gaszów Ustronie
0211 D	Chmielno - Gaszów	1,756	Gaszów Chmielno
0212 D	Skała - Ustronie	0,700	Skała
0213 D	Brunów – Lwówek Śląski (byłe Płakowice)	2,800	Brunów IV Lwówek Śl.
0214 D	Brunów / w kier. dr. pow. Brunów – Ustronie	0,425	Brunów
0215 D	Brunów / od pałacu do dr. woj. 297	0,376	Brunów
0216 D	Kotliska / przy kościele	0,395	Kotliska
0217 D	Brunów / od dr. woj. 297 w kierunku pałacu	0,620	Brunów
0218 D	Rakowice Wielkie / w kier. stacji PKP	0,520	Rakowice W.
0219 D	Skała – Chmielno	2,590	Chmielno Skała
0220 D	Skorzynice / w kier. Czapli	0,512	Skorzynice
0221 D	Skorzynice / dr. wewn. Wsi	0,425	Skorzynice
0222 D	Skorzynice / dr. wewn. wsi od przystanku PKS	0,589	Skorzynice
0223 D	Płóczki Dolne / od dr. woj. 364 do dr. pow. wraz z łącznikami	1,206	Płóczki Dolne
0224 D	Zbylutów / dr. w kier. Chmielna	0,985	Zbylutów
0225 D	Mojesz / dr. wewn. Wsi	0,858	Mojesz
0226 D	Mojesz – Dębowy Gaj	3,715	Mojesz Dębowy Gaj
0227 D	Płóczki Górne / dr. wewn. wsi równoległa do dr. pow.	1,162	Półczki Górne
0228 D	Mojesz – Płóczki Dolne	3,008	Mojesz Płóczki Dolne Płóczki Górne
0229 D	Niwnice – Gradówek	1,770	Gradówek Niwnice
0230 D	Niwnice / dr. wewn. wsi od dr. pow. do bloków	0,890	Niwnice
0231 D	Włodzice Wielkie / dr. w kier. wsi Kraszewice gm. Bolesławiec	0,444	Włodzice W.
0232 D	Zbylutów – Kolonia	1,150	Zbylutów

0233 D	Sobota / dr. wewn. wsi od dr. pow. Sobota – Górczyca do dr. pow. Sobota – Dłużec z łącznikiem od dr. pow. Sobota – Górczyca	0,804	Sobota
0234 D	Gradówek / dr. wewn. Wsi	0,140	Gradówek
0235 D	Radomiłowice – Dłużec	0,421	Radomiłowice
0236 D	Sobota – Pieszków	1,760	Sobota
0237 D	Bielanka – Skorzynice	3,535	Bielanka Skorzynice
0238 D	Bielanka / dr. wewn/ wsi w kier. Bielkomy	1,035	Bielanka

Tabela 89. Gmina Lwówek Śląski – wykaz dróg gminnych w mieście [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość /km/	Obręb
0213 D	Brunów – Lwówek Śląski (byłe Płakowice)	2,800	Brunów IV Lwówek Śl.
0238 D	Lwówek Śl. Plac Wolności wraz z łącznikami	0,796	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. 10 Dywizji	0,900	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Asnyka	0,114	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. H. Brodatego	0,197	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Browarna	0,060	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Budowlanych	0,564	III Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Chabrowa	0,189	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Chopina	0,458	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Chrobrego	0,080	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Daszyńskiego	0,130	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Dębowa	0,157	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Dworcowa	0,161	III Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Działkowa	0,105	III Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Górna	0,708	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Graniczna	1,266	III Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Jana Pawła II	0,754	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Jasna	0,030	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Jastrzębia	0,280	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Kamienna	0,257	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Kasztanowa	0,141	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Kilińskiego	0,375	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Konopnickiej	0,112	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Kościelna	0,312	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Kościuszki	0,332	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Krasickiego	0,118	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Krawczyńskiego	0,221	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Kręta	0,130	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Krótka	0,074	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Krzywa	0,398	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Kwiatowa	0,128	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Leśna	0,151	II Lwówek Śl.

	Lwówek Śl. ul. Łąkowa	0,250	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Łokietka	0,240	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Malinowskiego	0,230	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Malownicza	0,260	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Matejki	0,293	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Mickiewicza	0,210	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Morcinka	0,326	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Murarska	0,140	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Myśliwska	0,400	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Nowy Świat	0,553	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Obrońców Pokoju	0,069	I Lwówek Śl. II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Ogrodowa	0,292	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Orzeszkowej	0,274	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Osiedlowa	0,266	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Pałacowa	0,459	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Parkowa	0,197	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Partyzantów	0,308	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Polskiego Czerwonego Krzyża	0,062	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Piękna	0,175	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Emilii Plater	0,030	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Podgórska	0,761	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Polna	1,292	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Potokowa	0,173	III Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Przyjaciół Żołnierza	0,101	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Przodowników Pracy	0,622	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Ptasia	0,192	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Pszczela	1,125	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Rybna	0,500	III Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Reymonta	0,328	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Rzeczna	0,561	I Lwówek Śl. II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Sadowa	0,450	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Sienkiewicza	0,218	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Sikorskiego	0,388	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Słoneczna	0,474	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Słowicza	0,105	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Sobieskiego	0,330	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Spacerowa	0,232	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Spokojna	0,350	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Spółdzielcza	0,182	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Staszica	0,092	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Stogryna	0,138	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Struga	0,116	III Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Stroma	0,280	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Strzelecka	0,900	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Szkolna	0,174	I Lwówek Śl.

	Lwówek Śl. ul. Szpitalna	0,107	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Szymanowskiego	0,234	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. łącznik Al. Wojska Polskiego i ul. Rzecznej	0,067	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Tarnopolska	0,094	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Tęczowa	0,062	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Topolowa	0,096	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Torowa	0,275	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Towarowa		I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Traugutta	0,221	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Wąska	0,297	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Widnica	0,352	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Widokowa	0,685	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Wyzwolenia	0,820	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Zagajnik	0,144	IV Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Zamkowa	0,138	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Zielona	0,102	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Zwycięzców	0,902	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Żwirki i Wigury	0,116	II Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Zbożowa	0,090	I Lwówek Śl.
	Lwówek Śl. ul. Żytnia	0,095	I Lwówek Śl.

Dobrze rozwinięta jest sieć komunikacji autobusowej, obsługiwanej głównie przez Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej (PKS) oraz prywatne BUS-y. Dzięki niej można bezpośrednio dotrzeć do każdego sołectwa gminy oraz do miejscowości sąsiednich takich jak między innymi: Złotoryja, Bolesławiec, Lubań, Gryfów Śląski, Lubomierz i Wleń, a także do Jeleniej Góry, Legnicy i Wrocławia.

12.4. Wnioski wynikające z analizy stanu istniejącego komunikacji

Fakt istnienia różnorodnej i dogodnej sieci komunikacyjnej podnosi prestiż gminy oraz stanowi istotny argument, pozwalający stymulować jej dalszy, gospodarczy rozwój, zwłaszcza w perspektywie rozbudowy i modernizacji infrastruktury komunikacyjnej.

Generalnie stan dróg na terenie gminy jest zadowalający zarówno pod względem jakości nawierzchni (drogi wojewódzkie) jak i możliwości obsługiwania przez nie poszczególnych obszarów zabudowy. Sieć ta wymaga jednak bieżących napraw i modernizacji. Drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne w większości nie posiadają odpowiedniej wytrzymałości i są w złym stanie technicznym. Brak kanalizacji deszczowej oraz rowów odwadniających uniemożliwia odprowadzenie wód opadowych lub prawidłowe odwodnienie korpusu drogi. Na terenach zabudowanych w dużej mierze drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne nie posiadają chodników i ruch pieszy odbywa się na poboczu lub jezdni. Do najpilniejszych zadań modernizacyjnych układu drogowego Gminy i Miasta należą:

- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 297 do pełnych parametrów klasy „G”;
- budowa obwodnicy miasta Lwówek Śląski w ciągu drogi nr 297;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 364 do pełnych parametrów klasy „G”;
- dostosowanie parametrów jezdni i nośności nawierzchni dróg powiatowych i gminnych do ruchu ciężkiego i pojazdów rolniczych.

13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

13.1. Gospodarka wodno – ściekowa

13.1.1. Zaopatrzenie w wodę[27]

Obecnie gmina Lwówek Śląski jest zaopatrywana w wodę przez sieć wodociągową rozdzielczą (bez przyłączy) o długości 176,2 km (w tym 39,4 km w mieście) z 2836 połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych (w tym 1251 w mieście). Długość przyłączy wodociągowych wynosi 68,1 km (w tym w mieście 30,5 km). W roku 2009 dostarczono odbiorcom na terenie gminy Lwówek Śląski razem 712,1 tys. m^3 wody, w tym w mieście 491,9 tys. m^3.

Sieć wodociągowa znajduje się w następujących miejscowościach: Lwówek Śląski, Bielanka, Brunów, Chmielno, Dłużec, Dworek, Gaszów, Gradówek (część), Kotliska, Niwnice (część), Pieszków, Płóczki Dolne, Radomiłowice, Radłówka, Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Skała, Skorzynice, Sobota, Ustronie, Włodzice Małe, Włodzice Wielkie, Zbylutów i Żerkowice. Bez sieci wodociągowej pozostają wsie: Dębowy Gaj, Górczyca, Nagórze, Płóczki Górne i Mojesz.

[27] [Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Lwówku Śląskim, 2010 r.]

Tabela 90. Gmina Lwówek Śląski – wyposażenie w sieć wodociągową w 2010 roku [źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Miejscowość	Długość sieci w km	Pompownie
Lwówek Śląski		pompownie: ul. Stroma, Al. Wojska Polskiego 25, ul. Jana Pawła II przy gimnazjum, ul. X - Dywizji
Dworek	2,1	
Pieszków	2,5	
Bielanka	8,0	pompownia
Chmielno	7,9	
Zbylutów	6,2	
Skorzynice	3,9	pompownia
Gaszów	7,9	
Skała	4,7	pompownia
Żerkowice	1,1	
Brunów	4,6	
Ustronie	4,5	pompownia
Włodzice Wielkie	12,4	
Włodzice Małe	7,9	pompownia
Rakowice Wielkie	12,4	pompownia
Rakowice Małe	3,2	pompownia
Kotliska	7,3	pompownia
Niwnice	17,2	pompownia
Gradówek	3,9	
Płóczki Dolne	6,2	
Sobota	6,3	
Dłużec	4,8	
Radomiłowie	1,1	Pompownia
Radłówka	8,3	

Miejscowości zwodociągowane zaopatrywane są w wodę poprzez następujące ujęcia:

a) **Gradówek:**

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 28.12.2001 roku udzielono na rzecz Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim pozwolenia wodnoprawnego w zakresie szczegółowego korzystania z wód w zakresie poboru wód podziemnych ze studni kopanych drenażowych nr 1,2,3,4,5 położonych na działce nr 397/310, obręb Gradówek AM2 do celów socjalno – bytowych i przeciwpożarowych w ilości:

- Qmaxh = 0,7 m³/h;
- Qmaxd = 16,8 m³/d;
- Qmaxr = 6132 m³/rok.

Pozwolenie wodnoprawne ważne jest do dnia 31.12.2010 r., zakres obsługiwanych wsi: Gradówek – część.

b) **Lwówek Śląski:**

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 21.12.2001 roku udzielono na rzecz Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim pozwolenia wodnoprawnego w zakresie szczególnego korzystania z wód w zakresie poboru wód podziemnych z pięciu studni wierconych położonych w Lwówku Śląskim na działce nr 77 (obręb Lwówek Śląski AM 3) do celów socjalno – bytowych i przeciwpożarowych w ilości:

- Qśrd = 2085,0 m³/d;
- Qmaxh = 222,0 m³/h;
- Qmaxd = 2800,0 m³/d,

Pozwolenie wodnoprawne ważne jest do dnia 31.12.2010 r., zakres obsługiwanych wsi: Płóczki Dolne i miasto Lwówek Śląski.

c) **Lwówek Śląski – Płakowice:**

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 02.03.2004 roku udzielono pozwolenia wodnoprawnego na rzecz Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wody z ujęcia wód podziemnych w Lwówku Śląskim – Płakowicach w ilości:

- Qmaxh = 195,0 m³/h;
- Qmaxd = 3454,0 m³/d,

przy pomocy dwóch studzien wierconych na 1a i 2, o głębokości 255 m i 275 m oraz ustalonych i zatwierdzonych zasobach w ilości 195,0 m³/h.

Pozwolenie wodnoprawne ważne jest do dnia 31.12.2014 r., zakres obsługiwanych wsi: Brunów, Chmielno, Dworek, Gaszów, Kraszewice (gmina Bolesławiec), Skała, Skorzynice, Włodzice Wielkie, Zbylutów, Żerkowice, Włodzice Małe, Czaple (gmina Pielgrzymka trzy budynki), część miasta Lwówek Śląski (dawne Płakowice).

d) **Radomiłowice:**

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 19.05.2004 roku udzielono na rzecz Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej dla potrzeb komunalnych wsi Radomiłowice w ilości:

- Qśrd = 29,18 m³/d;
- Qmaxh = 3,75 m³/h;
- Qmaxd = 48,33 m³/d,

z ujęcia składającego się z czterech studni zlokalizowanych na działce nr 7/1, obręb Radomiłowice, gmina Lwówek Śląski o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych według stanu na dzień 30.03.2004 w ilości: Qe = 3,75 m³/h przy Se = 0,38 – 1,3 m.

Pozwolenie wodnoprawne ważne jest do dnia 31.12.2014 r., zakres obsługiwanych wsi: Radomiłowice.

e) **Rakowice Małe:**

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 05.01.2001 roku udzielono na rzecz Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z dwóch studni wierconych położonych na działce nr 414/1 w Rakowicach małych, własność Gmina Lwówek Śląski, do celów socjalno – bytowych i przeciwpożarowych w ilości:

- Qśrd = 180,5 m³/d;

- Qmaxh = 17,0 m³/h;
- Qmaxd = 200,0 m³/d.

Pozwolenie wodnoprawne ważne jest do dnia 31.12.2012 r., zakres obsługiwanych wsi: Rakowice Małe, Kotliska, Niwnice – część.

f) **Rakowice Wielkie:**

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 21.12.2001 roku udzielono na rzecz Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie poboru wód podziemnych z dwóch studni wierconych położonych na działce nr 305/49 w Rakowicach Wielkich do celów socjalno – bytowych i przeciwpożarowych w ilości:

- Qśrd = 292,12 m³/d;
- Qmaxh = 30,0 m³/h;
- Qmaxd = 346,84 m³/d.

Pozwolenie wodnoprawne ważne jest do dnia 31.12.2010 r., zakres obsługiwanych wsi – Rakowice Wielkie.

g) **Sobota:**

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 07.08.2002 roku udzielono na rzecz Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z istniejącej studni kopanej położonej na działce nr 271/90 w miejscowości Sobota, stanowiącej własność Gminy Lwówek Śląski do celów pitno – gospodarczych w ilości Qmaxd = 31,2 m³/d, nie przekraczającej ustalonych zasobów ujęcia, według stanu na dzień 21.05.2002 roku w ilości: Qe = 1,3 m³/h przy Se = 0,5 m.

Pozwolenie wodnoprawne ważne jest do dnia 31.12.2012 r., zakres obsługiwanych wsi – Sobota.

Obsługiwana sieć wodociągowa z ujęć wody sąsiednich gmin:

a) Dłużec:
   - zakup hurtowy wody, umowa zawarta z Gminnym Przedsiębiorstwem Komunalnym w Pielgrzymce Nr 1/2002 z dnia 01.07.2002 oraz aneksem do tej umowy nr 1/2004 z dnia 22.10.2004.
   - zakres obsługiwanych wiosek: Dłużec

b) Ustronie:
   - zakup hurtowy wody, umowa zawarta z Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu.
   - zakres obsługiwanych wiosek: Ustronie.

Sieć hydrantowa znajduje się w następujących miejscowościach: Lwówek Śląski, Dworek, Pieszków, Bielanka, Chmielno, Zbylutów, Skorzynice, Gaszów, Skała, Żerkowice, Brunów, Ustronie, Włodzice Wielkie, Włodzice Małe, Rakowice Wielkie, Rakowice Małe, Kotliska, Niwnice, Gradówek, Płóczki Dolne, Sobota, Dłużec, Radomiłowice, Radłówka. Zamontowana jest na sieci wodociągowej fi 80 lub fi 100, 200. Na tej sieci zamontowane są hydranty nadziemne oraz podziemne. Hydranty zamontowane na miejskiej sieci hydrantowej w Lwówku Śląskim spełniają normy w zakresie wydajności i ciśnienia.

W chwili obecnej z wodociągów zbiorczych korzysta około 90% mieszkańców gminy. System wodociągów Lwówka Śląskiego podlega stałej rozbudowie i modernizacji. Ogólnie stan rozwoju

sieci wodociągowej należy ocenić jako bardzo dobry i wyróżniający się na tle gmin powiatu byłego województwa jeleniogórskiego.

Tabela 91. Gmina Lwówek Sląski – gęstość sieci wodociągowej w 2008 roku [Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Wyszczególnienie	Gmina Lwówek Śląski	Powiat lwówecki	Województwo Dolnośląskie
Gęstość sieci wodociągowej[28] w km / 100 km²	70,33	44,52	69,63
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m³	38,9	26,5	32,4

13.1.2. Kanalizacja[29]

Obecnie teren całego miasta Lwówek Śląski jest wyposażony w system unieszkodliwiania ścieków składający się z sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni ścieków. Ilość przyłączy kanalizacyjnych wynosi 1024 (w tym miasto 761). Ilośc ścieków odprowadzonych w roku 2009 wynosi 523 tys. m^3 (w tym z terenu miasta 481,2 tys. m^3).

Z systemu kanalizacji zbiorczej korzysta obecnie 11467 osób na terenie gminy i miasta Lwówek Śląski, co stanowi około 63% ogólnej liczby mieszkańców. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi ok. 76,5 km i obejmuje miasto Lwówek Śląski oraz miejscowości: Radłówka, Płóczki Dolne, Mojesz, Rakowice Wielkie.

Ścieki z miejscowości, w których nie ma kanalizacji sanitarnej odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych (szamb), skąd wywożone są do oczyszczalni ścieków lub odprowadzane w sposób niekontrolowany do rowów, cieków lub do ziemi. Ponadto część z tych ścieków odprowadzanych jest do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ścieki w gminie odprowadzane są do funkcjonującej oczyszczalni ścieków komunalnych, która zlokalizowana jest w mieście Lwówek Śląski, przy ul. Przyjaciół Żołnierza (dz. nr 41, 35/2, 30/1, 29/1 obręb 1, m. Lwówek Śląski) która została oddana do użytku w 1997 r.

Oczyszczalnia ścieków w m. Lwówek Śląski pracuje jako oczyszczalnia mechaniczno-chemiczno-biologiczna z osadem denitryfikująco-nitryfikującym i symultanicznym strącaniem fosforu solami żelaza. Oczyszczalnia składa się z części ściekowej i części osadowej.

Średnia rzeczywista ilość ścieków oczyszczanych obecnie na oczyszczalni wynosi około 1200 m^3/d. Natomiast potencjalna średnia dobowa przepustowość urządzeń wynosi 4000 m^3/d. Oczyszczalnia posiada więc znaczną rezerwę przepustowości, gdyż wykorzystuje swój potencjał w niecałych 30%. Wartość ta ulega wahaniom w zależności od warunków pogodowych. Oczyszczalnia obsługuje przyłączonych do kanalizacji mieszkańców Lwówka Śląskiego w liczbie ok. 11,5 tys. osób oraz pozostałych odbiorców nie korzystających z sieci kanalizacyjnej w gminie Lwówek Śląski, od których ścieki dowożone są taborem asenizacyjnym. Ponadto do oczyszczalni doprowadzone są ścieki od podmiotów użyteczności publicznej oraz podmiotów usługowo-handlowych i przemysłowych zlokalizowanych na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

[28] Sieć rozdzielcza, bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów.

[29] [Źródło: Urząd Gminy i Miasta w Lwówku Śląskim, 2010 r.]

W związku z potrzebą dostosowania oczyszczalni do przyjęcia większych ilości ścieków została opracowana dokumentacja projektowa pn.: „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Lwówek Sląski".

Przewidywany zakres przebudowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków polegać będzie na:

- budowie nowych obiektów,
- przebudowie istniejących obiektów,
- doposażeniu lub wymianie urządzeń w istniejących obiektach,
- likwidacji obiektów i demontażu urządzeń.

Szczegółowy zakres prac na terenie oczyszczalni ścieków będzie obejmował:

- budowę: budynku, w którym zlokalizowano sito-piaskownik, sito-bębnowe i automatyczną zlewnię ścieków dowożonych; pompowni wód deszczowych; magazyny osadu odwodnionego; rurociągów międzyobiektowych; linii kablowych energetycznych, sygnalizacyjnych, sterowniczych;
- remont istniejących obiektów, wymianę urządzeń na istniejących obiektach m.in. wymianę pomp w przepompowni głównej, wymianę systemu napowietrzania, wymianę mieszadeł, wymianę kompletnej instalacji do odwadniania osadu, armatury, zaprojektowanie nowych urządzeń w istniejących obiektach m.in. mieszadeł, systemu napowietrzania, pomp;
- przebudowę istniejącego osadnika wstępnego na zbiornik retencyjny;
- przebudowę istniejącej pompowni osadu surowego na pompownię osadu recyrkulowanego;
- likwidację : stacji zlewczej, hali krat, piaskownika, instalacji do odwadniania piasku.

Przeprowadzone prace umożliwią przyjęcie na oczyszczalnię i oczyszczenie zwiększonych ilości ścieków w ilości Q_{maxd} = 4000 m^3/d pochodzących ze wszystkich obszarów gminy Lwówek Śląski.

Ponadto funkcjonują: wybudowana w roku 2006 przydomowa oczyszczalnia ścieków we Włodzicach Małych, obsługująca budynki nr 6 i 7, dz. nr 110 oraz wybudowana w 2008 r. przydomowa oczyszczalnia ścieków w Bielance dz. nr 183 administrowane przez ZBGKiM w Lwówku Śląskim.

Decyzją Starosty Lwóweckiego z dnia 21.12.2007 roku udzielono na rzecz Gminy Lwówek Śląski pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w zakresie wprowadzania oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni ścieków w Lwówku Śląskim o RLM 11700 do rzeki Bóbr w km 169+370 jej biegu w ilości:

- $Q_{śrd}$ = 2000 m3/d,
- $Q_{max/d}$ = 2400 m3/d,
- $Q_{max/h}$ = 160 m3/h

oczyszczonych do parametrów przy właściwek pracy urządzeń:.

- BZT_5 <= 25 mg O_2/l lub 70-90 % redukcji,
- $CHZT_{cr}$ <= 125 mg O_2/l lub 75 % redukcji,
- zawiesina ogólna <= 35 mg/l lub 90% redukcji,
- azot ogólny – 35% redukcji,
- fosfor ogólny – 40% redukcji.

Pozwolenie wodnoprawne wydano na czas określony do dnia 31.12.2017 roku.

Tabela 92. Gmina Lwówek Śląski – gęstość sieci kanalizacyjnej w 2008 roku [źródło: GUS, 2010]

Wyszczególnienie	Gmina Lwówek Śląski	Powiat lwówecki	Województwo Dolnośląskie
Gęstość sieci kanalizacyjnej[30] w km / 100km²	27,92	26,10	36,10
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną na 1 mieszkańca w m³	28,58	21,50	34,03

Dane dotyczące gospodarki ściekowej sygnalizują jakim niedoborem w zakresie sieci kanalizacyjnej charakteryzuje się obszar gminy Lwówek Śląski, a także powiatu lwóweckiego w stosunku do średniej wojewódzkiej. Brak systemowego rozwiązania gospodarki ściekowej na terenach nie objętych siecią kanalizacyjną powoduje powstawanie większej ilości nieodprowadzonych siecią ścieków. Miejscowa społeczność zmuszona jest gromadzić płynne nieczystości w zbiornikach zlokalizowanych na terenie własnych posesji. To z kolei wpływa na zwiększone zanieczyszczenie gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

Dokończenie budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej ma priorytetowe znaczenie dla gminy i niebawem rozpoczną się inwestycje w tym zakresie.

Planuje się dalszą rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Niwnice, Dębowy Gaj, Sobota oraz Gradówek. Dla tych miejscowości opracowane zostały dokumentacje projektowe na budowę sieci kanalizacyjnej sanitarnej:

Niwnice:

- sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej 160 - 200 – 9,9 km,
- rurociągi tłoczne 75 - 125 – 4,6 km

Gradówek:

- sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej 160 - 200 – 4,3 km,
- rurociągi tłoczne 110 – 0,4 km

Sobota i Dębowy Gaj:

- sieć kanalizacji sanitarnej i rurociągów tłocznych 160 - 200 – 9,5 km.

13.2. Elektroenergetyka

13.2.1. Elektroenergetyczna sieć przesyłowa

Obecnie na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski znajdują się fragmenty dwóch linii przesyłowych:

- dwutorowa linia elektroenergetyczna o napięciu 2 x 220 kV relacji Mikułowa – Świebodzice. Wzdłuż linii 2 x 220 kV należy nadal uwzględniać pas technologiczny o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach), dla którego obowiązują ograniczenia zagospodarowania i użytkowania jego terenu;

[30] Sieć rozdzielcza i kolektory.

- linia 400 kV relacji Mikułowa – Czarna. Wzdłuż linii 400 kV należy nadal uwzględniać pas technologiczny o szerokości 100 metrów (po 50 metrów od osi linii w obu kierunkach), dla którego obowiązują ograniczenia zagospodarowania i użytkowania jego terenu.

Linie te są ważnymi elementami sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego, umożliwiające przesył mocy do elektroenergetycznych stacji 400/110 kV i 220/110 kV. Ze stacji tych energia elektryczna dosyłana jest, poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym), między innymi do odbiorców znajdujących się na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

13.2.2. Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna

EnergiaPro Koncern Energetyczny SA, Oddział w Jeleniej Górze posiada na terenie gminy linie napowietrzne 110 kV:

- S – 333 relacji Lubań – Lwówek Śląski;
- S – 334 relacji Lwówek Śląski – Raciborowice.

Ponadto w Lwówku Śląskim znajduje się stacja elektroenergetyczna 110/20 kV typu GPZ (Główny Punkt Zasilania) R – 333, która stanowi główne źródło zasilania Gminy i Miasta Lwówek Śląski. EnergiaPro posiada także na terenie gminy rozległą sieć średniego napięcia, w skład której wchodzą linie napowietrzne 20 kV oraz linie kablowe SN. Do odbiorców bytowo – komunalnych energia elektryczna dostarczana jest w większości liniami napowietrznymi niskiego napięcia.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy są zelektryfikowane. Dostawy energii w pełni pokrywają potrzeby mieszkańców oraz jednostek gospodarczych. W 2008 roku energię elektryczną pobierało w mieście 3538 odbiorców. Jej zużycie przez gospodarstwa domowe wyniosło 5944 MWh. Przeciętna dostawa na 1 mieszkańca Lwówka Śląskiego wyniosła więc 331,79 kWh.

Tabela 93. Gmina Lwówek Śląskij – odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Wyszczególnienie	**Gmina Lwówek Śląski**	**Powiat lwówecki**	**Województwo Dolnośląskie**
Odbiorcy energii elektrycznej na 1000 mieszkańców	197,48	193,68	281,50
Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w kWh	1680,05	1760,84	1818,29
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w kWh	331,79	341,04	511,85

Dane dotyczące przeciętnej liczby odbiorców energii elektrycznej na 1000 mieszkańców są na terenie miasta Lwówek Śląski Śląski zbliżone do porównywanych wartości dla powiatu lwóweckiego, lecz prawie półtora razy niższe niż wartość dla całego województwa dolnośląskiego. Natomiast przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę oraz 1 mieszkańca jest niższe na terenie miasta. Niższe zużycie energii elektrycznej na terenie gminy Lwówek Śląski oraz powiatu lwóweckiego w stosunku do całego województwa wynika z faktu, iż większa część tutejszych mieszkańców do celów grzewczych i spożywczych używa energii gazowej.

13.2.3. Alternatywne źródła energii

Zgodnie z art. 3 pkt 20 ustawy z dnia z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (Tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.) odnawialne źródło energii to źródło

wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątek roślinnych i zwierzęcych.

Korzystne warunki hydrograficzne dotyczą możliwości lokalizacji małych elektrowni wodnych na licznych ciekach wodnych, charakteryzujących się górskim reżimem. W związku z powyższym na bazie szczegółowych, specjalistycznych analiz należy rozpatrzyć wszystkie aspekty ewentualnej budowy małych elektrowni wodnych.

Instalacje wykorzystujące źródła energii odnawialnej na obszarze gminy Lwówek Śląski:

- Brunów, elektrownia wodna szczytowo – pompowa o mocy maksymalnej 2MW;
- Włodzice Wielkie, elektrownia wodna o mocy maksymalnej 1,08MW;
- Brunów, elektrownia ekologiczna Zommer-Fiske – wodna o mocy maksymalnej 320KW (aktualnie wyłączona z eksploatacji)
- Lwówek Śląski, elektrownia Wodna Wiesław Tyszkiewicz, o mocy maksymalnej 70kW.

13.3. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy Lwówek Śląski Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA (PGNiG SA) nie posiada utworzonych obszarów i terenów górniczych oraz sieci gazowych.

Operator Gazociągów Przesyłowych „Gaz – System" sp. z o.o., Oddział we Wrocławiu eksploatuje gazociąg przesyłowy podwyższonego średniego ciśnienia, doprowadzony do Lwówka Śląskiego z kierunku Gryfowa Śląskiego, o średnicy nominalnej DN 100 oraz ciśnieniu nominalnym PN 1,6 MPa.

Ponadto w Lwówku Śląskim przy ul. Gryfowskiej zlokalizowana jest stacja gazowa (redukcyjno – pomiarowa) I°.

W związku z występowaniem na terenie gminy sieci gazowej podwyższonego średniego ciśnienia dla przedmiotowej sieci zgodnie należy określić odległości podstawowe od obiektów terenowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. nr 139 z 1995 roku, poz. 686).

Tabela 94. Odległości podstawowe gazociągów układanych w ziemi o ciśnieniu gazu powyżej 0,4 MPa do 10 MPa od obrysów obiektów terenowych w metrach

Rodzaj obiektu terenowego	**DN: ≤300 PN: 1,6 MPa**	**Licząc od gazociągu do:**
Miasta i zespoły wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie	20	linii zwartej zabudowy
Budynki użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego	25	granicy terenu
Budynki mieszkalne zabudowy jedno- i wielorodzinnej	20	rzutu budynku
Wolnostojące budynki niemieszkalne	15	rzutu budynku
Obiekty zakładów przemysłowych	20	granicy terenu
Parkingi	20	granicy terenu

Strefa ochronna sieci gazowej wysokiego cisnienia, której lokalizacje wyznaczono na załaczniku graficznym stanowi obszar, w którym operator sieci gazowej jest uprawniony do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację.

Dolnośląska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. we Wrocławiu, Zakład Gazowniczy Zgorzelec (DSG sp. z o.o.) posiada dystrybucyjną sieć gazową jedynie na terenie miasta Lwówek Śląski. Według stanu na koniec 2005 roku DSG sp. z o.o. posiadała tutaj 23,5 km sieci gazowej ogółem, z czego 2,7 km to gazociągi średniego ciśnienia, a 20, 8 km to gazociągi niskiego ciśnienia. Sieć ta zaopatruje około 3000 odbiorców, którym dostarczono w 2005 roku ponad 3 mln m³ gazu. W stosunku do roku 2000 nastąpił przyrost sieci o 11,3 %, głównie gazociągów średniego ciśnienia. System zasilany jest ze stacji Iº o przepustowości Q = 3000 m³/h i trzech stacji redukcyjnych IIº zlokalizowanych przy ulicach: Słowackiego, Sienkiewicza i Morcinka. System posiada rezerwy umożliwiające przyłączenie do sieci wszystkich zainteresowanych odbiorców, którzy są przyłączani sukcesywnie według wystąpień o przyłączenie. Gaz doprowadzany jest również do Niwnic, gdzie wykorzystywany jest to prażenia gipsu w Kopalni Gipsu i Anhydrytu „Nowy Ląd”

Tabela 95. Gmina Lwówek Śląski – sieć gazowa, odbiorcy oraz zużycie gazu w gospodarstwach domowych w 2008 roku [źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS, 2010]

Wyszczególnienie	**Gmina Lwówek Śląski[31]**	**Powiat lwówecki**	**Województwo Dolnośląskie**
Gęstość sieci gazowej w km / 100km²	17,08	13,10	40,12
Korzystający[32] z gazu z sieci na 1000 mieszkańców	445,49	309,18	623,92
Liczba korzystających w stosunku do liczby ludności ogółem w (%)	44,55	30,92	62,39
Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca[33] w m³	126,42	75,11	113,10

Gęstość sieci gazowej na terenie gminy i powiatu Lwówek Śląski jest ponad 2 razy mniejsza niż na obszarze całego województwa dolnośląskiego. Powodem takiego stanu jest fakt, że na terenie gminy Lwówek Śląski jedynie część miasta jest zgazyfikowana, a statystyka obejmująca województwo dolnośląskie zawiera również dane z wszystkich większych gmin miejskich, gdzie gaz sieciowy jest powszechnym medium. Ze względu na niższe nasycenie siecią gazową również wskaźniki dotyczące ilości odbiorców oraz zużycia gazu na 1 mieszkańca są niższe od średniej w całym województwie. Natomiast większe zużycie gazu na terenie gminy i powiatu na 1 odbiorcę w stosunku do całego województwa oznacza, że gaz z sieci jest używany tutaj także do celów grzewczych.

Istniejące warunki techniczne i stan techniczny gazociągów pozwalają na rozbudowę sieci dystrybucyjnej dla potrzeb wszystkich zainteresowanych, którzy spełnią warunek opłacalności w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne. Opłacalność przedsięwzięcia uzależniona jest między innymi od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej oraz długości projektowanych gazociągów i przyłączy odpowiednich dla umożliwienia zaistnienia warunków technicznych przyłączenia. Stacje redukcyjno – pomiarowe oraz gazociągi stanowią układy hermetycznie zamknięte i wyłączając stany awaryjne nie zagrażają środowisku naturalnemu.

[31] Dane na koniec 2008 roku.

[32] Bez odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych.

[33] Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem bez wyodrębniania jej w tych miastach i wsiach, w których ta sieć istniała.

Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska, zwłaszcza na terenie takiej gminy jak Lwówek Śląski, poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin.

Ewentualna rozbudowa (na terenie miasta) bądź budowa (w miejscowościach gminnych) rozdzielczej sieci gazowej następować będzie w oparciu o obowiązującą ustawę Prawo energetyczne oraz rozporządzenia wykonawcze, jeżeli zaistnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania paliwa gazowego.

13.4. Zaopatrzenie w energię cieplną

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski nie ma sieciowych systemów centralnego ogrzewania. Potrzeby grzewcze mieszkańców terenów wiejskich pokrywane są ze źródeł lokalnych, do których należą głównie piece opalane drewnem, węglem kamiennym i jego pochodnymi, węglem brunatnym oraz olejem opałowym lub gazem propan – butan. W mieście budynki wielorodzinne Wspólnot Mieszkaniowych oraz Lwóweckiej Spółdzielni Mieszkaniowej i zabudowania produkcyjne oraz usługowe ogrzewane są z lokalnych kotłowni na węgiel kamienny, gaz lub olej opałowy. Zauważa się ze względów ekonomicznych trend powrotu z opalania gazem w domach jednorodzinnych na rzecz paliwa stałego typu węgiel.

Gmina posiada projekt założeń do gminnego planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe.

W najbliższym okresie nie przewiduje się realizacji centralnych urządzeń ciepłowniczych, umożliwiających dostawę ciepła dla odbiorców indywidualnych na terenach wiejskich. Zamierzenia inwestycyjne to budowa biogazowi przy ul. Oświęcimskiej, gdzie potencjalny inwestor wystąpił z wnioskiem o podanie warunków zasilania w energie elektryczną.

Tabela 96. Gmina Lwówek Śląski – wykaz kotłowni lokalnych w 2010 roku [Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

Lp.	Lokalizacja (adres)	Rodzaj paliwa	Moc maksymalna
1	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Krawczyńskiego nr 4, 59-600 Lwówek Śląski	Węgiel kamienny	1860 kW
2	Wspólnota Mieszkaniowa „Dom”, ul. Krótka nr 3 abc	Gaz ziemny	130 kW
3	„Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Daszyńskiego nr 1, 59-600 Lwówek Śląski	Węgiel kamienny	188kW
4	„Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Morcinka nr 16, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	326 kW
5	„Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Sienkiewicza nr 28, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	690 kW
6	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Morcinka nr 2-14, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	450 kW
7	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jaśkiewicza nr 22A, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	170 kW
8	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej ul. Morcinka nr 27, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	2040 kW
9	Wspólnota Mieszkaniowa ul. E. Plater 2 i 3, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	90 kW

10	Hotel „Piast” ul. Jaśkiewicza, 59-600 Lwówek Śląski	Paliwo stałe	180 kW
11	Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej zarządca budynku ul. Jaśkiewicza nr 24, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	48 kW
12	Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Al. Wojska Polskiego nr 27, 59-600 Lwówek Śląski	Węgiel kamienny	150 kW
13	Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Al. Wojska Polskiego nr 27, 59-600 Lwówek Śląski	Węgiel kamienny	79 kW
14	Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski Al. Wojska Polskiego nr 25A, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	70 kW
15	Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Al. Wojska Polskiego nr 2A, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	72 kW
16	Przedszkole nr 1 Al. Wojska Polskiego, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	91 kW
17	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Słowackiego nr 1, 59-600 Lwówek Śląski (kotłownia ta będzie także obsługiwać przez rok czasu budynek przy Mickiewicza 8-14)	Gaz ziemny	920 kW
18	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Orzeszkowej nr 41-45, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	180 kW
19	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych ul. H. Brodatego 1, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	460 kW
20	Browar Lwówek 1209 ul. Traugutta, 59-600 Lwówek Śląski Kotłownia lokalna	olejowo-gazowa	1,98 kW
21	„Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Jana Pawła II nr 24B, 59-600 Lwówek Śląski	Węgiel kamienny	1143 kW
22	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Krasickiego nr 2, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	96 kW
23	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Oświęcimska nr 5, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	345 kW
24	Gimnazjum im. Jana Pawła II ul. Jana Pawła II, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	290 kW
25	Przedszkole nr 2 ul. Partyzantów, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	76 kW
26	Szkoła Podstawowa nr 2 ul. Staszica, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	690 kW
27	Szkoła Podstawowa nr 2 budynek C ul. Staszica, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	70 kW
28	Hala sportowa ul. Staszica, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	600 kW
29	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Parkowa nr 15, 59-600 Lwówek Śląski	Olej opałowy	40 kW

30	ART Ptakowice ul. Nowy Świat nr 2, 59-600 Lwówek Śląski	Olej opałowy	
31	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy ul. Parkowa, 59-600 Lwówek Śląski	Paliwa Stałe	
32	Szkoła Podstawowa nr 3 ul. Kasztanowa, 59-600 Lwówek Śląski	Olej opałowy	280 kW
33	Kopalnia Gipsu i Anhydrytu „Nowy Ląd”, 59-600 Niwnice	Olej opałowy	425 kW
34	Szkoła Podstawowa w Niwnicach, 59-600 Niwnice	Olej opałowy	130 kW
35	„Comfort” Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Sp. z o.o., 59-600 Rakowice Małe	Paliwa stał	
36	Zespół Szkół Ekonomiczno – Technicznych, 59-600 Rakowice Wielkie	Olej opałowy	1900kW
37	Szkoła Podstawowa, 59-600 Włodzice Wielkie	Olej opałowy	130kW
38	Szkoła Podstawowa, 59-600 Zbylutów	Olej opałowy	130kW
39	Szkoła Podstawowa, 59-600 Płóczki Górne	Olej opałowy	100kW
40	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Morcinka nr 1, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz	90 kW
41	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Morcinka nr 3, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz	90 kW
42	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Morcinka nr 5, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz	90 kW
43	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Krawczyńskiego nr 1, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz	90 kW
44	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Orzeszkowej nr 19-23, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz	180 kW
45	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Orzeszkowej nr 49-23, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz	180 kW
46	Lwówecka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Malinowskiego nr 12-20, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz	210 kW
47	Wspólnota Mieszkaniowa Rakowice Wielkie nr 48A,B,C, 59-600 Lwówek Śląski	Olej opałowy	225 kW
48	Wspólnota Mieszkaniowa Rakowice Wielkie nr 49, 59-600 Lwówek Śląski	Eko groszek	75 kW
49	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Partyzantów nr 17, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	90 kW
50	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sikorskiego nr 1, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	90 kW
51	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jana Pawła II nr 18, 59-600 Lwówek Śląski	Gaz ziemny	90 kW
52	Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej zarządca budynku ul.Plac Wolności	Gaz ziemny	240 kW

	budynek Ratusza miejskiego, 59-600 Lwówek Śląski		

13.5. Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą „o odpadach" gmina Lwówek Śląski posiada Plan Gospodarki Odpadami przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/327/09 Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski z dnia 29 grudnia 2009 r.w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2009-2012 i dalsze".

Na terenie gminy i miasta Lwówek Śląski obowiązuje uchwała Nr XXVIII/221/09 Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski z dnia 26 lutego 2009 roku w sprawie zmiany uchwały nr XLI/349/06 z dnia 24 lutego 2006 r. ze zm. w sprawie regulaminu utrzymania czystości na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Ustala ona szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Określa między innymi takie aspekty jak:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości;
- rodzaj urządzeń przeznaczonych do gromadzenia odpadów komunalnych na terenie nieruchomości i drogach publicznych oraz zasady ich rozmieszczenia;
- częstotliwość i sposoby usuwania odpadów z nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego;
- wymagania wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych;
- zasady utrzymania zwierząt gospodarczych.

Odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie gminy i miasta Lwówek Śląski zajmują się:

- Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej , al. Wojska Polskiego 27, Lwówek Śląski;
- SIMEKO sp. z o.o. al. Jana Pawła II 33, Jelenia Góra;
- Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „IZERY" sp. z.o.o. ul. Kargula i Pawlaka 16, Lubomierz.

System zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy Lwówek Śląski jest podobny do większości takich systemów stosowanych w innych rejonach Polski. Polega on na zbieraniu do odpowiednich pojemników odpadów oraz ich dalszemu deponowaniu na składowisku. Dopiero od krótkiego czasu zaczęto wprowadzać segregacje odpadów, co umożliwia ich dalsze wykorzystanie. Jednostką odpowiedzialną za odbiór odpadów jest Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lwówku Śląskim. Brak jest aktualnych danych za 2009 r. o odsetku domostw (mieszkańców) objętych zorganizowanym wywozem śmieci. Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów na terenie gminy w 2006 r. objętych było około 14000 mieszkańców, co stanowiło w przybliżeniu około 75 % obywateli. Na terenach wiejskich system zbierania odpadów jest rozwinięty znacznie gorzej. Jest to przyczyną występowania na tym obszarze wielu „dzikich" składowisk odpadów będących sporym obciążeniem dla środowiska. Ponadto duża ilość odpadów jest prawdopodobnie spalana w piecach domowych stanowiąc lokalne źródło zanieczyszczeń atmosferycznych.

Zebrane z terenu gminy odpady deponowane są na oddanym do użytku w 2000 roku składowisku w miejscowości Płóczki Dolne (dz. 352/21, 385/7, 382/18). Przejęło ono funkcje od użytkowanego do tamtego czasu składowiska w Mojeszu (dz. 280), które zrekultywowano. Nowe składowisko zlokalizowane jest w centralnej części gminy, 4 km od granic miasta Lwówek Śląski. Przez jego obszar nie przebiegają żadne cieki wodne (najbliższy ciek – Płuczka przepływa 700 m od

składowiska). Teren wysypiska nie należy do konfliktowych dla środowiska. Zlokalizowany jest poza wszelkimi strefami ochrony (krajobrazowej, archeologicznej i konserwatorskiej). Składowisko jest przeznaczone wyłącznie na odpady komunalne, inne niż niebezpieczne. Powierzchnia składowiska wynosi 8,8 ha, a pojemność dyspozycyjna wynosi 319000 m³. Przewidywane roczne nagromadzenie odpadów wynosi około 29000 m³. Przewidywany okres eksploatacji wysypiska wynosi około 20 lat. Mogą być tu deponowane odpady z: gospodarstw domowych, zakładów usługowych i handlowych z obszaru gminy. Zaliczane są tu takie odpady jak:

- bytowo – gospodarcze;
- wielkogabarytowe w postaci przedmiotów trwałego użytku;
- żużel i popiół z kotłowni lokalnych;
- gruz budowlany i ziemia z wykopów;
- odpady organiczne;
- zanieczyszczenia zebrane z ulic i dróg.
- Zakres działalności składowiska obejmuje:
- przyjmowanie i segregację odpadów komunalnych;
- demontaż odpadów wielkogabarytowych;
- odzysk surowców wtórnych;
- kompostowanie surowców organicznych (obecnie kompostowanie nie ma miejsca);
- deponowanie materiałów inertnych: gruz budowlany, ziemia z wykopów, itp.

Odpady na składowisko powinny być dowożone specjalistycznym taborem transportowym. Przy dowozie dokonuje się ważenia oraz określania składu odpadów, na podstawie, czego odpady zostaną skierowane do odpowiedniej kwatery. Odpady komunalne są składowane w układzie warstw poprzecznych. Warstwa o miąższości maksymalnie 1,5 m będzie dokładnie przykrywana warstwą izolacyjną piasku i ziemi. Każda z warstw, zarówno odpadów jak i przykrywająca jest zagęszczania kompaktorem gąsienicowym lub spychaczem w celu jak najbardziej optymalnego wykorzystania dostępnej pojemności. Odpady inertne deponowane są w specjalnie przeznaczonym do tego celu miejscu a następnie będą użytkowane jako materiał izolacyjny do przykrycia odpadów. Odpady wielkogabarytowe są demontowane na terenie składowiska a odzyskane surowce magazynowane a następnie wywożone. Odpady roślinne przeznaczone docelowo do kompostowania będą składowane w pryzmach a następnie deponowane w specjalnych boksach. Odwodnione odpady z oczyszczalni ścieków spełniające wymogi do wtórnego wykorzystania będą składowane razem z tymi przeznaczonymi na kompostowanie. Jeśli nie będą się nadawać do tego celu będą gromadzone wraz z resztą odpadów komunalnych. Odpady mogące być wykorzystane ponownie są ręcznie segregowane a następnie deponowane w specjalnych kontenerach na surowce wtórne. Wody opadowe, które spływają w kierunku kwater wysypiska są zbierane przez rów opaskowy a następnie są kierowane do uszczelnionego zbiornika. Dokładane są starania, aby rów opaskowy nie zarastał i mógł bez problemu odprowadzić dużą ilość wody podczas intensywnych opadów. Odcieki poprzez system przewodów drenarskich gromadzone są w dwukomorowym zbiorniku, skąd ich nadmiar wraz ze ściekami z budynków socjalnych jest wywożony wozem asenizacyjnym do oczyszczalni

Gmina produkuje 4 985,64 Mg – masa odpadów komunalnych niesegregowanych odebranych z terenu gminy i miasta Lwówek Śląski w roku 2008 (dane z GUS, 2010 r.)).

Mając na uwadze dbałość o stan środowiska naturalnego należy dążyć do uzyskania 100 % wartości wskaźnika gospodarstw objętych zorganizowanym wywozem odpadów, między innymi poprzez ciągłe działania w celu podniesienia świadomości ekologicznej. Ponadto należy rozwijać system segregacji odpadów „u źródła” (selektywna zbiórka odpadów). Niepokojącym zjawiskiem jest występowanie dzikich składowisk odpadów. Podczas prac nad PGO zinwentaryzowano kilka

takich składowisk. Największe „dzikie" wysypiska odpadów zlokalizowane są w miejscowościach Bielanka, Ustronie, Dłużec, Sobota. Na terenie nielegalnych wysypisk zalegają głównie odpady komunalne, pochodzące z gospodarstw domowych, placów budowy, różnorakie opakowania papierowe, plastikowe oraz szklane, ziemia, opony samochodowe, resztki organiczne. Działania samorządu powinny skupić się na skutecznej eliminacji dzikich składowisk, począwszy od gorliwiej stosowanych kar administracyjnych, poprzez likwidację obiektów, a skończywszy na biologicznej rekultywacji zanieczyszczonych przez składowiska terenów.

Ewentualne zamierzenia inwestycyjne: zakup przestawnej sortowni odpadów, wdrożenie technologii kompostowania pryzmowego; budowa instalacji sortowniczej, zakup sita bębnowego, instalacja odgazowująca, dokumentacja II kwatery składowiska.

13.6. Telekomunikacja i łączność

Gmina Lwówek Śląski wyposażona jest w nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Dzieje się tak dzięki włączeniu do central obsługujących przepływ automatyczny. Zwiększa się liczba numerów telefonicznych. W każdej miejscowości zainstalowani są abonenci telefonii przewodowej.

Operujący na terenie gminy Telekomunikacja Polska SA (TP SA) oraz DIALOG SA zapewniają szeroką gamę usług. Są wśród nich usługi powszechne: telefoniczne, telegraficzne, teleksowe i telefaksowe oraz specjalistyczne w dziedzinie transmisji danych, radiokomunikacji i dostępu do internetu. Jednakże należy nadmienić, że obecnie, zwłaszcza na terenach wiejskich, nie ma powszechnego i szybkiego dostępu do internetu. W związku z powyższym oczekuje się od operatorów zwiększenia oferty usług teleinformatycznych.

Trudności z pozyskaniem szerokiej gamy najświeższych informacji dotyczących telekomunikacji i łączności, związane z zastrzeżeniem danych ze względu na konkurencję, spowodowały, że w poniższej tabeli analizowane są ostatnie ogólnodostępne dane z 2000 roku. Według danych z 1999 roku w gminie zarejestrowanych było 3908 łącz telefonii przewodowej w mieszkaniach (w tym w mieście 2714). Na 1000 ludności przypadało więc 210,33 numerów telefonicznych w mieszkaniach (w mieście – 303,85). Obecnie dzięki inwestycjom poczynionym przez TP S.A. i DIALOG SA wskaźnik ten znacznie się zwiększył. Ponadto cały obszar gminy znajduje się w zasięgu działania telefonii komórkowej systemu GSM: Plus GSM, Era GSM, Orange. Play.

Wykaz i lokalizacja masztów telekomunikacyjnych RTV i GSM:

1) Stacja bazowa telefonii cyfrowej sieci ERA Bielanka 49113 na działce 268 obręb Bielanka – decyzja nr 26/2005 o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z dnia 11 października 2005 roku, sygn. GKŚ 7331-241/2005.
2) Stacja bazowa telefonii komórkowej sieci Plus GSM na istniejącej wieży PTK Centertel na działce nr 268 obręb Bielanka oraz budowie wewnętrznej linii niskiego napięcia zasilającej stację bazową, przechodzącej przez działkę nr 268 obręb Bielanka – decyzja nr 15/2005 o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z dnia 24 maja 2005 roku, sygn. GKŚ 7331-113/2005.
3) Stacja bazowa telefonii komórkowej nr 49152 Lwówek Śląski Rolimpex, działka nr 12 w obrębie III Lwówek Śląski – decyzja nr 6/2007 o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z dnia 27 grudnia 2007 roku, sygn. GKŚ 7331-47/02/2007.
4) Stacja bazowa telefonii komórkowej sieci Plus GSM zlokalizowana w wieży kościoła parafialnego p.w.Wniebowzięcia NMP w Lwówku Śląskim obręb I Lwówek Sląski, przy ul. Kościelnej, na działce nr 184 – decyzja nr 6/2006 o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z dnia 12 września 2006, sygn. GKŚ 7331-40/03/2006.

5) Stacja bazowa telefonii cyfrowej sieci ERA Lwówek Płakowice 49098 na działce nr 16/3 obręb IV Lwówek Śląski – decyzja nr 29/2005 o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego z dnia 26 października 2005 roku, sygn. GKŚ 7331-252/2005.
6) Stacja bazowa 49088 cyfrowej telefonii komórkowej na działce nr 197/1 w obrębie geodezyjnym Nagórze – decyzja nr 5/2004 o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, z dnia 11 października 2004, sygn. GKŚ 7331-303/2004.
7) Stacja bazowa telefonii komórkowej – działka nr 504 obręb Włodzice Wielkie.
8) Stacja bazowa telefonii komórkowej PTC ERA nr 49195.01 wraz z infrastrukturą towarzyszącą, przewidziana do realizacji na działce nr 421/2 wobrębie Włodzice Małe – decyzja nr 7/2009 o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego z dnia 18 czerwca 2009 eoku, sygn. GPNŚ 7331-80/07/2008/2009.
9) Stacja bazowa telefonii cyfrowej ERA nr „49197 – Dębowy Gaj" wraz z przyłączem energetycznym i zjazdem z drogi ziemnej (nr 171) położonej na działce nr 175/6 w obrębie Dębowy Gaj – postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego w toku.
10) Stacja bazowa telefonii komórkowej Polskiej telefonii Cyfrowej ERA GSM nr 49271.01 przewidzianej do realizacji na działce oznaczonej geodezyjnie jako nr 690/1 w obrębie Płóczki Górne – postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego w toku.

W gminie w 2010 r. funkcjonowały 4 placówki pocztowe (w tym 2 w mieście), świadczące również usługi telekomunikacyjne. (Urząd Pocztowy: Lwówek Śląski ul. Daszyńskiego 1; agencje pocztowe: Rakowice Wielkie 14, Sobota 54, Lwówek Śląski - pl. Wolności 29).

Tabela 97. Gmina Lwówek Śląski – telekomunikacja i łączność w 2000 roku [źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, 2010]

Wyszczególnienie	**Gmina Lwówek Śląski**	**Powiat lwówecki**	**Województwo Dolnośląskie**
Ludność na 1 placówkę pocztową	3229	3026	4444
Liczba placówek pocztowych na 10 tysięcy ludności	3,10	3,30	2,25
Liczba placówek na 10 km²	0,25	0,24	0,34
Linie telefoniczne[34] na 1000 ludności	232,35	190,74	273,79
Linie telefoniczne na 1000 mieszkań	691,44	529,99	729,45

Nasycenie usługami łączności na terenie gminy Lwówek Śląski było w 2000 roku statystycznie korzystniejsze od uwarunkowań charakteryzujących województwo dolnośląskie. Poziom telefonizacji gminy Lwówek Śląski, o którym świadczy liczba wszystkich linii na 1000 mieszkańców znacznie odbiegał w 2000 roku od średniej dla województwa. W tym przypadku wyższą średnią ilość linii, szczególnie w skali całego województwa, zwiększa znaczna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w dużych gminach miejskich. Jeszcze bardziej wymiernym wskaźnikiem w niniejszej analizie jest wskaźnik nasycenia telefonią na 1000 mieszkań. Tutaj liczone są wyłącznie linie telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach w stosunku do ogólnej liczby

[34] Standardowe łącza główne należące do TP SA ogółem, łącznie z aparatami ogólnodostępnymi i liniami w firmach

mieszkań na danym terenie. Także w tym przypadku wskaźnik dla gminy Lwówek Śląski był niższy od wartości dla województwa.

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W okresie od 2000 roku, a więc po opracowaniu pierwszego (obecnie zmienianego) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski, powstał szereg dokumentów planistyczno – strategicznych o charakterze planów, studiów, strategii i programów, zarówno na szczeblu wojewódzkim, powiatowym jak i minnym, obejmujących zasięgiem swojego opracowania teren gminy Lwówek Ślaski. Poniżej przedstawiono zapisy i wnioski z wybranej dokumentacji odnoszącej się bezpośrednio lub pośrednio do terenu gminy Lwówek Śląski.

14.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym burmistrz miasta sporządza Studium zawierające między innymi ustalenia planu zagospodarowania województwa. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 roku.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego wyróżnia między innymi 6 stref pod względem struktury funkcjonalno – przestrzennej. Gmina Lwówek Śląski znalazła się w strefie obszarów rolnych Przedgórza i Pogórza Sudetów. Strefa ta przewidziana jest dla rozwoju rolnictwa i przemysłu, w tym przemysłu wydobywczego, z uwzględnieniem ochrony walorów środowiska. Obejmuje pas terenu ciągnący się wzdłuż Sudetów od granicy polsko-niemieckiej i polsko-czeskiej do granicy z województwem opolskim. Jest to teren o wysokim stopniu urbanizacji, o dużych walorach przyrodniczych i kulturowych, dobrych glebach i bogatych zasobach surowców naturalnych.

Wybrane kierunki polityki przestrzennej dla strefy obszarów rolnych Przedgórza i Pogórza Sudetów to:

- restrukturyzacja rolnictwa w kierunku tworzenia silnych gospodarstw, szczególnie z wykorzystaniem gruntów po zlikwidowanych PGR-ach przejętych do Zasobu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa;
- tworzenie w ośrodkach lokalnych zespołów obsługi gospodarki rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego;
- rozwój agroturystyki w połączeniu z gospodarstwami ekologicznymi;
- ochrona krajobrazu kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem architektury regionalnej;
- ochrona i rewaloryzacja licznie występujących cennych ośrodków staromiejskich;
- adaptowanie zespołów zabytkowych dla pełnienia funkcji turystycznych i rekreacyjnych;
- uzupełnienie systemu komunikacyjnego tworzącego III Paneuropejski Korytarz Transportowy (odcinek autostrady A-4 Krzyżowa-Zgorzelec);
- dalsza współpraca międzynarodowa prowadząca do zmniejszenia ilości zanieczyszczeń transgranicznych;
- prowadzenie gospodarki związanej z eksploatacją surowców naturalnych na terenach o cennych walorach przyrodniczych i kulturowych w kierunku maksymalnych ograniczeń uciążliwości, zmniejszania a nawet zaniechania wydobycia;
- tworzenie warunków dla dalszej aktywizacji społeczno-gospodarczej związanej z istniejącym zapleczem infrastrukturalnym i położeniem przygranicznym.

„Plan...” podejmując się roli hierarchizacji ośrodków na tle systemu osadniczego województwa uznał Lwówek Śląski jako subregionalny ośrodek równoważenia rozwoju (miasta średnie i małe) obsługujący część subregionu o skali powiatu, dla którego przewiduje się dwie funkcje: usługową oraz turystyki i wypoczynku.

„Plan...” wyróżnił również 7 sfer polityki przestrzennej: ekologiczna, społeczna, kulturowa, gospodarcza, infrastruktury, ochrony przeciwpowodziowej oraz obronności i bezpieczeństwa publicznego. Poniżej przedstawiono wybrane kierunki polityki przestrzennej dla poszczególnych sfer w bezpośrednim lub pośrednim odniesieniu do gminy Lwówek Śląski:

a) sfera ekologiczna:

- utrzymanie eksploatacji kopalin użytecznych w najważniejszych ośrodkach górnictwa, w tym gipsów i anhydrytów, złóż kruszywa naturalnego, surowców ilastych oraz glin wykorzystywanych przede wszystkim na potrzeby lokalne i regionalne, złóż surowców skalnych, unikalnych w skali kraju;
- rozwój działalności górniczej na obszarach o największej bazie zasobowej, istniejącej infrastrukturze oraz tradycjach eksploatacji surowców mineralnych;
- wykorzystanie małych złóż kopalin pospolitych takich jak kruszywa naturalne, kamienie drogowe i budowlane, surowce ilaste ceramiki budowlanej i inne, jako bodźca lokalnej aktywizacji gospodarczej;
- sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie wyrobisk, hałd, osadników oraz innych nieużytków powstałych w wyniku działalności górniczej;
- wykorzystanie potencjału Sudetów do rozwoju turystki hobbystycznej oraz kolekcjonerstwa minerałów i skał;
- objęcie wysoką i najwyższą ochroną obszarów zasilania zbiorników: Niecka zewnątrzsudecka Bolesławiec (nr 317);
- koncentracja ochrony wód podziemnych na obszarach ochrony GZWP oraz w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych;
- zmniejszenie zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, poprzez budowę systemów kanalizacji szczególnie w zlewniach chronionych i na obszarach objętych istniejącymi i projektowanymi formami ochrony przyrody;
- zwiększenie retencji wód poprzez budowę dużych zbiorników retencyjnych oraz rozbudowę systemu małej retencji na obszarze całego województwa;
- poszerzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Ostrzyca Proboszczowicka o część leżącą na terenie gminy Lwówek Śląski;
- przeznaczanie na cele inwestycyjne gruntów niższej jakości, nie rozpraszanie zabudowy;
- uwzględnianie w opracowaniach planistycznych obszarów, wytypowanych do Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 (na podstawie dyrektyw ptasiej i siedliskowej).

b) sfera społeczna:

- poprawa sytuacji mieszkaniowej ludności na terenach o dużej dekapitalizacji zasobów mieszkaniowych;
- tworzenie nowych miejsc pracy w wyniku lokalizacji niewielkich obiektów handlowych, gastronomicznych, hotelowych i motoryzacyjnych dla obsługi ruchu turystycznego szczególnie w rejonach atrakcyjnych turystycznie o dużym bezrobociu;
- zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe o różnej intensywności zabudowy;
- wymiana substancji mieszkaniowej wynikająca z dekapitalizacji budynków mieszkalnych i ubytków urbanistycznych (około 10 % do roku 2015).

c) sfera kulturowa:

- wspieranie działań służących poprawie stanu obiektów zabytkowych poprzez: kompleksową rewaloryzację obiektów i zespołów zabytkowych włączonych do stref konserwatorskich;
- zachowanie, ochrona i rewaloryzacja historycznych układów przestrzennych poprzez:
  - opracowanie programów kompleksowej rewaloryzacji zespołów staromiejskich z zachowaniem wszelkich wymogów konserwatorskich oraz programów zagospodarowania tych obszarów, zapewniających im jednocześnie ochronę przed uciążliwościami ze strony działalności gospodarczej oraz zagrożeniami wynikającymi z oddziaływania układów komunikacyjnych;
  - eksponowanie i odtwarzanie w sylwetach miejscowości dominant architektonicznych, takich jak wieże kościołów, klasztorów, zamków, ratuszy nawiązując tym samym do dawnej tradycji charakterystycznej dla panoram śląskich miast;
  - podejmowanie działań rewaloryzacyjnych zespołów staromiejskich według priorytetów wynikających z wartości historyczno – artystycznych; znaczenie krajowe Lwówek Śląski,
- ochrona i zachowanie krajobrazu kulturowego o najcenniejszych walorach artystycznych i krajobrazowych województwa poprzez ustalenie proponowanych form ochrony (wg V programu resortowego MKiS „Ochrona i konserwacja zabytkowego krajobrazu kulturowego”): Strefa „A” – pełnej ochrony konserwatorskiej, założenia przestrzenne - miasto Lwówek Śląski; Strefa W – ochrony stanowisk archeologicznych - o randze krajowej – miejsca górnictwa piasku złotonośnego i systemów płuczkarskich (Płakowice);
- utworzenie parków i rezerwatów kulturowych w celu ochrony, utrzymania i wyeksponowania unikatowych walorów krajobrazowych, przyrodniczych, kulturowych, historycznych i architektonicznych województwa dolnośląskiego. Proponowane rezerwaty kulturowe - obszar historycznego miasta Lwówka Śląskiego;
- zachowanie, ochrona i rewaloryzacja obiektów i zespołów o najwyższej randze i szczególnym znaczeniu dla kultury narodowej. - zespoły zabytkowe o randze europejskiej: założenia rezydencjonalne w Płakowicach, Lwówku Śląskim;
- kształtowanie układów przestrzennych miast zgodne z ich specyfiką lokalizacyjną: miasta Przedgórza - Lwówek Śląski;

d) sfera gospodarcza:

- wprowadzanie nowych branż, zwłaszcza wysokiej techniki;
- rozwijanie sektora nowych usług;
- rozbudowa bazy ekonomicznej ośrodków i ich funkcji służących rozwojowi usług na rzecz gospodarki i ludności wiejskiej;
- wsparcie rozwoju małych i średnich prywatnych podmiotów gospodarczych;
- rozwój przemysłu bazującego na surowcach lokalnych;
- wykreowaniu lokalnego centrum gospodarczego;
- wyznaczeniu regionalnych (powiatowych, gminnych) stref ekonomicznych w powiatach wymagających wsparcia i pomocy;
- promowanie i wspieranie ekologicznych metod produkcji, szczególnie na obszarach o gorszych warunkach dla intensywnej produkcji rolniczej oraz o stosunkowo mało skażonym środowisku naturalnym: południowo – zachodnia część województwa;
- rozbudowa i poprawa standardów bazy noclegowej i gastronomicznej w rejonach turystycznych;
- otwarcie miejscowości na turystykę, poprzez modernizację i usprawnienie dostępności komunikacji do atrakcji turystycznych;
- przystosowanie dla potrzeb spływów i wędrówek kajakowych potencjalnych szlaków wodnych na Bobrze;

e) sfera infrastruktury:

- dążenie do uzyskania parametrów klasy G na większości dróg wojewódzkich;
- budowa drogowych tras gospodarczych, w tym Drogi Podsudeckiej, istotnych dla aktywizacji położonych przy nich miejscowości o dużych walorach turystycznych, krajoznawczych i rekreacyjnych, promocja tych miejscowości;
- powstrzymanie degradacji majątku trwałego w transporcie kolejowym;
- zachowanie istniejących systemów wodociągowych z dalszą rozbudową i modernizacją;
- budowa i rozbudowa sieci wodociągowych na terenach niezwodociągowanych;
- rozbudowa i modernizacja systemów sieci ciepłowniczej;
- instalowanie kotłów opalanych paliwem przyjaznym środowisku (gaz, olej opałowy, energia elektryczna, biomasa, itp.;
- likwidacja przestarzałych ciepłowni opalanych paliwem stałym, ze względu na ochronę środowiska naturalnego.

f) sfera ochrony przeciwpowodziowej:

- utrzymanie w sprawności technicznej istniejących obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej i zbiorników, wałów, koryt rzecznych, potoków i kanałów oraz zabudowy towarzyszącej;
- odbudowa obiektów zniszczonych przez powódź z ich modernizacją;
- ochrona ciągów komunikacyjnych (komunikacja drogowa, kolejowa) i przepraw mostowych, których lokalizacja narażona jest na zalanie powodziowe;
- odbudowa, modernizacja i budowa wałów przeciwpowodziowych, w tym poprzecznych, zabezpieczenie miasta Lwówka Śląskiego,

g) sfera obronności i bezpieczeństwa publicznego:

- wyznaczenie tras przewozu i parkingów dla materiałów niebezpiecznych.

14.2. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku została przyjęta uchwałą nr XLVIII/649/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2005 roku. Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem przygotowywanym przez samorządy województw, określa bowiem cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie regionu. Dobra strategia przy tym powinna mieć charakter integracyjny nie tylko w stosunku do mieszkańców, ale też i organizacji pozarządowych oraz jednostek administracji publicznej wszystkich szczebli działających na danym terenie. Celem dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego. Ma on stanowić także narzędzie do poprawy warunków życia mieszkańców Dolnego Śląska. Określona na podstawie diagnozy oraz analizy SWOT wizja regionu brzmi: „Dolny Śląsk europejskim regionem węzłowym”, natomiast cel nadrzędny brzmi: „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”. Tak sformułowany cel stanowi niejako syntetyczne ujęcie dążeń sprecyzowanych w pierwszej Strategii Rozwoju Dolnego Śląska (uchwała nr XXVIII/511/2000 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 15 grudnia 2000 roku) z postulatami wyrażanymi w trakcie opracowywania aktualizacji. Zaproponowane poniżej priorytety stanowią wyjście naprzeciw powyższym ustaleniom i odwołują się do podziału na kategorie celów sfery gospodarczej, przestrzennej i społecznej:

1) sfera gospodarcza:
   a) Cel gospodarczy: „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”.

b) Priorytety:
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Dolnego Śląska;
- budowa gospodarki opartej na wiedzy;
- wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku.

c) Działania skierowane bezpośrednio lub pośrednio do gminy Lwówek Śląski:
- marketing gospodarczy Dolnego Śląska;
- tworzenie obszarów oraz ośrodków wzrostu i rozwoju;
- promowanie produktów regionalnych i ich marketing;
- wspieranie procesu prywatyzacji przedsiębiorstw i nieruchomości będących własnością publiczną;
- wspieranie integracji i rozbudowy gospodarczej dolnośląskiego potencjału turystycznego i ich promocja.

2) sfera przestrzenna:

a) Cel przestrzenny: „Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”.

b) Priorytety:
- poprawa spójności przestrzennej regionu;
- zrównoważony rozwój obszarów wiejskich;
- poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych;
- zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki;
- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu.

c) Działania skierowane bezpośrednio lub pośrednio do gminy Lwówek Śląski:
- policentryczny rozwój sieci osadniczej oraz tworzenie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych przy zachowaniu walorów przyrodniczych, środowiskowych i krajobrazowych;
- kształtowanie układów komunikacyjnych sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi społecznemu i gospodarczemu regionu;
- wspieranie inwestycji infrastrukturalnych związanych z udostępnieniem terenów pod zabudowę mieszkaniową;
- przekształcanie struktury agrarnej;
- wykształcenie nowej koncepcji wsi – rozwój pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów;
- zwiększenie potencjału produkcji leśnej;
- wspieranie działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania;
- kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych;
- ochrona dziedzictwa kulturowego;
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych ich ochrona oraz ochrona ich zlewni;
- ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów komunalnych na środowisko;
- ochrona zasobów naturalnych poprzez ich racjonalne wykorzystanie;
- utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej;
- zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenie retencji wód;
- sukcesywna gazyfikacja terenów osadniczych.

3) sfera społeczna:

a) Cel społeczny: „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat".
b) Priorytety:
   - integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
   - umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury;
   - poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych;
   - stałe podnoszenie stanu bezpieczeństwa i zdrowia mieszkańców województwa;
   - aktywna polityka rynku pracy oraz wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich.
c) Działania skierowane bezpośrednio lub pośrednio do gminy Lwówek Śląski
   - ochrona dziedzictwa cywilizacyjnego i rozwój tożsamości regionalnej;
   - aktywizacja społeczności lokalnych, w szczególności z terenów wiejskich i małych ośrodków miejskich;
   - poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
   -

14.3. Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013

Wieloletni Program Inwestycyjny (WPI) został przyjęty uchwałą nr LIX/895/2006 przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 października 2006 roku ze zmianami. WPI opracowano na podstawie analizy informacji szczegółowych dotyczących planów inwestycyjnych samorządu województwa i wynikających stąd potrzeb w tym zakresie. Uniwersalny charakter tego dokumentu wynika z faktu, iż jest on nie tylko bankiem danych projektów zadań inwestycyjnych, ale stanowi także uporządkowany program działań podporządkowanych celom i wymaganiom, które wynikają z dokumentów o znaczeniu strategicznym dla województwa. Zawarte w WPI zadania zostały zweryfikowane i ocenione w oparciu o analizę obecnych i prognozowanych możliwości finansowych budżetu województwa, z uwzględnieniem możliwości techniczno – organizacyjnych. Realizacja projektów zadań znajdujących się na liście priorytetowej inwestycji, w poszczególnych grupach zadań pozwoli przede wszystkim na:

- budowę i modernizację infrastruktury technicznej regionu, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego województwa, przyczyniającej się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i wzrostu konkurencyjności regionu;
- zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenie retencji wód, przyczyniającej się do wzrostu bezpieczeństwa ludności i gospodarki województwa;
- modernizację obiektów oświaty, kultury i ochrony zdrowia przyczyniając się do podniesienia poziomu życia mieszkańców regionu, a także powodując przyspieszenie rozwoju społeczno – gospodarczego;
- podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa informacyjnego.

14.4. Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego

Rolą transportu jest zapewnienie właściwych warunków sprzyjających zaspokojeniu potrzeb ludności na usługi transportowe, umożliwiające dostęp do miejsc pracy, ośrodków administracyjnych i usługowych, systemu szkolnictwa wszystkich szczebli oraz do systemu ochrony zdrowia i wypoczynku. Infrastruktura transportowa ma umożliwiać rozwój gospodarczy regionu poprzez stworzenie wszystkim podmiotom gospodarczym działającym tu obecnie i w przyszłości optymalnych warunków działania poprzez umożliwienie wzajemnych kontaktów kooperacyjnych oraz kontaktów z dostawcami surowców i odbiorcami produkcji finalnej. Niniejszy „Program..." zawiera wiele zadań, które pozwolą docelowo stworzyć system transportowy

sprzyjający rozwojowi regionu i podnieść jego atrakcyjność gospodarczą. Wielką szansą na znaczący rozwój systemu transportowego Dolnego Śląska jest dostęp do środków UE, które przeznaczane są na wyrównywanie poziomów rozwoju krajów członkowskich. Cel generalny „Programu..." brzmi: „Rozwój systemu infrastruktury drogowej w województwie dolnośląskim w celu zaspokojenia w optymalny sposób potrzeb komunikacyjnych ludności, stworzenia warunków do rozwoju gospodarczego regionu poprzez umacnianie jego atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej oraz szerokie włączenie województwa w system współpracy międzynarodowej w sposób wykorzystujący naturalne walory regionu – jego przygraniczne położenie i korzystne warunki do rozwoju turystyki".

Infrastruktura drogowa:

Z uwagi na bardzo szeroki zakres potrzeb inwestycyjnych i ograniczone środki finansowe dokonano hierarchizacji dróg wojewódzkich pod kątem niezbędnych potrzeb inwestycyjno – modernizacyjnych, a następnie utworzono ranking tych dróg i wytypowano zadania priorytetowe. W tym celu zastosowano metodę analizy wielokryterialnej biorąc pod uwagę następujące kryteria: stan techniczny dróg, dostosowanie dróg do warunków normatywnych dla danej klasy drogi (to jest dostosowanie szerokości jezdni do norm), wypadkowość, natężenie ruchu pojazdów samochodowych oraz znaczenie danej drogi dla rozwoju regionu. W rankingu tym drogi wojewódzkie, które ze względu na swoje znaczenie dla regionu i skalę potrzeb inwestycyjnych, powinny zostać objęte szeroko zakrojonym planem inwestycyjnym w zakresie przedsięwzięć remontowych, modernizacyjnych i rozwojowych na czołowych pozycjach znajdują się dwie drogi przebiegające przez gminę Lwówek Śląski. Na liście 26 pozostałych dróg objętych priorytetem inwestycyjnym droga nr 364 znalazła się na 1 miejscu, natomiast droga nr 297 znalazła się na 24 miejscu.

Aktualnie w/w drogi na terenie gminy Lwówek Śląski są wyszczególnione w liście zadań w przygotowaniu Wieloletniego Programu Inwestycyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, w dziale dotyczącym dróg wojewódzkich.

Ścieżki rowerowe:

Działania dotyczące rozwoju turystyki rowerowej powinny koncentrować się między innymi na:

- właściwym utrzymaniu istniejących tras i określeniu obszarów, gdzie trasy te można rozwijać;
- tworzeniu centrów rowerowych (w głównych ośrodkach turystycznych i większych miastach);
- intensywnej promocji tej formy turystyki;
- dbałości o kompleksowość oferty, np. łączenie tras rowerowych, tworzenie wypożyczalni, przystosowanie autobusów i pociągów do przewozu rowerów.

Transport drogowy:

Należy oczekiwać stworzenia zintegrowanych systemów obsługi przewozowej pasażerów oraz ładunków transportem drogowym w województwie. Powinny one umożliwić dogodny przewóz osób i rzeczy na głównych ciągach komunikacyjnych, począwszy od połączenia w ramach regionu, dalej na poziomie województwa oraz z centrami gospodarczymi Unii Europejskiej. System transportu powinien zapewnić podróżnemu dogodny przejazd z każdej miejscowości do większych węzłów komunikacyjnych w województwie, w kraju i w Europie. Powinien umożliwić korzystanie w jednym łańcuchu przewozowym z różnych środków lub gałęzi transportu. Pozwoli to na stworzenie wydajnego systemu transportu zaspakajającego potrzeby mobilności społeczeństwa i gospodarki, jednocześnie przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska naturalnego. W zakresie transportu osób osiągnięcie tego celu jest możliwe poprzez preferowanie w przewozach pasażerskich komunikacji zbiorowej. Transport publiczny będzie funkcjonował przy wsparciu władz państwowych, w sposób zorganizowany i skoordynowany z innymi gałęziami w warunkach

konkurencji regulowanej. Pozostałe rodzaje przewozów nieregularne, międzynarodowe obowiązują zasady rynkowe.

W sferze przestrzennej za cel uznano zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integrację z europejskimi obszarami wzrostu. Ma on być między innymi realizowany poprzez kształtowanie rozwoju przestrzennego w oparciu o rozwijający się Wrocławski Obszar Metropolitalny, Aglomerację Funkcjonalną Legnicko Głogowskiego Okręgu Miedziowego oraz ośrodki subregionalne. Nie należy jednak pomijać obszarów peryferyjnych, zagrożonych degradacją i marginalizacją. Kształtowanie układów komunikacyjnych ma sprzyjać zrównoważonemu rozwojowi społecznemu i gospodarczemu regionu jak też najlepszemu skomunikowaniu regionu z otoczeniem.

Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego proponuje wyznaczenie następujących celów w dziedzinie transportu drogowego:

- poprawa dostępności komunikacyjnej oraz jakości usług transportowych dla społeczeństwa i gospodarki regionu;
- promowanie rozwoju autobusowej komunikacji publicznej;
- regulowanie dostępu do zawodu przewoźnika i rynku przewozów osób transportem drogowym przy aktualnych uwarunkowaniach prawnych;
- określenie przez samorządy racjonalnej sieci połączeń w regionie na podstawie istniejących potrzeb przewozowych;
- stworzenie regionalnego Zintegrowanego Systemu Transportu Województwa Dolnośląskiego.

14.5. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2011

Formułując Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego założono, że zasoby regionalnego dziedzictwa kulturowego są zasadniczym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się tożsamości regionalnej. Zasoby te określają i wyznaczają w dużym stopniu uwarunkowania rozwoju województwa, stanowiąc obciążenie ale i będąc szansą promocji. Dziedzictwo przeszłości to również podstawa budowania związków mieszkańców z regionem, scena ich życia codziennego. Zabytki to atrakcyjne miejsca przyciągające turystów do tej części Polski. Głównym celem sformułowania „Programu...” jest dążenie do znaczącej poprawy stanu zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego Dolnego Śląska poprzez określenie warunków organizacyjnych i finansowych w zakresie leżącym w kompetencjach Urzędu Marszałkowskiego. Główne zadania „Programu...” to przede wszystkim:

- dofinansowanie prac konserwatorskich i zabezpieczenia zabytków;
- wspieranie rozwoju bazy i sieci muzealnej w regionie;
- działania szkoleniowe i promocyjne;
- tworzenie parków kulturowych;
- tworzenie tematycznych szlaków turystycznych (szlak „Śląskie Eldorado”, obejmowałby miejscowości związane ze śląskimi ośrodkami wydobycia złota, tj.: Lwówek Śląski, Złotoryja, Mikołajowice, okolice Jeleniej Góry, Złoty Stok, Głuchołazy);
- tworzenie pomników historii;
- parki krajobrazowe jako forma ochrony dziedzictwa przeszłości.

14.6. Program Zrównoważonego Rozwoju i Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego

Celem polityki ekologicznej jest wprowadzenie na danym obszarze, w tym przypadku na Dolnym Śląsku, ładu ekologicznego. Powinno się ono odbywać przy pełnym uwzględnieniu dążenia mieszkańców do harmonijnego i kompleksowego rozwoju społeczno – gospodarczego i przestrzennego. Postulat ładu ekologicznego odzwierciedla II Polityka Ekologiczna Państwa przyjęta przez Radę Ministrów w czerwcu 2000 roku i przez Sejm RP w sierpniu 2001 roku.

Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLIV/842/2002 z dnia 26 kwietnia 2002 roku przyjął „Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego". Wypracowany w tym dokumencie długoterminowy cel dla województwa dolnośląskiego, uwzględniający kierunki rozwojowe w regionie brzmi: „Harmonijny, zrównoważony rozwój województwa, w którym wymagania ochrony środowiska mają nie tylko istotny wpływ na przyszły charakter regionu, ale również wspierają jego rozwój gospodarczy". „Program..." zawiera długoterminowy plan strategiczny do 2015 roku określony następującymi celami:

1) powietrze atmosferyczne:
   a) cel strategiczny: „Poprawa jakości powietrza atmosferycznego",
   b) cele długoterminowe:
      - dalsze ograniczanie emisji z zakładów przemysłowych;
      - zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego ze źródeł niskiej emisji;
      - zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego ze źródeł komunikacyjnych;
      - wzmocnienie współpracy międzynarodowej w dziedzinie minimalizowania zanieczyszczeń transgranicznych.
2) hałas i wibracje:
   a) cel strategiczny: „Zmniejszenie uciążliwości hałasu",
   b) cele długoterminowe:
      - zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego;
      - zmniejszenie uciążliwości hałasu przemysłowego.
3) wody powierzchniowe i podziemne:
   a) cel strategiczny: „Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych i ich ochrona",
   b) cele długoterminowe:
      - uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej (w szczególności na terenach wiejskich);
      - zmniejszenie zużycia wody;
      - ograniczenie zanieczyszczenia spowodowanego niekontrolowanymi spływami powierzchniowymi;
      - podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
      - zwiększenie małej retencji;
      - rozwój współpracy regionalnej na wodach granicznych;
      - ochrona zasobów wód podziemnych.
4) gospodarka odpadami:
   a) cel strategiczny: „Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko",
   b) cele długoterminowe:
      - uporządkowanie gospodarki odpadami przemysłowymi;
      - uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi.
5) gleby:
   a) cel strategiczny: „Podniesienie jakości gleb",
   b) cele długoterminowe:

- ograniczenie procesu degradacji gleb;
- rekultywacja gleb zdegradowanych.

6) surowce mineralne:
   a) cel strategiczny: „Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystywanie”,
   b) cele długoterminowe:
      - minimalizacja presji wywieranej na środowisko w procesie wykorzystywania surowców mineralnych;
      - zabezpieczenie złóż perspektywicznych i prognostycznych.
7) walory przyrodnicze i krajobrazowe:
   a) cel strategiczny: „Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej”,
   b) cele długoterminowe:
      - określenie zasobów przyrodniczych w województwie;
      - objęcie ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych;
      - podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej;
      - powiększenie zasobów leśnych i zapewnienie ich kompleksowej ochrony;
      - rozwój terenów zieleni w miastach i na terenach wiejskich.
8) nadzwyczajne zagrożenia środowiska:
   a) cel strategiczny: „Ograniczenie wystąpień nadzwyczajnych zagrożeń środowiska”,
   b) cele długoterminowe:
      - poprawa bezpieczeństwa ekologicznego związanego z działalnością produkcyjną przedsiębiorców;
      - zapewnienie bezpieczeństwa przewozu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych.
9) edukacja ekologiczna:
   a) cel strategiczny: „Podniesienie świadomości ekologicznej w społeczeństwie”,
   b) cele długoterminowe:
      - rozwój edukacji ekologicznej.
10) komunikacja społeczna:
   a) cel strategiczny: „Otwarta i dwustronna komunikacja pomiędzy wszystkimi stronami zaangażowanymi w ochronę środowiska”,
   b) cele długoterminowe:
      - rozwój komunikacji społecznej.
11) monitoring:
   a) cel strategiczny: „Uzyskanie pełnej informacji o stanie środowiska”,
   b) cele długoterminowe:
      - dalszy rozwój monitoringu wszystkich elementów środowiska zgodnie z wymogami prawa polskiego i przepisami Unii Europejskiej.

Obecnie trwają prace nad aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Dolnośląskiego.

14.7. Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Lwóweckiego na lata 2007-2013

Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007– 2013 został przyjęty uchwałą nr Nr X/45/07 z dnia 13 sierpnia 2007r. przez Radę Powiatu Lwówek Śląski z późniejszymi zmianami.

Przedstawiona poniżej lista jest zaplanowanym na okres 2007 – 2013 wieloletnim programem inwestycyjnym powiatu lwóweckiego zdefiniowanym poprzez wskazane do realizacji zadania (projekty).

a) Zarząd Dróg Powiatowych:
   - przebudowa drogi powiatowej Rakowice - Kotliska o dł. 3,2 km;
   - przebudowa drogi powiatowej Al.Wojska Polskiego- Lwówek o dł. 0,6 km;
   - przebudowa drogi powiatowej Rakowice Wlk. -Rakowice Małe o dł. 9 km;
   - przebudowa drogi powiatowej Włodzice Wielkie- Włodzice Małe o dł.3,1km;

b) ZSOiZ Lwówek Śląski (Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Lwówku Śląskim):
   - wymiana instalacji elektrycznej, logicznej, telefonicznej, dzwonkowej;
   - wymiana instalacji centralnego ogrzewania oraz naprawa stacji uzdatniania wody w istniejącej kotłowni gazowej;
   - wymiana instalacji wodnej wraz z kanalizacją wewnątrz budynku;

c) ZSET Rakowice Wielkie (Zespół Szkół Ekonomiczno – Technicznych w Rakowicach Wielkich):
   - termomodernizacja kompleksu obiektów internatu;
   - modernizacja stropodachu stołówki;
   - modernizacja obiektów sportowych;
   - wymiana stolarki okiennej w warsztatach;
   - wymiana stolarki wewnętrznej w pomieszczeniach mieszkalnych i socjalnych internatu;
   - modernizacja węzłów sanitarnych w internacie;
   - termomodernizacja budynku silowni z wymianą stolarki;
   - wymiana instalacji CO w internacie szkoły;
   - wymiana instalacji CO w pomieszczeniach warsztatów i siłowni;
   - wymiana instalacji CO w budynku szkoły;

d) ZPEW Lwówek Śląski (Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Lwówku Śląskim):
   - termomodernizacja obiektów ZPEW;
   - obiekt sportowo-rehabilitacyjny;
   - budowa ciągów komunikacyjnych;
   - wykonanie przyłączy energetycznych;
   - wykonanie przyłączy kanalizacyjnych;
   - budowa parkingu;

e) SPZ ZOZ Lwówek Śląski:
   - termomodernizacja budynków w Lwówku Śląskim i Gryfowie Śląskim (etap I -szpial w Lwówku Ślaskim; etap II-szpital w Gryfowie; etap III- przychodnia w Lwówku Śląskim);
   - modernizacja dróg i chodników na terenie SPZ ZOZ w Lwówku Śląskim i Gryfowie Śląskim;
   - wdrożenie i modernizacja systemu informatycznego SPZ ZOZ w Lwówku Śląskim i Gryfowie Śląskim;
   - modernizacja budynków w Lwówku Śląskim i Gryfowie Śląskim (etap I -szpial w Lwówku Ślaskim; etap II-szpital w Gryfowie; etap III- przychodnia w Lwówku Śląskim);

- zakup sprzetu i aparatury medycznej dla oddziałów szpitalnych, pracowni diagnostycznych oraz lecznictwa ambulatoryjnego;

f) PPP Lwówek Śląski (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Lwówku Śląskim):
- modernizacja pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych z przystosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- dokończenie prac związanych z termomodernizacją obiektu Poradni;

g) PUP Lwówek Śląski (Powiatowy Urząd Pracy w Lwówku Śląskim):
- wykonanie świetlika nad patio;
- podniesienie standardu budynku (dodatkowe pom.biurowe, sanitariaty, klimatyzacja);
- likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych;

h) Starostwo Powiatowe Lwówek Śląski:
- informatyzacja Starostwa Powiatowego w Lwówku Śląskim;
- poprawa bezpieczeństwa na pograniczu polsko - czeskim w Euroregionie Nysa.

14.8. Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego (2000 – 2010)

Dokument ten odnosi się do sfery polityki rozwoju powiatu w wymiarze gospodarczym, społecznym i ekologicznym.

Strategia powstała jako wynik współpracy zespołu autorskiego, przedstawicieli samorządu powiatowego, samorządów gmin oraz przedstawicieli lokalnych przedsiębiorstw i organizacji.

Założenia strategicznego programu operacyjnego:

a) cel strategiczny: Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców;

zadania:
- Ograniczenie negatywnych skutków bezrobocia. Racjonalizacja funkcjonowania Urzędu Pracy. Doskonalenie systemu reorientacji zawodowej i przekwalifikowania bezrobotnych. Zmiana profilu kształcenia w szkołach zawodowych. Organizowanie robót publicznych i propagowanie różnych form zatrudnienia sezonowego. Stworzenie systemu informacji o pojawiających się miejscach pracy.
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego. Doskonalenie systemu informacji o możliwych źródłach przestępstw. Powołanie społecznych grup wsparcia i pomocy. Stworzenie kompleksowego programu działań zapewniających bezpieczeństwo na drogach.
- Poprawa opieki zdrowotnej i społecznej. Odbudowa systemu profilaktyki medycznej w szkołach. Stworzenie systemu monitorowania działalności placówek służby zdrowia. Opracowanie programu opieki nad ludźmi samotnymi i niedołężnymi.
- Podjęcie działań w trosce o młodzież. Stworzenie systemu monitorowania warunków nauki. Rozwój zajęć pozalekcyjnych w szkołach. Powołanie młodzieżowych ośrodków organizowania czasu wolnego. Utworzenie powiatowego centrum informacji i doradztwa edukacyjnego i zawodowego.

b) cel strategiczny: Podniesienie na wyższy poziom rozwoju gospodarczego;

zadania:
- Zmiana struktury gospodarczej w rolnictwie. Reorientacja gospodarstw wiejskich. Unowocześnienie wyposażenia. Wzrost przedsięwzięć edukacyjnych. Pomoc kapitałowa i organizacyjna.
- Poszukiwanie nowych obszarów działalności dla istniejących firm produkcyjnych, usługowych i handlowych. Organizowanie wsparcia kapitałowego w istniejących instytucjach finansowych. Poszukiwanie zewnętrznych inwestorów strategicznych. Rozwój inicjatyw gospodarczych mieszkańców. Poszukiwanie możliwości eksportowych. Rozwój wiedzy o istocie, zasadach i formach gospodarowania. Tworzenie nowych miejsc pracy.

- Tworzenie nowoczesnej, zorientowanej na biznes, turystyki. Budowa bazy turystycznej. Kształcenie kadry. Promocja turystyczno-krajoznawcza powiatu.
- Opracowanie kompleksowego i zintegrowanego programu działań zainteresowanych gmin, instytucji, organizacji i działaczy na rzecz rozwoju turystyki. Tworzenie różnych form wsparcia kapitałowego i organizacyjnego turystyki.

c) cel strategiczny: Wzmocnienie pozycji powiatu w województwie, kraju i Europie;
zadania:

- Poprawa i rozbudowa układu komunikacyjnego. Modernizacja dróg. Scalenie sieci drog lokalnych i ponadlokalnych. Racjonalizacja rozkładów jazdy autobusów i pociągów. Uruchomienie alternatywnych form komunikacji.
- Poprawa warunków sanitarnych zwłaszcza na wsi. Rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków. Gazyfikacja. Zagospdooarowanie odpadów stałych.
- Ochrona istniejących obiektów budowlanych i budowli. Program remontowo-modernizacyjny zwłaszcza budynków posiadających wartość kulturową. Stworzenie systemu wspomagającego remonty mieszkań i domów prywatnych. Opracowanie i wspieranie przedsięwzięć adaptacyjnych. Budowa hoteli i parkingów.
- Zabezpieczenie przeciwpowodziowe. Doskonalenie współpracy gmin i powiatów w tej dziedzinie. Budowa ochronnych zbiorników przeciwpowidziownych. Regulacja rzek i potoków.
- Koordynacja realizacji zadań zapisanych w programach strategicznego rozwoju gmin i powiązanie ich ze strategią rozwoju powiatu.
- Stworzenie programu pełnej integracji gmin w ramach struktury powiatowej.
- Stworzenie programu działań prowadzących do pełnej integracji gmin w ramach struktury powiatowej,
- Stworzenie powiatowego systemu informacji o zakresie i terminach funkcjonowania urzędów, instytucji, placówek służby zdrowia, szkół itp. oraz upowszechnienie go wśród mieszkańców.
- Powołanie zespołu do spraw monitorowania sytuacji zewnętrznej oraz organizowanie skutecznych działań lobbystycznych.
- Opracowanie programu działania na rzecz współpracy z sąsiadami, zwłaszcza w ramach Euroregionu „Nysa” oraz Związku Gmin „Kwisa”.

W podsumowaniu uznano jako priorytetowe zadania Strategii:

- Stymulowanie wzrostu gospodarczego poprzez pobudzanie działań przedsiębiorczych, podnoszenie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw oraz poprawę atrakcyjności inwestycyjnej powiatu.
- Reorientacja rolnictwa – głównie poprzez stopniowe odchodzenie od uprawy roślin na rzecz hodowli oraz tworzenie bazy agroturystycznej.
- Rozwój turystyki.

15. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

15.1. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy i Miasta Lwówek Śląski

Opracowana w czerwcu 1999 r. Strategia społeczno-gospodarczego rozwoju gminy i miasta Lwówek Śląski wyznacza koncepcję długookresowej lokalnej polityki gospodarczej, społecznej, przestrzennej i finansowej, oraz jest punktem odniesienia dla podejmowanych przez władze lokalne bieżących decyzji.

Założenia strategii sporządzono w 1999 r. dlatego niektóre z postulatów straciły na znaczeniu, bądź stały się nieaktualne. W dalszym ciągu jednak Strategia pozostaje prawomocnym dokumentem gminy

Jako szansę dla przyspieszenia rozwoju gospodarczego gminy wskazano następujące zadania[35]:

- opracowanie systemu instrumentów ekonomicznych dla inwestorów (ulgi w podatku od nieruchomości, podatku gruntowym i czynszowym);
- stworzenie funduszu gwarancyjnego i klubu biznesu;
- utworzenie fundacji przedsiębiorczości;
- poprawa infrastruktury technicznej gminy;
- rewitalizacja zabytkowego centrum miasta Lwówek Śląski – opracowanie szczegółowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego: rozwiązania komunikacyjne (wyłączenie ruchu kołowego z Placu Wolności), uzupełnienie kwartałów zabudowy przy uwzględnieniu historycznego charakteru zabudowy, remont murów obronnych i uporządkowanie terenów wokół nich – pasaże, oświetlenie, zagospodarowanie obiektów zabytkowych w celu turystycznego ich wykorzystania, przebudowa nawierzchni Rynku – Placu Wolności (obniżenie posadzki i oświetlenie), renowacja otoczenia Ratusza;
- uporządkowanie terenów wokół budynków wielorodzinnych na terenie miasta (likwidacja szop, komórek, wiat);
- uporządkowanie terenów zielonych (w tym zabytkowych parków i cmentarzy) w mieście i całej gminie.

Jako szansę dla rozwoju gminy autorzy *Strategii* upatrują w rozwoju turystyki z nastawieniem na popularyzację imprez turystycznych o znaczeniu ponadlokalnym.

Za nadrzędny cel strategiczny uznano wzrost zamożności społeczeństwa, któremu podporządkowano cele operacyjne, m.in. przyspieszenie rozwoju gospodarczego, poprawę infrastruktury technicznej, rozwój turystyki, restrukturyzacja wsi, inicjowanie budownictwa jedno - i wielorodzinnego.

15.2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lwówek Śląski 2004-2010

Plan Rozwoju Lokalnego został przyjęty uchwałą nr XXVI/209/04 z dnia 28 października 2004 r. przez Radę Miejską Gminy Lwówek Śląski.

Plan Rozwoju Lokalnego jako dokument planistyczny gminy Lwówek Śląski kontynuuje i porządkuje założenia rozwojowe zawarte w opracowanej w 1999 r. Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Większość celów strategicznych jest kontynuacją wcześniejszych założeń. Plan Rozwoju Lokalnego ze względu na przyświecającą korzystaniu z funduszy europejskich zasadę koncentracji skupia się jednak na trzech najważniejszych dla rozwoju gminy celach strategicznych.

Cele Strategiczne:

1. Rozwój przedsiębiorczości i przeciwdziałanie bezrobociu na terenie gminy:
   a) Promowanie działalności turystycznej (szczególnie agroturystycznej) na terenie gminy;
   b) Rozwój przetwórstwa rolnego i ogrodnictwa;
   c) Aktywna walka z bezrobociem;
   d) Wsparcie inwestycji gospodarczych przyjaznych środowisku.

[35] Zacytowano tylko takie, które pozostają aktualne do dnia dzisiejszego

2. Rozwój i poprawa infrastruktury na terenie gminy:
   a) Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej;
   b) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej:
      - Modernizacja oraz budowa dróg i chodników;
      - Utrzymanie istniejących połączeń kolejowych i autobusowych;
   c) Ochrona środowiska oraz ochrona zabytków gminy;
   d) Modernizacja gospodarki cieplnej w gminie.
3. Rozwój infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy:
   a) Modernizacja infrastruktury edukacyjnej;
   b) Modernizacja i tworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Działania podejmowane w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Lwówek Śląski zorientowane są na wykorzystywanie krajowych oraz unijnych funduszy pomocowych. Narodowy Plan Rozwoju określa pięć osi, w ramach których realizowane będą konkretne projekty. Plan Rozwoju Lokalnego Lwówka Śląskiego skupia się przede wszystkim na dwóch osiach. Są to: wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów oraz przekształcenia strukturalne w rolnictwie i rybołówstwie, rozwój obszarów wiejskich.

15.3. Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2008 – 2013

Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2008 – 2013 został przyjęty uchwałą nr XXIV/177/2008 z dnia 30 października 2008 r. przez Radę Miejską Gminy Lwówek Śląski z późniejszymi zmianami.

Przedstawiona poniżej lista jest zaplanowanym na okres 2008 – 2013 wieloletnim planem rozwoju Gminy Lwówek Śląski zdefiniowanym poprzez wskazane do realizacji zadania (projekty).

Tabela 98. Zadania inwestycyjne i remontowe w latach 2008-2013 r.

Infrastruktura wodociągowa i sanitaryjna na wsi
Przebudowa stacji uzdatniania wody przy ul. Granicznej i ujęć wody
Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Niwnice i Gradówek
Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Ustronie
Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Włodzice Wielkie
Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Mojesz
Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej dla wsi Dębowy Gaj, Sobota i Górczyca oraz podłączenie wsi Dłużec
Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej we wsi Płóczki Górne i Nagórze
Drogi publiczne gminne
Przebudowa ulic w obrębie Placu Wolności (tył do południowej pierzei Placu Wolności), ul. Słowackiego, PCK, Kościelnej, Szpitalnej wraz z odwodnieniem i oświetleniem
Przebudowa ulicy Morcinka, Chrobrego, Krótkiej, Konopnickiej wraz z odwodnieniem
Budowa ścieżki pieszorowerowej do Płóczek Dolnych wzdłuż potoku Płuczka
Przebudowa ulicy Ogrodowej, Warsztatowej, Tęczowej wraz z kanalizacją deszczową i oświetleniem
Przebudowa ulic: Widokowej, Słonecznej, Pięknej i Spacerowej oraz Dębowej
Przebudowa ulic Norwida i Łokietka wraz z budową oświetlenia

Przebudowa ulicy Górnej wraz z oświetleniem
dofinansowanie przebudowy drogi powiatowej nr 2541D Al. Wojska Polskiego w Lwówku Śląskim o dł. 0,6 km
remonty pozostałych dróg i ulic gminnych
Przebudowa ul. Reymonta
Gospodarka gruntami i nieruchomościami
Budowa budynku z mieszkaniami socjalnymi
Przebudowa kina Bajka
Przywrócenie historycznego wyglądu fasadom w rynku miejskim
Cmentarze
Rozbudowa cmentarza komunalnego
Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)
Remont budynku urzędu (w tym: dach i sanitariaty, pomieszczenia parteru – brama B oraz renowacja stolarki okiennej i drzwiowej i remont pomieszczeń – brama A, adaptacja pomieszczeń piwnicznych na archiwum)
Ochotnicze straże pożarne
Wzmocnienie skuteczności szybkiego reagowania jednostek OSP w usuwaniu skutków klęsk żywiołowych
Szkoły podstawowe i przedszkola
Remonty szkół
SP Niwnice - remont budynku szkoły
Budowa Międzyszkolnego Centrum Sportowego – budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Lwówku Śląskim wraz z boiskami sportowymi
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Płóczkach Górnych z robotami towarzyszącymi
Budowa boiska sportowego w Szkole Podstawowej nr 3
Budowa boiska sportowego w Zbylutowie
Remonty budynków przedszkoli
Gimnazja
Roboty remontowe pomieszczeń gimnazjum
Gospodarka ściekowa i ochrona wód
Uporządkowanie gospodarki wodnościekowej na terenie miasta i miejscowości przyległych , wraz z rekultywacji stawów
Modernizacja Oczyszczali Ścieków, uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy i Miasta
Oczyszczanie miasta i wsi
Rekultywacja kwatery odpadów komunalnych i budowa nowej
Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów u źródła
Oświetlenie ulic, placów i dróg
Budowa oświetlenia przy ul. Jaśkiewicza

Budowa oświetlenia przy ul. Reymonta, Chopina i Przodowników Pracy
Budowa oświetlenia przy ul. Jana Pawła II
Budowa oświetlenia w m. Niwnice (etap II)
Budowa oświetlenia w m. Rakowice Wielkie (etap II)
Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby
Budowa świetlicy wiejskiej w Zbylutowie
Budowa sali widowiskowej w Domu Kultury
Wzmacniania kontaktów miast partnerskich Lwówek Śląski Chrastava
Kulturalne miejsca dla kulturalnych turystów - współpraca Lwówek Śląski – Chrastava
Przebudowa pomieszczeń kotłowni na świetlicę Płóczkach Dolnych oraz przebudowa i remont świetlicy w Dłużcu
Budowa sali zebrań w Włodzicach Małych
Budowa świetlicy wiejskiej w Kotliskach
Remont świetlicy w Rakowcach Wielkich
Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami
Remont ratusza
Rewitalizacja murów obronnych wraz z ich podświetleniem oraz rewitalizacja plant miejskich /projekt nowych nasadzeń i jego realizacja/
Remont fontann wraz z odtworzeniem nawierzchni placu oraz schodów
Remonty pozostałych zabytków - baszty łupinowe, kamieniczki, fosa miejska itd. kaplica, fontanny
Instytucje kultury fizycznej
Modernizacja basenu miejskiego wraz z zapleczem
Przebudowa i modernizacja obiektów Ośrodka Sportu i Rekreacji "BÓBR"w Lwówku Śląskim

15.4. Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski

We wstępie do dokumentu czytamy, że celem niniejszego opracowania jest stworzenie Programu Ochrony Srodowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Ślaski, którego realizacja przyczyni sie do poprawy aktualnego stanu srodowiska naturalnego, umożliwi efektywne zarzadzanie środowiskiem oraz pomoże stworzyć skuteczne mechanizmy zapobiegajace jego dalszej degradacji. Powszechne propagowanie zasady zrównoważonego rozwoju niesie z sobą pewne nastepstwa, z których najważniejsze stwierdza, iż w obecnych czasach kwestie związane z ochrona środowiska należy rozpatrywać systemowo, wiążąc działania polityczne, gospodarcze i społeczne, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społecznosci lub obywateli zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski został przyjęty uchwałą nr XXXI/255/05 Rady Miejskiej Lwówek Śląski z dnia 3 marca 2005 roku. POŚ zakłada w poszczególnych dziedzinach następujące cele długookresowe:

a) ochrona wód powierzchniowych i podziemnych:
   - uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej;
   - zmniejszenie zużycia wody;

- ograniczenie zanieczyszczenia spowodowanego niekontrolowanymi spływami powierzchniowymi;
- podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
- zwiększenie małej retencji;
- ochrona zasobów wód podziemnych;
- rozwój współpracy regionalnej.

b) ochrona powierzchni ziemi:

- zmniejszenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko;
- wprowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami przemysłowymi;
- utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki komunalnej;
- ograniczenie procesu degradacji gleb;
- rekultywacja terenów zdegradowanych;
- zmniejszenie negatywnego wpływu wydobycia surowców na środowisko;
- zabezpieczenie złóż perspektywicznych i prognostycznych.

c) ochrona powietrza:

- ograniczenie emisji z zakładów przemysłowych
- minimalizacja zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z emisji niskiej;
- redukcja zanieczyszczenia powietrza pochodzącego ze źródeł komunikacyjnych

d) ochrona przed hałasem i promieniowaniem:

- zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego;
- zmniejszenie uciążliwości hałasu przemysłowego.

e) ochrona przyrody i wartości kulturowych oraz ich wykorzystanie dla celów turystyki:

- określenie zasobów przyrodniczych gminy;
- ochrona cennych przyrodniczo obszarów;
- zwiększenie bioróżnorodności biologicznej i krajobrazowej;
- powiększenie zasobów leśnych;
- rozwój terenów zieleni na obszarze miasta i wsi.

f) edukacja ekologiczna:

- rozwój edukacji ekologicznej;
- rozwój komunikacji społecznej.

15.5. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski (aktualizacja)

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski na lata 2009÷2012 i dalsze została przyjęta uchwałą nr XXXVIII/327/09 Rady Miejskiej Lwówek Śląski z dnia 29 grudnia 2009 roku.

Plan Gospodarki Odpadami dla gminy i miasta Lwówek Ślaski opracowany jest dla osiagniecia celów założonych w polityce ekologicznej państwa oraz realizacji zasad gospodarowania odpadami, oraz także w celu stworzenia na terenie Gminy zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji i urzadzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, spełniających wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska. Analiza stanu istniejącego była podstawą do określenia problemów wystepujących na terenie gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Podstawowe cele planu to zapewnianie objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem zbierania i odbierania odpadów komunalnych i wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów oraz stworzenie systemu zbiórki i odzysku odpadów zapewniajacego ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływanie odpadów na stan środowiska na terenie gminy poprzez ich odzysk lub unieszkodliwienie w sposób inny niż składowanie.

Przyjęte zadania:

Tabela 99. Zadania inwestycyjne i remontowe w latach 2008-2013 r.

1.	Dostosowanie regulaminu utrzymania czystosci i porzadku na terenie Gminy i Miasta Lwówek Ślaski do zaktualizowanego PGO
2.	Dostosowanie wymagan stawianych przedsiebiorcom ubiegajacym sie o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalnosci w zakresie odbierania odpadów komunalnych i regulaminów do zaktualizowanego PGO oraz aktualizacja wydanych decyzji
3.	Sporzadzenie pełnej ewidencji nieruchomosci, których własciciele SA zobowiazani do zawarcia umowy na odbieranie odpadów komunalnych.
4.	Doprowadzenie do zawarcia umów z przedsiebiorcami odbierającymi odpady komunalne przez wszystkich włascicieli nieruchomosci z terenu gminy lub wykonanie tego obowiazku za właściciela nieruchomosci w trybie i na zasadach okreslonych w ustawie o utrzymaniu czystosci i porzadku w gminach (art. 6 ust. 6-12)
5.	Wyegzekwowanie od przedsiebiorców odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomosci obowiazku składania informacji w zakresie okreslonym w art. 9a ustawy o utrzymaniu czystosci i porzadku w gminach ze skutkami wynikajacymi z art. 9 ust. 1c – 4 tej ustawy oraz art. 79a ust. 1 i ust. 2 ustawy o odpadach
6.	Kontynuacja i rozwój systemu selektywnego zbierania odpadów w tym zakup i rozstawienie na terenach wiejskich 1200 pojemników do selektywnej zbiórki tworzyw sztucznych i szkła
7.	Przeprowadzenie weryfikacji w drodze badan w cyklu rocznym wskaznika masowego nagromadzenia odpadów oraz składu morfologicznego odpadów
8.	Zakup przestawnej sortowni odpadów
9.	Wdrożenie technologii kompostowania pryzmowego w tym zakup przerzucarki do kompostu współpracujacej z ciagnikiem oraz ciagnika rolniczego z osprzętem ładowarkowym
10.	Budowa punktu przeładunkowego*
11.	Opracowanie projektu kwatery II etapu*
12.	Budowa kwatery II etapu*
13.	Zamkniecie dotychczas eksploatowanej kwatery składowiska
14.	Rekultywacja zamknietej kwatery
15.	Sprawozdanie z realizacji PGO
16.	Opracowanie i przyjecie w drodze uchwały aktualizacji PGO
17.	Likwidacja nielegalnych składowisk
18.	Prowadzenie działan edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami

*rozwiazanie alternatywne dla zadan 11 i 12

15.6. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy i Miasta Lwówek Śląski 2010-2014

Gminny program opieki nad zabytkami jest elementem polityki samorządowej. Powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Nadrzędnym celem polityki gminnej w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami jest ochrona, aktywne zarządzanie materialnym dziedzictwem kulturowym oraz dążenie do materialnej poprawy

stanu zabytków, ich odbudowy, adaptacji i rewitalizacji w celu wykorzystania potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym.

Realizacja celu nadrzędnego jest możliwa poprzez:

- Planowe, konsekwentne oraz kompetentne realizowanie zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków.
- Wspieranie oraz realizowanie regionalnych i lokalnych projektów związanych z ochroną zabytków oraz krajobrazu kulturowego.
- Kompleksową ochronę i świadome kształtowanie dziedzictwa kulturowego (krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego), przyrodniczego i krajobrazu.
- Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność przestrzeni Gminy i Miasta oraz zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych, wpływających na rozwój społeczno gospodarczy Gminy i Miasta.

Budowanie klimatu społecznego zrozumienia i akceptacji dla idei ochrony zabytków oraz kształtowanie postaw promujących działania chroniące zabytki odczytywane jako źródło tożsamości, wiedzy i dumy z przeszłości i tradycji. Wzrost świadomości historycznej właścicieli zabytków, w ich poczuciu odpowiedzialności za posiadane mienie.

Kierunki działań i zadania związane z opieką nad zabytkami oraz ochroną krajobrazu kulturowego Gminy i Miasta Lwówek Śląski

- Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami wynikających ze *Strategii społeczno – gospodarczego rozwoju Gminy i Miasta Lwówek Śląski* i *Planu rozwoju lokalnego Gminy i Miasta Lwówek Śląski*.
- Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania (m.in. poprzez udzielanie dotacji na remonty obiektów zabytkowych oraz pomoc organizacyjno –prawną).
- Podejmowanie starań o dofinansowanie prac przy zabytkach miasta z budżetu państwa oraz programów UE.
- Respektowanie wartości historycznych układów przestrzennych oraz uwzględnianie i obejmowanie ochroną wartościowych obiektów i zespołów zabytkowych w planowaniu przestrzennym oraz przy realizacji działań inwestycyjnych gminy.
- Realizacja kierunków polityki przestrzennej wskazanych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* oraz zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Podejmowanie działań zmierzających do ożywienia i rewitalizacji układu urbanistycznego Lwówka Śląskiego, oraz określenia granicy wpisu do rejestru zabytków, mając na względzie poprawę jakości i warunków życia oraz jakości przestrzeni publicznej.
- Edukacja mieszkańców w zakresie konieczności ochrony miejscowego dziedzictwa kulturowego. Propagowanie idei poszanowania lokalnej specyfiki budowlanej i zachowania ciągłości tradycji. Wskazane są takie inicjatywy jak organizowanie spotkań dla ludności z pracownikami służb konserwatorskich, tworzenie ścieżek edukacyjnych dla młodzieży szkolnej, mające na celu uświadomienie roli zabytków w krajobrazie kulturowym. Utworzenie sali muzealnej lub izby regionalnej gromadzącej przedmioty z przeszłości.
- Wskazywanie i promowanie najlepszych inwestycji związanych z zabytkami.
- Administracyjne egzekwowanie rygorów określonych między innym w planach zagospodarowania przestrzennego, głównie w zakresie wysokości zabudowy, jej charakteru i funkcji, a także ochrony wyznaczonych obszarów i budynków. Wydaje się, że właściwym byłoby wskazanie stref ochrony konserwatorskiej, co miałoby na celu uniknięcie błędów w kształtowaniu ładu przestrzennego w poszczególnych miejscowościach. Szczególną ochroną powinny zostać objęte centra wsi, które mogą się poszczycić zachowanym jeszcze średniowiecznym układem ruralistycznym.

- Wspieranie projektów i realizacji mających na celu promowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz środowiska kulturowego jako potencjału dla rozwoju turystyki prowadzonej w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- Wprowadzenie i monitoring *Planu ochrony obiektów zabytkowych na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych*
- Prowadzenie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków.
- Udostępnianie i aktualizacja na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Miejskiego Gminnej Ewidencji Zabytków.
- Udział w tworzeniu i promowanie szlaków turystycznych.
- Zapewnienie o współpracy przy tworzeniu systemu informacji o zabytkach gminy na potrzeby turystyki.
- Wspieranie turystyki kulturowej na terenie gminy poprzez m.in. rozbudowę infrastruktury, rozwój szlaków turystycznych i budowę sieci tras rowerowych.
- Rozważenie możliwości włączenia się władz gminy oraz właścicieli zabytków z terenu gminy w coroczne, tematyczne obchody Europejskich Dni Dziedzictwa (głównym organizatorem jest Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, organizatorem na terenie województwa dolnośląskiego – Muzeum Narodowe we Wrocławiu).
- Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami, w tym współpraca z jednostkami gminnymi w zakresie prowadzenia bieżących prac pielęgnacyjnych, porządkowych i zabezpieczających na terenach objętych ochroną.
- Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.
- Sporządzenie nowego ogólnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski oraz zmienionego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- Zabezpieczenie w corocznie uchwalanych budżetach środków na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich przy zabytkach.
- Przyjęcie jako priorytetowych zadań związanych z rewaloryzacją przestrzeni publicznych w obrębie zabytkowego układu urbanistycznego Lwówka Śląskiego, a w szczególności w obrębie miejskich murów obronnych i Plant.
- Podejmowanie prac remontowych przy gminnych obiektach wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.
- Kontynuacja prac przy rewaloryzacji zabytkowych miejskich parków i cmentarzy.
- Monitorowanie na terenie Gminy i Miasta prac przy obiektach zabytkowych, w tym należących do osób prywatnych i zgłaszanie wszelkich nieprawidłowości i samowoli do urzędu konserwatorskiego oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Lwówku Śląskim
- Zwrócenie się do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z wnioskiem dokonania weryfikacji oraz jednoznacznego określenia granic wpisu do rejestru zabytków obszaru historycznego układu urbanistycznego miasta Lwówek Śląski. Układ miejski chroniony jest poprzez wpis do rejestru zabytków: nr rejestru zabytków 383 z dn. 25.11.1956 r. Decyzja ta nie precyzuje granic wpisu ani nie posiada stosownego załącznika graficznego określającego granice.

W tym celu na lata 2010 – 2014 uwzględniono następujące zadania w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego:

Prace dokumentacyjne, projektowe i inne:

- 2010 r. - zakończenie prac nad Gminną Ewidencją Zabytków Gminy i Miasta Lwówek Śląski – II etap zabytki gminy;

- 2010 r. - zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Lwówek Śląski;
- 2010-11 r. - opracowanie ogólnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

Planowane zadania inwestycyjne:

- 2009-10 r. - zakończenie kompleksowego remontu i prac konserwatorskich w Ratuszu;
- 2007-13 r. - remonty pozostałych zabytków: baszty łupinowe, kamieniczki, fosa miejska, kaplica;
- 2008-15 r. - remont fontann wraz z odtworzeniem nawierzchni Placu Wolności;
- 2007-20 r. - rewitalizacja murów obronnych wraz z ich podświetleniem oraz rewitalizacja plant miejskich (projekt nowych nasadzeń i jego realizacja).

CZĘŚĆ II
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

1.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna

Gmina Lwówek Śląski ma wielofunkcyjny charakter z uzupełniającymi się rolami sektorów: przemysłowego, rolniczego i usługowego. Zdecydowana większość mieszkańców pracuje w sektorze usługowym. Pozostała grupa pracuje w rolnictwie bądź produkcji. W oparciu o analizy przeprowadzone na podstawie zebranych materiałów inwentaryzacyjnych oraz na podstawie występujących powiązań komunikacyjnych i funkcjonalnych, przyjęto następujący system obsługi ludności Gminy i Miasta:

Ośrodek gminny 2 poziomu obsługi, o zasięgu lokalnym obsługujący w zakresie usług ponadpodstawowych teren całej gminy – miasto Lwówek Śląski. Pełni ono funkcję administracyjną (gminną i powiatową), stanowi ośrodek koncentracji mieszkalnictwa i usług dla ludności oraz obsługi rolnictwa. W mieście znajdują się największe na terenie gminy zakłady przemysłowe. Tym samym miasto Lwówek Śląski pełni funkcję lokalnego centrum rozwoju, które jest istotnym czynnikiem wzrostu i kumuluje usługi oraz inne działalności gospodarcze w skali umożliwiającej społeczny i ekonomiczny rozwój sąsiadujących z nimi miejscowości.

Ośrodki 1 poziomu obsługi z poszerzonym programem usługowym, współpracujące z ośrodkiem gminnym – wsie: Chmielno, Kotliska, Niwnice, Płóczki Dolne, Płóczki Górne, Rakowice Wielkie, Skorzynice, Sobota, Włodzice Wielkie i Zbylutów. Są to ośrodki stanowiące etap pośredni w kompleksowym systemie obsługi ludności, szczególnie w zakresie usług oświaty i opieki zdrowotnej, o odpowiednio dużej liczbie ludności w rejonie obsługi. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, mieszkalnictwa, a także przemysłu wydobywczego i terenowego.

Ośrodki 1 poziomu obsługi, bliższego zasięgu; zaliczono do nich wsie: Bielanka, Radłówka, Rakowice Małe, Ustronie, Włodzice Małe, Żerkowice. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, mieszkalnictwa, a także nieuciążliwego przemysłu terenowego.

Wsie elementarne, o funkcjach typowo rolniczych, obsługujące ludność w podstawowym zakresie usług (niektóre nawet ich pozbawione). Zaliczono do nich wsie: Brunów, Dębowy Gaj, Dłużec, Dworek, Gaszów, Górczyca, Gradówek, Mojesz, Nagórze, Pieszków, Skała i Radomiłowice. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, mieszkalnictwa, a także turystyki i wypoczynku.

W związku z brakiem znaczących zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej terenu, a jedynie rozwijaniem i korektą istniejących już rozwiązań można stwierdzić, że planowany rozwój Gminy i Miasta Lwówek Śląski przebiegać będzie harmonijnie i nie powinien powodować poważnych konfliktów przestrzennych.

Dopuszcza się realizowanie nowoprojektowanych terenów pod zainwestowanie etapami w zwiazku z czym, zgodne ze studium jest pozostawinie nowoprojetowanych terenów inwestycyjnych w planach miejscowych, jako rolnicze lub leśne.

1.2. Funkcja rolnicza

Pod względem jakości gleb, wyrażonej klasyfikacją według klas bonitacyjnych, gmina Lwówek Śląski posiada korzystne warunki do produkcji rolniczej. Grunty orne o najwyższym wskaźniku

bonitacji (III klasa) występują w obrębach: Mojesz, Dębowy Gaj, Dworek i Niwnice, Gaszów, Chmielno, Dłużec, Rakowice M. Radłówka, Górczyca, Sobota, Żerkowice, Ustronie, Lwówek Śląski, Płóczki Dolne. W przypadku tych miejscowości udział ten przekracza średnią dla gminy wynoszącą 31,16%. Użytki zielone o najwyższym wskaźniku bonitacji występują w obrębach: Rakowice Wielkie, Gaszów, Chmielno, Niwnice, Rakowice Małe, Dębowy Gaj, Zbylutów, Lwówek Śląski, Ustronie, Dłużec, Dworek, Skała, Górczyca, Sobota, Skorzynice, Radłówka. W przypadku tych miejscowości udział ten przekracza średnią dla gminy wynoszącą 37,56 %.

Na wartościowych areałach rolnych (III i IV klasa bonitacyjna) produkcja rolnicza powinna być ukierunkowana na produkcję polową, ekologiczną. Nie spowoduje to strat w chronionym środowisku przyrodniczym gminy, a jednocześnie zwiększy efektywność finansową gospodarstw rolnych. Dla rolnictwa ekologicznego zabezpieczone są specjalne dotacje ze środków finansowych Unii Europejskiej, sprzyjające rozwojowi i opłacalności finansowej produkcji rolnej oraz tworzeniu nowoczesnych form gospodarowania w rolnictwie. Produkcja polowa na gruntach V i VI klasy jest nieopłacalna. Preferowana forma ich zagospodarowania to przeznaczenie na użytki zielone.

Jako alternatywę dla gospodarstw indywidualnych proponuje się rozwój agroturystyki.

Dopuszcza się zalesianie gruntów klas bonitacyjnych IV-VI oraz nieużytków.

Dopuszcza się ustalanie w planach miejscowych zakazu zabudowy na gruntach rolnych.

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji rolniczej są tereny oznaczone na rysunku studium symbolem:

a) R – tereny o dominującej funkcji terenów rolniczych,
b) RU – tereny o dominującej funkcji terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i rybackich.

Tereny rolnicze oznaczone symbolem **1R** na których obowiązują:

1) podstawowe przeznaczenie obszaru: uprawy polowe, zbiorowiska łąkowe z lokalnymi zakrzewieniami i zadrzewieniami, zbiorniki i cieki wodne, zieleń nieurządzona i towarzysząca ciekom wodnym;
2) na terenie ustala się zakaz zabudowy, dopuszczając jedynie niezbędne inwestycje infrastrukturalne i drogowe;
3) dopuszcza się zalesianie gruntów klas bonitacyjnych IV – VI.

Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oraz leśnych i rybackich oznaczone symbolem **1RU, 2RU** na których **dopuszcza się:** *obowiązują:*

1) *dopuszcza się* zabudowę związaną z obsługą produkcji rolniczej, hodowlanej, ogrodniczej oraz leśną i rybacką;
2) *dopuszcza się* zabudowę mieszkaniową;
3) *dopuszcza się* lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
4) dopuszcza się uprawy rolnicze - pola uprawne, sady, ogrody.

Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rybackich oznaczone symbolem 3RU na których dopuszcza się:

1) **wody powierzchniowe,**
2) **zieleń,**
3) **drogi dojazdowe do gruntów rolnych,**
4) **sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;**

Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rybackich oznaczone symbolem 4RU na których dopuszcza się:

1) **zabudowę mieszkaniową,**
2) **usługi gastronomii,**
3) **zabudowę gospodarcza,**
4) **tereny sportu i rekreacji,**
5) **obiekty zaplecza technicznego produkcji,**
6) **wody powierzchniowe,**
7) **zieleń,**
8) **komunikację wewnętrzną, w tym drogi wewnętrzne i miejsca postojowe,**
9) **sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.**

1.3. Funkcja gospodarki leśnej

Ze względu na znaczną lesistość gminy funkcja gospodarki leśnej należy również do ważniejszych z drugorzędnych funkcji Gminy i Miasta Lwówek Śląski. Stanowi ważną bazę do rozwoju funkcji turystycznej.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

Gospodarka leśna na omawianym terenie prowadzona jest w oparciu o plany urządzenia lasu, sporządzane przez ich administratorów.

Racjonalna gospodarka leśna zapewnia: ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców niedrzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczyć należy: funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowieniem, zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajobrazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki: zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa. Produkcja drewna jest tutaj ograniczona ze względu na pełnione funkcje pozaprodukcyjne. Dlatego też zagospodarowanie tych lasów winno mieć na celu trwałość utrzymania drzewostanu z zachowaniem w nich walorów estetyczno – krajobrazowych.

Dopuszcza się funkcjonowanie i rozbudowę istniejących obiektów i urządzeń zlokalizowanych na terenach leśnych na podstawie przepisów odrębnych.

Zalesienie gruntów będzie miało wpływ na kształtowanie krajobrazu przyrodniczego i ochronę środowiska w poszczególnych miejscowościach, a także zmniejszy zagrożenie występowania erozji, oraz poprawi retencjonowanie wód i warunki mikroklimatyczne. Tereny zalesione mogą być również wykorzystywane w celach turystycznych i wypoczynkowych.

Dopuszcza się przeznaczanie pod zalesienie gruntów rolnych nie wykazanych w studium pod zalesienie, pod warunkiem nie kolidowania z projektowanym i istniejącymi sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej i drogowej.

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji gospodarki leśnej są tereny oznaczone na rysunku studium symbolem:

a) ZL – tereny o dominującej funkcji lasów;

Tereny lasów (istniejących), oznaczone symbolem **1ZL**, na których obowiązują:

1) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej,
2) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych,
3) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku,
4) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego.

Tereny lasów projektowanych (zalesienia), oznaczone symbolem **2ZL** , na których obowiązują:

1) zakaz zabudowy na całym terenie przeznaczonym do zalesienia oraz w odległości mniejszej niż 15 m od granicy terenu przeznaczonego do zalesienia;
2) pozostałe zakazy i nakazy obowiązują zgodnie z przepisami odrębnymi oraz ustaleniami planu miejscowego.

Dla terenu oznaczonego symbolem **2ZL1** w Lwówku Ślaskim dopuszcza się wprowadzanie obiektów wypoczynku i rekreacji niewymagających wycinki drzewostanu np. w postaci „małpiego gaju”, ścieżek zdrowia, parków linowych i innych obiektów plenerowych.

1.4. Funkcja mieszkaniowa

Funkcja mieszkaniowa na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski przypisana jest praktycznie wszystkim obszarom wydzielonym zgodnie z podziałem na obręby geodezyjne, w ramach wielofunkcyjnych terenów osadniczych.

W zakresie osadnictwa i budownictwa mieszkaniowego ustala się następujące kierunki rozwoju:

- adaptację, uzupełnienia i modernizacje istniejącej zabudowy;
- dopuszczenie przekształceń funkcji pierwotnych (zabudowy zagrodowej) do funkcji usług lokalnych lub zabudowy mieszkaniowej;
- kształtowanie nowej zabudowy w ramach strefy dopuszczalnego zainwestowania – tworzenie zabudowy zwartej (wypełnianie luk, enklaw, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg);
- uzupełnienie niezbędnego zakresu usług podstawowych.

Zakłada się powiekszenie terenów mieszkaniowych wynikające z konieczności zaspokojenia istniejących, bieżących potrzeb mieszkaniowych. Utrzymująca się w ostatnich latach stagnacja w zakresie liczby ludności, zmniejszający się przyrost naturalny i niekorzystne saldo migracji decydują o przyjęciu w Studium zasady zrównoważonego rozwoju terenów mieszkaniowych. W obrębie terenów mieszkaniowych dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych, usług rzemiosła i usług publicznych, niewielkich zespołów garaży i parkingów. Zakłada się utrzymanie istniejącej zieleni towarzyszącej oraz wprowadzanie zieleni parkowej, osiedlowej i izolacyjnej. Dla rozwoju terenów mieszkaniowych i usługowych ustala się między innymi:

- W obszarze miasta lokalizację nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności oraz uzupełnianie istniejącej zabudowy, w tym większych zespołów położonych:
    - w zachodniej części miasta w rejonie ul. Oświęcimskiej,

- w północnej części miasta w rejonie ul. Górnej,
- w południowej części miasta w rejonie ul. Polnej,
- w rejonie ul. 10-tej Dywizji,
- w dawnych Płakowicach przy drodze nr 364;

- Lokalizowanie nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej w ciągach istniejących układów wiejskich jednostek osadniczych;
- Możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej na terenach stanowiących kontynuację istniejącej zabudowy;
- Możliwość lokalizacji towarzyszącej zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej w obrębie terenów komercyjnych, terenów działalności gospodarczej o niskiej intensywności, terenów produkcji rolnej i działalności gospodarczej oraz terenów usług i komunikacji kolejowej przy zachowaniu funkcji podstawowej komunikacji kolejowej.

Szczegółowe zasady urbanistyczno –architektoniczne kształtowania zabudowy zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i będą podporządkowane następującym zasadom:

- Przywrócenie wysokiej wartości walorów architektoniczno – urbanistycznych śródmiejskich zespołów zabudowy mieszkalnej i mieszkalno – usługowej;
- Utrzymanie lub przywrócenie wysokich walorów architektoniczno – urbanistycznych na terenach jednostek wiejskich w obrębie stref konserwatorskich;
- Lokalizowanie nowych zespołów zabudowy bez wprowadzania gruntownych zmian historycznie ukształtowanego krajobrazu poszczególnych części miasta oraz układów wiejskich jednostek osadniczych poprzez kontynuację historycznie zarysowanych tendencji rozwoju przestrzennego;
- Lokalizowanie nowych zespołów zabudowy w ciągach już istniejących struktur oraz nawiązywanie do charakteru zabudowy sąsiedniej w kształtowaniu tych zespołów (w gęstości zabudowy, skali, w gabarytach, detalu architektonicznym, itp.);
- Przeciwdziałanie wprowadzeniu substandardowej trwałej zabudowy w miejsca publiczne o szczególnym znaczeniu dla lokalnej społeczności oraz przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozwojowi przstrzennemu przedmieści;
- Wyeliminowanie powtarzalnych, typowych rozwiązań architektonicznych na rzecz indywidualnie kształtowanych nowych zespołów zabudowy uwzględniających specyfike terenu i lokalne tradycje budowlane;
- Podjęcie działań służących humanizacji istniejących zespołów zuniformizowanej zabudowy mieszkaniowej, zrealizowanej w okresie powojennym.

Uściślenia parametrów nowej zabudowy należy dokonać na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Kształtowanie zabudowy powinno odbywać się przy zachowaniu harmonii i właściwych proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi a otaczającym krajobrazem. W celu wzbogacenia układów zabudowy dopuszcza się lokalizowanie dominant przestrzennych, decydujących o charakterze wnętrz urbanistycznych i całych obszarów.

W ramach rozwoju funkcji mieszkaniowej związanej z rozbudową układów zabudowy należy zabezpieczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego niezbędne tereny służące obsłudze komunikacyjnej, tereny infrastruktury technicznej, obszary zieleni, w tym pełniące rolę przestrzeni publicznej, a także niezbędne do zaspokojenia potrzeb mieszkańców usługi.

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji mieszkaniowej są tereny oznaczone na rysunku studium symbolem:

a) MN – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
b) MNU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami;
c) MW – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
d) MWU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami;
e) MNW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej;
f) MU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
g) RM – tereny o dominującej funkcji zabudowy zagrodowej;
h) RM/MN – tereny o dominującej funkcji zabudowy zagrodowej, z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej;

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oznaczone symbolem **1MN, 1MNU, 2MN** na których obowiązują:

1) przeznaczenie dominujące zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami towarzyszącymi, w tym usługami publicznymi oraz obiektami sakralnymi-kaplicami;
2) dopuszcza się na terenach wiejskich przeznaczenie terenów w całości lub części pod zabudowę zagrodową z usługami towarzyszącymi;
3) dopuszcza się usługi wynikające z zapotrzebowania mieszkańców, pod warunkiem, że prowadzona działalność nie przekroczy dopuszczalnego poziomu uciążliwości dla otoczenia, określonego w przepisach odrębnych dotyczących ochrony środowiska;
4) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub terenach, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, pod warunkiem, że nie będzie stanowiło uciążliwości dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej;
5) dopuszcza się przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom;
6) pod nową zabudowę w pierwszej kolejności należy przekazywać tereny posiadające już zgodę na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne oraz tereny wskazane pod zabudowę w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Dodatkwo:

- dla terenu oznaczonego symbolem **2MN1** w Płóczkach Górnych ustala się zagospodarowanie terenu jako kompleksu zabudowy mieszkaniowej z terenami rekrecyjnymi i usługowymi z dopuszczeniem zbiorczej infrastruktury technicznej obsługującej cały teren (lokalna oczyszczalnia ścieków, ujęcie wody);
- dla terenów oznaczonych symbolem **2MN2** we Włodzicach Małych i Kotliskach dopuszcza się do obejmowania oddzielnymi planami miejscowymi, pod warunkiem, że uruchomienie tych terenów pod inwestycje, poprzez przystąpienie do opracowania planu miejscowego, poparte będzie wnioskami i rozwojem inwestycyjnym miejscowości.

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oznaczone symbolem **1MW, 1MWU, 1MNW** dla których obowiązuje:

1) przeznaczenie dominujące zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z usługami towarzyszącymi. W tym usługami publiczymi;
2) dopuszcza się na terenach nowo projektowanej zabudowy ustalanie w planach przeznaczenia pod zabudowę jednorodzinną;
3) dopuszcza się usługi wynikające z zapotrzebowania mieszkańców, pod warunkiem, że prowadzona działalność nie przekroczy dopuszczalnego poziomu uciążliwości dla otoczenia, określonego w przepisach odrębnych dotyczących ochrony środowiska;

4) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub terenach, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, pod warunkiem, że nie będzie stanowiło uciążliwości dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej;
5) dopuszcza się przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom;
6) pod zabudowę nową w pierwszej kolejności należy przekazywać tereny posiadające już zgodę na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne oraz tereny wskazane pod zabudowę w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej oznaczone symbolem **1MU, 2MU** dla których obowiązuje:

1) przeznaczenie dominujące zabudowa mieszkaniowo – usługowa, w ramach której dopuszcza się realizowanie zabudowy jako budynków usługowych, mieszkaniowych oraz mieszkaniowo – usługowych;
2) dopuszcza się ustalanie w planach przeznaczenia pod zabudowę wielorodzinną, pod warunkiem zachowania charakteru zbliżonego do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (małe domy mieszkalne wielorodzinne) oraz nie kolidowania tej zabudowy z zabudową usługową;
3) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub terenach, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, pod warunkiem, że nie będzie stanowiło uciążliwości dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej;
4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom;
5) na nowych działkach co najmniej 20 % powierzchni terenu należy przeznaczyć na powierzchnię biologicznie czynną.

Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oznaczone symbolem **1RM** dla których obowiązuje:

1) podstawowe przeznaczenie obszaru: zabudowa zagrodowa z usługami towarzyszącymi, w tym usługami publiczymi oraz agroturystyki, dopuszcza się przekształcenia w kierunku zabudowy mieszkaniowej;
2) dopuszcza się usługi wynikające z zapotrzebowania mieszkańców;
3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, zieleń urządzoną;
4) dopuszcza się odbudowę historycznej zabudowy zagrodowej na gruntach rolnych.

Dla terenu oznaczonego symbolem **2RM1** w Płóczkach Dolnych dopuszcza się zabudowę terenu z agroturystyką pod warunkiem nie naruszania celu i warunków ochrony użytku ekologicznego”Łozowisko w Płóczkach Dolnych”.

Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych oznaczone symbolem **1RM/MN**, dla których obowiązuje:

1) podstawowe przeznaczenie obszaru: zabudowa zagrodowa z usługami towarzyszącymi, w tym usługami publicznymi oraz agroturystyki, dopuszcza się przekształcenia w kierunku zabudowy mieszkaniowej;
2) dopuszcza się usługi wynikające z zapotrzebowania mieszkańców;
3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, zieleń urządzoną;
4) dopuszcza się odbudowę historycznej zabudowy zagrodowej na gruntach rolnych.

1.5. Funkcja usługowa

Funkcja usługowa na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski powinna się rozwijać w celu poprawy jakości życia mieszkańców. W każdej miejscowości powinien być zapewniony dostęp do usług handlu. Oprócz wydzielonych terenów pod usługi dopuszcza się lokalizowanie usług nieuciążliwych wśród zabudowy mieszkaniowej.

Funkcja usługowa na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski jest ściśle związana z funkcją turystyczną i produkcyjną.

Podstawowym ośrodkiem usługowym jest miasto Lwówek Śląski, skupiające funkcje usług publicznych, w tym administracji, a także stanowiące centrum usługowe. W pozostałych miejscowościach funkcje usługowe realizowane powinny być w zakresie niezbędnym zarówno dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, jak i rozwoju terenów zainwestowanych. Należy dążyć do wyodrębnienia lokalnych ośrodków usługowych w poszczególnych miejscowościach gminy.

Przewiduje się poszerzanie zakresu usług w obszarze miasta i poszczególnych jednostkach wiejskich. Dla rozwoju terenów usługowych zakłada się:

- Koncentrację terenów usług publicznych w śródmieściu miasta Lwówek Śląski,
- Lokalizację obiektow usług publicznych i komercyjnych nieuciążliwych w obrębie istniejących i projektowanych terenów mieszkaniowych,
- Zmianę funkcji terenów produkcyjnych położonych w centrum miasta na tereny usług publicznych i komercyjnych.

Charakter zabudowy usługowej powinien nawiązywać do charakteru sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej, za wyjątkiem sytuacji, gdy zespół zabudowy usługowej tworzy wyodrębniony układ, możliwy do rozbudowy, wyróżniający się spośród pozostałej zabudowy układu urbanistycznego lub ruralistycznego, jak choćby historyczne zespoły usług w oparciu o schemat kościół – szkoła – obiekt pałacowy / podworski / handlowy. W celu wzbogacenia układów zabudowy dopuszcza się lokalizowanie dominant przestrzennych, decydujących o charakterze wnętrz urbanistycznych i całych obszarów.

Dopuszcza się zmiany przeznaczenia terenów usług publicznych na inne cele publiczne, zgodnie z mogącymi się zmieniać zapotrzebowaniem. Rezygnacja z użytkowania terenu lub obiektu z funkcji publiczna na tereny prywatne np. mieszkaniowe lub inne usług dopuszczalna jest wyłącznie pod warunkiem zapewnienia potrzeb na innych terenach lub obiektach.

Ustala się lokalizowanie usług oświaty, kultury, sportu, zdrowia i opieki społecznej i innych usług publicznych na terenach mieszkaniowych, mieszkaniowo – usługowych, usługowych oraz innych zgodnie z ustaleniami studium. W planach miejscowych dopuszcza się wydzielanie terenów wyłącznie pod cele usług publicznych.

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji usługowej są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami :

a) U –tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej;
b) UP –tereny o dominującej funkcji zabudowy usług publicznych;
c) U/P –tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej i produkcyjnej;
d) UKS –tereny o dominującej funkcji usług sakralnych;

Tereny zabudowy usługowej oznaczone symbolem **1U, 2U** dla których obowiązuje:

1) na terenach już zainwestowanych dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę obiektów istniejących pod warunkiem, że działania te nie spowodują uciążliwości obiektu dla otoczenia, nie będą sprzeczne z przepisami odrębnymi oraz zasadami i warunkami zagospodarowania terenu określonymi w niniejszym studium;
2) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub terenach, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne;
3) dopuszcza się wprowadzanie w planach miejscowych przeznaczenia uzupełniającego zabudowy mieszkaniowej;
4) dopuszcza się wprowadzanie na teren usług publicznych;
5) dopuszcza się przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom;
6) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.

Tereny zabudowy usług publicznych oznaczone symbolem **1UP, 2UP** dla których obowiązuje:

1) na terenie dopuszcza wszelkiego rodzaju usługi publiczne: oświaty, zdrowia, rekreacji w tym tereny zieleni publicznej i parkowej, opieki społecznej, administracji;
2) na terenach już zainwestowanych dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę obiektów istniejących pod warunkiem, że działania te nie spowodują uciążliwości obiektu dla otoczenia, nie będą sprzeczne z przepisami odrębnymi oraz zasadami i warunkami zagospodarowania terenu określonymi w niniejszym studium;
3) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub terenach, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne;
4) dopuszcza się wprowadzanie w planach miejscowych przeznaczenia uzupełniającego zabudowy mieszkaniowej budownictwa, lokali komunalnych, oraz dopuszcza się zagospodarowanie 30 % pod usługi inne, służące podstawowej obsłudze mieszkańców;
5) dopuszcza się realizowanie obiektów o cechach zabudowy reprezentacyjnej, wyróżniającej się układzie zabudowy, stanowiące dominanty architektoniczne o indywidualnych cechach, w tym dopuszcza się zabudowę o cechach innych niż zabudowa sąsiednia;
6) zabudowę nieodpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
7) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.

Tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej oznaczone symbolem **1U/P, 2U/P** dla których obowiązuje:

1) na terenach już zainwestowanych dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę obiektów istniejących pod warunkiem, że działania te nie spowodują uciążliwości obiektu dla otoczenia, nie będą sprzeczne z przepisami odrębnymi oraz zasadami i warunkami zagospodarowania terenu określonymi w niniejszym studium;
2) na terenach zabrania się przeznaczenia uzupełniającego: zabudowy mieszkaniowej, za wyjątkiem istniejących obiektów mieszkalnych oraz obiektów mieszkalnych połączonych z usługami;
3) zabudowę nieodpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
4) na terenie dopuszcza się obiekty wymagające i mogące wymagać sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami szczególnymi;
5) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.

Tereny zabudowy usług kultu religijnego i obiektów sakralnych oznaczone symbolem **1UKS,** dla których obowiązuje:

1) dopuszcza się budowę nowych obiektów kultu religijnego i obiektów sakralnych na terenach zabudowy mieszkaniowej i usług towarzyszących oraz na terenach innych usług, terenów zieleni oraz cmentarzy, w zależności od potrzeb;
2) na terenach już zainwestowanych dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę obiektów istniejących pod warunkiem, że działania te nie spowodują uciążliwości obiektu dla otoczenia, nie będą sprzeczne z przepisami odrębnymi oraz zasadami i warunkami zagospodarowania terenu określonymi w niniejszym studium;
3) dopuszcza się realizowanie obiektów o cechach zabudowy reprezentacyjnej, wyróżniającej się w układzie zabudowy, stanowiące dominanty architektoniczne o indywidualnych cechach, w tym dopuszcza się zabudowę o cechach innych niż zabudowa sąsiednia;
4) wszelkie działania dotyczące obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków wymagają uprzedniego uzyskania pozwolenia właściwej służby ochrony zabytków, zgodnie z przepisami odrębnymi;
5) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania do ustalenia w planie miejscowym;

1.6. Funkcja produkcyjna i górnicza

Działania zmierzające do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, skłaniają do wykorzystania istniejących zasobów złóż surowców mineralnych, rozwijania również funkcji przemysłowej i rekreacyjnej, jako innego niż rolnicze źródła dochodów dla mieszkańców wsi.

Jako uzupełniającą dla rolnictwa, wytypować można funkcję przemysłową, dla której predestynowane są tereny skupione przede wszystkim w północnej części gminy. Są to miejscowości takie jak: Rakowice Małe i Wielkie, Żerkowice, Skała, Zbylutów oraz położone w zachodniej części gminy Niwnice.

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji produkcyjnej i górniczej są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami :

a) P –tereny o dominującej funkcji zabudowy produkcyjnej;
b) P/U –tereny o dominującej funkcji zabudowy produkcyjnej i usługowej;
c) PG –tereny o dominującej funkcji eksplatacja surowców naturalnych;
d) PG/US –tereny o dominującej funkcji eksplatacja surowców naturalnych i usług sportu i rekreacji;
e) PG/WS –tereny o dominującej funkcji eksplatacja surowców naturalnych i wód powierzchniowych śródlądowych;
f) PGz – tereny składowania nadkładu;
g) PGz/US –tereny składowania nadkładu i tereny usług sportu i rekreacji

Tereny zabudowy produkcyjnej oznaczone symbolem **1P, 2P** na których obowiązuje:

1) na terenach już zainwestowanych dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę obiektów istniejących pod warunkiem, że działania te nie spowodują uciążliwości obiektu dla otoczenia, nie będą sprzeczne z przepisami odrębnymi oraz zasadami i warunkami zagospodarowania terenu określonymi w niniejszym studium;
2) przeznaczenie uzupełniające zabudowa usługowa;
3) na terenach zabrania się przeznaczenia uzupełniającego: zabudowy mieszkaniowej,
4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom;

5) zabudowę nieodpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
6) na terenie dopuszcza się obiekty wymagające i mogące wymagać sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami szczególnymi.
7) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym;

Tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej oznaczone symbolem **1P/U, 2P/U** na których obowiązuje:

1) na terenach już zainwestowanych dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę obiektów istniejących pod warunkiem, że działania te nie spowodują uciążliwości obiektu dla otoczenia, nie będą sprzeczne z przepisami odrębnymi oraz zasadami i warunkami zagospodarowania terenu określonymi w niniejszym studium;
2) przeznaczenie uzupełniające zabudowa usługowa;
3) na terenach zabrania się przeznaczenia uzupełniającego: zabudowy mieszkaniowej,
4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom;
5) zabudowę nieodpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
6) na terenie dopuszcza się obiekty wymagające i mogące wymagać sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami szczególnymi.
7) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.

Ponadto dopuszcza się funkcjonowanie zakładów rzemieślniczych wśród zabudowy usługowej, mieszkaniowo-usługowej pod warunkiem uzyskania przez inwestorów pozytywnych opinii właściwych instytucji. Dopuszczenie lokalizowania zakładów rzemieślniczych wśród istniejącej zabudowy nie może jednak prowadzić do pogarszania warunków zamieszkiwania mieszkańców oraz jakości środowiska.

Dla rozwoju terenów produkcyjnych i produkcyjno - usługowych ustala się:

- w obszarze miasta docelowe wprowadzanie terenów działalności gospodarczej, produkcyjnych, baz, składów i usług poza teren śródmieścia;
- lokalizację terenów działalności gospodarczej o wysokiej intensywności: produkcji, baz i składów z dopuszczeniem usług:
  - w Lwówku Śląskim przy ul. Gryfowskiej, przy ul. Oświecimskiej na terenach byłego Zakładu Przemysłu Drzewnego i w jego sąsiedztwie, w rejonie Zakładów „ART" i dawnej mleczarni,
  - na terenie gminy w Rakowcach Wielkich i Mojeszu,
- lokalizację terenów działalności gospodarczej o niskiej intensywności produkcji, baz, składów i usług:
  - w Lwówku Śląskim w rejonie dawnej mleczarni
  - na terenie gminy we Włodzicach Wielkich, Zbylutowie, Dębowym Gaju, Płóczkach Dolnych oraz w pozostałych miejscowościach w ciągach projektowanej zabudowy mieszkaniowej
- lokalizację terenów produkcji rolnej i działalności gospodarczej, przemysłu, baz, składów i usług w Mojeszu, w Płóczkach Dolnych, we Włodzicach Wielkich;

- przekształcanie terenów obecnej lub byłej działalności rolniczej jako terenów podatnych na zmianę funkcji na cele działalności gospodarczej, produkcyjnej, magazynowej lub usługowej przy zachowaniu niezbędnych wymogów środowiska;
- możliwość wprowadzenia pojedynczych obiektów działalności o niskiej intensywności, przemysłu i usług komercyjnych w obrębie wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej;
- możliwość wprowadzenia zabudowy produkcyjnej lub usługowej na terenach zajętych przez obiekty administracyjne, socjalne oraz inne związane z eksploatację surowców i działalnością górnicza, a zwłaszcza po zakończeniu eksploatacji;
- możliwość wprowadzenia funkcji usługowo – warsztatowo – składowej poza funkcją podstawową komunikacji kolejowej na terenach komunikacji kolejowej.

Tereny produkcji energii z systemów fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100kW oznaczone symbolem 2Ep na których dopuszcza się budowę urządzeń produkcji energii z systemów fotowoltaicznych oraz granice ich stref ochronnych, tożsame z liniami rozgraniczającymi terenu.

Tereny eksploatacji surowców naturalnych oznaczone symbolem **1PG, 2PG** dla których:

dopuszcza się eksploatacje innych udokumentowanych złóż, nie wyznaczonych jako oddzielny teren eksploatacji w studium, dopuszcza się ustanawianie nowych terenów i obszarów górniczych oraz zmiany granic istniejących, realizacje infrastruktury komunikacyjnej i drogowej je obsługującej, pod warunkiem, że występują one poza obszarami ochrony przyrodniczej Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i Natury 2000 oraz nie zagrażają terenom mieszkaniowym gminy.

Dla terenów eksploatacji obowiązuje:

1) dopuszcza się eksploatację surowców naturalnych oraz prowadznie działalności związanej z ich obróbką, pod warunkiem zapewnienia odpowiedniego dojazdu;
2) po ustaniu eksploatacji wyrobisko należy zrekultywować w kierunku leśnym, wodno – rekreacyjnym, sportowym lub usługowym;
3) trasy transportu wydobywanego surowca wymagają uzgodnienia z władzami gminnymi;
4) zagospodarowanie nieodpowiadające ustalonym zasadom zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach już w ten sposób zagospodarowanych;
5) dopuszcza się wznowienie lub podjecie eksploatacji surowców w obrębie innych złoż niekolizyjnych udokumentowanych lub po ich udokumentowaniu, położonych poza terenami wyznaczonymi do eksploatacji;
6) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu – zgodnie z przepisami odrębnymi oraz ustaleniami planu miejscowego;
7) dla terenu ekslolatacji Złoża Skała I oznaczonego symbolem **1PG 1** – przedłużenie koncesji na eksploatacje lub uzyskanie nowej koncesji na eksploatacje dopuszcza się pod warunkiem, takiego prowadzenia działalności górniczej, dla której granice terenu górniczego od istniejącej zabudowy wsi zostaną odsunięte o minimum 50 m od istniejącej granicy terenu górniczego ustalonego w obowiązującej koncesji.

Tereny eksploatacji surowców naturalnych i tereny usług sportu i rekreacji oznaczone symbolem **2PG/US** dla których obowiązuje:

1) ustala się eksploatację kruszywa oraz działalności związane z jego obróbką, w tym lokalizowanie zakałdu przeróbczego;
2) po ustaniu eksploatacji teren należy zrekultywować w kierunku, wodno – rekreacyjnym, sportowym, usługowym (dopuszcza się inne dodatkowe kierunki rekultywacji zgodne z warunkami terenu);
3) teren stanowi docelowo, po eksploatacji, tereny usług sportu i rekreacji, tereny turystyki;

4) dopuszcza się lokalizowanie usług publicznych i komercyjnych zabudowy rekreacyjnej, letniskowej, zabudowy mieszkaniowej;
5) dopuszcza się budowę urządzeń oraz obiektów związanych ze zbiornikem wodnym na rzece Bóbr, oraz lokalizowanie terenów wód śródlądowych;
6) zagospodarowanie nieodpowiadające ustalonym zasadom zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach już w ten sposób zagospodarowanych;
7) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu – zgodnie z przepisami odrębnymi oraz ustaleniami planu miejscowego;
8) dopuszcza się lokowanie nadkładu, humusu oraz mas ziemnych i skalnych przemieszczanych w związku z wydobywaniem kopaliny ze złoża oraz jej przeróbką.

Tereny eksploatacji surowców naturalnych i wód powierzchniowych śródlądowych oznaczone symbolem

2 2PG/WS dla których obowiązuje:

1) ustala się eksploatację kruszywa oraz działalności związane z jego obróbką;
2) po ustaniu eksploatacji wyrobisko należy zrekultywować w kierunku, wodno – rekreacyjnym, sportowym; (dopuszcza się inne dodatkowe kierunki rekultywacji zgodne z warunkami terenu);
3) teren stanowi docelowo, po eksploatacji, obszar zbiornika wodnego – dopuszcza się korektę przebiegu granic terenów zbiornika, dopuszcza się realizowanie zbiornika etapowo;
4) dopuszcza się budowę zbiornika i urzadzeń oraz obiektów związanych ze zbiornikem;
5) trasy transportu wydobywanego surowca wymagają uzgodnienia z władzami gminnymi;
6) zagospodarowanie nieodpowiadające ustalonym zasadom zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach już w ten sposób zagospodarowanych;
7) dopuszcza się wznowienie lub podjecie eksploatacji surowców w obrębie innych złoż niekolizyjnych, udokumentowanych lub po ich udokumentowaniu, położonych poza terenami wyznaczonymi do eksploatacji;
8) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu – zgodnie z przepisami odrębnymi oraz ustaleniami planu miejscowego;
9) dopuszcza się lokowanie nadkładu, humusu oraz mas ziemnych i skalnych przemieszczanych w związku z wydobywaniem kopaliny ze złoża oraz jej przeróbką

Tereny składowania nadkładu oznaczone symbolem **2PGz,** dla których:

nadkład, humus oraz masy ziemne i skalne przemieszczane w związku z wydobywaniem kopaliny ze złoża oraz jej przeróbką należy lokować na terenie oznaczonym symbolem 1PG, 2PG oraz w granicach terenów górniczych lub tymczasowo w miejscach składowania nadkładu oznaczonych na rysunku studium 2PGz, a następnie wykorzystać w trakcie rekultywacji terenu. Na terenie 2PGz dopuszcza się prowadzenie eksploatacji działalności związane z jego obróbką.

Tereny składowania nadkładu i tereny usług sportu i rekreacji oznaczone symbolem **2PGz/US** dla których obowiązuje:

1) dopuszcza się skałdowanie nadkładu przemieszczanego w związku z wydobywaniem kopaliny ze złoża oraz jej przeróbką oraz budową zbiornika;
2) dopuszcza się prowadznie eksploatacji surowca oraz działalności związane z jego obróbką;
3) teren docelowo ustala się jako tereny usług sportu i rekreacji, tereny turystyki;
4) dodatkowo dopuszcza się lokalizowanie usług publicznych i komercyjnych zabudowy rekreacyjnej, letniskowej, zabudowy mieszkaniowej;
5) dopuszcza się budowę urządzeń oraz obiektów związanych ze zbiornikem wodnym na rzece Bóbr, oraz lokalizowanie terenów wód śródlądowych.

Zakłada się utrzymanie i rozwój eksploatacji surowców, skupionej w północnej części gminy. Ustala się następujące zasady eksploatacji surowców:

- Znaczny rozwój przestrzenny Kopalni kruszywa w Rakowicach –Górażdże Kruszywa" z siedzibą w Choruli;
- Rozwój Kopalni Gipsu i Anhydryty „Nowy Ląd" sp. z o.o. w Niwnicach;
- Wzrost wydobycia i niewielki rozwój przestrzenny kopalni piaskowca „Żerkowice" w Żerkowicach i „Rakowiczki" w Rakowicach Małych (Kopalni Piaskowca S.A. z siedzibą w Bolesławcu) oraz kopalni piaskowca w Skale;
- Podjęcie eksploatacji złóż piaskowca ciosowego „Zbylutów", „Zbylutow I", „Zbylutów II" w Zbylutowie;
- Zakaz eksploatacji udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego „Dębowy Gaj" i „Winna Góra" oraz wszelkich złóż pospolitych położonych w obszarze Parku Krajobazowego Doliny Bobru;
- Prowadzenie sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych zgodnie z planami rekultywacji;

Przewiduje się rozwój Kopalni Kruszywa w Rakowicach –. Górażdże Kruszywa" z siedzibą w Choruli, eksploatującej złoże kruszywa naturalnego „Rakowice – Zbiornik".

Dla terenów Rakowice – Zbiornik należy się kierować Koncepcją zagospodarowania i rekultywacji terenu wokół zbiornika Rakowice oraz miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Koncepcja zagospodarowania i zainwestowania obejmuje tereny lewego (zachodniego) brzegu zbiornika, udostępnionego przez przedsiębiorcę prowadzącego eksploatację złoża. Są to obszary znajdujące się w granicach wsi Rakowice Wielkie i Rakowice Małe. Tereny prawego (wschodniego) brzegu zbiornika pozostawione są do dalszej eksploatacji kruszywa, koncepcja określa je jako tereny produkcyjne o nieustalonej zmiennej linii brzegowej zbiornika. Są to obszary znajdujące się w granicach wsi Brunów, Zerkowice i Włodzice Wielkie.

Zakończona eksploatacja kruszywa w zachodniej części obszaru oraz dalej prowadzona działalność górnicza w części wschodniej determinuje możliwość i sposób zagospodarowania wokół zbiornika.

Dla części zachodniej o sprecyzowanym programie zainwestowania i możliwym do określenia zasięgu akwenu wodnego, koncepcja proponuje utworzenie i rozbudowanie linearnego układu przestrzennego, zawartego między trasą drogi relacji Ocice – Rakowice Wielkie – Rakowice Małe – Gościszów – Lubań z równolegle biegnącymi torami kolejowymi PKP, a bardzo rozwiniętą linią brzegową zbiornika wodnego Rakowice.

W istniejący układ urbanistyczny zabudowy i zagospodarowania o charakterze osadniczym – wiejskim i częściowo przemysłowym w Rakowicach Wielkich i Rakowicach Małych wprowadza się tereny związane z akwenem wodnym nowe zespoły zagospodarowania rekreacyjno – wypoczynkowe.

Dla terenów eksloatacji kruszywa naturalnego „Rakowice – Zbiornik ustala się doatkowo:

1.7. Funkcja infrastruktury technicznej

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji infrastruktury technicznej są tereny oznaczone na rysunku studium symbolem :

- **1E** – tereny obiektów i urzadzeń elektroenergetycznych;
- **1G** – tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w gaz;

- **1K ,2K** - tereny obiektów i urządzeń odprowadzenia i unieszkodliwiania ścieków;
- **1O, 2O** – tereny obiektów i urządzeń odprowadzenia i unieszkodliwiania odpadów; dopuszcza się loalizowanie biogazowni; zakładów utylizacji i przetwórstwa odpadów;
- **1W, 2W** – tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę;
- **1IT, 2IT–**tereny infrastruktury technicznej;
- **1ITw, 2ITw–**tereny infrastruktury hydrotechnicznej;
- **2JW–**tereny lokalizacji budowli wpustowej rzeki Bóbr do zbiornika oraz obiektów i urządzeń towarzyszących.

Dla terenów obowiazuje:

1) dopuszcza się modernizację, przebudowę i rozbudowę obiektów istniejących pod warunkiem, że działania te nie spowodują uciążliwości obiektu dla otoczenia, nie będą sprzeczne z przepisami odrębnymi oraz zasadami i warunkami zagospodarowania terenu określonymi w niniejszym studium;
2) dopuszcza się przeznaczanie w części lub całości terenów pod inne cele związane z infrastrukturą techniczną, niż wynikające z ustalenia podstawowego i istniejącego przeznaczenia oraz wprowadzanie usług publicznych pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi;
3) ustala się warunek zachowania właściwych zabezpieczeń, w przypadku uciążliwości terenu dla zabudowy sąsiedniej, w szczególności dla zabudowy mieszkaniowej;
4) poza wyznaczonymi lokalizacjami na rysunku studium dopuszcza się na calym terenie wprowadzenie ujęć wód, urządzeń hydrotechnicznych, przepompowi ścieków, lokalnych oczyszczalni ścieków, stacji transformatorowych i innych urządzeń i obiektów służących obsłudze infrastruktury technicznej;
5) na terenach infrastruktury hydrotechnicznej dopuszcza się tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej;
6) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.

1.8. Funkcja turystyczna i rekreacyjna

Gmina Lwówek Śląski nie jest obecnie postrzegana jako gmina turystyczna. Pomimo istniejących rzeczywistych i potencjalnych możliwości rozwoju turystyki na obszarze gminy, funkcja ta nie była dotychczas należycie rozwijana. W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno – gospodarczymi w skali kraju i gmin, a także zważywszy na niewykorzystane walory krajobrazowe oraz zasoby sportowe i rekreacyjne gminy Lwówek Śląski, wydaje się być zasadne organizowanie, choćby w skali „mikro” tej dochodowej działalności. Obszar gminy wskazany jest do umiarkowanego ruchu turystycznego, który może wspomagać rozwój ekonomiczny poszczególnych miejscowości i gospodarstw rolnych. Gmina Lwówek Śląski jest doskonałą bazą wypadową do pobliskich miejscowości takich jak: Lubomierz, Wleń, Gryfów Śląski, Lubań czy Bolesławiec. Gmina położona jest także w zasięgu wyjazdów na jednodniowe wycieczki w Góry Kaczawskie, Góry Izerskie i Karkonosze, jest klasycznym przykładem na tzw. turystykę przejazdową.

Rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej opiera się na szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych gminy, z których najważniejsze to: podgórski charakter krajobrazu, lesistość, liczne atrakcje przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe.

Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju należy promować inwestycje sportowe i turystyczne oparte na koncepcji ekorozwoju, harmonijnie wpisanego w struktury przyrodnicze, gospodarcze oraz społeczne regionu. Ekologiczny rozwój turystyki powinien być nastawiony na budowę małych ośrodków dla turystów poszukujących spokoju i odosobnienia oraz kontaktu z naturą. Ten kierunek, zgodny z ideą ekorozwoju, zakłada unikanie degradacji walorów przyrodniczych. Tereny wiejskie gminy Lwówek Śląski predysponowane są do rozwoju dwóch rodzajów aktywizacji ekoturystycznej:

- agroturystyka – tworzona w oparciu o bazę noclegową i żywieniową indywidualnych gospodarstw rolnych. Predysponowane do rozwoju agroturystyki są wszystkie miejscowości wiejskie w gminie;
- turystyka wiejska – baza noclegowa i żywieniowa w specjalnie przygotowanych punktach. Mogą to być: nowo budowane niewielkie ośrodki, istniejące zabudowania folwarczne, pola biwakowe, campingi. Predysponowane do rozwoju turystyki wiejskiej są wszystkie miejscowości wiejskie w gminie.

Biorąc pod uwagę zasoby przyrodniczo – krajobrazowe regionu oczekuje się rozwoju następujących form ekoturystyki:

- krajoznawcza – polegająca na zwiedzaniu różnych miejsc i obiektów. Ta forma dotyczy zarówno turystów wypoczywających kilka godzin, jak i kilku dni;
- rekreacyjna weekendowa – przyjazdy w wolne dni od pracy z możliwością zakwaterowania, połączona z różnymi formami turystyki specjalistycznej;
- turystyka specjalistyczna: turystyka rowerowa; turystyka wodna; obserwacje przyrody; fotografika; hippika; myślistwo; wędkarstwo; grzybobranie.

Dla rozwoju turystyki i agroturystyki można wskazać przede wszystkim południowe obszary gminy, szczególnie w obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny. Miejscowości predestynowane do tego typu działalności to: Dębowy Gaj, Dworek, Górczyca, Pieszków, Sobota. Zgodnie z poprzednim: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” na terenie całej gminy dopuszcza się zabudowę letniskową, a przede wszystkim we wsiach: Gradówek, Mojesz, Nagórze, Włodzice. Tereny przeznaczone na ten cel powinny być kontynuacją istniejącej zabudowy przy zachowaniu walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Dodatkowo w Rakowicach Wielkich i Małych przewiduje się tereny turystyki i rekreacji związane ze zbiornikiem wodnym „Rakowice”.

W Rakowicach Wielkich i Rakowicach Małych w istniejący układ urbanistyczny zabudowy i zagospodarowania o charakterze osadniczym – wiejskim i częściowo przemysłowym wprowadza się tereny związane z akwenem wodnym nowe zespoły zagospodarowania rekreacyjno – wypoczynkowe.

W rejonie wsi Rakowice Wielkie i Małe głównymi elementami są:

- Zespół plaż z kąpieliskiem,
- Przystań dla sprzętu pływającego z pomostami i slipem,
- Obiekty usługowe i gastronomiczne,
- Dojazdy i parkingi,
- Układ spacerowych ciągów pieszych i ściezek rowerowych,
- Miejsca punktów widokowych i biwaków z zapleczem sanitarnych.

Głównymi elementami programu dla terenów w rejonie wsi Rakowice Małe są:

- Akwen istniejącego „dzikiego kąpieliska”,
- Plaża kąpieliska i przebieralnie,
- Przystan dla pływającego sprzętu wodnego,
- Obiekty usługowo – gastronomiczne,
- Dojazdy i parkingi,
- Układ spacerowych ciągów pieszych i ścieżek rowerowych,
- Miejsca punktów widokowych i biwaków.

Ważnym elementem w rozwoju turystyki jest też wykorzystanie już istniejących tradycji organizowania „Lata Agatowego” oraz kontynuowanie organizacji wystaw kamieni agatowych, które są pozyskiwane z „Pól Agatowych” występujących na terenie gminy i zaznaczonych na rysunku studium. Aby w pełni wykorzystać potencjał tego zasobu należało by przejąć nieodpłatnie działki 670, 671/1, 688, 662, 666/1, 657 w Płóczkach Górnych i przeznaczyć je pod tereny wykorzystywane turystycznie z możliwością wprowadzenia niezbędnej infrastruktury towarzyszącej.

Aby osiągnąć wyżej wymieniony cel należy przede wszystkim:

- zainwestować w budowę nowych funkcjonalnych obiektów sportowo – rekreacyjnych na terenach wiejskich;
- przygotować nową bazę noclegową i gastronomiczną, zwłaszcza w większych wsiach;
- przygotować zabytki kultury i przyrody na przyjęcie turystów poprzez: urządzenie parkingów, ogrodzenia oraz inne działania zależne od specyfiki miejsca;
- zorganizować tereny do liniowej i obszarowej penetracji turystycznej na przyjęcie wypoczywających: pola biwakowe, wiaty, punkty widokowe, stanowiska do łowienia ryb, ambony, itp.
- zmodernizować oznakowanie sieci szlaków dla turystyki pieszej i rowerowej, a także oznakować trasy dla turystyki konnej oraz utworzyć sieć ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych.

Ponadto wskazane jest wprowadzanie funkcji turystycznych do obiektów zabytkowych. Przede wszystkim poprzez adaptację (wzorem Pałacu Brunów) zespołów dworskich i pałacowych na hotele, zajazdy lub pensjonaty z towarzyszącymi im usługami gastronomicznymi i rozrywkowymi. Aby wykorzystać istniejący potencjał tych obiektów należy doskonalić ich standard, dostosować infrastrukturę do wymogów architektonicznych, ekologicznych oraz ogólnych uwarunkowań ładu przestrzennego.

Na całym obszarze gminy niniejsze studium dopuszcza wytyczanie tras i szlaków turystycznych różnego rodzaju w zależności od aktualnego zapotrzebowania.

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji turystycznej i rekreacyjnej są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami :

a) UT –tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej i turystycznej;
b) US –tereny o dominującej funkcji usług sportu i rekreacji;

Tereny usług turystyki oznaczone symbolem **1UT,2UT** dla których obowiązuje:

1) dopuszcza się, w zależności od potrzeb oraz położenia i wielkości terenu, różne formy zagospodarowania turystycznego, takie jak: motele, kempingi, pola biwakowe, domki letniskowe, w tym hotele, pensjonaty, ośrodki wypoczynkowe i szkoleniowe;

2) dopuszcza przeznaczenie uzupełniające boiska do gier małych i dużych, baseny, pływalnie, stawy, łowiska komercyjne, tory i szkółki jazdy konnej, ogródki jordanowskie, ścieżki rowerowe, ścieżki zdrowia, ścieżki dydaktyczne itp. oraz obiekty handlu i gastronomii, oraz zabudowę mieszkaniową i usługi publiczne;
3) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenów do ustalenia w planie miejscowym;

Tereny usług sportu i rekreacji oznaczone symbolem **1US, 2US** dla których obowiązuje:

1) dopuszcza się, w zależności od potrzeb oraz położenia i wielkości terenu, różne formy zagospodarowania sportowo – rekreacyjnego, w tym kubaturowe i niekubaturowe obiekty z zakresu sportu, rekreacji, między innymi: kempingi, pola biwakowe, domki letniskowe, boiska do gier małych i dużych, strzelnice sportowe, tory pojadów mechanicznych i rowerowych, dopuszcza się dowolne formy dachów i rodzaje pokrycia;
2) nie dopuszcza się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej;
3) zabudowę nieodpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
4) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenów do ustalenia w planie miejscowym;

Tereny usług sportu i rekreacji oznaczone symbolem **2US1** dla których obowiązuje:

1) dopuszcza się, w zależności od potrzeb oraz położenia i wielkości terenu, różne formy zagospodarowania sportowo – rekreacyjnego, w tym kubaturowe i niekubaturowe obiekty z zakresu sportu i rekreacji, między innymi: kempingi, pola biwakowe, domki letniskowe, boiska do gier małych i dużych, strzelnice sportowe, tory pojadów mechanicznych i rowerowych, dopuszcza się dowolne formy dachów i rodzaje pokrycia;
2) nie dopuszcza się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej; usług turystyki;
3) zabudowę nieodpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
4) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenów do ustalenia w planie miejscowym;
5) dopusza się prowadzenie działalności związanej z eksploatacja kruszywa naturalnego w tym zwałowanie mas ziemnych oraz budowę urządzeń oraz obiektów związanych ze zbiornikem wodnym na rzece Bóbr, lokalizowanie terenów wód śródlądowych.

Tereny usług rekreacji i turystyki – pola agatowe oznaczone symbolem **2US/UT** dla których obowiązuje:

1) działalność na terenie polega na umożliwieniu zbierania i wydobywania agatów w sposób zorganizowany, połączoną z edukacją i rekreacją;
2) dopuszcza się zagospodarowanie terenu jako rekreacyjno - turystycznego, wraz z obiektami kubatorowymi służcymi obsłudze pola agatowego i ruchu turystycznego na terenie;
3) nie dopuszcza się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej;
4) dopuszcza się jako towarzyszące usługi gastronomii;
5) pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenów do ustalenia w planie miejscowym.

1.9. Tereny zieleni urządzonej i wód powierzchniowych śródlądowych

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji zieleni urzadzonej i wód powierzchniowych śródlądowych są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami :

Tereny cmentarzy oznaczone symbolem **1ZC, 2ZC** dla których obowiązuje:

- odległość cmentarza od zabudowy mieszkaniowej, zakładów żywienia zbiorowego, zakładów przechowujących artykuły żywnościowe oraz od studni i źródeł wody na terenach nie posiadających sieci wodociągowej nie może być mniejsza niż 150 m; na terenach posiadających sieć wodociągową – nie mniejsza niż 50 m;
- wymagane zapewnienie miejsc czerpania wody do podlewania roślin;
- dopuszcza się budowę obiektów wyłącznie związanych z funkcją terenu, takich jak kaplice cmentarne, domy pogrzebowe, mauzolea, grobowce, pomniki, krzyże itp;
- warunki włączenia do dróg publicznych należy uzgodnić z zarządcą drogi;
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planu miejscowego.

Tereny zieleni naturalnej oznaczone symbolem **1ZE** dla których obowiązuje:

- dopuszcza się jej przekształcenie w kierunku sportowym, zieleni urządzonej izolacyjnej lub parku/skweru,
- dopuszcza się tereny komunikacji i infrastruktury, obiekty i urządzenia towarzyszące,
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.

Tereny zieleni urządzonej oznaczone symbolem **1ZP, 2ZP** dla których obowiązuje:

- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz urządzeń związanych z funkcją parkową, np. fontanny, trejaże, gloriety, klomby, rabaty, ścieżki, ławki parkowe, itp.;
- dopuszcza się wprowadzanie usług sportu i rekreacji;
- dopuszcza sie lokalizacje miejsc parkingowych;
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.

Tereny ogrodów działkowych oznaczone symbolem **1ZD** dla których obowiązuje:

- zakaz zabudowy terenu za wyjątkiem altan działkowych, urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, obiektu administracyjno – socjalnego;
- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i np. fontanny, trejaże, ścieżki, ławki itp.;
- dopuszcza się wprowadzanie usług sportu i rekreacji;
- pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.

Tereny wód powierzchniowych sródladowych oznaczone symbolem **1WS** dla których obowiązuje:

- w odległości minimum 1,5 m od linii brzegowej powierzchniowych wód publicznych zabrania się stawiania ogrodzeń;
- przy ciekach należy zapewnić pas terenu szerokości co najmniej 2,5 m w celu prowadzenia konserwacji urządzeń melioracyjnych sprzętem mechanicznym.

Dopuszcza się lokalizowanie urządzeń i obiektów związanych z pozyskiwaniem energii odnawialnej, urządzeń hydroenergetycznych, elektrowni wodnych i innych związanych z wykorzystaniem energii wodnej.

Dopuszcza się lokalizowanie wszelkich obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i hydrotechnicznej.

Dodatkowo:

- na terenach **1WS1** dopuszcza się prowadzenie eksploatacji kruszywa naturalnego w tym zwałowanie mas ziemnych oraz budowę urządzeń oraz obiektów związanych ze zbiornikem wodnym na rzece Bóbr;
- na terenach **1WS2** w związku z dopuszczeniem zmiany przebiegu koryta rzeki Bóbr, dopuszcza się do zalądowania lub korektę granic.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

Linie rozgraniczające teren, a w szczególności zasięg terenów przeznaczonych pod nową zabudowę są orientacyjne. Dopuszcza się korekty ich przebiegów w miejscowych planach zagospodarowania przestrznnego. Dopuszcza się maksymalne dopuszczalne odchylenie od ustalonych linii na rysunku kierunków studium – rysunek nr 2 – 100 m.

Dopuszcza się korekty przebiegu dróg ustalonych na rysunku studium.

Na całym terenie opracowania dopuszcza się realizacje sieci, urządzeń, obiektów infrastruktury techczniej oraz komunikacyjnej (drogi, ciągi piesze, ścieżki rowerowe, miejsca postojowe, parkingi itp.). Zapisy studium o ograniczeniu lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – wymagających lub mogących wymagać sporzadzenia raportu nie dotyczą infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Dopuszcza się odstępstwa od określonej dla poszczególnych jednostek planistycznych maksymalnej wysokości zabudowy, zarówno wyrażonej liczbowo, jak i w ilości kondygnacji, w przypadku:

- zabudowy o charakterze zabytkowym, obiektów sakralnych i dominant przestrzennych;
- pojedynczej zabudowy lub zespołów zabudowy lokalizowanej w obniżeniach terenu, wzniesieniach, na skarpach, celem dostosowania ich wysokości do zabudowy na terenach sąsiednich;
- pojedynczej zabudowy lub zespołów zabudowy lokalizowanej w miejscach szczególnie eksponowanych, ze względu na konieczność indywidualnego kształtowania;
- przebudowy i nadbudowy budynków, szczególnie związanej ze zmianą geometrii dachów.

W przypadkach określonych poniżej maksymalną wysokość zabudowy należy określać indywidualnie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Część miejska - Lwówek Śląski

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOW0 – USŁUGOWEJ:

1) MN– tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ;

b) przeznaczenie równorzędne – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej do 4 mieszań w budynku;

c) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej w tym usług publicznych, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, inne przeznaczenie wynikające z istniejącego zagospodarowania terenu;

d) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 30%;

e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 600m^2;

f) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 12 m do kalenicy dachu;

g) postuluje się stosowanie w budynkach dachów stromych, dwuspadowych lub mansardowych, w układzie symetrycznym, krytych dachówką ceramiczną lub materiałami dachówko podobnymi w odcieniu czerwieni, lub łupkiem, dachówką betonową, blachą w rąbek w odcieniach szarości;

h) postuluje się spadki połaci dachowych o kącie nachylenia w przedziale 35 - 50°;

2) MNU– tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej z usługami:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej ;

b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy wielorodzinnej, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 10%;

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 600m^2;

e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 12 m do kalenicy dachu;

f) postuluje się stosowanie w budynkach dachów stromych, dwuspadowych lub mansardowych, w układzie symetrycznym, krytych dachówką ceramiczną lub materiałami dachówko podobnymi w odcieniu czerwieni, lub łupkiem, dachówką betonową, blachą w rąbek w odcieniach szarości;

g) postuluje się spadki połaci dachowych o kącie nachylenia w przedziale 35 - 50°;

3) MW– tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;

b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej w tym usług publicznych , zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, place zabaw dla dzieci, place sportowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, inne przeznaczenie wynikające z istniejącego zagospodarowania terenu;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 10%;

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;

e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 4 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 16 m do kalenicy dachu;

f) postuluje się stosowanie w budynkach dachów stromych, dwuspadowych lub mansardowych, w układzie symetrycznym, krytych dachówką ceramiczną lub materiałami dachówko podobnymi w odcieniu czerwieni, lub łupkiem, dachówką betonową, blachą w rąbek w odcieniach szarości;

g) postuluje się spadki połaci dachowych o kącie nachylenia w przedziale 35 - 50°;

4) MWU– tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej;

b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, place zabaw dla dzieci, place sportowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 10%;

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;

e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 4 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 16 m do kalenicy dachu;

f) postuluje się stosowanie w budynkach dachów stromych, dwuspadowych lub mansardowych, w układzie symetrycznym, krytych dachówką ceramiczną lub materiałami dachówko podobnymi w odcieniu czerwieni, lub łupkiem, dachówką betonową, blachą w rąbek w odcieniach szarości;

g) postuluje się spadki połaci dachowych o kącie nachylenia w przedziale 35 - 50°;

TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ:

1) U– tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy usługowej;

b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, urządzenia towarzyszące w tym: infrastruktura komunikacyjna, tereny dróg wewnętrznych, miejsca parkingowe, tereny infrastruktury technicznej, obiekty gospodarcze i garażowe, tereny zieleni urzadzonej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 10%;

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;

e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 4 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 16 m do kalenicy dachu;

2) UP– tereny o dominującej funkcji usług publicznych:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny usług publicznych, w tym oświaty, zdrowia, rekreacj, tereny zieleni publicznej i parkowej, opieki społecznej, administracji;

b) przeznaczenie uzupełniające: lokale mieszkaniowe, tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, place zabaw dla dzieci, place sportowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 30%;

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;

e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 14 m do kalenicy dachu;

3) UKS– tereny o dominującej funkcji usług sakralnych:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny obiektów sakralnych

b) przeznaczenie uzupełniające: urządzenia towarzyszące w tym: tereny dróg wewnętrznych, miejsca parkingowe, tereny infrastruktury technicznej, tereny zieleni urządzonej, utwardzone place o wysokich walorach estetycznych;

c) ustala się minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki: 20%;

4) US–tereny o dominującej funkcji terenów sportu:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny sportu i rekreacji;

b) przeznaczenie uzupełniające: zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%;

d) dopuszcza się lokalizowanie urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury,

e) dopuszcza się zabudowę usługową związaną z funkcją podstawową terenu, realizowaną na poniższych zasadach: wysokość nowobudowanej zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 12 m do najwyższego elementu dachu;

5) UT–tereny o dominującej funkcji usług turystyki:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny usług turystyki;

b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 40%;

d) dopuszcza się lokalizowanie urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury,

e) dopuszcza się zabudowę usługową związaną z funkcją podstawową terenu, realizowaną na poniższych zasadach: wysokość nowobudowanej zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 12 m do najwyższego elementu dachu;

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ:

1) P/U– tereny o dominującej funkcji zabudowy produkcyjnej i usługowej:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej;

b) przeznaczenie uzupełniające: urządzenia towarzyszące w tym infrastruktura komunikacyjna, tereny dróg wewnętrznych, miejsca parkingowe, tereny infrastruktury technicznej, obiekty gospodarcze i garażowe,tereny zieleni urzadzonej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%;

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;

e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 4 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 16 m do kalenicy dachu;

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) RU – tereny o dominującej funkcji terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i rybackich:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich;

b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – jako utrzymanie i rehabilitacja istniejącej zabudowy i przeznaczenia terenu, urządzenia towarzyszące w tym: drogi wewnętrzne, miejsca parkingowe, infrastruktura techniczna, obiekty gospodarcze i garażowe, tereny zieleni urządzonej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%;

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;

e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 14 m do kalenicy dachu;

Dopuszcza się ustalanie w planach mniejszych wskaźników dla działek z istniejącą zabudową lub dla istniejących działek o powierzchni mniejszej niż powierzchnia minimalna nowowydzielanych działek.

Dopuszcza się ustalanie dodatkowych wskaźników oraz ograniczenia i różnicowania wskaźników ustalonym w studium.

2.1. Część wiejska – Bielanka, Brunów, Chmielno, Dębowy Gaj, Dłużec, Dworek, Gaszów, Górczyca, Gradówek, Kotliska, Mojesz, Nagórze, Niwnice, Pieszków, Płóczki Dolne, Płóczki Górne, Radłówka, Radomiłowie, Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Skała, Skorzenice, Sobota, Ustronie, Włodzice Male, Włodzice Wielkie, Zbylutów, Żerkowice

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOW0 – USŁUGOWEJ:

1) MN– tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ;

b) przeznaczenie równorzędne: tereny zabudowy zagrodowej;

c) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy wielorodzinnej – jako utrzymanie i rehabilitacja istniejącej zabudowy, tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

d) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 30%;

e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 800m^2;

f) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 12 m do kalenicy dachu;
g) postuluje się stosowanie w budynkach dachów stromych, dwuspadowych lub mansardowych, w układzie symetrycznym, krytych dachówką ceramiczną lub materiałami dachówko podobnymi w odcieniu czerwieni, lub łupkiem, dachówką betonową, blachą w rąbek w odcieniach szarości;
h) postuluje się spadki połaci dachowych o kącie nachylenia w przedziale 35 - 50°;

2) MW– tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:
a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, place zabaw dla dzieci, place sportowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;
e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 5 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 18 m do kalenicy dachu;
f) postuluje się stosowanie w budynkach dachów stromych, dwuspadowych lub mansardowych, w układzie symetrycznym, krytych dachówką ceramiczną lub materiałami dachówko podobnymi w odcieniu czerwieni, lub łupkiem, dachówką betonową, blachą w rąbek w odcieniach szarości;
g) postuluje się spadki połaci dachowych o kącie nachylenia w przedziale 35 - 50°;

4) RM/MN– tereny o dominującej funkcji zabudowy zagrodowej;
a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy zagrodowej;
b) przeznaczenie równorzędne: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
c) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy wielorodzinnej – jako utrzymanie i rehabilitacja istniejącej zabudowy, tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
d) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 30%;
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 800m^2;
f) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 12 m do kalenicy dachu;
g) postuluje się stosowanie w budynkach dachów stromych, dwuspadowych lub mansardowych, w układzie symetrycznym, krytych dachówką ceramiczną lub materiałami dachówko podobnymi w odcieniu czerwieni, lub łupkiem, dachówką betonową, blachą w rąbek w odcieniach szarości;
h) postuluje się spadki połaci dachowych o kącie nachylenia w przedziale 35 - 50°;

TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ:

1) U– tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej:
a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy usługowej;
b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, urządzenia towarzyszące w tym: infrastruktura komunikacyjna, tereny dróg wewnętrznych, miejsca parkingowe, tereny infrastruktury technicznej, obiekty gospodarcze i garażowe, tereny zieleni urzadzonej;
c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;
e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 4 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 16 m do kalenicy dachu;

2) UP– tereny o dominującej funkcji usług publicznych:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny usług publicznych, w tym oświaty, zdrowia, rekreacji, tereny zieleni publicznej i parkowej, opieki społecznej, administracji;
b) przeznaczenie uzupełniające: lokale mieszkaniowe, tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, place zabaw dla dzieci, place sportowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 30%;
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;
e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 14 m do kalenicy dachu;

3) UKS– tereny o dominującej funkcji usług sakralnych:
a) przeznaczenie podstawowe: tereny obiektów sakralnych
b) przeznaczenie uzupełniające: urządzenia towarzyszące w tym: tereny dróg wewnętrznych, miejsca parkingowe, tereny infrastruktury technicznej, tereny zieleni urządzonej, utwardzone place o wysokich walorach estetycznych;
c) ustala się minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej działki: 20%;

4) US–tereny o dominującej funkcji terenów sportu:
a) przeznaczenie podstawowe: tereny sportu i rekreacji;
b) przeznaczenie uzupełniające: zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%;
d) dopuszcza się lokalizowanie urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury,
e) dopuszcza się zabudowę usługową związaną z funkcją podstawową terenu, realizowaną na poniższych zasadach: wysokość nowobudowanej zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 12 m do najwyższego elementu dachu;

5) UT–tereny o dominującej funkcji usług turystyki:
a) przeznaczenie podstawowe: tereny usług turystyki;
b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny zabudowy usługowej nieuciążliwej, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 40%;
d) dopuszcza się lokalizowanie urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury,
e) dopuszcza się zabudowę usługową związaną z funkcją podstawową terenu, realizowaną na poniższych zasadach: wysokość nowobudowanej zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 12 m do najwyższego elementu dachu;

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ:

1) P/U– tereny o dominującej funkcji zabudowy produkcyjnej i usługowej:
a) przeznaczenie podstawowe: tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej;
b) przeznaczenie uzupełniające: urządzenia towarzyszące w tym infrastruktura komunikacyjna, tereny dróg wewnętrznych, miejsca parkingowe, tereny infrastruktury technicznej, obiekty gospodarcze i garażowe,tereny zieleni urzadzonej;
c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%;
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;
e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 4 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 16 m do kalenicy dachu;

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) 1RU, 2RU – tereny o dominującej funkcji terenów obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i rybackich:

a) przeznaczenie podstawowe: tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, leśnych i rybackich;

b) przeznaczenie uzupełniające: tereny zabudowy usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – jako utrzymanie i rehabilitacja istniejącej zabudowy i przeznaczenia terenu, urządzenia towarzyszące w tym: drogi wewnętrzne, miejsca parkingowe, infrastruktura techniczna, obiekty gospodarcze i garażowe, tereny zieleni urządzonej;

c) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%;

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę: 900m^2;

e) wysokość zabudowy nie może przekroczyć 3 kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, lecz nie więcej niż 14 m do kalenicy dachu;

2) 3RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rybackich:

a) przeznaczenie uzupełniające: wody powierzchniowe, zieleń, drogi dojazdowe do gruntów rolnych, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;

b) zakaz zbudowy.

3) 4RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rybackich:

a) przeznaczenie uzupełniające: usługi, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa socjalna, obiekty magazynów, składów, obiekty zaplecza technicznego produkcji, komunikacja wewnętrzna, w tym drogi wewnętrzne i miejsca postojowe ,sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;

b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 80%;

c) maksymalna intensywność zabudowy: 0.10;

d) minimalna intensywność zabudowy: 0.01;

e) maksymalna wysokość zabudowy: do 8,00m;

f) ustala się zakaz działań mogących prowadzić do zniszczenia lub degradacji chronionych siedlisk przyrodniczych, w szczególności:

- **zachowanie w niezmienionym stanie stawu położonego najniżej w ciągu cieku wodnego (położonego w dolnej części kompleksu stawów) dla ochrony stanowisk rozrodu chronionego gatunku,**
- **ograniczenie składu gatunkowego ryb w prowadzonej hodowli do karpiowatych.**

Dopuszcza się ustalanie w planach mniejszych wskaźników dla działek z istniejącą zabudową lub dla istniejących działek o powierzchni mniejszej niż powierzchnia minimalna nowowydzielanych działek.

Dopuszcza się ustalanie dodatkowych wskaźników oraz ograniczenia i różnicowania wskaźników ustalonym w studium.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną

Na obszarze Gminy i Miasta Lwówek Śląski (zgodnie z zapisami rozdziału 1.10. części I „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski" studium) ochronie przyrodniczej podlegają:

- Park Krajobrazowy Doliny Bobru;
- NATURA 2000 „Panieńskie Skały" (PLH 020009);
- NATURA 2000 „Ostoja nad Bobrem" (PLH 020054);
- NATURA 2000 „Żerkowice Skała" (PLH 020077);
- pomniki przyrody;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych.

Zaleca się utrzymanie istniejących form ochrony a także w razie potrzeby obejmowanie ochroną nowych obszarów i obiektów charakteryzujących się szczególnie cennymi walorami przyrodniczymi.

Wprowadzanie zainwestowania na terenach, na których stwierdzono występowanie podlegających ochronie prawnej gatunków i siedlisk, nie powinno oddziaływać negatywnie na ich występowanie i funkcjonowanie.

1) Dla obszarów NATURA 2000 obowiązuje zachowanie warunków i celów ochrony tych obszarów zgodnie z przepisami odrębnymi.
2) Dla terenu Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny:
    a) obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia ustanowione Uchwałą Nr LX/1083/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 września 2010 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru oraz Planem Ochrony (Rozporządzenie Nr 56/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 31 grudnia 1992 r. w sprawie ogólnych zasad zagospodarowania i wykorzystania Parku Krajobrazowego Doliny Bobru wraz z otuliną oraz wprowadzenia stosownych ograniczeń, zakazów i nakazów na tym terenie, Rozporządenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 23 marca 2001 r. w sprawie ustalenia planu ochrony Parku Kraobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny (Dz. U. Wojeództwa Dolnosląskiego Nr 28 z 3 kwietnia 2001 r) i Rozporządzenie Wojewódy Dolnoślskiego Nr 38 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru (Dz. U. Województwa Dolnosląskiego Nr 317, poz 3937),
    b) ustala się zakaz, w granicach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru:
        - zabudowy na terenach rolnych, w tym również zabudowy siedliskowej,
        - budowy nowych obiektów przemysłowych i hadlowych o powierzchni zabudowy większej niż 200 m^2, w granicach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru,
        - stosowania reklam wielkopowierzchniowych, a na terenach rolnych i leśnych całkowy zakaz umieszczania reklam,
        - zakaz prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
        - zakaz budowy nowych obiektów budowlanych w pasie 100 m od linii brzegowej rzek i jezior oraz innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospdoarce wodnej lub rybackiej,
    c) w granciach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru oraz jego otuliny zakazuje się realizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziałwywać na środowisko oraz mogących potencjalnie znacząco odziaływać na środowisko, za wyjątkiem tych które uzyskają decyzję o śrdowiskowych uwarunkowaniach,
    d) w granicach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru ustala się zachowanie hydrologicznej struktury wraz z łąkami, starorzeczami i terenami podmokłymi.

3.2. Obszary proponowane do objęcia ochroną

Na terenie gminy Lwówek Śląski proponuje się do objęcia ochroną następujące obszary i obiekty:

1) **Rezerwat przyrody.**
Według „Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru", „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski" z 2000 roku oraz na podstawie badań przeprowadzonych między innymi na potrzeby opracowania Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000 (PIG, 2004) projektowane jest utworzenie rezerwatu geologiczno – leśnego „Skałki piaskowcowe nad Lwówkiem Śląskim" o powierzchni 27,42 ha. Jest to zgrupowanie skałek wypreparowanych w górnokredowych piaskowcach o długości około 200 m, nazywanych popularnie „Szwajcarią Lwówecką". Znajdują się one w granicach Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, poniżej Lwówka Śląskiego (1,5 km na SE od centrum miasta), po wschodniej stronie drogi nr 297.

2) **Pominiki przyrody**.
Według „Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru" oraz „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski" z 2000 roku proponuje się objęcie ochroną w formie pomników przyrody nieożywionej grupy skalnej „Panieńskie Skały" i skałek bez nazwy na lewym brzegu Wilczycy, położonych w otulinie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru.

3) **Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej**.
Według „Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru" oraz „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski" z 2000 roku proponuje się objęcie ochroną w formie stanowiska dokumentacyjnego kamieniołomu wapieni na prawym brzegu Wilczycy, zlokalizowanego w połowie drogi między wsiami Płóczki Dolne a Mojesz i położonego w otulinie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru.
Ponadto na terenie gminy Lwówek Śląski znajduje się duża ilość form geologicznych o wysokich walorach, które zasługują na ochronę w formie stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej. Powszechne jest tutaj występowanie nieczynnych kamieniołomów z interesującymi odsłonięciami geologicznymi. Największa ich ilość związana jest z piaskowcami górnokredowymi, a reprezentowane są praktycznie wszystkie piętra stratygraficzne. Najcenniejsze obiekty geologiczne poza „Szwajcarią Lwówecką" i „Panieńskimi Skałami" to:
   - odsłonięcia piaskowców cenomanu na grzbiecie Twardziela koło Niwnic;
   - odsłonięcia piaskowców turonu między Radłówką a Kotliskami;
   - odsłonięcia piaskowców koniaku koło Skały;
   - odsłonięcia piaskowców koniaku koło Skorzynic;
   - odsłonięcia piaskowców santonu w rejonie Włodzic Wielkich.

   Poniżej „Szwajcarii Lwóweckiej" w starym kamieniołomie odsłonięte są także piaskowce dolnego triasu. W południowo – zachodniej części gminy znajdują się odsłonięcia warstw z wcześniejszych okresów, w tym także takie które spełniają warunki do objęcia ochroną w formie stanowisk dokumentacyjnych, jak np.: wapienie górnego permu odsłonięte w Radłowce i Płóczkach Dolnych. Natomiast najcenniejszym odsłonięciem bazaltu, w którym widoczne są także tufy bazaltowe jest dawny kamieniołom w Żerkowicach (JBPiP, 2000).

4) **Użytki ekologiczne**.
Ze względu na wartości przyrodnicze poszczególnych terenów w „Inwentaryzacji przyrodniczej województwa jeleniogórskiego – Lwówek Śląski" z 1999 roku wyszczególniono następujące tereny postulowane do objęcia ochroną w postaci użytków ekologicznych:
   - „**Wapienniki Wolbromskie**" w miejscowości Niwnice, obejmujący obszar dawnej odkrywki skał wapiennych wraz z doliną potoku płynącego w kierunku Wolbromowa.

Teren zajmuje las liściasty o bardzo dobrze wykształconym charakterze żyznego grądu z wieloma gatunkami drzew, krzewów i bardzo bogatym runem, z ośmioma gatunkami chronionymi. Na dnie wyrobiska znajdują się niewielkie oczka wodne zajęte przez roślinność wodną i higrofilną. Dolina potoku ma charakter krętej i naturalnej, zajętej przez fragmenty lasu łęgowego.

- „**Bluszczowy Potok**" w miejscowości Niwnice, położony na zachód od kościoła w Niwnicach. Obejmuje las łęgowy *Circaeo-Alnetum* oraz grądu żyznego *Galio-Carpinetum stachyetosum* w stadiach regeneracyjnych, położone na obszarze potoku dawno opuszczonymi i zarośniętymi lasem stawami rybnymi. Dodatkowo występują zbiorniki z otwartym lustrem wody i zbiorowiskami roślinności pływającej oraz łozowiskiem *Salicetum triandroviminalis*.
- „**Górski Potok**", położony na zachód od miejscowości Gradówek, obejmujący dolinę potoku o górskim charakterze, z meandrami i stromymi skarpami brzeżnymi, z dużą populacją podrzenia żebrowca oraz niewielkimi płatami zbiorowisk źródliskowych.
- „**Potok w Płóczkach**", położony na północny zachód od szosy Gradówek-Płóczki. Obejmuje łąkę śródleśną ze związku *Calthion* nad potokiem rozcinającym kompleks leśny oraz fragment młodego lasu liściastego leżący na zachód od niej.
- „**Łozowisko w Płóczkach Dolnych**", położony na zachód od miejscowości Płóczki Dolne, przy szosie do Gradówka. Obejmuje staw na potoku, dopływie Płóczki, zarastający łozowiskiem z licznymi gatunkami hydrofilnymi (*Salicetum pentandro-cinereae*, fragmenty *Salici albae-Populetum*) oraz łąka powyżej rozlewisk ze stanowiskiem storczyka majowego wzdłuż biegu potoku.
- „**Łęg koło Radłówki**", położony na zachód od miejscowości Radłówka, przy szosie do Niwnic. Obejmuje niewielki fragment drzewostanu powstałego z nasadzeń jesionowo-dębowych, od wielu lat nie objęty gospodarką leśną, o wielowarstwowej strukturze piętrowej oraz bogatym składzie gatunkowym, z leżaniną, martwymi pniami, niewielkimi oczkami bagnisk i strumieniem. Siedlisko *Natrix natrix* i wielu gatunków ptaków.
- „**Długa Łąka**", położony na wschód od miejscowości Nagórze. Obejmuje obszar malowniczej, ostro wciętej w podłoże doliny potoku z zachowanymi fragmentami lasów łęgowych oraz stopniowo zalesianymi łąkami i pastwiskami. To obszar cenny z biocenotycznego i krajobrazowego punktu widzenia. Pewne fragmenty zachowują prawie naturalny charakter z dużą ilością leżaniny, martwymi pniami i zamierającymi drzewami liściastymi.
- „**Nagórze Kamieniołom**", położony przy szosie z Nagórza do Płóczek Górnych. Obejmuje grzbiet zbudowany ze skał wylewnych z kamieniołomem na stoku północnym, nad szosą Nagórze – Płóczki. Zachowane są fragmenty lasu klonowo-lipowego na bardzo stromym stoku północnym oraz dąbrowy acydofilnej na stoku południowo-zachodnim. Na terenie tym występuje pięć gatunków chronionych, liczne gatunki leśne i ciepłolubne. To obszar cenny florystycznie i geologicznie. Stok północno-wschodni zajmują zdegradowane lasy grądowe z facjalnym występowaniem *Impatiens parviflora*.
- „**Wyrobisko Wilczycy**", położony na zachód od miejscowości Mojesz. Obejmuje obszar dawnego wyrobiska, prawdopodobnie skał z udziałem węglanu wapnia, oraz ruiny zakładu obróbki kruszywa porośnięte młodymi zbiorowiskami leśno-zaroślowymi o charakterze zbiorowisk regeneracyjnych grądu wysokiego.
- „**Turzycowiska koło Dębowego Gaju**", położony na południe od wsi Dębowy Gaj. Obejmuje monotonne i stosunkowo ubogie florystycznie turzycowiska – pozostałość po

rozlewiskowych mokradłach w dolinie Bobru, otoczone przez pola i pastwiska. Ostatni tego typu biotop w regionie Dębowego Gaju. Dominuje zespół *Caricetum gracilis*, niewielkie fragmenty *Phalaridetum arundinaceae* oraz zbiorowisk ze związków *Lemnion* i *Sparganion fluitantis*. Mocno przesuszone, choć nadal istotne z uwagi na wzbogacanie różnorodności świata roślinnego i zwierzęcego.

- „**Potok między Górczycą a Radomiłowicami**", położony na zachód od Radomiłowic, przy szosie do Górczycy. Obejmuje malowniczą, wąską łąkę wciśniętą między zbiorowiska leśne z potokiem płynącym przez środek, ze strefowym układem zbiorowisk roślinych w zależności od uwilgotnienia podłoża. Nad samym potokiem rozwijają się ziołorośla z lepiężnikiem różowym *Petasitetum officinale* i szuwar *Caricetum gracilis*. Wąski pas po obu stronach tworzą zbiorowiska ze związku *Calthion – Scirpetum sylvatici* i słabo wykształcone *Cirsio-Polygonetum*, w którym występuje największa w gminie populacja storczyka majowego. Reszta łąki zajęta jest przez bogate zbiorowiska łąkowe ze związku *Arrhenatherion*.
- „**Łozowiska śródpolne koło Pieszkowa**", położony na wschód od Pieszkowa, przy drodze polnej do Rochowa. Obejmuje niewielki, śródpolny zbiornik wodny z pojedynczymi wierzbami i zespołem roślinności bagiennej. Obszar bardzo cenny biocenotycznie (siedlisko bezkręgowców, płazów, ptaków, żerowisko wielu gatunków), stanowisko *Ranunculus lingua*.
- „**Oles w Pieszkowie**", położony pomiędzy Pieszkowem a Bielanką. Obejmuje rozlaną dolinkę potoku zajętą przez fragmentarycznie wykształcony las w typie olesu *Ribo nigri-Alnetum*. Silnie zniekształcony przez gospodarkę leśną, lecz o jeszcze zauważalnym charakterze.
- „**Murawy w Dębowym Gaju**", położony na południe od wsi, na granicy z gminą Wleń. Obejmuje stopniowo zalesiane dębem i sosną murawy kserotermiczne o charakterze acydofilnym.
- „**Łąki i ugory w dolinie Widnicy**", położone od Płakowic na wschód do granicy zwartego lasu. Obejmuje cenne środowiska wilgotnych lub podtopionych łąk i zadrzewień (olsów) z siecią sztucznych cieków wodnych, a także rozległych ugorów powstałych na obszarze dawniej użytkowanym rolniczo. Na terenie znajduje się liczne stanowisko lęgowe strumieniówki, derkacza i świerszczaka, a także żerowisko ptaków drapieżnych – kobuza i krogulca.
- „**Dolina potoku Płuczka**", położony od okolic Góry Heleny na zachodzie do granicy zabudowy wsi Płóczki Dolne. Obejmuje dolinę niewielkiego potoku o charakterze zbliżonym do naturalnego, o meandrującym korycie, a także wilgotne łąki i zakrzaczenia oraz drobne stawy, będące siedliskiem oraz miejscem żerowania dla bociana czarnego, zimorodka, świergotka łąkowego, pliszki górskiej, świerszczaka, gąsiorka, bociana białego oraz strumieniówki.
- „**Zespół śródleśnych stawów i oczek wodnych na północ od Skały**". Teren obejmuje oczka wodne w młodniku świerkowo-brzozowym, będące miejscem rozrodu traszek zwyczajnych i górskich, a także żab trawnych, wodnych i jeziorowych, ropuch szarych.
- „**Stawy w Niwnicach**", położony wzdłuż strumienia przy bukowym zagajniku na północ od cmentarza w Niwnicach. Obejmuje zespół niewielkich zastawkowych stawów, będących miejscem rozrodu płazów (żaby wodne, jeziorowe i trawne, ropuchy szarej) oraz siedliskiem gadów – zaskrońca zwyczajnego i jaszczurki żyworodnej.

- „**Stawy w Płóczkach Górnych**”, położone na zachód od budynku szkolenego w Płóczkach Górnych. Obejmuje silnie zarośnięte stawy leżące wzdłuż strumienia, stanowiące miejsce występowania i rozrodu żab trawnych, wodnych, jeziorowych, traszek zwyczajnych i jaszczurki żyworodnej.
- „**Trzcinowiska i stawy w Płóczkach Górnych**”, położone na południe od „Stawów w Niwnicach”. Obejmuje dwa niewielkie stawy położone wzdłuż strumienia otoczonego zadrzewieniami, będącymi miejscem rozrodu płazów (żaby wodne, jeziorowe i trawne, traszki zwyczajne i górskie) oraz dogodnym środowiskiem dla niektórych gadów (jaszczurki żyworodnej, zaskrońca zwyczajnego).
- „**Trawy na zachód od Mojesza Górnego**”. Obejmuje łąkę przy lesie ze stawami zastawkowymi na lewym dopływie Kwilicy, stanowiące miejsce rozrodu płazów (żaby wodne, jeziorowe i trawne, ropuchy szare, traszki zwyczajne i górskie) oraz dogodne środowisko dla niektórych gadów (jaszczurki żyworodnej, zaskrońca zwyczajnego, padalca zwyczajnego).
- „**Trawy w Sobocie przy drodze do Dębowego Gaju**”. Obejmuje kompleks łąk wraz ze stawem (fragmentem starorzecza), otoczonym częściowo pozostałościami zabudowań oraz fragment pól uprawnych. Na terenie stwierdzono występowanie żaby trawnej, żaby wodnej, ropuchy szarej, traszki zwyczajnej, traszki górskiej, zaskrońca zwyczajnego.
- „**Stawy na południowy wschód od Soboty**”, położony przy drodze Sobota – Górczyca. Obejmuje stawy na podmokłym terenie, będące miejscem rozrodu płazów (żaby wodne, jeziorowe i trawne, ropuchy szare, traszki zwyczajne i górskie) dogodne środowisko dla niektórych gadów (jaszczurki żyworodnej, zaskrońca zwyczajnego, padalca zwyczajnego).
- „**Kompleks leśny na południe od Dębowego Gaju**”, położony po lewej stronie Bobru. Stanowi miejsce występowania popielicy.
- „**Rzeka Bóbr**”, położony w dolinie Bobru od południowej granicy gminy do Płakowic. Obejmuje znajdujący się na terenie parku Krajobrazowego Doliny Bobru fragment koryta Bobru z przylegającymi łąkami, polami i zadrzewieniami, stanowiącymi cenne siedlisko ryb, płazów i ptaków.

5) **Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe**.
Ze względu na wartości przyrodnicze poszczególnych terenów w „Inwentaryzacji przyrodniczej województwa jeleniogórskiego – Lwówek Śląski” z 1999 roku wyszczególniono następujące tereny postulowane do objęcia ochroną w postaci zespołów przyrodniczo-krajobrazowych:

- „**Kompleks leśny na południowy wschód od Gradówka**”, położony pomiędzy Górą Heleny, Kozim Grzbietem i zachodnią granicą gminy. Obejmuje starodrzewy świerkowe i bukowe wraz z różnowiekową i wielogatunkową strukturą drzewostanu. Teren ten stanowi siedlisko bociana czarnego, bielika, puchacza, sóweczki, siniaka, turkawki, paszkota, a także jastrzębia, krogulca, kruka, krzyżodzioba świerkowego i gila.
- „**Fragment kompleksu leśnego w dolinie Widnicy**”, położony na północny-wschód od Dworka. Obejmuje dojrzały drzewostan świerkowo-sosnowy z bogatą wielogatunkową i wielowarstwową strukturą lasu – miejscem gniazdowania lub stałego przebywania kobuza, trzmielojada, turkawki, krogulca, kruka, krzyżodzioba świerkowego i gila.
- „**Piaskowcowe Formy Skalne w Skale**”, położony w miejscowości Skała. Obejmuje zespół form skalnych z piaskowca wraz z fragmentem parku. Na terenie tym znajdują się dwa pomniki przyrody ożywionej oraz stanowisko barwinka pospolitego.

3.3. Ochrona powietrza

W celu obniżenia negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń do powietrza należy:

- stosować ekologiczne paliwa do celów grzewczych (energia elektryczna, gaz, oleje opałowe itp.);
- wprowadzić alternatywne, ekologiczne systemy wytwarzania ciepła i energii (kolektory słoneczne, pompy ciepła, kotłownie na biomasę: zrębki wierzby energetycznej itd.);
- poprawić stan techniczny dróg, w celu zmniejszenia emisji spalin;
- prowadzić akcję edukacyjną i informacyjną dla mieszkańców gminy o aktualnych, korzystnych dla środowiska systemach spalania paliw;
- egzekwować utrzymywanie czystości dróg przez rolników i firmy nawożące na ich nawierzchnię błoto oraz inne zanieczyszczenia powodujące po wysuszeniu intensywne pylenie;
- tworzyć naturalne bariery izolacyjne (bufory zanieczyszczeń) wzdłuż ciągów komunikacyjnych, promować i zwiększać atrakcyjność zbiorowych i proekologicznych środków transportu.

3.4. Ochrona wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe należy chronić przed zanieczyszczeniem w sposób kompleksowy zgodnie z najnowszymi technologiami i obowiązującymi przepisami z wykorzystaniem istniejących obiektów infrastruktury technicznej. Aby to osiągnąć należy:

- uregulować gospodarkę ściekową tego obszaru poprzez modernizację i rozwój systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków;
- koryta rzek i ich brzegi zachować bez zmian, zaś w przypadku koniecznej regulacji brzegów stosować materiały i formy obudowy zharmonizowane z otoczeniem;
- zachować w pełni ciągi zieleni łęgowej wzdłuż brzegów rzek;
- modernizować obiekty i urządzenia zaopatrzenia w wodę;
- prowadzić edukację ekologiczną w zakresie oszczędzania wody;
- stosować kodeks dobrych praktyk rolniczych i planów nawozowych;
- graniczyć rolnicze użytkowanie gruntów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych;
- kontrolować postępowania z nawozami naturalnymi (gnojowica, obornik);
- likwidować nielegalne zrzutów ścieków komunalnych do wód lub ziemi;
- promowanie wykorzystania dostępnych zasobów czystych wód powierzchniowych do wykorzystania w procesach nie wymagających wód podziemnych (np. hydrotransport, prace porządkowe, podlewanie zieleni).

Ponadto należy prowadzić właściwą eksploatację, modernizację, konserwację a także odbudowę systemu urządzeń melioracji wodnych na obszarze gminy.

3.5. Ochrona gleb

W celu ochrony przed degradacją gleb należy:

- tosować kompleksową gospodarkę związaną z oczyszczaniem ścieków bytowych i przechowywaniem nawozów naturalnych;
- promować i stosować nowoczesne, bezpieczne dla środowiska technologie rolnicze;
- użytkować gleby w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej;
- ograniczać przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- zachować torfowiska i oczka wodne jako naturalne zbiorniki wodne;
- przeciwdziałać degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych;

- racjonalnie stosować wapno, nawozy sztuczne i środki ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych;
- występować do Starosty o nakazywanie rekultywacji terenów zdegradowanych przez jego użytkowników.

3.6. Ochrona przed hałasem

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy powinno się odbywać poprzez:

- realizację obwodnicy dla miasta Lwówek Sląski
- utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna;
- ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach miejskich i wiejskich oraz wzdłuż głównych dróg;
- wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, z których emisja hałasu nie odpowiada przyjętym standardom;
- wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego;
- poprawienie organizacji ruchu ułatwiającą płynność jazdy;
- poprawę stanu nawierzchni ulic;
- rozbudowę ścieżek rowerowych;
- budowę ekranów akustycznych;
- zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zieleni;
- właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego;
- działania ograniczające hałas przemysłowy, w tym zwłaszcza przez obowiązek wprowadzania pasów zieleni izolacyjnej;
- ze względu na przewidywane zwiększenie eksploatacji złoża „Zbylutów” należy zabezpieczyc mieszkańców wsi położonych przy trasie transportu urobku do odbiorców , między innymi: Zbylutów, Chmielno, Skorzynice przed uciążliwością wynikającą z w/w transportu.

Szczególną ochroną przed hałasem należy również objąć tereny położone wzdłuż dróg wojewódzkich. Ochrona ta powinna polegać przede wszystkim na:

- ograniczeniu lokalizacji zabudowy mieszkaniowej i innych obiektów objętych ochroną w strefie do 50m od drogi;
- w przypadku istniejącej zabudowy należy zapewnić warunki dla zlokalizowania obiektów ochrony czynnej (zieleń izolacyjna, ekrany akustyczne).

Dla wydzielonych na rysunku studium jednostek planistycznych określa się grupy terenów wyróżnione ze względu na dopuszczalne poziomy hałasu, zgodnie z przepisami odrębnymi:

1) **tereny zabudowy mieszkaniowej:** tereny oznaczone na rysunku studium symbolem MN oraz pozostałe tereny wydzielane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod taką funkcję z innych jednostek planistycznych;
2) **tereny szpitali i domów opieki społecznej oraz obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży:** jednolite obszary wyznaczane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod taką funkcję z terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem: MU,UP;U;
3) **tereny rekreacyjno-wypoczynkowe:** tereny oznaczone na rysunku studium symbolem UT, US oraz pozostałe tereny wydzielane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod taką funkcję z innych jednostek planistycznych;

4) **tereny mieszkaniowo-usługowe:** tereny oznaczone na rysunku studium symbolem MU, U oraz pozostałe tereny wydzielane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod taką funkcję z innych jednostek planistycznych.

3.7. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Głównym zadaniem jest ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy poprzez:

- dotrzymywanie obowiązujących norm w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jonizującego i niejonizującego;
- wykorzystywanie w projektowaniu linii nowych technologii materiałowych i rozwiązań projektowych dla wyeliminowania w otoczeniu linii, a zwłaszcza na powierzchni ziemi natężeń pola powyżej 1kV/m;
- wykluczanie w planach zagospodarowania przestrzennego możliwości zabudowy pod trasami linii przesyłowych i w pobliżu stacji transformatorowych;
- ustanawianie obszarów ograniczonego użytkowania na terenach, gdzie odpowiednie analizy wykazują znaczne przekroczenie dopuszczalnego poziomu promieniowania.

Wzdłuż linii napowietrznych 110kV należy uwzględnić strefę ograniczonego użytkowania, obejmującą tereny zlokalizowane bezpośrednio pod linią oraz pasy terenu o szerokości około 15m od skrajnego przewodu linii, po obu jej stronach. Stacje transformatorowe powinny mieścić się w rezerwowanym pod nie obszarze, określonym przez zarządcę obiektów. Natomiast wzdłuż linii 15kV oraz 1kV proponuje się pozostawienie pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia o szerokości odpowiednio: 16m i 4m (po 8m i 2m od osi linii) wzdłuż urządzeń. Są to tak zwane strefy techniczne, umożliwiające eksploatację sieci napowietrznych z uwzględnieniem dojazdu do stanowisk słupowych. Wszelkie zmiany zagospodarowania terenu pod liniami elektroenergetycznymi 110 kV należy projektować w oparciu o obowiązujące przepisy prawne w tym zakresie.

Dla wydzielonych na rysunku studium jednostek planistycznych określa się grupy terenów wyróżnione ze względu na dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, zgodnie z przepisami odrębnymi:

1) **tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową:** tereny oznaczone na rysunku studium symbolem MN, MNU, MW,MWU oraz pozostałe tereny wydzielane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod taką funkcję z innych jednostek planistycznych;
2) **miejsca dostępne dla ludności:** tereny oznaczone na rysunku studium symbolem U, UP, UT, US, ZP, ZD oraz pozostałe tereny wydzielane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod taką funkcję z innych jednostek planistycznych, nie zaliczane do terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w rozumieniu pkt 1.

3.8. Ochrona przeciwpowodziowa

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski występują obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, obejmują one tereny istnieącego międzywala oraz wyspy i przymuliska.

Dla obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią należy uwzględnić wymagania wynikające z art. 40 oraz art. 82 ust. 2 ustawy Prawo Wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U nr 115 poz. 1229 z późniejszymi zmianami) zakazujące między innymi:

- lokalizowania na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;

- gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;
- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu;
- składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód.

Dla obszarów zasięgu zalewu o prawdopodobieństwie wystąpienia p=1% oraz p=10% ustala się zakaz lokalizowania nowej zabudowy do czasu zrealizowania projektowanych wałów przeciwpowodziowych.

3.9. Ochrona zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych

W celu ochrony zasobów surowców mineralnych ustala się racjonalne gospodarowanie złożami.

W ramach ochrony kopalin należy:

- Prowadzić eksploatację złóż kopalin w sposób gospodarczo uzasadniony, z maksymalnym ograniczeniem negatywnych wpływów na środowisko;
- sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych i przywrócić do właściwego stanu elementów środowiska przyrodniczego już na etapie eksploatacji złoża;
- monitoring w zakresie wpływu wydobycia złóż na otoczenie;
- zabezpieczyć przed degradacją obiektów geologicznych i geomorfologicznych;

Przed przystąpieniem do wydobywania kopaliny, zgodnie z przepisami szczególnymi, przedsiębiorca, na pod-stawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji, sporządza się projekt zagospodaro-wania złoża. Projekt zagospodarowa¬nia złoża powinien określać zamierzenia w zakresie:

- ochrony złóż kopalin, zwłaszcza przez ich racjonalne wykorzystanie;
- technologii eksploatacji zapewniającej ograniczanie ujemnych skutków wpływu na środowisko.
- ustala się ograniczenie eksploatacji złóż położonych w obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otulinie
- należy powstrzymać nielegalną eksploatację żwiru i piasku w starych wyrobiskach w Ustroniu, Dłużcu, Płóczkach Górnych oraz w innych obiektach.

Tereny bogate w złoża naturalne podlegają zakazowi zabudowy i zalesiania aż do momentu podjęcia eksploatacji.

Na terenie eksploatacji kruszywa Rakowice – Zbiornik dla minimalizacji szkodliwego oddziaływania zakładu będą realizowane następujące ustalenia:

- Po pełnym wyeksploatowaniu kruszywa tereny części pól nie objętych zasięgiem zbiornika wodnego i strefą gruntów zalewowych, poddane zostaną rekultywacji w kierunku rolnym
- Po zakończeniu rekultywacji należy wprowadzić zespoły zadrzewień i zakrzaczeń zwłaszcza przywodnych
- Tereny zdegradowane w wyniku zmian hydrologicznych tj. zmian przebiegu korytarza rzeki, powinny być zrekultywowane w kierunku rolnym
- W trakcie i po zakończeniu eksploatacji kruszywa należy odpowiednio zabezpieczyć skarpy wyrobiska np. poprzez złagodzenie profilu

- Istniejące starorzecza powinny być w maksymalnym stopniu zachowane, dopuszcza się ich likwidację poprzez zasypanie jedynie w uzasadnionych przypadkach, wynikających ze wznoszenia budowli piętrzącej lub zmiany przebiegu koryta rzeki Bóbr

Według regionalizacji A S. Kleczkowskiego (Kleczkowski, 1990) na obszarze gminy występuje kredowy zbiornik nr 317 o nazwie „Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec", wymagający wysokiej ochrony (OWO). Jedynie południowe krańce gminy znajdują się poza zasięgiem GZWP nr 317. W granicach tego zbiornika należy zakazać lub ograniczyć budowę obiektów produkcyjnych stwarzających zagrożenia dla zasobów wodnych, budowy składowisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych oraz oczyszczalni ścieków, lokalizacji i eksploatacji ferm hodowlanych stosujących technologie szczególnie dla środowiska, a także innej działalności gospodarczej mogącej spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów i wód powierzchniowych oraz podziemnych.

Ponadto ochrona wód podziemnych zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2009 roku (Dz. U. nr 106, poz. 882) w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarki wodami na obszarach dorzeczy będzie prowadzona w oparciu o stosowne dokumenty określające zasady gospodarowania wodami podziemnymi i powierzchniowymi, w tym dla rejonu JCWPd nr 91 i nr 90, obejmującego obszar Gminy i Miasta Lwówek Śląski.

Ochrona wód na cele zbiorowego zaopatrzenia w wodę powinna być realizowana na zasadach określonych w przepisach odrębnych, w tym w decyzjach o ustanowieniu stref ochronnych ujęć wody.

Ustala się obowiązek zabezpieczenia i ochrony istniejących i projektowanych ujęć wody (studni głębinowych) na terenach rolnych i leśnych na całym obszarze Gminy i Miasta.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na obszarze Gminy i Miasta Lwówek Śląski ochronie kulturowej na podstawie przepisów odrębnych podlegają:

- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego;
- obiekty objęte ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- stanowiska archeologiczne wpisane do spisu zabytków województwa dolnośląskiego.

Zestawienie obiektów w rejestrze zabytków, stanowisk archeologicznych, obiektów o walorach zabytkowych objętych ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obiektów małej architektury przedstawiają załączniki 1-2 do niniejszego studium.

Postuluje się kontynuację wpisów do rejestru zabytków obiektów o wartościach kulturowych stanowiących najbardziej interesujące przykłady architektury miejskiej i wiejskiej. Obiekty proponowane do wpisania do rejestru zabytków w obszarze miasta Lwówek Śląski to:

- Plebania przy ul. Kościelnej 27;
- Most na Bobrze;
- Poczta przy ul. Daszyńskiego 1;
- Zespół willowy przy Al. Wojska Polskiego 1, 2;
- Ul. Jana Pawła II 1, 2, 3, 4 5, 8 10, 12 14 16, 21, 23 27;
- Farbiarnia sukna przy ul. Krawczyńskiego 8;
- Budynek mieszkalny przy ul. Krótkiej 1;

- Budynki mieszkalne przy ul. Przyjaciół Żołnierza 5, 8;
- Budynki mieszkalne przy ul. Stogryna 1/3, 5;
- Budynek mieszkalny przy ul. Zamkowej 1;
- Założenie parkowe w rejonie ul Wojska Polskiego;
- Park przy pałacu w dawnych Ptakowicach;

Ustala się także możliwość powiększenia układów zabytkowych założeń parkowych wpisanych do rejestru w Dębowym Gaju, Dłużcu, Skale i Sobocie. Do czasu wpisania wyżej wymienionych obiektów do rejestru zabytków ustala się ich ochronę poprzez przyjęcie zasad zachowania ich pierwotnego stylu (konstrukcji, gabarytu, formy architektonicznej, detalu, wyposażenia) i wymogu uzyskania uzgodnienia WKZ przed przystąpieniem do działań inwestycyjnych.

Rejestr zabytków oraz wykaz obiektów objętych ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z rejestru zabytków poszczególnych obiektów uznaje się za zgodne z ustaleniami studium.

Wprowadza się zróżnicowane pod względem przedmiotu ochrony i reżimów ochrony, strefy ochrony konserwatorskiej.

Strefa „A" – ścisłej ochrony konserwatorskiej:

Strefa obejmuje teren Starego Miasta we Lwówku Śląskim w obrębie murów obronnych i przy pałacu w dawnych Płakowicach, oraz na terenie gminy wokół najcenniejszych zamków i założeń pałacowo – parkowych w Brunowie, Dębowym Gaju, Nagórzu, Niwnicach, Radłówce, Skale, Sobocie.

Strefa „A" zawiera obszary szczególnie ważne kulturowo i wyznacza się ją aby utrwalić odrębność zespołu zabudowy o wysokich wartościach kulturowych świadczących o historycznym rozwoju materialnym i określającym tożsamość obszaru przez indywidualne cechy zabytkowego układu przestrzennego. W strefie zachowane są w miarę możliwości bez przekształceń, układ urbanistyczny, zabudowa oraz związany z nimi integralny układ terenu i krajobrazu. Zakłada się tu priorytet wymagań konserwatorskich nad działalnością inwestycyjną. Wszelka działalność badawcza, projektowa i realizacyjna wymaga uzgodnień ze Służbą Ochrony Zabytków.

Ochrona konserwatorska w strefie „A" wyznaczonej w Lwówku Śląskim dla terenu Starego Miasta w obrębie murów obronnych, obejmuje w szczególności:

- Historyczne i zrekonstruowane rozplanowanie przestrzenne
- Zabytkowe i tradycyjne elementy zagospodarowania terenu
- Wartości krajobrazowe historycznych wnętrz urbanistycznych
- Wartości krajobrazowe otoczenia obiektów i zespołów zabytkowych

Ustala się następujące zasady ochrony wartości kulturowych:

- W zakresie rozplanowania przestrzennego:
    - Rekonstrukcję historycznego rozplanowania przestrzennego i podziału parcelacyjnego w miejscach, gdzie jest to możliwe,
    - Rekompozycję rozplanowania i podziału parcel w miejscach, gdzie rekonstrukcja nie jest możliwa ze względu na nową zabudowę,
    - Utrwalenie przywróconego rozplanowania przestrzennego wyznaczonymi obiektami według linii zabudowy, podziału parcel lub linii dawnych umocnień obronnych,

- Uczytelnieni w terenie elementów rozplanowania przestrzennego umocnień obronnych i zabudowy tam, gdzie ich odbudowa jest niemożliwa.
- W zakresie kształtowaia zabudowy:
  - Utrzymanie charakteru zabudowy w nawiązaniu do historycznej w zakresie gabarytów, form architektonicznych, detalu i kolorystyki,
  - Przekształcenia form architektonicznych obiektów wielorodzinnych z zaleceniem harmonijnego wkomponowania w zabudowę historyczną,
  - Zakaz budowania wolnostojących zespołów garażowych.
- W zakresie zagospodarowania terenu:
  - Rewaloryzację plant miejskich,
  - Zachowanie i ochrone okazów i terenów zielonych,
  - Rewaloryzację wnętrz urbanistycznych z dekompozycją historycznych elementów zagospodarowania terenu, nawierzchni, form oświetlenia oraz nawiązania w zakresie form reklamowych i informacyjnych.
- W zakresie użytkowania terenów i obiektów:
  - Utrzymanie historycznych lub tradycyjnych funkcji terenów i obiektów sakralnych oraz w miarę możliwości funkcji terenów i obiektów publicznych,
  - Utrzymanie zasady ciągów usługowo – handlowych w parterze budynków,
  - Likwidację uciążliwości ruchu kołowego i parkowania samochodów z historycznych wnętrz przeznaczonych do rewaloryzacji.

W strefach „A” sciśłej ochrony konserwatorskiej wyznaczonej w dawnych Płakowicach oraz na terenie gminy w Brunowie, Dębowym Gaju, Nagórzu, Niwnicach, Radłówce i Skale wokół najcenniejszych zamków i założeń pałacowo – parkowych, ochrona konserwatorska winna polegać w szczególności na (poza ww. ustaleniami ogólnymi):

- Znalezieniu użytkownika obiektu
- Określeniu funkcji obiektu i terenu przyległego, z preferencją dla funkcji usługowych i turystycznych, pod warunkiem, że wprowadzenie nowych funkcji nię będzie kolidować z ich wartościami zabytkowymi lub krajobrazowymi,
- Adaptacja do współczesnych potrzeb,
- Eliminacja obiektów dysharmonijnych (niehistorycznych i pozbawionych walorów architektonicznych i przestrzennych),
- Określenie szczególnie precyzyjnych warunków dla obiektów nowych,
- Zachowaniu lub odtworzeniu wartości krajobrazowych, w tym widoku na żałożenie,
- Rewaloryzacji założeń parkowych i historycznych układów zieleni,
- Zachowaniu i ochronie starodrzewia,
- Wprowadzenie nowych terenów zieleni w nawiązaniu do założeń historycznych.

Strefa „B” – ochrony konserwatorskiej:

Strefę „B” ochrony konserwatorskiej dla układów ruralistycznych wyznacza się dla obrębów Włodzice Małe, Włodzice Wielkie, Kotliska, Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Żerkowice, Skała, Skorzynice, Żbylutów, Chmielno, Brunów, Radłówka, Niwnice, Gradówek, Płóczki Dolne i Górne, Mojesz, Dębowy Gaj, Sobota, Dłużec, Dworek, Bielanka,część miasta Lwówek Ślaski dla obszaru dawnych Płakowic, aby uchronić od zniszczenia zabytkowe elementy historycznego układu

przestrzennego i charakterystycznej zabudowy, posiadającej walory kulturowe. W strefie ustala się:

- Wszelka działalność realizacyjna wymaga uzgodnień ze Służbą Ochrony Zabytków.
- W strefie przede wszystkim należy dążyć do zachowania historycznej formy budynków istniejących i zachowania pierwotnego układu przestrzennego ulic i placów. Priorytetem powinno być odtworzenie zdegradowanego i przekształconego układu przestrzennego i zabudowy przysłupowo – zrębowej. Zabudowa uzupełniająca powinna być kształtowana na podstawie materiałów ikonograficznych lub nawiązywać do historycznej zabudowy istniejącej.
- Należy uwypuklić konieczność stosowania tradycyjnych technik i materiałów budowlanych przy remontach obiektów zabytkowych (dachówka ceramiczna, kamień, drewno, stolarka drewniana), zachowania jednolitej formy bryły i elewacji budynków (np. wymóg stosowania ujednoliconego typu stolarki okiennej i witryn dla danego obiektu, czy wymóg sporządzania projektów kolorystyk elewacji), zachowania dekoracji elewacji, jak również wyposażenia zabytku (stolarka drzwiowa, okienna, witryny sklepowe, piece, stropy drewniana itp.) Bezwzględnie dążyć do zachowania i wyeksponowania drewnianej konstrukcji przysłupowo – zrębowej i ryglowej.
- Zabrania się stosowania okładzin z PCV na elewacjach, ocieplania na zewnątrz budynków o konstrukcji drewnianej, przysłupowo – zrębowej i ryglowej oraz budynków murowanych o bogatym wystroju architektonicznym.
- Zabrania się prowadzenia przewodów wentylacyjno – spalinowych po elewacjach budynków zabytkowych.
- Zaleca się restaurację i modernizację techniczną obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do zabytkowej wartości obiektu.
- Zachowanie charakteru harmonijnej zabudowy i układów przestrzennych poprzez dostosowanie nowych obiektów w zakresie sytuacji, skali, i form architektonicznych i kolorystyki do form tradycyjnie wykształconych o pozytywnych wartościach architektonicznych,
- Nowa zabudowa winna być zharmonizowana z historyczną kompozycją przestrzenno – architektoniczną w zakresie lokalizacji, rozplanowani, skali, bryły, materiału oraz nawiązywać do lokalnej, historycznej tradycji architektonicznej.
- W obrębie zespołów folwarcznych objętych jedynie strefą „K” należy dążyć do zachowania lub odtworzenia historycznego układu przestrzennego; nowa zabudowa wznoszona w miejscu nieistniejących obiektów folwarcznych lub jako jej logiczne uzupełnienie, z nawiązaniem do skali, bryły i dyspozycji elewacji, z użyciem tradycyjnych materiałów budowlanych; zakaz budowy silosów w obrębie podwórzy folwarcznych, silosy należy lokalizować jako wbudowane w obiekty folwarczne.
- Lokalizacja nowej zabudowy w obrębie w obrębie zespołów dworskich, pałacowych, folwarcznych możliwa jest wyłącznie w miejscu nieistniejących historycznych budynków lub jako logiczne uzupełnienie czworoboku zabudowy.
- W obrębie zespołów dworskich, folwarcznych zakazuje się budowy silosów w obrębie podwórzy folwarcznych; dopuszcza się budowę silosów na tym terenie jako wbudowane w obiekty folwarczne w formie obudowanej, w miejscu nieistniejących obiektów historycznych.

W strefie „B”ochrony konserwatorskiej w mieście Lwówek Śląski, w obrębie Śródmieścia, ustala się:

- Zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego tj. rozplanowanie dróg, ulic, placów, linie zabudowy, kompozycje zabudowy, zespoły zabudowy oraz kompozycję zieleni; zachować historyczne nawierzchnie kamienna.
- Obiekty o wartościach zabytkowych należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu.
- Wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględnić istniejące już związki przestrzenne i planistyczne.
- Należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym, zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jak i w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych oraz obiektów zabytkowych znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.
- Należy preferować te inwestycje, które stanowią rozszerzenia lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu; przy opracowaniu zasady kształtowania przyszłej zabudowy należy uwzględnić historyczny charakter zabudowy.
- Przy nowych inwestycjach oraz związanych z modernizacją, rozbudową, przebudową obiektów istniejących wymaga się nawiązania gabarytami i sposobem kształtowania bryły i użytymi materiałami do miejscowej tradycji architektonicznej; w przypadku istniejącego obiektu – po rozbudowie budynek powinien tworzyć spójną kompozycję z istniejącą częścią,
- Nowa zabudowa winna być zharmonizowana z historyczną kompozycją przestrzenno – architektoniczną w zakresie lokalizacji, rozplanowania, skali, ukształtowania bryły, w tym kształtu i wysokości dachu, poziomu posadowienia parteru, formy architektonicznej, podziałów otworów okiennych i drzwiowych, materiału oraz przy nawiązaniu do historycznej zabudowy danej miejscowości,
- Nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną,
- Stosować materiały budowlane tradycyjne,
- Usunąć obiekty dysharmonizujące i tymczasowe, analogicznie należy postępować w stosunku do innych elementów zniekształcających założenie historyczne (np. błędnych nasadzeń zieleni) ,
- Zakazuje się wprowadzania przegrodzeń dzielących optycznie zespół,
- Umieszczenie reklam lub innych tablic reklamowych nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze element obcy, jest bezwzględnie zabronione; dopuszcza się umiejscawianie tablic informacyjnych, instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwe nie agresywnej formie,
- Uporządkować wnętrza zabudowy zabytkowych zespołów budowlanych, puste place powstałe po wyburzeniu obiektów powinny uzyskać zagospodarowanie odtworzeniowe bądź jako zieleńce wewnątrz blokowe, według indywidualnych projektów (preferowana jest zieleń niska i pnąca),
- Wyklucza się możliwość prowadzenia napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych,
- Zakaz lokalizacji konstrukcji wieżowych związanych z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji,
- Zakaz budowy ogrodzeń betonowych z elementów prefabrykowanych.

Strefa „K" – ochrony krajobrazu kulturowego:

Strefę „K" ochrony krajobrazu kulturowego wyznacza się w Niwnicach (ruiny założenia sakralnego) oraz dla terenów położonych na terenie miasta Lwówek Śląski. W strefie tej obowiązuje:

- Zachowanie charakteru krajobrazu otwartego.
- Zachowanie właściwych proporcji między terenami zabudowanymi, a terenami otwartymi.
- Zachowanie zasad podziału terenu i lokalizacji obiektów.
- W miarę możliwości eliminowanie linii napowietrznych infrastruktury technicznej i nie wprowadzanie nowych.
- Należy zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego i kompozycję zieleni.
- Wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne i planistyczne.
- Należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym , zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jak i w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych oraz obiektów zabytkowych znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.
- Należy preferować te inwestycje, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia już istniejących relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu.
- Formy inwestowania należy w maksymalnym stopniu ukierunkować na ich harmonijne wpisanie w otaczający krajobraz; z tego powodu należy wyłączyć możliwości realizacji inwestycje duże wielkoobszarowe, jak również te, które wymagają znacznych przeobrażeń krajobrazu.
- Należy utrzymać krajobraz przyrodniczy związany przestrzennie z historycznym założeniem urbanistycznym i ruralistycznym.
- Umieszczenie reklam lub innych tablic reklamowych nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze element obcy, jest bezwzględnie zabronione; dopuszcza się umiejscawianie tablic informacyjnych, instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwej nie agresywnej formie.

Strefa „OW" – obserwacji archeologicznej:

Strefę „OW" obserwacji archeologicznej wyznacza się, aby objąć ochroną relikty archeologiczne oraz tereny, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia ww. reliktów jest bardzo duże.

Strefa „OW" obejmuje tereny o rozpoznanej zawartości stanowisk archeologicznych podlegających ochronie konserwatorskiej, a charakteryzujących się własną formą krajobrazową. Obiekty, dla których wyznaczono strefę „OW" wyłączone są z wszelkiej działalności inwestycyjnej, która mogłaby naruszyć ich specyficzną formę.

Strefę archeologiczną wyznacza się:

- w mieście Lwówek Śląski,
- dla terenów zabudowy o metryce średniowiecznej i nowożytnej miejscowości: Włodzice Małe, Włodzice Wielkie, Kotliska , Rakowice Małe, Rakowice Wielkie, Żerkowice, Skała, Gaszów, Ustronie, Skorzynice, Żbylutów, Chmielno, Brunów , Radłówka, Niwnice, Gradówek, Płóczki Dolne i Górne, Mojesz, Dębowy Gaj, Sobota, Górczyca, Radomiłowice, Dłużec, Pieszków, Dworek , Bielanka,

dla której wszelkie zamierzenia inwestycyjne polegajace na wykoniniu prac ziemnych należy uzgadniać z Wojewódzkim Urzedzem Ochrony Zabytków we Wrocławiu – Delegatura w Jeleniej Górze co do konieczności ich prowadzenia pod nadzorem archeologicznym.

Strefa „W" – wykopaliskowa:
Strefę „W" wykopaliskową wyznacza się dla Starego Miasta Lwówek Śląski, w obrębie której wszelkie działania polegające na prowadzeniu prac ziemnych należy prowadzić w trybie ratowniczych badań archeologicznych. Wykonywanie ratowniczych badań archeologicznych w obrębie strefy „W" wymaga uzyskania przez inwestora pozwolenia na prowadzenie badan archeologicznych w Wojewódzkim Urzedzie Ochrony Zabytków, przed wydaniem pozwolenia na budowę i dla robót nie wymagających pozwolenia na budowę, przed realizacja inwestycji, tj przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych.

Stanowiska archeologiczne.

Oznacza się na rysunku studium stanowiska archeologiczne: osady, ślady osadnictwa, cmentarzyska itp. W stosunku do których obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- Dopuszcza się uprawy rolnicze, ogrodowe itp. Przy czym należy unikać zbyt głębokiej orki, stanowiącej zagrożenie dla znajdujących się w ziemi zabytków archeologicznych,
- Dopuszcza się lokalizację inwestycji na terenie ww stanowisk pod warunkiem uzgodnienia i uzyskania zezwolenia WKZ oraz wykonania badań terenowych na koszt inwestora,
- Zaleca się wykonanie inwentaryzacji stanowisk i dokładnego planu osadniczego dla rejonu osadnictwa kultury łużyckiej w okolicach Rakowic Małych i Wielkich.

Na obszarze stanowisk archeologicznych nieobjętych wyżej wymienionymi strefami „W" wykopaliskową stanowisk archeologicznych lub strefami „OW" obserwacji archeologicznej, prowadzenie działalności inwestycyjnej uzależnione jest od opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, którą potencjalny Inwestor lub osoba upoważniona zobowiązany jest uzyskać. Ponadto stanowiska te winny być uwzględniane i nanoszone w formie niezmienionej przy wykonywaniu planów i projektów szczegółowych. Nie należy jednak wykluczać możliwości, że dane, dotyczące zabytkowej zawartości stanowisk, jak i ich zasięgu, ulegną zmianie po przeprowadzeniu badań weryfikacyjnych.

Uwarunkowania dla stanowisk archeologicznych i ich bezpośredniego otoczenia

W odniesieniu do stanowiska archeologicznych obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

W obrębie znajdujących się na terenie objętym opracowaniem studium chronionych stanowisk archeologicznych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie wszelkie zamierzenia inwestycyjne wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych.

Przed uzyskaniem pozwolenia na budowę (a dla robót nie wymagających pozwolenia na budowę – przed realizacją inwestycji, tj. przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robot budowlanych) należy uzyskać pozwolenie Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie ziemnych robót budowlanych na terenie zabytkowym w trybie prac konserwatorskich, które polegają na przeprowadzeniu wyprzedzających ratowniczych badań archeologicznych metodą wykopaliskową, przez uprawnionego archeologa.

Należy wyłączyć spod ewentualnego zalesienia obszary stanowisk archeologicznych.

Za zgodne z ustaleniami studium uznaje się wprowadzanie korekt granic stref ochrony konserwatorskiej w stosunku do zaproponowanych na rysunku studium, a także wprowadzanie nowych stref pod warunkiem uzgodnienia zmian z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

5.1. Infrastruktura komunikacyjna

Układ komunikacyjny gminy i miasta Lwówek Śląski tworzą:

a) drogi wojewódzkie:

- nr 297: Nowa Sól (KD3) – Szprotawa – Bolesławiec – Lwówek Śląski – Pasiecznik (DK30). Obecnie droga nr 297 posiada parametry klasy G1/2 z jezdnią o zmiennej szerokości z obustronnymi chodnikami.
- nr 364: Gryfów Śląski (DK30) – Lwówek Śląski – Złotoryja – [Legnica ul. Złotoryjska – Legnica Stare Miasto (DK94)]. Obecnie droga nr 364 posiada parametry klasy G1/2 z jezdnią jednoprzestrzenną o szerokości od 6 do 7 m z obustronnymi chodnikami.

b) drogi powiatowe:

Na terenie miasta Lwówek Śląski drogi powiatowe przebiegają następującymi ulicami: X Dywizji, Oświęcimska, Płakowicka, Aleja Wojska Polskiego (od drogi nr 297 do ul. X Dywizji). Łączna długość dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy wynosi 121,718 km.

Dla dróg powiatowych:

- nr 2613D ((Twardocice) gr.pow.Zł.-Dłużec-Sobota);
- nr 2509D (Lwówek Śl.-Sobota-Górczyca-Radomiłowice-Bełczyna-gr.pow.;
- nr 2496D Lwówek Śl. (X Dywizji,Oświecimska.)-Radłówka-Niwnice-gr.pow.B-c;
- nr 2499D Lwówek.-RakowiceW-RakowiceM.-Włodzice M.-gr.pow.B-c;
- nr 2501D Brunów-Chmielno-Ustronie-gr.pow. B-c (kier. Raciborowice);
- nr 2515D Gradówek-Niwnice-Kotliska-Rakowice M.-Włodzice W.;
- nr 2516D Od dr. woj. 364 – przez wieś Rząsiny;
- nr 2519D Płóczki D.-Płóczki G.-Nagórze;
- nr 2518D Chmielno-Zbylutów-Skorzynice-gr.pow.Złotoryja;
- nr 2527D Żerkowice-Skała-Gaszów;
- nr 2528D Sobota-Dębowy Gaj-Pławna;
- nr 2500D Włodzice M.-Kotliska-gr.pow.B-c;
- nr 2532D Lwówek Śl. (Płakowicka)-Dworek-Pieszków-Bielanka;
- nr 2536D Sobota-Dworek;
- nr 2540D Górczyca-Przeździedza-Wleń;
- nr 2295D (Nowa) gr.powiatu Bolesławiec –Włodzice M.-Włodzice W.- do drogi woj. nr 297;
- nr 2280D Ustronie-granica powiatu Bolesławiec (Żeliszew);
- nr 2541D Lwówek Śl.-Al. Wojska Polskiego (od dr. 297 do ul. X Dywizji).

obowiązują parametry dróg zbiorczych (Z).

c) drogi gminne

Dla dróg gminnych publicznych ustala się klasy dróg dojazdowe i lokalne, dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach klasę zbiorczą.

d) pozostałe drogi wewnętrzne, transportu rolnego oraz drogi leśne;
e) linia kolejowa nr 283: Jelenia Góra – Ławszowa.

Przewiduje się możliwość modernizacji istniejących sieci dróg i ciągów komunikacyjnych i przystosowanie do parametrów technicznych dla danej kategorii dróg.

W większości utrzymuje się istniejący układ komunikacyjny Gminy i Miasta, który jest dobrze rozwinięty i wystarczający pod względem gęstości drogowej. Tworzą go drogi wojewodzkie nr 297 i 364, drogi powiatowe o parametrach klasy „dróg zbiorczych" oraz sieć dróg gminych.

Do najpilniejszych zadań modernizacyjnych układu drogowego Gminy i Miasta należą:

- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 297 do pełnych parametrów klasy „G";
- budowa obwodnicy miasta Lwówek Śląski w ciągu drogi nr 297;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 364 do pełnych parametrów klasy „G";
- dostosowanie parametrów jezdni i nośności nawierzchni dróg powiatowych i gminnych do ruchu ciężkiego i pojazdów rolniczych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego przewiduje w układzie docelowym w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297 budowę obwodnicy Lwówka Śląskiego. Termin realizacji budowy obwodnicy nie został jeszcze ustalony.

Zamierzenia inwestycyjne, remonty, przebudowy dróg gminnych, do wykonania w 2010 r.: [Źródło: Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, 2010]

1) Przebudowa ul. Ogrodowej – dz. nr 352, ul. Tęczowej – dz. nr 349/28, ul. Warsztatowej – dz. nr 452/2, obręb 2 Lwówek Śląski; długość odcinka 610 mb.
2) Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Zbylutów – dz. nr 526/5, 526/4, 526/3, 567, 573, 601; długość odcinka – 1300 mb.
3) Remont nawierzchni tłuczniowej ul. Malowniczej – dz. nr 5 obręb 4 Lwówek Śląski; długość odcinka – 260 mb.
4) Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Płóczki Dolne – dz. nr 274 i 223; długość odcinka – 180 mb.
5) Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Brunów – dz. nr 54; długość odcinka -200 mb.

Zamierzenia inwestycyjne, remonty, przebudowy dróg gminnych do wykonania w latach następnych:

1) Przebudowa ul. Topolowej – dz. nr 477/7, 478/26 obręb 1 Lwówek Śląski; długość odcinka – 62 mb.
2) Przebudowa ul. Słowackiego – dz. nr 189 obręb 1 Lwówek Śląski; długość odcinka – 53 mb.
3) Przebudowa ulicy dojazdowej do ul. Polnej – dz. nr 834 obręb 2 Lwówek Śląski; długość odcinka – 350 mb.
4) Przebudowa ul. Morcinka dz. nr 166, 193 obręb 1 Lwówek Śląski; długość odcinka – 326 mb.
5) Przebudowa ul. Polskiego Czerwonego Krzyża – dz. nr 171 obręb 1 Lwówek Śląski; długość odcinka – 62 mb.

Nie przewiduje się rozbudowy istniejącej sieci kolejowej. Zaklada się utrzymanie funkcjonującego szlaku kolejowego jako turystycznej kolei Lwówek Śląski – Jelenia Góra – Karpacz.

Zakłada się wytyczenie i budowę szlaków i ścieżek rowerowych które docelowo powinny stanowić ważny element uzupełniający drogowy układ komunikacyjny i system tras turystycznych. Do ich prowadzenia wykorzystuje się przede wszystkim układ dróg gminnych, rolniczych i leśnych i drogi wojewodzkie o małym natężeniu ruchu, przystosowanych poprzez wykonanie remontów bieżących, powierzchniowych utrwaleń uzupełnionych o nowo wybudowane odcinki.

Ze względu na szczególne uwarunkowania na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski dopuszcza się realizację dróg o obniżonych parametrach, szczególnie w zakresie minimalnej szerokości dróg w liniach rozgraniczających, a także zmianę klasy dróg w uzgodnieniu z zarządcą drogi. Za dopuszczalne uznaje się także etapowanie realizacji dróg oraz korektę ich przebiegów w stosunku do określonych na rysunku studium, celem ich dostosowania do warunków lokalnych związanych z ukształtowaniem terenu, sytuacją własnościową lub względami technicznymi.

Drogi określone na rysunku studium jako pozostałe drogi uzupełniające układ komunikacyjny gminy zaliczane są do dróg powiatowych (niektóre), gminnych oraz wewnętrznych. Drogi określone na rysunku studium jako drogi projektowane nie mają charakteru ustaleń studium. W sytuacjach uzasadnionych względami technicznymi, środowiskowymi lub ekonomicznymi dopuszcza się ustalanie dróg jako użytkowanych okresowo.

Dla terenów sąsiadujących z terenami kolejowymi należy uwzględnić postanowienia ustawy z dnia 28 marca 2003r. o transporcie kolejowym (tekst jednolity Dz. U. z 2007r. Nr 16 poz. 94), Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie (Dz.U. z 1998r. Nr 151 poz. 987) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych (Dz.U. 2008 nr 153 poz. 955). W przypadku braku możliwości zachowania wymogów ustalonych w powyższych rozporządzeniach należy wystąpić do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego celem uzyskania odstępstwa.

W celu zapewnienia prawidłowej obsługi ruchu samochodowego należy zapewnić rozwój systemu parkingów i miejsc obsługi. Niniejsze studium dopuszcza lokalizację parkingów w terenach zabudowy, zarówno w postaci wydzielonych terenów, jak i towarzyszących miejsc parkingowych. W tym celu ustala się minimalne ilości miejsc parkingowych dla poszczególnych funkcji terenu:

- 1 miejsce parkingowe na 1 lokal mieszkalny w zabudowie mieszkaniowej,
- 2 miejsca parkingowe na każde 100m^2 powierzchni użytkowej w zabudowie usługowej.

Dopuszcza się ustanawianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyższych współczynników minimalnych miejsc parkingowych, w szczególności dla terenów nowego zainwestowania.

Miejsca parkingowe należy zapewniać w obrębie danej nieruchomości. Dopuszcza się stosowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odstępstw od tej reguły pod warunkiem, że w bezpośrednim sąsiedztwie przewidziany jest parking do obsługi tej funkcji, spełniający wymogi minimalnych ilości miejsc parkingowych.

W szczególności dla miasta Lwówek Śląski należy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zabezpieczyć tereny pod parkingi w celu obsługi podróżnych.

W ramach niniejszego studium terenami uzupełniającymi układ komunikacyjny Gminy i Miasta Lwówek Sląski są tereny oznaczone na rysunku studium symbolem :

a) KS – tereny obsługi komunikacji samochodowej;

Tereny obsługi komunikacji samochodowej oznaczone symbolem 1KS, 2KS dla których obowiązuje:

1) Podstawowym przeznaczeniem terenu: stacje paliw, parkingi z usługami towarzyszącymi, w tym usługi handlu i gastronomii. Dopuszcza się tereny komunikacji i infrastruktury, obiekty i urządzenia towarzyszące;
2) Zabudowę nieodpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
3) Pozostałe zasady i warunki zagospodarowania terenu do ustalenia w planie miejscowym.
4)

5.2. Infrastruktura techniczna

Na całym obszarze gminy i miasta Lwówek Śląski dopuszcza się lokalizowanie nie przewidzianych w studium urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, w tym sieci dystrybucyjnych i przesyłowych. W szczególności dopuszcza się lokalizowanie urządzeń i obiektów stanowiących ekologiczne źródła zaopatrzenia w energię elektryczną.

Ustala się ogólne zasady uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną:

- należy dążyć do sytuacji, w której wszystkie nowe liniowe elementy infrastruktury technicznej, poza przyłączami do poszczególnych obiektów, powinny być usytuowane pod ziemią (linie elektroenergetyczne niskiego i średniego napięcia oraz telefoniczne wyłącznie kablowe) oraz maja przebiegać w liniach rozgraniczających dróg i ulic, lub innych przestrzeniach publicznych, w uzgodnieniu z zarządcami dróg;
- w sytuacjach uzasadnionych względami technicznymi bądź bezpieczeństwa dopuszcza się przeprowadzenie sieci poza układem ulic pod warunkiem zachowania ustaleń przepisów odrębnych obowiązujących przy projektowaniu sieci;
- wszelkie inwestycje oraz zmiany w zakresie zaopatrzenia w ciepło, wodę, gaz, energię elektryczną, sieć telekomunikacyjną, odprowadzania ścieków oraz lokalizacji urządzeń technicznych wymagają uzyskania warunków technicznych od właściwych administratorów sieci.

5.2.1. Zaopatrzenie w wodę

W ramach zaopatrzenia w wodę ustala się docelowy rozwój sieci wodociągowych na terenach przewidzianych pod rozwój za wyjątkiem terenów do których doprowadzenie sieci jest nieuzasadnione ekonomicznie lub utrudnione ze względów technicznych. Przez wzgląd na szczególne uwarunkowania lokalne alternatywnym sposobem zaopatrzenia w wodę powinny być lokalne ujęcia wód oraz, zwłaszcza w przypadku zabudowy rozproszonej, studnie przydomowe. Znacząca ilość terenów, przeznaczona w obowiązujących planach miejscowych pod tereny zaopatrzenia w wodę, powinna być wystarczająca nawet w perspektywie rozwoju zainwestowania.

Ustala się ogólne zasady zaopatrzenia w wodę:

- zaopatrzenie w wodę dla celów bytowo-gospodarczych, przeciwpożarowych i grzewczych z ujęć wody z zachowaniem istniejących systemów wodociągowych z dalszą ich rozbudową i utrzymaniem;

- zaopatrzenie w wodę rozdzielczą siecią wodociągową prowadzoną w liniach rozgraniczających dróg, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, ze szczególnym uwzględnieniem warunków dostępności do wody dla celów przeciwpożarowych, pod warunkiem uzgodnienia prowadzenia sieci z odpowiednim zarządzającym drogą,
- w sytuacjach uzasadnionych dopuszcza się korzystanie z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w wodę,
- dopuszcza się prowadzenie sieci poza liniami rozgraniczającymi dróg w uzgodnieniu z właścicielami nieruchomości, wymagane jest formalne ustalenie zasad dostępności sieci w sytuacjach awaryjnych lub w celu jej modernizacji,
- rozbudowę sieci na terenach nowego zainwestowania według warunków technicznych uzgodnionych z administratorem,
- ustala się obowiązek zabezpieczenia i ochrony istniejących i projektowanych ujęć wody (studni głębinowych) na terenach rolnych i leśnych na całym obszarze Gminy i Miasta.

Zamierzenia inwestycyjne:

- budowa wodociągu dla wsi Dębowy Gaj, Sobota i Górczyca oraz podłączenie wsi Dłużec (aktualnie woda dla tej wsi kupowana jest w gminie Pielgrzymka). Okres realizacji do 2012 r;
- budowa wodociągu dla wsi Płóczki Górne i Nagórze. Okres realizacji do 2015 r.;
- modernizacja (wymiana) istniejącej starej sieci wodociągowej w Gradówku;
- przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody (dz. nr 106, obręb 3, m. Lwówek Śląski) oraz ujęcia wody (dz. nr 77, obręb 3, m. Lwówek Śląski) z infrastrukturą towarzyszącą w Lwówku Śląskim w obrębie ulicy Granicznej.

5.2.2. Odprowadzanie ścieków

Ustala się ogólne zasady odprowadzania i oczyszczenia ścieków bytowych i komunalnych:

zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do gruntu, cieków powierzchniowych oraz wód podziemnych,

- docelową realizację sieci kanalizacyjnej z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków na terenach przewidywanych do zbiorowego rozwiązania gospodarki ściekowej,
- na pozostałych terenach, w tym terenach zlokalizowanych poza zwartymi układami miejscowości, ustala się lokalne lub indywidualne rozwiązania gospodarki ściekowej, w tym lokalizację przydomowych oczyszczalni ścieków dla poszczególnych budynków lub zespołów budynków,
- dla nieruchomości nie podłączonych do kanalizacji sanitarnej ustala się budowę szczelnych bezodpływowych zbiorników lub oczyszczalni przydomowych,
- dopuszcza się prowadzenie kanalizacji sanitarnej poza liniami rozgraniczającymi ulic w uzgodnieniu z właścicielami nieruchomości, wymagane jest formalne ustalenie zasad dostępności sieci w sytuacjach awaryjnych lub w celu jej modernizacji,
- rozbudowę zewnętrznej sieci kanalizacji sanitarnej w terenach istniejącej i planowanej zabudowy z zachowaniem normatywnych odległości od innych sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizację zbiorczych kolektorów kanalizacyjnych w odległości 5m od budynku.

Ustala się ogólne zasady odprowadzania wód deszczowych:

- odprowadzanie wód opadowych z terenu do istniejącej i projektowanej sieci kanalizacji deszczowej, prowadzonej w liniach rozgraniczających dróg,
- dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych do cieków wód powierzchniowych, lokalną siecią kanalizacyjną, na warunkach określonych przez zarządcę cieku.

Zamierzenia inwestycyjne:

- przebudowa i rozbudowa Komunalnej oczyszczalni ścieków w Lwówku Śląskim,
- budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Sobota i Dębowy Gaj i części Włodzic Wielkich z okresem realizacji do 2012 r.,
- budowa oczyszczalni ścieków w Górczycy,
- budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Niwnice i Gradówek z okresem realizacji do 2015 r.

5.2.3. Zaopatrzenie w gaz

Ewentualna przyszła budowa sieci gazowej powinna być realizowana z uwzględnieniem obowiązującego prawa energetycznego – ustawy z dnia 10.04.1997 roku (Dz. U. Nr 54 poz. 348) oraz rozporządzeń wykonawczych, w szczególności w oparciu o:

- wnioski podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci gazowej posiadających tytuł prawny do korzystania z przyłączanego obiektu;
- sporządzony przez przedsiębiorstwo energetyczne plan rozwoju w zakresie sieci gazowej, uwzględniający wytyczne miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ograniczony do zadań, dla których istnieją warunki techniczne oraz ekonomiczne dostarczania paliwa gazowego.

Opłacalność przedsięwzięcia uzależniona jest między innym

i od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej oraz długości projektowanych gazociągów i przyłączy odpowiednich dla umożliwienia zaistnienia warunków technicznych przyłączenia. Stacje redukcyjno – pomiarowe oraz gazociągi stanowią układy hermetycznie zamknięte i wyłączając stany awaryjne nie zagrażają środowisku naturalnemu. Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin. W 2007 roku DSG sp. z o.o. planuje doprowadzenia gazu do Zakładu Anhydrytu w Niwnicach (około 10 km nowej sieci gazowej + stacja redukcyjna) oraz doprowadzenie gazowej sieci dystrybucyjnej do obrębu nr IV miasta lwówek Sląski (Płakowice).

Na terenie gminy Lwówek Śląski brak jest sieci gazowej. Ze względu na obecność dużego odbiorcy, jakim jest Kopalnia Gipsu i Anhydrytu „Nowy Ląd” Sp. z o.o., wybudowano sieć gazową do Niwnic. Należy rozważyć również gazyfikację pozostałej części gminy.

5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Istniejąca sieć elektroenergetyczna, w świetle przewidywanego rozwoju przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski, może wymagać rozbudowy w celu zapewnienia odpowiednich poziomów zaopatrzenia w energię elektryczną.

Ustala się ogólne zasady zaopatrzenia w energię elektryczną:

- zaopatrzenie z istniejącej sieci elektroenergetycznej lub niekonwencjonalnych źródeł energii,
- rozbudowę sieci elektrycznej wraz z niezbędnymi urządzeniami technicznymi według technicznych warunków przyłączenia, uzgodnionych z administratorem sieci,
- w przypadku kolizji planowanego zagospodarowania terenu z istniejącymi liniami elektroenergetycznymi dopuszcza się ich przebudowę,
- dopuszcza się budowę stacji transformatorowych,
- dopuszcza się ustalanie strefy technicznej ograniczonego użytkowania umożliwiającą eksploatację sieci z uwzględnieniem dojazdu, wzdłuż przebiegu napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego i średniego napięcia.

- Dopuszcza się lokalizowanie na całym obszarze gminy i miasta terenów i urządzeń związanych z energetyką wodną, obiekty i tereny hydroenergetyczne, elekrrownie wodne , z uwzględnieneim ograniczeń ochrony przyrodniczej i środowiskowej.

Aktualny plan inwestycyjny jaki i plan rozwoju sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego przewiduje wybudowanie po trasie istniejącej linii dwutorowej 2 x 220 kV relacji Mikułowa – Świebodzice, nowej linii o napięciu 2 x 400 kV, względnie linii wielotorowej, wielonapięciowej. Wówczas istniejąca linia będzie podlegać rozbiórce. Dodatkowo przewiduje się wzmocnienie krajowego systemu elektroenergetycznego poprzez modernizację ciągu liniowego 400 kV relacji Mikułowa – Czarna – Polkowice – Joachimów.

5.2.5. Zaopatrzenie w energię cieplną

Wymogi ochrony powietrza atmosferycznego wymuszają potrzebę podjęcia inicjatyw związanych ze zmianą obecnego rodzaju paliw używanych do celów grzewczych, szczególnie węgla i drewna, w kierunku szerszego wykorzystania paliw uznawanych za ekologiczne. Takim nośnikiem energii może stać się np.: gaz przewodowy. Gmina posiada wymagane ustawą Prawo Energetyczne opracowanie „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski" przyjęte uchwałą Rady Miejskiej Gminy Lwówek Śląski nr XLI/350/06 z dnia 24 lutego 2006 roku.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się docelowo zaopatrzenie w ciepło w oparciu o indywidualne i grupowe instalacje zasilane gazem, energią elektryczną, innymi paliwami niskoemisyjnymi oraz poprzez niekonwencjonalne źródła energii.

5.2.6. Niekonwencjonalne źródła energii

Wśród niekonwencjonalnych źródeł energii szczególnie predysponowanych do wykorzystania na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski najważniejsza jest energia wodna.

Zakłada się rozwój działalności związanych z realizacją nowych obiektów i instalacji służących wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych na terenach oznaczonych na rysunku zmiany studium symbolem 2Ep:

1) **instalacji ciepłowniczych o mocy przekraczającej 100kW realizowanych w formie:**
   a) **kotłowni korzystających w procesie spalania z biomasy,**
   b) **kolektorów słonecznych,**
   c) **pomp ciepła,**
   d) **instalacji wykorzytujących wody termalne;**
2) **biogazowni o mocy przekraczającej 100kW,**
3) **instalacji służących pozyskiwaniu enegrii elektrycznej o mocy przekraczającej 100kW realizowanych w formie:**
   a) **elektrowni wodnych,**
   b) **instalacji ogniw fotowoltaicznych;**
4) **wszystkich urządzeń i instalacji służących wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych o mocy nie przekraczającej 100kW.**

Wyznacza się strefy ochronne dla wymienionych wyżej terenów produkcji energii z źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100kW, tożsame z granicami terenów w liniach rozgraniczających, w których obowiązuje zakaz przekraczania standardów jakości środowiska.

5.2.7. Telekomunikacja

W zakresie zaopatrzenia w sieć telekomunikacyjną ustala się rozbudowę istniejących sieci i budowę nowych, w zależności od zapotrzebowania, na warunkach określonych przez administratora sieci.

5.2.8. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski powinna być prowadzona w oparciu o ustalenia aktualnie obowiązującego planu gospodarki odpadami.

Mając na uwadze dbałość o stan środowiska naturalnego należy dążyć do osiągnięcia 100 % wartości wskaźnika gospodarstw objętych zorganizowanym wywozem odpadów, między innymi poprzez działania w celu podniesienia świadomości ekologicznej. Ponadto należy wdrożyć system segregacji odpadów „u źródła" oraz ich racjonalnego zagospodarowania poprzez wtórne przetwarzanie. Niepokojącym zjawiskiem jest występowanie dzikich składowisk odpadów. Podczas prac nad Planem Gospodarki Odpadami największe dzikie wysypiska zinwentaryzowano na terenie miejscowości: Bielanka, Dłużec, Lwówek Śląski, Sobota, Ustronie, Zbylutów. Na terenie nielegalnych wysypisk zalegają głównie odpady komunalne, pochodzące z gospodarstw domowych, placów budowy, różnorakie opakowania papierowe, plastikowe oraz szklane, ziemia, opony samochodowe, resztki organiczne. Najbardziej konfliktowymi pod względem środowiskowym (gleby, wody podziemne) są składowiska w miejscowościach: Bielanka, Ustronie, Sobota i Dłużec. Działania samorządu powinny skupić się na skutecznej eliminacji dzikich składowisk, począwszy od gorliwiej stosowanych kar administracyjnych, poprzez likwidację obiektów, a skończywszy na biologicznej rekultywacji zanieczyszczonych przez składowiska terenów.

Dla uporządkowania gospodarki odpadami zakłada się:

- Eksploatację proekologicznego składowiska odpadów w Płóczkach Dolnych;
- Likwidację nielegalnych składowisk odpadow w Sobocie, Ustroniu i Zbylutowie;
- Ochronę przed zasypywaniem śmieciami starorzeczy i nieczynnych wyrobisk skalnych, będących cennymi biotopami, w których następuje sukcesja roślinności i zasiedlenie ich przez zwierzęta.

Sposób zagospodarowania mas ziemnych lub skalnych przemieszczanych w związku z wydobywaniem kopalin ze złóż regulują ustalenia dla terenów eksploatacji.

6. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Do planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym zgodnie z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym Gminy Lwówek Śląski na lata 2008 – 2013 zalicza się do 2013 roku:

- przebudowę stacji uzdatniania wody przy ul. Granicznej i ujęć wody;
- budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Niwnice i Gradówek;

- budowę kanalizacji sanitarnej we wsi Ustronie;
- budowę kanalizacji sanitarnej we wsi Włodzice Wielkie;
- budowę kanalizacji sanitarnej w m. Mojesz;
- budowę wodociągu i kanalizacji sanitarnej dla wsi Dębowy Gaj, Sobota i Górczyca oraz podłączenie wsi Dłużec;
- budowę wodociągu i kanalizacji sanitarnej we wsi Płóczki Górne i Nagórze;
- przebudowę ulic w obrębie Placu Wolności (tył do południowej pierzei Placu Wolności), ul. Słowackiego, PCK, Kościelnej, Szpitalnej wraz z odwodnieniem i oświetleniem;
- przebudowę ulicy Morcinka, Chrobrego, Krótkiej, Konopnickiej wraz z odwodnieniem;
- budowę ścieżki pieszorowerowej do Płóczek Dolnych wzdłuż potoku Płuczka;
- przebudowę ulicy Ogrodowej, Warsztatowej, Tęczowej wraz z kanalizacją deszczową i oświetleniem;
- przebudowę ulicy Dębowej;
- dofinansowanie przebudowy drogi powiatowej nr 2541D Al. Wojska Polskiego w Lwówku Śląskim o dł. 0,6 km;
- remonty pozostałych dróg i ulic gminnych;
- przebudowę ul. Reymonta;
- budowę budynku z mieszkaniami socjalnymi;
- przebudowę kina Bajka;
- przywrócenie historycznego wyglądu fasadom w rynku miejskim;
- rozbudowę cmentarza komunalnego;
- remont budynku urzędu (w tym: dach i sanitariaty, pomieszczenia parteru – brama B oraz renowacja stolarki okiennej i drzwiowej i remont pomieszczeń – brama A, adaptacja pomieszczeń piwnicznych na archiwum);
- remonty szkół;
- SP Niwnice - remont budynku szkoły;
- budowę Międzyszkolnego Centrum Sportowego – budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Lwówku Śląskim wraz z boiskami sportowymi;
- termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej w Płóczkach Górnych z robotami towarzyszącymi;
- budowę boiska sportowego w Zbylutowie;
- remonty budynków przedszkoli;
- roboty remontowe pomieszczeń gimnazjum;
- uporządkowanie gospodarki wodnościekowej na terenie miasta i miejscowości przyległych, wraz z rekultywacją stawów;
- modernizację Oczyszczali Ścieków, uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy i Miasta;
- rekultywację kwatery odpadów komunalnych i budowa nowej;
- budowę oświetlenia przy ul. Jaśkiewicza;
- budowę oświetlenia przy ul. Reymonta, Chopina i Przodowników Pracy;
- budowę oświetlenia w m. Rakowice Wielkie (etap II);
- budowę świetlicy wiejskiej w Zbylutowie;
- budowę sali widowiskowej w Domu Kultury;
- przebudowę pomieszczeń kotłowni na świetlicę Płóczkach Dolnych oraz przebudowa i remont świetlicy w Dłużcu;
- budowę sali zebrań we Włodzicach Małych;
- budowę świetlicy wiejskiej w Kotliskach;
- remont ratusza;
- rewitalizację murów obronnych wraz z ich podświetleniem oraz rewitalizacja plant miejskich /projekt nowych nasadzeń i jego realizacja/;
- remont fontann wraz z odtworzeniem nawierzchni placu oraz schodów;
- remonty pozostałych zabytków - baszty łupinowe, kamieniczki, fosa miejska itd. kaplica, fontanny;
- modernizację basenu miejskiego wraz z zapleczem;
- przebudowę i modernizację obiektów Ośrodka Sportu i Rekreacji "BÓBR"w Lwówku Śląskim;

7. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Do planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy i miasta Lwówek Śląski zalicza się:

- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 – Etap I;
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 364 na odcinku od Lwówka Śląskiego do Gryfowa Śląskiego wraz z koncepcją obwodnicy Lwówka Śląskiego.

8. OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W granicach gminy występują obszary, na których wymóg sporządzania planów miejscowych wynika z występowania terenów górniczych, na podstawie art. 53 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 6 ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

Nie występują obszary, które należy objąć planem miejscowym ze względu na przewidywaną realizację programów wojewódzkich lub programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Na terenie gminy i miasta Lwówek Ślaski w studium nie ustala się obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości, nie ustala się zatem terenów do obowiązkowego opracowania planów z tym związanych.

Nie ustala się innych terenów do obowiązkowego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

9. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Obszarami, dla których gmina i miasto Lwówek Ślaski zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego są:

- tereny, na których niniejsza zmiana studium przewiduje odmienne zagospodarowanie niż w dotychczasowych planach zagospodarowania przestrzennego, w szczególności tereny pod nowe zainwestowanie, wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotycząca definicji obszaru o którym mowa w art. 14 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Ustala się, że obszarem, w rozumieniu art. 14 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 10 maja 2003 r. Nr 80 poz. 717), jest:

- teren wyznaczony w studium liniami rozgraniczającymi
- część terenu, wyznaczonego w studium liniami rozgraniczającymi która nie została dotychczas objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, jeśli tworzy jeden zwarty obszar,
- cała jednostka terenowa wyznaczona liniami rozgraniczającymi w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- dowolna enklawa istniejącej lub planowanej ulicy lub drogi,
- dowolna enklawa terenów kolejowych położona poza terenami zamkniętymi,

- teren wyznaczony przez granice naturalne istniejące drogi (wydzielone w ewidencji gruntów) i cieki wodne, lecz nie mniejszy niż 1 ha.

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gleby w gminie Lwówek Śląski podlegają ochronie ze względu na wysoką klasę bonitacji (III klasa) i dużą wartość użytkową. Ich zmiana sposobu użytkowania na cele nierolne winna być zatem ograniczona. Lokalizacja obiektów powinna uwzględniać, poza wymogiem podłączenia do mediów infrastruktury technicznej, walory rolnicze terenu. Szczególną ochroną należy objąć kompleksy gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych w obrębach sołectw: Mojesz, Dębowy Gaj, Dworek, Niwnice.

Na gruntach o najniższych walorach użytkowych dopuszcza się wprowadzanie terenów zieleni publicznej.

Preferowanym profilem produkcji jest dominacja upraw roślinnych.

Zakłada się dążenie do specjalizacji produkcji, która umożliwia rozwój techniczny a także wzrost wydajności pracy. Rekomendowany jest rozwój i promocja:

- intensywnego rolnictwa wielkoobszarowego,
- produkcji biopaliw,
- ogrodnictwa, sadownictwa oraz upraw szklarniowych,
- gospodarstw ekologicznych, produkujących zdrową żywność, agroturystyki.

Jako tereny o najlepszych walorach do prowadzenia agroturystyki wskazuje się przede wszystkim południowe obszary gminy, szczególnie w obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny. Miejscowości predestynowane do tego typu działalności to: Dębowy Gaj, Dworek, Górczyca, Pieszków, Sobota.

W celu utrzymania: wysokiej jakości przestrzeni rolniczej, równowagi przyrodniczej, różnorodności świata zwierzęcego i roślinnego oraz stabilności ekosystemów należy dążyć do ochrony a także uzupełnienia:

- zieleni wzdłuż cieków wodnych,
- zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Szczególnej uwadze podlegają lasy oraz zadrzewienia Doliny Bobru, ze względu na ponad lokalną funkcję tego obszaru, spełniającego rolę elementu łączącego systemy ekologiczne obszarów chronionych województw dolnośląskiego i lubuskiego.

Utrzymanie i przebudowa drzewostanów winny się odbywać stosownie do warunków siedliskowych.

Studium wprowadza zakaz zabudowy obiektów gospodarczych i mieszkaniowych na gruntach leśnych. Dopuszcza na nich inwestycje z zakresu mediów infrastruktury technicznej w zakresie niezbędnym do zaspokojenia podstawowych potrzeb zabudowy istniejącej lub poprawy walorów ochronnych środowiska naturalnego.

W związku z powyższym podstawowe kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej powinny polegać na:

a) ograniczaniu przeznaczania na cele nierolnicze gruntów o wysokich klasach bonitacyjnych;
b) ochronie i powiększaniu zasobów leśnych;
c) wspieraniu rozwoju produkcji rolniczej;
d) wspieraniu rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego;
e) modernizacji istniejących i tworzeniu nowych ośrodków i zakładów obsługi gospodarki rolnej;
f) wprowadzania nowych i pielęgnacji istniejących zadrzewień śródpolnych i przydrożnych,
g) podnoszeniu standardu systemu infrastruktury technicznej, w tym melioracji i urządzeń wodnych.

10.2. Zalesienia

Znaczna część lasów w gminie została uznana jako lasy ochronne: wodochronne, glebochronne oraz lasy masowego wypoczynku. Skupiają się one przede wszystkim w południowej części gminy.

Dopuszcza się przeznaczanie pod zalesienie gruntów rolnych nie wykazanych w studium pod zalesienie, pod warunkiem :

- nie kolidowania z projektowanym i istniejącymi sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej i drogowej;
- nie znajdowania się tych gruntów w granicach obszarów chronionych (na obszarach Natura 2000 oraz w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Bobru oraz jego otuliny). Z chwilą opracowania odpowiednich planów ochrony, wyznaczenia zadań ochronnych - będzie istniała możliwość zalesiania na niektórych częściach obszarów Natura 2000, jeżeli nie będzie to kolidowało z zadaniami ochronnymi tych obszarów.

10.3. Ochrona lasów

Ochronę lasów należy prowadzić jako racjonalną gospodarkę zasobami w oparciu o obowiązujące plany urządzenia lasów.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

11. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski występują obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, obejmują one tereny istnieącego międzywala oraz wyspy i przymuliska.

Dla obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią należy uwzględnić wymagania wynikające z art. 40 oraz art. 82 ust. 2 ustawy Prawo Wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U nr 115 poz. 1229 z późniejszymi zmianami) zakazujące między innymi:

- lokalizowania na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku);
- gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;

- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu;
- składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód.

W strefach bezpośredniego zagrożenia powodzią wprowadza się zakaz lokalizowania budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Odstępstwo od zakazu jest możliwe jedynie przy spełnieniu warunków określonych w art. 82 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U z 2005r. Nr 239, poz. 2019 z późniejszymi zmianami).

W przypadku korekt granic stref bezpośredniego zagrożenia powodzią w wyniku realizacji zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, korektom podlegają ustalenia dla tych terenów:

- w przypadku zniesienia strefy bezpośredniego zagrożenia powodzią na terenie lub jego części, wykazanych w niniejszym studium jako tereny o dominującej funkcji zabudowy, dopuszcza się zabudowę tych terenów;
- w przypadku ustanowienia strefy bezpośredniego zagrożenia powodzią na terenie lub jego części, wykazanych w niniejszym studium jako tereny o dominującej funkcji zabudowy, postuluje się ustalanie zakazu zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla obszarów zasięgu zalewu o prawdopodobieństwie wystąpienia p=1% oraz p=10% ustala się zakaz lokalizowania nowej zabudowy do czasu zrealizowania projektowanych wałów przeciwpowodziowych.

Na obszarze gminy nie zidentyfikowano zagrożeń związanych z osuwaniem się mas ziemnych.

12. OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy Lwówek Śląski filar ochronny wyznaczono dla złoża „Rakowice Zbiornik”.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie Gminy i Miasta Lwówek Śląski nie są zlokalizowane pomniki zagłady i ich strefy ochronne w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 z późniejszymi zmianami).

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Tereny wymagające rekultywacji stanowią obszary poeksploatacyjne, ich rekultywacje należy prowadzić zgodnie z wydanymi koncesjami. Preferowanymi kierunkami rekultywacji na terenie gminy Lwówek Śląski jest kierunek rolno – leśny, rekreacyjny i wodny, jako uzupełnienie oferty rekreacyjnej i turystycznej gminy.

Ponadto działaniami w zakresie rewitalizacji należy objąc zespoły zabudowy o walorach zabytkowych, zarówno na terenie miasta oraz we wsiach w granicach ustalonych stref konserwatorskich A i B.

Procesów przekształceń wymagają ponadto tereny byłych Państwowych Gospodarstw Rolniczych oraz założenia pałacowo –parkowe.

15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Do terenów zamkniętych znajdujących się na terenie gminy i miasta Lwówek Śląski zalicza się działki ewidencyjne, przez które przebiegają linie kolejowe, uznane za tereny zamknięte decyzją nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 roku w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI z dnia 14 października 2005 r. ze zm.):

- Dz.nr 3 w obrębie geodezyjnym Dębowy Gaj, o powierzchni 1,2100ha;
- Dz.nr 30/1 w obrębie geodezyjnym Dębowy Gaj, o powierzchni 0,0442ha;
- Dz.nr 30/2 w obrębie geodezyjnym Dębowy Gaj, o powierzchni 7,47ha;
- Dz.nr 87 w obrębie geodezyjnym Dębowy Gaj, o powierzchni 3,8700ha;
- Dz.nr 64 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-1, o powierzchni 1,8634ha;
- Dz.nr 10/3 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-3, o powierzchni 0,4020ha;
- Dz.nr 10/4 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-3, o powierzchni 12,6937ha;
- Dz.nr 10/5 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-3, o powierzchni 0,0827ha;
- Dz.nr 10/6 w obrębie geodezyjnym Lwówek Śląski N-3, o powierzchni 12,6110ha;
- Dz.nr 62 w obrębie geodezyjnym Radłówka, o powierzchni 5,1200ha;
- Dz.nr 318/4 w obrębie geodezyjnym Rakowice Wielkie, o powierzchni 0,1139ha,
- Dz.nr 318/5 w obrębie geodezyjnym Rakowice Wielkie, o powierzchni 6,7062ha.

Dla terenów tych nie wyznacza się stref ochronnych.

Granice terenów zamkniętych określono na rysunku studium.

16. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać następujące wytyczne niniejszego studium:

- określone dla poszczególnych jednostek planistycznych funkcje terenów, w ramach dopuszczonych funkcji podstawowych i uzupełniających terenu, ulegają uściśleniu na etapie planu miejscowego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych, fizjograficznych, przyrodniczych, ekonomicznych, komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych;
- za zgodne z ustaleniami studium uznaje się zagospodarowanie w całości funkcją uzupełniającą terenów wydzielonych z jednostki planistycznej;
- dopuszcza się, uznając za zgodne z ustaleniami studium, utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia, sposobu zagospodarowania i zabudowy także na terenach, na których studium przewiduje inną funkcję;
- dopuszcza się rozbudowę istniejących obiektów z zachowaniem i kontynuacją funkcji pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi;
- linie rozgraniczające poszczególne jednostki planistyczne podlegają uściśleniu w planach miejscowych, przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań, zwłaszcza szczegółów terenowych, granic ewidencyjnych nieruchomości oraz korekt niezbędnych do właściwego zagospodarowania terenu, szczególnie gdy korekta granic jest niezbędna dla właściwej obsługi komunikacyjnej lub wyposażenia w infrastrukturę techniczną;
- wielkość wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej oraz wskaźnika powierzchni zabudowanej może być regulowana w planach miejscowych w zależności od lokalnych uwarunkowań i potrzeb kształtowania ładu przestrzennego, pod warunkiem nie przekraczania wartości granicznych wskazanych dla poszczególnych jednostek planistycznych;

- dopuszcza się ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego minimalnej powierzchni działki budowlanej na której można realizować zabudowę dla działek istniejących, nie spełniających wymogów określonych dla poszczególnych jednostek planistycznych;
- określone na rysunku studium strefy dopuszczalnej lokalizacji zabudowy kubaturowej na terenach o dominującej funkcji terenów sportu i usług turystyki podlegają uściśleniu w zależności od lokalnych uwarunkowań i potrzeb kształtowania ładu przestrzennego, przy uwzględnieniu możliwości zapewnienia obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej zabudowy;
- przepisy odrębne przyjęte po wejściu w życie studium, a odnoszące się do ustaleń studium, należy traktować jako nadrzędne w stosunku do niniejszego studium.

PODSUMOWANIE

Celem opracowania było sporządzenie dokumentu zawierającego uaktualnione dane na temat uwarunkowań i kierunków rozwoju poszczególnych funkcji gminy i miasta Lwówek Śląski. W studium uwzględniono wszystkie elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru, opracowane w następujących działach: rolnictwo, leśnictwo, przemysł, turystyka i rekreacja, mieszkalnictwo, usługi, infrastruktura techniczna i komunikacja. Zwrócono uwagę także na zagadnienia dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalono generalne zasady przebudowy układu przestrzenno – funkcjonalnego.

Podstawowe problemy, które poruszono to:

- stworzenie możliwości terenowych dla rozwoju funkcji mieszkaniowej i usługowej;
- zapewnienie warunków do rozwoju usług, w szczególności w zakresie obsługi ruchu turystycznego;
- określenie chronionych elementów środowiska przyrodniczego;
- uściślenie wymogów ochrony środowiska dla obszarów chronionych;
- określenie kierunków działań zmierzających do poprawy jakości środowiska we wszystkich jego elementach;
- podporządkowanie rozwoju funkcjonalnego i przestrzennego obszaru wymogom ochrony środowiska przyrodniczego;
- rewaloryzacja zabytkowych zespołów ruralistycznych;
- modernizacja i rozwój układu komunikacyjnego;
- zapewnienie możliwości zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenu;
- uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej;
- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami.

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Z zakresu rozwoju funkcjonalnego:

1) Dla funkcji rolniczej: rozwój funkcji, jako jednej z podstawowych.
2) Dla gospodarki leśnej: prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej w oparciu o ustalenia planów urządzenia lasów oraz stworzenie możliwości powiększania terenów leśnych w wyniku zalesienia.
3) Dla funkcji przemysłowej: rozwój terenów przemysłowych w oparciu o tereny produkcyjne oraz bezpośrednie sąsiedztwo ważnych szlaków komunikacyjnych, racjonalne gospodarowanie złożami surowców.

4) Dla funkcji turystycznej i rekreacyjnej: rozwój funkcji poprzez promowanie agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz adaptowanie obiektów zabytkowych na cele turystyczne, tworzenie szlaków turystycznych.
5) Dla funkcji mieszkaniowej: zachowanie rezerw terenowych pod rozwój tej funkcji we wszystkich jednostkach osadniczych, podwyższenie jakości mieszkań komunalnych, uzupełnienie istniejącej zabudowy.
6) Dla funkcji usługowej: zachowanie rezerw pod budownictwo usługowe, rozwój lokalnych ośrodków usługowych z nastawieniem na obsługę mieszkańców.

Z zakresu ochrony środowiska i jego zasobów:

1) Ochroną obejmuje się ustanowione na terenie gminy formy ochrony przyrody.
2) Proponuje się stosowanie zabiegów minimalizujących negatywny wpływ na powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe, gleby oraz oddziaływanie hałasu, promieniowania elektromagnetycznego.
3) Prowadzenie działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, ochrony zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych.

Z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

1) Ochroną obejmuje się: obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego, stanowiska archeologiczne, obiekty objęte ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
2) Ochrona szczególnie cennych kulturowo obszarów w strefach ochrony konserwatorskiej.

Z zakresu zagospodarowania i użytkowania terenu:

1) Infrastruktura komunikacyjna:
   - Poprawa stanu technicznego dróg poprzez modernizację.
   - Szczegółowe rozwiązania komunikacyjne oraz modernizacje dróg.
   - Rozwój ścieżek rowerowych, tras i szlaków turystycznych.
   - Zapewnienie niezbędnej ilości miejsc parkingowych.
2) Infrastruktura techniczna:
   - Uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej.
   - Prowadzenie gospodarki odpadami w oparciu o założenia planu gospodarki odpadami.
   - Inwestycje związane z modernizacją stacji i linii energetycznych na terenie gminy.
   - Rozwój sieci telefonicznej.
   - Preferowanie ekologicznych źródeł energii cieplnej.
   - Stworzenie warunków do rozwoju zaopatrzenia w energię z niekonwencjonalnych źródeł.
   - Rozwój sieci gazowych.

Z zakresu kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1) Rolnictwo jako uzupełniająca funkcja gminy.
2) Dopuszcza się zwiększenie lesistości gminy poprzez zalesienie gruntów najniższych klas bonitacyjnych oraz nieużytków.

WNIOSKI OKREŚLAJĄCE WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY I MIASTA LWÓWEK ŚLĄSKI

Położenie gminy miejsko – wiejskiej Lwówek Śląski w regionie jest korzystne. Oprócz walorów naturalnych duże znaczenie dla rozwoju mają przebiegające przez gminę szlaki komunikacyjne. Szczególne znaczenie mają trasy:

- nr 297: Nowa Sól – Lwówek Śląski – Pasiecznik;
- nr 364: Gryfów Śląski – Lwówek Śląski - Legnica;
- linia kolejowa nr 283: Jelenia Góra - Ławszowa.

Występujący na terenie gminy umiarkowany klimat sprzyja osadnictwu, rolnictwu i rozwojowi aktywności gospodarczych. Obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym. W celu ochrony wartościowych przyrodniczo obszarów rzeki Bóbr utworzono Park Krajobrazowy Doliny Bobru. Ponadto na terenie gminy występują 3 obszary NATURA 2000 („Panieńskie Skały", „Ostoja nad Bobrem", „Żerkowice-Skała "). Występuje tutaj także 25 pomników przyrody oraz liczne, rzadko spotykane chronione gatunki flory i fauny. Środowisko przyrodnicze terenów zainwestowanych jest w znacznym stopniu przekształcone w procesie ich historycznego rozwoju. Niekorzystnym jego skutkiem jest ponadnormatywne zanieczyszczenie głównych cieków wodnych, przy czym należy zaznaczyć, że stan ich czystości ulega z roku na rok zdecydowanej poprawie. Miejscowe rzeki są dodatkowo źródłem cyklicznie powtarzających się zagrożeń powodziowych i w związku z tym oczekuje się zdecydowanych inwestycji w infrastrukturę przeciwpowodziową. Problemem dla środowiska jest także uciążliwy, tranzytowy ruch pojazdów w centralnych rejonach miasta, który może się nasilać wraz z oczekiwanym wzrostem natężenia ruchu. Poprawę tego stanu upatruje się w planowanych inwestycjach w infrastrukturę drogową. Do jednych z priorytetów należy budowa obejścia drogowego dla miasta Lwówek Śląski. Wartościowe zasoby środowiska kulturowego, a w szczególności zabytkowy układ przestrzenny miasta jest obecnie częściowo zdegradowany. Rewaloryzacji wymagają najcenniejsze obiekty zabytkowe. Ogółem na terenie gminy ewidencja zabytków obejmuje 471 obiektów, z czego 51 obiektów znajduje się w rejestrze zabytków województwa dolnośląskiego. W celu prowadzenia skutecznej ochrony wartości kulturowych wyznaczono także strefy ochrony konserwatorskiej.

Na obszarze 240 km² zamieszkuje około 17,9 tysięcy mieszkańców, co daje średnią gęstość zaludnienia na poziomie 75 osób/km². Jest to typowy wskaźnik dla gmin miejsko – wiejskich z dominującym ośrodkiem miejskim. Gminę Lwówek Śląski zamieszkuje jeszcze stosunkowo młoda demograficznie społeczność. Blisko 24 % zameldowanych mieszkańców nie ukończyło 20 roku życia. Jednakże od blisko 10 lat postępują niekorzystne procesy demograficzne. Przyrost naturalny od lat jest ujemny i obecnie wynosi –3,6 ‰. Z bilansu migracji wynika, że więcej osób opuszcza gminę niż do niej napływa (–1,6 ‰). Współczynnik obciążenia demograficznego, to jest stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczebności wieku produkcyjnego wynosi 0,54.

Pod względem struktury gospodarczej gmina Lwówek Śląski zaliczana jest do rolniczo – przemysłowych, a samo miasto jest ośrodkiem usługowo – przemysłowym. Gospodarka rolna pełni pierwszoplanową rolę na terenach wiejskich. Miasto odgrywa ważną rolę w systemie obsługi mieszkańców sąsiednich gmin, co wynika z pełnionej roli ośrodka powiatowego oraz centrum usługowego o znaczeniu ponadlokalnym. Funkcje produkcyjne mają znaczny udział w strukturze miejskiej i gminnej gospodarki. Transformacja systemowa w Polsce wymusiła szereg zmian, które w pierwszej dekadzie po 1989 roku niekorzystnie odbiły się także na gminie. Ograniczenie, a także zaniechanie produkcji przez ówczesne zakłady produkcyjne spowodowały wzrost bezrobocia. Wskutek powyższego realne dochody części mieszkańców gminy obniżyły się w stosunku do lat 70 – tych i 80 – tych XX wieku. Szansą na poprawę bytu pracowników oraz kooperantów upadłych

przedsiębiorstw są inwestycje zewnętrzne oraz system wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym finansowanym przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Jednocześnie prężnie rozwija się sektor usług. Sprywatyzowano handel oraz większość innych branż usługowych. Struktura i rozmieszczenie usług publicznych i nierynkowych jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. To właśnie stale rozwijający się sektor usługowy oraz zmodernizowane zakłady produkcyjne i nowo powstałe zakłady rzemieślnicze dają znaczną część miejsc pracy. Ważnym elementem gminnej gospodarki jest górnictwo i kopalnictwo. Na terenie gminy udokumentowano aż 25 złóż kopalin, z czego 12 złóż jest obecnie eksploatowanych. Pozostała grupa pracujących znajduje zatrudnienie poza granicami gminy, zwłaszcza w zakładach przemysłowych zlokalizowanych na terenie pobliskich miast. Powyższe decyduje, że gmina nie jest zagrożona bezrobociem strukturalnym. Obecny wskaźnik bezrobocia kształtuje się na zbliżonym poziomie w stosunku do innych gmin województwa dolnośląskiego i od kilku lat systematycznie spada. Niekorzystnym, nasilającym się zjawiskiem jest emigracja zarobkowa zagranicę, zwłaszcza przez najmłodszą grupę osób w wieku produkcyjnym. Standard życia jest zróżnicowany i nie można go jednoznacznie określić. Średni dochód na 1 mieszkańca kształtował się w 2008 roku na poziomie 2000 – 2500 złotych brutto i był na przeciętnym poziomie w porównaniu z innymi samorządami powiatu i województwa. Dla inwestujących przedsiębiorców gmina oferuje ulgi podatkowe, obecne i planowane rezerwy terenowe dla wprowadzenia nowych obiektów produkcyjnych i usługowych. Ponadto gmina posiada nadwyżki energii elektrycznej, cieplnej oraz wody i wolne moce przerobowe oczyszczalni ścieków, co stwarza dobre warunki dla wprowadzenia nowych inwestycji. W południowej części gminy, na terenie Parku Krajobrazowego „Doliny Bobru", wskazany jest rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnych.

Standard zamieszkania w gminie jest zróżnicowany. Na terenach wiejskich nowoczesna zabudowa jednorodzinna i zagrodowa sąsiaduje z zabudową sprzed 1945 roku, która nierzadko charakteryzuje się brakiem wyposażenia w podstawowe elementy sanitarne. Znaczne dysproporcje występują w poszczególnych częściach miasta, co dotyczy zwłaszcza obszaru Starego Miasta. Gmina dysponuje znacznymi rezerwami terenowymi dla wprowadzenia nowej zabudowy mieszkaniowej, jednak nie przekłada się to jeszcze na zwiększenie ruchu budowlanego. W związku z powyższym oczekuje się dalszego rozwoju infrastruktury technicznej, a szczególnie modernizacji szlaków komunikacyjnych, sieci wodociągowej i budowy sieci kanalizacyjnej. Pożądane jest wykorzystanie niezagospodarowanych, wolnych od zabudowy przestrzeni w obrębie śródmieścia miasta, a także rozbudowa zachodnich rejonów miasta, wskazanych do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej. Zespoły wielkoblokowej zabudowy wielorodzinnej z ubogim programem usług towarzyszących i urządzonych zespołów zieleni wymagają gruntownej modernizacji i uzupełnienia obiektami usługowymi oraz rekreacyjnymi w trwałej zabudowie o wysokich walorach estetyczno – użytkowych. Wskazana jest także kontynuacja budowy nowoczesnych i estetycznych osi spacerowo – usługowych w mieście oraz uporządkowanie terenów zielonych na obszarach wiejskich, przede wszystkim zdegradowanych, zabytkowych założeń parkowych. Obszary te wymagają opracowania programów rewitalizacyjnych, na podstawie których można przeprowadzić szereg niezbędnych inwestycji współfinansowanych przez fundusze pochodzące z Unii Europejskiej.

Należy nadmienić, że gmina posiada szereg opracowanych dokumentów o randze planistycznej i strategicznej (między innymi: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, plan rozwoju lokalnego, strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, wieloletni plan inwestycyjny, program ochrony środowiska, plan gospodarki odpadami), ujmujących szczegółowy program rozwoju miasta w perspektywie najbliższych kilkunastu lat w kontekście: gospodarki przestrzennej, ochrony wartości kulturowych, infrastruktury społecznej i technicznej oraz aktywności gospodarczych.

LITERATURA

1. Bieroński J, Pawlak W, Tomaszewski J., Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C, Lwówek Śląski, Uniwersytet Wrocławski 2001.
2. Baraniecki L, Bieroński J, Kuźniewski E, Pawlak W., *Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-32-C, Lwówek Śląski*, Uniwersytet Wrocławski 1999.
3. Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, Program Małej Retencji Wodnej w Województwie Dolnośląskim, Wrocław 2006.
4. EKO-EFEKT sp. z o.o., Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski, Warszawa 2004.
5. EKO-EFEKT sp. z o.o., Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Lwówek Śląski, Warszawa 2004.
6. EKO-EFEKT sp. z o.o., Niedziułka A., Założenia do gminnego planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy i miasta Lwówek Śląski, Warszawa 2006.
7. Fulica – Jankowski W., Inwentaryzacja Przyrodnicza Województwa Jeleniogórskiego, Lwówek Śląski, Wrocław 1999.
8. Instytut Badań Strategicznych przy Wyższej Szkole Zarządzania, The Polish Open University, Centrum Doradztwa Strategicznego w Legnicy, zespół autorski, *Strategia Rozwoju Powiatu Lwóweckiego (2000 – 2010)*, Warszawa – Legnica – Lwówek Śląski 2000.
9. Jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania sp. z o.o., zespół autorski, *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Lwówek Śląski*, Jelenia Góra 2000.
10. Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego SA, Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy i Miasta Lwówek Śląski, Lwówek Śląski 1999.
11. Kondracki J., Geografia regionalna Polski, Warszawa 2000.
12. Ministerstwo Środowiska, zespół redakcyjny, *II Polityka Ekologiczna Państwa*, Warszawa 2000.
13. Ministerstwo Środowiska, zespół redakcyjny, Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Warszawa 2002.
14. Obrębalski M., Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Lwówek Śląski – diagnoza prospektywna, Jelenia Góra 1999.
15. Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz Bolesławiec (721), Warszawa 2004.
16. Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz Lubań (757), Warszawa 2004.
17. Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz Lwówek Śląski (758), Warszawa 2004.
18. Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50000, arkusz Lwówek Śląski (0758), Warszawa 2004.
19. PLAN, Mapa Turystyczna 1:75000 Dolina Bobru, Euroregionalny Turystyczny Szlak Rowerowy ER-6, Jelenia Góra 2002.
20. PLAN, Mapa Turystyczna 1:275000 Dolny Śląsk, Lasy Regionalnej Dyrekcji Lasów państwowych we Wrocławiu, Jelenia Góra – Wrocław 2004.
21. PLAN, Mapa Turystyczna 1:75000 Powiat Lwówecki, Jelenia Góra 2004/2005.
22. PLAN, Mapa Turystyczna 1:75000 Sudety Zachodnie, Jelenia Góra 2005.
23. Progres Consulting, zespół autorski, *Plan Rozwoju Lokalnego gminy Lwówek Śląski*, Lwówek Śląski 2004.

24. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego 2007 – 2011, Wrocław 2007.
25. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2005.
26. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacyjnej dla Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2006.
27. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego, Wrocław 2002.
28. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku, Wrocław 2005.
29. Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wieloletni Program Inwestycyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013, Wrocław 2008.
30. Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Podstawowe informacje ze spisów powszechnych: gmina miejsko – wiejska Lwówek Śląski, Wrocław 2003.
31. Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego 2000, Wrocław 2000.
32. Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego 2002, Wrocław 2003.
33. Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Rocznik Statystyczny Województwa Dolnośląskiego 2003, Wrocław 2004.
34. Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *Województwo Dolnośląskie 2004*, Wrocław 2004.
35. Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *Województwo Dolnośląskie 2005*, Wrocław 2005.
36. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, *Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2004 roku*, Wrocław 2005.
37. Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.
38. www.lwowekslaski.pl, *Historia*, Lwówek Śląski 2006.
39. www.lwowekslaski.pl, *Wsie gminy Lwówek Śląski*, Lwówek Śląski 2006.
40. www.stat.gov.pl
41. Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego*, Wrocław 2002.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Gmina Lwówek Śląski – wykaz obiektów figurujących w gminnej ewidencji zabytków(wraz z rejestrem zabytków) [źródło: Dolnośląski Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura Jelenia Góra ", Jelenia Góra 2011]

L.p.	**Miejscowość**	**Adres**	**Obiekt**	**Rejestr Zabytków**	**Data**
1.	**Bielanka**		**Kościół Św Anny**	**1515**	**31.01.66**
2.	Bielanka	8	dom mieszkalny		
3.	Bielanka	10	dom mieszkalny		
4.	Bielanka	13	dom mieszkalny		
5.	Bielanka	15	dom mieszkalny		
6.	Bielanka	16	dom mieszkalny		
7.	Bielanka	18	dom mieszkalny		
8.	Bielanka	20	dom mieszkalny		
9.	Bielanka	22	dom mieszkalny		
10.	Bielanka	24	zajazd		
11.	Bielanka	28	dom mieszkalny		
12.	Bielanka	38	dom mieszkalny		
13.	Bielanka	40	dom mieszkalny		
14.	Bielanka	40	gospodarczy		
15.	Bielanka	62	dom mieszkalny		
16.	**Brunów**	**27**	**zespół pałacowy**	**486/J/1-5**	**14.01.77**
17.	**Brunów**	**27**	**zespół pałacowy**	**486/J/1-5**	**14.01.77**
18.	**Brunów**	**27**	**zespół pałacowy**	**486/J/1-5**	**14.01.77**
19.	**Brunów**	**27**	**zespół pałacowy**	**486/J/1-5**	**14.01.77**
20.	**Brunów**	**27**	**park**	**487/J**	**14.01.77**
21.	Brunów	26	zespół pałacowy		
22.	Brunów	25	zespół pałacowy		
23.	Brunów		zespół pałacowy		
24.	Brunów		zespół pałacowy		
25.	Brunów		zespół pałacowy		
26.	Brunów		most		
27.	Brunów	1	dom mieszkalny		
28.	Brunów	2	dom mieszkalny		
29.	Brunów	6	dom mieszkalny		
30.	Brunów	7	zespół młyński		
31.	Brunów	8	zespół młyński		
32.	Brunów	8	zespół młyński		

33.	Brunów	8	zespół młyński		
34.	Brunów	9	dom mieszkalny		
35.	Brunów	10	gospodarczy		
36.	Brunów	11	dom mieszkalny		
37.	Brunów	12	dom mieszkalny		
38.	Brunów	13	dom mieszkalny		
39.	Brunów	14	dom mieszkalny		
40.	Brunów	15	dom mieszkalny		
41.	Brunów	16	dom mieszkalny		
42.	Brunów	17	dom mieszkalny		
43.	Brunów	18	dom mieszkalny		
44.	Brunów	19	dom mieszkalny		
45.	Brunów	20	dom mieszkalny		
46.	Brunów	21	dom mieszkalny		
47.	Brunów	21	gospodarczy		
48.	Brunów	22	dom mieszkalny		
49.	Brunów	23	dom mieszkalny		
50.	Brunów	28	dom mieszkalny		
51.	Brunów	28	gospodarczy		
52.	Brunów	30	dom mieszkalny		
53.	Brunów	31	dom mieszkalny		
54.	Brunów	32	dom mieszkalny		
55.	Brunów	32	gospodarczy		
56.	**Chmielno**		**zespół kościelny kościół filialny pw NMP**	**A/2037/1131**	**21.09.64**
57.	Chmielno		zespół kościelny		
58.	Chmielno		zespół kościelny		
59.	Chmielno		dom mieszkalny		
60.	Chmielno	4	dom mieszkalny		
61.	Chmielno	9	dom mieszkalny		
62.	Chmielno	10	dom mieszkalny		
63.	Chmielno	14	dom mieszkalny		
64.	Chmielno	15	dom mieszkalny		
65.	Chmielno	16	dom mieszkalny		
66.	Chmielno	16	gospodarczy		
67.	Chmielno	17	dom mieszkalny		
68.	Chmielno	19	dom mieszkalny		
69.	Chmielno	20	dom mieszkalny		

70.	Chmielno	21	dom mieszkalny		
71.	Chmielno	28	dom mieszkalny		
72.	Chmielno	31	dom mieszkalny		
73.	Chmielno	32	dom mieszkalny		
74.	Chmielno	37	dom mieszkalny		
75.	Chmielno	37	gospodarczy		
76.	Chmielno	37	gospodarczy		
77.	Chmielno	39	dom mieszkalny		
78.	Chmielno	39	gospodarczy		
79.	Chmielno	42	dom mieszkalny		
80.	Chmielno	43	dom mieszkalny		
81.	Chmielno	48	dom mieszkalny		
82.	Chmielno	51	dom mieszkalny		
83.	Chmielno	52	dom mieszkalny		
84.	Chmielno	53	dom mieszkalny		
85.	Chmielno	54	dom mieszkalny		
86.	Chmielno	55b	dom mieszkalny		
87.	Chmielno	56	dom mieszkalny		
88.	Chmielno	58	dom mieszkalny		
89.	Chmielno	59	dom mieszkalny		
90.	Chmielno	62	dom mieszkalny		
91.	Chmielno	62a	gospodarczy		
92.	Chmielno	63b	dom mieszkalny		
93.	Chmielno	63	dom mieszkalny		
94.	Chmielno	64	dom mieszkalny		
95.	Chmielno	66	dom mieszkalny		
96.	Chmielno	71	dom mieszkalny		
97.	Chmielno	76	dom mieszkalny		
98.	Chmielno	80	dom mieszkalny		
99.	Chmielno	82	dom mieszkalny		
100	Chmielno	84	dom mieszkalny		
101	Chmielno	84	gospodarczy		
102	Chmielno	85	dom mieszkalny		
103	Chmielno	86	dom mieszkalny		
104	Chmielno	87	dom mieszkalny		
105	Chmielno	87	dom mieszkalny		
106	Chmielno		dom mieszkalny		
107	**Dębowy Gaj**		**kościół**		
108	**Dębowy Gaj**	**16**	**zespół pałacowy**		

109	**Dębowy Gaj**	**16**	**zespół pałacowy**		
110	Dębowy Gaj		zespół pałacowy		
111	Dębowy Gaj		zespół pałacowy		
112	Dębowy Gaj		zespół pałacowy		
113	Dębowy Gaj	**15**	zespół pałacowy		
114	Dębowy Gaj	**15**	zespół pałacowy		
115	Dębowy Gaj	**15**	zespół pałacowy		
116	Dębowy Gaj	**15**	zespół pałacowy		
117	**Dębowy Gaj**		**park**	**682/J**	**12.06.81**
118	Dębowy Gaj	2	zespół młyński		
119	Dębowy Gaj	2	zespół młyński		
120	Dębowy Gaj	2	zespół młyński		
121	Dębowy Gaj	2	zespół młyński		
122	Dębowy Gaj	3	dom mieszkalny		
123	Dębowy Gaj	4	dom mieszkalny		
124	Dębowy Gaj	5	dom mieszkalny		
125	Dębowy Gaj	8	dom mieszkalny		
126	Dębowy Gaj	9	dom mieszkalny		
127	Dębowy Gaj	15	dom mieszkalny		
128	Dębowy Gaj	18	dom mieszkalny		
129	Dębowy Gaj	19	dom mieszkalny		
130	Dębowy Gaj	21	dom mieszkalny		
131	Dębowy Gaj	22	dom mieszkalny		
132	Dębowy Gaj	26	dom mieszkalny		
133	Dębowy Gaj	27	dom mieszkalny		
134	Dębowy Gaj	29	dom mieszkalny		
135	Dębowy Gaj	32	dom mieszkalny		
136	Dębowy Gaj	32	gospodarczy		
137	Dębowy Gaj	33	dom mieszkalny		
138	Dębowy Gaj	34	dom mieszkalny		
139	Dębowy Gaj	35	dom mieszkalny		
140	Dębowy Gaj	37	dom mieszkalny		
141	Dębowy Gaj	38	dom mieszkalny		
142	Dębowy Gaj	38	gospodarczy		
143	Dębowy Gaj	39	dom mieszkalny		
144	Dębowy Gaj	39	gospodarczy		
145	Dębowy Gaj	41	dom mieszkalny		
146	Dębowy Gaj	41	gospodarczy		

147	**Dłużec**		**Kościół pw Św. Jadwigi**	**1517**	**31.01.66**
148	Dłużec	17a	dom mieszkalny		
149	Dłużec	17b	dom mieszkalny		
150	Dłużec	46	dom mieszkalny		
151	Dłużec	54	dom mieszkalny		
152	Dłużec	58	dom mieszkalny		
153	Dłużec	69	dom mieszkalny		
154	Dworek	9	zespół folwarczny		
155	Dworek	9	zespół folwarczny		
156	Dworek	8	zespół folwarczny		
157	Dworek	8	zespół folwarczny		
158	Dworek	8	zespół folwarczny		
159	Dworek	4	dom mieszkalny		
160	Dworek	4	gospodarczy		
161	Dworek	5	dom mieszkalny		
162	Dworek	5	gospodarczy		
163	Dworek	6	dom mieszkalny		
164	Dworek	6	gospodarczy		
165	Dworek	7	dom mieszkalny		
166	Dworek	7	gospodarczy		
167	Dworek	13	dom mieszkalny		
168	Dworek	14	dom mieszkalny		
169	Dworek	18	dom mieszkalny		
170	Dworek	18	gospodarczy		
171	Gaszów	10	dom mieszkalny		
172	Gaszów	11	dom mieszkalny		
173	Gaszów	15	dom mieszkalny		
174	Gaszów	16	dom mieszkalny		
175	Gaszów	16	gospodarczy		
176	Gaszów	19	dom mieszkalny		
177	Gaszów	19	gospodarczy		
178	Gaszów	25	dom mieszkalny		
179	Gaszów	28/29	dom mieszkalny		
180	Gaszów	28/29	gospodarczy		
181	Gaszów	28/29	gospodarczy		
182	Gaszów	28/29	gospodarczy		
183	Gorczyca	2	dom mieszkalny		
184	Gorczyca	3	dom mieszkalny		

185	Gorczyca	3	dom mieszkalny		
186	Gorczyca	4	dom mieszkalny		
187	Gorczyca	4	gospodarczy		
188	Gorczyca	6	dom mieszkalny		
189	Gorczyca	6	gospodarczy		
190	Gorczyca	7	dom mieszkalny		
191	Gorczyca	7	gospodarczy		
192	Gorczyca	9	dom mieszkalny		
193	Gorczyca	11	dom mieszkalny		
194	Gorczyca	15	dom mieszkalny		
195	Gorczyca	18	dom mieszkalny		
196	Gorczyca	21	dom mieszkalny		
197	Gorczyca	22	dom mieszkalny		
198	Gorczyca	23	dom mieszkalny		
199	Gorczyca	29	zespół folwarczny		
200	Gorczyca	29	zespół folwarczny		
201	Gorczyca	29	zespół folwarczny		
202	Gorczyca	29	zespół folwarczny		
203	Gorczyca	29	zespół folwarczny		
204	Gorczyca	32	dom mieszkalny		
205	Gorczyca	36	dom mieszkalny		
206	Gorczyca	39	dom mieszkalny		
207	Gradówek		trafostacja		
208	Gradówek		dom mieszkalny		
209	Gradówek	2	dom mieszkalny		
210	Gradówek	9	dom mieszkalny		
211	Gradówek	12	dom mieszkalny		
212	Gradówek	14	dom mieszkalny		
213	Gradówek	16	dom mieszkalny		
214	Gradówek	16	dom mieszkalny		
215	Gradówek	24	dom mieszkalny		
216	Gradówek	38	dom mieszkalny		
217	Gradówek	44	dom mieszkalny		
218	Gradówek	46	dom mieszkalny		
219	Gradówek	48	dom mieszkalny		
220	Gradówek	52	dom mieszkalny		
221	Gradówek	53	dom mieszkalny		
222	Gradówek	55	dom mieszkalny		
223	Gradówek	67	dom mieszkalny		

224	**Kotliska**		**kościół pw MB Śnieżnej**	**A/1134**	**08.12.09**
225	**Kotliska**		**cmentarz**	**160/A/03**	**13.06.03**
226	**Kotliska**		**Kościół pw Św. Mikołaja**	**A/2035/1133**	**21.09.64**
227	**Kotliska**		**cmentarz**	**A/2036/1065/J**	**08.12.09**
228	Kotliska	1	dom mieszkalny		
229	Kotliska	7	dom mieszkalny		
230	Kotliska	9	dom mieszkalny		
231	Kotliska	10	dom mieszkalny		
232	Kotliska	12	dom mieszkalny		
233	Kotliska	15	dom mieszkalny		
234	Kotliska	19	dom mieszkalny		
235	Kotliska	20	dom mieszkalny		
236	Kotliska	24	dom mieszkalny		
237	Kotliska	24	gospodarczy		
238	Kotliska	28	dom mieszkalny		
239	Kotliska	33	dom mieszkalny		
240	Kotliska	34	dom mieszkalny		
241	Kotliska	36	dom mieszkalny		
242	Kotliska	40	dom mieszkalny		
243	Kotliska	46	dom mieszkalny		
244	Kotliska	46	gospodarczy		
245	Kotliska	54	dom mieszkalny		
246	Kotliska	72	dom mieszkalny		
247	Kotliska	73	dom mieszkalny		
248	Kotliska	74	dom mieszkalny		
249	Kotliska	75	dom mieszkalny		
250	Kotliska	75	gospodarczy		
251	Mojesz	1	dom mieszkalny		
252	Mojesz	2	dom mieszkalny		
253	Mojesz	5	dom mieszkalny		
254	Mojesz	6	dom mieszkalny		
255	Mojesz	9	dom mieszkalny		
256	Mojesz	10	dom mieszkalny		
257	Mojesz	11	dom mieszkalny		
258	Mojesz	13	dom mieszkalny		
259	Mojesz	16	dom mieszkalny		
260	Mojesz	21	dom mieszkalny		

261	Mojesz	21	gospodarczy		
262	Mojesz	24	dom mieszkalny		
263	Mojesz	28	dom mieszkalny		
264	Mojesz	29	dom mieszkalny		
265	Mojesz	31	dom mieszkalny		
266	Mojesz	34	dom mieszkalny		
267	Mojesz	38	dom mieszkalny		
268	Mojesz	39	dom mieszkalny		
269	**Nagórze**		**pałac**	**1107/J**	**07.08.92**
270	Nagórze		park		
271	Nagórze	1	dom mieszkalny		
272	Nagórze	3	dom mieszkalny		
273	Nagórze	4	dom mieszkalny		
274	Nagórze	6	dom mieszkalny		
275	Nagórze	7	dom mieszkalny		
276	Nagórze	8	dom mieszkalny		
277	Nagórze	9	dom mieszkalny		
278	Nagórze	11	dom mieszkalny		
279	Nagórze	12	dom mieszkalny		
280	Nagórze	19	dom mieszkalny		
281	**Niwnice**		**kościół**	**876/J**	**9.01.86**
282	**Niwnice**		**cmentarz**	**1066/J**	**8.12.90**
283	**Niwnice**	19	**zespół dworski**	**621/J**	**3.04.80**
284	**Niwnice**		**zespół dworski**	**355/A/1-3/04**	**16.09.04**
285	**Niwnice**		**zespół dworski**	**355/A/1-3/04**	**16.09.04**
286	**Niwnice**		**zespół dworski**	**355/A/1-3/04**	**16.09.04**
287	**Niwnice**	**149**	**pałac**	**1128/J**	**16.03.93**
288	**Niwnice**		**park**	**679/J z dn.**	**12.06.81**
289	Niwnice		dom mieszkalny		
290	Niwnice	2	dom mieszkalny		
291	Niwnice	3	dom mieszkalny		
292	Niwnice	4	dom mieszkalny		
293	Niwnice	5	dom mieszkalny		
294	Niwnice	6	dom mieszkalny		
295	Niwnice	7	dom mieszkalny		
296	Niwnice	9	dom mieszkalny		
297	Niwnice	9	gospodarczy		
298	Niwnice	10	dom mieszkalny		
299	Niwnice	11	dom mieszkalny		
300	Niwnice	13	dom mieszkalny		
301	Niwnice	14	dom mieszkalny		

302	Niwnice	18	dom mieszkalny		
303	Niwnice	19	dom mieszkalny		
304	Niwnice	20	dom mieszkalny		
305	Niwnice	21	dom mieszkalny		
306	Niwnice	22	dom mieszkalny		
307	Niwnice	24	dom mieszkalny		
308	Niwnice	25	dom mieszkalny		
309	Niwnice	26	dom mieszkalny		
310	Niwnice	27	dom mieszkalny		
311	Niwnice	28	dom mieszkalny		
312	Niwnice	31	dom mieszkalny		
313	Niwnice	31	gospodarczy		
314	Niwnice	32	dom mieszkalny		
315	Niwnice	33	dom mieszkalny		
316	Niwnice	34	dom mieszkalny		
317	Niwnice	35	dom mieszkalny		
318	Niwnice	38	dom mieszkalny		
319	Niwnice	39	dom mieszkalny		
320	Niwnice	40	dom mieszkalny		
321	Niwnice	41	gospodarczy		
322	Niwnice	42	dom mieszkalny		
323	Niwnice	43	dom mieszkalny		
324	Niwnice	43	dom mieszkalny		
325	Niwnice	44	dom mieszkalny		
326	Niwnice	45	dom mieszkalny		
327	Niwnice	45	gospodarczy		
328	Niwnice	47	dom mieszkalny		
329	Niwnice	47	gospodarczy		
330	Niwnice	47	gospodarczy		
331	Niwnice	49	dom mieszkalny		
332	Niwnice	50	dom mieszkalny		
333	Niwnice	51	dom mieszkalny		
334	Niwnice	52	dom mieszkalny		
335	Niwnice	52	gospodarczy		
336	Niwnice	54	dom mieszkalny		
337	Niwnice	55	dom mieszkalny		
338	Niwnice	55	gospodarczy		
339	Niwnice	56	dom mieszkalny		
340	Niwnice	56	gospodarczy		

341	Niwnice	57	dom mieszkalny		
342	Niwnice	58	gospodarczy		
343	Niwnice	59	dom mieszkalny		
344	Niwnice	60	dom mieszkalny		
345	Niwnice	60	gospodarczy		
346	Niwnice	61	gospodarczy		
347	Niwnice	62	dom mieszkalny		
348	Niwnice	63	dom mieszkalny		
349	Niwnice	63	gospodarczy		
350	Niwnice	64	gospodarczy		
351	Niwnice	64	dom mieszkalny		
352	Niwnice	64	gospodarczy		
353	Niwnice	64	gospodarczy		
354	Niwnice	66	dom mieszkalny		
355	Niwnice	66	gospodarczy		
356	Niwnice	67	dom mieszkalny		
357	Niwnice	67	gospodarczy		
358	Niwnice	68	dom mieszkalny		
359	Niwnice	68	gospodarczy		
360	Niwnice	71	dom mieszkalny		
361	Niwnice	71	dom mieszkalny		
362	Niwnice	71	gospodarczy		
363	Niwnice	71	gospodarczy		
364	Niwnice	72	dom mieszkalny		
365	Niwnice	75	dom mieszkalny		
366	Niwnice	75	gospodarczy		
367	Niwnice	77	dom mieszkalny		
368	Niwnice	78	dom mieszkalny		
369	Niwnice	79	gospodarczy		
370	Niwnice	81	dom mieszkalny		
371	Niwnice	83	dom mieszkalny		
372	Niwnice	83	gospodarczy		
373	Niwnice	84	dom mieszkalny		
374	Niwnice	86	dom mieszkalny		
375	Niwnice	87	dom mieszkalny		
376	Niwnice	88	dom mieszkalny		
377	Niwnice	90	dom mieszkalny		
378	Niwnice	92	dom mieszkalny		
379	Niwnice	92	gospodarczy		

380	Niwnice	93	dom mieszkalny		
381	Niwnice	94	dom mieszkalny		
382	Niwnice	96	dom mieszkalny		
383	Niwnice	97	dom mieszkalny		
384	Niwnice	98	dom mieszkalny		
385	Niwnice	99	dom mieszkalny		
386	Niwnice	100	dom mieszkalny		
387	Niwnice	105	dom mieszkalny		
388	Niwnice	106	dom mieszkalny		
389	Niwnice	116	dom mieszkalny		
390	Niwnice	116	gospodarczy		
391	Niwnice	120	zespół folwarczny		
392	Niwnice	120	zespół folwarczny		
393	Niwnice	120	zespół folwarczny		
394	Niwnice	120	zespół folwarczny		
395	Niwnice	120	zespół folwarczny		
396	Niwnice	121	dom mieszkalny		
397	Niwnice	127	dom mieszkalny		
398	Niwnice	146	dom mieszkalny		
399	Niwnice	155	dom mieszkalny		
400	Niwnice	156	dom mieszkalny		
401	Niwnice	162	zespół folwarczny		
402	Niwnice	162	zespół folwarczny		
403	Niwnice	222	dom mieszkalny		
404	Niwnice	222	gospodarczy		
405	Pieszków	1	dom mieszkalny		
406	Pieszków	3	gospodarczy		
407	Pieszków	3	gospodarczy		
408	Pieszków	4	gospodarczy		
409	Pieszków	6	dom mieszkalny		
410	Pieszków	7	dom mieszkalny		
411	Pieszków	8	dom mieszkalny		
412	Pieszków	10	dom mieszkalny		
413	Pieszków	11	dom mieszkalny		
414	Pieszków	18	dom mieszkalny		
415	Pieszków	19	dom mieszkalny		
416	Pieszków	21	dom mieszkalny		
417	Pieszków	22	dom mieszkalny		
418	Pieszków	22	gospodarczy		

419	Pieszków	23	dom mieszkalny		
420	Pieszków	24	dom mieszkalny		
421	Pieszków	25	dom mieszkalny		
422	Płóczki Dolne	3	dom mieszkalny		
423	Płóczki Dolne	13	dom mieszkalny		
424	Płóczki Dolne	15	dom mieszkalny		
425	Płóczki Dolne	25	dom mieszkalny		
426	Płóczki Dolne	47	dom mieszkalny		
427	Płóczki Dolne	51	dom mieszkalny		
428	Płóczki Dolne	52	dom mieszkalny		
429	Płóczki Dolne	54	dom mieszkalny		
430	Płóczki Dolne	55	dom mieszkalny		
431	Płóczki Dolne	55	dom mieszkalny		
432	Płóczki Dolne	57	dom mieszkalny		
433	Płóczki Dolne	58	dom mieszkalny		
434	Płóczki Dolne	59	dom mieszkalny		
435	Płóczki Dolne	60	dom mieszkalny		
436	Płóczki Dolne	64	dom mieszkalny		
437	Płóczki Dolne	72	dom mieszkalny		
438	Płóczki Dolne	74	zespół folwarczny		
439	Płóczki Dolne	74	zespół folwarczny		
440	Płóczki Dolne	74	zespół folwarczny		
441	Płóczki Dolne	74	zespół folwarczny		
442	Płóczki Dolne	76	dom mieszkalny		
443	Płóczki Dolne	78	dom mieszkalny		
444	Płóczki Dolne	79	dom mieszkalny		
445	**Płóczki Górne**		**Kościół Pw Św. Bartłomieja**	**A/2132/1950**	**13.03.69**
446	Płóczki Górne		kościół		
447	Płóczki Górne	50	zespół młyński		
448	Płóczki Górne	50	zespół młyński		
449	Płóczki Górne	50	zespół młyński		
450	Płóczki Górne	5	dom mieszkalny		
451	Płóczki Górne	6	dom mieszkalny		
452	Płóczki Górne	7	dom mieszkalny		
453	Płóczki Górne	11	dom mieszkalny		
454	Płóczki Górne	11	dom mieszkalny		
455	Płóczki Górne	11a	dom mieszkalny		

456	Płóczki Górne	15	dom mieszkalny		
457	Płóczki Górne	17	dom mieszkalny		
458	Płóczki Górne	18	dom mieszkalny		
459	Płóczki Górne	20	dom mieszkalny		
460	Płóczki Górne	21	dom mieszkalny		
461	Płóczki Górne	26	dom mieszkalny		
462	Płóczki Górne	29	dom mieszkalny		
463	Płóczki Górne	34	dom mieszkalny		
464	Płóczki Górne	35	dom mieszkalny		
465	Płóczki Górne	36	dom mieszkalny		
466	Płóczki Górne	37	dom mieszkalny		
467	Płóczki Górne	38	dom mieszkalny		
468	Płóczki Górne	39	dom mieszkalny		
469	Płóczki Górne	42	dom mieszkalny		
470	Płóczki Górne	44	dom mieszkalny		
471	Płóczki Górne	46	dom mieszkalny		
472	Płóczki Górne	50	dom mieszkalny		
473	Płóczki Górne	53	dom mieszkalny		
474	Płóczki Górne	62	dom mieszkalny		
475	Płóczki Górne	63	pastorówka		
476	Płóczki Górne	64	dom mieszkalny		
477	Płóczki Górne	67	dom mieszkalny		
478	Płóczki Górne	68	dom mieszkalny		
479	Płóczki Górne	69	dom mieszkalny		
480	Płóczki Górne	70	dom mieszkalny		
481	Płóczki Górne	78	dom mieszkalny		
482	Płóczki Górne	79	dom mieszkalny		
483	Płóczki Górne	83	dom mieszkalny		
484	Płóczki Górne	85	dom mieszkalny		
485	Płóczki Górne	85	dom mieszkalny		
486	Płóczki Górne	86	dom mieszkalny		
487	Płóczki Górne	87	dom mieszkalny		
488	Płóczki Górne	88	dom mieszkalny		
489	Płóczki Górne	93	dom mieszkalny		
490	Płóczki Górne	95	dom mieszkalny		
491	Płóczki Górne	97	dom mieszkalny		
492	Płóczki Górne	102	dom mieszkalny		
493	Płóczki Górne	103	dom mieszkalny		
494	Płóczki Górne	110	dom mieszkalny		

495	Płóczki Górne	120	dom mieszkalny		
496	Płóczki Górne	130	dom mieszkalny		
497	Płóczki Górne	137	dom mieszkalny		
498	Płóczki Górne	139	dom mieszkalny		
499	Płóczki Górne	140	dom mieszkalny		
500	Płóczki Górne	142	dom mieszkalny		
501	Płóczki Górne	143	dom mieszkalny		
502	Płóczki Górne	145	dom mieszkalny		
503	Płóczki Górne	144	dom mieszkalny		
504	**Radłówka**		**zamek**	**960**	**13.11.61**
505	Radłówka	1	dom mieszkalny		
506	Radłówka	2	dom mieszkalny		
507	Radłówka	3	dom mieszkalny		
508	Radłówka	4	dom mieszkalny		
509	Radłówka	5	dom mieszkalny		
510	Radłówka	6	dom mieszkalny		
511	Radłówka	7	dom mieszkalny		
512	Radłówka	8	dom mieszkalny		
513	Radłówka	10	dom mieszkalny		
514	Radłówka	11	dom mieszkalny		
515	Radłówka	12	dom mieszkalny		
516	Radłówka	13	dom mieszkalny		
517	Radłówka	14	dom mieszkalny		
518	Radłówka	15	dom mieszkalny		
519	Radłówka	16	dom mieszkalny		
520	Radłówka	18	dom mieszkalny		
521	Radłówka	20	dom mieszkalny		
522	Radłówka	22	dom mieszkalny		
523	Radłówka	23	dom mieszkalny		
524	Radłówka	24	dom mieszkalny		
525	Radłówka	26	dom mieszkalny		
526	Radłówka	27	dom mieszkalny		
527	Radłówka	28	dom mieszkalny		
528	Radłówka	29	dom mieszkalny		
529	Radłówka	30	dom mieszkalny		
530	Radłówka	31	dom mieszkalny		
531	Radłówka	32	dom mieszkalny		
532	Radłówka	33	dom mieszkalny		
533	Radłówka	34	dom mieszkalny		

534	Radłówka	35	dom mieszkalny		
535	Radłówka	36	dom mieszkalny		
536	Radłówka	37	dom mieszkalny		
537	Radłówka	37	gospodarczy		
538	Radłówka	38	dom mieszkalny		
539	Radłówka	39	dom mieszkalny		
540	Radłówka	40	dom mieszkalny		
541	Radłówka	43	dom mieszkalny		
542	Radłówka	43	gospodarczy		
543	Radłówka	43	dom mieszkalny		
544	Radłówka	46	dom mieszkalny		
545	Radłówka	47	dom mieszkalny		
546	Radłówka	48	dom mieszkalny		
547	Radłówka	49	dom mieszkalny		
548	Radłówka	49	gospodarczy		
549	Radłówka	50	dom mieszkalny		
550	Radłówka	50	gospodarczy		
551	Radłówka	52	gospodarczy		
552	Radłówka	55	dom mieszkalny		
553	Radłówka	59	dom mieszkalny		
554	Radłówka	63	dom mieszkalny		
555	Radłówka	65	dom mieszkalny		
556	Radłówka	66	gospodarczy		
557	Radłówka	66	dom mieszkalny		
558	Radłówka	67	dom mieszkalny		
559	Radłówka	70	gospodarczy		
560	Radłówka	70	dom mieszkalny		
561	Radłówka		dom mieszkalny		
562	Radłówka		gospodarczy		
563	Radłówka		pomnik		
564	Radłówka		remiza strażacka		
565	Radłówka		trafostacja		
566	Rakowice Małe	3	dom mieszkalny		
567	Rakowice Małe	6	dom mieszkalny		
568	Rakowice Małe	9	dom mieszkalny		
569	Rakowice Małe	16	dom mieszkalny		
570	Rakowice Małe	18	dom mieszkalny		
571	Rakowice Małe	19	dom mieszkalny		
572	Rakowice Małe	24	dom mieszkalny		

573	Rakowice Małe	27	dom mieszkalny		
574	Rakowice Małe	29	dom mieszkalny		
575	Rakowice Małe	32	dom mieszkalny		
576	Rakowice Małe	36	dom mieszkalny		
577	Rakowice Małe	37	dom mieszkalny		
578	Rakowice Małe	39	dom mieszkalny		
579	Rakowice Małe	43	dom mieszkalny		
580	Rakowice Wielkie		park		
581	**Rakowice Wielkie**		**wieża mieszkalna**	**965**	**13.11.61**
582	**Rakowice Wielkie**		**wieża mieszkalna**	**964**	**13.11.61.**
583	Rakowice Wielkie	2	dom mieszkalny		
584	Rakowice Wielkie	3	dom mieszkalny		
585	Rakowice Wielkie	11	dom mieszkalny		
586	Rakowice Wielkie	14	dom mieszkalny		
587	Rakowice Wielkie	16	dom mieszkalny		
588	Rakowice Wielkie	17	dom mieszkalny		
589	Rakowice Wielkie	18	dom mieszkalny		
590	Rakowice Wielkie	19	dom mieszkalny		
591	Rakowice Wielkie	22	dom mieszkalny		
592	Rakowice Wielkie	25	dom mieszkalny		
593	Rakowice Wielkie	29	dom mieszkalny		
594	Rakowice Wielkie	31	dom mieszkalny		
595	Rakowice Wielkie	32	dom mieszkalny		
596	Rakowice Wielkie	36	dom mieszkalny		
597	Rakowice Wielkie	43	dom mieszkalny		
598	Rakowice Wielkie	44	dom mieszkalny		
599	Rakowice Wielkie	45	dom mieszkalny		
600	Radomiłowice	2	dom mieszkalny		
601	Radomiłowice	6	dom mieszkalny		
602	**Skała**		**zespół pałacowy**	**273**	**11.05.51.**
603	Skała		zespół pałacowy		
604	Skała	31	zespół pałacowy		
605	Skała		zespół pałacowy		
606	**Skała**		**park**	**676/J**	**12.06.81**
607	Skała	4	dom mieszkalny		
608	Skała	5	dom mieszkalny		
609	Skała	5	dom mieszkalny		
610	Skała	8	dom mieszkalny		
611	Skała	9	dom mieszkalny		

612	Skała	15	dom mieszkalny		
613	Skała	16	dom mieszkalny		
614	Skała	17	dom mieszkalny		
615	Skała	21	dom mieszkalny		
616	Skała	27	dom mieszkalny		
617	Skała	33	dom mieszkalny		
618	Skorzynice		stacja kolejowa		
619	Skorzynice	2	dom mieszkalny		
620	Skorzynice	3	dom mieszkalny		
621	**Skorzynice**	**5**	**dom mieszkalny**	**797/J**	**18.08.83.**
622	Skorzynice	10	dom mieszkalny		
623	Skorzynice	11	dom mieszkalny		
624	Skorzynice	12	dom mieszkalny		
625	Skorzynice	18	dom mieszkalny		
626	Skorzynice	20	dom mieszkalny		
627	Skorzynice	27	dom mieszkalny		
628	Skorzynice	29	dom mieszkalny		
629	Skorzynice	31	zespół dworski		
630	Skorzynice	31	zespół dworski		
631	Skorzynice	31	zespół dworski		
632	Skorzynice	31	zespół dworski		
633	Skorzynice	31	zespół dworski		
634	Skorzynice	33	dom mieszkalny		
635	Skorzynice	34	dom mieszkalny		
636	Skorzynice	45	dom mieszkalny		
637	Skorzynice	47	dom mieszkalny		
638	Skorzynice	47	gospodarczy		
639	Skorzynice	55	dom mieszkalny		
640	Skorzynice	56	dom mieszkalny		
641	Skorzynice	64	dom mieszkalny		
642	Skorzynice	66	dom mieszkalny		
643	Skorzynice	102	dom mieszkalny		
644	Skorzynice	112	dom mieszkalny		
645	**Sobota**		**zespół kościelny pw Św. Piotra i Pawła oraz cmentarz**	**929/J**	**14.06.89.**
646	**Sobota**		**zespół kościelny**	**929/J**	**14.06.89.**
647	Sobota		zespół kościelny		
648	Sobota		zespół kościelny		

649	**Sobota**		**park**	**794/J**	**28.07.83.**
650	Sobota		dom mieszkalny		
651	Sobota		inne		
652	Sobota	1	dom mieszkalny		
653	Sobota	2	dom mieszkalny		
654	Sobota	4	dom mieszkalny		
655	Sobota	9	dom mieszkalny		
656	Sobota	21	dom mieszkalny		
657	Sobota	23	dom mieszkalny		
658	Sobota	25	dom mieszkalny		
659	Sobota	27	dom mieszkalny		
660	Sobota	28	dom mieszkalny		
661	Sobota	32	dom mieszkalny		
662	Sobota	40	dom mieszkalny		
663	Sobota	43	dom mieszkalny		
664	Sobota	44	dom mieszkalny		
665	Sobota	47	dom mieszkalny		
666	Sobota	48	dom mieszkalny		
667	Sobota	51	dom mieszkalny		
668	Sobota	53	gospodarczy		
669	Sobota	54a	zespół folwarczny		
670	Sobota	54a	zespół folwarczny		
671	Sobota	54a	zespół folwarczny		
672	Sobota	57	dom mieszkalny		
673	Ustronie	3	dom mieszkalny		
674	Ustronie	4	dom mieszkalny		
675	Ustronie	7	dom mieszkalny		
676	Ustronie	7	dom mieszkalny		
677	Ustronie	8	dom mieszkalny		
678	Ustronie	13	dom mieszkalny		
679	Ustronie	14	zajazd		
680	Ustronie	16/17	zespół folwarczny		
681	Ustronie	16/17	zespół folwarczny		
682	Ustronie	16/17	zespół folwarczny		
683	Ustronie	16/17	zespół folwarczny		
684	Ustronie	19	dom mieszkalny		
685	Ustronie	21	dom mieszkalny		
686	Ustronie	23	dom mieszkalny		
687	Ustronie	25	dom mieszkalny		

688	Ustronie	32	dom mieszkalny		
689	Ustronie	35	dom mieszkalny		
690	Ustronie	36	dom mieszkalny		
691	Ustronie	38	dom mieszkalny		
692	Ustronie	38	dom mieszkalny		
693	Ustronie	40	dom mieszkalny		
694	Ustronie	45	dom mieszkalny		
695	Ustronie	47	dom mieszkalny		
696	Ustronie	53	dom mieszkalny		
697	Ustronie	56	dom mieszkalny		
698	Ustronie	57	dom mieszkalny		
699	Ustronie	60	dom mieszkalny		
700	Ustronie	62	dom mieszkalny		
701	Ustronie	65	dom mieszkalny		
702	Włodzice Małe	1	zespół folwarczny		
703	Włodzice Małe	2	zespół folwarczny		
704	Włodzice Małe	2a	zespół folwarczny		
705	Włodzice Małe	2a	zespół folwarczny		
706	Włodzice Małe	3	gospodarczy		
707	Włodzice Małe	3	dom mieszkalny		
708	Włodzice Małe	5	dom mieszkalny		
709	Włodzice Małe	5	gospodarczy		
710	Włodzice Małe	6	dom mieszkalny		
711	Włodzice Małe	7	dom mieszkalny		
712	Włodzice Małe	8	dom mieszkalny		
713	Włodzice Małe	8	gospodarczy		
714	Włodzice Małe	8	gospodarczy		
715	Włodzice Małe	9	gospodarczy		
716	Włodzice Małe	9	dom mieszkalny		
717	Włodzice Małe	10	dom mieszkalny		
718	Włodzice Małe	10	gospodarczy		
719	Włodzice Małe	12	dom mieszkalny		
720	Włodzice Małe	13-13a	dom mieszkalny		
721	**Włodzice Małe**	**15**	**dom mieszkalny**	**645/J**	**04.08.80 r.**
722	Włodzice Małe		przemysłowy		
723	Włodzice Małe	18	dom mieszkalny		
724	Włodzice Małe	22	dom mieszkalny		
725	Włodzice Małe	24	dom mieszkalny		
726	Włodzice Małe		gospodarczy		

727	Włodzice Małe	25	dom mieszkalny		
728	Włodzice Małe	26	dom mieszkalny		
729	Włodzice Małe	26	gospodarczy		
730	Włodzice Małe	27	dom mieszkalny		
731	Włodzice Małe	28	dom mieszkalny		
732	Włodzice Małe	28	gospodarczy		
733	Włodzice Małe	29	dom mieszkalny		
734	Włodzice Małe	30	dom mieszkalny		
735	Włodzice Małe	30	gospodarczy		
736	Włodzice Małe	32	dom mieszkalny		
737	Włodzice Małe	33	dom mieszkalny		
738	Włodzice Małe	33	gospodarczy		
739	Włodzice Małe	34	dom mieszkalny		
740	Włodzice Małe	39	dom mieszkalny		
741	Włodzice Małe	39	gospodarczy		
742	Włodzice Małe	40	dom mieszkalny		
743	Włodzice Małe	43	dom mieszkalny		
744	Włodzice Małe		dom mieszkalny		
745	Włodzice Małe		gospodarczy		
746	Włodzice Małe	45	dom mieszkalny		
747	Włodzice Małe	45	gospodarczy		
748	Włodzice Małe	46	dom mieszkalny		
749	Włodzice Małe	46	gospodarczy		
750	Włodzice Małe	47	dom mieszkalny		
751	Włodzice Małe	48	dom mieszkalny		
752	Włodzice Małe	48	gospodarczy		
753	Włodzice Małe	49	dom mieszkalny		
754	Włodzice Małe	50	dom mieszkalny		
755	Włodzice Małe	52	dom mieszkalny		
756	Włodzice Małe	52	gospodarczy		
757	Włodzice Małe	53	dom mieszkalny		
758	Włodzice Małe	54	dom mieszkalny		
759	Włodzice Małe	54	gospodarczy		
760	Włodzice Małe	56	dom mieszkalny		
761	Włodzice Małe	57	dom mieszkalny		
762	Włodzice Małe	58	dom mieszkalny		
763	Włodzice Małe		trafostacja		
764	Włodzice Małe		przemysłowy		
765	**Włodzice Wielkie**		**Kościół**	**A/2003/1030**	**18.01.64 r.**

			pw Św. Michała Archanioła		
766	Włodzice Wielkie	34	zespół kościelny		
767	Włodzice Wielkie		zespół kościelny		
768	Włodzice Wielkie		zespół kościelny		
769	Włodzice Wielkie		kościół		
770	Włodzice Wielkie	4	dom mieszkalny		
771	Włodzice Wielkie	5	gospodarczy		
772	Włodzice Wielkie	6	dom mieszkalny		
773	Włodzice Wielkie	7	zespół przemysłowy		
774	Włodzice Wielkie	7a	zespół przemysłowy		
775	Włodzice Wielkie	9	dom mieszkalny		
776	Włodzice Wielkie	9	gospodarczy		
777	Włodzice Wielkie	13	dom mieszkalny		
778	Włodzice Wielkie	13	gospodarczy		
779	Włodzice Wielkie	15	dom mieszkalny		
780	Włodzice Wielkie	15	gospodarczy		
781	Włodzice Wielkie	16	dom mieszkalny		
782	Włodzice Wielkie	16	gospodarczy		
783	Włodzice Wielkie	16	gospodarczy		
784	Włodzice Wielkie	17	dom mieszkalny		
785	Włodzice Wielkie	23	dom mieszkalny		
786	Włodzice Wielkie	23	gospodarczy		
787	Włodzice Wielkie	25	dom mieszkalny		
788	Włodzice Wielkie	27	dom mieszkalny		
789	Włodzice Wielkie	28	dom mieszkalny		
790	Włodzice Wielkie	28	dom mieszkalny		
791	Włodzice Wielkie	28	gospodarczy		
792	Włodzice Wielkie	32	szkoła		
793	Włodzice Wielkie	33	pastorówka		
794	Włodzice Wielkie	36	dom mieszkalny		
795	Włodzice Wielkie	36	gospodarczy		
796	Włodzice Wielkie	37	dom mieszkalny		
797	Włodzice Wielkie	38	dom mieszkalny		
798	Włodzice Wielkie	38	gospodarczy		
799	Włodzice Wielkie	45	dom mieszkalny		
800	Włodzice Wielkie	45	gospodarczy		
801	Włodzice Wielkie	46	dom mieszkalny		
802	Włodzice Wielkie	46	gospodarczy		

803	Włodzice Wielkie	47	dom mieszkalny		
804	Włodzice Wielkie	48	dom mieszkalny		
805	Włodzice Wielkie	48	gospodarczy		
806	Włodzice Wielkie	49	dom mieszkalny		
807	Włodzice Wielkie	50	dom mieszkalny		
808	Włodzice Wielkie	52	dom mieszkalny		
809	Włodzice Wielkie	53	dom mieszkalny		
810	Włodzice Wielkie	53	gospodarczy		
811	Włodzice Wielkie	53	dom mieszkalny		
812	Włodzice Wielkie	55	dom mieszkalny		
813	Włodzice Wielkie	55	gospodarczy		
814	Włodzice Wielkie	55	gospodarczy		
815	Włodzice Wielkie	55	gospodarczy		
816	Włodzice Wielkie	64	dom mieszkalny		
817	Włodzice Wielkie	76	dom mieszkalny		
818	Włodzice Wielkie	78	dom mieszkalny		
819	Włodzice Wielkie	78	gospodarczy		
820	Włodzice Wielkie		publiczne		
821	Włodzice Wielkie		trafostacja		
822	**Zbylutów**		**Kościół pw Wniebowzięcia NMP**	**A/2038/1031**	**18.01.64**
823	Zbylutów	128	zespół kościelny		
824	Zbylutów	128	zespół kościelny		
825	Zbylutów		zespół kościelny		
826	Zbylutów		publiczne		
827	Zbylutów		dom mieszkalny		
828	Zbylutów		dom mieszkalny		
829	Zbylutów	1	dom mieszkalny		
830	Zbylutów	3	dom mieszkalny		
831	Zbylutów	11	dom mieszkalny		
832	Zbylutów	17	dom mieszkalny		
833	Zbylutów	25	dom mieszkalny		
834	Zbylutów	26	dom mieszkalny		
835	Zbylutów	28	dom mieszkalny		
836	**Zbylutów**	**31**	**dom mieszkalny**	**795/J**	**1983**
837	Zbylutów	34	dom mieszkalny		
838	Zbylutów	39	dom mieszkalny		
839	Zbylutów	46	dom mieszkalny		

840	Zbylutów	50	dom mieszkalny		
841	Zbylutów	51	dom mieszkalny		
842	Zbylutów	53b	dom mieszkalny		
843	Zbylutów	53b	gospodarczy		
844	Zbylutów	53b	gospodarczy		
845	Zbylutów	54	dom mieszkalny		
846	Zbylutów	55	dom mieszkalny		
847	Zbylutów	59	dom mieszkalny		
848	Zbylutów	63	dom mieszkalny		
849	Zbylutów	65	dom mieszkalny		
850	Zbylutów	69	dom mieszkalny		
851	Zbylutów	72	dom mieszkalny		
852	Zbylutów	73	dom mieszkalny		
853	Zbylutów	76	gospodarczy		
854	Zbylutów	76	dom mieszkalny		
855	Zbylutów	76a	gospodarczy		
856	Zbylutów	77	dom mieszkalny		
857	Zbylutów	82	dom mieszkalny		
858	Zbylutów	83	dom mieszkalny		
859	Zbylutów	85	dom mieszkalny		
860	Zbylutów	87	dom mieszkalny		
861	Zbylutów	101	dom mieszkalny		
862	Zbylutów	103	dom mieszkalny		
863	Zbylutów	105	dom mieszkalny		
864	Zbylutów	112	dom mieszkalny		
865	Zbylutów	114	dom mieszkalny		
866	Zbylutów	118	dom mieszkalny		
867	Zbylutów	119	dom mieszkalny		
868	Zbylutów	128	plebania		
869	Zbylutów	128	gospodarczy		
870	Zbylutów	129	dom mieszkalny		
871	Zbylutów	130	dom mieszkalny		
872	Zbylutów	141	dom mieszkalny		
873	**Żerkowice**		**Kościół pw MB Różańcowej**	**A/2173/796/J**	**18.08.83**
874	Żerkowice	40	zespół młyński		
875	Żerkowice	40	zespół młyński		
876	Żerkowice	40	zespół młyński		

877	Żerkowice	40	zespół młyński		
878	Żerkowice	40	zespół młyński		
879	Żerkowice	40	zespół młyński		
880	Żerkowice	40	zespół młyński		
881		40	zespół młyński		
882	Żerkowice	2	dom mieszkalny		
883	Żerkowice	4	dom mieszkalny		
884	Żerkowice	5	dom mieszkalny		
885	Żerkowice	10	dom mieszkalny		
886	Żerkowice	16	dom mieszkalny		
887	Żerkowice	20	dom mieszkalny		
888	Żerkowice	21	dom mieszkalny		
889	Żerkowice	28	dom mieszkalny		
890	Żerkowice	30	dom mieszkalny		
891	Żerkowice	31	dom mieszkalny		
892	Żerkowice	34	dom mieszkalny		
893	Żerkowice	36	dom mieszkalny		
894	Żerkowice	42	dom mieszkalny		

Załącznik nr 2. Miasto Lwówek Śląski – wykaz obiektów figurujących w rejestrze zabytków [źródło: Dolnośląski Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura Jelenia Góra ", Jelenia Góra 2011]

1) Mury obronne z wieżami i basztami:
   a) basteja Archonattiego, al. Wojska Polskiego, nr rej. 338 z dn. 13.11.56 r.,
   b) basteja w zespole murów miejskich, al. Wojska Polskiego, nr rej. 338 z dn. 13.11.59 r.,
   c) baszta i basteja przy browarze, al. Wojska Polskiego, nr rej. 338 z dn. 13.11.56 r.,
   d) baszta z bramką, ul. M. Konopnickiej, nr rej. 338 z dn. 13.11.56 r.,
   e) baszta, ul. Kościelna 31, nr rej. 338 z dn. 13.11.56 r.,
   f) baszta, ul. Murarska 3, nr rej. 338 z dn. 13.11.56 r.,
   g) baszta, ul. Murarska 3a, nr rej. 338 z dn. 13.11.56 r.,
   h) baszta, ul. Murarska 4, nr rej. 338 z dn. 13.11.56 r.,
   i) baszta, ul. Traugutta, nr rej. 338 z dn. 13.11.59 r.,
   j) wieża Baszty Bolesławieckiej, ul. Przyjaciół Żołnierza, nr rej. 623 z dn. 01.09.59 r.,
   k) baszta Lubańska, ul. E. Orzeszkowej, nr rej. 623 z dn. 01.09.59 r.;
2) Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, ul. Kościelna, nr rej. A/1977/75 z dn. 25.11.49 r.;
3) Dawna Komandoria Joannitów, ul. Kościelna 29, nr rej. 799/J z dn. 24.08.83 r.;
4) Kaplica cmentarna p.w. św. Krzyża, ul. Kościelna, nr rej. 798/J z dn. 24.08.83 r.;
5) Zespół klasztorny Franciszkanów:
   a) kościół św. Franciszka z Asyżu, ul. Szkolna/Malinowskiego, nr rej. 1963 z dn. 28.06.71 r.,
   b) klasztor, ul. Szkolna 3, nr rej. 1963 z dn. 28.06.71 r.;
6) Wieża kościoła ewangelickiego, ul. Malinowskiego, nr rej. 1525 z dn. 31.05.66 r.;
7) Planty miejskie, al. Wojska Polskiego, nr rej. 1211/J z dn. 22.06.95 r.;
8) Ratusz, pl. Wolności 1, nr rej. 62 z dn. 29.03.49 r.;
9) Dom mieszkalny (budynek dawnych Ław Chlebowych i Obuwniczych), pl. Wolności 21, nr rej. 1029 z dn. 18.01.64 r.;
10) Dom mieszkalny, pl. Wolności 22, nr rej. 330 z dn. 06.11.56 r.;
11) Dom mieszkalny, pl. Wolności 23, nr rej. 330 z dn. 06.11.56 r.;
12) Dom mieszkalny, pl. Wolności 24, nr rej. 330 z dn. 06.11.56 r.;
13) Dom mieszkalny, pl. Wolności 25, nr rej. 330 z dn. 06.11.56 r.;
14) Dom mieszkalny, pl. Wolności 26, nr rej. 330 z dn. 06.11.56 r.;
15) Dom mieszkalny, pl. Wolności 27, nr rej. 330 z dn. 06.11.56 r.;
16) Dom mieszkalny, ul. Szpitalna 1, nr rej. 1965 z dn. 09.09.71 r.;
17) Dom mieszkalny, ul. Szpitalna 3, nr rej. 1965 z dn. 09.09.71 r.;
18) Cmentarz, al. Wojska Polskiego:
   a) kaplica Hochbergów, nr rej. 908/J z dn. 15.12.87 r.,
   b) brama wejściowa, nr rej. 908/J z dn. 15.12.87 r.,
   c) kaplica, nr rej. 908/J z dn. 15.12.87 r.;
19) Jaśkiewicza 29, dom mieszkalny, nr rej. 800/J z dn. 24.08.83 r.
20) Pałac, ul. Pałacowa 4, nr rej. 274 z dn. 11.05.51.,

Załącznik nr 3. Miasto Lwówek Śląski – wykaz obiektów figurujących w gminnej ewidencji zabytków [źródło: Dolnośląski Urząd Ochrony Zabytków, Delegatura Jelenia Góra ", Jelenia Góra 2011]

1) Budynki przylegające do murów obronnych:
   a) dom gospodarczy, ul. Traugutta, 3 ćw. XIX w.,
   b) dom mieszkalny, ul. Murarska 10, XV-XVI w., pocz. XIX w.,
   c) dom mieszkalny, ul Murarska 14, XV-XVI w., pocz. XIX w.,
   d) dom gospodarczo – usługowy, ul. Przyjaciół Żołnierza 1, 4 ćw. XIX w.,
   e) dom mieszkalny, ul. Zamkowa 2, 1 poł. XIX w., pocz. XX w.;
2) Pomnik poległych w I wojnie światowej położony na obszarze plant miejskich, ok. 1920 r.;
3) 10 Dywizji 4, dom mieszkalny, k. XIX w.;
4) Browarna 1, dom mieszkalny, XVIII – XX w.;
5) Browarna 2, dom mieszkalny, łuki w przejściu pomiędzy budynkami przy ul. Browarnej 1 i Browarnej 2, XVIII w., przeb. XIX w.;
6) Górna 2, dom mieszkalny, l. 20-30 XX w.;
7) Górna 4, dom mieszkalny, l. 20-30 XX w.;
8) Górna 8, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
9) Górna/Zwycięzców, dom gospodarczy, pocz. XX w.;
10) Gryfowska 1, dom mieszkalny, l. 20. XX w.;
11) Jana Pawła II, dawny areszt, 4 ćw. XIX w. l. 70. XX w.;
12) Jana Pawła II 1, willa i bramka przed budynkiem, ok. 1910 r.;
13) Jana Pawła II 2, dom mieszkalny, k. XIX w.;
14) Jana Pawła II 2a, willa, ok. 1900 r.;
15) Jana Pawła II 2b, willa, pocz. XX w.;
16) Jana Pawła II 3, willa, k. XIX w.;
17) Jana Pawła II 4, dom mieszkalny, ok. 1905 r.;
18) Jana Pawła II 5, willa, ok. 1910-15 r.;
19) Jana Pawła II 7, dom mieszkalny, ok. 1920 r.;
20) Jana Pawła II 8, dom mieszkalny, ok. 1900 r.;
21) Jana Pawła II 9, dom mieszkalny, l. 20-30. XX w.;
22) Jana Pawła II 10, dom mieszkalny, ok. 1905 r.;
23) Jana Pawła II 11, dom mieszkalny, ok. 1920 r.;
24) Jana Pawła II 12, dom mieszkalny, ob. Komenda Policji, pocz. XX w.;
25) Jana Pawła II 13-15, dom mieszkalny, l. 20-30. XX w.;
26) Jana Pawła II 14-16, dom mieszkalny, ok. 1915 r.;
27) Jana Pawła II 17, dom mieszkalny, ok. 1920 r.;
28) Jana Pawła II 19, Związek Nauczycielstwa Polskiego, ok. 1920 r.;
29) Jana Pawła II 21, willa, ok. 1920 r.;
30) Jana Pawła II 23, dom mieszkalny, l. 20-30. XX w.;
31) Jana Pawła II 27, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
32) Konopnickiej 1, dom mieszkalny, ok. 1910 – 15 r.;
33) Konopnickiej 2, dom mieszkalny, pocz. XX w.;

34) Kościelna 12, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
35) Kościelna 21, Rejonowa Stacja Krwiodawstwa, Caritas, szpital, 1786 r. k. XIX w.;
36) Kościelna 23, dom mieszkalny, XVIII w., k. XIX w.;
37) Kościelna 25, dom mieszkalny, ok. 1800 r.;
38) Kościelna 27, dom parafialny, XVIII/XIX w.;
39) Krawczyńskiego 2, dom mieszkalny, 2 poł. XVIII w., k. XIX w.;
40) Krawczyńskiego 6, dom mieszkalny, k. XIX w.;
41) Krawczyńskiego 8, dom mieszkalny, 1720 r., 3 ćw. XIX w.;
42) Krawczyńskiego 8, dom gospodarczy, pocz. XIX w.;
43) Krawczyńskiego 12, dom mieszkalny, XIV–XVI w., XIX w., pocz. XX w.;
44) Krawczyńskiego 15, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
45) Krótka 1, dom mieszkalny, XVI, XVIII/XIX w.;
46) Malinowskiego 1, dom mieszkalny, pocz. XIX w.;
47) Malinowskiego 3, dom mieszkalny, pocz. XIX w.;
48) Malinowskiego 5, dom mieszkalny, XVIII/XIX w.;
49) Malinowskiego 7, dom mieszkalny, XVIII/XIX w.;
50) Malinowskiego 9, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
51) Malinowskiego 10, dom mieszkalny, k. XVIII w., XIX w.;
52) Malinowskiego 11, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
53) Malinowskiego 13, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
54) Malinowskiego 19, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
55) Malinowskiego 21, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
56) Malinowskiego 23, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
57) Morcinka 3a i 3b, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
58) Murarska 6, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
59) Murarska 15, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
60) Murarska 16, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
61) Obrońców Pokoju 1, willa, ob. Prokuratura, ok. 1915 r.;
62) Orzeszkowej 12, dom mieszkalny, XVIII, XIX w., ok. 1915 r.;
63) Orzeszkowej 26, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
64) Orzeszkowej 27, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
65) Orzeszkowej 28, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
66) Orzeszkowej 29, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
67) Orzeszkowej 30, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
68) Orzeszkowej 31, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
69) Orzeszkowej 32-34, dom mieszkalny, XVIII, XIX w., 1969 r.;
70) Orzeszkowej 36, dom mieszkalny, XVIII, XIX w.;
71) Orzeszkowej 55, dom mieszkalny, 1901 r.;
72) Oświęcimska 1, dom mieszkalno - gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
73) Oświęcimska 3, dom mieszkalny w zespole d. rzeźni, pocz. XX w.;
74) Oświęcimska 5, dom mieszkalny, l. 20. XX w.;
75) Park miejski, pawilon, pocz. XX w.;
76) Partyzantów 1, willa, XIX/XX w.;
77) Partyzantów 2, willa, ok. 1900 r.;
78) Partyzantów 3, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
79) Partyzantów 4, dom mieszkalny, 1897 r.;
80) Partyzantów 5, dom mieszkalny, pocz. XX w.;

81) Partyzantów 6, dom mieszkalny, 1906 r.;
82) Partyzantów 7, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
83) Partyzantów 8, dom mieszkalny, ok. 1900-05 r.;
84) Partyzantów 9, dom mieszkalny, ok. 1905 r.;
85) Partyzantów 11, dom mieszkalny, k. XIX w.;
86) Partyzantów 13, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
87) Partyzantów 14, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
88) Partyzantów 15, dom mieszkalny, ok. 1910 r.;
89) Partyzantów 19, dom mieszkalny, ok. 1915 r.;
90) Pl. Wolności, fontanna Sukienników, 1609 r., ok. 1920 r.;
91) Pl. Wolności, fontanna z Lwem, 1711 r., ok. 1772 r.;
92) Przyjaciół Żołnierza 2, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
93) Przyjaciół Żołnierza 3, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
94) Przyjaciół Żołnierza 3a, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
95) Przyjaciół Żołnierza 4, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
96) Przyjaciół Żołnierza 5, dom mieszkalny, ob. Ośrodek Kultury, 1794 r., l. 70. XX w.;
97) Przyjaciół Żołnierza 6, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
98) Przyjaciół Żołnierza 7, dom mieszkalny, 1 ćw. XIX w.;
99) Przyjaciół Żołnierza 7, dom gospodarczy, 4 ćw. XIX w.;
100) Przyjaciół Żołnierza 8, dom mieszkalny, 1789 r., pocz. XX w.;
101) Przyjaciół Żołnierza 8, stodoła, 2 ćw. XIX w.;
102) Przyjaciół Żołnierza 10, dom mieszkalny, kamienne ogrodzenie, brama wjazdowa, 2 ćw. XIX w.;
103) Przyjaciół Żołnierza 11, dom mieszkalny, brama wjazdowa, 3 ćw. XIX w.;
104) Przyjaciół Żołnierza 12, dom mieszkalny, k. XIX w.;
105) Przyjaciół Żołnierza 12, dom gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
106) Przyjaciół Żołnierza 13, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
107) Przyjaciół Żołnierza 14, dom gospodarczy, 4 ćw. XIX w.;
108) Przyjaciół Żołnierza 15, dom mieszkalny, ok. 1911 r.;
109) Przyjaciół Żołnierza 16a, willa, ok. 1890 r.;
110) Przyjaciół Żołnierza 17, dom mieszkalny, k. XIX w.;
111) Przyjaciół Żołnierza 19, dom mieszkalny, k. XX w.;
112) Przyjaciół Żołnierza 23, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
113) Przyjaciół Żołnierza, krzyż pokutny (przed wiaduktem kolejowym, przy zakończeniu ulicy), XVI w.;
114) Sienkiewicza 2, dom mieszkalny, XVIII/XIX w., pocz. XX w.;
115) Sienkiewicza 4, dom mieszkalny, XVIII/XIX w., pocz. XX w.;
116) Sienkiewicza 6, dom mieszkalny, XVIII w., 3 ćw. XIX w.;
117) Sienkiewicza 8, dom mieszkalny, k. XVIII w., 3 ćw. XIX w.;
118) Sienkiewicza 10, dom mieszkalny, k. XVIII w., 4 ćw. XIX w.;
119) Sienkiewicza 12, dom mieszkalny, XVIII/XIX w., pocz. XX w.;
120) Sienkiewicza 14, dom mieszkalny, XVIII/XIX w., pocz. XX w.;
121) Sienkiewicza 36, dom mieszkalny, k. XIX w.;
122) Sienkiewicza 38, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
123) Sienkiewicza 40, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
124) Sienkiewicza 42, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w., pocz. XX w.;
125) Sikorskiego 4, dom mieszkalny, ok. 1920 r.;

126) Sikorskiego 6, dom mieszkalny, ok. 1920 r.;
127) Sikorskiego 8, dom mieszkalny, ok. 1930 r.;
128) Stogryna 1 – 3, dom mieszkalny, XVIII w., 4 ćw. XIX w.;
129) Stogryna 2, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
130) Stogryna 2, Kościół zielonoświątkowy. Zbór „Betania”, 4 ćw. XIX w.;
131) Stogryna 5, dom mieszkalny, poł. XIX w.;
132) Szkolna 3, dom mieszkalny z bramą, XVIII w. 4 ćw. XIX w.;
133) Szkolna 4, szpital, XVIII w., 4 ćw. XIX w.;
134) Szpitalna 4, dom mieszkalny;
135) Traugutta 1, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
136) Traugutta 4, dom mieszkalny, k. XIX w.;
137) Traugutta 7, „Browar”, 1882-1892, 1974/1983;
138) Traugutta 9, dom mieszkalny, 2 poł. XIX w.;
139) Traugutta 13, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
140) Traugutta 15, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w., pocz. XX w.;
141) Traugutta 17, dom mieszkalny, k. XIX w.;
142) Traugutta, słodownia, 1898 r.;
143) Wojska Polskiego 1, szkoła, ok. 1900 r.;
144) Wojska Polskiego 2, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
145) Wojska Polskiego 3, dom mieszkalny, ok. 1920 r.;
146) Wojska Polskiego 4, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
147) Wojska Polskiego 5, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
148) Wojska Polskiego 6, dom mieszkalny, 1914 r.;
149) Wojska Polskiego 7, Sąd Rejonowy, pocz. XX w.;
150) Wojska Polskiego 7a, dom mieszkalny, k. XIX w.;
151) Wojska Polskiego 8, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
152) Wojska Polskiego 9, dom mieszkalny, kon. XIX w.;
153) Wojska Polskiego 10, dom mieszkalny, k. XIX w.;
154) Wojska Polskiego 18, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
155) Wojska Polskiego 21, Przedszkole, 1905 r.;
156) Wojska Polskiego 23, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
157) Wojska Polskiego 24, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
158) Wojska Polskiego 26, dom mieszkalny, XVIII / XIX w.;
159) Wojska Polskiego 27, Urząd Gminy i Miasta Lwówek Śląski, k. XIX w.;
160) Wojska Polskiego 27, dom gospodarczy Urzędu Gminy i Miasta Lwówek Śląski, k. XIX w.;
161) Wojska Polskiego 28, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
162) Wojska Polskiego 29, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
163) Wojska Polskiego 31, dom mieszkalny, ok. 1900 r.;
164) Wojska Polskiego 32, dom mieszkalny, ok. 1920 r.;
165) Zamkowa 1, dom mieszkalny, XVI w., 2 poł. XIX w., l. 90 XX w.;
166) Zwycięzców 8, dom mieszkalny, 1934 r.;
167) Zwycięzców 10, dom mieszkalny, ok. 1920 r.;
168) Zwycięzców 15, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
169) Zwycięzców 17, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
170) Zwycięzców 18, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
171) Zwycięzców 19, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
172) Zwycięzców 29, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;

173) Zwycięzców 31, dom mieszkalny, l. 30. XX w.,
174) 10 Dywizji 1, restauracja, poł. XIX w.;
175) 10 Dywizji 3, dom mieszkalny, k. XIX w.;
176) 10 Dywizji 3a, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
177) 10 Dywizji 5, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
178) 10 Dywizji 5, dom gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
179) 10 Dywizji 5, stodoła, 3 ćw. XIX w.;
180) 10 Dywizji 5, stodoła 2, 3 ćw. XIX w.;
181) 10 Dywizji 7, willa, ob. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ok. 1900 r.;
182) 10 Dywizji 8, willa, pocz. XX w.;
183) 10 Dywizji 9, willa, pocz. XX w.;
184) 10 Dywizji 10, willa, l.30. XX w.;
185) 10 Dywizji 12, willa, pocz. XX w.;
186) 10 Dywizji 14, willa, l.30. XX w.;
187) 10 Dywizji 16, willa, l.30. XX w.;
188) 10 Dywizji 18, willa, l.30. XX w.;
189) 10 Dywizji 22, willa, l.30. XX w.;
190) 10 Dywizji 24, willa, pocz. XX w.;
191) 10 Dywizji 26, willa, pocz. XX w.;
192) 10 Dywizji 28, willa, pocz. XX w.;
193) Asnyka 2, dom mieszkalny, l. 20-30. XX w.;
194) Asnyka 3a, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
195) Betleja 1, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
196) Chopina 2, 4, 6, 8, dom mieszkalne, l. 30. XX w.;
197) Chopina 3, 5, 7, 9, 11, 13, dom mieszkalne, l. 30. XX w.;
198) Chopina 10, 12, 14, 16, 18, 20, dom mieszkalne, pocz. XX w.;
199) Chopina 15-17, dom mieszkalne, l. 30. XX w.;
200) Chopina 19-21, dom mieszkalne, l. 30. XX w.;
201) Chopina 22, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
202) Chopina 23, dom mieszkalny, l. 20-30. XX w.;
203) Daszyńskiego 1, poczta, 1889 r.;
204) Daszyńskiego 1, poczta, dom gospodarczy, 1889 r.;
205) Daszyńskiego 2, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
206) Daszyńskiego 3, dom mieszkalny, ok. 1930 r.;
207) Gryfowska 2, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
208) Gryfowska 3, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
209) Gryfowska 4, dom mieszkalny, 1739 r. 3 ćw. XIX w.;
210) Gryfowska 5, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
211) Gryfowska 6, dom mieszkalny z wozownią, 3 ćw. XIX w.;
212) Gryfowska 8a, dom mieszkalno - gospodarczy, 2 ćw. XIX w.;
213) Gryfowska 9, dom mieszkalny, 2 ćw. XIX w.;
214) Gryfowska 13, dom mieszkalny (szachulec), 2 ćw. XIX w.;
215) H. Brodatego 1, Liceum Ogólnokształcące, ok.1915-20 r.;
216) Jaśkiewicza 1, hotel „Piast”, ok. 1900 r.;
217) Jaśkiewicza 2, dawne kino, l. 30. XX w.;
218) Jaśkiewicza 3, dom mieszkalny, ok. 1915 r.;
219) Jaśkiewicza 4, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;

220) Jaśkiewicza 5, dom mieszkalny, ok. 1915 r.;
221) Jaśkiewicza 7, dom mieszkalny, pocz. XIX w.;
222) Jaśkiewicza 8, dom mieszkalny, k. XIX w.;
223) Jaśkiewicza 8, oficyna, pocz. XIX w.;
224) Jaśkiewicza 9, dom mieszkalny, ok. 1915 r.;
225) Jaśkiewicza 11, dom mieszkalny, 1914 r.;
226) Jaśkiewicza 12, dom mieszkalny, ob. Sąd Rejonowy, k. XIX w.;
227) Jaśkiewicza 14, dom mieszkalny, k. XIX w.;
228) Jaśkiewicza 16, dom mieszkalny, k. XIX w.;
229) Jaśkiewicza 17, dom mieszkalny, usługi, 1891 r.;
230) Jaśkiewicza 18, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
231) Jaśkiewicza 19, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
232) Jaśkiewicza 20, dom biurowy w zespole browaru, 4 ćw. XIX w.;
233) Jaśkiewicza 20, dom magazynu w zespole browaru, 4 ćw. XIX w.;
234) Jaśkiewicza 21, dom mieszkalny, k. XIX w.;
235) Jaśkiewicza 23, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
236) Jaśkiewicza 24, willa, ob. biblioteka, ok. 1920 r.;
237) Jaśkiewicza 25, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
238) Jaśkiewicza 26, dom mieszkalny, l. 20. XX w.;
239) Jaśkiewicza 27, willa, l. 30. XX w.;
240) Jaśkiewicza 28, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
241) Jaśkiewicza 30, dom mieszkalny, l. 20. XX w.;
242) Jaśkiewicza 31, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
243) Jaśkiewicza 31a, dom mieszkalny z oficyną, k. XIX w.;
244) Jaśkiewicza 32, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
245) Jaśkiewicza 33, dom mieszkalny ze stodołą, 3 ćw. XIX w.;
246) Jaśkiewicza 35, dom mieszkalny, k. XIX w.;
247) Jaśkiewicza 37, dom mieszkalny, k. XIX w.;
248) Jaśkiewicza 38, dom mieszkalny, 1807 r.;
249) Jaśkiewicza 38, dom gospodarczy, k. XIX w.;
250) Jaśkiewicza 38, stodoła, 3 ćw. XIX w.;
251) Jaśkiewicza 39, dom mieszkalny, k. XIX w.;
252) Jaśkiewicza 42, dom mieszkalny, 1 poł. XIX w.;
253) Jaśkiewicza 45, dom mieszkalno - gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
254) Jaśkiewicza 46, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
255) Kamienna 3, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
256) Kamienna 3, dom gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
257) Kamienna 3a, willa, ok. 1880 r.;
258) Kamienna 3a, dom gospodarczy, ok. 1880 r.;
259) Kilińskiego 1, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
260) Kilińskiego 2, dom gospodarczy (pub), 4 ćw. XIX w.;
261) Krzywa 1, willa, l. 30. XX w.;
262) Krzywa 2, willa, l. 30. XX w.;
263) Krzywa 3, willa, l. 30. XX w.;
264) Krzywa 4, dom mieszkalny, ok. 1915 r.;
265) Krzywa 5, willa, l. 30. XX w.;
266) Krzywa 6, dom mieszkalny, l. 20 XX w.;

267) Krzywa 8-10, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
268) Leśna 2, dom mieszkalny, 1897 r.;
269) Leśna 2a, dom mieszkalny, 2 ćw. XIX w.;
270) Obrońców Pokoju 2, willa, ob. Nadleśnictwo, 4 ćw. XIX w.;
271) Ogrodowa 1, Powiatowa Inspekcja Weterynaryjna, Zarząd Dróg Powiatowych, poł. XIX w.;
272) Ogrodowa 1, dom gospodarczy, poł. XIX w.;
273) Ogrodowa 2, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
274) Ogrodowa 3, dom mieszkalno - gospodarczy, poł. XIX w.;
275) Ogrodowa 5, dom mieszkalno - gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
276) Ogrodowa 7, dom mieszkalny, l. 20 XX w.;
277) Oświęcimska 6, dom mieszkalny, pocz. XIX w.;
278) Oświęcimska 6a, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
279) Oświęcimska 10, dom mieszkalny, l. 20. XX w.;
280) Oświęcimska 14, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
281) Oświęcimska 46, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
282) Oświęcimska 48, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
283) Oświęcimska 50, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
284) Oświęcimska 52, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
285) Oświęcimska 58, willa, l. 30. XX w.;
286) Oświęcimska 60, willa, l. 20. XX w.;
287) Oświęcimska 62, willa, l. 30. XX w.;
288) Oświęcimska 64, willa, l. 30. XX w.;
289) Polna 1, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
290) Polna 5, dom mieszkalny, l. 30 XX w.;
291) Polna 7, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
292) Polna 7, stodoła, 4 ćw. XIX w.;
293) Polna 8, dom mieszkalny (szach), 3 ćw. XIX w., pocz. XX w.;
294) Polna 9, dom mieszkalny, 2 ćw. XIX w.;
295) Polna 13, dom mieszkalny, 2 ćw. XIX w. pocz. XX w.;
296) Polna 13, stodoła, 4 ćw. XIX w.;
297) Polna – Jaśkiewicza, dom mieszkalny, 2 ćw. XIX w.;
298) Przodowników Pracy 1, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
299) Przodowników Pracy 2, dom mieszkalny, l. 30 XX w.;
300) Przodowników Pracy 3, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
301) Przodowników Pracy 4, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
302) Reymonta 2, dom mieszkalny, l. 30. XX w.;
303) Tęczowa 1, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
304) Wojska Polskiego 11, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
305) Wojska Polskiego 12, dom mieszkalny, k. XIX w.;
306) Wojska Polskiego 13, dom mieszkalny, ok. 1900 r.;
307) Wojska Polskiego 14, dom mieszkalny, ok. 1900 r.;
308) Wojska Polskiego 15, dom mieszkalny, ok. 1910 r.;
309) Wojska Polskiego 15, oficyna, l. 20 XX w.;
310) Wojska Polskiego 16, dom mieszkalny, l. 20 XX w.;
311) Wojska Polskiego 25, stajnie pałacu Hohenzolernów, ob. Urząd Miasta i Gminy Lwówek Śląski, 1862-63, pocz. XX w.;

312) Wojska Polskiego 25, powozownia pałacu Hohenzolernów, ob. garaże Urzędu Miasta i Gminy Lwówek Śląski, 1862-63, pocz. XX w.;
313) Wojska Polskiego 25A, pałac Hohenzolernów, ob. Urząd Miasta i Gminy Lwówek Śląski, starostwo powiatowe, straż miejska,1850-52, 1862-63, 4 ćw. XIX w.;
314) Wojska Polskiego 25B, Urząd Miasta i Gminy Lwówek Śląski, 4 ćw. XIX w., l. 20 XX w.;
315) Wojska Polskiego 25C, starostwo powiatowe, 4 ćw. XIX w., l. 20 XX w.;
316) Żwirki i Wigury 1-3, dom mieszkalny, l. 20-30 XX w.;
317) Żwirki i Wigury 5-7, dom mieszkalny, l. 20-30 XX w.;
318) Żwirki i Wigury 9-11, dom mieszkalny, l. 20-30 XX w.;
319) Żwirki i Wigury 13, dom mieszkalny, l. 20-30 XX w.;
320) Betleja, Budynek dyżurnego ruchu, 3 ćw. XIX w;
321) Betleja 1, Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
322) Betleja 2, Dom mieszkalny, pocz. XX w.;
323) Betleja 4, Dom mieszkalny, pocz. XX w.;
324) Betleja 4a, Dom mieszkalny, pocz. XX w.;
325) Betleja 7, Dom mieszkalny, k. XIX w.;
326) Dworcowa 1, Budynek stacyjny, 1895 r.;
327) Dworcowa 2, Dworzec Kolejowy, mieszkania, lokale usługowe, 1895 r.;
328) Dworcowa 2, Wiaty peronowe, 1895 r.;
329) Działkowa, Wieża ciśnień, 3 ćw. XIX w.;
330) Działkowa, Budynek kolejowy, 3 ćw. XIX w.;
331) Działkowa 1, Dom mieszkalny, l. 20. XX w.;
332) Graniczna 10, Dom mieszkalny, k. XIX w.;
333) Graniczna 11, Dawna stajnia, pocz. XIX w.;
334) Graniczna 6, Budynek gospodarczy, k. XIX w.;
335) Graniczna 8, przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne, k. XIX w.;
336) Potokowa 11, Dom mieszkalny, 2 ćw. XIX w., pocz. XX w.;
337) Rybna 15, Dom mieszkalny, XVIII – XIX w., pocz. XX w.;
338) Wiejska 10, Dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
339) Wiejska 12, Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
340) Wiejska 4, Dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
341) Wiejska 6, Dom mieszkalny, k. XIX w.;
342) Wiejska 8, Dom mieszkalny, k. XIX w.
343) Myśliwska 3, dom mieszkalny d. pałacyk;
344) Nowy Świat 2, dom biurowy 1 w dawnym zespole leczniczym, pocz. XX w.;
345) Nowy Świat 2, dom biurowy 2 w dawnym zespole leczniczym, k. XIX w.;
346) Nowy Świat 2, dom biurowy użytkowy w dawnym zespole leczniczym, pocz. XX w.;
347) Nowy Świat 2, dom przemysłowy 1 w dawnym zespole leczniczym, pocz. XX w.;
348) Nowy Świat 2, dom przemysłowy 2 w dawnym zespole leczniczym, pocz. XX w.;
349) Pałacowa 4, ruiny dawnego szpitala, 4 ćw. XIX w.;
350) Pałacowa 7, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
351) Pałacowa 7, dom gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
352) Pałacowa 7, dom gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
353) Pałacowa 8, dom w dawnym zespole leczniczym, ob. ośrodek socjoterapii, k. XIX w.;
354) Pałacowa 11, SP nr 3, 1914 r.;
355) Pałacowa 13, dom mieszkalny w dawnym zespole leczniczym, ok. 1900 r.;
356) Pałacowa, Zespól Placówek Edukacyjno-Wychowawczych, internat, pocz. XX w.;

357) Pałacowa, internat - dom gospodarczy, 4 ćw. XIX w.;
358) Pałacowa, stróżówka, k. XIX w.;
359) Parkowa 3, dom administracyjny w dawnym zespole leczniczym, ob. mieszkalny, 1892 r.
360) Parkowa 5, dom administracyjno – mieszkalny w dawnym zespole leczniczym, ob. stołówka w ośrodku socjoterapii, ok. 1900 r.;
361) Parkowa 7, dom mieszkalny, 1895 r.;
362) Parkowa 9, Zespól Placówek Edukacyjno-Wychowawczych, Dom Dziecka, 1892 r.;
363) Parkowa 10, Zespól Placówek Edukacyjno-Wychowawczych, ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lwówku Śląskim, l. 20. XX w.;
364) Parkowa 11, dom mieszkalny, 1889 r.;
365) Parkowa 13, dom mieszkalny, XIX/XX w.;
366) Parkowa 15, dom mieszkalny, l. 20. XX w.;
367) Płakowicka 1, dom mieszkalny, 1843 r. pocz. XXI w.;
368) Płakowicka 2, dom mieszkalny, 1862 r. l. 30. XX w.;
369) Płakowicka 4, dom mieszkalny, pocz. XX w.;
370) Płakowicka 13, dom mieszkalno - gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
371) Płakowicka 14-16, dom mieszkalny, l.30. XX w.;
372) Płakowicka 21, dom mieszkalno - gospodarczy, ok.1850 r., l.30. i 70. XX w.;
373) Płakowicka 25, dom mieszkalno - gospodarczy, XVIII/XIX w.;
374) Płakowicka 27, dom mieszkalny, k. XIX w.;
375) Płakowicka 32, dom mieszkalno – gospodarczy (szach), 3 ćw. XIX w.;
376) Płakowicka 36, dom mieszkalno – gospodarczy (szach), 3 ćw. XIX w. , l. 30 I XX w.;
377) Płakowicka obok nr 36, dom mieszkalno – gospodarczy (szach), 3 ćw. XIX w. , l. 30 I XX w.;
378) Płakowicka 39, dom mieszkalno - gospodarczy, 2 ćw. XIX w. l. 30.XX w.;
379) Płakowicka 46, dom mieszkalny, 1894 r.;
380) Płakowicka 49, dom mieszkalno – gospodarczy (kuźnia), 3 ćw. XIX w.;
381) Płakowicka 54, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
382) Płakowicka 59, dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.;
383) Płakowicka 62, dom mieszkalno - gospodarczy, 3 ćw. XIX w.;
384) Płakowicka 64, dom mieszkalno - gospodarczy, 1786 r. 3 ćw. XIX w., l. 30 XX w.;
385) Płakowicka 65, dom gospodarczy, 4 ćw. XIX w.;
386) Płakowicka 65, dom mieszkalny, 4 ćw. XIX w.;
387) Płakowicka 66, dom mieszkalno - gospodarczy, 1709 r. 2 poł. XIX w.;
388) Płakowicka 73, dom mieszkalny (szach), 3 ćw. XIX w.;
389) Płakowicka 84, dom mieszkalno - gospodarczy, poł. XIX w.